

"TARİHİMİ, EY OKUR,
SANA VASIYET EDİYORUM..."

TARİHÇİ

ROMAN

ELIZABETH
KOSTOVA

T a r i h ç i

ELIZABETH KOSTOVA

Tarihçi

The Historian

© 2005, **Elizabeth Kostova**

Kitabın bu baskısı Little, Brown and Company (Inc.), New York, New York, USA işbirliği ile yayınlanmıştır.

Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Türkiye’de yayın hakkı:

© 2005, **İnkılâp Kitabevi**

Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.’ye aittir.

Yayınevi Editörü Hasan Öztoprak

Sayfa Tasarımı Şahabettin Saykaloğlu

Kapak Uygulama Hakan Bektaş

Baskı

İNKILÂP KİTABEVİ

ANKA OFSET TESİSLERİ

100. Yıl Matbaacılar Sitesi 4. Cad.

No: 38 Bağcılar-İstanbul

ISBN 975-10-2373-4

05 06 07 08 9 8 7 6 5 4 3 2 1

İNKILÂP

Ankara Caddesi, No: 95

Sirkeci 34410 İSTANBUL

Tel: (0212) 514 06 10-11 (Pbx)

Fax: (0212) 514 06 12

posta@inkilap.com

www.inkilap.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Elizabeth Kostova

Tarihçi

ROMAN

Çeviren:

İdem Erman

Elizabeth Kostova, Yale Üniversitesi'nden mezun oldu, doktorasını Michigan Üniversitesi'nde yaptı. İlerlemekte Olan Roman (Novel-in-Progres) dalında Hopwood Ödülü kazandı.

İdem Erman, 1957'de İstanbul'da doğdu. Emekli TV yöneticisi. Çok sayıda film ve belgesel metinlerinin yanı sıra kitap ve makale çevirileri de yapmıştı.

Okur İçin Not

Okumak üzere olduğunuz öyküyü, kâğıda dökmeye hiç niyet etmemiştim. Ancak son zamanlarda, yaşadığım çeşitli şoklar, beni, hayatımın en sorunlu dönemini ve en çok sevdiğim insanların yaşamlarını tekrar düşünmeye zorladı. Okuyacağınız öykü, henüz on altı yaşında bir genç kızken babamı ve babamın geçmişini aramaya çıkışıma ve onun sevgili hocasını, hocasının da kendi tarihini arayışına, nihayet hepimizin birbirimizi tarihin en karanlık patikalarında buluşumuza dair bir öyküdür. Bu aramadan sağ kurtulanlarla, kurtulamayanların ve bunun nedenlerinin öyküsüdür. Bir tarihçi olarak öğrendiğim şey şudur: aslında, tarihe geri dönenlerin hepsi, bu uğraştan sağ çıkamayabilir. Şu var ki, tarihe dönmek değildir bizi tehlikeye atan her zaman. Bizzat tarih, bazen o karanlık pençesini uzatarak, acımasızca bize doğru ilerler.

Söz konusu olayların yaşanmasının üstünden geçen otuz yıl içinde, nispeten sakin bir hayatım oldu. Bütün zamanımı, araştırmalarıma, olaysız geçen yolculuklarıma, öğrencilerime ve dostlarıma, tarihi ve inceleme tarzında kitaplar yazmaya, sonunda çatısının altına sığınmış olduğum üniversitenin işlerine adadım. Geçmiş gözden geçirirken, burada kullanılmış olan kişisel belgelere ulaşabildiğim için şanslı olduğumu düşünüyorum, çünkü bu belgeler uzun yıllar boyunca benim mülkiyetimde kaldı. Uygun düştüğünü gördüğüm yerlerde, anlatımın sürekliliğini bozmamak amacıyla belgeleri birbirine ekledim, zaman zaman da kendi hafızama başvurmak zorunda kaldığım oldu. Babamın bana anlattığı bazı öyküleri olduğu gibi aktardım. Bazı öyküleri ise dinlemiş olsam da buraya aktarırken onun bana bıraktığı mektupları temel aldım.

Neredeyse sonsuz denebilecek kaynaklara ek olarak, hatırlamanın ve araştırmanın bütün yollarına sarmaktan geri kalmadım. Za-

man zaman solgun hafızamı yeniden aydınlatmak amacıyla bir yeri yeniden ziyaret ettiğim de oldu. Bu çabanın en hoş yanlarından biri söyleşilerdir –bazı durumlarda, yazışmalar– söz konusu olaylara karışmış ve hâlâ yaşamakta olan birkaç akademisyenle yapıldı bunlar. Onların anıları, benim için paha biçilmez değerdedir. Anlatı, çeşitli alanlarda çalışan daha genç araştırmacıların katkılarıyla zenginleşti.

Gerekli olduğunda başvurduğum bir başka kaynak daha vardı: Hayal gücü. Hayal gücüne başvururken, okuyucunun benim bildiğimle sınırlı kalacağını hiç aklımdan çıkarmadım, spekülasyonları ancak doğru bağlamlara oturduğunda kullandım. Olayları veya nedenlerini açıklayamıyorsam eğer, kendi gizli gerçeklikleri çerçevesinde açıklamadan bıraktım. Bu öyküye karışan daha uzak bir tarihe ise, ancak akademik bir yazıya gösterebileceğim dikkati gösterdim. İslami Doğu ve Yahudi-Hristiyan Batı arasındaki dini ve bölgesel çatışmalar ne yazık ki modern okuyucuya çok tanıdık gelecek.

Bana yardımcı olan herkese yeterince ve tek tek teşekkür etmek hiç kolay değil, ama hiç olmazsa birkaç kişinin adını anmak isterim. Birçok kişinin yanı sıra aşağıda isimlerini sıralayacağım kişilere minnettarım. Oxford Üniversitesi'nden Profesör Hugh Nelson'a, Bükreş Üniversitesi Arkeoloji Müzesi'nden Profesör Radu Georgescu'ya, Bulgaristan Bilimler Akademisi'nden Dr. Ivanka Lazarova'ya, Michigan Üniversitesi'nden Dr. Petar Stoichev'e, British Museum Kütüphanesi'nin yorulmâk bilmez personeline, Rutherford Kütüphanesi ve Philadelphia Kütüphanesi'nin çalışanlarına, Athos Dağı'ndaki Zographou Manastırı'ndan Peder Vasil'e ve İstanbul Üniversitesi'nden Turgut Bora'ya.

Bu öyküyü kamuoyuna sunarken, bir büyük umudum vardı: Tek bir okuyucunun bile, bütün gerçeğin aslında bir *a cri de coeur*⁽¹⁾ olduğunu anlayabilmesi bana yetecek. Tarihimi, ey okur, sana vasiyet ediyorum.

15 Ocak 2008
Oxford, İngiltere

1 *a cri de coeur*: Yürekten kopan çığlık (çev.)

Birinci Bölüm

Bu kâğıtların art arda dizilişı, onları okumak için gerekli manifestoyu oluşturacak. Tarihin inançlarla basit gerçekler arasında değişebilme olasılığını engellemek üzere bütün gereksiz konular elendi. Geçmiş olaylarda, hafızanın ne hususta yanılmış olduğuna dair hiçbir yorumda bulunulmadı, seçilmiş olan bütün kayıtlar kesinlikle çağdaştır, olayları yaşamış olanların durdukları noktadan ve bilgilerinin ışığından aktarılmıştır.

Bram Stoker, *Drakula*, 1897

1972 YILINDA on altı yaşındaydım; babamın dediğine göre, onun diplomatik görevleri için çıktığı yolculuklara katılmak için daha küçüktüm. Benim, Amsterdam'daki uluslararası okulun sınıfında uslu uslu oturduğumu bilmeyi tercih ediyordu; o günlerde kurumun merkezi Amsterdam'daydı. Orası uzun zamandır evimdi artık, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki eski yaşantımı unutmuştum bile. Yeniyetme olduğum yıllarda ne kadar itaatkâr olduğumu düşünmek bana şimdi çok tuhaf geliyor. Dünyanın geri kalanı, uyuşturucuları deneyip, Vietnam'daki emperyalist savaşı protesto ediyordu. Ama ben o kadar korunaklı bir dünyada büyüdüm ki, bu nedenle yetişkin olduğumda akademik yaşantım bana serüven dolu gelmişti. Şöyle başlayayım; annesizdim, bu yüzden babamın bana olan ilgisi iki kat daha sorumluluk duygusu taşıyordu ve beni çok daha fazla koruyordu. Annem ben daha bebekken ölmüş, babam Barış ve Diplomasi Merkezi'ni kurmadan önce. Babam, annemden hiç söz etmez, ben bu konuda soru sorduğum zaman da sessizce geçiştirirdi. Çok küçüklüğümden beri, bu konuda konuşamayacak kadar acı çektiğini bilirdim.

Tek başına bana çok iyi bakmasına rağmen, eve bir sürü kâhya ve hizmetçi tutardı, benimle ilgili bir şey söz konusu olduğunda paranın lafı bile edilmezdi; ancak çok sade bir yaşantımız vardı.

Bu hizmetçilerin en sonuncusu, Rijkskanale yakınlarında on yedinci yüzyıldan kalma bir Hollanda yapısı olan evimizi çekip çeviren Bayan Clay'di. Bu ev, babamın benden sonraki en büyük keyfiydi. Bayan Clay, her gün okuldan sonra beni karşılar, babam sık sık seyahate çıktığı için bir tür koruyucu ebeveyn işlevi görürdü. İngilizdi, annemin olması gereken yaştan daha büyüktü. Sürekli toz alan, gençlere karşı anlayışsız ve sakar bir kadındı. Bazen yemek masasında onun aşırı şefkatli, uzun dişli yüzüne bakıp, annemi düşündüğünü hisseder ve bu yüzden ondan nefret ederdim. Babam

uzaktayken, güzel evimiz bomboş kalırdı. Kimse cebirde bana yardım etmez, kimse yeni ceketime iltifat etmez, kimse gel de bana bir sarıl, ya da hayretle ne kadar büyümüşsün demezdi. Babam, yemek odamızın duvarına asılı büyük Avrupa haritasındaki isimlerden birinden eve döndüğünde, başka zamanlar ve başka yerler gibi kokardı; baharatlı ve yorgun.

Tatillerimizi, babamın benim görmem gerektiğini düşündüğü her yeri dikkatle inceleyerek Paris'te ya da Roma'da geçirirdik. Ama ben, onun gittiği yerlere gitmek isterdim hep, benim hiç görmediğim o tuhaf ve eski yerlere.

O yokken, ben okula gider gelir, kitaplarımı ve defterlerimi sofadaki cilalı masaya gürlütle bırakırdım. Ne Bayan Clay ne de babam akşamları dışarı çıkmama izin verirdi. Ancak zaman zaman, dikkatle araştırılmış bir filme ya da yine dikkatle araştırılmış bir arkadaşşıma gitmeme izin çıkardı. Geriye bakıp düşündükçe şaşıyorum, bu kurallara asla başkaldırmazdım. Belki de başkaldırmamın asıl nedeni, benim de yalnızlığı tercih ediyor olmamdı. Yalnızlık, büyürken içinde rahatça yüzdüğüm bir sıvı gibiydi. Derslerimde çok başarılıydım ama sosyal hayatım için aynı şey geçerli değildi. Benim yaşımdaki kızların, özellikle de diplomatik çevredeki sürekli konuşan, birbiri ardına sigara içen sofistike kızların arasında her zaman elbisemi ya çok uzun ya da çok kısa bulur, ya da hep keşke başka bir şey giymiş olsam diye düşünürdüm. Erkekleri arada sırada düşünsem de, delikanlılar kafamı karıştırırdı. Aslında, evimizin birinci katında geniş ve güzel bir oda olan babamın kütüphanesinde tek başıma çok mutluydum.

Babamın kütüphanesi bir zamanlar oturma odasıydı herhalde, ama o sadece okumak için oturan bir adam olduğu için, geniş bir kütüphanenin, geniş bir oturma odasından daha gerekli olduğuna karar vermiş olmalı. Epeydir, kitaplarını özgürce karıştırmama izin veriyordu. Onun yokluğu sırasında, maun çalışma masasına yayılarak, ya da bütün duvarları kaplayan kitap raflarının arasında dola-narak ödev yapar ve bu odada saatlerce kalırdım. Daha sonra şunu anladım, babam üst raflardakileri ya unutmuştu ya da -ki bu daha mümkün- benim raflara erişemeyeceğimi sanmıştı. O gün geldiğinde, *Kama Sutra*'nın tercümesini bulmakla kalmadım, bir de çok eski bir ciltle bir zarf dolusu sararmış kâğıt ele geçirdim.

Hâlâ, onları neden raftan indirmiş olduğumu söyleyemem. Ama kitabın tam ortasındaki çizim, kitaptan taşan asırların kokusu, kâğıtların özel mektuplar olduğunu keşfetmiş olmam, merakımı fazlasıyla cezbetmişti. Babama ya da herhangi başka birine ait özel evrakları karıştırmamam gerektiğini biliyordum, ayrıca Bayan Clay'ın birden içeri girip, üstünde tek bir toz tanesi bile bulunmayan masanın tozunu almaya kalkacağından korkuyordum. Herhalde bu yüzden, sık sık kafamı çevirip kapıyı gözlüyordum. Ama, rafın yanında durup, en üstteki mektubu elime alarak, ilk paragrafını okumaktan kendimi alamadım.

12 Aralık, 1930
Trinity College, Oxford

Benim sevgili ve talihsiz ardılım:

Kim olduğunu bilmesem bile, buraya yazmak zorunda olduklarımı okurkenki halini büyük bir elemle düşünüyorum. Üzüntüüm kısmen kendimle ilgili, çünkü bu yazı senin eline geçtiğine göre, başım dertte, belki öldüm, belki de daha kötüsü oldu. Ama, senin için de üzülüyorum henüz tanışmadığım dostum, çünkü bu elindeki, ancak böyle bir bilgiye ihtiyacı olan biri tarafından okunur. Eğer bazı bakımlardan ardılım değilsen bile, kısa bir süre sonra varisim olacaksın. Ve ben bir başka insanoğlunun benim inanılması güç kötülük deneyimlerimin mirasçısı olmasından dolayı hüznün duyuyorum. Bunlar bana neden miras kaldı bilmiyorum, ama sonunda bir gün, belki sana yazarak, belki de başka olaylar vesilesiyle öğrenmeyi umuyorum.

O anda, belki suçluluk duygusu ile mektubu zarfa geri koydum. Ancak hem o gün hem de ertesi gün sürekli düşündüm. Babam son yolculuğundan geri döndüğünde hem mektupla hem de kitapla ilgili soru sormak için fırsat kollamaya başladım. Rahatlamasını ve baş başa kalabilmeyi bekledim, ancak o son derece meşguldü, ayrıca keşfimle ilgili bir şey beni ona soru sormaktan alıkoyuyordu. Sonunda bir sonraki yolculuğuna beni de götürmesini istedim. Haya-

tımda ilk kez ondan bir sır saklıyordum, ilk kez bir konuda ısrarlı davranıyordum.

Babam, istemeye istemeye kabul etti. Öğretmenlerimle ve Bayan Clay ile konuştu, bana toplantıları sırasında ödevlerim ve derslerim için çok boş vaktim kalacağını hatırlattı. Buna şaşırmamıştım; bir diplomatın çocuğu her zaman beklerdi zaten. Lacivert bavuluma okul kitaplarımı ve bol bol temiz dizaltı çorabı koydum.

O sabah evden çıktım ve okula gitmek yerine, babamın yanında, sessiz ve mutlu bir şekilde istasyona doğru yürüdüm. Bir tren bizi Viyana'ya götürdü; babam uçaklardan nefret ederdi, uçakların yolculuğu yolculuk olmaktan çıkardığını söylerdi. Geceyi Viyana'da bir otelde geçirdik. Bir başka trenle Alplere ulaştık, evimizdeki haritada görülen beyaz ve mavi tepeleri aştık. Tozlu sarı bir istasyonda, babam kiralık arabamızı çalıştırdı. Ve babamın bana defalarca anlattığı, birçok kez rüyalarımnda görmüş olduğum kentin kapılarından girene kadar nefesimi tuttum.

Sonbahar, Slovenya Alplerinin eteklerine erken gelir. Daha Eylül gelmeden, bereketli hasatların ardından birden başlayan etkili yağmurlar günler boyunca sürer ve köylerin sokakları yapraklarla kaplanır. Şimdi, kırklı yaşlarımı sürerken, kendimi birkaç yılda bir bu yöne doğru sürüklenmiş bulurum, Slovenya kırılarını ilk gördüğüm an yeniden hafızamda tazelenir. Burası yaşlı ülkedir. Her sonbahar bu yaşlı ülkeyi biraz daha yllandırır, *in aeternum*, her seferinde üç renkle başlar: yeşil kırlar, gri bir akşamüstüne düşen iki üç sarı yaprak. Herhalde Romalılar da –kentin duvarları ve birkaç saat Batıdaki sahilde bulunan devasa arenalar onlardan kalma– aynı sonbaharı seyrettiler ve aynı ürpertiği hissettiler. Babamın arabası, Jül Sezar döneminden kalma en eski kentlerden birinin kapılarından içeri girdiği anda, kendi kendime sarıldım. Hayatımda ilk kez, tarihin mahir yüzüne bakan bir gezginin heyecanını duyuyordum içimde.

Öyküm bu kentte başladığı için, onu Romalılardan kalma adıyla anacağım; Emona diye. Onu elinde rehber kitapçığı ile dolaşan her tür turistin akınından korumak gibi bir amacım var. Emona, şimdi kıyısını art-nouveau tarzı binaların çevrelediği bir nehrin kenarında, Bronz Çağı'nda kurulmuş. İlk iki gün çıktığımız yürüyüşlerde, belediye binasından, gümüş *fleur-de-lys*lerle süslü on yedinci yüzyıldan kalma evlerden, altın süslemeli büyük bir alışveriş merkezinden geç-

tik. Yapının eski ama korunaklı kapılarından geçildiğinde, merdivenlerle nehir kenarına kadar iniliyordu. Asırlar boyunca gemiler, şehri doyuracak gıdayı buraya boşaltmıştı. Bir zamanlar kıyıda bulunan ilkel barakaların yerini, duvarların üstünden aşır dallarını nehre kadar salan firavuncirlerinin kapladığı bir kemer almıştı.

Pazarın yanında, ağır gökyüzünün altında kentin meydanı uzanıyordu. Tıpkı güneydeki kız kardeşleri gibi Emona da bukalemun benzeri geçmişinin zenginliğini taşıyordu: Gökyüzüne uzanan Viyana yapıları, Slovence konuşan Katoliklerin Rönesansından kalma kocaman kırmızı kiliseler, İngiliz adalarını hatırlatan ağır taştan ortaçağ şapelleri. (Aziz Patrick, oluşmakta olan toplumu Akdeniz kökenine geri çekmek için buraya misyonerler göndermiş. Bu yüzden kentin Avrupa'nın en eski Hristiyan kentlerinden biri olduğu söylenir.) Orada burada, dar sokaklarda ya da bir pencerede Osmanlı etkisi de seziliyordu. Pazar yerinin yanındaki küçük Avusturya Kilisesi, akşam ayını için çanlarını çalıyordu. Mavi pamuklu iş giysileri içindeki kadın ve erkekler, bitirmiş oldukları sosyalist iş gününden sonra ellerinde paketleri ve şemsiyeleri ile evlerine dönüyorlardı. Babam arabayı Emona'nın merkezine doğru sürerken, iki ucunda yeşil-bronz ejderhaların olduğu güzel ve eski bir köprüden nehri geçtik.

"İşte kale," dedi babam, meydanın kenarına doğru arabayı yavaşlattı ve yukarıda yağmurla yıkanmakta olan bir yeri gösterdi. "Burayı görmek istediğini biliyorum."

İstiyordum. Ağaç dallarının arasına gizlenmiş kaleyi görene kadar gövdeyi ayarladım. Göğü delen kuleleri, şehrin merkezindeki bir yükseltinin üzerinde uzanıyordu.

"On dördüncü yüzyıl," dedi babam. "Yoksa on üç müydü, orta çağ kalıntılarından pek anlamam, bir türlü tam tarihini bilemem. Rehber bakmak lazım."

"Oraya gidip bakabilir miyiz?"

"Yarın toplantıdan sonra bir bakarız. Bu kuleler bir kuşu bile kaldıracak gibi görünmüyor, ama kim bilir?"

Arabayı, belediye binasının yakınlarındaki bir park yerine çekti ve deri eldivenli kemikli elini uzatarak arabadan inmeme yardım etti. "Otele gitmek için daha erken. Çay ister misin? Ya da istersen, bir *gastronomi*da bir şeyler atıştırırım. Yağmur iyice hızlandı," de-

di, yün ceketime ve eteğime kuşkuyla bakarak. Hemen bana bir yıl önce İngiltere'den getirdiği su geçirmez şapkayı çıkarttım. Viyana'dan tren yolculuğu bir güne yakın sürmüştü, ve yemekli vagon-da öğle yemeği yememe rağmen yine acıkmıştım.

Ama, pencerelerinde mavi kırmızı ışıkların yanıp söndüğü, lacivert, platform topuklu sandalet giyen garsonları ve duvarda yoldaş Tito'nun fotoğrafıyla *gastronomia* değildi çeken bizi. Yağmurdan ıslanmış kalabalığın arasında yolumuzu bulmaya çalışırken babam, birden bir yeri işaret etti, "İşte!" Gözlerimi kapatan şapkanın uçmasını engellemeye çalışarak, onun peşinden koştum. Pencerelerinin arkasında jaluzilerin sarktığı, yüzlerce nilüfer çiçeğiyle bezenmiş yeşil bronz bir kapıdan art-nouveau bir çay evine girdik. Ağır kapılar arkamızdan kapanırken, yağmur sanki bir sisin içine karışmış, pencerelerdeki serçeler suyun üstünde yüzer gibi olmuştu. "Otuz yıldır hâlâ açık olması çok şaşırtıcı," dedi babam, üzerindeki Londra sisini atarcasına, "Sosyalizm, elindeki hazinelere her zaman pek nazik davranmaz da."

Pencereye yakın bir masada, kalın fincanlarda dumanı tüten limonlu çayımızı içtik, tereyağlı beyaz ekmeğin yanında sardalya ve hatta birkaç dilim de *torta* yedik. "Eh artık yeter," dedi babam. Son zamanlarda, çayını soğutmak için üflemesinden hoşlanmaz olmuştum, ayrıca eğlenceli olan her şey için "artık yeter" diyeceği o kaçınılmaz anın gelişini beklemekten de bıkmıştım. Boğazlı kazağı ve tüvit ceketinin içinde ona bakarken, kendisini tüketmekte olan diplomasi dışında, hayattaki her türlü serüveni reddetmekte olduğunu hissettim. Birazcık daha yaşasa daha mutlu olacak diye düşündüm, onunla her şey çok ciddileşiyordu.

Ama sustum, çünkü eleştiriden nefret ettiğini bilirdim ve ayrıca da sormak istediğim bir şey vardı. Önce çayını bitirmesini bekledim, babamın bana dik dur demesini engellemek için sandalyemin arkasına yaslandım. Gümüş bezeli pencereden, koyu bir akşamüstüne doğru ilerleyen ıslak kenti görebiliyordum. İnsanlar, neredeyse yatay bir şekilde yağın yağmurun altında hızlı hızlı yürüyorlardı. Bir zamanlar, herhalde, uzun, sade fildişi elbiseler giymiş hanımlar ve kır sakallı, kadife yakalı ceketler giymiş beylerle dolup taşmış olan çay evi, artık boştu.

"Araba kullanmanın beni ne kadar yorduğunu anlamamışım,"

dedi babam, fincanını masaya koyarken. “Fark ettin mi?” diye sürdürdü konuşmasını, yağmura rağmen görünen kaleyi göstererek. “Biz bu yönden geldik, şu tepenin diğer yanından. Tepeden Alpleri görebiliriz”

Bembeyaz dağları hatırladım, onların nefesini kentin üzerinde hissediyordum. Şimdi onların bu tarafında ikimiz başbaşaydık. Bir an duraksadım, nefes aldım. “Bana bir öykü anlatır mısın?” dedim. Öyküler, babamın annesiz büyümüş çocuğundan hiç esirgemediği keyiflerden biriydi; bazıları Boston’da geçmiş mutlu çocukluğuna aitti, bazıları da en egzotik yolculuklarına. Bazılarını da öylesine uydururdu. Ama artık son zamanlarda bu uydurulmuş öykülerden bıkmıştım, onları eskisinden daha az ilginç buluyordum.

“Alpler hakkında bir öykü mü?” diye sordu babam.

“Hayır,” dedim, açıklaması zor bir korkuyla. “Sana sormak istediğim bir şey buldum.”

Bana döndü ve gri gözlerinin üzerinde kırılaşmaya başlamış olan kaşlarını kibarca kaldırarak baktı.

“Kütüphanendeydim,” dedim. “Özür dilerim, öylesine karıştırdım, bazı kâğıtlar ve de bir kitap buldum. Kâğıtlara öyle çok bakmadım, düşündüm de..”

“Bir kitap mı?” Beni yarım kulak dinleyerek, fincanındaki son yudumu aldı.

“Yani, yani kitap çok eskiydi, ortasında bir ejderha vardı.”

Öne doğru eğildi, bir an kımıltısız kaldı, sonra gözle görülür bir şekilde ürperdi. Bu hareket beni uyardı, sanki üşümüş gibi ama aslında korku belirtisi bir hareket. Aynı gün aynı şeyi ben de hissetmiştim. Şimdi eğer bana bir öykü anlatacaksa, bu öykü, bana anlattığı hiçbir öyküye benzemeyecekti. Kaşlarının altından bana baktı, bakışlarındaki yoğun kırgınlığı ve üzüntüyü görerek şaşırdım.

“Bana kızdın mı?” Şimdi de ben fincanıma bakıyordum.

“Hayır, hayatım,” dedi. Derin ve neredeyse yaslı bir nefes alarak. Ufak tefek sarışın bir garson kadın çaylarımızı tazeledi ve bizi yine baş başa bıraktı. Babam hâlâ söze nasıl başlayacağını bilmiyordu.

ZATEN biliyorsun, dedi babam, sen doğmadan önce bir Amerikan üniversitesinde profesördüm. Ama bundan önce, profesör olmak için uzun yıllar çalıştım. İlk başta edebiyat okuyacaktım. Sonra, birden gerçek öyküleri, hayal ürünü olanlardan daha çok sevdiğimi gördüm. Okuduğum bütün edebi öyküler, beni bir şekilde tarihi araştırmaya itiyordu. Sonunda kendimi tamamen tarihe verdim. Şimdi senin de tarihle ilgilendiğini görmek beni çok mutlu ediyor.

Henüz öğrenci olduğum yıllarda, bir bahar akşamıydı, üniversite kütüphanesindeki masamda, sıra sıra kitapların arasında geç saatte tek başıma oturuyordum. Kafamı birden kaldırdığımda, masamın üstünde duran raftaki kitaplarımın arasına, o güne kadar hiç fark etmemiş olduğum bir kitabın bırakılmış olduğunu gördüm. Bu kitabın sırtında, solmuş derinin üstünde, yeşil, zarif, küçük bir ejderha vardı.

Bu kitabı daha önce gördüğümü hiç hatırlamıyordum, raftan indirdim ve çok da fazla düşünmeden baktım. Cildi yumuşak ve solgun deridendi, içindeki sayfalar da çok eski olmalıydı. Birden ortasından açıldı. Ortadaki iki sayfaya, kanatlarını tamamen açmış, uzun yılan gibi kuyruğu olan bir ejderha çizilmişti. Öfkeli bir ejderhaydı bu, pençelerini açmıştı. Pençelerinin arasında, üstünde Gotik harflerle tek bir kelime, “Drakulya” yazılı bir flama vardı.

Bu kelimeyi hatırladım ve Bram Stoker’in henüz okumadığım romanı geldi aklıma, ayrıca çocukluğumda, mahallemizdeki sinemada oynayan, Béla Lugosi’nin bir kadın oyuncunun boynunu ısırıldığı filmi de hatırladım. Ancak kelimenin yazılışı biraz tuhaftı ve kitabın da çok eski olduğu açıktı. Ayrıca, ben bir araştırmacıydım ve Avrupa tarihi ile çok yakından ilgiliydim. Kitaba birkaç dakika öylece baktıktan sonra, okuduğum bir şey geldi aklıma. Bu isim aslında “ejderha” ya da “şeytan” kelimelerinin Latince kökünden geliyordu, Eflaklı, Kazıklı Voyvoda Tepeş’in lakabıydı. Voyvoda Tepeş, sa-

vaş esirlerine ve tebaasına akla hayale gelmeyecek yöntemlerle işkence yapan Karpat'lı bir derebeyi idi. Ben o sıralar on yedinci yüzyıl Amsterdam'ındaki ticareti araştırıyordum, bu yüzden kitabı saklamak için hiçbir neden göremedim, ayrıca buraya belki de Orta Avrupa tarihini ya da feodal simgeleri araştırmakta olan biri tarafından yanlışlıkla bırakılmış olduğuna da karar vermiştim.

Diğer sayfaları şöyle bir karıştırdım... Bütün gün kitaplarla iç içe yaşayınca her yeni kitap bir dost gibi gelir ve seni baştan çıkarır. Büyükle bir şaşkınlıkla, o ince, fildişi renkli sayfaların tamamının bomboş olduğunu gördüm. Bir giriş sayfası bile yoktu, ve tabii ki, kitabın nerede ve ne zaman basıldığına dair bir bilgi, herhangi bir harita ya da son sayfa, ya da başka bir resim de yoktu. Üniversite kütüphanesine ait olduğuna dair de herhangi bir mühür ya da etiket bulunmuyordu.

Kitaba birkaç dakika daha baktıktan sonra, masama bıraktım ve birinci kattaki katalog ve kart bölümüne gittim. Bulduğum kartta şöyle yazıyordu. "Eflaklı III. Voyvoda (Tepeş) 1431-1476, *Ayrıca Eflak, Transilvanya ve Drakula'ya bakınız.*" Kütüphanede, konuyla ilgili bulabildiğim tek şey, "Drakula"ya ilişkin tuhaf risalelerin İngilizce tercümesinin 1890 baskısı idi. Özgün risaleler, 1470 ve 1480'de Nürnberg'de basılmıştı, bazıları da Voyvoda'nın ölümünden önce sine aitti. Nürnberg adının geçmesi beni ürpertti. Daha birkaç yıl önce, Nazi liderlerinin mahkemelerini dikkatle takip etmiştim. Savaşa, askere alınmak için bir yaş küçük olduğum için katılamamıştım. Savaş sonrasını ise bütün boyutları ile takip etmiştim. Kitapçığın bir ön kapağı vardı, burada, bir adamın omuzlarına kadar portresi çizilmişti. Koyu renk gözlü, kalın enseli, uzun bıyıklı bir adamdı bu, başında, üstünde tüy takılı bir şapka vardı. Resim, baskının ilkelliğiyle kıyaslandığında şaşırtıcı derecede canlıydı.

Kendi çalışmama geri dönmem gerektiğini biliyordum, ama kitapçığın giriş kısmını okumaktan kendimi alamadım. Burada Drakula'nın kendi halkına ve başka bazı gruplara karşı işlediği suçların bir listesi verilmişti. Ne yazdığını ezbere söyleyebilirim, ama sanırım yapamayacağım, çünkü had safhada rahatsız ediciydi. Küçük cildi gürültü ile kapattım ve masama geri döndüm. Gece yarısına kadar bütün dikkatimi on yedinci yüzyıla verdim. Garip kitabı masamın üstünde bıraktım, ertesi gün sahibinin gelip onu oradan alacağını umuyordum, sonra eve gittim ve yattım.

Sabahleyin, bir toplantıya katılmam gerekiyordu. Uzun gece beni yormuştu ama bir lokantada iki fincan kahve içtikten sonra, araştırmamın başına döndüm. Antika kitap hâlâ oradaydı, ortasından açılmış, ejderha boylu boyunca yayılmıştı. Eski romanlarda yazdığı gibi, kısa bir uyku ve sonrasında içtiğim kahve beni ayıltmıştı. Kitabı tekrar baktım, bu kez daha dikkatli bir şekilde ama. Ortadaki resim, muhtemelen ortaçağda yapılmış bir tahta baskıydı, baskı sanatının güzel bir örneği idi. Maddi değerinin epeyce olabileceğini düşündüm, belki bir araştırmacı için özel bir değer ifade ediyordu çünkü kütüphaneye ait bir kitap olmadığı açıkça ortadaydı, ayrıca ender kitapların bulunduğu bir başka kütüphaneye ait olmadığı da belliydi.

Nedense, kitabı sevmemiştim. Kapağını sabırsızlıkla kapattım ve o gün akşamüstü geç saatlere kadar, ticaret loncaları üstüne yazı yazdım. Kütüphaneden çıkarken, resepsiyondaki görevliye kitabı gösterdim ve durumu açıkladım. Görevli kütüphaneci, kitabı kayıp ya da unutulmuş kitapların arasına koyacağını söyledi.

Ertesi sabah saat sekizde, biraz daha çalışmak için kütüphanedeki masamın başına gittiğimde, kitabın masamda olduğunu gördüm. İçerideki o tek ve zalim resim açıldı yine. Bu kez canım sıkıldı, kütüphanecinin beni yanlış anladığını düşündüm. Kitabı raflardan birine kaldırdım ve bütün gün bir daha hiç dönüp bakmadan çalıştım durdum. Aynı gün akşamüzeri, danışmanımla toplantım vardı, ona göstereceğim kâğıtları toplarken, garip kitabı da aldım ve diğerlerinin arasına koydum. Bir anlık bir itkiydi bu, aslında hiç öyle bir niyetim yoktu. Ama Profesör Rossi, tarihin gizemlerine meraklıydı, kitabın onun hoşuna gideceğini düşündüm. Avrupa tarihi üstüne engin bilgisi sayesinde, belki de ne olduğunu anlayabilirdi.

Rossi'yle öğleden sonraları, verdiği dersin ardından buluşmayı âdet edinmiştim. Dersi bitmeden sınıfa girip onu seyretmekten çok hoşlanıyordum. O sömestr eski Akdeniz hakkında ders veriyordu ve ben de birkaç dersini yakalamayı başarmıştım. Dersleri, parlak ve dramatik bir şekilde verirdi, her biri, hitabet yeteneğinin ayrı bir örneği idi. O gün, arka sıralardan birine tam zamanında oturdum ve Sir Arthur Evans'ın Girit'teki Minos saraylarından birini restore edişiyile ilgili anlattıklarını dinlemeye başladım. Dersin verildiği yer, en az beş yüz öğrenciyi alabilen uçsuz bucaksız bir amfi idi. Kated-

rallere yakışan bir sessizlik vardı içinde. Tek bir kişi bile kıpırdamıyordu, bütün gözler, ön taraftaki yakışıklı kişiye odaklanmıştı.

Rossi, ışıklı sahnede tek başına duruyordu. Bir öne bir arkaya doğru yürüyor, kendisine özgü fikirlerini anlatıyordu. Sonra birden duruyor, gözlerini öğrencilerine diyor, ilginç bir jest yapıyor ya da şaşırtıcı bir açıklamada bulunuyordu. Ne podyumu kullanırdı, ne de mikrofonu, zaman zaman slaytlar gösterse bile asla notlarına bakmazdı. Bazen çok heyecanlanır, her iki kolunu birden kaldırarak, sahnede koşardı. Onunla ilgili anlatılan öykülerden en meşhuru şuydu: Bir keresinde Yunan demokrasisi ile ilgili ders verirken, sahneden düşmüş ve sözünü hiç kesmeden kalkıp derse devam etmişti. Hiçbir zaman ona bunun doğru olup olmadığını sormaya cesaret edememiştin.

O gün de elleri arkasında, bir aşağı bir yukarı yürüyordu, daha sakin bir ruh halindeydi. “Lütfen unutmayınız, Sir Arthur Evans, Knossos’daki Minos kraliyet sarayını kısmen bulduklarına bakarak, kısmen de kendi hayal gücüne ve Minos uygarlığı ile ilgili vizyonuna başvurarak restore etmiştir.” Üstümüzden boşluğa baktı, “Elindeki belgeler azdı, birçok bilinmeyenle başa çıkmak zorundaydı, elindeki sınırlı bilgiye teslim olmak yerine, hepimizin nefesini kesen bir saray yaratmak için hayal gücünü kullandı. Peki ama, böyle yapması hata mıydı?”

Burada duraksadı, neredeyse arzu dolu bir ifadeyle kendini dinlemekte olan, kimi kıvrıkcık, kimi inek yalamış gibi pırıl pırıl, kimi diken diken saçlı, amaçlı bir şekilde pejmürde ceketli genç erkek yüzlerine baktı (unutma, o zamanlar sadece erkek öğrenciler üniversiteden mezun olabiliyordu, sen bile sevgili kızım, muhtemelen girmek istediğin bölüm için epeyce uğraşmak zorunda kalacaksın). Beş yüz çift göz ona bakıyordu. “Sizi bu soruyla baş başa bırakayım mı?” dedi Rossi gülümseyerek, aniden döndü, ve ışığın ardında kayboldu.

Biri bir nefes aldı, öğrenciler konuşmaya ve gülüşmeye, eşyalarını toplamaya başladılar. Rossi genelde dersten sonra, sahnenin kenarında oturur ve öğrencilerinin kendisine soru sormak için yanına gelmesini beklerdi. Son öğrencisi amfiyi terk edene kadar büyük bir ciddiyetle ve türlü esprilerle soruları cevapladı. Sonra ben yanına gittim.

“Paul, dostum. Haydi gidip ayaklarımızı uzatalım ve Flamanca konuşalım,” dedi, sırtıma sevgi ile birkaç kez vurdu, birlikte dışarı çıktık.

Rossi'nin çalışma odası beni eğlendirirdi, çünkü oda, çılgın bir profesörün çalışma odası gibi değildi: kitaplar gayet düzgün bir şekilde raflarda sıralanır, pencerenin yanında duran gayet modern bir kahve makinesi alışkanlığını besler, masasını süsleyen bitkiler asla susuzluktan kırılmaz, ve kendisi daima, son derece şık bir tülüt pan-ton ve uygun gömlek giyer, uyumlu bir kravat takardı. Yüzü, tam bir İngiliz yüzüydü; keskin hatlı ve koyu mavi gözlü. Bana bir kere-sinde babasının aşk ve güzel yemek peşinde Sussex'e göç etmiş bir Toskana'lı olduğunu söylemişti. Rossi'nin yüzüne bakmak, insanın ancak Buckingham Sarayı'nda muhafızların değişimi sırasında görebileceği, düzen ve kesinlik dolu bir dünyayı seyretmek gibi bir şey-di.

Aklı ise tamamen farklı bir durumdaydı. Kırk yıllık, son derece sıkı bir kendi kendine çiraklık etme çabasından sonra bile, geçmişin kalıntılarıyla dolu, çözülmemiş duyulan merakla karışık bir akıldı bu. Ansiklopedik çalışmaları, ona, yayın dünyasında, akademik ürünlerinin sağladığından daha büyük bir ün sağlamıştı. Bir işi bitirir bitirmez, tamamen başka bir yönde işe başlardı. Bunun sonucu olarak, çok farklı disiplinlerden birçok öğrencisi olurdu. Ben onun danışmanlığını alabildiğim için kendimi çok şanslı sayıyordum. Ayrıca o güne kadar tanıdığım en nazik ve en sıcak arkadaşım oydu.

“Eee,” dedi, kahvenin altındaki ateşi açıp bana oturmam için bir koltuğu gösterirken, “Eser nasıl gidiyor?”

Ona son bir haftada yaptığım çalışmaları gösterdim, Utrecht ve Amsterdam arasında on yedinci yüzyılın başında yapılan ticaretle ilgili kısa bir tartışma yaptık. Porselen fincanlara kahve koydu ve arkamıza yaslandık, o büyük çalışma masasında oturuyordu. Oda, o saatlere özgü güzel bir ışıkla dolmuştu, her akşamüstü, baharı daha derinden hissediyorduk artık. Derken, antika kitap geldi aklıma. “Sana bir kitap getirdim Ross. Biri benim kütüphanedeki masama ilginç bir şey bıraktı yanlışlıkla, iki gün bekledikten sonra, artık ödünç almakta bir sakınca görmedim ve bakman için sana getirdim.”

“Uzat bakalım,” dedi, elindeki zarif fincanı bıraktı ve kitaba

uzandı. “Güzel bir cilt, kabı tirşe olabilir aslında, sırtı da güzel süslenmiş.” Ancak, kitabın sırtındaki bir şey, her zaman duru olan yüzünü karıştırdı.

“Açsana,” dedim. Hemen hemen boş kitapla benim yaşadığım tecrübenin aynısını yaşamasını beklerken, kalbimin neden titrediğini bir türlü anlayamıyordum. Kitap, Rossi’nin deneyimli ellerinin arasında, tam ortasından açıldı. Masasının arkasından onun ne gördüğünü göremedim, ama bir şey gördüğü açıktı. Yüzü birden taşlaştı, o güne kadar görmediğim durgunlukta bir ifadeye büründü. Diğer yaprakları çevirdi, önüne ve arkasına baktı, bekledim, ama durgunluk, şaşkınlığa dönüşmedi. “Evet, boş,” kitabı açık bir halde masaya bıraktı. “Hepsi boş.”

“Garip bir şey değil mi?” Elimdeki kahve soğuyordu.

“Ve çok da eski. Ama boş değil, çünkü bitmemiş. Sadece motif tam ortada olduğu için bomboş görünüyor.”

“Evet, evet, sanki ortadaki yaratık, kitabın içinde ne var ne yoksa yemiş gibi.” Konuşmaya fazla düşünmeden başlamıştım, ama bitirirken sözlerim yavaşladı.

Rossi sanki, gözlerini önünde yayılmış duran görüntüden alamıyor gibiydi. Sonunda kitabı sertçe kapattı ve içmediği kahvesini karıştırmaya başladı. “Bunu nereden buldun?”

“E söyledim ya, biri iki gün önce yanlışlıkla benim masama bırakmış. En iyisi bunu derhal ender kitaplar bölümüne bırakmaktı, ama açıkçası belki birine aittir diye düşündüm ve bırakmadım.”

“Evet, öyle zaten,” dedi Rossi bana bakarak. “Birine ait bu kitap.”

“Yani kime ait olduğunu biliyor musun?”

“Evet. Sana ait.”

“Hayır, yani ben bunu aslında masamda bul.” Yüzündeki ifade beni susturdu. Pencereden sızan ışığın oyunuyla belki, on yıl kadar yaşlanmış görünüyordu. “Ne demek bana ait?”

Rossi yavaşça yerinden kalktı ve çalışma masasının arkasındaki bir köşeye gitti, kütüphanenin merdiveninden iki kat çıktı ve küçük, koyu bir cilt getirdi. Sanki vermek istemiyormuş gibi kitaba bir dakika baktı, sonra bana uzattı. “Bunun hakkında ne düşünüyorsun?”

Kitap küçüktü, tıpkı Azizler Kitabı ya da eski bir dua kitabı gibi, eski görünümlü kahverengi bir kadife ile kaplanmıştı, ne yüzün-

de ne de sırtında içeriğine dair herhangi bir belirti vardı. Üzerindeki bronz renkli kilide hafifçe basınca, kitap tam ortasından açıldı. Kitabın ortasında, tam karşımda, benim –benim diyorum– ejderham duruyordu. Bu kez pençeleri kâğıdın kenarlarına kadar uzanmıştı, vahşice açtığı gagasından upuzun dişleri görünüyor ve pençesinde aynı Gotik harflerin bulunduğu flamayı tutuyordu.

“Tabii ki,” dedi Rossi, “Zaman ayırdım ve ne olduğunu buldum. 1512 yılında basılmış bir Orta Avrupa deseni. Görebileceğin gibi, bir metni yerleştirmek üzere hazırlanmış, eğer bir metin vardiysa.”

Yavaşça zarif yaprakları çevirdim. İlk sayfalarda hiçbir başlık yoktu, hayır, zaten biliyordum. “Ne kadar tuhaf bir tesadüf.”

“Arka sayfaları tuzlu suyla lekelenmiş, muhtemelen Karadeniz’de bir yolculuk sırasında olmuş. Smithsonian’dakiler bile bu yolculuğun nereden olduğunu anlayamadı. Gördüğün gibi, kimyasal analizleri bile yapmamazlık etmedim. Kitabın, içinde çok miktarda kaya tozu bulunduran bir çevrede kaldığını anlamak bana üç yüz dolara mal oldu, muhtemelen 1700’lerden önce olmuş bu. Kökeni hakkında bilgi edinmek için İstanbul’a kadar gittim. Ancak en tuhafı, kitabın benim elime geçiş şeklidir.” Elini uzattı, kitabı memnuniyetle geri verdim, çünkü eski ve hassas bir şeydi.

“Bir yerden mi satın aldın?”

“Son sınıf öğrencisi iken masamın üstünde buldum.”

Birden vücudumdan bir ürperti geçti, ürpertiye yatıştırdım, utanmıştım. “Masanda mı?”

“Kütüphanedeki masamda. Bizim de öyle masalarımız vardı. Bu âdet, yedinci yüzyıl manastırlarına kadar gider biliyorsun.”

“Nereden, nereden geldi peki? Bir hediye miydi?”

“Belki de.” Rossi, tuhaf bir şekilde gülümsedi. Sanki çok zor bir duyguyu kontrol etmeye çalışıyor gibiydi. “Bir fincan daha alır mısın?”

“Alayım bari,” dedim, boğazım kurumuştü.

“Kitabın sahibini bulma çabalarım bir sonuç vermedi, kütüphaneye kitabın kime ait olduğunu bulamadı. British Museum kütüphanesi bile kitabı daha önce hiç görmemişti, hatta bana önemli miktarda para bile teklif ettiler almak için.”

“Ama satmak istemedin.”

“Hayır. Bulmacalardan hoşlanırım, sen de bilirsin. Her akade-

misyen akıttığı terin karşılığını bekler. Yaptığı işin ödülü, tarihin güzel yüzüne bakıp şöyle demektir, ‘Senin kim olduğunu biliyorum, beni kandıramazsın.’”

“Neymiş peki? Acaba bu daha büyük kopya, aynı basımevi tarafından aynı zamanda mı basılmış?”

Parmaklarını pencerenin kenarına vuruyordu. “Geçen yıllar içinde çok fazla düşünmedim kitabı aslında, ya da düşünmemeye çalıştım, ama yine de onun varlığını hissediyordum, burada, omzumun üstünde.” Kitap raflarının üstünde karanlık bir köşeyi gösterdi. “Bu üst raf, benim hatalar rafımdır. Ve düşünmemeyi tercih ettiğim şeyler rafı.”

“Belki de ben ona bir arkadaş getirmişimdir, sen parçaları yerli yerine daha iyi oturtuyorsun. Aralarında mutlaka bir ilişki vardır.”

“Aralarında mutlaka bir ilişki vardır.” Bu bir yankı gibiydi, sanki makinedeki taze kahvenin çıkardığı ıslığımsı ses gibi.

Sabırsızca, son günlerde az uyumanın ve kafamı fazla yormuş olmanın verdiği sıkıntıyla, ısrar ettim. “Peki ya araştırman? Herhalde sadece kimyasal analizler değildi. Başka şeyler de öğrendim demiştin?...”

“Başka şeyler de öğrendim.” Küçük becerikli elleriyle kahve fincanını kavradı. “Korkarım sana bir öyküden daha fazlasını borçluyum,” dedi yavaşça. “Belki sana bir tür özür borçluyum... neden olduğunu anlayacaksın... böyle bir mirası hiçbir öğrencime bırakmayı bilinçli bir şekilde asla dilemedim ama. En azından öğrencilerimden çoğuna.” Sevgi ile ama, sanki hüznle gülümsedi gibi geldi bana. “Kazıklı Voyvoda Tepeş’i duydun mu hiç?”

“Evet, Drakula. Karpatlar’da feodal bir derebeyi, bir diğer adı da Béla Lugosi’dir.”

“Evet o, ya da onlardan biri. En nahoş mensupları iktidara gelene kadar, çok eski ve saygın bir aileydiler. Gidip kütüphanede kim olduğuna baktın mı? Evet mi? Bu kötü bir haber. Benim kitap da böyle garip bir şekilde ortaya çıkınca, ben de o kelimeye baktım o akşamüzeri... o isme, ayrıca Transilvanya, Eflak ve Karpatlar’a da. Ani bir takıntı.”

Bunun üstü örtülü bir övgü olup olmadığını merak ettim... Rosi öğrencilerinin en yüksek düzeyde olmasını isterdi hep... ama böyle bir yorumla öyküyü kesmek istemediğim için hemen bu düşünceleri unuttum. Normalde son derece meşgul bir adamdı, durabilir ya

da fikrini değiştirip, seansımızı her zamanki neşeli tavırlarıyla sonlandıracabilirdi.

“Evet, Karpatlar. Tarihçiler için her zaman gizemli bir yer olmuştur. Occam’ın öğrencilerinden biri oraya gitmiş... eşekle galiba... ve yaşadığı tecrübeleri ‘Nahoş Olanın Felsefesi’ adlı o komik kitapta toplamış. Tabii ki, Drakula’nın asıl hikâyesi o kadar çok anlatılmıştır ki, araştırmaya konu olacak fazla bir şey yoktur. Eflaklı bir prens, on beşinci yüzyılın hükümdarlarından biri, hem Osmanlı İmparatorluğu hem de kendi halkı ondan nefret ediyor. Gerçekten de Ortaçağ Avrupa’sının tiranları arasında en iğrenç olanlarından biri. Tahminlere göre, kendi halkı olan Eflaklılarla Transilvanyalıların en az yirmi bin tanesini katletmiş. Drakula, *Drakul’un oğlu* yani aşağı yukarı ejderin oğlu demek. Babası Kutsal Roma İmparatoru Sigismund tarafından Ejder Tarikatını kurması için teşvik edilmiş... bu, imparatorluğu Osmanlı Türklerine karşı savunmak için kurulmuş bir örgüt. Aslında, Drakula’nın babası, Drakula’yı siyasi pazarlıklar sonucu, bir süreliğine Türklere rehine olarak vermiş ve Drakula bu süre içinde Osmanlı ceza yöntemlerini gözleyerek bu konudaki zevkini geliştirmiş.”

Rossi başını salladı. “Her neyse, Voyvoda, Türklerle yaptığı bir savaş sırasında ölüyor, ya da belki kazayla kendi askerleri tarafından öldürölüyor; ve dostumuz şu anda sosyalist Romanya sınırları içinde kalan Snagov gölünde bir adadaki manastıra gömölüyor. Ölümden sonra efsane haline geliyor ve efsane, batıl itikatlı köylüler tarafından kuşaktan kuşağa aktarılıyor. Sonunda, on dokuzuncu yüzyılda, rahatsız ve melodrama yatkın bir yazar... Abraham Stoker... Drakula adını alıyor ve kendi icat ettiği bir yaratığa, yani vampire bağlıyor. Voyvoda Tepeş gerçekten insanı dehşete düşürecek denli zalim bir adam, ama bir vampir değil elbette. Ayrıca Stoker’in kitabında Voyvoda’dan hiç söz edilmez, ancak Stoker, vampir efsanelerine ilişkin bazı işine yarayan kaynakları toplamış... Transilvanya hakkında da, hem de oraya hiç gitmediği halde. Voyvoda Drakula, Eflak hükümdarıydı ama orası Transilvanya sınırları içindeydi. Yirminci yüzyılda işe Hollywood el attı ve efsaneyi bir başka şekilde sürdürdü. Benim kendimi bilmezliğim de burada sona erdi, bu arada.”

Rossi fincanını bıraktı ve ellerini kavuşturdu. “Adeta canavarca

bir tutumla ticari bir nesne haline getirilmiş efsane hakkında ileri geri konuşabiliyordum, ama araştırmalarım buna izin vermedi. Aslında, bana yayınlamayacağım gibi geliyordu, bunun nedeni kısmen efsanenin varlığı idi. Asıl konunun ciddiye alınmayacağını düşünüyordum. Ancak bir başka neden daha vardı.”

Söyledikleri beni şaşırtmıştı. Rossi, hiçbir şeyi yayınlamadan bırakmazdı, bu onun üretkenliğinin ve savurgan dehasının bir parçasıydı. Aynı şeyi yapmaları, hiçbir şeyi ziyan etmemeleri için öğrencilerini de ısrarla teşvik ederdi.

“İstanbul’da bulduğum şey, ciddiye alınmayacak kadar ciddi bir şeydi. Belki bu bilgiyi saklamak yolunda verdiğim karar yanlıştı... dürüstçe bunu söylemek zorundayım... en azından kendime, ama her birimizin kendine özgü batıl inançları vardır. Benimki tam bir tarihçiye özgüydü. Korkmuştum.”

Yüzüne bakakalmıştım, içini çekti ve sanki istemeye istemeye devam etti. “Biliyor musun, Voyvoda Drakula, her zaman Orta ve Doğu Avrupa’nın geniş arşivinde, ya da nihai olarak kendi bölgesinde araştırılmıştır. Ancak, hükümdarlığa bir Türk katili olarak başlamıştı ve kimse onu Drakula efsanesinin öznesi olarak Osmanlı dünyasının içinde aramamıştı. Bu düşünce beni İstanbul’a götürdü, eski çağ Yunan ekonomisi ile ilgili araştırmamın altında yatan gizli neden budur. Ah, bu Yunan çalışmasını, intikam alır gibi yayınladım.”

Bir an sustu, bakışlarını pencereye çevirmişti. “Ve galiba sana, İstanbul koleksiyonunda bulduğum şeyi lafı hiç dolandırmadan söylemeli, sonra da artık bunu hiç düşünmemeliyim. Sonuç olarak, bu güzel kitaplardan biri de sana miras kaldı.” Elini duygusuzca kitapların üstüne koydu. “Eğer bunu sana ben kendiliğimden söyleyemsem, büyük bir olasılıkla sen benim ayak izlerimi takip edeceksin, üstelik tehlike de artmış olabilir.” Masasının üstünden hafif bir hüznle gülümsedi “Seni bir sürü izin alma zorunluluğundan kurtarmış olurum, hiç olmazsa.”

Boğazıma bir şeyler tıkanmıştı. Ne yöne götürüyordu bizi? Allah korusun, deli falan mıydı yoksa? Belki de, hocamın garip mizah anlayışını fazla küçümsemiştim. Belki de bana sadece şaka yapıyordu, kütüphanesinde bu lanetli kitaplardan iki tane vardı ve bir tanesini benim masamın üstüne, kendisine getireceğimi bilerek bırakmıştı, ben de aptal gibi aynen böyle yapmıştım işte. Ancak lambanın ışığı

ğında, masasında otururken, birden bire yüzü solmuş, traşı uzamış ve koyu gölgeler gözlerindeki rengi ve neşeyi silmişti. Öne doğru eğildim. “Bana ne anlatmak istiyorsun?”

“Drakula...” bir an durakladı. “Drakula... Voyvoda Tepeş... hâlâ yaşıyor.”

“Aman Allahım,” dedi babam birden, saatine bakarak. “Neden söylemiyorsun? Saat neredeyse yedi olmuş.”

Soğuk ellerimi lacivert hırkamın içine soktum. “Bilmiyordum ki,” dedim. “Ama ne olur öyküyü yarıda kesme. Lütfen burada susma.” Babamın yüzü bana bir an gerçek dışı gibi göründü. Böyle bir olasılığı hiç aklıma getirmemiştim... nasıl tarif edeceğimi bilmiyordum. Akli olarak dengesiz miydi? Bu hikâyeyi anlatırken, birkaç dakika için dengesini kaybetmiş olabilir miydi?

“Böyle uzun bir öykü için çok geç oldu.” Babam, çay fincanını eline aldı, sonra yine masaya koydu. Ellerin titrediği gözümden kaçmadı.

“Lütfen devam et,” dedim.

Beni duymazlıktan geldi. “Her neyse, bilmem seni korkuttum mu yoksa sadece sıktım mı? Herhalde sen ejderhalarla ilgili doğru dürüst bir masal bekliyordun.”

“Ejderha vardı ama,” dedim. Bu hikâyeyi kendi uydurmuş olsun istiyordum. “İki ejderha hem de. Ama yarın biraz daha anlat bari.”

Babam sanki ısınmak ister gibi ellerini ovuşturdu. Hikâyeye devam etmek konusunda hiç de istekli olmadığını o an gördüm. Yüzü karanlık ve kapalıydı. “Haydi gidip yemek yiyelim. Bagajlarımızı da önce otele bırakalım.”

“Peki,” dedim.

“Eğer hemen çıkmazsak, bizi her an kapının önüne koyabilirler.” Sarışın garson kadının bara doğru eğildiğini görebiliyordum, kalkıp kalkmadığımızla hiçbir şekilde ilgili görünmüyordu. Babam cüzdanını çıkarttı, üstünde hep ya bir madenci ya da kahramanca gülümseyen bir köylü resmi olan soluk renkli büyük banknotlardan birini çıkardı ve tepsinin üzerine bıraktı. Dövme demirden sandalyelerin ve masaların arasından yolumuzu bulduk ve kapıdan dışarıya çıktık.

Gece aniden bastırmıştı... soğuk, sisli ve ıslak bir Doğu Avrupa

gecesiydi. Caddeler tamamen boşalmıştı sanki. “Şapkanı başından çıkarma,” dedi babam, her zaman yaptığı gibi. Yağmurdan yıkanmış firavun incirlerinin altına adım attığımız anda, birden durdu, sanki arkamızdan hızla bir araba geliyormuş gibi, bana arkamdan sarılarak yana çekti. Ancak, araba falan yoktu, cadde sarı ışıkların altında son derece sessiz ve ıssızdı. Babam sertçe sağına ve soluna baktı. Uzun siperlikli şapkam görüşümü engelliyordu ama ben kimseyi görmediğimi sandım. Babam öylece durup bekledi, yüzünü başka yöne çevirmişti, gövdesi kıpırtısızdı.

Sonra birden tuttuğu nefesini bıraktı ve otele vardığımızda yemekte ne yiyeceğimizi konuşarak yürüdük.

O yolculukta Drakula hakkında bir daha konuşulmayacaktı. Kısa bir süre sonra babamın korkusunun şiddetini öğrenecektim: bana bu öyküyü ancak kısa kısa anlatabilecekti, bunun nedeni öykünün dramatik etkisini azaltmak değil, bir şeyi korumaktı.. ama neydi bu? Gücü mü? Aklı mı?

AMSTERDAM'A döndüğümüzde, babam her zamankinden daha sessiz ve meşguldü, bense Profesör Rossi hakkında daha fazla soru sormak için sürekli fırsat kolluyordum. Bayan Clay, her akşam koyu duvarlı yemek odasında bizimle birlikte yemek yiyordu, önce bize servisi yapar, daha sonra da ailenin bir ferdi gibi bizimle sofraya otururdu. İçimden bir ses, babamın onun yanında hikâyenin devamını anlatmayacağını söylüyordu. Peşinden kütüphaneye gittiğim zaman da, hemen ya günümün nasıl geçtiğini soruyor, ya ödevlerimi görmek istiyor, ya da İngiliz İç Savaşı ile ilgili bir tartışma başlatıyordu. Emona'dan döner dönmez hemen kütüphanenin raflarına bakmıştım ama, kitap ve kâğıtlar üst raflardaki yerlerinden yok olmuşlardı, babamın onları nereye koyduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Bayan Clay'ın izin gecelerinde ise, ya birlikte sinemaya gitmeyi teklif ediyor, ya da beni, kanalın karşısındaki o gürültülü pastanede kahve içip pasta yemeye götürüyordu. Benden kaçtığını söyleyebilirdim, ancak, elimde bir kitapla yanına oturup, soru sormak için fırsat kolladığım zamanlarda, yüzünde belirsiz bir hüznle bana uzanıp saçlarımı okşuyordu. Bu anlarda, konuyu açamayan kişi ben oluyordum.

Babam tekrar güneye gittiğinde, beni de yanında götürdü. Sadece tek bir toplantısı vardı, bu da gayri resmi bir toplantıydı, aslında bu kadar uzun bir yolculuğa değmezdi, ama benim çevreyi görmemi istemişti. Bu kez trenden Emona'dan epeyce uzakta indik ve bir otobüse bindik. Babam mümkün olduğunca yerel ulaşım araçlarını seçerdi. Şimdi ben yanındayken kiralık araba yerine toplu taşımayı seçmesine şaşırmıştım. "Göreceksin... Ragusa araba için uygun bir yer değil," dedi, otobüs şoförünün arkasındaki koltuğa bağlı metal çubuğa tutunmuştuk. "Her zaman önde oturmak lazım, o zaman otobüs tutmaz." Ellerim bembeyaz olana kadar çubuğu sıktım, kule gibi yüksek açık gri kayaların arasında sanki uçuyor gibiydik.

“Aman Allahım,” dedi babam, otobüs korkunç bir uçurumun kenarından kıl payı dönerken. Diğer yolcular gayet sakin oturuyorlardı. Koridor tarafında siyahlar giymiş bir kadın dantel örüyordu, şalının kıyısına sardığı danteli, otobüsün hareketi ile birlikte dans ediyordu. “Dikkatli izle,” dedi babam, “birazdan bu sahilin en güzel manzarasını göreceksin.”

İçimden, durmadan bana talimat vermese daha iyi olur diye düşünerek pencereden dışarıyı izliyordum, sarp dağlar ve tepelerine taç gibi yerleşmiş köylerle ilgili hiçbir görüntüyü kaçırmamaya çalışıyordum bir yandan. Güneşin batmasına çok az kala, bu çabamın ödülünü aldım, yolun kıyısında bir kadın duruyordu, belki de karşı yönden gelecek bir otobüs bekliyordu. Uzun boyluydu, uzun ve ağır bir etekle dar bir yelek giymişti, başında organze bir kelebeğe benzeyen muhteşem bir süs vardı. Güneşin son ışıkları yüzüne vurmuş bir şekilde kayaların arasında, yanında bir sepetle tek başına duruyordu. Eğer o muhteşem başını çevirmese, onun bir heykel olduğuna karar verecektim. Yüzü solgun ve ovaldi, yüzündeki ifadeyi seçebilmek için ondan fazlasıyla uzaktım. Kadını babama anlattığımda, bana kadının Dalmaçya’nın bir bölgesine ait yerel giysileri giymiş olması gerektiğini söyledi. “Her iki tarafında da kanatlar olan büyük bir bone mi takmıştı. Ben bunu resimlerde gördüm, hayalet gibi bir şeydir. Herhalde çok küçük bir köyde yaşıyordur. Ben, buradaki gençlerin çoğunun artık blue jean giydiğini sanıyordum.”

Yüzümü pencereye yapıştırdım. Bir daha hayalet çıkmadı karşıma, ama karşımda beliren mucizenin tek bir görüntüsünü bile kaçırmadım: Ragusa, aşağıda uzakta, fildişi bir şehirdi, içinde güneşin eridiği bir deniz şehrin duvarlarına çarpıyordu, muhteşem ortaçağ tarzı evlerin damları, akşam güneşinde daha da kırmızı görünüyordu. Şehir, büyük ve yuvarlak bir burunda kurulmuştu. Duvarları fırtınalı denizlere ve herhangi bir düşman işgaline karşı geçilmez görünüyordu. Adriyatik kıyısına yerleştirilmiş dev bir tampon gibiydi sanki. Ama aynı zamanda yolun bizim bulunduğumuz yüksekliğinden, minyatür bir şehir gibi görünüyordu, sanki elle oyulmuş ve dağın eteklerine yerleştirilmiş gibi.

Birkaç saat sonra vardığımız Ragusa’nın ana caddesi, asırlar boyunca üzerinde yürüyen topukların etkisiyle cilalanmış mermerden-di, çevresindeki dükkânlardan ve saraylardan yansıyan ışıklar cad-

deyi pırıl pırıl parlatıyor, yüzeyini büyük kanala benzetiyordu. Yolun sonunda, şehrin eski merkezinden uzaktaki limanda, kendimizi bir kahvenin sandalyelerine bıraktık, yüzümü rüzgâra döndüm, rüzgâr, dalgaların ve –bana o mevsimde çok garip gelen– portakalların kokusunu taşıyordu. Deniz ve gökyüzü artık kararmaya başlamıştı. Balıkçı tekneleri, limanın dışında dalgaların üstünde dans ediyorlardı, rüzgâr bana, denizin sesi ve kokusuyla birlikte bir ferahlık taşımıştı. “Evet, güney,” dedi babam büyük bir doyumla. Önünde bir bardak viski ve bir tabak ekmek üzerinde sardalya vardı. “Mesela, tekneni buraya bağlamışsın ve berrak bir gecede yola çıkmaya karar veriyorsun. Sadece yıldızlara bakarak, buradan doğruca Venedik’e, Arnavutluk kıyısına ya da Ege’ye varabilirsin.”

“Buradan Venedik’e gitmek ne kadar sürer?” Çayımı karıştırdım, rüzgâr denizin üzerindeki sisi dağıttı.

“Ah, ortaçağ tekneleriyle bir hafta sürer sanırım.” Bana gülümsedi, bir an rahatladı. “Marco Polo bu sahilde doğmuş, ama bir gün aniden Venedik burayı işgal etmiş. Aslında, şu anda dünyanın kapılarında oturuyoruz diyebilirsin.”

“Sen buraya daha önce ne zaman gelmiştin?” Babamın önceki yaşamına, benden önceki varoluşuna daha yeni inanmaya başlıyordum.

“Buraya daha önce birkaç kere geldim. Dört ya da beş kere. İlk gelişim, yıllar önceydi, daha öğrenciydim. Danışmanım bana İtalya’dan Ragusa’ya gitmemi, henüz eğitimim sürerken bu harikayı görmemi tavsiye etmişti. Sana Floransa’da bir yaz İtalyanca eğitimi aldığımı söylemiştim.”

“Yani Profesör Rossi mi?”

“Evet,” babam bana dikkatle baktı, sonra viskisine döndü.

Kısa bir sessizlik oldu, mevsim normallerinin üstündeki sıcak rüzgârın bize taşıdığı kahvenin sesini dinledik. İçerideki bardan ve lokantadan, turistlerin, masanın üstündeki porselen takımların, saksofonun ve piyanonun sesi geliyordu. Uzaktan, karanlık limandan, teknelerin suya vuruşları duyuluyordu. Sonunda babam söze başladı. “Sana onu biraz daha anlatmalıyım.” Bana bakmıyordu hâlâ, ama sesinde ince bir çatlak olduğunu sezdim.

“Bu çok hoşuma gider,” dedim dikkatle.

Viskisinden bir yudum aldı. Kahvehanenin tentesi, üstümüzde

bir yelken gibi çırpınıyordu. “Öyküler konusunda çok inatçısın öyle değil mi?”

Asıl inatçı olan sensin, demek istedim ama dilimi tuttum. Öyküyü dinlemeyi, tartışmaktan çok daha fazla istiyordum.

Babam içini çekti. “Peki, yarın onunla ilgili daha çok anlatırım sana, gündüz, kendimi bu kadar yorgun hissetmediğim zaman, duvarlara doğru yürüyüş yapacak zamanı bulduğumuzda.” Bardağı ile, otelin üstündeki gri-beyaz, ışıklandırılmış duvarları gösterdi. “Öykülerin de bir zamanı var. Özellikle bu öykünün.”

Ertesi sabah, kentin dev duvarlarına bembeyaz köpüklerle çarpan dalganın otuz metre üstünde oturuyorduk. Kasım göğü, sanki bir yaz günü kadar parlaktı. Babam güneş gözlüklerini taktı, saatine baktı, aşağıdaki paslı damlı bina ile ilgili broşürü katladı, Alman turistlerin bizi duyamayacak kadar uzaklaşmasını bekledi. Ağaçlı adanın ardında, mavi ufka doğru uzanan denize baktım. O taraftan, savaş ve mal getiren Venedik gemileri gelirdi, kırmızı ve altın rengi flamları, aynı parlak gök kubbenin altında dalgalanırdı. Babamın konuşmasını beklerken, bir şey öğrenmekten çok uzak bir çırac gibi hissediyordum kendimi. Belki de ufukta hayal ettiğim gemiler renkli ve debdebeli bir geçit töreninin bir parçası değildi. Babam için başlamak neden bu kadar zordu?

SANA anlattığım gibi, dedi babam, boğazını bir ya da iki kez temizleyerek, Profesör Rossi çok iyi bir akademisyen ve gerçek bir dosttu. Onun hakkında farklı şeyler düşünmeni istemem. Biliyorum belki de bir hata yaptım, sana daha önce anlattıklarım yüzünden onun deli olduğunu sanmış olabilirsin. Onun bana, inanması son derece güç bir şey söylemiş olduğunu hatırlıyorsun değil mi? Ben de gerçekten çok şaşırmış ve ona karşı kuşkularla dolmuştum, yüzünde içtenlik ve kabul ifadelerini açıkça görmeme rağmen hem de. Konuşmasını bitirdiğinde yüzüme o içten ifade ile baktı yine.

“Sen ne demek istiyorsun?” Kekeliyordum herhalde.

“Tekrar ediyorum,” dedi Rossi anlayışla. “İstanbul’da Drakula’nın bugün hâlâ aramızda yaşamakta olduğunu buldum. Ya da en azından o sırada yaşıyordu.”

Yüzüne bakakaldım.

“Biliyorum, benim çıldırmış olduğumu düşünüyorsun,” dedi. “Seni temin ederim, tarihle bu kadar uzun haşır neşir olan bir insan, rahatça çıldırabilir.” İçini çekti. “İstanbul’da, şehri 1453 yılında Bizanslıların elinden almış olan İkinci Sultan Mehmet zamanından kalmış olan ve çok az bilinen bir arşiv var. Bu arşivde, daha sonra kendi imparatorluklarının tebaaları tarafından kademe kademe yenilgiye uğratılan Türklerin topladığı tuhaf malzemeler bulunuyor. Ama ayrıca on beşinci yüzyıldan kalma belgeler de var. Bunların arasında, bir Türk düşmanına ait kâfir mezarının yerini gösteren bazı haritalar vardı. Bu mezarın Voyvoda Drakula’ya ait olabileceğini düşündüm. Aslında üç tane harita vardı ve her biri, aynı bölgeyi belli bir ölçekte daha ayrıntılı bir şekilde gösteriyordu. Haritalar, benim tanıdığım herhangi bir yere benzemediği gibi, herhangi bir yerle de bir bağ kuramadım. Ayrıca üzerindeki yazılar Arapça, tarihleri de benim kitabım gibi 1500’ler civarı idi.” Sana nasıl bulduğumu anlattığım benim kitabıma çok benzeyen eski kitabın üstüne eliyle

vurdu. “Üçüncü haritanın üzerindeki bilgi çok eski bir Slavca lehçeyle yazılmıştı. Birden çok linguistik kaynağı elinin altında bulunduran bir akademisyen, bu bilginin ne olduğunu anlayabilirdi. Elimden geleni yaptım, ama ortaya çıkan şey hâlâ açık değildi.”

Rossi, başını salladı, sanki bilgisinin sınırlı oluşu onu üzüyormuş gibiydi. “Bu keşfe harcadığım çaba yüzünden, yaz dönemi araştırmam olan eski çağlarda Girit’te ticaret konusundan çok uzaklaşmıştım. Ancak artık mantıklı düşünemiyordum. İstanbul’daki o küçük ve yapış yapış nemli kütüphanede düşündüm durdum. Hiç unutmam, tozlu pencerelerden Ayasofya’nın minarelerini görüyordum. Voyvoda’nın krallığına ait ipuçları Türklerin bakış açısından önümdeki masada yayılmış duruyordu. Sözlüklerimi karıştırıyor, sürekli notlar çıkarıyor ve haritaları elimle kopya ediyordum.

Bu kadar uzun bir araştırmanın detaylarına girmeden kısa keseyim, derken bir akşamüstü kendimi üçüncü ve en karmaşık haritanın üzerinde Kâfir Mezarını işaretlerken buldum. Hatırlarsın, Voyvoda Tepeş’in, Romanya’da Snagov gölü üzerindeki bir adada bulunan manastıra gömülmüş olduğu sanılıyordu. Bu haritada da, tıpkı diğer ikisinde olduğu gibi, üstünde bir ada bulunan bir göl görünmüyordu. Ancak, orta kısmında genişleyen bir nehir bölgeyi boydan boya geçiyordu. İstanbul Üniversitesi’nden bir profesörün yardımı ile haritanın kenarlarındaki Arapça ve Osmanlıca yazıları tercüme ettim... Bunlar kötülüğün doğasını anlatan şifreli özlü sözlerdi, çoğu da Kuran’dan alınmıştı. Haritanın orasında burasında, kabaca çizilmiş olan dağların arasında, Slav lehçesi ile yazılmış yer isimleri göze çarpıyordu, ama bunlar tercüme edildiğinde, gerçek yer isimlerini gizleyen şifreler olduğu anlaşılıyordu: Sekiz Meşeler Vadisi, Domuz Çalanların Köyü gibi, benim için hiçbir anlam ifade etmeyen garip yer isimleri.

Evet, haritanın tam ortasında, Kâfir Mezarının olması gereken yerde, kaba bir ejderha çizimi vardı. Ejderhanın kafasına sanki bir taç gibi bir kale çizilmişti. Ejderha, benim –bizim– eski kitaplarımıza çizilmiş olan ejderhaya hiç benzemiyordu, ama ben bunu Türklerin, Drakula efsanesinden dolayı çizmiş olabileceklerini varsaydım. Ejderhanın altında, mürekkeple ve küçücük harflerle bir şey yazılıydı. Başta, bunun da haritanın kenarlarındaki gibi Arapça bir söz olduğunu düşündüm. Ama büyüteçle bakınca, birden bu işaret-

lerin aslında Yunanca olduğunu fark ettim ve nezaket kurallarını hiçe sayarak yüksek sesle tercüme ettim, aslında kütüphanede benden ve oradan herhangi bir şeyi aşırırmamı önlemek için bıraktıkları sıkıntıdan patlayan bir kütüphane memurundan başka kimse yoktu. O anda yapayalnızdım. Küçük harfler gözlerimin önünde dans ederken, yüksek sesle okudum. 'Buraya, kötü olan kapatıldı. Okuyucu, onu tek bir sözünle mezardan çıkar.'

Tam o anda, alt kattaki bir kapının gürültüyle kapandığını duydum. Biri, merdivenlerden ağır ağır çıkmaya başladı. Bense hâlâ kafamın içinde bir anda parlayan düşünce ile meşguldüm: Büyütec baba, bu haritanın, diğer daha genel iki haritadan farklı olduğunu göstermişti. Bu haritalar üç farklı kişi tarafından çizilmiş, üç değişik dilde yazılmıştı. Hem el yazıları hem de kullanılan diller birbirine benzemiyordu. Çok çok eski mürekkeplerin renkleri de öyle. Derken birden her şeyi apaçık gördüm... bilirsin, bir akademisyenin içine doğan şey, eğer haftalar süren dikkatli bir çalışmanın sonucuysa, çok güvenilir bir bilgidir.

Esas harita, ortasında dağlarla çevrilmiş çizimin ve Yunanca yazının bulunduğu haritaydı. Daha sonra muhtemelen şifreli isimlerle belirtilen yerler Slav lehçesi ile eklenmişti. Ardından Osmanlıların eline geçmiş ve çevresine Kuran'dan ayetler yazılmıştı. Ortada bulunan meşum mesajı karanlık güçlere karşı muskalarla çevirmişlerdi. Eğer bu doğruysa, Latince bilen biri haritayı bulmuştu, hatta belki de çizmişti. Yunanca'nın Drakula'nın zamandaki Bizanslı akademisyenler tarafından kullanıldığını biliyordum, Osmanlı uleması pek fazla kullanmazdı.

Ancak bu teoriyi daha yazıya bile geçirmeden, sanki benim gücüm deneniyormuş gibi, kapı sonuna kadar açıldı ve iri yapılı bir adam içeri girdi, hızla kitap dolu rafların önünden geçerek çalıştığım masanın öteki yanında durdu. Yarattığı etki, huzursuz ediciydi. İçeri ne aradığını bilerek geldiği belliydi, üstelik onun kütüphanecilerden biri olmadığına da emindim. Bir an içimden ayağa kalkmak geldi ama, gururum buna engel oldu; herhalde çalışmam bu kadar ani ve kaba bir şekilde kesildiği için bir tür savunma durumuna geçmiştim.

Bir süre birbirimize baktık, eskisinden daha da rahatsız oldum. Adam bu dışı kapalı çevrenin tamamen dışından biriydi; yakışıklı,

Türkler ya da Güneyli Slavlar gibi esmer ve iri yapılıydı. Sarkık ve gür bıyıkları vardı. Batılı bir iş adamı gibi, iyi dikilmiş, koyu renk takım elbise giymişti. Göz göze geldiğimizde, uzun kirpiklerinin sert yüzüne hiç de yakışmadığını düşündüm. Yüzü solgun ama kırışksız, dudakları ise kıpkırmızı idi. 'Beyefendi,' dedi, kısık ama düşmanca bir sesle, İngilizceyi Türk aksanı ile konuşuyordu. 'Bunun için gerekli izinleri almış olduğunuzu sanmıyorum?'

'Ne için?' Akademisyen tırnaklarım çıkmıştı derhal.

'Bu araştırma çalışması için. Türk hükümetinin Türkiye'nin özel arşivi olarak tanımladığı malzemelerle ilgilisiniz. Kâğıtlarınızı görebilir miyim lütfen?'

'Siz kimsiniz,' diye sordum aynı serinkanlılıkla. 'Ben sizin kimliğinizi görebilir miyim?'

Ceketinin cebinden bir cüzdan çıkardı ve masanın üzerine gü-rültüyle bırakarak açtı, sonra yine aynı gü-rültüyle kapattı. Üzerinde Arapça ve Türkçe harfler basılı fildişi renkli kartı görecektim ancak olmuştu. Adamın elleri, hiç hoş olmayan bir şekilde yağlı, üstü de kılıydı, tırnakları çirkin bir şekilde uzundu. Soğuk bir sesle 'Kültür Bakanlığı,' dedi. 'Anladığım kadarıyla Türk Hükümeti'nden bu malzemeyi incelemek için gerekli izinleri almamışsınız. Doğru mu bu?'

'Tabii ki doğru değil,' dedim. Ona Milli Kütüphane tarafından verilmiş, İstanbul'da Milli Kütüphane'ye ait olan kurumlarda araştırma yapma iznini veren mektubu gösterdim.

'Bu yetmez' dedi, tekrar kâğıtlarımın üstüne eliyle vurarak. 'Siz benimle gelseniz iyi olur.'

'Nereye?' diyerek ayağa kalktım, ayakta kendimi daha güvende hissediyordum, ama bir yandan da kalkışımı kendisine bir saygı belirtisi olarak algılamamasını umuyordum.

'Polise, eğer gerekirse.'

'Bu çok tuhaf.' Bürokrasiye takıldığım zaman, sesimi yükseltmem gerektiğini öğrenmiştim. 'Ben Oxford Üniversitesi'nden doktoralı bir araştırmacıyım ve Birleşik Krallık vatandaşıyım. Buraya gelir gelmez üniversiteye başvurdum ve konumumu kanıtlamak için de bu belgeyi aldım. Polis beni sorguya çekemez... siz de.'

'Anladım,' gülümsemesi, midemin düğümlemesine neden oldu. Nasıl bir sorunla karşılaşmış olduğumu henüz anlamamıştım ama,

durumum bana çok kuşkulu görünüyordu. Çevrede dolaşan kütüphanecilerden birinin odaya girmesini ve bizi sakinleştirmesini umuyordum. Sonra birden benim varlığımı bu kişiye bildirenlerin ancak onlar olabileceğini fark ettim. Belki de önemli bir kişiydi aslında. Öne doğru eğildi. 'Burada ne yaptığınızı bir göreyim. Çekilin, lütfen.'

İstemeye istemeye bir adım geriledim, çalışmalarımın üstüne eğildi, kapaklarını okumak için sözlüklerimi gürültüyle kapadı, yüzünde hâlâ o rahatsız edici gülümseme vardı. Masanın karşısından bana doğru eğildiğinde, garip bir kokusu olduğunu hissettim, sanki hoş olmayan bir şeyleri kapatmak için kolonya gibi bir şey sürmüştü. Sonunda üzerinde çalışmakta olduğum haritayı eline aldı, elleri bir anda nazikleşti, adeta şefkatle tutuyordu. Sanki ne olduğunu gayet iyi biliyormuş, incelemesine hiç gerek yokmuş gibi baktı, blöf yaptığını düşündüm.

'Arşivde incelediğiniz şey bu, öyle mi?'

'Evet' dedim öfkeyle.

'Bu, Türk devletine ait son derece değerli bir şey. Meşru amaçlar için buna ihtiyacınız olduğuna inanmıyorum. Ve bu kâğıt parçasının, yani haritanın yüzünden İngiltere'deki üniversitenizden kalıp İstanbul'a geldiniz öyle mi?'

Onu araştırmamın yolundan çekmek için başka işlerim de olduğunu söylemeyi düşündüm, ama bunun da başka soruları beraberinde getireceğini anladım. 'Evet, saman yığnında bulunmuş bir iğne gibi.'

'İğne mi?' dedi, alayla. 'Eh, o zaman buna geçici olarak el koyuyorum. Yabancı bir araştırmacı için büyük bir ayıp bu.'

Olduğum yerde kaldım, sonuca çok yaklaştım çünkü, büyük bir özen ve dikkatle kendi ellerimle kopyaladığım Karpat dağlarına ait haritaları yanımda getirmediğim için şükrettim, ertesi gün bu harita ile karşılaştıracaktım onları. Üniversitenin misafirhanesindeki bavulumda saklı duruyorlardı. 'İzin alarak üzerinde çalışmakta olduğum malzemelere el koymaya hakkınız yok,' dedim sıkılmış dışlerimin arasından. 'Bu durumu derhal üniversite kütüphanesine bildireceğim, İngiliz elçiliğine de tabii. Ayrıca, bu belgeler üzerinde araştırma yapmama hangi açıdan karşı olabilirsiniz ki? Bunlar ortaçağ tarihine ait ne olduğu bilinmeyen parçalar. Bu belgelerin Türk hükümeti ile hiçbir ilgisi olmadığına eminim.'

Bürokrat, benim başımın üstünden bir yerlere bakıyordu, sanki Ayasofya'nın kubbeleri daha önce hiç görmediği bir şekil almıştı. 'Bu,' dedi, 'sizin iyiliğiniz için. Bu belgeleri başkası araştırırsa çok daha iyi olur. Başka bir zaman.' Sessizce durdu, başını pencereye doğru çevirmişti, bakışlarıyla bana bir şey göstermek istiyordu. Çocukça duyguyla bunu yapmak istemedim, çünkü bir oyun olabilirdi, yüzüne baktım, bekledim. Sonra birden gördüm, sanki güneş ışığı pahalı gömleğinin yakasının üstünden boynuna düşmüştü. Boynunun bir tarafında, boyun kaslarının üstünde, iki tane kahverengi yara izi vardı. Yara yeni değildi ama tam olarak da iyileşmemişti, sanki iki diken batmıştı, ya da bıçak ucuyla açılmıştı.

Masadan geri çekildim, okuduğum bütün o uğursuz belgeler yüzünden aklımı kaçırdığıma inanmaya başlamıştım. Ama güneş ışığı gayet olağandı, koyu renk elbiseli adam son derece gerçektir, sürdürdüğü kokunun altından yıkanmamış beden ve ter kokusuyla karışık başka bir koku daha hissediliyordu. Hiçbir şey ortadan kaybolmamış ya da değişmemişti. Ama gözlerimi yarı iyileşmiş küçücük yaralardan alamıyordum. Bir iki saniye sonra arkasını döndü, gördüğü şeyden –ya da benim gördüğüm şeyden– tatmin olmuş gibiydi. Tekrar gülümsedi, 'Sizin iyiliğiniz için Profesör.'

Ben tek kelime bile söyleyemeden öylece dururken, o rulo yaptığı harita ile kapıdan çıktı. Donmuş gibi, merdivenlerde uzaklaşan ayak seslerini dinledim. Birkaç dakika sonra kütüphanecilerden kırılmış dik saçları olan daha yaşlısı, elinde iki eski levha ile kapıdan girdi, levhaları alt raflardan birine koydu. 'Affedersiniz', dedim, sesim boğazımda düğümlenmişti sanki. 'Kusura bakmayın ama bu çok tuhaf.' Bana şaşkın bir ifade ile baktı. 'Kimdi o adam? O bürokrat?'

'Bürokrat mı?' dedi kütüphaneci iyice şaşırmış bir şekilde.

'Bu arşivde rahatça çalışabilmek için sizden bir an önce resmi bir yazı almam gerekiyor.'

'Ama sizin burada çalışma izniniz var zaten' dedi sükûnetle "Sizi bizzat ben kaydettim."

'Biliyorum, biliyorum. O zaman gidip onu yakalayın ve haritayı geri alın.'

'Kimi yakalayayım?'

'Bakanlıktan gelen adamı... Biraz öne buradaydı, onu içeri siz almadınız mı?'

Gri kaşlarının altından bana merakla baktı. ‘Burada biri mi vardı? Son üç saattir kimse gelmedi buraya ama. Giriş kapısında bizzat ben duruyordum. Ne yazık ki burada araştırma yapan çok fazla kişi çıkmıyor.’

‘Adam...’ dedim ve sustum. Birden kendimi gördüm, çığınca hareketler yapan bir yabancı. ‘Haritamı aldı. Yani arşivin haritasını aldı.’

‘Harita mı Herr Profesör?’

‘Bir harita üzerinde çalışıyordum. Bu sabah masanın üstüne koymuştum.’

‘Bu harita olmasın?’ Çalıştığım masayı gösterdi. Masanın orasında hayatımda ilk kez gördüğüm Balkanlar’a ait bir yol haritası duruyordu. Beş dakika önce kesinlikle orada değildi. Bir an aklımlı kaybediyorum sandım, ama bu yeni haritanın daha önce orada olmadığını da pekâlâ biliyordum. Kütüphaneci ikinci levhayı da yerine kaldırdı.

‘Önemli değil,’ diyerek, mümkün olduğu kadar çabuk kitaplarını topladım ve kütüphaneden çıktım. Kalabalık, sıkışık trafikle dolu caddelerde, onun boyunda ve tipinde, evrak çantalı birçok kişi geçip gitti yanımdan ama bürokrattan eser yoktu. Kaldığım yere vardığımda odamda çıkan bazı sorunlar nedeniyle eşyalarımın başka bir odaya taşındığını gördüm. Eski haritalardan yaptığım ilk çizimler ve o gün yanımda taşımama gerek olmayan bazı bitmiş notlar yerinde yoktu. Bavullarım, gayet düzgün bir şekilde yapılmıştı. Otel çalışanları bu konuyla ilgili hiçbir şey bilmediklerini söylediler. Bütün geceyi dışarıdan gelen her sesi dinleyerek uyanık geçirdim. Ertesi sabah, kirli giysilerimi ve sözlüklerimi topladığım gibi, beni Yunanistan’a götürecek gemiye bindim.”

Profesör Rossi, ellerini tekrar kavuşturdu ve bana baktı, sanki söylediklerine inanmadığımı söylememi sabırla bekler gibiydi. Ancak birden inançla sarsıldım, hiç kuşku yoktu. “Yunanistan’a geri mi döndün?”

“Evet, ve yazın geri kalanını İstanbul’da yaşadığım macerayı yok farz ederek geçirdim, ancak bu yok farz edişin de bazı etkileri oldu.”

“Korktuğun için mi ayrıldın oradan?”

“Dehşete kapılmıştım.”

“Ama yine de, o garip kitapla ilgili gereken araştırmayı yaptın, ya da yaptırdın.”

“Evet, özellikle de Smithsonian’daki kimyasal analizi. Ama o da bir sonuca ulaşmayınca –başka şeylerin de etkisiyle– araştırmayı tamamen bıraktım ve kitabı da rafıma kaldırdım, yukarıya, en sonuna.” Başıyla kütüphanedeki en üst rafı gösterdi. “Çok garip... zaman zaman bu olayları düşünürüm, bazen her şeyi bütün ayrıntıları ile hatırlarım, zaman zaman da parça parça gelir olaylar hafızama. Üstelik belli dönemlerde hatırlarım, özellikle hiç düşünmek istemediğim zamanlarda.”

“Peki ama, gerçekten inanıyor musun... bu boynunda yara olan adama...”

“Senin karşında dursaydı ve sen aklının tamamen başında olduğunu bilseydin, ne düşünürdün?” Rafların orada duruyordu, bir an sesi çok öfkeli çıktı.

Soğuk kahvenden son bir yudum aldım, iyice acılaşıyordu. “Ve daha sonra, haritanın anlamını ya da oraya nereden geldiğini hiç düşünmedin öyle mi?”

“Hiçbir zaman. Elimde araştırmadan küçük bir parça kalmıştı ve artık bitiremeyeceğime emindim. Yine de bir kuram geliştirmiştim, gördüğüm şeyler yıllar önce yapılmış başka bir araştırmanın parçalarıydı, her araştırmacı zaman içinde kendi katkısını yapmıştı. Belki asırlar önce üç kişi haritaları çizmişler ve Kuran’dan sureler eklemişlerdi, belki de kimse Voyvoda Tepeş’in gerçek mezarının nerede olduğunu bilmiyordu. Ancak bu kuram tamamen geçersiz de olabilirdi. Voyvoda, Romanya geleneğinin aktardığı gibi adadaki manastıra gömülmüş ve orada iyi bir ruh olarak – ki öyle değildi– huzur içinde yatıyor olabilirdi.”

“Ama sen öyle düşünmüyorsun.”

“Araştırma devam etmeli. İster iyilik için olsun, ister kötülük için, ama sonuç olarak her alanda bu böyle.”

“Snagov’a gidip mezarı kendi gözlerinle gördün mü hiç?”

Başını salladı. “Hayır, araştırmayı bıraktım.”

Gözlerimi yüzünden çekmeden soğumuş fincanımı bıraktım. “Ama bazı bilgileri sakladın,” dedim yavaşça.

Üst raftaki kitapların arasına uzandı, mühürlü kahverengi bir zarfı çekti. “Elbette. Hangi araştırma tamamen yok edilebilir ki. Üç haritayı da aklımda kaldığı kadarıyla yeniden çizdim ve diğer notlarımı da sakladım, o gün arşivde yanımda olan notları.”

Kapalı zarfı masanın üstüne, ikimizin arasına koydu, zarfı içeriğinin taşıdığı dehşetin tersi bir şefkatle hafifçe okşadı. Ya bu hareketinin, ya da dışarıda giderek yoğunlaşmakta olan bahar akşamının yüzünden daha da heyecanlandım.

“Böyle bir efsane söz konusuyken, bunun tehlikeli olabileceğini düşünmüyor musun?”

“Tanrıdan hayır diyebilmeyi dilerdim. Ama belki de sadece psikolojik açıdan tehlikeli. Dehşet dolu şeyleri gereksiz yere büyütmezsek, hayat çok daha güzel ve canlı. Senin de bildiğin gibi, insanlık tarihi kötülüklerle dolu, belki de bu tarihi hayranlıkla değil de, göz yaşları içinde düşünmemiz gerekiyor. O kadar çok zaman geçti ki, İstanbul’da yaşadıklarımın gerçek olup olmadığından bile emin değilim, üstelik bir daha oraya gitmek de istemedim. Ayrıca, içimde, bilmem gereken her şeyi öğrendiğime dair bir his var.”

“Daha da ileri gitmek için mi yani?”

“Evet.”

“Ama hâlâ mezarın yerini gösteren haritayı kimin çizmiş olduğunu bilmiyorsun.”

“Hayır.”

Elimi kahverengi zarfın üzerine koydum. “Bunu yanımda taşırsan tespih de taşısam uygun olmaz mı, ya da başka bir şey, bir muska falan?”

“Bunu taşırsan, üstünde kendi iyiliğini, ahlakını ya da ne istiyorsan onu taşı... Çoğumuzun böyle olduğunu düşünmek hoşuma gidiyor. Ben cebimde sarmısakla dolaşmazdım, hayır.”

“Ama akıl adlı bir muskan vardı.”

“Evet, buna çaba gösterdim.”

Tirşe kaplı cildi bana doğru uzattı, “İşte kitabın. Çok ilginç bir parça, sana kaynağını bulmak için yapacağın çalışmalarda şans dilerim.” Yüzünde sözlerindeki aydınlığı gölgeleyen bir hüznü olduğunu düşündüm. “İki hafta sonra gel, Utrecht’te ticaret meselesini konuşalım artık.”

Tezim o anda bana o kadar gerçek dışı göründü ki. “Peki, olur,” dedim. Rossi kahve fincanlarını kaldırdı, ben de çantamı topladım.

“Bir şey daha,” dedi ifadesiz bir yüzle, ona doğru döndüm.

“Evet?”

“Bu konuyu bir daha konuşmayacağız.”

“Yani benim araştırmamın nasıl ilerleyeceğini bilmek istemiyor musun?” Kendimi yalnız hissetmişim.

“Böyle de diyebilirsin. Bilmek istemiyorum. Tabii ki, başın derde girmediği sürece.” Her zamanki sıcaklığı ile elimi tuttu. Yüzünde benim için çok yeni olan o hüzünlü ifade duruyordu, sonra kendini zorlayarak gülümsedi.

“Tamam,” dedim.

“İki hafa sonra,” adeta neşeli bir sesle arkamdan seslendi, “bana bitmiş bir bölüm getir, hatta daha fazlasını.”

Babam sustu. Utançla karışık bir şaşkınlıkla, gözlerindeki yaşları gördüm. Bu duygu patlaması yüzünden, susmasını fırsat bilerek aklıma takılan soruları sormaktan kaçındım. “Gördüğün gibi, tez yazmak gerçekten kolay iş değil,” dedi neşeli bir ifade takınarak. “Her neyse, bu konuyu daha fazla konuşmasak iyi olacak. Çok eski bir hikâye zaten, ayrıca ben burada olduğuma göre her şey iyi gitti işte, artık hayalet gibi bir profesör de değilim, hem sen de buradasın.” Gözlerini kırıştırdı, kendine geliyordu. “Mutlu son yani, bütün sonlar gibi.”

“Ama galiba arada çok şey var,” demeyi başarabildim. Güneş sadece tenime değiyor, kemiklerime ulaşmıyordu, denizden gelen rüzgâr iliklerime kadar işledi. Gerindik, döndük ve aşağıdaki kente baktık. Duvar boyunca ilerleyen son turist grubu da yanımızdan geçtikten sonra biraz uzağımızda durdu. Birbirlerine adaları gösteriyorlar, ya da fotoğraf çekiyorlardı. Babama baktım, ama o denize dalmıştı. Turistlerin arkasında, ama bizden epeyce ötede, daha önce fark etmediğim bir adam acımasız bir havayla ağır ağır yürüyordu; uzun boylu, iri yapılydı, koyu renkli yünlü bir takım elbise giymişti. Kentte bir sürü koyu renk takım elbiseli adam görmüştük; ama neden gözlerimi bundan alamıyordum bir türlü?

BABAMI çok zorladığımı düşündüğüm için, biraz yalnız araştırma yapmaya karar verdim ve bir gün okuldan sonra tek başıma üniversite kütüphanesine gittim. Flamancam gayet iyiydi, ayrıca yıllardır Fransızca ve Almanca öğreniyordum, üniversitenin de İngiliz dilinde engin bir koleksiyonu vardı. Kütüphaneciler gayet yardımseverdi, aradığım malzemeyi bulmak için birkaç utangaç konuşma yapmam yetti. Aradığım şey, babamın daha önce sözünü etmiş olduğu Drakula hakkındaki Nürnberg risaleleriydi. Yaşlı kütüphanecinin söylediği kadarıyla, ellerinde özgün risalelerden yoktu, çok ender bulunuyorlardı, ancak bana İngilizceye çevrilmiş ortaçağ Alman belgelerinden derlenmiş bir metin getirdi. “Acaba aradığın bu olabilir mi canım?” dedi gülümseyerek. Bazı Hollandalılarda görülen, son derece güzel ve berrak bir yüzü vardı. İçtenlikle bakan gözleri masmaviydi, saçları ağarmamış sanki solmuş gibiydi. Babamın Boston’daki ebeveynleri ben çok küçükken ölmüştü, kendi kendime işte buna benzer bir büyükbabam olsaydı keşke dedim.

İstediğim oydu, *dank je* dedim, sessizce çekilmeden önce omzumu patladı. Bomboş odada birinci bölümü defterimden tekrar okudum:

1456 yılında Drakula çok feci ve karışık işler yaptı. Ef-lak’ın efendisi olduğunda, ülkesine dil öğrenmeye gelmiş olan delikanlıların hepsini yaktı. Hepsi dört yüz kişiydi. Koca bir sülaleyi kazığa geçirdi, halkının çoğunu beline kadar gömdükten sonra vurdu. Bazılarını kızarttı ve derisini yüzdü.”

İlk sayfanın dibinde bir de dipnot vardı. Dipnot o kadar ince harflerle basılmıştı ki, neredeyse görmeyecektim. Daha yakından bakınca “Kazığa geçirme” ile ilgili bir yorum olduğunu gördüm. Dipnota göre, Voyvoda Tepeş, bu işkence yöntemini güya Osmanlı-

lardan öğrenmişti. Onun uyguladığı şekliyle kazığa geçirme; bir kişinin anüsünden ya da vajinasından ucu sivriltilmiş bir tahta kazığa oturtulmasıydı, böylece kazık, bazen ağızdan bazen de kafadan çıkıyordu.

Bir dakika kadar bu sözleri görmemeye, kitabı kapattıktan sonra da epeyce bir dakika okuduklarımı unutmaya çalıştım.

Defterimi kapatıp, paltomu giyerek evin yolunu tuttuğumda, beni asıl etkileyen şey, ne Drakula'nın hayaletimsi imgesi, ne de kazığa geçirme eyleminin tarifiydi, beni asıl etkileyen şey, bunların gerçekten yaşanmış olmasıydı. Eğer dikkatle dinlersem, diye düşündüm, çocukların, birlikte ölen ailenin fertlerinin çığlıklarını duyabilirim. Tarih eğitimime verdiği büyük öneme karşın, babam, bana tarihin fascia dolu anlarının aslında gerçek olduğunu söylemekten kaçınmıştı. Şimdi, aradan onca yıl geçtikten sonra, bunları bana asla söylemeyeceğini anlıyorum. Sadece tarihin kendisi insanı böyle şeylerin gerçek olduğuna ikna edebilir. Ve bir kez bu gerçeği gördüğünüzde –eğer gerçekten görmüşseniz– artık kafanızı çeviremezsiniz.

O gece eve vardığımda, kendimde şeytansı bir güç hissettim ve babamın karşısına çıktım. Bayan Clay, mutfakta akşam yemeğinden artakalan bulaşıkları yıkarken, babam kütüphanesinde kitap okuyordu. Kütüphaneye gittim, kapıyı arkamdan kapattım ve koltuğunun kenarında durdum. Henry James'in en sevdiği kitaplarından biri elindeydi, bu gergin olduğuna dair kesin bir belirtiydi aslında. Başını kaldırıp bana bakana kadar sesimi çıkartmadan öylece bekledim. “Merhaba” dedi, kaldığı yeri kitap ayracı ile işaretleyerek. “Cebir ödevi mi?” Gözlerinde kaygılı bir ifade belirmişti bile.

“Şu hikâyeyi bitirmeni istiyorum,” dedim.

Parmaklarını koltuğun kolçağında tıyırdatarak sustu.

“Neden biraz daha anlatmıyorsun?” Hayatımda ilk kez, kendimi onun başının belası gibi hissettim. Az önce kapattığı kitaba baktı. Anlayamadığım bir şekilde kendimi ona karşı zalim hissediyordum, ama bir kez kanlı işime başlamıştım, başladığım gibi bitirmek zorundaydım. “Benim bazı şeyleri bilmemi istemiyorsun.”

Sonunda bana baktı. Lambanın ışığının hatlarını daha da derinleştirdiği yüzü inanılmaz derecede hüzünlü görünüyordu.

“Hayır, istemiyorum.”

“Senin sandığından fazlasını biliyorum ama,” dedim, bunun ço-

cukça bir şey olduğunu biliyordum ama bana sorsa bile, bildiklerimi ona anlatmaya hiç niyetim yoktu.

Ellerini çenesinin altında birleştirdi, “Bildiğini biliyorum,” dedi. “Ve bildiğine göre de sana her şeyi anlatmam gerekiyor aslında.”

Şaşkınlıkla ona baktın. “O zaman anlat,” dedim heyecanla.

Tekrar yere baktı. “Sana anlatacağım, hem de en kısa zamanda. Ama burada, evimizde değil. Ve hemen de değil. Bunu yapamam.” Sonra birden patladı. “Bunların hepsini kaldıramam. Bana karşı sabırlı ol.”

Ancak bana yönettiği bakışları, suçlama değil rica doluydu. Yanına gidip kelleşmiş başını okşadım.

Toskana’da Mart ayı serin ve rüzgârlıdır, ama babam, Milano’da ki dört günlük görüşmelerin ardından –yaptığı işin “görüşme” olduğunu hep bilirdim– kırlara doğru kısa bir yolculuğun hoş olacağını düşünüyordu. Bu kez, onunla birlikte gitmek için tutturmak zorunda kalmamıştım. “Floransa harikadır, özellikle de yılın bu mevsiminde,” dedi, Milano’dan arabayla güneye doğru yola çıktığınız sabah. “Senin orayı bir de bugünlerde görmeni istiyorum. Floransa’nın tarihi ve resim sanatı hakkında bir şeyler öğrenmen lazım önce, gerçekten çok etkileneceksin. Ancak Toskana kırları bir başkadır. Hem gözlerini dinlendirir hem de heyecan verir... göreceksin.”

Kiralık Fiat’ımızdaki yerime geçerken başımı salladım. Değişmeye ve bu değişimi sevmeye başlamıştım. O hafta ödevlerimi de bitirmiştim. Amsterdam’a döndüğümüzde, okula götürüp teslim etmekten başka yapılacak bir şey kalmamıştı. Babamın özgürlük aşkı bu laşıcıydı, gömleğinin yakasını ve kravatını gevşetip yeni bir yöne doğru yola çıkışını izlemeyi seviyordum. Fiatımızı çalıştırdı, kuzey karayoluna çıktık. “Her neyse, Massimo ve Gulia’ya yıllardır birlikte geleceğimize söz verip dururum. Eğer bu kadar yakındayken onlara uğramazsak, beni asla affetmezler.” Arkasına yaslandı, bacaklarını uzattı. “Biraz gariptirler... eksantrik diyebiliriz aslında, ama çok kibardırlar. Hazır mısın?”

“Hazır olduğumu söylemiştim.”

Varlığı utangaçlığımı körükleyen yabancılarla birlikte olmaktansa, babamla yalnız olmayı tercih ediyordum. Fiat’ın sarsıntısı uyku getirdi; tren yolculuğu beni yormuştu. O sabah küçük bir nöbet geçirmiştim, doktorumu endişelendiren, Bayan Clay’ın tuhaf bir şe-

kilde bavuluma pamuk pedler yerleştirmesine neden olan kan dam-larlarıyla o sabah karşılaşmıştım. Bu değişiklikle ilgili ilk tepkim, tre-nin tuvaletinde gözlerime dolan yaşlardı, biri sanki beni yaralamış gibi hissettim, pamuklu iç çamaşırımın üzerindeki leke, sanki bir katilin parmak izi gibiydi. Ancak babama bu konuda hiçbir şey söy-lemedim. Arabanın penceresinden nehirlerin aktığı vadiler ve köy-lerle kaplı uzak tepeler geçip gidiyordu, sonra manzara iyice bula-nıklaştı. Bir kasabada yemek molası verdiğimizde hâlâ uykum vardı. Yemekte kahvenin yanında köy işi bir şeyler yedik, sokak kedileri evlerin kapılarına kıvrılmışlardı.

Alacakaranlıkla birlikte, sanki fresklerden fırlamışçasına çevre-mizi saran, yirmi tepeye yayılmış olan kasabaların arasından geçme-ye başladığımızda, artık tamamen uyanmıştım. Rüzgârın dağıttığı bulutların arasından güneş ufukta batıyordu... Arabayı Akdeniz'e doğru sürdürdü babam, Cebelitarık'a ve bir gün gideceğimiz bir sürü başka yere doğru. Hemen üstümüzde, taştan sütunların üzerine ku-rulmuş olan kasabanın caddeleri neredeyse dimdikti, sokakları, dar taştan merdivenlerden oluşuyordu. Babam, küçük arabayı bir o ya-na bir bu yana sürüyor, sokak lambalarının parke taşlı yolları aydın-latığı trattoriaları geçiyordu. Tepenin öte yanında bir yöne döndü. "Buradaydı, tabii ki doğru hatırlıyorsam." Uzun siyah selvilerin ara-sından bir yola saptı. "Monteperduto'da Villa Montefollinoco. Monteperduto kasabanın adı. Hatırladın mı?"

Hatırlamıştım. Kahvaltıda haritaya bakmıştık. Babam parmağını kahve fincanının yanından geçirerek: "Burası Siena, odak noktan burası. Siena Toskana'da. Sonra Umbria'dan geçeceğiz. Burası Montepulciano, çok eski ve ünlü bir yer, bundan sonraki tepede de bizim gideceğimiz kasaba var, Monteperduto." İsimler kafamın içinde karmakarışık olmuştu. Monte dağ demekti, ama sanki bir be-bek evinin parçası gibi dağlardı bunlar. Daha önce iki kez gitmiş ol-duğum Alplerin çocukları gibiydiler.

Giderek çökmekte olan karanlıkta villa, küçük, taştan yapılmış bir çiftlik evini andırıyordu. Selviler ve zeytin ağaçları kırmızı damı-nı gölgelemişti, iki taşın arasından villanın ön kapısına ulaşan yola giriliyordu. Evin birinci katındaki pencerelerden ışık sızıyordu, kendimi aniden çok aç, yorgun ve bitkin hissettim, bu bitkinliği ev sahiplerimizden mümkün olduğu kadar gizlemeliydim. Babam ba-

vullarımızı arabanın bagajından çıkardı, peşinden gittim. “Zil bile hâlâ yerinde duruyor,” dedi ve giriş yolundaki kısa ipi çekti.

Kapıyı açan adam bir fırtına gibi geldi üstümüze, babama sarıldı, sırtına vurdu, iki yanağını da sesli bir şekilde öptü, benim elimi sıkmak için de biraz fazla eğildi. Elleri kocaman ve sıcacıktı, içeri doğru yürürken, ellerini omuzuma koydu. Girişteki salon loştu ve ancak bir müzede görebileceğim mobilyalarla doluydu. Tıpkı bir çiftlik hayvanı gibi seslendi. “Guilia! Guilia! Çabuk, işte geldiler, buraya gel.” İngilizcesi abartılı, kesin, güçlü ve gürültülüydü.

Yüzünde bir gülümsemeyle bizi karşılamaya gelen kadından ilk bakışta hoşlandım. Gümüş gibi parlayan ağarmış saçları, uzun yüzünü açıkta bırakacak şekilde geride toplanmıştı. Bana gülümsedi ama eğilmedi. Elleri tıpkı kocasının elleri gibi sıcaktı. Babamı her iki yanağından da öptü ve başını sallayarak onunla nazik bir İtalyancayla konuştu. “Ve sen,” dedi İngilizce, bana dönerek, “senin kendine ait bir odan olmalı artık, hem de güzel bir oda, tamam mı?”

“Tamam,” dedim. Oda fikri hoşuma gitmişti, odanın babama yakın olmasını ve gelirken telaşla tırmandığımız etrafımızı çevreleyen vadiyi görebilmesini diledim içimden.

Taş döşeli yemek odasında yediğimiz akşam yemeğinden sonra, büyüklerin hepsi arkasına yaslandı ve içini çekti. “Gulia,” dedi babam, “her yıl daha iyi bir aşçı oluyorsun. İtalya’nın en iyi aşçılarından biri sensin.”

“Saçmalama Paolo,” İngilizcesi Oxford ve Cambridge kokuyordu. “Her zaman saçmalarsın böyle.”

“Belki Chianti’dendir. Şu şişeye bir bakayım.”

“Uzat da kadehini doldurayım,” dedi Massimo. “Eee, sen ne okuyorsun bakalım güzel kızım?”

“Bizim okulda her şeyi okutuyorlar,” dedim övünerek.

“Tarih seviyor, galiba,” dedi babam. “Çok da iyi gezgindir ama.”

“Tarih mi?” dedi Massimo, Guilia’nın kadehini yeniden, ikinci kez dolduruyordu, sonra kendi kadehini de koyu kan rengi şarapla doldurdu. “Tıpkı sen ve ben gibi Paolo. Babana bu ismi biz taktık,” diye açıkladı. “Çünkü şu sizin sıkıcı İngilizce isimlerinizden hiç hoşlanmıyorum. Kusura bakma, sevmiyorum. Paolo, dostum, bana akademik hayatını bıraktığını söylediklerinde az daha ölüyordum. Dedim ki, eh demek ki konuşmayı, okumaktan daha çok seviyormuş.

Ama dünya, çok büyük bir araştırmacı kaybetti, bu da senin baban.” Babama sormadan bana yarım kadeh şarap koydu, sonra masanın üzerinde duran sürahideki suyla sulandırdı. Birden ondan daha çok hoşlanmaya başladım.

“Şimdi de sen saçmalıyorsun” dedi babam ciddiyetle. “Yolculuk etmeyi seviyorum, sevdiğim kısmı bu.”

“Ah,” dedi Massimo başını sallayarak. “Siz Sinyor Profesör, bir keresinde bana dünyanın en büyüklerinden biri olacağınızı söylemişsiniz. Şu anda çalıştığın kurumun böyle bir başarısı yok, biliyorum.”

“Barışa ve diplomatik aydınlanmaya ihtiyacımız var, hiç kimse- nin aldatmadığı minicik bir sorunun cevabını bulmaya değil,” dedi babam gülümseyerek. Guilia, elektrik ışığını kapattı ve büfenin üzerinde duran kandili yaktı. Onu masanın üzerine bıraktıktan sonra da saatlerdir bakmamaya çalıştığım tortayı kesmeye başladı. Tortanın üstü, bıçağın altında adeta obsidyen gibi parlıyordu.

“Tarihte minicik sorular yoktur. Ayrıca, büyük Rossi bile senin en iyi öğrencin olduğunu söylerdi. Bizimse onu memnun etmek için canımız çıkardı.”

“Rossi!”

Kendime engel olamamış, ağzımdan kaçırmıştım. Babam pasta- sının üzerinden bana rahatsızlık dolu bir bakışla baktı.

“Demek babanın akademik başarılarıyla ilgili efsaneyi sen de duydun küçük hanım?”

Massimo ağzını çikolata ile dolduruyordu.

Babam bana bir bakış daha fırlattı. “Ona o günlerle ilgili birkaç öykü anlattım.” Sesindeki gizli uyarıyı kaçırmamıştım. Ancak daha sonra, bu bakışın bana değil Massimo’ya yöneldiğini düşündüm. Çünkü Massimo’nun bir sonraki cümlesi üzerimde soğuk düş tesiri yapacak, babam da konuyu çabucak değiştirip politika konuşmaya başlayacaktı.

“Zavallı Rossi,” dedi Massimo. “Trajik, ama harika bir adamdı. Bu kadar yakından tanıdığın birinin birden puf diye ortadan kaybolması insana çok garip geliyor.”

Ertesi sabah, kasabanın en yüksek noktasında, güneşin yıkadığı meydana oturuyorduk. Ceketlerimiz sıkı sıkı düğmelenmiş, elimizde broşürler, tıpkı benim gibi, aslında o saatte okulda olması gere-

ken iki oğlanı izliyorduk. Çocuklar kilisenin önünde futbol topuyla oynuyorlardı, ben de sabırla bekliyordum. Bütün sabah sıkıcı rehberde yazılı “Brunelleschi unsurlarını” okuyarak, karanlık ve küçük şapelleri gezerken, bekleme odası asırlar boyunca kasabanın tahlıl ambarı olarak hizmet vermiş olan Palazzo Pubblico’da dolaşırken beklemiştim. Babam içini çekti ve bana bir şişe portakal suyu uzattı. “Sen bana bir şey soracaksın herhalde,” dedi biraz huzursuz bir sesle.

“Hayır, sadece Profesör Rossi’ye ne olduğunu bilmek istiyorum,” dedim elimdeki kamışı şişeye sokarken.

“Ben de öyle sanmıştım. Massimo gereksiz yere konuyu açtı.”

Cevabı biliyordum, ama yine de sormak zorundaydım. “Profesör Rossi öldü mü? Massimo ortadan kayboldu derken bunu mu demek istiyordu?”

Babam, güneş içindeki meydanın karşısındaki kahvelere ve kasap dükkânlarına baktı. “Evet. Hayır. Ah, aslında çok üzücü bir şey bu. Gerçekten dinlemek istiyor musun?”

Başımı salladım. Babam çabucak çevreye baktı. Yüzümüzü eski *pallaziye* doğru çevirmiş, taştan bir bankın üzerinde oturuyorduk, meydana bizden ve dalgacı oğlan çocuklarından başka kimse yoktu. “Peki o zaman,” dedi sonunda.

BİLİYORSUN, dedi babam, O gece Rossi bana kâğıtları verdiğinde, onu odasının kapısında bana gülümserken bırakmıştım, ama daha arkamı döndüğüm anda, içimden bir ses bana sakın onu yalnız bırakma dedi, ya da dön biraz daha konuş. Bu duygunun yalnızca yapmış olduğumuz o tuhaf konuşmadan, hayatımın en tuhaf konuşmasından kaynaklandığını biliyordum, bir an önce bu duygudan kurtulmam gerekiyordu. Bizim bölümden iki lisans üstü öğrencisi, derin bir sohbete dalmış bir şekilde bize doğru ilerliyordu, odasının kapısını kapatmadan önce Rossi ile selamlaştılar sonra da benim arkamdan merdivenlerden indiler. Aralarındaki hararetli konuşma, bana hayatın her zamanki gibi devam etmekte olduğu duygusunu verdi ama kendimi hâlâ rahatsız hissediyordum. Çantamın içinde, ejderha ile bezenmiş olan kitap, yeterince yakıcıydı, buna bir de Rossi'nin verdiği mühürlü not zarfı eklenmişti. Gecenin ilerleyen saatlerinde, küçük apartman dairemdeki çalışma masamın başına geçtiğimde, Rossi'nin verdiği kâğıtlara bakıp bakmayacağımı merak ediyordum. Ama bitkindim artık, ve kâğıtların içerdiği şeylerle yüzleşecek gücüm yoktu.

Ayrıca, gün ışığının, sabahın, kendime güvenimi ve mantığımı yerine getireceğini düşünüyordum. Belki de sabah uyandığım zaman, Rossi'nin hikâyesine inanmayacaktım, ancak inansam da inanasam da bu hikâyenin beni rahat bırakmayacağından emindim. Nasıl olur, dedim –artık dışarıdaydım, hâlâ ışığı yanmakta olan oda ya elimde olmadan bakarak Rossi'nin penceresinin altından geçiyordum– nasıl olur da danışmanıma, kendi araştırmalarıyla ilgili bir konuda inanmamazlık edebilirim? Bu birlikte yaptığımız bütün çalışmaların sorgulanmasını gerektirmez mi? Tezimin masamın üzerinde duran, okunmuş, düzeltilmiş ve daktiloya çekilmiş birinci bölümünü düşündüm ve titredim. Eğer Rossi'nin öyküsüne inanmıyorsam, birlikte çalışmaya nasıl devam edecektik? Onun deli olduğunu mu varsayacaktım?

Oradan geçerken lambasının yanmakta olduğunu belki de Rossi'yi düşündüğüm için fark ettim, ya da penceresine baktığım için Rossi'yi düşünmekteydim. Her durumda da, evime gitmek üzere yürürken, o odadan sızan ışığın caddeki yansımasının üzerinden geçiyordum ki, ışık birden ayağımın altında kayboldu. Her şey bir saniyeden de az bir zaman içinde oldu, ama başımdan ayaklarıma kadar bir dehşet duygusu ile titredim. Bir an kadar önce düşüncelerimin içinde kaybolmuş bir halde, kaldırıma yansıyan ışığa adımımı atmıştım, bir an sonra ise donakalmıştım. Neredeyse aynı anda meydana gelen iki garip şey çekti dikkatimi. Bunlardan biri şuydu; oradan neredeyse binlerce kez geçmeme rağmen, gotik derslane binasıyla kaldırım arasındaki ışığı daha önce hiç görmemiştim. Daha önce görmemiştim çünkü daha önce oradan görülmüyordu. Şimdi görülmüştü, çünkü sokak lambaları birden sönmüştü. Sokakta tek başımaydım, benim ayak seslerimden başka bir ses duyulmuyordu. Ve yaklaşık on dakika önce birlikte oturup konuştuğumuz çalışma odasından kırık parçalar halinde sızan ışığın dışında sokak kapkaranlıktı.

Fark ettiğim ikinci şey ise tıpkı bir felç gibi üstüme çullandı. ullandı kelimesini özellikle kullandım, çünkü, gözümün önüne ge­liş şekli buydu, ne aklım ne de içgüdülerimle bulmuştum bunu. O anda, yolda donmuş gibi dururken, hocamın penceresinden gelen ışık kayboldu. Bunun normal olduğunu düşüneneceksin belki: Çalışma saati bitmiş, hoca da binadan çıkarken odasının ışığını söndürmüş, böylece sokak lambaları da arızalandığı için sokak iyice karanlıklaşmış. Ancak yarattığı etki böyle bir şey değildi. Dışarıdan sanki masa lambasının düğmesi kapatılmış gibi görünmüyordu. Sanki bir şey pencere ile benim arama girmiş ve ışık kaynağını kapatmıştı. Bundan sonra cadde tamamen karanlığa gömüldü.

Bir an nefesim kesildi. Dehşete kapılmıştım, ne yapacağımı bilemedim, döndüm, kararmış pencerelere baktım, karanlık sokaktan hepsi de görölüyordu, bir anlık bir itkiyle o tarafa doğru koştum. Az önce çıkılmış olduğum kapı sıkı sıkı kilitlenmişti. Binanın ön yüzünde hiçbir ışık görünmüyordu. O saatte, kapı muhtemelen son çıkan tarafından kilitlenmişti... ki bu da gayet normaldi. Kararsızlıkla orada durdum, tam öteki kapılara doğru gidecekken, sokak ışıkları tekrar yandı, birden çok utandım. Arkamdan gelen iki öğrenci ortada yoktu, herhalde dedim, başka bir yöne gittiler.

Ancak, bir grup öğrenci gülerек ve konuşarak bana doğru geliyordu, sokak artık boş değildi. Ya dedim şimdi Rossi çıkagelirse, öyle ya, ışığını kapatmış, odasının kapısını kilitlemiş çıkmıştır, ya beni burada böyle bulursa. Daha önce konuştuğumuz şeyi artık konuşmak istemediğini söyledi. Kapının önünde yaşadığım o akıl dışı korkuyu ona nasıl açıklarım, üstelik konunun üstüne, hatta bütün uğursuz konuların üstüne bir perde çekmişken. Utanmış bir şekilde arkamı döndüm, o beni burada yakalamadan, bir an önce eve varmalıydım.

Açılmamış zarfı, çantamın içinde yine açılmamış bir halde bırakarak, bütün gece boyunca horul horul uyudum.

Sonraki iki gün çok işim vardı, Rossi'nin kâğıtlarından uzak tuttum kendimi, aslında bütün bu ezoterik şeyleri kafamdan atmaya çalışıyordum. Bu yüzden, bizim bölümden bir arkadaşım beni ikinci gün akşama doğru kütüphanede durdurduğunda çok şaşırdım. Hızla yanından geçerken, kolumu yakaladı ve beni çekti, "Rossi'yi duydun mu?" dedi. Evet, doğru tahmin ediyorsun, bu kişi Massimo'ydu. Son sınıf öğrencisi iken de iri yapılı ve gürültücüydü, hatta belki de bugün olduğundan daha da gürültücüydü. Kolunu yakaladım.

"Rossi mi? Ne var? Ne oldu ona?"

"Gitmiş. Yok olmuş. Polis odasını arıyor."

Hemen binaya koştum, bina o anda her zamanki gibi görünüyordu, akşamın son ışıklarına gömülmüş, sınıflarından çıkan öğrencilerle dolu. İkinci katta, Rossi'nin çalışma odasının önünde, bir polis, bölüm başkanıyla ve daha önce görmediğim bazı kişilerle konuşuyordu. Ben oraya vardığımda, koyu renk ceketli iki kişi, kapıyı arkalarından sıkı sıkı kapatarak profesörün odasından çıktı ve merdivenlerle sınıflara yöneldi. Onlara doğru ilerledim ve polise sordum. "Profesör Rossi nerede? Ona ne olmuş?"

"Onu tanıyor musunuz?" diye sordu polis, elindeki not defterine bakarak.

"Öğrencisiyim. İki gece önce buraydım. Ortadan kaybolduğunu kim söylüyor?"

Bölüm başkanı bize doğru geldi ve elimi sıktı. "Bu konuda sen bir şey biliyor musun? Hizmetçisi telefon edip dün gece ve ondan önceki gece eve gelmediğini söylemiş... akşam yemeği ya da kahval-

tı için onu çağırmamış. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamış olduğunu söylüyor. Bu akşamüstü de daha önce telefon etmeden bölüm toplantısına gelmedi. Bunu da daha önce hiç yapmamıştı. Bir öğrenci ders saatleri içinde verdiği randevu için odasına gelmiş ama kapıyı kapalı bulmuş, Rossi'yi hiçbir yerde bulamamış. Bu sabah dersini de kaçırdı, odanın kapısını açtırdım.”

“İçeride miydi peki?” dedim nefesimi tutarak.

“Hayır.”

Bilinçsiz bir şekilde Rossi'nin odasının kapısından uzaklaşmaya koyulmuştum ki, bir polis memuru arkadan kolumu tuttu. “Hemen değil,” dedi. “İki gece önce buradaydım mı demiştiniz?”

“Evet.”

“Onu en son ne zaman gördünüz?”

“Saat sekiz buçuk sularında.”

“Peki burada bir başkasını gördünüz mü o sırada?”

Düşündüm. “Evet, bizim bölümden iki öğrenci gördüm... Bertrand ve Elias'tı galiba, dışarı aynı zamanda çıktılar. Ben çıkarken onlar da çıkıyorlardı.”

“Güzel, bunu araştır,” dedi polis, tuhaf adamlardan birine. “Profesör Rossi'nin davranışlarında bir tuhaflik fark ettiniz mi?”

Ne diyebilirdim ki? Evet, aslında... bana vampirlerin gerçek olduklarını söylemişti, Kont Drakula'nın aramızda dolaşmakta olduğunu, hatta Rossi'nin araştırmaları yüzünden, bana da bir lanetin miras kaldığını... Daha sonra da ışığın sanki bir dev tarafından bloke edildiğini gördüğünü...

“Hayır,” dedim. “Tezimle ilgili buluşmuştuk, saat sekiz buçuğa kadar oturup konuştuk.”

“Birlikte mi çıktınız?”

“Hayır, ben önce çıktım, o da beni koridora kadar geçirdikten sonra, yeniden odasına döndü.”

“Peki çıkarken bina çevresinde size şüpheli gelen herhangi bir şey ya da kimse gördünüz mü? Bir şey duyduunuz mu?”

Yine duraksadım. “Hayır, öyle bir şey fark etmedim... ancak, sokakta kısa bir elektirik kesintisi oldu. Sokak lambaları söndü.”

“Evet, bundan haberimiz var. Siz, olağanın dışında bir şey duyduunuz mu ya da gördünüz mü?”

“Hayır.”

“Şu ana kadar Profesör Rossi’yi en son gören kişi sizsiniz,” diye ısrar etti polis. “İyi düşünün. Onunla birlikteyken, herhangi bir tuhaf davranışı ya da sözü oldu mu? Depresyon, intihar gibi şeylerden hiç söz etti mi? Ya da çekip gitmekten, bir yolculuğa çıkmaktan falan?”

“Hayır, öyle bir şey olmadı,” dedim dürüstçe. Polis bana sert bir bakış fırlattı. “Bana adınız ve adresiniz lazım.” Söylediğim her şeyi yazdı. Sonra da başkana döndü. “Bu delikanlıyı tanıyor musunuz?”

“Evet, kendisi söylediği kişidir.”

“Pekâlâ,” dedi polis. “Şimdi benimle odaya girmenizi ve gözünüze çarpan bir tuhafılık varsa söylemenizi istiyorum. Özellikle iki gece önce ile bugünkü hali arasında bir değişiklik varsa. Hiçbir şeye dokunmayın. Doğrusu, bu tarz olayların çoğundan kötü bir şey çıkmaz. Ya ailesiyle ilgili acil bir şey olmuştur, ya da küçük bir bunalım geçiriyordur... muhtemelen bir iki gün içinde ortaya çıkar. Başımıza milyonlarca kez gelmiştir. Ama çalışma masasının üstündeki kanı, şansa bırakamayız.”

Çalışma masasının üstündeki kan mı? Bacaklarım birden beni taşıyamaz hale gelmişti, ama polisin arkasından yavaşça yürümeyi başardım. Oda, daha önce defalarca gün ışığında gördüğüm haliyle karşımda duruyordu: düzenli, zevkli, mobilyalar gayet davetkâr bir şekilde eskiden oldukları yerde duruyor, kâğıtlar ve kitaplar, masaların ve yazıhanenin üstündeki eski yerlerindeler. Oda sessizdi. Bir adım daha attım. Masanın karşısında, Rossi’nin kâğıtlarının üstünde, kara bir leke vardı, yayılmış ve emilmişti. Polis, beni yatıştırmak ister gibi elini omuzuma koydu. “Ölüme neden olacak kadar büyük bir kan kaybı değil,” dedi. “Belki burnu kanadı, ya da hemorajisi vardı. Profesör Rossi’nin burnunun kanadığını gördünüz mü hiç? O gece hasta gibi bir hali var mıydı?”

“Hayır,” dedim. “Onu hiç... kanama geçirirken görmedim, benimle sağlığı hakkında hiç konuşmazdı.” Birden şaşırtıcı bir açıklıkla şunu fark ettim; sanki her şey sonsuza dek bitmiş gibi, onunla ilgili konuşurken geçmiş zaman kullanmaya başlamıştım. Rossi çalışma odasının kapısında, beni neşe içinde uğurlarken geldi gözümün önüne, boğazım düğümlendi. Yanlışlıkla bir yerini kesmişti herhalde... yoksa bunu bilerek mi yapmıştı... bir an kendini kaybetmiş, sonra da aceleyle odadan çıkmıştı, ama aceleyle çıkarken kapıyı ki-

litlemeyi unutmaz mıydı? Onu bir banka kıvrılmış, belki üşümüş ve acıkmış olarak hayal etmeye çalıştım, ya da rastgele seçilmiş bir yere gitmek için otobüse binerken. Bunların hiçbirisi ona uymuyordu. Rossi son derece güçlü biriydi, o güne kadar gördüğüm herkesten daha sakin ve akli başındaydı.

“Etrafınıza çok dikkatle bakın,” dedi polis elini omuzumdan çekerken. Beni dikkatle izliyordu, bölüm başkanının ve diğerlerinin kapıdan bize baktıklarını hissettim. Eğer Rossi öldürülmüşse, aksi kanıtlanana kadar benim de şüpheliler arasında olduğum gerçeği beni çok üzüyordu. Ancak Bertrand ve Elias, bana, tıpkı benim de onlar için yapacağım gibi tanıklık ederlerdi nasıl olsa. Bir şeyler görmeye çalışarak, odadaki her şeye baktım. Çok üzücü bir şeydi bu, her şey gerçek, normal ve yerli yerindeydi, ancak Rossi gitmişti.

“Hayır,” dedim sonunda. “Farklı olan hiçbir şey görmüyorum.”

“Peki,” dedi polis beni pencereye doğru çevirerek. “Yukarı bakın bir de.”

Tavanın yazı masasının üstüne düşen kısmında, beş santim uzunluğunda koyu bir çizgi, sanki dışarıda bir şeyi işaret ediyormuş gibi, iki yana ayrılmıştı. “Bu da kan. Merak etmeyin, Profesör Rossi’nin kanı olabilir de olmayabilir de. Bu tavan, herhangi bir insanın ulaşamayacağı kadar yüksek, hatta merdivenle bile ulaşılması kolay değil. Ama ne olduğunu bulacağız. Şimdi iyi düşünün, Rossi o gece size bir kuştan söz etti mi? Ya da siz çıkarken, pencereden içeri giren bir şeyin sesini duydunuz mu? Pencere açık mıydı acaba? Hatırlıyor musunuz?”

“Hayır,” dedim. “Bana böyle bir şeyden söz etmedi. Pencere de kapalıydı, buna eminim.” Gözlerimi lekeden alamıyordum: Gözlerimi öylesine dikmişim ki, sanki bu dehşet verici hiyeroglif benzer şekilden bir şey okuyacaktım.

“Zaman zaman, binaya kuşlar girer,” diye konuştu arkamızda duran bölüm başkanı. “Güvercinler, zaman zaman sokak lambalarından ürküp kaçarlar.”

“Bu bir olasılık,” dedi polis. “Lekeden damlayan kan bulamadığımızı göre, güçlü bir olasılık üstelik.”

“Belki de yarasadır,” dedi başkan. “Yarasa olamaz mı? Bu eski binalarda her tür yaratık vardır muhtemelen.”

“Bir başka olasılık da, Rossi’nin tavandaki yaratığa bir sopa ya

da şemsiyeyle vurmaya çalışırken kendi kendini yaralamış olması,” dedi kapıdaki profesörlerden biri.

“Bu odada hiç yarasa gördünüz mü? Ya da başka bir kuş falan,” diye sordu polis tekrar.

Kurumuş dudaklarımın arasından şu basit sözcük zorlukla dö-küldü. “Hayır.” Çünkü sorusunu zar zor anlamıştım. Gözlerim en sonunda koyu lekenin gösterdiği yeri seçmişti. Rossi’nin kitaplığın-daki en üst rafta, “hatalar” rafında, bir kitap yoktu. Diğer ciltlerin arasında, esrarengiz kitabını bıraktığı yerde, dar ve karanlık bir boş-luk vardı şimdi.

Arkadaşlarım yanıma geldiler, sırtıma vurdular ve kaygılanma-mamı söylediler, herhalde bir kâğıt kadar beyazdı yüzüm. Kapıyı ka-patmış ve kilitlemekte olan polise döndüm.

“Profesör Rossi ya kendi kendine ya da biri tarafından yaralan-dıysa eğer, çevredeki hastanelerden birinde olmasın sakın?” dedim.

Polis memuru başını salladı.

“Hastaneleri araştırdık, hem de ilk elde yaptık bunu. Ama yok. Neden? Yani neden kendi kendine yaralanmış olacağını düşünüyor-sunuz? Az önce depresyonda ya da intihara meyilli bir hali yoktu dememiş miydiniz?” •:

“Ah, yoktu,” derin bir nefes aldım, ayaklarım yeniden yere bas-mıştı. Tavan, bileğindeki kesiği süremeyeceği kadar yüksekti zaten... benimki mantıksız bir varsayımdı.

“Evet çocuklar, haydi artık çıkalım.” Bölüm başkanına döndü, ikisi birlikte alçak sesle konuşarak uzaklaştılar. Eğer Rossi’nin aran-ması hakkında bilgi almak istiyorsam, bölüm başkanı ile temasta ol-mam gerektiğini aklıma yazdım. Artık kendi kendime düşünmem gerekiyordu. Kapının çevresindeki kalabalık dağılmaya başlamıştı, onlardan ayrılıp çıktım. Sakin bir yer bulup oturup düşünmem ge-rekiyordu.

Üniversite kütüphanesinde en sevdiğim banka bahar güneşinin son ışıkları vuruyordu, hâlâ sıcacıktı. Çevremde sohbete dalmış, ya da sessizce önünde kitap okumakta olan üç dört öğrenci vardı, kü-tüphaneye giren çıkanları, ya da büyük meşe masalarda ders çalışan-ları görebiliyordum. Her günkü gibi bir gün bitmek üzereydi, biraz-dan güneş, taş tabletlerin üzerinden çekilecek ve hocamla birlikte oturup son konuşmamı yapışımın üstünden kırk sekiz saat geçmiş

olacaktı. Sonra araştırmalar ve her tür faaliyet bitecek, kütüphane karanlığa gömülecekti.

Sana o zamanlar, ders çalışırken ya da araştırma yaparken, yapayalnız olmayı, rahatsız edilmemeyi, manastıra özgü bir sessizliği tercih ettiğimi söylemem lazım. Kütüphanenin üst katında, kitapların arasında kendime ait bir yer edindiğimi ve bir gecede bütün hayatımı değiştiren o garip kitabı da burada bulduğumu daha önce anlatmıştım. İki gün önce, burada tek başıma, korkusuz bir şekilde çalışıyor, Hollanda hakkında yazılmış kitaplarımı bir an önce toplayıp, hocamla tartışmaya gitmeye hazırlanıyordum. Heller ve Herbert'in bir yıl önce Utrecht'in ekonomik tarihi üzerine yazdıklarından, bu makaleden nasıl yararlanacağımdan, bu makaleden benim tezimi destekleyen olguları nasıl çıkaracağımdan başka bir şey düşünmüyordum.

Aslında, bir yandan da geçmişi hayal etmeye çalışıyor, masum ve çalışkan Hollandalıların loncalarının küçük sorunları hakkında nasıl tartıştıklarını, kanala açılan kapıların önünde ayakta kollarını kavuşturmuş bir halde duruşlarını ve yeni malların evlerinin alt katındaki depolara taşınışını izleyişlerini gözümün önüne getirmeye çalışıyordum. Eğer geçmişi gözümün önüne getirebilseydim, gül pembesi, denizin taşıdığı rüzgârlarla ferahlamış yüzlerini, çatık kaşlarını, becerikli ellerini görür, gemilerden taşan katran ve baharat, iskeleden gelen lağım kokusunu duyar ve birbirleriyle nasıl neşe içinde pazarlık ettiklerini görebilirdim.

Ancak görülüyordu ki, tarih tamamen başka bir şey de olabiliyordu. Bir kan damlasının yarattığı azap bir gecede geçmediği gibi, asırları aşabiliyordu. O günlerde çalışmalarım, bana sanki yeni bir tür... alışılmışın dışında gibi geliyordu, ama Rossi ya da yollarını aynı karanlık ormanın içinde arayan diğerleri için aynı şey geçerli değildi. Bu yeni tür araştırmaya, üniversitenin uzak ve herkesin gözünden gizli odalarda değil, okulun ana binasının neşeli seslerinin içinde başlamak istiyordum. Bir tarihçi olarak hayatımın bundan sonraki evresini, genç antropologların yanılmayan ve yaptıklarından kuşku duymayan gözlerine, saçları ağarmakta olan kütüphanecilere, squash maçını ya da yeni beyaz ayakkabılarını düşünmekte olan on sekiz yaşındakilere, gülümseyen son sınıf öğrencilerine ve zararsız deli emeritus profesörlere... yani bu üniversite akşamını doldur-

makta olan bütün kalabalığa açmak istiyordum. Bir kez daha tenhalaşmakta olan salona, hızla çekilmekte olan güneş ışığına ve ana giriş kapısının sürekli açılışına ve kapanışına baktım. Sonra artık eskimiş çantamı aldım, açtım ve içinden üstünde Rossi'nin el yazısı olan kalın ve koyu zarfı çıkardım. Sadece tek bir cümle yazılıydı: "Bir sonrakini koru."

Bir sonraki mi? İki gece önce zarfa çok yakından bakmamıştım. Acaba içindeki bilgileri, bir sonraki araştırma için korumaktan mı söz ediyordu? Yoksa "bir sonraki" ben miydim? Bu onun deliliğinin bir kanıtı mıydı?

Zarfın içinden değişik ağırlıkta ve boyutta bir tutam kâğıt çıktı, çoğu zamanla sararmış ve eskimiş kâğıtlar, bazıları da satırlar dolu su daktilo ile yazılmış metinler içeren pelür kâğıtlarıydı. Çok fazla malzeme vardı. Bunları yaymam gerektiğine karar verdim. Katalog bölümündeki bal rengi masanın yanına gittim. Hâlâ bir sürü kişi vardı etrafta, hepsi de zararsız yabancıları aslında, ama yine belgeleri çıkartmadan ve masanın üstüne yaymadan önce, bir omzumun üstünden kuşku ile arkama baktım.

İki yıl önce, Sir Thomas More'a ait bir taslağı elden geçirmiş, Amsterdam'dan Hans Albrecht'in mektupları üzerinde çalışmış ve daha yakın bir zamanda da 1680'lere ait Flamanca muhasebe defterleri hakkında hazırlanan bir kataloğa yardım etmiştim. Bir tarihçi olarak, her türlü arşiv malzemesinin son derece önem taşıdığını gayet iyi biliyordum. Bir kalem ve kâğıt çıkardım, zarftan çıkarttığım belgelerin listesini yaptım. En üstte Rossi tarafından pelür kâğıdına yazılmış belgeler vardı. Bu kâğıtlar, gayet güzel daktilo edilmişti ve mektup şeklinde yazılmıştı. Yakından bakmamaya çalışarak hepsini dikkatle bir araya topladım.

İkinci tür bir haritaydı, tuhaf bir titizlikle elle çizilmişti. Yabancı bir defterden koparılmış kalın bir kâğıda çizilmiş olan haritanın üzerindeki işaretler ve yer isimleri çoktan solmuştu. Bunu iki benzer harita izledi. Bunlardan sonra gelen sayfalar ise mürekkepli kalemle ve el yazısıyla yazılmıştı, ilk denemede çözülecek derecede de okunaklıydı. Bunları da bir araya getirdim. Bundan sonra turistleri "Romantik Romanya"ya çağırmakta olan İngilizce bir broşür buldum. Üzerindeki Deco süslemelerden 1920 ya da 1930'lara ait olduğu anlaşılıyordu. Bunu bir iki makbuz izledi, bir otel ve burada yen-

miş olan yemeklerle ilgiliydi, makbuzlar İstanbul'a aitti. Ardından, Balkanlar'a ait, iki renkli ve gayet kötü basılmış bir harita çıktı. Son malzeme, küçük, fildişi rengi bir zarftı. Mühürlenmişti ve üzerinde hiçbir yazı yoktu. Zarfı, kapağını hiç açmadan bir kenara ayırdım.

Hepsi bu kadardı. Büyük kahverengi zarfı ters çevirdim, hatta, içinde görmediğim bir şey kalmasın diye salladım. Bunu yaparken, birden (ve ilk kez), benden beklenen bu çabayı sürdürdüğüm sürece bana eşlik edecek bir duygu kapladı içimi: Rossi'nin varlığını ve gösterdiğim titizlikten duyduğu gururu hissettim. Sanki ruhu bir yerlerde yaşıyor ve bana bizzat öğretmiş olduğu yöntemler hakkında benimle konuşuyordu. Bir araştırmacı olarak çok hızlı çalıştığını bilirdim, ancak, hiçbir şeyi atlamaz, hiçbir şeyi gözden kaçırmazdı, ne tek bir belgeyi, ne de yaşadığı yerden ne kadar uzakta olursa olsun herhangi bir arşivi. Meslektaşlarının kendisini ne kadar eski kafalı bulduğu hakkında hiçbir fikri de yoktu. Ortadan yok oluşu ve bana duyduğu ihtiyaç –diye düşündüm vahşice– birden ikimizi neredeyse denk hale getirmişti. İçimden bir ses, bana bu durumu, bu denkliği, hak ettiğim zaman zaten bana bizzat kendi eliyle vereceğini söylüyordu.

Artık zarfın içindeki her şey önümde duruyordu. İşe önce mektuplarla başladım, pelür kâğıtların üstüne sık aralıklarla daktilo ile yazılmış ve birkaç yanlış düzeltilmişti. Her birinden tek bir kopya vardı ve tarih sırasına göre dizilmişlerdi. Hepsine dikkatle tarih atılmıştı ve hepsi de yirmi yıl öncesinin, 1930 yılının Aralık ayının tarihini taşıyordu. Her birinde "Trinity College, Oxford" başlığı bulunuyor, başka bir adres belirtilmiyordu. İlk mektuba bir göz attım. Bunda, gizemli kitabı nasıl bulduğunu ve Oxford'da yaptığı ilk araştırmayı anlatıyordu. Mektup "Büyük bir kederle, Bartholomew Rossi" diye bitiyor ve şöyle başlıyordu –pelür kâğıdı titreyen parmaklarımın arasında dikkatle tuttum– "Sevgili ve talihsiz ardılım..."

Babam birden sustu, sesindeki titremeden, daha fazlasını anlatabilmek için kendisini zorlayacağını anlamıştım. Hiç konuşmadan, ceketlerimizi topladık ve sanki kilisenin dış cephesi hâlâ çok ilgimizi çekiyormuş gibi yaparak küçük meydanı terk ettik.

BABAM, birkaç hafta kadar Amsterdam'da kaldı, bu süre içinde beni yeni bir yöntemle korumaya başladığını gördüm. Bir gün, okuldan her zamanki saatimden birazcık daha geç geldim ve Bayan Clay'i babamla telefonda konuşurken buldum. Bayan Clay, telefonu bana uzattı. "Nerede kaldın?" diye sordu babam. Barış ve Demokrasi Merkezi'ndeki ofisinden arıyordu. "İki kez aradım, Bayan Clay hâlâ gelmediğini söyledi. Seni çok merak etmiş."

Her ne kadar sesini kontrol etmeye çalışsa da beni asıl merak eden kendisiydi aslında. "Okulun oradaki yeni kahvehanede kitap okuyordum," dedim.

"Peki," dedi babam. "Ama eğer bir daha gecikecek olursan, okuldan Bayan Clay'i ya da beni ara, hepsi bu kadar."

İstemeye istemeye bir dahaki sefere arayacağımı söyledim. Babam o akşam eve erken geldi ve yemekten sonra bana yüksek sesle *Büyük Umutlar*'ı okudu. Sonra fotoğraf albümlerimizi çıkardık ve birlikte fotoğraflara batık. Paris, Londra, Boston, ilk tekerlekli patentlerim, üçüncü sınıfı bitirdiğim gün, Paris, Londra, Roma. Pantheon'un önünde ya da Pere Lachaise'in kapılarındaki fotoğraflarda sadece ben vardım, çünkü ikimiz yalnız olurduk ve fotoğrafları da babam çekerti. Saat dokuzda bütün kapıları ve pencereleri kontrol etti ve beni yatağa gönderdi.

Bir sonraki geç kalışımda, Bayan Clay'i aradım ve ona bazı sınıf arkadaşlarımla birlikte çay içerek ödev yapacağımızı söyledim. Bana, olur, dedi. Telefonu kapattım ve tek başıma üniversite kütüphanesine gittim. Amsterdam'daki ortaçağ bölümünde çalışan kütüphaneci beni artık tanıdı herhalde, diye düşündüm, çünkü yeni bir soruyla karşısına geçtiğimde bana gülümsüyor, tarih ödevlerimin nasıl gittiğini soruyordu. Beni çok sevindiren bir şey yapmış ve on dokuzuncu yüz yıl metinlerinden birinde işime çok yarayacak bir pasaj bulmuştu. Bu pasajdan notlar çıkararak birkaç saat geçirdim.

Bu kitaptan bir tane şu anda Oxford'daki çalışma odamda duruyor... birkaç yıl önce bir kitapçada yeniden buldum. Lord Gelling'in yazdığı *Orta Avrupa Tarihi*. Bunca yıl boyunca bir kez bile kapağını açmamış olmama rağmen, onunla aramda duygusal bir bağ var. Kendi halimi çok net görebiliyorum, elimde bu kitap, genç ve kaygısız bir şekilde, okul defterime notlar alıyorum.

"Çok büyük bir zulüm sergilemesinin yanı sıra Voyvoda Drakula, büyük yiğitlikler göstermiştir. Bunların arasında en önemlilerinden biri şudur: 1462 yılında at sırtında Tuna'yı geçmiş ve Eflak'a saldırmak üzere toplanmış bulunan Sultan II. Mehmet'in komutasındaki orduya saldırmıştır. Bu baskın sırasında Drakula binlerce Türk askerini öldürmüş, Sultan baskından canını zor kurtarmış, muhafızları, Eflaklıları zar zor püskürtmüşlerdir.

Onun döneminde Avrupa'da hüküm sürmüş büyük feodal derebeylerinden pek azı ile ilgili olarak, Drakula'nunki kadar bilgi toplanabilmiştir. Sıradışı olan şey, Drakula ile ilgili bilgilerin uzun ömürlü olması, bir tarihsel varlık olarak adeta ölmeyi reddedişi, efsanenin kuşaklar boyu sürmüş olmasıdır. İngiltere'de mevcut olan az miktarda kaynağın işaret ettiği diğer kaynakların çeşitliliği tarihçileri meraklandırmış ve şaşırtmıştır. Anlaşıldığı kadarıyla, ünü yaşadığı dönemde de Avrupa'ya yayılmıştır. Bu durum, Avrupa'nın büyüklüğü, ülkeler arasında günümüz standartlarında iletişim olanaklarından yoksun olunuşu ve haberleşmenin ancak atlı haberciler ve nehir taşımacılığı ile yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda şaşırtıcıdır. Bir şey daha unutulmamalıdır, o dönemin asilleri arasında zalimlik alışılmışın dışında bir özellik sayılmamaktadır. Drakula'nın şanı, gizemli ölümü ve 1476 yılındaki tuhaf gömülüştüğüne rağmen sona ermemiş, Batı Aydınlanmacılığının parlaklığı karşısında, solduğu döneme kadar neredeyse etkisini hiç yitirmeden sürmüştür."

Drakula ile ilgili bilgi burada bitiyordu. Kafam tarihle yeteri kadar karışmıştı, bu yüzden İngiliz Edebiyatı bölümüne geçtim ve kütüphanede Bram Stoker'ın *Drakula*'sının bulunduğunu büyük bir

memnuniyetle gördüm. Ancak kitabı okuyabilmek için kütüphaneye birkaç kez daha gelmem gerekecekti. Buradan dışarı kitap çıkarılmasına izin verip vermeyeceklerini bilmiyordum, ama izin verse-ler bile, açıkça okuyamayacağım ve bir yerlere de saklamamın son derece güç olacağı eve götürmek istemiyordum. Bunun üzerine, *Drakula*'yı, kütüphane pencerelerinden birinin yanındaki kaygan deri koltuğa oturarak okumaya başladım. Pencereden bir değil, iki kanalı birden görebiliyordum, yakın olan kanaldan, arada sırada turist taşıyan tekneler geçiyordu. Burası son derece korunaklı bir noktaydı, koltuğun geniş sırtı beni odadaki diğer okuyuculardan saklıyordu.

Orada, o koltukta, Stoker'ın gotik bir korku hikâyesiyle Viktor-ya dönemi aşk macerası arasında gidip gelen kitabının beni yavaş yavaş içine almasına izin verdim. Kitaptan ne beklediğimi tam olarak bilmiyordum, babamın anlattığına göre, Profesör Rossi, kitabın gerçek Drakula ile ilgili bir şey bulmak için başvurulmayacak kadar yetersiz bir kaynak olduğunu söylemişti. Kitapta anlatılan Kont Drakula, Voyvoda Tepeş ile fazla bir benzerlik taşımasına rağmen zorlayıcı bir karakterdi. Ancak Rossi'nin bizzat kendisi Drakula'nın ölümsüz olduğuna... tarihin akışında yaşadığına inanmıştı. Acaba dedim, bir romanın bu kadar garip bir şeyi gerçekleştirecek gücü olabilir mi? Ayrıca, Rossi, bu keşfi *Drakula*'nın yayınlanmasından epeyce uzun bir süre sonra yapmıştı. Öte yandan Voyvoda Drakula, Stoker'ın doğumundan yaklaşık dört yüz yıl önce çevresine dehşet saçmıştı. Zihnim iyice karışmıştı.

Peki ama, Profesör Rossi, Stoker'ın bütün tarihsel bilgiyi bir vampir hikâyesine çevirmiş olduğunu söylememiş miydi? Hayatımda hiç vampir filmi görmemiştim... babam korkunun hiçbir türünden hoşlanmazdı... romanın anlattığı her şey benim için çok yeniydi. Stoker'a göre, bir vampir kurbanlarına sadece güneş battıktan doğana kadar saldırabilirdi. Vampirler sonsuza dek yaşarlar, ölümlü insanların kanlarıyla beslenirler ve kanını emdikleri insanları da ölümsüz yaparlardı. Bir vampir, yarasa, kurt ya da sis şekline girebilir, onu ancak sarmısak ya da haç korkutabilirdi. Bir vampiri yok etmek için gündüz vakti tabutunda uyurken kalbine kazık çakmak ve ağzını sarmısakla doldurmak gerekirdi.

Bunların hiçbiri beni korkutmadı, okuduğum her şey bana çok

uzak, çok saçma ve çok anlamsız gelmişti. Ancak kitabı her elime alışımında beni tek bir şey fazlasıyla etkiliyordu. O günkü okuma seansım bittikten sonra, kaldığım yeri dikkatle işaretliyor, kitabı rafa kaldırıyordum. Kütüphanenin merdivenlerinden inerken, kanalın üstündeki köprüleri geçerken, evimizin kapısına kadar beni tek bir düşünce izliyordu. Stoker'ın hayal gücünün yarattığı Drakula'nın en sevdiği kurbanlar, genç kadınlardı.

Babam, güneyde baharın uzun sürdüğünü ve benim de bu güzellikleri görmemi istediğini söyledi. Tatilim yaklaşıyordu, ayrıca onun Paris'teki toplantıları da birkaç günden fazla sürmeyecekti. Ona gerek yolculuklar için gerekse öyküler için baskı yapmamayı öğrenmiştim. O kendini hazır hissettiği zaman, devamını anlatacaktı nasılsa. Ancak asla ve asla evde anlatmayacaktı. Bu karanlık öyküyü evimizin çatısının altına taşımak istemediğine inanıyordum.

Önce trenle Paris'e gittik oradan da arabayla Cevennes'a geçtik. Sabahları, giderek daha da ilerleyen Fransızca dersim için iki üç ödev yapıyor ve bunları çoğunlukla okula postalıyordum. Bir tanesi hâlâ elimdedir. Bunca yıl sonra bile açılmamış bir şekilde durur ve bana, Mayıs'ta Fransa'da olmanın o hiçbir şekilde tarif edilemez duygusunu verir, adı "l'herbe" olan otların taptaze kokusunu ve bütün Fransız sebzeleri gibi kütür kütür olan salata malzemelerini, ya da köy peynirinin doyumsuz tadını hatırlatır.

Yol boyunca rastladığımız çiftliklerden aldığımız piknik malzemeleri, bulabileceğimiz en iyi lokantadaki yiyeceklerden bile lezzetliydi: Güneşin altında pembe pembe parlayan çileklerin yıkanmaya hiç ihtiyacı yoktu, kaba gri kalıpların içinde duran, halter ağırlığındaki keçi peyniri tekerleri sanki kilerden yeni çıkmış gibiydi. Babam, etiketsiz ve birkaç liralık koyu kırmızı şaraptan içiyor ve şarabını içtiği küçük bardağı her yemekten sonra dikkatle bir peçeteye sarıyordu. Tatlı niyetine, fırından yeni çıkmış çıtır çıtır ekmeklerin içine çikolata koyup yiyorduk. Midem zevkten ağrıyordu, babam esefle, günlük yaşatımıza döndüğümüzde, perhiz yapması gerekeceğini söyleyip duruyordu.

Yol bizi önce güneydoğuya götürdü, bir iki gün sonra ise daha serin dağlardaydık. "Les Pyrenees Orientales," dedi babam, pikniklerimizden birinde yol haritasını önümüze yayarak. "Buraya yıllar-

dır yeniden gelmek istiyordum.” Parmağımı yolun üzerinde koyup baktığımda, şaşkınlıkla İspanya’ya çok yakın olduğumuzu fark ettim. Bu düşünce –ve “Orientales” sözcüğünün güzelliği– beni büyüledi. Benim bildiğim dünyanın sınırlarına gelmiştik. Hayatımda ilk kez bu sınırların ötesine, çok daha ötesine gidebileceğimi fark ettim. Karşımda bir bilinmezliğin uzandığını idrak etmek beni çarpmıştı. İspanya’nın birazcık güneyinde, Kuzey Afrika’da Araplar hüküm sürüyordu, orada bir başka gerçek yer olan Cebelitarık Boğazı vardı, doğuda ise Ege, İstanbul, Küçük Asya, Binbir Gece Masallarının ve uygarlığın beşiği olan Bereketli Hilal uzanıyordu. Babam bir manastırdan söz ediyordu. “Herhalde, eteklerindeki kasabaya gece varırız, yarın sabah da yürüyerek manastıra çıkarız.”

“Çok mu yüksekte?” diye sordum.

“Dağın yarısını çıkacağız, kendilerini böyle korumuşlar... her türden işgalciden yani. 1000 yılında yapılmış. İnanılmaz bir şey, küçük manastırı kayaya oymuşlar, en inançlı birinin bile tırmanması çok güç aslında. Ancak, aşağıdaki kasabayı çok seveceksin. Eski bir kaplıca kasabası, gerçekten çok hoş bir yer.” Babam bunu söylerken gülümsedi, sabırsızlanıyordu, haritayı çabucak katladı. Çok yakında bana başka bir öykü anlatacağını sezdim, galiba bu kez benim istememe gerek kalmayacaktı.

O gün akşamüstü vardığımız Les Bains’i sevdim. Küçük bir tepeye yayılmış, kum rengi bir kayanın üzerinde bir köydü. Büyük Pireneler’in gölgesi en aşağıda kalan sokakların dışındaki her şeyi kaplıyordu, sokaklar, ortasından bir nehrin aktığı vadiye, aşağıdaki kuru ve düz çiftliklere kadar uzanıyordu. Tozlu çınar ağaçları, küçük meydanları çevreliyor, ancak gölgeleri, meydana toplanmış kasabalıların üstüne düşmüyordu. Meydana kurulmuş masalarda yaşlı kadınlar tığ işi masa örtüleri ve küçük şişelerin içinde lavanta kolonyası satıyordu. Buradan yukarı bakıldığında çevresinde kırlangıçların döndüğü taş kilise görünüyor, kilisenin çan kulesi, dağların devasa gölgesinde yüzüyor, güneş batarken, kilisenin upuzun sivri gölgesi köyün sokaklarına boylu boyunca uzanıyordu.

Kasabanın on dokuzuncu yüzyıldan kalma otellerinden birinin birinci katındaki lokantada iştahla gazpacho’yu andıran çorbamızı içtik, üstüne de dana pirzolası yedik. Lokantanın müdürü, ayağını, masamızın yanındaki barın alt kısmındaki pirinç boruya dayayarak,

kıpırtısız ifadesine karşın nazik bir ses tonuyla yolculuğumuzun nasıl geçtiğini sordu. Dar yüzlü, zeytuni tenli, misafirperver bir adamdı, siyahlar giyinmişti. Daha önce hiç duymadığım bir şive ile akıcı bir Fransızca konuşuyordu. Ne söylediğini benden daha iyi anlayan babam söylediklerini bana tercüme etti.

“Ah tabii... manastırımız,” diye söze başladı babamın sorusuna cevap olarak. “Saint Matthieu’nün buraya her yaz sekiz bin turist çektiğini bilir miydiniz? Ya, gerçekten böyle. Ama gelen turistlerin hepsi, son derece hoş, sessiz, çoğu da yabancı Hristiyanlardır, gerçek hacılar gibi yukarı yürüyerek çıkarlar. Sabahları yataklarını düzeltirler, otele girip çıktıklarını bile anlamayız. Tabii ki birçok insan da *les bains* için gelir. Siz de banyo alacak mısınız acaba, almayacak mısınız?”

Babam burada iki gece kaldıktan sonra tekrar kuzeye döneceğimizi ve ertesi gün bütün günü manastırda geçireceğimizi söyledi.

“Biliyorsunuz, burasıyla ilgili birçok efsane vardır, bunların bazıları çok enteresandır, hepsi de doğrudur,” dedi müdür gülümseyerek, dar yüzü birden güzelleşmişti. “Küçük hanım dilimizi anlıyor mu? Belki efsaneler ilgisini çekebilir.”

“Je comprends, merci” dedim kibarca.

“Bon, o zaman bir tanesini anlatayım. İzin verir misiniz? Lütfen yemeğinizi yemeye devam edin, sıcakken daha lezzetlidir.” O anda, lokantanın kapısı gürültüyle açıldı ve kasaba sakini olduğuna emin olduğum güler yüzlü yaşlı bir çift masalardan birine oturdu. “*Bon soir, buenas tardes*” dedi müdürümüz bir çırpıda. Soran gözlerle babama baktım, gülmeye başladı. “Evet, biz çok karışıgız,” dedi müdür, o da gülüyordu. “*A la salade*, farklı kültürlerin karışımıyız. Büyükbabam çok iyi İspanyolca bilirdi, hem de mükemmel konuşurdu, yaşlı olmasına rağmen iç savaşa katılmış. Biz burada bütün dilleri severiz. Ne bomba vardır burada ne de Bask’ta olduğu gibi terörist. Biz suçlu insanlar değiliz,” sanki biri ona karşı çıkacakmış gibi kuşkuyla çevresine baktı.

“Sana daha sonra anlatırım,” dedi babam fısıltıyla.

“Evet, size bir öykü anlatacağım. Bana kasabada tarihçi dediklerini söylemekten gurur duyarım. Yiyin. Manastırımız 1000 yılında kurulmuştur, bildiğiniz gibi. Aslında, 999 yılıymış, çünkü, buradaki keşişler, bininci yılda gerçekleşeceği söylenen kıyamete hazırlık için

gelmişler. Dağları tırmanıp kiliselerini kuracak bir yer ararken, içlerinden biri rüyasında Aziz Matthieu'nün cennetten indiğini ve hemen oracıktaki bir tepeye beyaz bir gül koyduğunu görmüş. Ertesi gün o tepeye tırmanmışlar ve dağı dualarıyla kutsamışlar. Ne şeker değil mi, beğendiniz mi? Ancak büyük efsane bu değil. Bu, kilisenin kuruluşuyla ilgili hikâye.

Derken, manastır ve kilisenin kuruluşundan bir asır sonra, en sofü keşişlerden, genç keşişlere öğretmenlik yapanlardan biri, orta yaşlarındayken gizemli bir şekilde ölmüş. Adı Miguel de Cuxa imiş. Büyük bir yasa boğulmuşlar ve onu kilisenin altındaki yeraltı keme-rine gömmüşler. Şimdi bu bizim kemerler çok meşhurdur, çünkü Avrupa'nın en eski kemerleridir bunlar. Evet!" Barın üzerine, uzun parmaklarıyla vurdu. "Evet, bazıları bu onurun, Perpignan'daki Aziz Pierre'e ait olduğunu söyler ama bunlar turistleri kandırmak için söylenen yalanlardır sadece.

Her neyse, bu büyük öğretmeni kemere gömmüşler, ancak kısa bir süre sonra manastırda bir lanet dolaşmaya başlamış. Bazı keşişler tuhaf bir hastalıktan ölmüş. Hepsini manastırdaki odalarında ölü bulmuşlar... odalar çok güzeldir, beğeneceksiniz. Avrupa'nın en güzel manastırırır zaten. Neyse, ölü keşişler tıpkı hayaletler gibi bembeyazmış, sanki damarlarında hiç kan kalmamış gibi. Herkes zehirlendiklerinden kuşkulamış.

Sonunda genç bir keşiş... ölen en yaşlı keşişin en sevdiği öğrencilerden biri... aşağıya kemere inmiş ve çok korkmuş olan başrahibin muhalefetine rağmen hocasının mezarını açmış. Hocanın yaşamakta olduğunu görmüşler, ama tabii gerçekten yaşıyor gibi değil, anladınız herhalde ne demek istediğimi. Yaşayan bir ölüymüş. Geceleri mezarından kalkıyor, keşiş arkadaşlarının canlarını alıyormuş. Zavallı adamın ruhunu huzura kavuşturmak için, dağdaki pınardan kutsal su getirmişler ve çok sivri bir kazık bulmuşlar..." Kazığın ne kadar sivri olduğunu anlatabilmek için elleriyle dramatik bir şekil çizdi havaya. Gözlerimi ona dikmiş aklımı da tuhaf Fransızcasına vermiştim, efsaneyi anlamaya konsantre olabilmek için büyük bir çaba sarfediyordum. Babam tercüme etmeyi kesti ve çatalını gürültüyle tabağına bıraktı. Ona baktım ve yüzünün masa örtüsü kadar beyaz olduğunu gördüm, gözlerini yeni dostumuza dikti.

"Acaba..." dedi boğazını temizleyip, ağzını peçetesiyle bir iki

kez silerek, “Acaba kahve alabilir miyiz?”

“Ama daha salatanızı yemediniz,” dedi dostumuz. “Salata enfestir. Bu akşam *poire sucree* de var, yanına da güzel bir peynir, küçük hanım da *gateau* almaz mıydı?”

“Tabii, tabii,” dedi babam aceleyle, “bunların hepsini alalım, evet.”

Tozlu meydanların en alttakine indiğimizde, hoparlörlerden yayılan müzikle karşılaştık, değişik kostümler giymiş on ya da on iki kadar çocuk bana Carmen’i hatırlatan yerel bir gösteri yapıyordu. Küçük kızlar, ayak bileklerine kadar uzanan sarı tafta etekler giymişler, dantellerle süsledikleri başlarını zarafetle sallıyorlardı. Küçük oğlanların bir kısmı yere diz çökmüş, diğerleri de kızların çevresinde dönüyordu. Oğlanlar kısa siyah ceketler, daracık pantolonlar giymişler, başlarına da kadife bir şapka takmışlardı. Yaklaştıkça müziğin daha da yükseldiğini ve kırbaç şaklaması gibi bir sesin ona eşlik ettiğini duyduk. Bizim gibi birkaç turist daha ayakta, dansçıları seyrediyordu. Dansçıların anne ve babaları, büyükanne ve büyükbabaları, boş çeşmenin çevresine dizilmiş olan katlanır sandalyelerde oturmuşlar, müzik ya da oğlanların ayaklarını yere vurması bir kreşendoya ulaştığında alkışlıyorlardı.

Birkaç dakika orada oyalandıktan sonra, yukarı çıkan bir yoldan yürüyüşümüze devam ettik ve en tepede yer alan, kilisenin önündeki meydana vardık. Babam, birden batan güneş hakkında hiçbir şey söylemedi, ancak günün bu ani ölümüyle, gezintimizin de sona erdiğini anlamıştım, bu vahşi memlekette ışığın bu kadar ani bir şekilde ortadan kaybolması beni şaşırtmamıştı. Biz yokuşu tırmanırken Pirenelerin mavi-siyah silüeti hâlâ ufukta görünüyordu, derken yine mavi-siyah gökyüzünde eridi gitti. Kilise duvarından görünen manzara muhteşemdi, hâlâ düşlerimde taşıdığım o İtalyan kasabalarının manzaraları gibi baş döndürücü değildi belki ama, uçsuz bucaksızdı, ovalar ve tepeler, dağların eteklerinde birbirlerine karışıyordu, eteklerden, koyu renkli zirvelere kadar uzanan dağlar, ardındaki her şeyi dünyadan ayırıyordu. Hemen aşağıda kasabanın ışıkları birer birer yanmaya başladı, insanlar sokaklarda ve caddelerde konuşarak ve gülüşerek yürüyor, alçak duvarlı bahçelerden karanfillerin kokusu geliyordu. Kilisenin çan kulesine kırlangıçlar girip çıkıyor, havada görünmez daireler çizerek uçuşuyorlardı. Kırlangıçların arasında

bir tanesinin sanki sarhoşmuş gibi döndüğünü, bir kırlangıçtan daha hafif ve garip olduğunu gördüm ve bunun bir yarasa olduğunu fark ettim.

Babam içini çekti ve ayağını bir taş bloğunun üstüne koydu... acaba bu taş basarak eşeğe mi biniyorlardı? Bunu şansıma yüksek sesle söylemişti. Yoksa bir aziz mezarından mı kopup gelmişti. İçimden, taşın bir infaz için kullanılmış olabileceğini düşündüm, belki de bir engizisyoncunun mihrabıydı, ama bunu söylemedim. Ne olursa olsun, taş, akıp giden asırları, sayısız günbatımını, yüksek duvarlı sokaklarda ve kahvehanelerde mum ışığından elektrik ışığına geçişi görmüştü. Babam, iyi bir yemeğin ve temiz havada yürüyüşün ardından tekrar rahatlamış görünüyordu, ama içimden bir ses bunun amaçlı bir rahatlama olduğunu söyledi. Lokantada, müdürün bize anlatmış olduğu hikâyeye verdiği garip tepkinin nedenini sormaya cesaret edemedim, ama babamın bana anlatmaya başladığı öykünün giderek korkunçlaşmaya başlayacağını hissediyordum. Bu kez, ondan öykümüze devam etmesini istemek zorunda kalmayacaktım; artık kendiliğinden anlatacak gibiydi.

13 Aralık 1930
Trinity College, Oxford

Sevgili ve talihsiz ardılım,

Bugünün, kilise takviminde, Güney İtalya'dan Vikingli tüccarlar tarafından götürülen ışıklar azizesi Lucia'ya adanmış bir gün olduğunu görünce biraz olsun rahatladım. Karanlık güçlere karşı –içsel, dışsal, ebedi– yılın en kısa ve en soğuk gününe yaklaşırken, ışık ve ısıdan daha iyi bir koruma olabilir mi? Bir başka uykusuz gecenin ardından, hâlâ buradayım. Acaba sana yastığının altına koyduğum sarmısağın gazabıyla yaşadığımı, hatta tanrıtanımaz boynuma küçük altın bir haç takmaya başladığımı söylersem acaba şaşırır mıydın? Böyle bir şey yapmadım tabii ki, ama senden bu korunma biçimlerini biraz düşünmeni istiyorum, eğer istersen; entelektüel ve psikolojik açıdan uygun düşünüyorlar duruma. Son dönemlerde, gece ve gündüz birbirine karıştı zaten.

Araştırmamın son durumuna gelince: Evet, bu yaz yapacağım yolculuğun planını, içine İstanbul'u alacak şekilde düzenledim, bunda, küçük bir parşömenin etkisi oldu. Gizemli ve boş kitabımın içindeki 'Drakulya' sözcüğünün sırrını çözmek için Oxford'da ve Londra'da bulabildiğim her kaynağı inceledim. Konuyla ilgili birçok not çıkardım. Gelecekte bu mektupları okuyacak olan kişi, yani sen, mektuplarla birlikte notları da bulacaksın. Bu notları çalışmaya başladığımdan bu yana, senin de birazdan göreceğin gibi, biraz daha genişlettim, umarım, seni, yönlendirdiği kadar korur da.

Yunanistan'a gitmek için hazırlanırken, rastgele bulduğum bir kitabın içindeki rastgele bir işaretin peşinden girdiğim bu takibi, hiçbir yere varması mümkün olmayan bu araştırmayı bırakmaya kesin olarak niyetliydim. Bu çabanın, beni kaderim-

le yüzleştirecek bir meydan okuma olduğunu, üstelik böyle bir şeye inanmadığımı, tarihin içinden gelen bu gizemli ve kötülük dolu 'Drakulya' sözcüğünü, tarihin içinde her şeyin ama her şeyin izini bulabileceğimizi kanıtlamak ve akademik dünyaya nam salmak için araştırdığımı gayet iyi biliyordum. Aslında bu sözcüğü aklımın bir köşesine hapsetmeye gayet hazır bir şekilde, son gün akşamüstü, temiz gömleklerimi ve beni güneşten koruyacak şapkamı çantama koydum, bu işten vazgeçmiştim artık.

Ancak, her zamanki gibi, her şey son dakikaya sıkışmış, zamanım azalmıştı. Bira içmek ve sevgili dostum Hedges'in orada olup olmadığına bakmak için Altın Kurt'a gidebilirdim ya da –burada, kendime rağmen maalesef yoldan saptım– son bir kez daha, saat dokuzu kadar açık olan nadir kitaplar bölümüne uğrayabilirdim. Orada bakmak istediğim bir dosya bulmuştum (herhangi bir şey bulabileceğimden tamamıyla kuşku lu olduğum halde). Dosya'da 'Osmanlı' başlığı altında, tam da Voyvoda Drakula'nın yaşamış olduğu döneme mahsus bir giriş vardı, burada listelenen belgeler, gördüğüm kadarıyla, esas olarak on beşinci yüzyılın ortalarına ve sonuna aitti.

Elbette ki, Avrupa ve Asya'da bulunan her kaynağa ulaşamayacağımı biliyordum; yıllar sürerdi bu –hatta bir ömür boyu– ayrıca bu araştırmayla ilgili tek bir makale bile yazmayı düşünmüyordum. Yine de, neşeli pub'a gitmek yerine –bu hata birçok zavallı araştırmacının çöküşüne neden olmuştur– yönümü, Ender Kitaplar'a doğru çevirdim.

Hiçbir zorluk çekmeden bulduğum dosya kutusunda, Osmanlı işçiliğinin ürünü olan dört beş parşömen vardı, geç saatlere kadar çalışan kütüphenecinin bana açıkladığına göre, bunlar, üniversiteye on sekizinci yüzyılda verilmiş olan bir armağanın parçasıydı. Parşömenler Arap harfleriyle yazılmıştı. Dosyanın önündeki İngilizce açıklamalar, bana içeriğin beklediğim anlamda bir hazine haritası sağlamayacağını ortaya koymuştu. (Derhal İngilizceye döndüm, çünkü Arapçam ne yazık ki hiç gelişmemişti, korkarım gelişmeden de kalacak. Bu büyük dillerden birini gerçekten öğrenmek için insanın uğraşmakta olduğu başka her şeyi bir kenara bırakması gerek.) Üç parşö-

mende, Sultan II. Mehmet'in Anadolu'daki tebaasına uyguladığı vergilerin envanteri vardı. Sonuncu parşömente ise Saraybosna ve Üsküp şehirlerine ilişkin vergi kayıtları bulunuyordu. Burası eve daha yakındı, tabii ki ev şu anda benim için Drakula'nın hüküm sürdüğü Eflak'tı. Ancak burası hâlâ İmparatorluğun uzak bir bölgesiydi. İçimi çekerek parşömenleri toparladım, Altın Kurt'a kısa ama keyifli bir ziyaret yapacak kadar vaktim kalmıştı. Parşömenleri karton kutularına yerleştirmek üzereyken, sonuncusunun arkasında küçük bir yazı dikkatimi çekti.

Bu kısa bir listeydi, biri Saraybosna ve Üsküp'ten Sultan'a giden resmi evrağın arkasına rastgele bir şeyler karalamıştı. Merakla okudum. Görüldüğü kadarıyla bir harcama listesiydi bu; satın alınan mallar bir kenara yazılmış, fiyatları da sol tarafa not edilmişti. 'Haşmetli Sultanımız için beş dağ aslanı yavrusu: 45', ilgi ile okumaya devam ettim, 'Sultanımız için, değerli taşlarla süslü iki altın kemer: 290, Sultanımız için iki yüz koyun postu: 89'. Ve derken son satırda gördüğüm şey, saçlarımı diken diken etti, asırlık parşömeni elime aldım: 'Ejderer tarikatına ait haritalar ve askeri kayıtlar: 12'

Şimdi, daha az önce Arapçanın bu kadar kötü olduğunu itiraf etmişken, bir bakışta bunları nasıl görebildin diye soracaksın. Benim keskin zekâlı okurum, benim için uykusuz kaldın, benim sayıklamalarımı dikkatle izliyorsun, sana bu yüzden minnettarım. Bu yazı, bu ortaçağdan kalma memorandum, Latince yazılmıştı. Altında görünen belli belirsiz tarih, beynime kazıldı: 1490.

Hatırladığım kadarıyla, 1490 yılında Ejder Tarikatı, Osmanlının gücü tarafından ezilmiş ve dağıtılmıştı; Voyvoda Drakula, on dört yıldır ölüydü ve efsaneye göre Snagov Gölü'ndeki manastıra gömülmüştü. Haritaları, evrakları, sırları—bu neye işaret ediyorsa artık—ucuza satılıyordu. Hele, süslü kemerler ve kokmuş koyun postlarıyla kıyaslandığında çok çok ucuza. Belki de bu tüccarın eline son dakikada geçmiş ve babasının ve büyükbabasının haset dolu bir hayranlıkla söz ettiği, kendisini imparatorluğunun ucunda sürekli rahatsız etmiş olan Ejder Tarikatı'na ait bürokratik belgeleri, çok iyi bir eği-

tim görmüş ve çok okuyan Sultan'ı eğlendirmek için yollamıştı. Acaba bu tüccar, Latince yazan, Slavca ya da Latince konuşan biri miydi? Muhakkak ki, bunları yazabildiğine göre, iyi eğitim almıştı. Belki de üç ya da dört dil konuşabilen Yahudi tacirlerden biriydi. Her kimse, ona bu harcamaları kaydettiği için minnettardım. Acaba bu listedeki malları yüklediği kervan, olaysız bir şekilde yerine varmış mıydı? Bu belgeler Sultan'a güven içinde ulaşmış mıydı? Sultan'ın mücevherler, dövme bakır, Bizans kristalleri, barbar kilise ikonları, Farsça şiirler, kabala kitapları, atlaslar ve astronomik haritalarla dolu hazine dairesinde başına bir şey gelmeden kalmış mıydı?

"Kütüphanecinin bir çekmecenin içinde bir şeyler aradığı masaya gittim. 'Affedersiniz,' dedim. 'Acaba, ülkelere göre tarihi arşivler listeniz var mı? Türkiye'deki arşivler örneğin.'

'Ne aradığınızı biliyorum efendim, üniversiteler ve müzelerle ilgili bir listemiz var, ama bunun da tam olduğunu söyleyemem. Ancak burada değil, ana kütüphanede bulabilirsiniz. Kütüphane sabah dokuzdan itibaren açık.'

Beni Londra'ya götürecek olan trenin 10:15'ten önce kalkmayacağını biliyordum. Listeye bakmak en fazla on dakikamı alacaktı. Ve eğer Sultan II. Mehmet'in ya da hemen arkasından tahta geçen Sultan'ın adı bu listenin içinde varsa... eh, Rodos'u görmek için o kadar da can atmıyordum nasılsa.

Derin bir kederle, Brotholomew Rossi

Yüksek tavanlı kütüphanedeki onca faaliyete rağmen, dedi babam, benim için zaman durmuştu sanki. Mektuplardan birinin tamamını okumuştum, ama altında en az dört tomar daha vardı. Yukarıdaki pencerelerden giren mavi ışığın karardığını fark ettim: alacakaranlıktı. Korkmuş bir çocuk gibi, eve yalnız başıma yürüyeceğimi düşündüm. Bir kez daha, Rossi'nin çalışma odasına koşup kapısını çalmak istedim. Onu çalışma masasındaki sarı ışığın altında, bir taslağın sayfalarını çevirirken bulacağıma emindim. Yine kafam bulanmıştı, insan bir dostunun ölümünden sonra, durumun gerçek dışılığı nedeniyle sarsılır, yüreği isyanla dolsa bile aklı ona bu kaybın gerçek olduğunu, bir an önce bununla yüzleşmek gerektiğini söyler. Aslında, korktuğum derecede şaşırmıştım da, ve kendimi o durum-

da hiç tanıyamaz hale geldiğimden, şaşkınlığım korkumun derecesini artırıyordu.

Bir başka şey daha vardı merak ettiğim, acaba bu olayları çok yakınımda olan birine, sempati duyduğum bir arkadaşına anlatabilir miydim... Massimo, olabilir miydi? Ya da bana her zaman çok içten davranmış olan bölüm başkanına mı söyleseydim? Ama konuya nereden gireceğimi bilemiyordum, ayrıca akademik duruşuma –hatta daha da kötüsü– Rossi’nin akademik tutumuna zarar da verebilirdi. “Depresyon” ya da sinir bozukluğu terimi, küçük bir bölümde unutulur giderdi; en fazla doktora görüşmeleri sırasında bir iki dedikoduya neden olur, ya da genç bir profesörü daha sonraki işinde de izlerdi. Bunların her ikisi de kurumlaşmış bir fakültede kariyeri engelleyici şeyler değildi, ancak akıl sağlığının bozulmuş olması pek öyle kolay kolay affedilmezdi.

Bunları düşünürken, masamın üzerinde düzenli bir şekilde duran kâğıt tomarına baktım. Kâğıtlar masanın büyük bir kısmına yayılmıştı. Belki de bu nedenle, kimse benim karşıma ya da masanın etrafındaki sandalyelerden birine oturmaya kalkmamıştı. Acaba her şeyi toplayıp eve gitsem ve daha sonra mı devam etsem diye düşünürken, genç bir kadın geldi ve masanın diğer ucuna oturdu. Kitaplar, kâğıtlar, kart-katalog çekmeceleri ve not defterleriyle dolu diğer masalara baktığını görmüştüm. Oturabileceği başka bir yer yoktu, bunun farkındaydım ancak birden Rossi’nin belgelerini korumak istedim, hiçbir yabancı gözün istemedenden de olsa onlara değmesini istemiyordum. Acaba delice oldukları açık mıydı? Yoksa deli olan ben miydim?

Belgeleri tam, özgün sıralarına göre dizerek toplamak, tam hani kafeteryadaki masana oturmuş birine zaten az sonra kalkmak üzere olduğunu düşündürecek o nazik hareketi yapmak üzereydim ki, genç kadının önüne açtığı kitabı fark ettim. Kitabı tam ortasından açmıştı, dirseğinin altında bir defter ve tükenmez kalem duruyordu. Bakışlarımı kapağından, yüzüne şaşkınlıkla çevirdim, sonra yanına koyduğu öteki kitaba baktım. Ve bakışlarımı tekrar yüzüne çevirdim.

Artık bir parça yaşlanmakta olan güzel genç bir yüzdü bu, ışığın belirginleştirdiği incecik kırışıklıklar, bana her sabah kendi aynamda gördüğüm gözlerimin kenarında beliren kırışıklıkları ve yorgun ifadeyi hatırlattı. Herhalde o da son sınıf öğrencisi, dedim içimden. Ortaçağa ait kilise resimlerindeki gibi zarif, yanaklara doğru hoş bir

şekilde genişleyen köşeli bir yüzü vardı. Açık tenliydi, ama güneş altında biraz kalınca, zeytuni bir renk alacağından emindim. Kirpikleri kitaba doğru eğilmişti, kalın kaşları, önündeki sayfada okuduğu herhangi bir şey yüzünden kalktı. Koyu renkli, neredeyse esmer देनेcek saçları, o dönemin modasının tersine alnına dökülüyordu. Eğer Rossi'nin masmavi gözlü yüzünü saymazsak, o güne kadar gördüğüm en çekici yüze sahiti. Okuduğu kitabın başlığına tekrar baktım, tekrar şaşırdım. Kitabın başlığı *Karpatlar* idi. Koyu renkli süverinin sardığı dirseğinin altında ise Bram Stoker'ın *Drakula*'sı duruyordu.

Birden içimde tuhaf bir his belirdi –belki de onun yüzünde gördüğüm yoğunluk ve yüzünü Rossi'nin yüzüyle kıyasladığım için.– Bu his, Rossi'nin sonunda yeni bir şekle bürünmüş bir şekilde karşıma çıktığı ve bana şaka yapmakta olduğuydu. Derken genç kadın gözlerini kaldırdı ve gözlerimiz karşılaştı. O anda dosdoğru gözlerinin içine bakmakta olduğumu fark ettim, bakışım taciz edici olabiliyordu. Ancak, bana dönen koyu ve derin bakışlar –gözleri her ne kadar dibe doğru amber rengine dönmüş olsa da– son derece düşmancaydı. Kadınlarla iyi anlaşılan biri değildim, ama benim için dünyanın en çekingen insanı da denmezdi. Ancak utanmak nedir bilirdim, çabucak bir açıklama yapmam gerekiyordu. Sonraları, bu düşmanca bakışların aslında, kendisine sürekli bakılan bir kadının kendini savunma güdüsünden kaynaklandığını anladım. Erkekler tıpkı müzede gördükleri ince nadide bir vazo gibi ona bakıyorlar, bakışlarının rahatsızlığa yol açtığını anlamıyorlardı.

“Kusura bakmayın,” dedim aceleyle. “Kitaplarınıza bakmadan edemedim, yani okuduklarınıza.”

Drakula hâlâ önünde açık olduğu halde bana baktı ve kalın koyu renkli kaşlarını kaldırdı.

“Yani ben de aslında aynı konuyu araştırıyorum,” diye ısrar ettim. Kaşları biraz daha kalktı. “Hayır, gerçekten, ben de şimdi aslında...” Önümde duran Rossi'nin kâğıtlarına baktım ve hemen sustum. Gözbebeklerinden geçen bir ışık yüzümün kızarmasına neden oldu.

“Drakula mı?” dedi alayla. “Herhalde burada çok önemli kaynaklar bulmuş olmalısınız.” Nereli olduğunu anlayamadığım bir aksanla konuşuyordu, sesi yumuşaktı ancak, içinde saklamakta olduğu gücü sezmek mümkündü.

Değişik bir taktik denedim. “Bunları keyif için mi okuyorsunuz? Yani eğlenmek için mi? Yoksa araştırma mı yapıyorsunuz?”

“Eğlenmek mi?” Kitap önünde hâlâ açık duruyor ve olabilecek her türlü silahı kullanmak konusunda cesaretimi kırıyordu.

“Eh, belki alışılmamış bir konu, ama Karpatlar üzerine okuyorsunuz, herhalde konu çok ilginizi çekti.” Güzel konuşma derslerinden çok iyi notlar aldığım için tane tane konuşmayı biliyordum. “Ben de bu kitabı kendim için istemek üzereydim, her ikisini de aslında.”

“Sahi mi?” dedi, “Peki ama neden?”

“Bakın,” dedim, “Elimde şu mektuplar var, alışılmamış bir tarihi kaynaktan geldi bana... ve Drakula’dan söz ediyorlar. Mektuplar Drakula hakkında.”

Bakışlarından sanki amber bir ışık yanıp sönmüş gibi bir ilgi parıltısının geçtiğini gördüm, çekingen bir şekilde bana döndü. Sandalyesinde hafifçe kıpırdadı ve ellerini kitabın üzerinden hiç çekmeden, adeta bir erkek tavrıyla yerine yerleşti. Bunun daha önce yüzlerce kez görmüş olduğum bir hareket olduğunu düşünerek çarpıldım, izleyen düşünce gerginliğini iyice artırdı. Bu hareketi nerede görmüştüm?

“Nedir o mektuplar acaba?” diye sordu yabancı sesiyle yavaşça. Konuya girmeden önce kendimi tanıtip, yaptığım işleri söylemediğim için pişman oldum. Bir nedenle buradan başlayamayacağımı biliyordum, yani, birden elimi uzarak onun elini sıkamaz, hangi bölümden olduğumu falan söyleyemezdim. Ayrıca onu daha önce hiç görmediğime emindim, bu durumda, eğer başka bir üniversiteden yakın zamanda transfer olmamışsa, tarih bölümünden olmadığı kesindi. Acaba Rossi’yi korumak için yalan mı söylemeliydim, söylemek zorunda değildim. Adını anmamak yeterli olurdu.

“Bazı sorunları olan... bir profesörle birlikte çalışıyorum, bu mektupları yirmi yıl kadar önce yazmış. Bana üstünde düşünmem ve kendisine... yaşadığı son durumda... çalışmalarında yardımcı olmam için verdi. Yani kendisi Drakula’yı araştırıyordu...”

“Anladım,” dedi soğuk bir nezaketle. Yerinden kalktı, kitaplarını topladı, çantasını aldı, beklediğim kadar uzun boyluydu, biraz iri, geniş omuzlu.

“Neden Drakula’yı araştırıyorsunuz?” diye sordum çaresizlikle.

“Bakın, bu sizi hiç ilgilendirmez,” dedi kısaca, sonra döndü,

“ama bir yolculuğa çıkmayı düşünüyorum, gerçi ne zaman çıkacağı-mı da bilmiyorum.”

“Karpatlar’a mı?” bütün konuşmalarımız birden başımın içinde çınlamaya başlamıştı.

“Hayır,” dedi, sonra sanki kendini alamıyormuş ancak benim de kendisini izlemeye cüret etmemi engellemek istiyormuş gibi bir ifa-deyle, “İstanbul’a,” dedi.

“Aman Allahım” dedi babam, birden kararmakta olan gökyü-zünü fark edince. Son kırlangıçlar üzerimizde dönüp duruyordu, ışıklarını artık yakmış olan kasaba, vadide iyice kendini belli ediyor-du. “Yarın yapacağımız yürüyüşü düşünürsen, burada oturmasak daha iyi olur. Hacıların erken dönmeleri gerekir. Bunu iyi biliyo-rum. Ya karanlık çökerken, ya da ona yakın saatlerde.”

Bacaklarımı kımıldattım, bir ayağım altımda uyuşmuştu, beni bekleyen yumuşacık yatağı düşününce, kilisenin avlusudaki taşlar birden çok keskin ve inanılmaz rahatsız göründü gözüme. Tepeden otele inene kadar ayağıma çiviler, iğneler battı durdu. Tuhaf bir ra-hatsızlık duyuyordum içimde, ayağımın verdiği rahatsızlıktan daha keskindi bu. Babam, öyküsünü bir kez daha çok kısa kesmişti.

“Bak,” dedi babam, hemen tepemizde bir yeri göstererek. “Aziz Matthieu burası galiba.”

Karanlıkta, parmağıyla gösterdiği koyu ve yaygın dağlara baktım ve yolun yarısında küçük, sürekli yanan bir ışık gördüm. Işığın ya-kınında başka bir ışık görünmüyordu, yakınında herhangi bir yerle-şim yeri yoktu. Sanki kapkara bir örtünün üstüne düşmüş küçücük bir kıvılcım gibiydi, yüksekteydi ama zirveye yakın değildi... sanki kasaba ile gökyüzü arasında asılı kalmıştı. “Evet, manastır orada ol-malı,” dedi babam. “Ve yarın sabah önümüzde sıkı bir tırmanış var.”

Karanlık sokaklardan geçerken, haşmetli tepelerden hüznün damladığını hissettim. Eski çan kulesinin köşesini dönmeden önce, o minicik ışığı aklıma yazmak için geriye döndüm. İşte hâlâ oraday-dı, bir evin duvarını sarmış o koyu renkli begonvilin arasından par-lıyordu. Hiç kıpırdamadan durup, bütün gücümle baktım. Derken ışık, sadece bir kez daha parlayıp söndü.

14 Aralık, 1930
Trinity College, Oxford

Benim sevgili ve talihsiz ardılım

Senin için gerekli hayati bilgiyi elde edebilmen için, bu araştırmayı mümkün olduğunca çabuk tamamlamam gerekiyor. Tabii ki eğer her ikimiz de bu işten... kurtulabilirsek, yani sağ ve salim kurtulabilirsek. Kurtuluş mümkün ve tarihçi keder denen şeyi böylece öğrenir işte. İnsanoğlunun yapmış olduğu büyük kötülükler kuşaklar, yüzyıllar, hatta bin yıllar boyunca yaşar. Ve bizim tek tek bireyler olarak yaptığımız iyi şeyler, kısa ömrümüzle birlikte yok olur gider.

İngiltere'den Yunanistan'a yaptığım yolculukla devam ediyorum: Hayatımın en rahat yolculuklarından birini yaptım. Girit'teki müzenin yöneticisi, beni çok iyi karşıladı ve yazın sonunda önemli bir Minos mezarının açılışına katılmam için tekrar davet etti. Buna ek olarak yıllardır tanışmak istediğim iki Amerikalı klasik çağ uzmanı, benimle aynı pansiyonda kalıyordu. Benden, çalıştıkları üniversitede açık olan bir öğretim üyeliği pozisyonu için –tam da bana uygun bir pozisyondu bu– başvuru yapmamı rica ettiler ve yaptığım çalışmaları övdüler. Bazı özel arşivler de dahil olmak üzere, istediğim bütün arşivlere rahatça ulaştım. Öğleden sonraları, müze kapanıp, bütün şehir öğle uykusuna yattığı zaman, odamdaki balkonda, güzel bir asmanın gölgesinde notlarımı çıkarıp çalıştım, aklıma gelen fikirleri bir kenara yazdım, bazılarını da ileriki araştırmalarda kullanmak üzere ayırdım. Bu pastoral ortamda, o tuhaf sözcüğün, Drakulya'nın araştırılması bana tamamen marazi bir eğlence gibi görünmeye başlamıştı. Eski kitabı, ondan hiç ayrılmak istemediğim için yanımda getirmiştım ama, bir haftadır kapağını hiç açmamıştım. Sonuç olarak, kendimi onun büyü-sünden kurtulmuş hissediyordum. Ancak bir şey –belki bir ta-

rihçinin işin esasını bulmaya duyduğu tutku, ya da gerçeğin peşine düşme aşkı— beni planlarımı değiştirmeye ve birkaç günlüğüne İstanbul'a gitmeye itti. Şimdi sana oradaki bir arşivde yaşadığım o yegâne serüveni anlatmam gerekiyor. Bu serüven, belki de inanmakta güçlük çekeceğin bir dizi olayın başlangıcıydı. Ama ne olur yazdıklarımı sonuna kadar oku, sana yalvarıyorum.

Ounun ricasına uyarak, dedi babam, her kelimeyi okudum. Bu mektup, Rossi'nin bana daha önce anlattığı, Sultan II. Mehmet'in arşivinde bulunduğu belgelerle ilgili olan ürpertici tecrübeyle bağlantılıydı... orada Kazıklı Voyvoda'nın mezarının yeriyle ilgili üç dilde yazılmış bir harita bulmuş, harita, gayet netameli bir bürokrat tarafından çalınmış ve Rossi, bürokratin boynunda kabarcığa benzeyen iki minik yara görmüştü.

Öyküsünü anlatırken, bu son mektuptaki üslubunun, önceki iki mektubuna göre daha dağınık olduğu ve zaman zaman kontrolünü kaybettiği dikkatimi çekti. Bazı kelimelerin üstünü çizmiş ve yeniden yazmıştı, bazı küçük daktilo hatalarından, mektubu büyük bir heyecanla yazmış olduğu belli oluyordu. Yaşadığım huzursuzluğa rağmen (Artık gece olmuştu, evime dönmüştüm, kapıyı kilitlemiş, perdeleri sıkı sıkıya çekmiş bir şekilde mektupları tek başıma okumaktaydım) olayları açıklamak için kullandığı dilin, bana bu öyküyü iki gece önce anlatırken kullandığı dile çok yakın olduğunu gördüm. Sanki, yirmi beş yıl önce yaşanmış bu olaylar, aklına çok derinden kazınmıştı ve yeni bir dinleyicinin dikkatine ihtiyaç duyuyordu.

Geriye üç mektup kalmıştı, büyük bir istekle bir sonraki mektubu elime aldım.

15 Aralık, 1930

Trinity College, Oxford

Sevgili ve talihsiz ardılım,

O çirkin memurun haritamı çaldığı andan itibaren, şansım dönmeye başladı. Odama döndüğüm anda, otel müdürünün eşyalarımı daha küçük ve daha pis bir odaya taşımış olduğunu gördüm, çünkü kaldığım odanın tavanının bir köşesi kırılıp düşmüş-

tü. Bu taşınma işlemi sırasında, bazı kâğıtlarım yok olmuş ve çok sevdiğim bir çift altın kol düğmesi de ortadan kaybolmuştu.

Yeni ve dağınık odamda otururken, Voyvoda Drakula'nın öyküsü ile ilgili bazı notları ve arşivde görmüş olduğum haritaları aklımda kaldığı şekliyle yeniden topladım. Sonra hızla Yunanistan'a geri dönmek üzere hazırlandım. Girit hakkında yaptığım çalışmaya devam etmek için biraz daha zamanım kalmıştı.

Yunanistan'a yaptığım gemi yolculuğu inanılmayacak kadar kötüydü. Deniz çok dalgalı ve çalkantılıydı. Tıpkı Fransa'nın meşhur Mistral rüzgârına benzeyen sıcak ve şiddetli rüzgâr, adanın çevresinde amansız bir şekilde dönüp duruyordu. Daha önce kalmış olduğum odalar tutulmuştu, kendime ancak sevimsiz, karanlık ve nemli bir oda bulabilmiştim. Amerikalı meslektaşlarım gitmişlerdi. Nazik müze müdürü hasta yatıyordu ve beni bir mezar açılışına davet ettiğini kimse bilmiyordu. Girit hakkında yazdığım yazıya devam etmek istedim ancak esin, damarlarımdan çekilmişti sanki. Kasabalıların anlattığı ve daha önceki yolculuklarımda hiç dikkatimi çekmemiş olan bir sürü hurafe sinirlerimi iyice germişti. Tıpkı diğerlerinde olduğu gibi Yunan geleneğinde de vrykolakas dedikleri vampirin kökeni, doğru düzgün gömülmemiş ya da yavaş çürüyen ölümlerdi, tabii yanlışlıkla canlı canlı gömülenleri konu bile etmiyoruz. Girit tavernalarındaki yaşlı adamlar, bana kırık seramik vazoların diğer parçalarının ya da büyükbabalarının dalgıçlık yaptığı sırada bulduğu gemi batıklarının yerini anlatmaktansa, iki yüz on vampir hikâyesi anlatmaya çok daha hevesli görünüyordlardı. Bir gece bir yabancının bana bir testi yerel içki ısmarlamasına izin verdim, içkiye tuhaf bir şekilde amnezi adını vermişlerdi, sonuç olarak ertesi günü yatakta mide bulantısı ile geçirdim.

İngiltere'ye feci bir fırtına ve yağmur altında geldim ve hayatımda hiç olmadığı kadar çok hastalandım ve ondan sonra da hiçbir şey yolunda gitmedi zaten.

Bunları, yaşadığım olayla son derece yakından ilgili oldukları için yazıyorum sana. En azından, Oxford'a vardığım sırada içinde bulunduğum durumu açıklamama yardımcı olacak: Bitkindim, moralim bozuktu, korku içindeydim. Aynadaki yüzüm solgun ve zayıftı. Tıraş olurken ne zaman yüzümü kessem, ki sinir

bozukluğunun neden olduğu sakarlık yüzünden bunu sık sık yapıyordum, aklıma o Türk bürokratin boynundaki yarı iyileşmiş yaralar geliyor ve her seferinde akıl sağlığımla ilgili kuşkulara düşüyordum. Zaman zaman hissettiğim, amacımın yarım kaldığına dair bir duygu, ne olduğunu bir türlü anlayamadığım bir yeniden düzenleme isteği nedeniyle çıldırma noktasına geliyordum. Yalnızdım ve hasret doluydum. Bir başka deyişle, ruhsal durumum o güne kadar hiç bilmediğim bir hale gelmişti.

Tabii ki, gündelik hayatımı eskiden olduğu gibi sürdürüyordum, kimseye bu konuyla ilgili tek bir kelime bile söylemiyor ve her zamanki dikkatimle yaklaşmakta olan yeni dönemle ilgili çalışmalarımı sürdürüyordum. Yunanistan'da rastladığım Amerikalı klasik çağ uzmanlarına yazdım. Eğer mümkünse, Amerika'da hiç olmazsa kısa bir görüşme yapmayı istediğimi belirttim. Doktoram bitmek üzereydi ve bir şeylere yeniden başlamaya her zamankinden daha çok ihtiyacım vardı, değişikliğin bana iyi geleceğini düşünüyordum. Girit'in seramik üretimini arkeoloji ve edebiyat bağlamında ele alan iki kısa makale yazdım. Gösterdiğim çabayla, kaybettiğimi sandığım disiplinimi her gün biraz daha kazanıyor, her gün biraz daha sakinleşiyordum.

Döndükten sonraki ilk ayda, yalnızca yaptığım sevimsiz yolculuğun anılarından kurtulmaya çalışmakla kalmadım, bavulumda duran küçük kitabı ve onun yol açtığı araştırmayı da unutmaya çalıştım. Ancak, kendime olan güvenim yerine gelmeye başladıktan sonra içimdeki –sapıkça– merak yeniden kıpırdanmaya başladı. Bir akşam kitabı elime aldım, İngiltere ile İstanbul'da almış olduğum notları yeniden çıkardım. Ve sonuç –o andan itibaren bu durumu sonuç olarak görüyorum– ani, feci ve trajik oldu.

Burada ara veriyorum, cesur okuyucu. Şu anda daha fazla yazabilecek gibi hissetmiyorum kendimi. Sana okumaktan vazgeçmemen, sonrasını beklemen için yalvarıyorum, yarın tekrar yazmaya çalışacağım.

Büyük bir keder içinde, Bartholomew Rossi

BİR yetişkin olarak, zamanın bir gezgine bıraktığı o tuhaf mirasa ben de aşınayım: bir yeri ikinci kez görmek için duyulan hasret, daha önce tesadüfen karşılaşılan bir şeyin bu kez amaçlı bir şekilde peşine düşmek, bir şeyi keşfetmek duygusunu yeniden yaşamak. Zaman zaman, hiçbir önemi olmayan bir yere yeniden gideriz... sırf aklımızda kalmış olduğu için ararız orayı. Eğer aradığımızı bulursak, elbette, her şey birden farklılaşır. Çentik içindeki kapı yine oradadır, ama çok daha küçüktür, gün, parlak ve güneşli değil, bulutludur, sonbahar değil ilkbahardır, üç arkadaşımızla birlikte olmak yerine yalnızızdır, ya da daha kötüsü, yalnız olmak yerine yanımızda üç arkadaşımız vardır.

Genç bir gezgin ise, bu fenomenin çok az farkındadır ancak ben bunu kendimden önce babamı, Saint-Matthieu-des Pyrenees Orientales'de babamı izleyerek öğrendim. Yıllar önce oraya gelmiş olduğunu, bilmekten çok hissettim. Daha da tuhafı, burası onu, daha önce gitmiş olduğumuz birçok yerden daha dalgın bir hale getirmişti. Biz birlikte gitmeden önce de Emona bölgesinde bulunmuştu, Ragusa'ya birçok kez gitmişti. Massimo ve Guila'nın yaşadığı villada, birçok kez keyifli yemekler yemişti. Ancak Saint Matthieu'da, onun buraya hasret çekmiş olduğunu hissettim, sanki burayı, ne olduğunu bilmediğim bir şey yüzünden sürekli düşünmüş, kimselere söyleyemeden kendi içinde tekrar tekrar yaşamıştı. Manastıra yaptığımız tırmanış sırasında, dönmekte olduğumuz virajın son viraj olduğunu, sonra, hangi kapının çilehaneye, hücrelere ya da –son olarak– kemere açıldığını söylemesi dışında, bana da buraya daha önce gelmiş olduğunu söylememişti. Bu ayrıntılı hatırlayış benim için yeni bir şey değildi, geçmişteki gezilerimiz sırasında onun, eski ünlü kiliselerin giriş kapılarını bulmasına, eski yemekhaneye çıkan yolu tahmin etmesine, ya da çakıl taşlı yolda, doğru gişeyi bulup bilet almasına, hatta, daha önce iyi bir kahve içmiş olduğu kahvehaneyi hatırlamasına alışkındım.

Saint Matthieu'deki fark, tetikte olmanın getirdiği bir farktı, duvarları ve hücreleri çeviren yürüyüş yollarını adeta gözleriyle tarıyordu. "Ah, kapıların üstünde ince süslemeler vardı, galiba bu tarafta olacaktı," demek yerine, bu kez babam, gözü kapalı tarif edebileceği şeylerin yerinde durup durmadığına bakıyordu. Gerek sarp tepeyi tırmanışımız sırasında gerekse selvilerin gölgelediği ana giriş kapısından içeri girerken, bir şeyin farkına varmıştım; babamın burayla ilgili hatırladığı şeyler, mimari ayrıntılar değil, olaylardı.

Uzun kahverengi bir cüppe giymiş olan bir keşiş, tahta kapıların önünde durmuş, sessizce turistlere broşür dağıtıyordu. "Sana söylediğim gibi, burası hâlâ faaliyette olan bir manastır," dedi babam her zamanki sesiyle. Manastırın içi oldukça loş olmasına rağmen, güneş gözlüklerini takmıştı. "Ziyarete günün belli saatlerinde izin vererek, kalabalıkların burayı işgal etmesini engelliyorlar." Kapıdaki keşiş gülümsedi ve broşürü almak izin elini uzattı. "*Merci beaucoup...* sadece bir tane alalım." O zarif Fransızcasıyla konuşuyordu. Ancak bu kez, sesinde sanki anne babasının evine dönen bir gencin tınısı seziliyordu. Buraya, elinde fotoğraf makinesiyle daha önce en az bir kez gelmiş olduğuna emindim artık. Fotoğrafları gerektiği gibi çekmekle kalmamıştı hem, elindeki rehberde yazmakta olan sanatsal ve tarihi bilgileri çok iyi biliyordu evet, ama ben burada onun başına bir şey gelmiş olduğundan kesinlikle emindim.

İkinci izlenimim en az ilk izlenimim gibi süratli ancak daha keskindi: Broşürü açtığı ve ayağını eşikteki taşa koyduğu, başımızın üstünde bulunan rölyefteki yazıları okumak yerine (normalde bunlar gözünden kaçmazdı) başını eğdiği anda, içine girmekte olduğumuz mabede ilişkin o eski duyguyu kaybetmemiş olduğunu gördüm. Ani bir sezgi ile onu takip eden düşüncenin arasında bu duygunun ne olduğunu anladım, bu duygu keder ya da korku idi, ya da her ikisinin feci bir karışımı.

Saint Matthieu, deniz seviyesinden bin iki yüz metre yükseklikteydi... ve deniz, başında dönüp duran kartalların sizi inandırmaya çalıştığı kadar uzakta değildi. Gayet tehlikeli bir yükseklikte yer alan bu kırmızı damlı manastır, sivri bir kayanın üzerinde oyulmuş gibi duruyordu sanki. Gerçi bu bir bakıma doğrudu, çünkü manastırın kilisesi 1000 yılında kayanın içine oyularak yapılmıştı. Manastırın ana girişi Roma etkisini taşıyordu, yer yer, asırlarca bu tepe-

yi almaya çalışmış olan Müslümanların etkisi de görülüyordu, geometrik çizgileriyle İslam sanatının etkilerini taşıyan bir taşın yanında, bir başka rölyefte iki çirkin yüzlü, kükreyen Hristiyan canavarı yer alıyordu, bu yaratıklar arslan, ayı, yarasa ya da grifon olabilirdi... dış çizgileri hepsine de benzeyen, tanımlanması imkânsız hayvanlardı bunlar.

İçeride, Saint Matthieu'nün küçük manastır kilisesi ve bu yükseklikte yetişmesi imkânsız gibi görünen güllerle çevreli muhteşem zarafette revaklı avlusu yer alıyordu. Bu avluyu kırmızı mermerden çift sütunlar çevreliyordu. Sütunlar o kadar kırılgaandı ki, sanki sanatçı ruhlu bir Samson, onları buraya vidalamıştı. Güneş ışınları açık avlunun taşlarını yıkıyor, masmavi bir gökyüzü kubbesini oluşturunuyordu.

Ancak, benim içeri girer girmez dikkatimi çeken şey, damlayan suyun sesiydi. O yükseklikte, o kadar kurak bir yerde hiç beklenmedik ve çok güzel bir sestir bu, sanki bir dağ pınarının sesi kadar doğaldı. Bu ses avludaki çeşmeden geliyordu, çeşmenin çevresinde keşişlerin tefekküre daldıkları, alt yüzü kırmızı mermerden bir havuz bulunuyordu. Havuzun dış yüzünde yer alan rölyefin üstünde, bizi çevreleyen avlunun minyatür bir yansıması çizilmişti. Çeşmenin büyük havuzu, altı tane kırmızı mermerden sütunun üstünde duruyordu (sanırım, ortadaki sütunun içinden çeşmenin suyu yükseliyordu). Bunun dışında ise, altı tane musluk, suyu tekrar havuzun içine veriyordu. Havuz sanki şarkı söylüyor gibiydi.

Avlunun dış kenarındaki alçak duvarın üstüne oturduğumda, birkaç yüz metre aşağıdaki, masmavi ormanı kesen bembeyaz ve incecik dağ şelalelerini gördüm. Bir zirvenin üstünde, Pyrenees Orientales'in aşılmaz duvarları ile çevriliydik. O mesafeden, şelaleler sessizce akıyor, ya da tamamen sis şeklinde görünüyordu, arkamdaki yaşayan çeşme ise hiç durmadan damlıyor, damlıyordu.

"Manastır hayatı," dedi babam fısıldayarak, duvara, yanıma oturdu. Yüzü garipti, ender olarak yaptığı bir şeyi yaptı ve kolunu omuzuma doladı. "Çok huzurlu bir hayatmış gibi görünür, ama çok zordur, hatta zaman zaman içinde kötülük barındıran bir şeydir." Körfeze bakarak oturduk, o kadar derindi ki, sabahın ışıkları iç kısmına ulaşmamıştı bile. Altımızda, havaya asılmış gibi duran parlak bir şey gördük, babam daha bana göstermeden ne olduğunu anlamıştım: bir yırtıcı kuştur bu. Sarp duvarların çevresinde uçarak avla-

niyordu, sanki bakırdan bir tabaka gibi havada asılı duruyordu.

“Kartallardan bile yükseğe yapılmış,” dedi babam. “Biliyorsun, kartal çok eski bir Hıristiyan simgesidir, Aziz John’un simgesi. Matthew, yani Aziz Matthieu... melektir, Luke ise öküz ve tabii ki Aziz Mark, kanatlı aslan. Bu simgeyi bütün Adriyatik boyunca görebilirsin çünkü Venedik’in koruyucu azizidir. Pençelerinin arasında bir kitap taşır... eğer rölyefin ya da heykelin yapılışı sırasında Venedik barıştaysa, kitap açık olur. Eğer kapalıysa, Venedik savaşta demektir. Ragusa’da görmüştük, hatırladın mı? Hani kapıların orada, kitap kapalı haldeydi. Ve burada da kartal gördük, burayı korusun diye. Eh, koruyucuya da ihtiyacı var.” Kaşlarını çattı, durdu ve döndü. Buraya gelişimizin onu ne kadar üzdüğünü, neredeyse ağlayacağını görmek beni çok sarstı. “Gezelim mi?”

Aşağıdaki mahzene inen merdivenlere gelene kadar, babamın yüzünde o korku ifadesini tekrar görmemiştim. Avluyu, şapeli, nefleri ve rüzgârın hırpaladığı mutfak binalarını gezdik. Kemer babamın dediği gibi, adeta uğursuz bir tatlı olarak, son göreceğimiz yerdi. Bir merdivenden inmeye başladık, merdivenleri önden inmeye başlamış ve beni kasten arkada bırakmıştı. Aşağıda bizi, toprağın karanlığından kopan soğuk bir nefes karşıladı. Diğer turistler de geldiler, şöyle bir baktılar ve bizi orada yalnız bıraktılar.

“Bu ilk kilisenin nefiydi,” diye gereksiz yere açıklama yaptı, sesi yine normal çıkıyordu. “Manastır güçlenince, inşaata devam edebildiler, sonunda açık havaya çıktılar ve eskisinin üstüne yukarıdaki yeni kiliseyi yaptılar.” Ağır sütunlardaki kandillerde yanan mumlar karanlığı yer yer aydınlatıyordu. Duvara bir haç asılıydı. Bu haç, bir taş mihrabın ya da lahitin –hangisi olduğunu söylemek güçtü– üstünde bir gölge gibi duruyor, apostolün kıvrımını meydana getiriyordu. Kemerin iki yanında iki ya da üç lahit daha vardı, bunlar küçük ve ilkel, üzerinde herhangi bir yazı bulunmayan mezarlardı. Babam derin bir nefes aldı, kayadaki büyük ve soğuk bir deliğe baktı ve, “Kurucu başrahibin ve diğer başrahiplerin mezarları. Ve böylece gezimiz sona eriyor. Pekala, haydi gidip yemek yiyelim artık,” dedi.

Dışarı çıkarken bir an duraksadım. İçimden bir ses, babama Aziz Matthieu hakkında neler bildiğini, neler hatırladığını hatta, benimle buraya gelmenin neden korku hatta paniğe neden olduğunu

sormamı söyledi. Ancak, keten ceketinin altındaki güçlü sırtı ve omuzları bana şunu söylüyordu: “Bekle, her şeyin bir zamanı var.” Eski bazilikanın sonundaki o karanlık lahite çabucak tekrar baktım. Zayıf ışıkların altında kaba, vurdumduymaz bir hali vardı. Sakladığı şey her neyse artık geçmişte kalmıştı ve tahminler bu şeyi ortaya çıkarmayacaktı.

Ve bir şeyi daha tahmine gerek kalmadan biliyordum. O gün, keşişlerin odalarının üzerinde uzanan zarif manastır terasında, yemekten sonra dinleyeceğim öykü, buradan çok daha uzak bir yere ait olacak, tıpkı buraya gelişimiz gibi, babamı ele geçirmeye başladığını gördüğüm korkuyu anlamaya bir adım daha atmış olacaktım. Massimo bundan söz edene kadar Rossi’nin ortadan kaybolmuş olduğunu bana neden söylememişti? Otelin müdürü bize yaşayan ölülerden söz ettiğinde neden öyle sarsılmış, bembeyaz olmuştu? Babamın anılarında onu üzen ne varsa, bu kutsal olması gereken ancak ona omuzlarını gelecek kadar dehşet veren yerde bütün canlılığı ile yaşamaktaydı. Tıpkı Rossi gibi, ben de çalışmalı ve kendi ipuçlarımı toplamalıydım. Hikâyenin içinde çıkacağım yolculukta bilgeleşecektim.

AMSTERDAM'DAKİ kütüphaneye gittiğim zaman, Bay Binnerts'in yokluğunda benim için bir şeyler arayıp bulmuş olduğunu gördüm. Okuldan çıktım, sırtımda çantamla doğru kütüphanedeki okuma odasına gittim, yüzünde bir gülümseme ile bana baktı. "Demek geldin," dedi güzel İngilizcesiyle. "Benim küçük tarihçim, senin için bir şey buldum, ödevin için." Çalışma masasına doğru onu izledim, bir kitap çıkarttı. "Bu o kadar eski bir kitap değil," dedi. "Ama içinde çok eski öyküler var. Pek keyifli şeyler değil canım, belki ödevine yardımcı olur diye düşündüm." Bay Binnerts beni bir masaya oturttu, o giderken arkasından minetle baktım.

Kitabın adı *Karpatlar'dan Masallar'*dı. Bu, Robert Digby adında bir İngiliz koleksiyoncu tarafından basılmış, eski püskü kocaman bir kitaptı. Digby yazdığı önsözde, ilkel dillerin konuşulduğu vahşi dağlarda yaptığı gezileri anlatıyordu, çalışması için Almanca ve Rusça kaynaklara da başvurmuştu. Anlattığı öykülerde de vahşi bir ses vardı ancak metin yeterince romantikti, yıllar sonra onları yeniden incelediğimde, daha sonra bu konuda yazılmış ya da tercüme edilmiş olanlara kıyasla çok daha iyi buldum. "Prens Drakula" ile ilgili iki hikâye vardı, büyük bir hevesle hemen okudum. Birincisi, Drakula'nın, kazığa geçirdiği insanların cesetlerinin arasında ziyafet vermekten hoşlandığını anlatıyordu. Bir gün, bir hizmetkârı Drakula'nın önünde açıkça cesetlerden yayılan kokudan şikayet etmiş, bunun üzerine prens hizmetkârın diğerlerinden daha yüksek bir kazığa çakılmasını emretmiş, böylece koku, ölmekte olan adamın burnunu rahatsız etmeyecekmiş. Digby, aynı öyküyle ilgili bir başka versiyondan da söz ediyordu, buna göre, Drakula, hizmetkâr için, diğerlerininkinden üç kat daha büyük bir kazık getirilmesini emretmiş.

İkinci hikâye de en az birincisi kadar korkunçtu. Bu hikâyede, Sultan II. Mehmet'in bir keresinde Drakula'ya iki elçi gönderdiği anlatılıyordu. Elçiler Prens'in huzuruna çıktığında, başlarındaki sa-

rıkları çıkartmamışlar. Drakula, neden kendisini bu şekilde aşağıladıklarını sormuş, onlar da böyle bir niyetleri olmadığını, kendi âdetlerine göre davrandıklarını söylemişler. “O zaman ben sizin âdetlerinizi uygulamanıza yardımcı olayım,” diye cevap vermiş prens ve elçilerin türbanlarını başlarına çiviletmış.

Digby’nin bu iki hikâyesini defterime geçirdim. Bay Binnerts nasıl olduğuma bakmak için geldiğinde ona, Drakula hakkında onun çağdaşları tarafından yazılmış herhangi bir şey bulup bulamayacağımı sordum. “Elbette,” dedi, başını ifadesizce sallayarak. Ancak artık çıkmak üzereydi, fırsat bulur bulmaz böyle bir şey olup olmadığına bakacaktı –gülümseyerek başını salladı– belki sonra kendime daha keyifli bir konu bulurdum, örneğin ortaçağ mimarisi gibi. Bunu düşüneneğime dair –bu arada ben de ona gülümsedim– söz verdim.

Esintili, sıcak ve bulutsuz bir günde Venedik’ten daha canlı ve neşeli bir yer daha yoktur dünyada. Tekneler, sanki mürettebatlarını bile almadan tek başlarına maceralara yelken açacakmış gibi, lagünün içinde bir batıp bir çıkarlar; binaların süslü dış cepheleri güneş ışıklarıyla parlar, su tertemiz kokar. Bütün şehir sanki yelken açıp, demir almış yola çıkmaya hazır bir tekne gibidir. San Marco meydanının önünden geçen sürat motorları yüzünden sular kabarır, meydana çarpan dalgalar, tıpkı zil sesi gibi basit ama neşeli sesler çıkarır. Kuzeyin Venedik’i olan Amsterdam’da bu coşkulu hava, kenti yepyeni bir amaca doğru taşır, burada ise mükemmelliğin üzerindeki çatlakların görünmesiyle sona erer... arka taraftaki meydanlardan birinde yosun tutmuş bir çeşmenin suları, fıskiyesinden fışkırmak yerine, çeşmenin paslanmış yalağının kenarından damlar, Aziz Mark’ın eski püskü atları, pırıl pırıl ışığın altında oynar. Dükalık sarayının sütunları nahoş bir şekilde kirli görünür.

Babama burada harap bir sevinç yaşanmakta olduğunu söylediğimde bana güldü. “Atmosferi iyi tarif ediyorsun,” dedi. “Venedik, sahneye koyduğu gösteri yüzünden meşhurdur ve dünya buraya akıp onu övdüğü sürece, orasının burasının yırtık ve sökük olduğuna hiç aldırılmaz.” Bir açık hava kahvesini gösterdi eliyle –Florian’dan sonra en sevdiğimiz yerdin burası– ter içindeki turistler oturmuşlar, şapkalarını ve pastel renkli tişörtlerini denizden gelen rüz-

gâra bırakmışlardı. “Akşama kadar bekle, hayal kırıklığına uğramayacaksın. Bir sahne bundan daha yumuşak bir ışık ister. Dönüşümü görünce çok şaşıracaksın.”

Şu anda portakallı gazozumu içerken, kıpırdayamayacak kadar rahattım zaten, böylesine güzel bir sürprizi beklemek asıl amacıma tamamen uyuyordu. Sonbahar rüzgârları başlamadan yazın son sıcak ve büyümlü günlerindeydik. Sonbahar demek okulun açılması ve eğer şansım yaver giderse, babam görüşmeler, uzlaşmalar ve sert pazarlıklar haritasında dolaşırken onun yanında birazcık gezginlik dersleri almak demektir. Bu sonbahar yine Doğu Avrupa’da dolaşacaktı ve beni de götürmesi için gerekli lobi faaliyetine başlamıştım bile.

Babam birasını başına dikti ve elindeki rehber kitapçığı salladı. “Evet,” dedi birdenbire. “İşte burası San Marco. Biliyorsun Venedik asırlar boyunca Bizans’ın hasmıydı, ayrıca büyük bir deniz gücüydü. Aslında Venedik, Bizans’tan bir sürü dikkate değer şey aşırıdır. Şuradaki atlı karınca da bunlara dahildir.” San Marco meydanındaki tentemizin altından, tam karşımıza, arkalarındaki kurşun kubbelerin ağırlığıyla çekiliyor gibi görünen bakırdan atlara baktım. Koca bazilika, bu ışıpta sanki erimiş gibi görünüyordu... pırıl pırıl ve sıcak, sanki bir cehennem hazinesi gibi. “Her neyse,” dedi babam, “San Marko da kısmen İstanbul’daki Santa Sofia kilisesinin kopyasıdır.”

“İstanbul mu?” dedim hafifçe, bardağımdaki buzu karıştırarak. “Yani Ayasofya’ya mı benziyor demek istedin?”

“Eh, tabi ki Ayasofya, Osmanlı İmparatorluğu tarafından kullanılmaya devam edildi, biliyorsun dışarıya minareleri diktiler, içeriye de Kuran’dan kutsal metinlerin yazılı olduğu devasa kalkanları yerleştirdiler. Doğu ve Batı’nın birbiriyle nasıl kucaklaştığını gerçekten görebiliyorsun. Ancak tepedeki büyük kubbeler, tıpkı San Marco’dakiler gibi gayet açık bir şekilde Hristiyanlığa ve Bizans’a ait.”

“Buna mı benziyor peki,” meydanın karşısını gösterdim.

“Evet, hem de çok benziyor ama çok daha büyük. Kilisenin ölçüleri gerçekten çok şaşırtıcı. İnsanın nefesini kesiyor.”

“Ah,” dedim, “bir şey daha içebilir miyim acaba?”

Babam birden bana baktı, ama artık çok geçti. Artık onun İstanbul’a gitmiş olduğunu biliyordum.

16 Aralık 1930
Trinity College, Oxford

Sevgili ve talihsiz ardılım,

Bu noktada sanki tarihim beni yakalamış gibi, ya da ben onu yakaladım ve artık benim hikâyemi şimdiki zamana taşıyacak olayları anlatmak zorundayım. Burada, tek umudum, geleceğin bu korkunç şeylerden daha fazlasını taşıyacağından korktuğum için, her şeyin sona ermesidir.

Daha önce anlattığım gibi, tuhaf kitabımı, sanki bir bağımlılığın pençesinde kıvranan bir insan gibi tekrar elime aldım. Bunu yapmadan önce de kendi kendime artık hayatımın normale dönmüş olduğunu, İstanbul'da yaşadıklarımın garip ancak açıklanması mümkün şeyler olduğunu ve yolculuktan yorulmuş beynimin olayları abarttığını söylemiştim. Sonunda kitabı gerçekten elime aldım, galiba o anı sana harfi harfine anlatmam gerekiyor.

Sadece iki ay önce, ekim ayında yağmurlu bir akşamdı. Dönem başlamıştı ve ben, akşam yemeğinden bir saat kadar sonra odamda keyifli bir yalnızlık içinde oturuyordum. Benden sadece on yaş büyük bir öğretim üyesi olan, çok sevdiğim arkadaşım Hedges'ı bekliyordum. Hedges beceriksiz ancak son derece iyi huylu bir insandı, sık sık özür diler gibi omuzlarını silkerdi, nazik ve utangaç gülümsemesinin ardında sakladığı nüktedanlığını, meslektaşlarına değil, daha çok on sekizinci yüzyıla yöneltmesinden dolayı ona şükran duyardım. Utangaçlığı olmasa, sanki Addison, Swift ve Pope ile Londra'da bir kahvede oturup sohbet edecek gibiydi. Çok az arkadaşı vardı, herhangi bir kadınla ilişkisi olduğunu görmediğim gibi, bir kadına doğrudan doğruya baktığını da hiç görmemişim. Hayalleri, bol bol yürüyüşe çıkmaya bayıldığı ve bir telin altından

geçerek ineklerin geniş getirmesini seyrettiği Oxford kırlarının ötesine geçmezdi pek. Yumuşak bir kişi olduğunu ilk bakışta fark edebiliyordun. Koca kafası, etli elleri vardı, açık kahve-rengi gözlerinden zaman zaman geçen zekâ dolu alaylı bir ifade olmasa, sığıra ya da porsuğa benzediğini düşünebilirdin. Onunla çalışmaları hakkında konuşmayı severdim, konuları alçakgönüllü ancak heyecanlı bir şekilde anlatır, benim çalışmalarım hakkında yorumlar yapmaktan kaçınmazdı. Adı... neyse, kendisi İngiltere'nin en önemli edebi dehalarından biri olduğu için herhangi bir kütüphanede azıcık arayarak bulabilirsin aslında. Ancak, ben onu Hedges diye anacağım, kendi açtığım bu savaşta *nom de guerre*'im* olacak bu, çünkü bu anlatı sırasında onun mahremiyetini ve onurunu korumak zorundayım.

O gece Hedges, eline tutuşturmuş olduğum Girit'le ilgili iki taslakla birlikte bana uğrayacaktı. Benim ricam üzerine okumuş ve gerekli düzenlemeleri yapmış olmalıydı, eski Akdeniz'de ticaret konusundaki tanımlarımın doğruluğu ya da yanlışlığı üzerinde bir yorum yapamayacak olsa bile, bir melek gibi yazardı, tıpkı, dikkati sayesinde topluîğne başında dans edebilen bir melek gibi, bana sık sık üslubumu cilalamam gerektiğini söylerdi. Ondan yarım saat kadar dostça eleştiriler yapmasını bekliyordum, daha sonra sherry eşliğinde ancak gerçek bir dostun yapabileceği gibi ateşe doğru bacaklarını uzatacak ve halimi hatırlımı soracaktı. Perişan olmuş ve hâlâ tam olarak düzelmemiş sinirsel durumumu ona anlatmayacaktım tabii ki, ama bunun dışında her şeyden ama her şeyden konuşabilirdik.

Onu beklerken, ateşi canlandırmak için şömineye bir odun daha attım, iki kadeh çıkardım ve masamın üstünü topladım. Çalışma odam, aynı zamanda oturma odamdı, bu yüzden sürekli düzenli olmasına, on dokuzuncu yüzyıldan kalma sağlam mobilyaların rahatlığının keyfini sürmeye dikkat ederdim. O gün öğleden sonra epeyce bir iş bitirmiştım, saat altıda bir tabak yemek yedim, sonra da son kâğıtlarımı toparladım. Karanlık çoktan çökmüş, kasvetli bir yağmur başlamıştı. Böyle

*nom de guerre: savaş adı

bir anı, hüznün ve kasvet olarak değil, bir sonbahar akşamının çekiciliği olarak algılarım ben, bu yüzden, elim, on dakikalık bir okumadan sonra yanlılıkla, dokunmaktan kaçındığım antika cildin üzerine düştüğünde hissettiğim ürperti, tuhaf bir ön-seziden kaynaklanıyordu. Kitabı, masamın üzerindeki daha az rahatsız edici şeylerin arasına kaldırmıştım. Şimdi orada öylece oturmuş, elimin altındaki yumuşak süet kapağı keyifle okşuyordum. Derken, kitabı açtım.

Birdenbire, çok garip bir şeyin farkına vardım. Sayfalarından bir koku yükselmişti, bu koku eski kâğıt ve çatlamış tirşenin oluşturduğu o hoş kokuya benzemiyordu. Leş gibi, feci, mide bulandırıcı bir kokuydu, bozulmuş ya da çürümüş et kokusu gibi. Bunu daha önce hiç fark etmemiştim, kitaba yaklaştım, kokladım, inanmadım ve kitabı kapattım. Bir dakika sonra tekrar açtım, kitaptan tekrar aynı mide bulandırıcı koku yükseldi. Küçük cilt, ölüm kokuyor olsa bile, sanki ellerimin arasında canlanmıştı.

Bu sarsıcı ve iğrenç koku, dönüş yolculuğum boyunca yaşadığım bütün korkuların geri dönmesine neden oldu, duygularımı büyük bir çaba ile yatıştırabilirdim. Eski kitap çürümüştü, gerçek buydu, yolculuk boyunca fırtına ve yağmur vardı. Koku bununla açıklanabilirdi ancak. Belki nadide kitaplar bölümüne bir uğrayıp nasıl temizleyeceğimi, kokudan arındırabileceğimi ve bunlar için neyin gerektiğini sorsam iyi olacaktı.

Eğer bu rahatsız edici varlığa bir araştırmacı gözüyle bakmıyor olsaydım, atmam ya da tekrar bir yerlere kaldırmam gerekiyordu. Ama, haftalar sonra ilk kez kitabın ortasındaki olağandışı görüntüye bakmaya zorladım kendimi, kanatlarını kocaman açmış ejder, flamasını taşıyordu. Birdenbire tırmalayıcı bir dikkatle, ilk kez yepyeni bir şey gördüm ve anında algıladım. Dünyayı keskin bir şekilde görsel olarak algılama yeteneğim yoktur, ancak hassaslaşmış duyularım ejderhanın bütünüünün, açılmış kanatlarının ve uzun kuyruğunun dış çizgilerini görmemi sağladı. Bir merak kasılmasıyla İstanbul'dan getirdiğim ve çalışma masamın çekmecesinde dokunmadan bıraktığım notların başına koştum. El yordamıyla aradığım sayfayı buldum: Defterimden koparttığım bir sayfaydı, üstünde İstan-

bul'daki arşivde yaptığım bir çizim vardı, orada bulduğum haritaların birincisinin kopyası.

Orada üç harita bulmuş olduğumu hatırlayacaksın, her biri daha ayrıntılı olarak aynı isimsiz bölgeyi gösteriyordu. Bu bölge, benim beceriksiz ancak dikkatli bir şekilde elimle çizdiğim kopyada bile gayet belirli bir şekle sahipti. Bölge kanatlarını simetrik olarak açmış bir hayvana benziyordu. Güneydoğuya doğru bir nehir kıvrılıyordu, tıpkı ejderhanın kuyruğunun kıvrıldığı gibi. Tahta baskıyı inceledim, kalbim garip bir şekilde atıyordu. Ejderhanın kuyruğu kıvrılmıştı, ucunda bir ok vardı—burada neredeyse sesli bir şekilde yutkundum, eski takıntım—dan kurtulmak için yaşadığım onca çabayı bir anda unutmuş—okun gösterdiği yerde, benim haritamdaki Kâfir Mezarı bulunuyordu.

İki görüntü arasındaki benzerlik o kadar barizdi ki, bu bir tesadüf olamazdı. Arşivde çalışırken bunu nasıl anlamamış, haritalarda gösterilmiş olan bölgenin benim o koskocaman, kollarını açmış ejderimin sanki yukarıdan vuran gölgesi gibi olduğunu nasıl görmemiştim? Yolculuğumdan önce beni çok derin mehaklara düşürmüş olan bu tahta oymanın kesin bir anlamı ve içerdiği bir mesaj vardı. Tehdit etmek ve göz korkutmak için çizilmişti. Ama inatçı bir takipçi için, ipuçları da içeriyordu; kuyruk, mezarın yerini gösteren kuyruk, aynı zamanda da bir kişiyi gösteriyor: Bu benim. Buradayım. Peki ama oradaki kim, tam ortadaki, Kâfir Mezarının içindeki? Ejder, zalimce gıcırdatmış dişlerinin arasından cevabı veriyor: DRAKULYA.

Ağzımda ekşi bir tat belirdi, sanki kendi kanım, boğazımdan yukarı doğru yükseliyordu. Aldığım eğitim, kendimi bu tür sonuçlara varmaktan alıkoymam gerektiğini söylüyordu bana, ancak mantığımın ötesinde bir sonuca vardığımı hissediyordum. Haritalardan hiçbirini, Voyvoda Tepeş'in gömüldüğü varsayılan Snagov Gölü'nü göstermiyordu. Bu demekti ki Tepeş—Drakula—efsane söz edilen yerden başka bir yerde yatıyordu. Peki ama bu mezar neredeydi o zaman? Kendime rağmen bu soruyu yüksek sesle sordum. Ayrıca mezarın yeri neden gizli tutuluyordu?

Orada öyle durmuş, bu bulmacanın parçalarını bir araya

getirmeye çalışırken, kolejin koridorundan gelen tanıdık ayak seslerini duydum. –Hedges’in sarsak, sevimli yürüyüşü– Ve hemen dikkatimi başka yöne çekerek, bu belgeleri saklamayı, kapıya gitmeyi, sherry’yi bardaklara boşaltmayı ve kendimi neşeli bir sohbete hazırlamayı düşündüm. Yerimden yarı doğrulmuş bir şekilde kâğıtları topluyordum ki, birden bir sessizlik oldu. Sanki dinlediğin müzikte bir es verilmiş ya da bir notaya fazla basılmış gibi. Tanıdık ve sevgili ayak sesleri kapımın önünde durmuştu, ancak Hedges, her zaman yaptığı gibi kapıyı tıklatmamıştı. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Topladığım kâğıtların hışırtısının ve artık karanlığa gömülmüş olan pencerenin önündeki yağmur oluşuna damlayan yağmurun sesinin ardında ‘hım’ diye bir ses duydum... kulaklarıma kadar yükselen kanın sesiydi bu. Kitabı bıraktım, odamın dış kapısına doğru koştum, kilidi çevirdim ve kapıyı açtım.

Hedges oradaydı, cilalı taşların üzerine boylu boyunca uzanmış, başı arkaya düşmüş, gövdesi sanki büyük bir güç tarafından savrulmuş gibi yana doğru kıvrılmıştı. Midemde başlayan bulantı ile birlikte, onun bağırdığını ya da düştüğünü duymadığımı farkına vardım. Gözleri açıktı, benim arkamdaki bir şeye dikilmişti. Bana sonsuz gibi gelen bir dakika içinde onun öldüğünü düşündüm. Sonra başını kıpırdattı ve inledi. Hemen yanına koştum. “Hedges!”

Yine inledi ve gözlerini kırptırdı.

“Beni duyabiliyor musun?” yutkundum, yaşadığı için neredeyse mutluluktan ağlayacaktım. O anda çırpınarak başını çevirdi ve boynunda kanlı bir yara olduğu ortaya çıktı. Yara büyük değildi, ancak derin görünüyordu, sanki bir köpek üstüne saldırmış ve boynuna dişini geçirmiş gibi. Kan yakasından aşağı doğru taşı ve omzunun üstünden akarak yere damladı. “İmdat!” diye haykırdım. Acaba, buranın yapılışından itibaren geçen asırlar boyunca, meşe kaplama koridorda böyle bir çığlık duyulmuş mudur bilmem. Haykırışımı işiten olacak mıydı bilmiyorum; o gece, diğer odalarda kalanlardan çoğu kolej müdürü ile yemekteydi. Derken bir kapı açıldı ve Profesör Jeremy Foster’ın uşağı koşarak geldi. Uşak, o günden hemen sonra işini bırakan Ronald Egg adında iyi yürekli bir delikan-

lıydı. Her şeyi hemen anlamış görünüyordu, gözleri fal taşı gibi açılmıştı, sonra eğildi ve mendilini Hedges'in boynundaki yaraya sardı.

"Haydi," dedi bana, "onu oturtmamız lazım efendim, keşiği yukarıda tutmamız lazım, tabii başka yarası yoksa." Hedges'in kaskatı gövdesini dikkatle araştırdı, ve dostum karşı çıkmadığı için, onu duvara dayadık. Ona omuzumla destek oldum, kendini bana bıraktı, gözleri kapanıyordu. Ronald, "Ben doktoru çağırayım," dedi ve koridorda kayboldu. Bir parmağı mı Hedges'in nabzının üstüne koydum; Başı sallanıyordu ama kalp atışları düzenliydi. Onu kendine getirmeye çalıştım. "Ne oldu, Hedges? Sana biri mi saldırdı? Beni duyabiliyor musun? Hedges?"

Gözlerini açtı ve bana baktı. Başı bir yana düşmüştü, yüzünün yarısı durgun ve bembeyazdı, ancak güçlkle konuştu, "Sana şunu dememi istedi..."

"Ne? Kim?"

"Sana asla geçit vermeyecekmiş."

Hedges'in başı önüne düştü, bu büyük güzel kafanın içinde İngiltere'nin en büyük zekâlarından biri bulunuyordu. Sıkı sıkı tuttuğum bedeni kıvrıldı. "Kim Hedges? Bunu sana kim söyledi? Seni yaralayan o mu? Onu gördün mü?"

Ağzının bir kenarından tükürüğü sızıyordu, iki yana düşmüş elleri kıvrıldı.

"Asla geçit yok," diye mırıldandı.

"Şimdi kıpırdamadan uzan," diye rica ettim. "Konuşma, doktor hemen şimdi geliyor, gevşemeye ve nefes almaya çalış."

"Allahım," diye mırıldandı Hedges. "Pope ve kafiye. Tatlı peri. Tartışma."

Ona bakakaldım, midem sıkışıyordu. "Hedges?"

"Kilide Tecavüz," dedi Hedges terbiyeli bir sesle "Hiç kuşku yok."

Onu hemen hastahaneye kaldıran üniversite doktoru Hedges'in boynundaki yaranın dışında, bir de felç geçirmekte olduğunu söyledi. "Şoktan kaynaklanıyor. Boynundaki yaraya gelince," dedi Hedges'in odasının dışında, "sanki, keskin bir şeyle yapılmış gibi, adeta keskin bir hayvan dişi gibi. Köpeğiniz yok değil mi?"

"Tabii ki yok. Kolejdeki odalarda köpek beslemeye izin vermiyorlar ki."

Doktor başını salladı. "Çok tuhaf. Bana kalırsa, odanıza gelirken bir hayvan tarafından saldırıya uğramış, felç ise şokun tetiklediği bir şey. Tutarlı cümleler kurmasına rağmen kafası pek yerinde değil. Bir soruşturma başlatılacak korkarım, yara-dan dolayı, ancak benim anladığım kadarıyla, bu işin altından sevimsiz bir bekçi köpeği çıkacak. Size gelirken hangi yollardan geçtiğini düşünmeye çalışın lütfen."

Soruşturmadan tatmin edici bir sonuç çıkmadı, polis, benim Hedges'ı yaralamak için hiçbir geçerli nedenim olmadığına karar verip, bu konuya ilişkin bir delil de bulamadığından benim adım soruşturmada geçmedi. Hedges, ifade verebilecek durumda değildi, sonunda dosya "kendi kendini yaralamak" diye kapatıldı. Bence bu onun şöhretine düşmüş bir lekeydi. Dinlenme evinde yatarken kendisini ziyarete gittiğim günlerden birinde ona, "Asla geçit vermeyeceğim," cümlesini düşünmesini yavaşça rica ettim.

İfadesiz gözlerini bana çevirdi, tembel ve tombul parmaklarıyla boynundaki yaraya dokundu. "Eğer öyleyse, Boswell," dedi kibarca, hatta müzipçe. "Eğer değilse, boş ver gitsin." Birkaç gün sonra da, gece gelen ikinci bir felç nedeniyle öldü. Dinlenme evindekiler, cesedinde yara görünmediğini bildirdiler. Kolej müdürü bana acı haberi vermeye geldiğinde, kendi kendime, Hedges'in nasıl öldüğünü bulmak ve intikamını almak için durup dinlenmeden çalışacağıma yemin ettim.

Trinity'deki şapelimizde onun için yapılan dokunaklı cenaze törenini ayrıntılarıyla yazmaya yüreğim dayanamayacak. Çocuk korosu, çok güzel seçilmiş ilahileri söylemeye başladığında babasının sessiz hıçkırıkları, benim tepside duran ekmek ve şaraba duyduğum öfke...

Hedges, Dorset'de doğduğu köye gömüldü ve ben, sisli bir Kasım günü mezarını tek başıma ziyaret ettim. Taşta HUZUR İÇİNDE YAT yazıyordu eski İngilizceyle, eğer bu seçimi ben yapacak olsaydım, tıpa tıp aynını seçerdim. Bana sonsuz huzur veren şey ise, mezarın en sessiz köy kiliselerinden birinin bahçesinde olmasıydı. Papaz, Hedges'in defin törenin-

den kibarca söze etti. Ana caddedeki pubda kimse bir İngiliz vrykolakasın varlığından söz etmedi, hem de en kaba ve en açık imalarımaya rağmen. Sonuç olarak, Hedges'e sadece bir kez saldırılmıştı, birkaç kere değil. Stoker, yaşayan bir insanın yaşayan ölü haline dönüşebilmesi için birden fazla saldırıya uğraması gerektiğini belirtiyordu. Ben Hedges'ın tek bir uyarı için feda edildiğine inanıyordum, bu uyarı... banaydı. Ve aynı zamanda da sana da yapılmış olabilir mi acaba, benim talihsiz okuyucum?

Büyük bir elemle, Bartholomew Rossi

Babam bardağındaki buzu karıştırdı. Öğleden sonranın sıcağı çekilmiş, ılık bir Venedik akşamı başlamıştı. Turistlerin ve binaların gölgesi, meydanın karşısına kadar uzamıştı. Kalabalık bir güvercin topluluğu, sanki yukarıda dönerek uçmakta olan devasa bir kuştan ürkmüş gibi kaldırım taşlarının üstünde toplanmıştı. Onca soğuk içecek sonunda etkisini göstermiş, serinlik kemiklerime kadar ulaşmıştı. Epey ötelere birinin güldüğünü duydum, ayrıca güvercinlerin üstünden martıların çığlıklarını da duyabiliyordum. Birden beyaz gömlekli ve blue jeanli genç bir adamın bizimle konuşmak için yaklaştığını gördüm. Bir omzunun üstüne bezden bir çanta asmıştı, beyaz gömleğinin üstünde boya lekeleri vardı. "Resim alır mıydınız sinyore?" dedi babama gülümseyerek. "Siz ve sinyorına bugünkü resmimin yıldızlarıydınız."

"Hayır, hayır, grazie" dedi babam otomatik olarak. Meydanlar ve sokaklar resim öğrencilerinden geçilmiyordu. Bize o gün üçüncü kez Venedik manzarası teklif ediliyordu. Babam resme şöyle bir göz attı. Hâlâ gülümseyerek beklemekte olan genç adamsa, resmine en azından bir övgü bekliyordu herhalde ki, resmi bana doğru kaldırdı, başımı sempati ile salladım ve baktım. Derken o, resim satmak umuduyla diğer turistlerin peşine düştü, bense donmuş bir şekilde ardından bakakaldım.

Bana gösterdiği resim, canlı renkli bir suluboya idi. Bizim oturduğumuz kahve ile, Florian'ın bir kısmı, parlak ve sakin bir gün ışığı altında resmedilmişti. Sanatçı herhalde benim arkamda bir yerde oturuyordu diye düşündüm, ama kafe'ye bir hayli yakındı ki renkleri çok canlı yakalamıştı. Kırmızı şapkamın arkasını fark ettim, ba-

bamın mavi gömleği şapkanın ötesindeydi. Tembel bir yaz gününü anlatan zarıf, hoş bir çalışma, bir turistin, kusursuz bir Adriyatik gününden anı olarak saklamak isteyeceği bir resimdi bu. Ama bakışlarım birden babamın arkasında, geniş omuzlu, koyu saçlı bir fiğüre takıldı, tentelerin ve masa örtülerinin canlı renklerinin arasında kapkara bir leke gibiydi. Çok iyi hatırlıyordum, o masa, öğleden sonra boyunca sürekli doluydu.

BİR SONRAKİ yolculuğumuz bizi yine doğuya, Alplerin ötesine götürdü. “Atkestanesi memleketi” olarak bilinen küçük Kostanjevica kasabasının sokakları yılın o mevsiminde gerçekten de at kestaneleri ile doluydu. Parke taşlı yolların aralarına girmiş olan kestanelere eğer yanlışlıkla basarsanız, kayıp düşebilir ve yaralanabilirdiniz. Avusturya-Macaristan hükümetinin bürokratlarına konut olsun diye yapılmış olan Belediye binasının önüne bile uğursuz kabukları ile sanki küçük oklu kirpilere benzeyen kestaneler yayılmıştı.

Babamla birlikte bu ılık sonbahar gününün tadını çıkararak yavaş yavaş yürüyor –yerel dilde bu mevsime çingene yazı deniyordu, dükkândaki kadın öyle söylemişti– ve Emona’nın birazcık güneydeki bu Doğu kasabası ile birkaç yüz kilometre ötedeki Batı dünyası arasındaki farkları saptamaya çalışıyordum. Buradaki dükkânlardaki mallar hiçbir şeye benzemiyordu, tezgahhtarlar da öyle, masmavi iş giysisi, çiçek bozuğu yüzü ve altın ya da paslanmaz çelik dişi ile bize tezgâhın üzerinden sanki hep aynı insan gülümsüyordu. Dilimlenmiş salam, kahverengi ekmek ve peynirden oluşan piknik yemegimizin eksikliğini gidermek için koca bir paket çikolata aldık, babam benim en sevdiğim portakallı gazoz olan ve bana Emona, Raguz ve Venedik’i hatırlatan Naranca şişelerini taşıyordu.

Zagreb’deki son toplantı bir gün önce bitmiş, ve benim tarih ödevimi bitirişim de aynı güne rastlamıştı. Babam benim Almanca da öğrenmemi istiyordu, ben de buna istekliydim zaten, sırf ısrar ettiği için değil, bunun ötesinde de bir nedenim vardı; ertesi gün, Amsterdam’daki yabancı dil kitapları satan bir kitabevinden aldığım kitaptan derslerime başlayacaktım. Kısa, yeşil bir elbise ile sarı, dize kadar çoraplar giymiştim, babam o sabah bir diplomatla başka bir diplomat arasında geçmiş bir anekdot anlatıyordu, Naranca şişeleri, file çantamızın içinde birbirine çarpıyordu. Önümüzde, Kostan nehri üzerinde küçük ve alçak bir köprü vardı. İlk gören olmak

için koştum, bu keyfi, yanımda babam bile olmadan tek başıma yaşamak istiyordum.

Nehir, köprüye yakın bir yerde kıvrılarak gözden kayboluyordu, kıvrıldığı yerde minicik bir villa büyüklüğündeki Slav şatosunun duvarlarının dibinde kuğular yüzüyor ve nehrin kıyısında tüylerini kabartıyorlardı. Ben onları seyrederken, mavi hırkalı bir kadın, üst katlardan birinin penceresini dışarı doğru iterek açtı, ve elindeki toz bezini silkeledi. Köprünün altında bir sürü yeni dikilmiş söğüt ağacı vardı, kırlangıçlar söğütlerin diplerindeki çamura dalıp çıkıyordu. Kalenin bahçesinde, kestane ağaçlarının gölgesinde tahtadan bir bank gördüm (bugün bile korktuğum kuğulara çok yakın değildi bank) kale duvarlarının yumuşak gölgesi bankın üstüne düşüyordu. Babamın temiz giysileri burada güven içindeydi, böylece planladığından daha çok oturabilir ve kendine rağmen anlatmaya başlayabilirdi.

Evde, mektupları okuduğum sürece, dedi babam ellerindeki salam artıklarını pamuklu bir mendille silerek, Rossi'nin kayboluşu gibi trajik bir sorunun dışında bir şey kafamın arkasında beni dürtüp durdu. Arkadaşı Hedges'ın geçirdiği garip kazayla ilgili mektubu okuyup bitirdikten sonra kendimi öyle kötü hissettim ki, bir süre doğru dürüst düşünemedim. Yıllardır tanıdığım, akademik yeterliliğine inandığım, anlattığı her türlü tarihi bilgiyi kabul ettiğim birinin hastalıklı dünyasına, cehennemine savrulmuştum birden. Benim bildiğim tarihe göre ölümler ölüydü, ortaçağda korku saçanlar gerçek insanlardı doğaüstü yaratıklar değil. Drakula, çocukluğumun filmlerine konu olmuş, renkli bir Doğu Avrupa efsanesiydi ve 1930, Hitler denilen diktatörün Almanya'da iktidara gelmesinden üç yıl öncesini gösteren bir tarihti, onun yaratacağı terör, diğer olasılıkları kesin olarak ortadan kaldırıyordu.

Bir an kendimi hasta, yozlaşmış ve ortadan kaybolan hocama, beni iğrenç hayallerine bulaştırdığı için çok kızgın hissettim. Sonra mektuplarındaki üzüntü dolu, nazik üslup beni tekrar etkisi altına aldı ve gösterdiğim sadakatsizlikten ötürü içim vicdan azabıyla doldu. Rossi, bana... sadece bana güvenmişti; eğer ukalaca ilkeler yüzünden inanmayı reddedersem onu bir daha göremeyeceğim kesindi.

Beni rahatsız eden bir şey vardı. Beynim biraz daha berraklaşın-

ca, bana üstünden günler geçmiş gibi gelmesine rağmen aslında daha birkaç saat önce kütüphanede tanışmış olduğum genç kadınla ilgili olduğunu anladım. Rossi'nin mektupları ile ilgili yaptığım açıklamayı dinlerken gözlerinde beliren olağandışı ışığı, kaşlarını sanki bir erkek gibi çatışını düşündüm. Neden tam da o gece, bütün masalar dururken benim masamda, burnumun dibinde Drakula'yı açmış okuyordu? Neden bana İstanbul'dan söz etmişti? Rossi'nin mektuplarında okuduğum şeyler yüzünden kafam karmakarışıkta, okuduklarım, inançsızlığımı durdurmakla kalmamış, daha güçlü bir şeyin lehine bilinçli bir şekilde düşünmeyi reddetmeme yol açmıştı. Neden olmasındı? Eğer doğaüstü bir şeyin varlığını kabul ediyorsam, elbette ki diğerlerinin de varlıklarını kabul edecektim, bu gayet mantıklıydı.

İçimi çektim ve Rossi'nin son mektubunu elime aldım. Bunu da okuduktan sonra, sadece adressiz zarfın içindeki malzemeleri gözden geçirecek ve sonra kendimle başbaşa kalacaktım. Kızın ortaya çıkışının anlamı her neyse –belki de olağandışı hiçbir anlamı yoktu, değil mi?– ne kim olduğunu bulmaya ne de bu efsaneye ilgi duyup duymadığını bulmaya zamanım vardı. Kendimi bu tür şeylere ilgi duyan biri olarak düşünmek bana çok garip geldi; ama yoktu, oturup düşündüğüm zaman böyle bir ilğim olmadığını görüyordum. Ben sadece Rossi'yi bulmak istiyordum.

Son mektup, diğerlerinin aksine, çizgili bir defter kâğıdına... koyu bir mürekkeple el yazısıyla yazılmıştı.

19 Ağustos, 1931

Sevgili ve talihsiz ardılım,

Evet, hâlâ elimde mektubun, orada bir yerlerde bir gün sona erecek olan hayatımı kurtarmak için bekliyormuşsun gibi davranmam herhalde. Sana şu ana kadar verdiğim ve senin çoktan (muhtemelen) incelemiş olduğun bilgilere bir miktar daha ekleyeceğim için, kendimi bu acılarla dolu şeyi ağzına kadar doldurmuş hissediyorum. Dostum Hedges olsaydı "azıcık bilgi tehlikeli bir şeydir," derdi. Ancak o gitti, çalışma odamın kapısını açtığım anda, ona ben vurdum ve sonra da yardım çağırdım. Elbette ki böyle olmadı. Eğer şu ana kadar yazdıklarımı okuma rızasını gös-

terdiysen, sözlerimden kuşkuya düşmezsin.

Ama artık sonunda ben kendi gücümden kuşkuya düştüm, birkaç ay önce, bunun nedeni Hedges'in beni çok öfkeliendiren feci ölümüyle ilgili. Onun mezarını ziyaret ettikten sonra Amerika'ya kaçtım –harfi harfine şöyle oldu: İstediğim randevu verildi, eşyalarımı zamanında topladım ve arkadaşımın huzur içinde yatdığı mezarı görmek için Dorset'e gittik. Oxford'da birkaç kişiyi hayal kırıklığına uğratarak ve annemle babamı büyük bir üzüntüye boğarak Amerika'ya yola çıkışından sonra, korkarım, kendimi yeni ve daha parlak bir dünyada buldum, dönem (üç dönem için anlaşma yapmıştım ve daha sonrası için mücadele edecektim) daha erken başlıyordu, öğrencilerin Oxford'da hiç bilinmeyen, pratik ve açık bir görünümüleri vardı. Ancak bütün bunlara rağmen, kendimi yaşayan ölülerle olan ilişkimden bir türlü koparamıyordum. Şurası aşikârdı ki, o da benimle olan ilişkisini koparmıyordu.

Hedges'in saldırıya uğradığı gece, hiç beklenmedik bir şekilde esrarengiz kitabımın içindeki tahta oymanın anlamını ve İstanbul'da bulmuş olduğum haritalarda tarif edilen Kâfir Mezarının Voyvoda Drakula'nın mezarı olması gerektiğini keşfedişimi hatırlayacaksın. Aklıma gelen soruyu yüksek sesle söylemiştim –peki ama mezarı nerede o zaman?– tıpkı İstanbul'da da benzer bir soruyu yüksek sesle söylediğimde olduğu gibi feci bir varlık ortaya çıkmış ve sevgili arkadaşımın hayatını alarak beni uyarmıştı. Belki de ancak anormal bir ego, doğal güçleri karşısına alır –burada doğal olmayan güçler demek daha doğru– ama sana yemin ederim, beni korkutmaktan çok öfkeliendirmiş, son ipuçlarının peşine düşmem için kışkırtmış ve eğer gücümü toplayabilirsem, onun gizli yatağının peşine düşmeye itmişti. Bu tuhaf düşünce, bana makale yayınlamak ya da neşe dolu yeni bir üniversitede sürekli bir yer edinmek kadar doğal görünüyordu.

Rutin akademik görevlerimi yerine getirdikten, dönem sonunda anne ve babamı görmek ve son derece iyi karşılandığım Londra yayınevleriyle doktora tezimi görüşmek için kısa bir süreliğine İngiltere'ye dönmeye hazırlandıktan sonra, bir kez daha tarihsel bir kişilik mi yoksa doğadışı bir güç mü olduğunu kanıtlamak üzere Voyvoda Drakula'nın peşine düştüm. Bundan sonra yapılacak

işin tuhaf ve eski kitabımla ilgili biraz daha bilgi edinmek olduğuna karar vermiştim: Nereden geliyordu, içindeki deseni kim çizmişti, kaç yaşındaydı. Kitabı (itiraf edeyim ki istemeye istemeye) Smithsonian'ın laboratuvarına bıraktım. Oradaki uzmanlar, ben sorularımı sıraladıkça başlarını salladılar ve böyle bir araştırmanın bana çok pahalıya patlayacağını belirttiler. Ancak ben inatçıydım, büyükbabamdan bana kalmış olan paranın, Hedges intikamı alınmamış bir şekilde (ancak Tanrı'ya şükür ki, huzur içinde) bir kilise bahçesindeki mezarında yatarken, yeni giysilere, yiyeceklere ya da eğlenceye harcanabileceğini hiç düşünmüyordum. Artık bu araştırmanın sonuçları beni korkutmuyordu, çünkü başıma gelebilecek en kötü şeyi yaşamıştım, bu bakımdan, karanlığın güçleri yanlış bir hesap yapmışlardı.

Ancak korkuyu bütün boyutları ile yeniden hayatıma sokan şey, bundan sonra yaşanan şeyin korkunçluğu değil, göz alıcılığıydı.

Kitabım, Smithsonian'da Howard Martin adında ufak tefek, kitap âşığı bir kişiye teslim edilmişti. Bu kişi, suskun ve sakin bir adamdı, içimden bir ses, eğer hikâyemi bilse benim davama bütün kalbiyle katılır, dedi. (Hayır, ikinci kez düşününce diyorum ki, eğer bütün hikâyeyi bilse, muhtemelen ilk gidişimde bana kapıyı gösterirdi.) Ama şurası açık ki, tarihe olan tutkumu görmüş, bu hoşuna gitmiş ve benim için elinden gelenin en iyisini yapmıştı. Son derece iyi, son derece derin ve Washington'daki bu bürokratik müzeden çok Oxford'a yaraşacak bir laboratuvarla tamamen bütünleşmiş bir uzmandı. Gutenberg öncesi ve sonrası çağlara ait Avrupa kitapçılığı konusundaki bilgisinden çok etkilenmiştim.

Sonunda gerçekten yapabileceği her şeyi yapmıştı, bana sonuçların hazır olduğunu, eğer posta ile göndermesini ille de arzu etmiyorsam, upkı benim yaptığım gibi, kitabı bana elden teslim etmek istediğini bildiren bir mektup yazdı. Bir trene atladım, ertesi sabah biraz etrafı gezdim ve randevu saatinden on dakika önce odasının kapısında belirdim. Kalbim çarpıyordu, ağzım kupkuru olmuştu. Kitabımı bir an önce elime almak ve kökeni hakkında neler öğrendiğini duymak için sabırsızlanıyordum.

Bay Martin odasının kapısını açtı ve beni bir gülümseme ile selamladı. "Geldiğinize çok memnun oldum," dedi, o anda bana

dünyanın en sıcak karşılaması gibi gelen yaygın Amerikan şivesiyle.

Taslaklarla dolu çalışma odasında karşılıklı oturduğumuz anda, birden kendimi onunla yüz yüze buldum, görünüşündeki değişim nedeniyle şoke oldum. Onu birkaç ay önce kısa bir süre görmüştüm ama yüzü aklımdaydı, ayrıca yaptığımız düzenli ve mesleki yazışma sırasında hastalıktan da hiç söz etmemişti. Şimdi yüzü çekilmiş ve solmuştu, yaşadığı hastalık her neyse derisi gri-sarı bir renk almıştı, dudakları ise anormal bir şekilde kıpkırmızı idi. O kadar çok kilo kaybetmişti ki, modası geçmiş takım elbisesi zayıf omuzlarından dökülüyordu adeta. Sanki bir acı ya da zayıflığı dik durmasını engelliyormuş gibi kamburunu çıkararak oturuyordu. Sanki hayat, damarlarından çekilmişti.

Kendi kendime, daha önceki ziyaretimin çok kısa sürmüş olduğu ve bu kişi ile bütün ilişkim mektuplarla geliştiği için, bu kez daha dikkatli baktığıma, ya da ister istemez kendimi daha dikkatli olmaya zorladığıma inandırmaya çalıştım ancak, bunun çok kısa zaman dilimi içinde yaşanmış çok büyük bir çöküş olduğu duygusunu üstümden atamıyordum. Kendi kendime adamcağızın hızlı ilerleyen bir kanser gibi çok talihsiz ve amansız bir hastalığa yakalandığını söylüyordum. Elbette ki, terbiyem görüntüsüyle ilgili herhangi bir şey söylemekten beni alıkoyuyordu.

"Şimdi Bay Rossi," dedi Amerikan tarzıyla, "elinizde ne kadar değerli bir şey bulundurduğunuzun farkında olduğunuzu hiç sanmıyorum."

"Değerli mi?" Kitabın benim için ne kadar değerli olduğunu bilmesine imkân yok diye düşündüm, dünyadaki hiçbir kimyasal analiz bunu ortaya koyamaz. O, intikam için bana gerekli olan anahtar.

"Evet, ortaçağ Orta Avrupa baskı sanatının ender bir örneği, son derece ilginç ve alışılmamış bir örnek. Şu anda kesin olarak 1512 yılında basılmış olduğunu söyleyebilecek durumdayım, belki Buda'da basılmış belki de Eflak'ta. Bu tarih elbette onu Carvinus Saint Luke'tan sonraya atıyor ama, 1520'de basılan Macar Yeni Ahit'inden önce basılmış olduğu ve onu etkilediği ortada." Gıcırdayan iskemlesini çekti. "Kitabınızdaki tahta baskısı, 1520 tarihli Yeni Ahit'i etkilemiş olabilir, onda da Kanatlı Şey-

tan olarak tanımlanan benzer bir illüstrasyon bulunuyor, ancak elbette ki bunu kanıtlamak mümkün değil. Ayrıca komik bir etki değil mi? Yani İncil'in bir bölümüne, bu şeytansı illüstrasyona benzeyen bir şekil resmedilmiş."

"Şeytansı mı?" Bu sözün bir başka dudaktan çıkmış olmasının keyfini yaşıyordum.

"Elbette. Bana Drakula efsanesini getirdiniz, ama bununla yetineceğimi mi sanıyordunuz?"

Bay Martin'in sesinin tonu son derece düz, berrak ve çok Amerikanvari idi, tepki vermeden önce bir an bekledim. Son derece normal çıkan sesinin derinliklerinde netameli bir ton mu sezmiştim yoksa. Merakla yüzüne baktım, ancak o ton kaybolmuştu, yüzü pürüzsüzdü. Bazı kâğıtların arasından bir dosya çıkardı.

"İşte testimizin sonuçları," dedi. "Kendi el yazımıyla sizin için temiz kopyalarını çıkardım. Oldukça ilginç bulacaksınız. Gerçi size anlattıklarımın fazlasını söylemiyorlar... ah, ama iki ilginç faktör daha var. Kimsayal analiz sonuçlarına göre, bu kitap muhtemelen çok uzun bir süre, yüklü miktarda kaya tozu barındıran bir atmosferde saklanmış ve bu 1700 yılından önce olmuş. Ayrıca arka kısmındaki lekenin bazı yerlerinde tuzlu su bulundu... belki bir deniz yolculuğundan kalma. Ben Karadeniz olduğunu tahmin ediyorum, ama tabii bu konudaki tahminlerimiz doğrusa, elbette. Korkarım size yardımcı olabilecek başka bir şey bulamadık. Ortaçağ Avrupa tarihi üzerine yazıyorum demiştiniz galiba."

Başını kaldırdı ve bana, bitkin yüzüne hiç yakışmayan rahat ve iyi huylu gülümsemesiyle baktı. Aynı anda algıladığım iki şey nedeniyle oturduğum yerde iliklerime kadar buz kestim.

Birincisi, ona hiçbir zaman ortaçağ Avrupa tarihi üzerine yazdığımı söylememiştim; ona Drakula olarak da bilinen Kazıklı Voyvoda efsanesiyle ilgili bibliyografya malzemelerini tamamlamak amacıyla kitabım hakkında bilgi toplamak istediğimi söylemiştim. Howard Martin, tıpkı benim bir akademisyen olarak olduğum gibi, küratör olarak gayet titiz bir adamdı, ve farkında olmadan böyle bir hata yapmasına imkân yoktu. Bir önceki karşılaşmamızda fark ettiğim ayrıntıları asla gözden kaçırmayan fotoğrafik hafızası beni çok etkilemişti ve bundan duyduğum memnu-

niyeti karşılaştığım diğer uzmanlara da anlatmıştım.

Algıladığım ikinci şey ise belki de geçirmekte olduğu hastalık neyse ondan kaynaklanıyordu –içimden bütün içtenliğimle zavalı adam diye geçirdim– dudakları çekilmişti, gülümsediği zaman, köpekdişleri ortaya çıkıyor ve yüzüne sevimsiz bir ifade veriyordu. Görebildiğim kadarıyla Howard Martin' in boynunda herhangi bir sorun yoktu ancak İstanbul'daki bürokrati çok iyi hatırlıyordum. Gövdemdeki titremeyi durdurdum ve kitap ile el yazısı notlarını aldım. Tekrar konuştum.

"Bu arada, harita çok enteresan."

"Harita mı?" Donup kalmıştım. Benim niyetlerimle ilgisi olan tek bir –aslında üç, kademeli üç– harita vardı ve bu haritanın varlığından bu yabancıya hiç söz etmemiş olduğuma emindim.

"Kendiniz mi çizdiniz? Çünkü eski olmadığı açık, doğrusu size sanatçı diyemeyeceğim. Pek marazi bir tipe de benzemiyorsunuz, bu söylediğimi mazur görün lütfen."

Yüzüne bakakaldım, sözlerinin anlamını çözememiştim ve ne demek istediğini sorarak ağzımdan bir şeyler kaçıracağımdan korktum. Yaptığım çizimlerden birini kitabın içinde mi bırakmıştım yoksa? Eğer böyle bir şey yaptıysam, bu nasıl bir aptallıktı. Ancak kitabı ona vermeden önce gevşek yapraklarının arasını dikkatle kontrol etmiş olduğumdan emindim.

"Neyse, kitabın içine koydum, yani içinde," dedi rahatça. "Şimdi Dr. Rossi, size muhasebe bölümümüzün yerini göstereyim isterseniz. Ya da eğer dilerseniz faturayı evinize postalatabilirim." Odasının kapısını açtı ve tekrar gülümsedi. Koridorun ışığında o kadar da tuhaf bulmamıştım. Çünkü teni gayet normal görünüyordu, geçmişin yaprakları arasında onlarca yıl geçirmiş olmasının getirdiği bir yıpranma vardı o kadar. Kapının önünde durdu, bir elini yürekte bir tavırla uzattı, elini sıktım ve faturanın üniversite adresime gönderilmesini tercih edeceğimi söyledim.

Hızla yürüyerek odasının kapısından uzaklaştım, salondan çıktım, sonunda çatısının altında onun ve meslektaşlarının ter dökmekte olduğu o büyük kırmızı kaleden uzaklaştım. Temiz havada parlak yeşil çimenlerin üzerinde bir bank bulup, kaygısız görünmeye çalışarak oturdum.

Kitap, her zamanki tekinsiz yardımseverliği ile kendiliğinden

açıldı. Kibir içinde bulduğumda beni çok şaşırtacak şeyi aradım. Sayfaları arkaya doğru çevirdiğimde buldum –karbon kâğıdıyla çok ince bir şekilde çizilmişti, sanki biri benim gizli haritalarımın üçüncüsü ve en mahremi öne koymuş ve bütün o gizemli çizgileri benim için kopyalamıştı. Slavca yazılmış olan yer isimleri, tam da benim haritamda bulundukları yerdeydi– Domuz Çalanların Köyü, Sekiz Meşeler Vadisi. Ancak bu çizim bana özellikle bir bakımdan yabancı gelmişti. Altta, Kâfir Mezarının olması gereken yerde, diğer yazılarda kullanılan mürekkebin aynısıyla Latin harfleri ile gayet okunaklı bir şey yazılmıştı. Mezarın olması gereken yerde, sanki o noktayla olan kesin ilişkisini belirtmek ister gibi şu kelimeleri okudum: BARTOLOMEO ROSSİ.

Okuyucum, eğer istersen benim bir ödleğ olduğumu düşün, ama o an her şeyden vazgeçtim. Ben genç bir profesörüm, Massachusetts'de Cambridge'de yaşıyor, ders veriyor, arkadaşlarımla yemeğe çıkıyor ve yaşlanmakta olan anne ve babama her hafta mektup yazıyorum. Sarmısak ya da haç taşıyor, ya da boş bir yerde bir adım sesi duyduğumda haç çıkarmıyorum. Beni bunların hepsinden daha iyi koruyacak bir şey biliyorum... tarihin dehşet dolu kavşaklarını kazılmaktan vazgeçmek. Beni sessiz gördüğü için onu tatmin etmiş olmalıyım, çünkü başıma yeni bir trajedi gelmedi.

Şimdi eğer seçmek zorunda kalsaydın, akıl, hayat ve doğru dürüst bir akademik yaşam yerine, çalkantılı ve istikrarsız bir hayatı seçer miydin? Hedges, çok iyi biliyorum ki, benden kendimi karanlığa fırlatıp atmamı istemezdi. Ancak, bütün yazdıklarımı okuduysan, demek ki felaket en sonunda beni de bulmuş. Şimdi sen de seçmek zorundasın. Sana bu büyük dehşetle ilgili olarak sahip olduğum ne kadar bilgi varsa satır satır aktardım. Hikâyemi bildiğin halde, beni bir öncül olarak reddedebilecek misin?

Kederle, Bartholomew Rossi.

Kestane ağaçlarının gölgeleri sanki esner gibi uzamıştı, babam kaliteli ayakkabıları ile bir kestaneyi tekmeledi. İçimden bir ses dedi ki, eğer daha kaba bir adam olsaydı, şu anda yerde bir çukur açacak ve bundan zevk alacaktı. Bunun yerine zorlukla yutkunduyu ve gülümsemeye çalıştı. "Tanrım, neler konuşuyoruz böyle? Bu akşa-

müstü ne kadar korkunç hale geldik.” Gülümsemeye çalıştı ama aynı zamanda bana kaygı dolu bir bakışla baktı, sanki üstüme, özellikle benim üstüme bir gölge düşmüş ve beni birden oradan çekip almış gibi.

Uyuşmuş kolumu bankın kenarından çektim ve ben de kaygısız görünmek için çabaladım. Kaygısız olmak ne zaman çaba gerektirir olmuştu? Merak ettim, ama artık çok geçti. Bu işi onun yerine ben yapıyordum, bir zamanlar onun bana yaptığı gibi, dikkatini başka bir yöne çekmeye çalışıyordum. En iyisi huysuzluk yapmak dedim, ama fazla olmamalı yoksa kuşkulanır. “Doğrusu, ben yeniden acıktım, bu kez sahici bir yemek isterim.”

Gülümsemesi biraz daha doğaldı bu kez, ayaklarını yere vurdu, banktan kalkmam için bana elini uzattı. Çantamıza boş Naranca şişelerini ve pikniğimizden kalan çöpleri doldurmaya başladı, ben de büyük bir istekle ona yardıma koyuldum, şimdi rahatlamıştım, çünkü bu durumda yüzümüz küçük kalenin ön yüzü yerine, kasabaya doğru dönmüş oluyordu. Öykünün sonuna doğru bir kez başımı oraya çevirmiş ve üst penceredeki temizlikçi kadının yerini karanlık ve kımıltısız bir şeklin almış olduğunu görmüştüm. Hiç durmadan konuşup, aklıma ne gelirse anlatmaya koyuldum. Babam onu görmediği sürece, bir karşılaşma olmayacaktı. İkimiz de güvende olabirdik.

ÜNİVERSİTE kütüphanesinden bir süre uzak durdum, bunun nedeni kısmen orada yaptığım araştırmayla ilgili tuhaf bir rahatsızlık duymam, kısmen de Bayan Clay'in okuldan sonra ortadan kayboluşlarımla ilgili kuşkulananmaya başlamış olmasıydı. Söz vermiş olduğum gibi, her seferinde onu arayıp haber veriyordum ama, sesinde giderek artan utançtan, babamla bu konuda sevimsiz konuşmalar yaptığını anlıyordum. Yaptığım şeyle ilgili herhangi bir tahminde bulunacak kadar akıllı olduğunu hiç sanmıyordum, ancak babam onu utandıracak bazı sorular sormaya başlamış olabilirdi... oğlanlar mı? Uyuşturucu mu? Babam bana zaman zaman endişeyle bakmaya başlamıştı bile, onu daha fazla rahatsız etmek istemiyordum.

Ancak en sonunda araştırmamın baştan çıkarıcılığı galebe çaldı ve içimde hissettiğim rahatsızlığa rağmen kütüphaneye gitmeye karar verdim. Bu kez, sınıfımdaki salak kızlardan biriyle akşam matinesine sinemaya gideceğimi uydurdum –Johan Binnerts'in çarşamba geceleri ortaçağ bölümünde çalıştığını biliyordum, babamın da merkezde bir toplantısı vardı– Bayan Clay'in fazla bir şey söylemesine izin vermeden yeni paltomu giyerek çıktım.

Kütüphaneye gece gitmek bana garip geldi, özellikle de büyük salonun her zamanki gibi bezgin görünüşlü üniversite öğrencileriyle dolu olduğunu görmek beni çok şaşırttı. Ancak, ortaçağ okuma odası boştu. Sessizce Bay Binnerts'in masasına yöneldim ve onu bir sürü yeni kitabın arasında buldum... korkunç şeyleri sevdiğimi, bu kitaplardan hiçbirinin ilgimi çekmeyeceğini söyledi tatlı gülümsemesiyle. Ama benim için ayırdığı bir kitap vardı elbette... neden daha önce gelmemiştim kitabı almaya? Zayıf bir sesle özür diledim ama o kıkırdadı. "Başına bir şey geldi diye korktum, ya da herhalde tavsiyemi dinledi ve genç bir hanıma yaraşacak güzel bir konu buldu diye düşündüm. Ama, konuya benim de merakımı uyandırdın, senin için bunu arayıp buldum."

Kitabı şükran duyguları ile aldım. Bay Binnerts bana kendi odasına gideceğini ama eğer herhangi bir şeye ihtiyacım olursa hemen gelebileceğini söyledi. Bana çalışma odasını göstermişti bir kez, okuma odasının arkasında, kütüphanecilerin güzelim eski kitapları onardıkları ve yenilerinin içine kütüphane kartlarını yapıştırdıkları yerde, pencereli küçük bir bölme idi bu. Okuma odası her zaman-kinden daha sessizdi, büyük bir hevesle bana verdiği cildi açtım.

Çok kayda değer bir şey bulmuş diye düşündüm. Artık Michael Doukas'ın *Istoria Turco-Bizantina*'sının tercümesinin on beşinci yüzyıl Bizans tarihi açısından temel kaynaklardan biri olduğunu biliyorum. Doukas, Voyvoda Drakula ile II. Mehmet arasındaki mücadele hakkında epeyce bir şey anlatmıştı. İlk kez o masanın başında II. Mehmet'in 1462'de Eflak işgali sırasında gördüklerini okuma fırsatını buldum. II. Mehmet, Eflak'ı işgal ettikten sonra Targoviste'ye, Drakula'nın geri çekilerek boşalttığı başkentine girer. Doukas'ın anlattığına göre, II. Mehmet, şehrin kapılarında "kazığa geçirilmiş binlerce ceset" tarafından karşılanır. Padişahı, bu ölümler bahçesinin ortasında Drakula'nın sürprizi beklemektedir: Mehmet'in en sevdiği generali Hamza, üstünde "ince mor giysileri" ile, diğerleriyle birlikte kazığa geçirilmiştir.

Rossi'nin İstanbul'da araştırma yaptığı Sultan Mehmet arşivi geldi aklıma. Eflak Prensi, Sultan açısından bir çıban başı olmuştu... bu açıktı. Mehmet hakkında bir şeyler okumanın iyi bir fikir olduğunu düşündüm; belki de Drakula ile ilişkisini daha iyi anlatan başka bazı kaynaklar bulabilirdim. Nereden başlayacağımı bilmiyordum ama, Bay Binnerts bir ara gelip beni yoklayacağını söylemişti.

Acaba nerededir diye sabırsızlıkla odasına doğru bakmak için kalktığımda odanın arkasında bir gürültü duydum. Duyduğum şey, sanki yere bir şey düşmüş gibi, odanın döşemesinde titreşime neden olmuştu, sanki hızla uçan bir kuş, pencerelerden birine çarpmış gibi... İçimden bir şeyler beni sesin geldiği yere doğru sürükledi ve kendimi salonun arkasındaki çalışma odasında buldum. Pencereden Bay Binnerts'i göremiyordum, bu beni bir an rahatlattı ancak tahta kapıyı açtığımda, önce yerdeki bacakları gördüm, gri pantolonlu bacakları. Bacaklar kıvrılmış bir gövdeye aitti, mavi süveterli göğüs kısmı burkulmuş, soluk saçlı başı kan içindeydi, yüzü –yarısı görünmüyordu– parçalanmıştı, masanın köşesinde hâlâ bir parçası

duruyordu. Elindeki kitap düşmüş, tıpkı kendisi gibi yere yayılmıştı. Masanın üstündeki duvarda sanki bir çocuğun parmak boyası ile boyaması gibi duran kan lekesinin üstünde bir el izi vardı. Sesimi çıkartmamak için büyük bir çaba gösterdim, çığlığım yüreğimden koptuğunda bana sanki başkasının sesi gibi geldi.

Babamın ısrarıyla hastanede iki gece geçirdim, bana bakan doktor eski bir dostuydu. Babam nazik ve sessizdi, ya yatağımın kenarında oturuyor ya da polis memuru beni üçüncü kez sorguya çekerken, kollarını kavuşturmuş pencerenin kenarında duruyordu. Kütüphane odasına kimsenin girdiğini görmemiştim. Masanın başında sessizce oturuyordum. Bir gürültü duymuştum. Kütüphaneciyi çok yakından tanıımıyordum ama onu severdim. Polis memuru, babamı, benim şüpheliler arasında olmadığıma temin etmişti, ben olsam olsam ancak tanık olabilirdim. Ama hiçbir şey görmemiştim ki, okuma odasına kimse girmemişti çünkü –bundan kesinlikle emindim– ayrıca Bay Binnerts hiç çığlık atmamıştı. Vücudunun diğer bölümlerinde hiç yara yoktu, biri zavallı adamın başını masasının kenarına vurarak beynini parçalamıştı. Bunun için fevkalade büyük bir güç gerekiyordu.

Polis memuru başını salladı, kafası iyice karışmıştı. Duvardaki el izi, kütüphaneci tarafından yapılmamıştı, çünkü ellerinde kan yoktu. Ayrıca, el izleri, onunkilere uymuyordu, ayrıca bu çok garip bir izdi, parmak izleri garip bir şekilde yıpranmıştı. Gerçi karşılaştırmak kolaydı elbette –polis babama her şeyi anlatıyordu- ama izler ellerindeki kayıtlı parmak izlerinin hiçbirisiyle uyuşmuyordu. Kötü bir olaydı yani. Amsterdam artık onun büyüdüğü şehir olmaktan çıkmıştı... artık insanlar bisikletlerini kanallara fırlatıp atıyorlardı, ayrıca geçen yıl o fahişenin başına gelen korkunç olayı.... babam bakışıyla memuru susturdu.

Polis gittikten sonra, babam yine yatağımın kenarına oturdu ve bana ilk kez kütüphanede ne işim olduğunu sordu. Ona orada çalıştığımı, okuldan sonra oraya gidip ödevlerimi yapmayı sevdiğimi çünkü okuma odasının sessiz ve rahat olduğunu söyledim. Bana ortaçağ bölümünde ne işim olduğunu soracak diye çok korkuyordum ama, sessizliğe gömülünce rahatladım.

Ona benim çığlığımdan sonra kütüphanede meydana gelen karışıklık sırasında, Bay Binnerts'in öldüğü sırada elinde bulunan kita-

bı, inisiyaki bir şekilde çantama attığımı söylemedim. Polis elbette ki, odaya girdiği anda çantamı aramış ancak kitap hakkında hiçbir şey söylememişti... ayrıca neden dikkatlerini çeksin ki? Kitaba kan bulaşmamıştı. Söz konusu kitap, Romanya kiliseleri hakkında, on dokuzuncu yüzyılda basılmış Fransızca bir kitaptı, III. Eflak Voyvodası'nın bağışlarıyla Snagov Gölü üzerinde yapılmış olan kilisenin bulunduğu sayfalar açık duruyordu. Kilisenin apostolünün planının altındaki kısa metinde, Voyvoda'nın geleneğe uygun bir şekilde bu kiliseye gömüldüğü, mezarının mihrabın önünde bulunduğu yazıyordu. Yazar, Snagov yakınlarındaki köylerde yaşayanların birtakım hikâyeler anlattığını da yazmıştı. Neydi acaba bu hikâyeler? Merak etmiştim, ancak kilise ile ilgili başka bir şey yoktu. Apostolün krokinde de dikkati çekecek bir gariplik bulunmuyordu.

Hastanedeki yatağımın yanına dikkatle oturan babam, başını salladı. "Bu andan itibaren evde çalışmanı istiyorum," dedi yavaşça. Keşke bunu söylemeseydi diye düşündüm, artık o kütüphaneye hiçbir şekilde gidemeyecektim. "Eğer kendini kötü hissedeceksen, Bayan Clay bir süre seninle yatsın, ayrıca ne zaman istersen doktoru hemen çağırırız. Bana söyle yeter." Başımı salladım. Bayan Clay ile birlikte olmaktansa, Snagov'daki kiliseyi tarif eden kitapla yalnız kalmayı tercih ederdim aslında. Kitabı kanala atıp atmamayı iyice düşündüm –polisın sözünü ettiği bisikletlerle aynı kaderi paylaşırdı– ancak eninde sonunda bir an gelip, kitabı gün ışığında tekrar açacağımı ve tekrar okuyacağımı biliyorum. Bunu sadece kendim için değil, ama şu anda şehir morgunda bir masada yatmakta olan büyükbaba tavırlı Bay Binnerts için yapmak isteyecektim.

Birkaç hafta sonra, babam bir yolculuğa çıkmanın sinirlerime iyi geleceğini söyledi, bunun beni evde bırakmadığı için uydurduğu bir mazeret olduğunu biliyordum. Fransızlar, o kış, Doğu Avrupa'daki görüşmelere başlanmadan önce, onun kurumundaki temsilcilerle son bir kez görüşmek istiyorlardı. Akdeniz sahilinin en güzel zamanıydı şimdi. Turist kalabalığı çekilmiş, ama ortalığa henüz kışın kıraçlığı çökmemişti. Haritayı dikkatle inceledik. Fransızlar toplantıyı her zamanki gibi Paris'te yapmak yerine İspanya sınırındaki sakin bir kasabanın sessizliğini tercih etmişlerdi... "Küçük bir mücevhere benzeyen Colliure'a yakın," dedi babam. Gideceğimiz yer Les Bains ile Saint Matthieu-des-Pyrenees-Orientales'ın biraz daha

iç kısmındaydı. Bunu babama gösterdim, ancak oralardan söz ettiğim anda, yüzü bulutlandı ve haritada o kıyıdaki başka ilginç isimli yerleri göstermeye başladı.

Kaldığımız yer olan Le Corbeau'nun terasında kahvaltı taze sabah havasında çok keyifli oluyordu. Babam, konferans salonundaki diğer koyu renk giysili adamların arasına karıştığında oraya kaçıyor, ve istemeye istemeye kitaplarımı açıyordum, okumak yerine gözlerim sık sık birkaç metre ötedeki turkuvaz renkli denize takılıyordu. Ancak bol şeker ve taze kurabiye ile çekilebilir hale gelen kakao'dan ikinci fincanı içiyordum. Kuru Akdeniz iklimine özgü o olağanüstü berrak ışığın altında, güneşin yıkadığı eski evlerin, sanki buralara hiçbir fırtına uğramamış gibi sonsuz huzurlu bir görüntüsü vardı. Oturduğum yerden, muhteşem bir renge sahip denizin üstünde bir iki yelkenli görünüyordu. Aşağıda, otelin plajında, Fransızlara özgü o garip mayolardan giymiş olan bir grup çocuk anneleriyle birlikte oturuyorlar ve kovalarına kum dolduruyorlardı. Koy, bizi çevreleyerek sağa, sarp tepelere doğru dönüyordu. Tepelerden birinde, kayalarla aynı renkte, yıkık bir kale vardı, çevresinde otlar ve düzensiz bir şekilde büyümüş zeytin ağaçları bulunuyordu, bütün bunların ardında masmavi sabah göğü uzanıyordu.

Aşağıda annelerinin yanında oynamakta olan çocuklara gıptayla baktım ve birden buraya ait olmadığımı hissettim. Benim ne annem ne de normal bir hayatım vardı. *Normal hayat* nasıl bir şeydi bilmiyordum zaten. Üçüncü bölümün açık olduğu biyoloji kitabımı kapatırken, herhalde dedim, tek bir yerde yaşamaktır, insanın annesi ve babası akşam yemeği saatinde evde olur, böyle bir ailede seyahat demek, arada sırada deniz kenarına tatile gitmek demektir, bir türlü bitmek bilmeyen göçebe yaşantısı değil. Aşağıda, kürekleri ile kumu deşen çocuklara bakarken, bu yaratıklar, tarihin amansızlığı tarafından tehdit de edilmiyorlardır muhakkak diye düşündüm.

Sonra güneşte parlayan kafalarına bakarken, birden onların da tehdit altında olduğunu anladım, sadece bunun farkında değillerdi. Hepimiz saldırıya açıldık.

Ürperdim ve saatime baktım. Dört saat sonra babamla birlikte bu terasta öğle yemeği yiyecektik. Sonra ben tekrar ders çalışacaktım. Saat beşten sonra, ufku süslemekte olan yıkık kaleye yürüyecektik... babamın dediğine göre, diğer tarafta Collioure'e yakın, ne-

redeyse denizin üstüne kurulmuş olan küçük kiliseyi görecektik. Bu gün içinde biraz daha cebir, biraz daha Almanca kelime öğrenecek ve Güller Savaşı'ndan bir bölüm daha okuyacaktım ve sonra... ne olacaktı? O kuru kayanın üstünde, babamın hikâyesinin devamını dinleyecektim. Kumlu toprağa bakarak, parmaklarını asırlar önce çıkarılmış bir kayanın üzerinde tıyırdatarak, kendi korkusunda kaybolmuş bir şekilde gönülsüzce anlatacaktı. Ve sonra, ben, bütün parçaları birleştirebilmek için tekrar çalışacaktım. Aşağıda bir çocuk çığlık attı, öyle bir irkildim ki, kakaomu döktüm.

ROSSI'NİN mektuplarının sonuncusunu okumayı bitirdiğimde, dedi babam, sanki onu ikinci kez kaybetmişim gibi tuhaf bir yalnızlık duygusu sardı beni. Ancak artık, ortadan kaybolmasının nedeninin polisin kanıtlamaya çalıştığı gibi Hartford'a yaptığı bir otobüs yolculuğuyla ilgisi olmadığını veya Florida'ya (ya da Londra'ya) hasta bir aile ferdini ziyarete gitmediğini biliyordum. Bu düşünceleri kafamın bir kenarına ittim ve kendimi diğer kâğıtlara bakmak için hazırladım. Önce okuyacak, her şeyi sindirecektim. Sonra bir kronoloji oluşturacak ve –hiç acele etmeden– sonuçlara varmaya başlayacaktım. Acaba Rossi beni eğitirken, bu eğitimin kendi kurtuluşuna katkıda bulunacağını hiç düşünmüş müydü? Sanki tuhaf bir bitirme sınavına giriyordum, bu sınavdan geçer not almanın hiçbirimizin sonunu getirmemesine dua ediyordum. Her şeyi okuyup bitirinceye kadar hiç plan yapmayacağım dedim kendi kendime ancak, yapacağım şeyler kafamda belirmeye başlamıştı bile. Solmuş paketi yeniden açtım.

Paketin içindeki son üç parça, Rossi'nin sözünü ettiği haritalardı. Hepsi elle çizilmişti ve mektuplardan daha eski olmadıkları beliydi. Tabii ki, bunlar, İstanbul'daki arşivde görmüş olduğu ve orada yaşadığı serüvenden sonra aklından yeniden çizdiği haritalardı. Elime ilk aldığım haritada, büyük dağlardan oluşan bir bölge gördüm, üçgen şekiller halinde çizilmiş olan dağlar sayfa boyunca doğu-batı doğrultusunda uzanıyor ve batı yönünde yoğunlaşıyordu. Uzun bir nehir haritanın kuzey kenarına doğru kıvrılıyordu. Batıdaki dağların orasına burasına muhtemelen kasabaları belirten x işaretleri konmuştu ama herhangi bir şehir işaretlenmemişti. Bu haritanın üstünde hiçbir yer adı belirtilmemişti ancak Rossi –son mektubu yazdığı kalemle– sınırların çevresine şunları yazmıştı, “İman etmeyen ve iman etmeden ölenlerin üstüne Allahın, meleklerinin ve kullarının laneti yağacak (Kuran'dan)”; bunlara benzer başka pasaj-

lar da vardı. Orada gördüğüm nehrin, ejderhanın kuyruğu ile simgelenen nehir olup olmadığını merak ettim. Ama hayır, bu durumda, diğer haritaların arasında olan en büyük ölçekli haritayı kastediyor olmalıydı. Özgün haritaları görmemi engelleyen koşullara –ama hepsine– lanet ettim; Rossi’nin güçlü hafızası ve becerikli eline rağmen, özgün haritalarla kopyalar arasında mutlaka farklar olmalıydı.

Bir sonraki harita ilk haritada gördüğüm batıdaki dağlık bölgeyi daha büyük gösteriyordu. Orada bir kez daha, bir önceki haritada aynı yerde işaretlenmiş olan x’leri gördüm. Dağlara doğru kıvrılan daha küçük bir nehir çıkmıştı ortaya. Bunda da yer isimleri yoktu. Rossi bu haritanın tepesine “(Kuran’dan aynı alıntı tekrarlanıyor)” diye not etmişti. Demek ki, o zamanlarda da benim tanıdığım olduğum aynı dikkatli Rossi idi. Ancak, bu haritalar en azından şu ana kadar fazla basit ve kabaydı, bildiğim ya da okuduğum herhangi bir bölgeden söz edilmiyordu. Yılgınlık bir humma gibi büyüdü içimde, zorlukla bastırdım, kendimi konsantre olmaya zorladım.

Üçüncü harita, bana ne anlattığından tam olarak emin olamasam bile daha aydınlatıcıydı. Dış çizgileri gerçekten de hem benim hem de Rossi’nin ejderhali kitabından tanıdığım o korkutucu silueti yansıtıyordu, ancak Rossi bu gerçeği keşfetmiş olmasaydı, muhtemelen bu benzerliğin farkına varmazdım. Bu haritada da aynı üçgen şeklinde dağlar belirtilmişti. Bu kez, kuzey-güney sırtları belirtilmiş, yükseklikleri vurgulanmıştı, aralarından bir nehir akıyor ve nehir gölet gibi bir şeye açılıyordu. Acaba bu Romanya’da Drakula’nın mezarının bulunduğu Snagov gölü olabilir miydi? Ancak, Rossi’nin belirttiği gibi, nehrin bu genişleyen yerinde adaya benzeyen hiçbir şey yoktu, ayrıca bu genişlik göle de benzemiyordu. x’ler bu haritada da vardı, bu kez minik Kiril harfleriyle belirtilmişlerdi. Bunların Rossi’nin sözünü ettiği köyler olduğuna karar verdim.

Bu minimini köy isimleri arasında bir kare gördüm, Rossi içine şöyle yazmıştı: “(Arapça) Türkleri öldüren Kâfirin Mezarı.” Bu kutunun üstünde nispeten daha güzel çizilmiş bir Ejderha vardı, başına taç gibi bir kale yerleştirilmiş ve altına da Grek alfabesiyle bir şeyler yazılmıştı. Rossi’nin İngilizceye tercümesi şöyleydi: “Burası kötülüğün evidir. Okuyucu onu tek bir kelime ile mezarından çıkar.” Satırlar inanılmayacak derecede zorlayıcı, sanki efsunluydu. Tam ağzımı açmış yüksek sesle tekrarlayacakken birden durdum ve

dudaklarımı sıkı sıkı kapattım. Satırlar, kafamın içinde bir süre adeta bir şiir gibi asılı kaldı, birkaç dakika cehennemi bir şekilde dönüp durdu.

Üç harita önümde açık öylece oturdum. Hepsini bir arada, tıpatıp Rossi'nin tarif ettiği şekilde görmek insana dehşet veriyordu, özgün olanlarını hiç görmeden onun elinden çıkmış bu kopyalara bakmak çok tuhaf geliyordu. Peki ama sonuç olarak bunların hepsini onun uydurmadığının, bu haritaların bir eşek şakası olmadığını kanıtı neydi? Bu mesele ile ilgili onun mektuplarından başka başvurabileceğim bir kaynak yoktu. Masanın üzerine parmaklarımla vurdum. Çalışma odamdaki saatin sesi bu akşam sanki her zamankinden daha yüksekti, şehrin üstüne çöken yarı karanlık bana zifiri karanlık gibi geliyordu. Saatlerdir ağzıma tek bir lokma bile koymamıştım, bacaklarım ağrımaya başlamıştı, ancak o anda duramazdım. Balkanlar'a ait haritaya şöyle bir göz attım, ancak bir anda göze çarpan olağandışı bir şey göremedim... el yazısıyla bir şey işaretlenmemişti örneğin. Romanya ile ilgili broşürde, kullanmış oldukları tuhaf İngilizce dışında çarpıcı hiçbir şey yoktu: "Kendinizi çayırılık ve dehşet verici kırlarımıza müsait kılın." Açıp bakmadığım sadece Rossi'nin elinden çıkmış notlarla, kâğıtların arasına karıştığı halde ilk bakışta fark ettiğim küçük mühürlü zarf kalmıştı. Mühürlü olduğu için zarfı en sona bırakmıştım, ama artık daha fazla bekleyemeyecektim. Masamın üzerindeki kâğıtların arasından kâğıt açacağımı buldum, mührü dikkatle kırdım ve zarfın içinden bir sayfa çıkardım.

Karşımda yine, ejderha gibi şekli, kıvrım kıvrım nehri, karikatür gibi çizilmiş dağ ve tepeleriyle üçüncü harita duruyordu. Rossi'nin versiyonu gibi siyah mürekkeple çizilmişti ama çizen el farklıydı... iyi bir kopyaydı ancak, yakından bakınca sanki daha ilkel, birazcık daha süslü çizilmişti. Rossi'nin mektubunu okuduktan sonra, bu haritadaki en önemli farklılıkla karşılaşmaya hazır olmalıydım, ama buna rağmen gerçekle karşılaşmak beni bir tokat yemişim gibi çarpıtı: kutuya benzer mezarın ve mezarı koruyan ejderhanın üstünde BARTOLOMEO ROSSİ yazıyordu.

Birden aklıma üşüşen varsayımlar, korkular ve sonuçlarla mücadele ettim ve kendimi kâğıdı bir kenara bırakarak Rossi'nin notlarını okumaya zorladım. İlk iki notun Oxford arşivlerinden ve British

Museum kütüphanesinden alındığı aşıkardı, bana şu ana kadar bilmediğim hiçbir şey söylemiyorlardı. Voyvoda Drakula'nın hayatı ve yaptığı işlerle ilgili kısa bir paragraf ve asırlar boyunca Drakula'dan bahseden tarihi ve edebi belgelerin listesi tutulmuştu. Bunu izleyen diğer not, farklı bir kâğıda yazılmıştı, bunun üzerinde İstanbul'a yaptığı yolculuğun tarihi atılmıştı. "Akılda kaldığı kadarıyla," diye yazmıştı acele ancak dikkatli el yazısıyla; bunların arşivde yaşadığı olaydan ve Yunanistan'a gitmeden önce aklında kalan haritaları çizdikten sonra aceleyle aldığı notlar olduğunu anladım.

Bu notlarda, Sultan II Mehmet'in zamanından kalma belgelerin bulunduğu İstanbul kütüphanelerinin listesi vardı –en azından Rossi'nin kendi araştırmasını yaparken bulabildikleri– ayrıca üç harita, Osmanlıların Karpatlar'da yaptıkları savaşlarla ilgili hesap dökümleri ve bu bölgede faaliyet gösteren Osmanlı tacirlerinin tuttukları defteri kebirler. Bunlardan hiçbirisi bana aydınlatıcı görünmedi, ancak bu noktada, tam da bu noktada Rossi'nin çalışması o uğursuz görüşlü bürokrat tarafından engellenmişti. Acaba hesap dökümleri ve defteri kebirlerde Voyvoda Tepeş'in vefatına ve gömülmesine dair bazı ipuçları olabilir miydi? Acaba Rossi bunlara bakabilmiş miydi, yoksa korkutulup kaçırılmadan önce bunlara sadece bir göz atacak zamanı ancak mı bulabilmişti?

Arşivle ilgili listeye en son eklenmiş şey beni şaşırttı, bir iki dakika kadar bakakaldım. "Bibliyografya, Ejder Tarikatı (parçalı parşömen halinde)" Beni bu kadar şaşırtan ve bir iki dakika duraklamama neden olan şey, çok az bilgi veriyor olmasıydı. Rossi'nin notları genelde derinlemesine ve açıklamalı olurdu, zaten kendisi de notların böyle alınması gerektiğini söylerdi. Acaba alelacele söz ettiği bu bibliyografya, Ejder Tarikatı hakkındaki bütün belgelerin bulunduğu kütüphaneler listesi olabilir miydi? Eğer öyleyse, neden "parçalı parşömen halinde" olsundu ki? Herhalde çok eski bir şey olmalı diye düşündüm. Belki de Ejder Tarikatı zamanından kalmış bu belge kütüphanelerden birindeydi. Ama eğer öyleyse Rossi neden bu sağır ve dilsiz kâğıda daha fazla açıklama yapmamıştı? Yoksa bu bibliyografya, ya da her neyse, araştırmasına uygun düşmemiş miydi?

Rossi'nin çok uzun yıllar önce araştırdığı bu çok uzaklardaki arşivle ilgili düşünceler, onun yok oluşunu açıklamaktan çok uzaktı,

sayfayı tiksinti ile bir kenara kaldırdım, bu ıvır zıvırı araştırmaktan bir anda bıkıvermiştim. Cevap bulmak için ölüyordum. Bu son hesap parşömenlerinin, defteri kebirlerin ve o eski bibliyografyanın içerdikleri hariç, Rossi bulduğu her şeyi benimle şaşırtıcı bir cömertlikle paylaşmıştı. Bu kısa ve öz tutum ona yakışıyordu ve eğer deyim yerindeyse, sayfalar dolusu mektupla kendini açıklamak lüksünü kullanmıştı. Hâlâ çok az şey biliyor olmama rağmen, bir sonraki adımı atmam gerekiyordu. Küçük zarf, insanın moralini bozacak kadar boştu artık, ve içindeki belgelerden mektuplarda yazılanlardan daha fazla bir şey öğrenenemiştim. Ayrıca mümkün olduğu kadar çabuk harekete geçmem gerektiğini biliyordum. Daha önce sık sık sabahladığım olmuştu, bundan sonra artık, Rossi'nin bana anlatmış olduğu, hayatını tehdit etmiş olan bilgileri kendim için toplamalıyım.

Ayağa kalktım, eklemlerim çatırdıyordu, kendime çorba yapmak için kasvetli mutfığıma gittim. Temiz bir kaba uzandığımda, birden kedimin akşamları onunla paylaştığım yemeğini yemeye gelmediğini fark ettim. Bir sokak kedisiydi, ve ben ilişkimizin tamamen monogam bir ilişki olduğundan bütünüyle kuşkudaydım. Ancak genelde her akşam, yemek saatinde, yangın merdiveninden tırmanarak daracık mutfak penceresinde belirir ve ton balığını ister, ya da benim ona gösteriş yapmak istediğim günlerde tabağına koyduğum sardalya balıklarını yerdi. Evime gelmesi ve sevgisini gerinip miyavlayarak göstermesinden hoşlanmaya başlamıştım. Yemekten sonra biraz evde kalır, bazen kanapenin bir ucunda kestirir bazen de gömleklerimi ütülerken beni seyrederdi. Yusuvarlak sarı gözlerinde zaman zaman şefkate benzer bir ifade görürdüm, belki de acıma dolu bakışlardı bunlar. Yumuşacık siyah-beyaz tüylü, güçlü bir kediymi. Adını Rembrandt koymuştum. Onu düşünerek, perdenin köşesini kaldırdım, pencereyi yukarı ittim ve patisini pencerenin pervazına koymasını bekleyerek seslendim. Kentin merkezinden gelen trafik gürültüsünü duyuyordum sadece. Başımı pencereden çıkardım ve bakındım.

Gövdesi, sanki oyun olsun diye oraya atlamış ve sonra kıvrılıp kalmış gibi acayip bir şekilde boşluğu doldurmuştu. Onu titreyen ellerimle pencereden içeri çektim, kırık omurgasını ve garip bir şekilde sallanan kafasını derhal fark ettim. Rembrandt'ın gözleri, o

güne kadar hiç görmediğim kadar çok açtı, dudakları korkudan çekilmiş, ön patileri açılmış ve tırnakları dışarı fırlamıştı. Her şeyden önce oraya, tam da daracık pencere pervazının önüne düşmeyeceğini biliyordum. Böyle bir yarattığı sıkı sıkı tutabilmek için büyük ve güçlü bir el gerekiyordu. Yumuşacık tüylerini tuttum, duyduğum korku yerini öfkeye bırakmaya başladı... Bu suçu işleyen kişi muhtemelen tırmalanmış ve epeyce hırpalanmıştı. Ancak sonuç olarak dostum ölmüştü. Onu, mutfak dşemesine yavaşça bıraktım, elimin altında dostumun gövdesinin hâlâ sıcak olduğunu anladığımda, nefret, ciğerlerime sanki bir duman gibi doldu.

Arkamı döndüm, pencereyi kapattım, sonra korku içinde bir sonraki hamlemin ne olması gerektiğini düşündüm. Kendimi nasıl koruyacaktım? Bütün pencereler kapalı ve sokak kapısı da iki kez kilitliydi. Ama geçmişin dehşeti hakkında ne biliyordum ki? Odalardan içeri kapının altından sızan bir sis gibi girebilir miydi acaba? Ya da penceden içeri aniden dalarak insanın karşısına çıkar mıydı birden? Bir silah bulabilmek için çevreme bakındım. Tabancam yoktu... ama tabancanın, vampir filmlerinde Bela Lugosi'ye hiçbir faydası olmamıştı ki, tabii ki kahramanın özel gümüş mermisi yoksa. Rossi ne tavsiye etmişti? "Cebimde sarmisakla dolaşmıyorum, hayır." Bir şey daha vardı: "Kendi iyiliğini, ahlakını yanında taşıyacaksın... birçoğumuz bunu yapabilecek durumdayız bence."

Mutfak dolaplarından birinde bulduğum temiz bir havluya dostumun cesedini koydum ve salona taşıdım. Onu ertesi gün gömecektim, tabii ki ertesi gün her zamanki gibi bir gün olabilirse. Onu apartmanımızın arka bahçesine, köpeklerin ulaşamayacağı kadar derine gömmeliydim. Benim için yemek düşünmek artık neredeyse imkânsız olmuştu, ama kendime bir kâse çorba hazırladım ve yanında da bir dilim ekmek yedim.

Sonra tekrar masamın başına oturup Rossi'nin kâğıtlarını topladım, hepsini gayet düzgün bir şekilde zarfa yerleştirdim. Esraren giz ejderha kitabım hepsinin üstünde duruyordu, onun ortasından açılmamasını sağlamam gerekiyordu. Kitabın üstüne, uzun zamandır en sevdiğim kitaplardan biri olan Hermann'ın *Amsterdam'ın Altın Çağı* adlı klasliğini yerleştirdim. Masanın ortasına tez notlarımı açtım ve önüme Utrecht'teki ticaret loncaları ile ilgili bir kitapçık açtım. Kitapçığı kütüphanede bulmuş, kopyasını çıkartmış ancak

henüz incelemeye fırsat bulamamıştım. Kol saatimi önüme koydum ve uğursuz bir ürperti ile on ikiye çeyrek kala olduğunu gördüm. Yarın dedim kendi kendime, yarın doğruca kütüphaneye gideceğim ve orada beni önümdeki günlere hazırlayacak ne var ne yoksa bulup okuyacağım. Gümüş kazıklar, sarmısaklar ve haçlar eğer asırlardır bu yaşayan ölümlere karşı silahlar olarak tarif ediliyorsa, bunlar hakkında bir şeyler öğrenmenin insana hiçbir zararı yoktu. Sonuç olarak ben de geleneğe bağlı kalacaktım. Şu anda elimde sadece Rossi'nin öğüdü vardı, Rossi, eğer gücü yetiyorsa beni asla yarı yolda bırakmazdı. Kalemimi elime aldım ve başımı kitapçığa doğru eğdim.

Konsantre olmak bana hiç bu kadar zor gelmemişti. Vücudumdaki sinirlerin hepsi, dışarıdaki varlığa karşı tetikteydi, eğer varsa, sanki pencereden sızışını kulaklarım değil, aklım duyacakmış gibiydi. Büyük bir çabayla kendimi 1690 yılının Amsterdam'ına yollamayı başardım. Bir cümle yazdım, sonra bir tane daha. Gece yarısına dört dakika kalmıştı. "Hollandalı denizcilerin hayatları ile ilgili bazı anekdotlara bak," diye not aldım kâğıdına. Tacirlerin eski loncalarında toplandıklarını, hayatları ve kazançları için ellerinden geleni yaptıklarını, her geçen gün biraz daha görev duygusu ile davranarak, kârlarının bir kısmıyla yoksullar için hastaneler yapmaya başladıklarını düşündüm. Gece yarısına iki dakika kalmıştı. Daha sonra tekrar bakmak için kitapçığın yazarının adını bir kenara not ettim, "Şehrin basın hayatı ile ilgili tacirlerin rolünü araştır," diye not aldım.

Saatimin yelkovanı birden sıçradı, ben de onunla birlikte sıçradım. Tam on ikiye gösteriyordu. Yazılı basın çok önemli diye düşündüm, arkama dönüp bakmamak için kendimi zorluyordum, özellikle tacirlerin bir kısmını kontrol ettiğini göz önünde bulundurursak. Acaba kontrol etmek için bazılarını satın mı almışlardı? Matbaacıların kendilerine ait bir loncası yok muydu? Tacirlerin gazete sahibi oldukları noktada, Hollandalı aydınların basın özgürlüğüne yaklaşımları nasıl olmuştu? Kendime rağmen konuya ilgimi yoğunlaştırmayı başarmıştım, Amsterdam ve Utrecht'de o dönemde ve öncesinde yayıncılıkla ilgili okuduklarımı hatırlamaya çalıştım. Derken havada birden müthiş bir durgunluk hissettim, sonra, gerilim birden yok oldu, saatime göz attım. Gece yarısını üç geçiyordu. Nefesim normale dönmüştü, kalemim kâğıdın üzerinde özgürce gidip geliyordu.

Bana böyle sinsice yaklaşan şey neyse, korktuğum kadar akıllı değil diye düşündüm, işime ara vermemeye dikkat ederek. Şurası açıktı ki, yaşayan ölü yüzyüze geleceğimiz bir anı kollamıştı, ancak ben Rembrandt'ın uyarısını dikkate almış ve oturup her zaman yaptığım şeyleri yapmıştım. Gerçek duygularımı çok uzun süre saklayamayabilirdim, ancak bu gece, sahip olduğum tek koruma kendi varlığımı. Lambaya biraz daha yaklaştım, sanki her geçen dakika işe daha da dalıyormuşum gibi bir izlenim vermeye çalışarak on yedinci yüzyıl üzerine biraz daha çalıştım. Yazıyormuş gibi yaparken, kendimi ikna etmeye çalışıyordum. Rossi'ye yapılan son tehdit 1931'deydi, adını Kazıklı Voyvoda'nın mezarının üstüne yazılı bir halde bulmuştu. Rossi, iki gün önce masasının başında ölü bulunmamıştı, eğer dikkatli olmazsam aynı şey benim de başıma gelebilirdi. Hedges gibi, koridorda yaralı bir halde de bulunmamıştı. Kaçırılmıştı. Ölüsü bir yerlerde yatıyor olabilirdi elbette, ama buna kesin olarak emin olmadan, onun yaşıyor olduğunu düşünecektim. Yarından itibaren, mezarı tek başıma bulmaya çabalayacaktım.

Harap Fransız kalesinde oturmuştuk, babam gözlerini, tıpkı Saint Matthieu manastırında boşlukta dönüp duran kartala diktiği gibi, denize dikmişti. "Haydi otele gidelim," dedi sonunda. "Günler kısaldı bile, fark ettin mi? Güneş battıktan sonra burada yakalanmak istemiyorum."

Sabırsızlığımı yenemeyerek, dosdoğru sormaya cüret ettim. "Yakalanmak mı?"

Bana ciddi bir ifade ile baktı, sanki vereceği cevabın yaratacağı tehlikeleri düşünür gibiydi. "Patika gerçekten sarp," dedi sonunda. "Karanlıkta ağaçların arasından yol aramak zorunda kalmak istemiyorum. Sen olsan ister miydin?" O da cüretkâr davranabiliyordu.

Zeytinliğe baktım, gümüşü yeşil yerine, gri beyaz görünüyordu artık. Bütün ağaçlar kaleyi –ya da içinde bir zamanlar yaşamış olanları– Arapların alevli oklarından korumak için eğilmişti sanki. "Hayır," dedim, "istemezdim."

ARALIĞIN başıydı ve biz yine yollara düşmüştük. Akdeniz'e yaptığımız yaz yolculuklarının bitkinliği çok gerilerde kalmıştı. Sert Adriyatik rüzgârları yine saçlarımı tarıyordu ve ben onların özensiz sertliğini seviyordum; rüzgâr sanki ağır pençeleriyle limandaki her şeyi ezip geçen bir hayvan gibiydi, modern otelin önündeki bayrakları sert bir şekilde dalgalandırıyor, yürüyüş yolunun iki yanındaki çınar ağaçlarının en tepedeki dallarını bile zorluyordu. "Ne?" diye bağırdım. Babam, yukarıdaki imparator sarayını parmağıyla göstererek anlayamadığım bir şeyler söyledi. İkimiz de bakmak için başımızı kaldırdık.

Diokletianus'un zarif kalesi sabah güneşinin altında tepemizde yükseliyordu, en yüksek noktasını göreceğim diye az daha sırtüstü düşüyordum. Güzelim sütunlarının çoğunun arası doldurulmuş, -babam daha sonra bunların apartman dairesi yapılmak için bölündüğünü anlatmıştı- sanki taştan bir yamalı bohçaya dönmüştü. Çevredeki diğer Roma yapılarından sökülerek getirilmiş mermerler, bu garip yüzeyin üstünde parlıyordu. Duvarın orasında burasında, deprem ya da denizin neden olduğu uzun çatlaklar vardı. Çatlaklardan arsız küçük bitkiler, hatta ağaçlar fışkırmıştı. Rüzgâr, ikili üçlü gruplar halinde iskelede dolaşan bahriyelilerin kalın yakalarını dö-vüyordu. Bahriyelilerin tenleri beyaz üniformalarıyla tezat teşkil eden bakır rengini almıştı, kıcasık kesilmiş saçları, adeta tel fırça gibiydi. Babamın ardından binanın çevresindeki, siyah atkestanelerinin ve yerlere düşmüş firavuninciri kabuklarının örttüğü yolu izleyerek, arkadaki sidik kokulu meydana vardım. Tam önümüzde, iki kanadını açmış ve uzun ve ince bir düğün pastası gibi süslenmiş muhteşem bir kule yükseliyordu. Rüzgâr burada daha hafifti, artık bağırmandan konuşabilirdik.

"Bunu görmeyi çok istiyordum," dedi babam normal bir sesle. "Tepeye çıkmak ister misin?"

Demir merdivenlerden edalı bir şekilde çıktım. Mermer bir çerçeveden dışarı baktığımda, iskeleye yakın pazar yerinin çevresindeki ağaçların altın rengini aldığını gördüm, bu ağaçların arkasında, su kenarındaki selviler bu yüzden yeşilden çok siyah gibi görünüyordu. Ayaklarımın üstünde yükseldiğimde aşağıda limanın önünde uzanan lacivert denizi ve kahvelere girip çıkan küçük beyaz bahriyelileri görebiliyordum. Bizim kaldığımız büyük otelin ötesinde, uzaklara doğru kıvrılan topraklar, tıpkı bir ok gibi, kısa bir süre sonra babamın da orada başlayan detant seline kapılacağı Slavca konuşan dünyayı gösteriyordu.

Kulenin çatısının altında, nefesimizi tutarak öylece durduk. Üstümüzde sadece demirden bir platform vardı, oradan, bir örümcek ağı gibi yere kadar uzanan, az önce tırmandığımız demir merdiveni görebiliyorduk. Çevremizi saran taş çerçevelerden etrafımızda uzanan uçsuz bucaksız dünyayı da... Taş çerçeveler çok alçaktı, dikkatsiz bir turistin bir anda kendini dokuz kat aşağıdaki taş avluda bulması işten bile değildi. Bu yüzden ortadaki bir sırayı seçtik ve önümüzde uzanan denizi seyrederek sessizce oturduk, derken kanatlarında deniz rüzgârlarının kokusunu taşıyarak bir deniz kırlangıcı girdi içeri ve saçakların arasında kayboldu. Gagasında parlak bir şey taşıyordu, sanki suya batıp çıkarken, güneşin pırıltısını yakalamış gibiydi.

Rossi'nin kâğıtlarını okuyup bitirdiğim o gecenin sabahında erken uyandım, dedi babam. Gün ışığını gördüğüme bu kadar sevindiğim bir sabahı hiç hatırlamıyorum. İlk işim, büyük bir üzüntü ile Rembrandt'ı gömmek oldu. Bundan sonra, tam kapısının açılış saatinde önüne vardığım kütüphaneye, hiçbir sorun yaşamadan gittim. Kendimi önümüzdeki gecenin tehdidine, karanlığın yeni saldırısına hazırlamak için bütün günü okuyarak geçirmek istiyordum. Gece, uzun yıllar boyunca benim dostumdu, onun tatlı sessizliğinde okur ve yazardım. Ancak, artık benim için birkaç saat sonra karşıma çıkacak bir tehdit ve kaçınılmaz bir tehlike haline gelmişti. Ayrıca yakında bir yolculuğa çıkmam gerekecekti, bunun için bütün hazırlıkları hiçbir ayrıntıyı atlamadan yapmalıydım. Bir de nereye gideceğimi bir bilseydim, diye düşündüm hüznle, daha kolay olacaktı.

Kütüphanenin ana salonu, iş başı yapan kütüphanecilerin yankı-

lanan ayak seslerinin dışında hâlâ çok sessizdi; yalnızca birkaç er-kenci öğrenci çalışmaya başlamıştı bile. Demek ki en az bir yarım saat sessiz ve huzurlu bir ortamda çalışabilecektim. Kart-katalog bölümüne gittim, defterimi açtım ve aradığım şeylerin bulunduğu çekmeceleri karıştırmaya başladım. Karpatlar'la ilgili birkaç liste vardı, bir tanesi Transilvanya folkloru hakkındaydı. Vampirler hakkında bir kitap vardı... Mısır geleneğine ilişkin efsaneler. Dünyada kaç tane vampirin bilindiğini merak ettim. Mısırlı vampirlerle Doğu Avrupalı vampirler arasında benzerlikler var mıydı? Bu arkeologların alanına giriyordu, benim değil, ama yine de Mısır geleneğiyle ilgili kitabın istek numarasını not ettim.

Sonra Drakula'yı aradım. Katalogdaki konular ve başlıklar birbirine karışmıştı. "Ölü Büyük Ali" ile "Dragonlar, Asya" arasında bir giriş daha olması gerekiyordu: Bram Stoker'ın *Drakula*'sına ait giriş, ki bu kitabı bir gün önce o siyah saçlı genç kadının elinde görmüştüm. Kütüphanenin elinde böyle bir klasikten bir tane daha olabildi. Benim kitaba hemen ihtiyacım vardı; Rossi, Stoker'ın kitabı vampirlik üzerine edindiği bilgilerden oluşturduğunu söylemişti ve kitap kullanabileceğim bazı koruyucu önlemlerden söz ediyor olabildi. Öne ve arkaya baktım. "Drakula" ile ilgili tek bir giriş bile yoktu... tek ama tek bir kelime bile. Efsanelerin akademik çalışmalar için en gerekli şeylerden biri olarak kabul edilmesini beklemiyordum ama, hiç olmazsa bir yerlerde tek bir kitap olmalıydı.

Derken, "Ölü Ali" ile "Dragonlar" arasında bir şey dikkatimi çekti. Çekmecenin dibindeki kıvrık bir kâğıt, buradan en az bir kartın yırtılmış olduğunu gösteriyordu. Hızla "St" çekmecesini açtım. Burada da "Stoker" diye bir giriş yoktu... telaşla yapılmış hırsızlığın belirtisi burada da aynen duruyordu. Gidip en yakın tahta banka oturdum. Bu çok garipti. Acaba neden tam da bu kartlar yırtılıp alınmıştı?

Kitabı en son siyah saçlı kız almıştı, bunu biliyordum. Acaba aldığı şeyin ne olduğunun belli olmaması için o mu yapmıştı bunu? Ama eğer kitabı çaldığını saklamak istiyorsa, neden kütüphanenin ortasında herkesin gözünün önünde okumuştuk ki? Biri bu kartları almıştı, belki bu kişi -ama neden?- bu kitabın kimse tarafından alınmasını istemiyordu. Bu kişi her kimse işini aceleyle yapmış ve geride iz bırakmış olmaya aldırmamıştı. Tekrar tekrar düşündüm.

Kart kataloğu burada kutsal bir şey sayılırdı. Herhangi bir öğrenci eğer bir çekmeceyi masa üzerinde bırakır ve bu hatayı işlerken yakalanırsa, kütüphanecilerden ve çalışanlardan sert bir nutuk dinlerdi. Kataloğa zarar vermek için çok hızlı hareket etmek gerekiyordu, kimsenin etrafta olmadığı, ya da o yöne bakmadığı bir anı yakalamak şarttı. Eğer bu suçu o genç kadın bizzat işlediyse, herhalde bir başkasının bu kitabı okumak istemeyeceğini düşünmüş olmalıydı. Muhtemelen kitap hâlâ onun elindeydi. Girişteki başvuru masasına doğru adeta koştum.

Rossi'nin Oxford'daki çalışmalarını tamamladığı yıllarda (tabii ki o, gerçeğini yakından görmüştü) Gotik diriliş tarzıyla yapılmış olan bu kütüphane bana hem güzel hem de komik gelirdi. Başvuru masasına ulaşabilmek için, uzun bir katedral nefini hızla aşmak zorundaydım. Başvuru masası, gerçek bir katedralde, mihrabın olması gereken yere, gök mavisi giysili, elleri kitaplarla dolu bir peri-muhtemelen Bilgi Perisi- heykelinin altına yerleştirilmişti. Buradan bir kitap almak, komünyon ayinine katılmak kadar teferruatlı bir işti. Bugün bütün bunlar bana sevimsiz bir şaka gibi görünüyor. Perinin ifadesiz yüzünü görmezlikten geldim ve kendimi ele vermeye çalışarak kütüphaneciye sordum:

“Şu anda rafta bulunmayan bir kitabı arıyordum,” diye başladım. “Acaba, dışarıda mı, yoksa geri getirildi mi?”

Altmış yaşlarında gösteren kısa boylu, asık yüzlü bir kadın olan kütüphaneci işinden başını kaldırıp baktı. “Kitabın adı ne acaba?”

“*Drakula*, yazarı Bram Stoker.”

“Bir dakika lütfen, burada mı bakayım.” İfadesiz bir yüzle önündeki kartları karıştırdı. “Kusura bakmayın, kitap şu anda dışarıda.”

“Ah, ne kadar kötü,” dedim bütün kalbimle. “Acaba ne zaman geri gelecek?”

“Üç hafta sonra. Daha dün alınmış.”

“Korkarım o kadar uzun bir süre bekleyemem. Bakın, *bir ders veriyorum da.*”

Bunlar sihirli kelimelerdi.

“Eğer isterseniz şimdiden ayırtabilirsiniz,” dedi kütüphaneci soğuk bir ifadeyle. Bir an önce işine dönmek istediğini belirtmek ister gibi, özenle yapılmış gri saçlı başını çevirdi.

“Belki öğrencilerimden biri almıştır, derse girmeden okumak için. Alan kişinin ismini öğrenebilirim, belki kendisiyle görüşebilirim.”

Bana şöyle bir baktı. “Genellikle isim vermiyoruz,” dedi.

“Bu olağanüstü bir durum” dedim. “Size karşı açık olacağım, sınav sorularını hazırlamak için o kitaptaki bir bölüme bakmam gerekiyor... ee, bendeki kitabı bir öğrencime ödünç verdim ancak nereye koyduğunu unutmuş. Benim hatam, öğrencilerin halini siz de bilirsiniz. Ben de daha dikkatli olmalıydım.”

Yüzü yumuşadı, bana adeta sempati ile baktı. “Çok fena, değil mi?” dedi başını sallayarak. “İnanın her dönem, sürüyle kitap kayboluyor. Neyse biraz bekleyin, bakalım kitabı kime vermişiz, ancak lütfen size isim verdiğimi çevreye yaymayın, olur mu?”

Arkasındaki bölmeye girdi. Karakterimdeki bu özelliği yeni keşfetmiş olmanın şaşkınlığı ile bekledim. Bu kadar rahat bir şekilde yalan söylemeyi ne zaman öğrenmiştim? İçimde sevimsiz bir rahatlama vardı. Orada beklerken, birden, büyük sunağın arkasındaki diğer kütüphanecinin yaklaştığını ve bana bakmakta olduğunu fark ettim. Sık sık orada gördüğüm orta yaşlı bir adamdı bu. Meslektaşından birkaç santim daha uzundu, pejmürde bir tüvit ceket giymiş, lekeli bir kravat takmıştı. Belki onu daha önce görmüş olduğumdan, görünüşündeki değişiklik beni korkunç şaşırttı. Benzi sararmış, yüzü bitkindi, belki de ciddi bir şekilde hastaydı. sanki bir an önce müdahale etmezse, masanın üstünden bir şey aşıracakmışım gibi, “Size yardımcı olabilir miyim?” dedi.

“Ah, hayır, teşekkürler,” deyip kadın kütüphaneciyi gösterdim. “Bana yardımcı oluyorlar.”

“Anladım,” dedi. Kadın kütüphaneci geri dönüp önüme bir kâğıt parçası koyduğu sırada bana doğru bir adım attı. O anda nereye bakacağımı bilemedim... kâğıt parçası gözümün önünde duruyordu. İkinci kütüphaneci öne doğru adım atarken, sanki bazı kitaplara bakacakmış gibi bizim masamıza doğru ilerledi. Daha yakından bakmak istermiş gibi eğildiğinde, bir an eprimiş gömlek yakasından boynu göründü. Keskin bir bıçağın ucuyla açılmış gibi duran o iki menhus yara izini o zaman gördüm, yaralardan sızan kan, teninde çirkin bir dantel gibi duruyordu. Sonra kalktı ve kitaplarını alarak arkasını döndü.

“Bunu mu istiyordunuz?” diye sordu kadın kütüphaneci. Bana

doğru uzattığı kâğıda baktım. “İşte, Bram Stoker’ın Drakula’sının kaydı. Tek kopyası var.”

Pasaklı görünüşlü erkek kütüphaneci birden yere kitaplardan birini düşürdü. Düşen kitabın sesi yüksek tavanlı oda boyunca yankılandı. Vücudunu dikleştirdi ve bana baktı, hayatım boyunca hiçbir zaman – ya da o ana kadar– bana böylesine nefret ve tehditle dolu bakan bir insanla karşılaşmamıştım. “İstediğiniz buydu, değil mi?” diye ısrarla soruyordu kadın kütüphaneci.

Hızla düşündüm ve kendimi tuttum. “Ah, hayır” dedim, “herhalde beni yanlış anladınız. Ben Gibbon’un *Roma İmparatorluğu’nun Gerileyişi ve Çöküşü*’nü arıyordum. Söyledim ya, bu konuda ders veriyorum, bize kitabın birkaç kopyası lazım.”

Kadın kaşlarını çattı. “Ama ben..”

O tatsız dakikada bile onun duygularını incitmiş olmaktan nefret ediyordum. “Önemli değil,” dedim. “Herhalde ben gereken dikkati göstermemişim. Ben en iyisi gidip kataloğa tekrar bir bakayım.”

Katalog kelimesi ağızımdan çıkar çıkmaz, yeni keşfettiğim yeteneğimi zorlamış olduğumu fark ettim. Uzun boylu kütüphanecinin gözleri daha da kısıldı ve sanki avının hareketlerini izlemekte olan bir hayvan gibi başını belli belirsiz çevirdi. “Çok teşekkür ederim,” diye mırıldandım kibarca ve upuzun koridor boyunca attığım her adımın o kısık gözler tarafından dikkatle izlendiğini hissederek yürüdüm. Bir dakikalığına katalog bölümüne uğradım, sonra çantamı kapatarak amaçlı bir şekilde, sabah çalışmaları için kütüphaneye gelen öğrencilerin girmekte olduğu ön kapıya doğru yürüdüm. Dışarıda, güneş ışıklarını en fazla alan banka çöktüm, sırtımı gelen giden herkesi rahatça görebileceğim şekilde neogotik duvarlara dönerek oturdum. Birkaç dakika oturup düşünmeye ihtiyacım vardı... Düşünmek, diye öğretmişti Rossi, zaman harcamak için değil zaman kazanmak için yapılır.

Ancak her şey, bu kadar kısa bir süre içinde sindirmek için biraz fazlaydı. Bakışlarım, kütüphanecinin yaralı boynuna takıldığı dakikada, diğer kütüphanecinin bana uzattığı kâğıtta, *Drakula*’yı benden önce alan kütüphane müdaviminin ismini de görmüştüm. Bu kişinin adı Helen Rossi idi.

Soğuk rüzgâr şiddetlenmişti. Babam burada durdu ve fotoğraf makinesinin çantasından iki tane yağmurluk çıkardı, ikimize birer tane. Yağmurlukları, fotoğraf malzemelerini koyduğu çantasında, bez şapka ve küçük ilkyardım çantasının yanında mutlaka bulundurdu. Hiç konuşmadan yağmurluklarımızı giydik, babam sözüne devam etti.

İlkbahar güneşinin altında öylece otururup gündelik hayatına başlamaya hazırlanan üniversiteye bakarken, sağa sola koşturmakta olan sıradan görünüşlü öğrencilere ve hocalara gıpta ettiğimi hissettim. Yarınki sınavın ciddiye çok zor olduğunu, ya da bölümün izlediği öğrenim politikasının saçmalık dolu olduğunu düşünüyorlardır en fazla, diye acı acı düşündüm. Hiçbiri başımdaki belayı anlayamaz, ve bundan kurtulmam için bana yardım edemezdi. Kendimi, birdenbire içinde yaşadığım kurumun ve evrenin dışındaymışım gibi yapayalnız hissettim, sanki kovanından sürgün edilmiş bir işçi arı gibi. Birden şaşkınlıkla farkına vardım ki, bütün bu olaylar sadece kırk sekiz saat içinde yaşanmıştı.

Şimdi sakın ve hızlı bir şekilde düşünmeliydim. Öncelikle, Rossi'nin kendi anlattıklarını gözden geçirdim: dışarıda Rossi'ye gözdağı veren biri –bu durumda bu biri pasaklı eksantrik görünüşlü kütüphaneci oluyordu– boynundan ısırılmıştı. Artık inanmaya başladığım şeylerin abesliğine neredeyse gülecek bir halde, diyelim ki dedim kendi kendime, diyelim ki, kütüphaneci bir vampir tarafından ısırıldı, hem de çok yakın bir zamanda. Rossi çalışma odasından iki gece önce –kanlı bir şekilde diye kendi kendime hatırlattım– kaçırıldı. Demek ki Drakula, sadece akademik dünyanın en iyilerini değil (burada zavallı Hedges'i hatırladım) kütüphanecilerle arşivcileri de tercih ediyor. Hayır, dedim, birden gerçeği görüp, oturduğum yerde dikleşerek, kendi efsanesi ile ilgili bir şeyler bulunduran arşivlerde çalışanları yeğliyor. Önce İstanbul'da Rossi'nin elindeki haritayı aşırı bürokrat, sonra Smithsonian'daki araştırmacı diye düşündüm Rossi'nin mektubunu hatırlayarak. Ve tabii ki, en önemlisi elinde “o güzel kitaplardan birini” bulunduran ve buna bağlı olarak bazı belgeleri araştırmış bulunan Rossi'nin kendisi. Ve ardından, elinde Drakula dokümanlarından bulunup bulunmadığına emin ol-

madığım halde, buradaki kütüphaneci. Peki ya sonra... ben mi?

Çantamı topladım ve kantinin yanındaki telefon kulübesine koştum. "Üniversite danışma lütfen," dedim. Görebildiğim kadarıyla beni kimse izlememişti, ama kapıyı kapattım ve gelen geçeni dikkatle izlemeye başladım. "Acaba Helen Rossi'ye ait bir kayıt var mı? Evet, son sınıf öğrencisi." Tehlikeyi göze almıştım.

Üniversite santralı hemen cevap verdi. "Son sınıf kızlar yurdunda bir H. Rossi var."

"Evet o. Çok teşekkür ederim," dedim, numarayı bir kenara karaladım ve telefonu tekrar çevirdim. Telefonu bir kadın yönetici açtı, sesi sert ve koruyucuydu. "Bayan Rossi mi? Evet, kim arıyordu acaba?"

Ah Tanrım, işte bunu hiç düşünmemiştim. "Ağabeyim," dedim çabucak, "bana kendisini bu numaradan aramamı söylemişti."

Telefonun yanından uzaklaşan ayak seslerini duydum. Biraz sonra yaklaşan ayak sesleri daha da sertti. "Teşekkür ederim Bayan Lewis," dedi mesafeli bir ses. Sonra kütüphaneden çok iyi hatırladığım o alçak ama güçlü tonla şöyle konuştu: "Benim ağabeyim yok." Sesinde bir gerçeği bildirmekten çok bir uyarı tonu vardı. "Kimsiniz siz?"

Babam, ellerini oğuşturdu, soğuk rüzgârda ceketinin kolları kâğıt mendil gibi olmuştu. Yüksek sesle tekrarlamaya cesaret edemedi Helen diye düşündüm. Bu benim çok sevdiğim bir isimdi: bana hep yiğit ve güzel şeyleri çağırıstırırdı, tıpkı Amerika'daki evde okuduğum *Çocuklar İçin İliada* kitabımın ön sayfasında resmi olan Troialı Helen gibi. Hepsinden de öte, annemin ismiydi ve annem babamın hiçbir zaman konuşmadığı bir konuydu.

Ona dikkatle baktım, ama tekrar konuşmaya başlamıştı bile. "Şuradaki kahvelerden birinde sıcak çay içelim," dedi. "Başka bir şey istemiyorum şu anda, ya sen?" yüzündeki -yakışıklı ve anlayışlı diplomat yüzündeki- gölgeler ilk kez dikkatimi çekiyordu, sanki uykusunu almamış gibi gözlerinin altında beliren halkalar burnunu iki yanından kıstırmış gibi duruyordu. Yerinden kalktı ve gerindi, tedbirsizlik eseri pervazlardan dışarı son bir kez baktık. Babam bana sarıldı ve sanki düşmemden korkuyormuş gibi biraz geriye çekti.

ATINA babamı yoruyor ve sinirini bozuyordu; bunu orada geçirdiğimiz bir günün sonunda apaçık görmüştüm. Oysa ben kendi adıma çok keyif alıyordum: Eski çağlardan kalma kalıntılarla düzenlenen meydanlarla parkların çevresinde dönüp duran, boğucu egzoz dumanı saçan trafiğiyle, tam orta yerinde kafes içinde aslan bulunan botanik bahçeleriyle, tam altında delişmen tenteleri rüzgârda sallanan restoranların yer aldığı akropolisleriyle, hem çöküşü hem de canlılığı bir arada yaşamak çok hoşuma gidiyordu. Babam bulduğu ilk fırsatta kente yukarıdan bakabileceğimiz bir yere gideceğimize söz vermişti. 1974 yılının Şubat ayında idik. Üç aydır ilk kez yolculuğa çıkıyordu, beni buraya istemeye istemeye getirmişti çünkü kentin sokaklarında bile varlığını hissettiren Yunan askeri rejiminden hiç hoşlanmıyordu. Bense yaşadığım her anın tadını çıkartmaya niyetliydim.

Oteldeki odamda sabırla derslerimi çalışıyor, bir yandan da pencerenin dışında uzanan tapınaklarla taçlanmış tepelerden gözümü alamıyordum. Sanki hepsi iki bin beş yüz yıl sonra aniden kanatlıcaklar ve ben onları keşfedemeden uçup gidecekler gibi geliyordu. Parthenon'a çıkan sokakları, patikaları ve ara yolları görebiliyordum. Uzun ve yavaş bir yürüyüş olacaktı. –yine sıcak bir ülkede idik, burada yaz erken başlıyordu– Beyaza boyanmış evlerin ve limonata satan dükkânların arasından geçen yol, zaman zaman eski bir pazar yeri ya da tapınak kalıntısına açılıyor, sonra kiremit damlı evlerin oluşturduğu bir mahalle ile kesiliyordu. Kirli pencerelerden bu labirentin bir kısmını görebiliyordum. Yukarı doğru attığımız her adımla birlikte, akropolis mahallesinde oturanların her gün ön kapılarından gördükleri manzara gözümüzün önünde biraz daha belirginleşecekti. Yıkıntılar, belediye binaları, yarı tropikal parklar, akşam ışığında sanki gri bir plajda boyanmış çakıltaşları gibi görünen kırmızı kiremit damlı ya da altın varaklı kubbeli kiliseler gözümüzün önünde canlanacaktı.

Biraz daha ötede, yaptığımız tren yolculuğundan sonra bitkin halde kendimizi attığımız otelden daha yeni tarihli olan çok katlı binaların dış çizgileri seçilecekti. Bunun ötesini tahmin edemiyordum, gözümde canladıramayacağım kadar uzaktı. Derken, babam yüzünü mendiliyle silecek ve ona söyle bir baktıktan sonra anlayacaktım, tepeye vardığımız zaman, bana sadece uzak geçmişlerden kalma yıkıntıları göstermeyecek, kendi geçmişini de gözümün önüne sermeye devam edecekti.

Seçtiğim lokanta, dedi babam, kampüse, o tuhaf kütüphanecinin (elbette ki işten çıkabilmesi mümkün değildi ama, muhtemelen bir yerlerde öğle yemeği yiyordu) gelemeyeceği kadar uzakta ancak, daha çok az tanıdığım bir kadının eli baltalı bir katille karşılaşacağından endişelenmesini engelleyecek kadar da makul bir mesafedeydi. Neden geç kalmasını bekliyordum bilmiyorum aslında ama Helen benden önce gelmişti, bu yüzden lokantanın kapısını ittiğimde, uzak bir köşede, mavi eşarbını ve beyaz eldivenlerini çıkarttığını gördüm. Unutma ki o dönem, en sert tavırlı kadın akademisyenlerin bile belli bir şekilde giyinmelerini gerektiren bir dönemdi. Saçları gayet düzgün bir şekilde toplanmış ve yüzü ortaya çıkmıştı, bu yüzden beni selamlamak için döndüğünde, bir gün önce kütüphanede yaşadığım bakakalma duygusunu bu kez daha şiddetli yaşadığımı fark ettim.

“Günaydın,” dedi soğuk bir sesle, “size de kahve söyledim, sesiniz telefonda çok bitkin geliyordu.”

Bu tahmini bana çok çarpıcı geldi... benim bitkin sesimle dinlenmiş sesimi birbirinden nasıl ayırabiliyordu ki, ayrıca ya kahvem soğursa ne olacaktı? Ancak bu kez adımı söyledim ve huzursuzluğumu saklamaya çalışarak elini sıktım. Ona hemen soyadı hakkında bir şeyler sormak istiyordum ancak, bunun için uygun bir fırsat beklemenin daha doğru olacağını düşündüm. Elleri pürüzsüz ve kuru, sanki hâlâ eldivenliymiş gibi ılıktı. Karşısındaki iskemlelerden birini çekip oturdum, vampir avına çıkmış olsam bile, keşke temiz bir gömlek giyseydim diye düşündüm. Siyah ceketinin altından görünen beyaz, erkeksi bluzuyla, kusursuz ve özenli görünüyordu.

“Neden sizden en kısa zamanda haber alacağımı düşündüm acaba?” dedi, sesinin tonu aşağılamaya yakındı.

“Bu durumu çok garip bulduğunuzu biliyorum,” dedim. Sandalyemde dikleştim ve gözlerinin içine bakmaya çalıştım. Acaba buradan çıkıp gitmeden önce ona sormak istediğim bütün soruları sorabilecek miydim? “Kusura bakmayın, hoş bir şaka olmadı farkındayım, ayrıca sizi rahatsız etmek ya da işinizden alıkoymak gibi bir niyetim de yok.”

Benimle dalga geçer gibi başını salladı. Yüzüne bakarken, dış görüntüsündeki çarpıcılığın –elbette ki sesinin de– zarif olduğu kadar çirkin de olduğunu düşündüm. “Bu sabah çok garip bir şey keşfettim,” dedim tazelenmiş bir kendine güven duygusuyla. “Bu yüzden sizi böyle uygunsuz bir şekilde aradım. Kütüphaneden aldığınız *Drakula* cildi hâlâ sizde mi?”

Hızlıydı, ama neredeyse bembeyaz olmuş yüzündeki ifadeyi ben daha önce görmüştüm. “Evet,” dedi sükûnetle, “benim kütüphaneden hangi kitabı aldığımı sizi neden ilgilendiriyor acaba?”

Önüme attığı yemi görmezden geldim. “Kitabı aldığınız belli olmasın diye, kart kataloğundaki kayıtları siz mi yırtıp attınız peki?”

Bu kez gösterdiği tepki sahiciydi. “Ne yapmışım?”

“Bu sabah kart-katalog bölümüne ikimizin de araştırma yapmakta olduğu anlaşılan konuyla ilgili bazı bilgiler almak için gittim. *Drakula* ve *Stoker*’la ilgili bütün kayıtların kart çekmecesinden yırtılıp atıldığını gördüm.”

Yüzü iyice gerilmiş, bana bakakalmıştı, çirkinliği bu kez daha da ortaya çıkmış, gözleri iyice parlamıştı. Ama o anda, Massimo’nun haykırarak bana Rossi’nin kaybolduğunu söylediği dakikadan beri ilk kez, sırtımdaki yükün bir nebze olsun hafiflediğini, yalnızlığımın ağırlığının azaldığını hissettim. Yaşadığım şeyi bir melodram olarak tanımlayabilir ve buna gülebilirdi, oysa gülmemiş, kaşlarını çatmamış, hatta şaşırmamıştı bile. Daha da önemlisi, bakışlarında bir düşmanla konuştuğunu hissettiren o ifade yoktu. Yüzündeki tek duygu ifadesi, belirmesine izin verdiği kadarıyla titreşen, kırılğan bir korkuydu.

“Kartlar dün sabah yerindeydi,” dedi, sanki silahını bırakmış ve konuşmaya hazırlanır gibi bir ifadeyle. “Önce *Drakula*’ya baktım, onun girişi vardı, tek kopyaydı. Sonra acaba *Stoker*’in başka çalışmaları da var mı diye onun kartına da baktım. Adının altında birkaç giriş vardı, bir tane de *Drakula* için yapılmıştı.”

Lokantanın hiç değişmeyen garsonu, masamıza kahvelerimizi koydu. Helen hiç bakmadan kendi kahvesini önüne çekti. Rossi'nin yokluğunu birden çok derinlerde hissettim, bundan çok daha güzel bir kahve yapar, bana ve kendisine koyardı... ne kadar zarif ve misafirperverdi. Ah, bu garip genç kadına soracağım başka sorular da vardı.

"şurası gayet açık ki, birisi sizin -benim- hiç kimsenin bu kitabı almasını istemiyor," dedim. Sesimi alçaltarak, dikkatle onu izliyordum.

"Bu, bugüne kadar duyduğum en gülünç şey," dedi keskin bir ifadeyle. Fincanına şeker koydu ve karıştırdı. Ama, kendi söylediklerine kendi de inanmamış gibiydi, bastırmaya devam ettim.

"Kitap hâlâ sizde mi?"

"Evet," alınmış bir tavırla kaşığını bıraktı. "Kitap çantamın içinde." Bakışları aşağı kaydı, yanında bir gün önce taşımakta olduğu çantayı fark ettim.

"Bayan Rossi" dedim. "Kusuruma bakmayın, korkarım benim bir manyak olduğumu düşünceksiniz ama benim düşünceme göre, biri sizin bu kitabı almanızı istemediğine göre, bu kitapla dolaşarak kendinizi tehlikeye atıyorsunuz."

"Böyle düşünmenizden nedeni nedir?" diye karşılık verdi, gözgöze gelmemeye dikkat ederek. "Sizce bu kitabı almamı istemeyen kişi kim?" Yanaklarında hafif bir kırmızılık belirdi tekrar, suçlu bir ifadeyle fincanına baktı. Birden korkuyla onun vampirlerin yanında olup olmadığını düşündüm: Drakula'nın gelini diye düşündüm, pazar matinelerinden görüntüler belirdi aklımda. Bu dumanlı kara saçlar, zengin, nereye ait olduğu belirsiz aksan, solgun yüzünde böğürtlen kızılığındaki dudaklar, zarif siyah-beyaz giysiler. Bu fikri aklımdan gerilerine ittim; sadece bir fantazi idi ve kasvetli ruh halime de gayet güzel uyuyordu.

"Bu kitabı almanızı istemeyecek birini tanıyor musunuz acaba?"

"Aslını ararsanız evet, ama bu sizi ilgilendirmez." Bana baktı ve bakışlarını tekrar kahvesine çevirdi. "Siz niye bu kitabın peşindesiniz peki? Eğer telefon numaramı istiyorduysanız, neden sormadınız, bütün bu tuhaf şeylere ne gerek vardı?"

Bu kez kızarma sırası bendeydi. Bu kadınla konuşmak, sürekli tokat yemek gibi bir şeydi. Üstelik tokatların belli bir ritmi olmadığı için ne zaman geleceğini de bir türlü bilemiyordun. "Kartların ka-

talog kutusundan yok olduğunu fark edene ve sizin bunu biliyor olabileceğiniz aklıma gelene kadar, telefon numaranızı bulmak gibi bir niyetim yoktu,” dedim soğuk bir ifadeyle. “Benim bu kitaba çok fazla ihtiyacım var. Bu yüzden acaba ikinci bir tane var mıdır diye bakmak için kütüphaneye gittim.”

“Ama yokmuş,” dedi hararetle “böylece beni aramak için mü-kemmel bir bahaneniz oldu. Eğer kütüphaneden benim aldığım ki-tabı istiyorsanız, neden sonrası için ayırtmadınız?”

“Bana şimdi lazım,” dedim. Sesinin tonu beni çileden çıkartmak üzereydi. İkimizin de başında büyük bir dert olabilirdi ve bu kadın bana sanki kendisinden bir randevu koparmak için çeşitli bahaneler arıyormuşum gibi davranıyordu. Sonra kendime, benim ne kadar müşkül bir durumda olduğumu bilmediğini hatırlattım. Sonra bir-denbire eğer bütün hikâyeyi baştan sona anlatırsam, benim manyak olduğumu düşünmeyeceğini hissettim. Ama bu durumda onu da büyük bir tehlikeye atabilirdim. Yüksek sesle içimi çektim.

“Siz bu kitap için bana gözdağı mı vermeye çalışıyorsunuz?” Se-sinin tonu birazcık yumuşamıştı ayrıca güçlü ağzının kıvrılmasında nüktedan bir ifade yakaladım. “Galiba öyle yapıyorsunuz.”

“Hayır, tabii ki böyle bir şey yok. Ama bu kitabı almanızı iste-meyen kişinin kim olduğunu bilmek isterdim.” Fincanımı tabağa koydum ve dosdoğru yüzüne baktım.

Siyah yün ceketinin altındaki omuzlarını huzursuzca kıpırdattı, ceketin klapasında uzun bir saç teli fark ettim, ona ait siyah bir saç-tı ancak siyah kumaşın üstünde bakır rengi bir pırıltı saçıyordu. Sanki bir şey söylemek üzere kafasını topluyormuş gibiydi. “Siz kimsiniz?” diye sordu birden.

Soruyu akademik durumla ilgi olarak algıladım. “Burada tarih bölümünde lisansüstü öğrencisiyim.”

“Tarih mi?” kısa soru neredeyse öfkeli bir tonla sorulmuştu.

“On yedinci yüzyılda Hollanda’da ticaret konulu bir tez yazıyo-rum.”

“Ah,” dedi, bir an sustu. Sonra, “Ben de antropologum,” diye devam etti. “Ama aynı zamanda tarihle de çok yakından ilgiliyim. Balkanlar ve Orta Avrupa’da âdetler ve gelenekler üzerine çalışıyo-rum özellikle kendi ulusum hakkında.” –Sesi biraz düşmüştü ama üzüntüyle, gizemle değil.– “Ben Romenim.”

Bu kez şaşkınlık sırası bendeydi. Gerçekten her şey giderek daha da tuhaflaşıyordu. “Bu yüzden mi *Drakula*’yı okumak istediniz?” diye sordum.

Gülümseyişi beni şaşırttı... bembeyaz dişleri bu denli güçlü bir yüz için epeyce küçüktü, gözleri parlıyordu. Sonra dudaklarını tekrar gerdi. “Galiba, böyle de diyebilirsiniz.”

“Sorularıma cevap vermiyorsunuz,” diye belirttim.

“Neden vereyim?” omuzlarını silkti. “Siz bana tamamen yabancısınız, ayrıca da kitabımı almak istiyorsunuz.”

“Tehlikede olabilirsiniz Bayan Rossi, sizi tehdit etmiyorum, ama gerçekten çok ciddiylim.”

Gözlerini kısarak bana baktı. “Siz de bir şey saklıyorsunuz,” dedi, “Eğer siz bunu bana söylerseniz, ben de size söylerim.”

Hayatımda böyle bir kadın ne görmüş ne de tanımıştım. Biraz olsun flört etmeden nasıl da mücadele ediyordu. Sözlerinin, sonuçlarını düşünmeyi bir an bile bırakmadan içine atlayabileceğim soğuk bir havuz olduğuna dair bir duyguya kapıldım.

“Tamam, ama önce sorumu cevaplayın,” dedim aynı ses tonuyla. “Sizin bu kitabı almanızı istemediğini düşündüğünüz kişi kim?”

“Profesör Bartholomew Rossi,” dedi, sesi alaycıydı, “tarih bölümündesiniz. Herhalde adını duymuşsunuzdur.”

Aptallaşmış bir şekilde kalakalmıştım. “Profesör Rossi mi?... ne demek istiyorsunuz?”

“Sorunuza cevap verdim.” Yerinde dikleşti, ceketini düzeltti, eldivenlerinden birini sanki görevini bitirmiş gibi tekrar eline taktı. Acaba sözlerinin benim üzerimde yarattığı etki, benim bu denli şaşırdığımı görmek hoşuna mı gidiyor diye düşündüm.

“Şimdi siz bu kitabın neden tehlikeli olduğunu anlatın bakalım.”

“Bayan Rossi,” dedim. “Size anlatacağım, bildiğim her şeyi anlatacağım. Ama lütfen bana Profesör Bartholomew Rossi ile ilişkinizi açıkla mısınız?”

Eğildi, kitap çantasını açtı ve deri bir kutu çıkardı.

“Sigara içmemin bir sakıncası var mı?” Bana savunma gibi gelen kadınsı jestlerini bir kenara bıraktığı zaman gayet erkeksi bir tavır olduğunu ikinci kez fark ettim. “Siz de ister misiniz?”

Başımı hayır anlamında salladım. Sigaradan nefret ediyordum,

gerçi o anda bu pürüzsüz elin uzattığı tabakadan bir tane alacaktım az daha. Sigaranın dumanını içine çekti. “Bir yabancıya neden bunları anlatıyorum bilmiyorum,” dedi düşünceli bir ifadeyle. “Galiba burada yaşadığım yalnızlık beni etkiliyor. İki aydır hemen hemen hiç kimseyle konuşmadım, iş haricinde. Ve siz de bana dedikoducu biri gibi görünmediniz, ki Tanrı biliyor ya, benim bölümüm böyle tiplerle dolu.” Sözlerinin altından taşan tuhaf aksanını duyabiliyordum, hafif kindar bir ifadeyle konuşuyordu. “Ama eğer sözünüzü tutacaksanız...” bakışlarına yine o sert ifade yerleşti, sigarasını bir elinden diğer eline geçirdi. “Ünlü Profesör Rossi ile olan ilişkim son derece basit. Ya da öyle olsa gerek. O benim babam. Romanya’da Drakula’yı aradığı sırada annemle tanışmış.”

Elimdeki kahve önce masaya, oradan kucağıma ve gömleğimin altına döküldü –zaten gömleğim pek de temiz değildi– onun yanına da birkaç damla sıçradı. Gözlerini benden ayırmadan eliyle yavaşlığı sildi.

“Aman allahım, özür dilerim, özür dilerim,” her ikimizin de peçetelerini kullanarak kahveyi silmeye çalıştım.

“Bu sizi gerçekten çok şaşırttı,” dedi kımıldamadan. “O zaman onu tanıyor olmalısınız.”

“Tanıyorum,” dedim. “Benim danışmanımdır. Ama bana Romanya’dan hiç söz etmemişti... bir ailesi olduğundan da hiç söz etmedi.”

“Yok zaten.” Sesindeki soğukluk yüzüme çarptı. “Onunla hiç karşılaşmadım, ancak sanırım artık bir an meselesi.” Sandalyesinin arkılığına yaslandı ve omuzlarını kabaca sanki benim ona yaklaşmamı engellemek ister gibi yerleştirdi. “Onu bir kez gördüm, uzaktan, bir konferansta... düşünün, babanızı ilk kez uzaktan görüyorsunuz.”

Peçeteleri bumburuşuk bir yığın haline getirmiştim, o anda kahve fincanı ve kaşığı ile birlikte bir kenara ittim. “Neden?”

“Çok garip bir hikâyedir,” dedi. Bana baktı, ancak düşünceli bir hali yoktu. Hatta benim tepkilerimi ölçer gibiydi. “Peki, diyelim ki, sevdim ama bıraktım hikâyesi.” Bu cümle onun aksanı ile iyice garipleşmişti, ama yine de gülümseyemedim. “Belki de o kadar garip değildir. Annemle annemin köyünde tanışmış, bir süre onunla birlikte olmuş, ve birkaç hafta sonra İngiltere’deki adresini bırakarak çıkıp gitmiş. O gittikten sonra annem hamile olduğunu anlamış ve

Macaristan'da yaşayan kız kardeşi, ben doğmadan önce onun Buda-peşte'ye geçmesine yardımcı olmuş.”

“Bana Romanya'da bulunduğundan hiç söz etmemişti.” Konu-samıyor, vıraklıyordum sanki.

“Şaşırtıcı değil.” Sert bir şekilde sigarasından bir nefes çekti. “Annem, Macaristan'dan bıraktığı adrese yazmış ve çocuğundan söz etmiş. Anneme verdiği cevapta, onun kim olduğunu bilmediği-ni, annemin onun adını nasıl bulduğundan haberi olmadığını çün-kü kendisinin hiç Romanya'da bulunmadığını yazmış. Siz hiç bu ka-dar haince bir şey duydunuz mu?”

Gözlerini yine gözlerime dikmişti, kocaman ve simsiyahtı şimdi.

“Hangi yılda doğdunuz?” Bir hanıma bu soruyu sormadan önce özür dilemem gerektiğini düşünmedim, çünkü bildiğimiz kuralların geçerli olduğu insanlara benzemiyordu.

“1931'de,” dedi düz bir sesle. “Annem, beni daha Drakula'dan haberim bile yokken bir kez birkaç günlüğüne götürdü Roman-ya'ya. Ama Transilvanya'ya geri dönmeyi hiç düşünmüyordu.”

“Tanrım,” diye fısıldadım formika masanın üzerinden. “Tanrım, ben bana her şeyi söylediğini sanıyordum. Ama bunu söylemedi.”

“Size ne... anlattı,” diye sordu sertçe.

“Neden onunla karşılaşmadınız? Burada olduğunuzdan haberi yok mu?”

Bana garip bir ifadeyle baktı ama itirazsız cevap verdi. “Bu bir oyun, galiba böyle diyebiliriz. Benim için bir eğlence.” Bir an du-raksadı. “Budapeşte'deki üniversitede durumum hiç de fena değil-di. Aslında onlar benim dâhi olduğumu düşünüyorlar.” Bunu son derece alçakgönüllü bir ifadeyle söylemişti. İngilizcesi gerçekten çok iyiydi, bunun ilk kez farkına varıyordum... olağanüstü iyiydi. Belki de gerçekten dâhi idi.

“Annem ilkokulu bile bitirmemiş, inanabiliyor musunuz, daha sonra biraz eğitim almış aslında ama ben üniversiteye girdiğimde daha on altı yaşındaydım. Tabii ki annem bana babamdan söz etmiş-ti, ayrıca Doğu Bloğu'nun kasvetli köşelerinde bile Profesör Ros-si'nin olağanüstü iyi kitaplarından haberdardık... Minos Uygarlığı, Akdeniz'in dini tarikatları, Rembrandt çağı gibi. İngiliz sosyalizmi-ne sempati duyduğu belli olduğu için, hükümet ülkeye kitaplarının girmesine izin veriyordu. Ben liseden başlayarak İngilizce öğren-

dim... neden biliyor musunuz? Muhteşem Dr. Rossi'nin çalışmaları-
nı İngilizce aslından okuyabilmek için. Nerede olduğunu bulmak o
kadar da zor olmadı, tabii ki. Kitaplarının kapaklarındaki üniversi-
te ismine bakar, bir gün oraya gideceğimi hayal ederdim. Her şeyi
en ince ayrıntısına kadar düşündüm, bütün doğru ilişkileri kurdum,
siyasi olanları da... İngiltere'deki muzaffer işçi devrimini araştırmak
istiyormuş gibi yaptım. Ve zamanı geldiğinde, burs toplamaya baş-
ladım. O zamanlar Macaristan'da özgürlüğün tadını çıkartıyorduk,
ancak herkes Sovyetler'in buna ne kadar izin vereceğini merak edi-
yordu tabii. Kazıklılardan laf açılmışken... Önce Londra'ya gittim,
altı aylığına, sonra da dört ay önce kendimi buradaki okula aldır-
dım."

Düşünceli bir ifadeyle, sigarasının gri dumanını dışarı verdi,
gözlerini benden kaçırmamıştı. Helen Rossi alaycı bir ifade ile söz
ettiği komünist hükümetlerden, Drakula'dan daha fazla çekmiş gibi
geldi bana. Belki de aslında Batı'ya iltica etmişti. Bu konuyu ona da-
ha sonra sormak için aklımın bir kenarına ittim. Peki sonra? Anne-
sine ne olmuştu peki? Acaba bütün bunları, Macaristan'da iken ün-
lü bir batılı akademisyenin ününden faydalanmak için uydurmuş
olamaz mıydı?

Kendi düşünce dizgesini izliyordu. "Ne güzel bir resim ama de-
ğil mi? Uzun zamandır kayıp evlat, önemli biri olmuş, babasını bu-
luyor, mutlu bir buluşma oluyor." Sesindeki acılık benim midemde
yankısını buldu. "Ama benim aklımdaki şey pek böyle bir şey değil.
Buraya onu beni tesadüfen bulmasına izin vermek için geldim... ki-
taplarımla, konferanslarımla. Bakalım o zaman geçmişinden nasıl
kaçacak, annemi yok saydığı gibi beni de yok sayabilecek mi? Şu
Drakula konusunu da..." Sigarasıyla beni işaret etti. "Çok şükür ki
annem bunu düşündü ve bana konuyu anlattı."

"Ne anlattı?" diye sordum yavaşça.

"Bana Rossi'nin bu konuyu araştırdığını anlattı. Geçen yaza ka-
dar bundan haberim yoktu, ama Londra'ya doğru yola çıkmadan
önce söyledi. Böyle tanışmışlar zaten; köyde vampirlerle ilgili soru-
lar soruyormuş, annem de babasından ve akrabalarından oradaki
vampirler hakkında epeyce şey dinlemiş... tabii ki bir erkek öyle ale-
ni bir şekilde genç bir kızı soramaz, anlıyor musunuz, o kültür bu-
na müsait değil. Ama anlaşılan bundan haberi yokmuş, sonuçta ta-

rihçi.... antropolog değil. Romanya'ya Kazıklı Voyvoda'yı, bizim sevgili Kont Drakula'mızı araştırmaya gelmiş. Sizce bu garip değil mi? –birden bana doğru eğildi, yüzünü bana yaklaştırdı– “bu konuda tek bir şey bile yayınlamış olmaması sizce garip değil mi? Tek bir satır bile yazmadı, bu kesin. Neden? Kendi kendime bunu sordum, neden tarihi bölgelerin ünlü araştırmacısı –kadınların da tabii ki, sonuç olarak kaç tane daha dâhi kızı olduğunu bilmiyoruz– neden bu kadar değişik bir araştırma ile ilgili tek bir satır bile yayınlamadı?”

“Neden?” diye sordum, kımıldamadan.

“Ben size söyleyeyim. Çünkü bu bilgileri son büyük eseri olsun diye saklıyor. Bu onun sırrı, tutkusu. Yoksa bir akademisyen neden sessiz kalsın ki? Ama ona bir sürprizim var.” Yüzündeki tatlı gülümseme bir sırıtışa dönüştü, hiç hoşuma gitmedi. “Bu konuyla ilgilendiğini öğrendiğimden beri, bir yıldır biriktirmiş olduğum bilgiye çok şaşırsınız. Profesör Rossi ile hiç temas kurmadım, bütün araştırmalarımı kendi bölümümde yapmaya dikkat ettim. Eğer bu konuda biri ondan önce bir şeyler yayınlarsa ne kadar ayıp olur... hem de onun adını taşıyan biri. Çok güzel. Gördünüz mü? Buraya gelir gelmez onun adını da aldım... bir akademik müstear isim olarak diyebilirsiniz. Ayrıca, Doğu Bloğu'nda biz kimsenin tarihi mirasımızı çalmasından ve hakkında yorum yapmasından hoşlanmayız. Mirasımızı genellikle yanlış anlıyorlar.”

Herhalde yüksek sesle inlemiş olmalıyım, çünkü bir an duraksadı ve kaşlarını çatı. “Bu yazın sonunda, dünyada Drakula efsanesi hakkında en çok şey bilen insan ben olacağım. Bu kitabı da alabilirsiniz bu arada.” Çantasını açtı ve kitabı herkesin ortasında ikimizin arasına koydu. “Dün, içinde bir şeye bakmıştım sadece, çünkü eve gidip kendi kitabımı alacak zamanım yoktu. Anladınız mı, kitaba ihtiyacım yok zaten, bu sadece edebiyat. Ben bu lanet hikâyeyi zaten ezbere biliyorum.”

Babam etrafına sanki rüya görüyormuş gibi baktı. Akropolis'te yarım saattir, sessizlik içinde duruyorduk. Ayaklarımızın altında eski bir uygarlığın en yüksek noktası duruyordu. Üstümüze doğru yükselen devasa sütunlar beni dehşete düşürmüştü, ayrıca ufuktaki en uzak görüntünün dağlar olduğunu görmek beni şaşırtmıştı, uzun

ve kuru sırtları, güneşin battığı bu saatlerde kentin üstünde karanlık bir gölge gibi asılı kalmıştı. Aşağı doğru inmeye başladığımızda, rüyasından uyandı ve bana bu muhteşem manzarayı sevip sevmediğimi sordu, cevap vermek için düşüncelerimi toplamak birkaç dakikamı aldı. Çünkü bir önceki geceyi düşünüyordum.

Odasına, cebir ödevimi kontrol etmesi için her zamankinden birazcık daha geç girmiştım. Onu her akşam yaptığı gibi kâğıtların arasında kaybolmuş, yazı yazarken buldum. Ancak o gece, başını masaya, bazı kâğıtlara doğru eğmişti, kâğıdı her zaman olduğu gibi yukarı tutarak okumuyordu. Kapıdan baktığımda, biraz önce yazıp bitirmiş olduğu bir şeyleri, kendini zorlayarak, ya da uyumamaya çalışarak kontrol edip etmediğini göremiyordum. Kocaman gölgesi otel odasının duvarlarına yansımış, daha büyük ve koyu olan masanın gölgesinin üstüne düşmüştü. Eğer ne kadar bitkin olduğunu bilmesem, ve omuzlarının kâğıdın üzerinde tanıdık bir hareketle kııldadığını fark etmesem, bir an için ölmüş olduğunu söyleyebilirdim.

GÖRKEMLİ, tertemiz bir hava, dağlar ve gökyüzü kadar geniş günler bizi ilkbaharla birlikte Slovenya’da izledi. Emona’ya gitmek için zamanımız olup olmadığını sorduğumda –orayı daha şimdiden hayatımın bir başka dönemiyle ilişkilendirir olmuştum, değişik bir tadla ve bir başlangıçla; daha önce de dediğimiz gibi, insan böyle yerleri yeniden görmek ister hep– babam aceleyle Emona’nın kuzeyindeki göl kenarında yapılacak konferansın çok yoğun olduğunu ve sonra hemen Amsterdam’a döneceğimizi söyledi, okuldan geri kalmamı istemiyordu. Ben okuldan hiç geri kalmazdım ama bu ihtimal babamı kaygılandırıyordu.

Bled gölü, beni hayal kırıklığına uğratmadı. Buzul çağında vadilerden birinde oluşmuş, eski göçerler, kıyısındaki saz damlı kulübe-lerde konaklamışlardı. Şimdi Alplerin avuçlarında parlayan bir safir gibiydi, akşam rüzgârı, yüzeyinde küçük beyaz köpüklü dalgalar oluşturmuştu. Sarp kıyılardan birinde, hepsinden daha yüksek bir kaya uzanıyordu ve bunun üstünde, turizm bürosu tarafından, onlardan hiç beklenmeyecek bir zevkle restore edilmiş Slovenya’nın en büyük kalelerinden biri yükseliyordu. Kalenin mazgallı siperleri, üstünde gayet mütevazı kırmızı kiremitli bir Avusturya kilisesinin bulunduğu adaya bakıyor, adaya birkaç saatte bir kalkan motorlarla yolcular gidip geliyordu. Otel her zamanki gibi sosyalist turizminin beş numaralı modeliydi, yani cam ve çelikten yapılmıştı. İkinci gün, gölün aşağı kısmında bir yürüyüş yapmak için kaçtık. Babama, her yemekte manzarayı biraz daha belirlemede olan kaleyi görmek için yirmi dört saat daha bekleyemeyeceğimi söyledim, kıkırdadı. “Eğer mecbursan, gideriz,” dedi. Yeni uyum görüşmeleri, ekibinin beklediğinden daha iyi geçiyordu ve alnındaki çizgiler buraya geldiğimizden beri biraz yumuşamıştı.

Böylece üçüncü günün sabahı, bir gün önce provasını yapmış olduğumuz gibi, diplomat kalabalığını geride bıraktık, gölün çevresi-

ni dolaşan küçük otobüse bindik ve kaleye yakın bir yerde indik, buradan tepeye kadar yürümemiz gerekiyordu. Kale, uzun harabelik dönemine rağmen, hâlâ gayet sağlam görünen birbiri üzerine geçmiş, rengi atmış kemiğe benzeyen kahverengi taşlardan yapılmıştı. Birinci kat koridorundan girip oda gibi bir yere çıktığımızda (galiba odaydı) yutkundum: kemerli bir pencereden yüzlerce metre altımızda güneşin ışıkları ile parlayan, bembeyaz göl yüzeyi görünüyordu. Kale, sanki baş parmaklarından destek alarak uçurumun kenarına tutunmuş gibiydi.

Adadaki sarı ve kırmızı kilise, neşe içinde gidip gelen tekneler, küçük küçük kırmızı ve sarı çiçek tarhları, büyük masmavi gökyüzü asırlardır turistlere hizmet ediyor, diye düşündüm.

Ancak bu kale, on ikinci yüzyıldan beri buradaydı. Her köşesinde eğer dokunursam yere düşecekmiş gibi görünen savaş baltaları, mızraklar asılıydı... Eskiden göl kenarındaki saman damlı barakalarda yaşayanlar, sonunda kartallarla birlikte bu sarp mekânı seçmişler ve derebeyleri tarafından yönetilmişlerdi. Çok yeni restore edilmesine rağmen, kalenin içindeki o eski hava yok olmamıştı. Göz kamaştırıcı manzaraya arkamı dönüp yan odaya girdiğimde, tahta ve camdan yapılmış bir tabutun içinde Hristiyanlıktan bile eski küçük bir kadın iskeletinin yatmakta olduğunu gördüm. Bronz renkli süslü bir pelerin göğüs kemiklerinin üstüne örtülmüştü, parmak kemiklerinden yeşil-bronz yüzükler kaymıştı. Ona bakmak için tabutun üstüne doğru eğildiğimde, derin göz çukurlarının içinden bana gülümsedi.

Kalenin terasında, beyaz porselen çaydanlıklarda getirdikleri çay, çok koyu ve güzeldi, kâğıda sarılmış küp şekerler bu kez bayat değildi. Babam, demir masanın üstünde ellerini birbirine kenetledi, eklem yerleri beyaza kesti, babama bakacağıma göle baktım, sonra ona bir fincan çay daha koydum. “Teşekkür ederim,” dedi babam. Gözlerinde uzak bir acı vardı. Son zamanlarda ne kadar yıpranmış ve zayıf görüldüğünü düşündüm, acaba bir doktora mı görünseydi? “Bak hayatım,” dedi birazcık yana dönerek, kaya parçası ve parıldayan su yüzünden sadece profilini görebiliyordum. Bir an durdu. “Acaba bunları yazmayı düşünür müsün?”

“Hikâyeleri mi?” diye sordum. Kalbim öylesine çarpıyordu ki, bir an göğsümden fırlayacağını sandım.

“Evet”

“Neden?” diye sormayı başardım sonunda. Bu bir yetişkinin sorusuydu, en küçük bir çocukça kurnazlık içermiyordu. Bana baktı, bitkinliğinin ardında, gözleri iyilik ve hüznle doluydu.

“Çünkü eğer sen yazmazsan, ben yazmak zorunda kalabilirim,” dedi. Sonra tekrar çayına döndü, bir daha bu konuda konuşmayacağına anladım.

O gece, otelde, onun kaldığı odanın yanındaki sevimsiz odada, bana anlattığı her şeyi yazmaya başladım. Hep mükemmel bir hafızam olduğunu söylerdi... hatta biraz fazla güçlü bir hafıza derdi zaman zaman.

Babam ertesi sabah kahvaltıda, birkaç gün hiçbir şey yapmadan oturmak istediğini söyledi. Onun hiçbir şey yapmadan oturacağını düşünmek benim için çok zordu, ama gözlerinin altındaki koyu halkaları düşününce, dinlenme isteği hoşuma gitti. Başına bir şey gelmiş olduğunu düşünmekten kendimi alamıyordum, yeni ve sessiz bir endişenin pençesinde kıvranıyordu. Ama bana sadece Adriyatik plajlarını çok özlemiş olduğunu söyledi. Bir ekspres trene atladık ve isimleri hem Latin hem de Kiril alfabesi ile belirtilmiş istasyonlardan geçerek güneye doğru ilerlemeye başladık, bir süre sonra istasyon isimleri sadece Kiril alfabesi ile yazılmaya başladı. Babam bu yeni alfabeyi bana öğretti, bana sanki gizli bir kapıyı açmış olan şifre gibi gelen bu harfleri yüksek sesle söylemek çok hoşuma gidiyordu.

Bunu babama anlattığımda hafifçe gülümsedi, trenin kompartımanında, kucağında çantasından çıkarttığı bir kitapla arkasına yaslanmış oturuyordu. Bakışları sık sık kitabından pencereye kayıyor, dışarıda küçücük traktörleri ile tarla süren genç adamları, bir atın çektiği yük arabasını, evlerinin bahçesinde iki büküm bir şeyler dikmekte, ekmekte ve bahçe çapalamakta olan yaşlı kadınları izliyordu. Yine güneye gidiyorduk ve tren yeşil ve altın rengi topraklardan geçiyor, gri ve kayalık dağlara tırmanıyordu, sonra yine solumuzda parlayan denize kavuşuyorduk. Babam derin derin iç çekti. Ancak bu iç çekiş, son günlerde sayısı giderek artmış olan yorgunluk ifadesi küçük iç çekişlerden farklı, doyumlu bir iç çekişti.

Kalabalık bir kasabada trenden indik, babam bir araba kiraladı

ve karmakarışık, kıvrım kıvrım yollardan ilerlemeye başladık. Yolun bir kenarında deniz –akşamüstü güneşinde pırıl pırıl ufka dek uzanıyordu– diğer yanında ise gökyüzüne doğru uzanan sarp bir kayanın üzerinde bir Osmanlı kalesinin yıkıntıları görülüyordu. “Türkler bu toprakları çok çok uzun bir süre ellerinde tuttular,” diye anlatmaya başladı babam. “İşgal sırasında acımasızmışlar, ama imparatorlukları süresince, işgal ettikleri yerleri hoşgörölü bir şekilde yönettiler... hem de gayet başarılı bir şekilde, yüzlerce yıl. Buradaki topraklar gayet verimsizdi, ama denizi kontrol ediyorlardı. Bu limanlara ve koylara ihtiyaçları vardı.”

Denizin kıyısında bir kasabada arabayı park ettik; kasabanın küçük limanında balıkçı tekneleri, yarı saydam, küçük dalgaların etkisi ile birbirine çarpıyordu. Babam yakındaki bir adada kalmak istiyordu, siyah bereli yaşlı bir adama el sallayarak bir tekne çağırıdı. Akşamüstü geç saatler olmasın karşın hava hâlâ sıcaktı, parmak uçlarıma değen sular soğuk değil ılıktı. Tekneden denize doğru eğildim, “Dikkat et!” dedi babam süveterimin arkasından beni tutarak.

Tekneci, adanın limanına doğru dümenini kırmıştı, zarif, taştan bir kilisesi olan bir köye yaklaşmıştı. İskeleye bir halat attı ve yıpranmış nasırlı elini bana doğru uzatarak tekneden inmeme yardım etti. Babam ona rengârenk sosyalist paralarından ödedi, tekneci beresine dokundu, tam geri gitmek üzereyken birden döndü ve, “Senin kız mı?” diye bağırdı İngilizce. “Kızın mı?”

“Evet,” dedi babam şaşkınlıkla bakarak.

“Onu kutsadım,” dedi ve yanımda havaya bir haç çizdi.

Babam bize arkada, karaya bakan odalar tuttu, sonra dokların yanındaki lokantada akşam yemeğimizi yedik. Alacakaranlık yavaşça çöküyordu, denizin üstünde, gökyüzünde beliren ilk yıldızları görüyordum. Akşamüstüne oranla biraz daha soğumuş olan rüzgâr, çocukluğumdan beri çok sevdiğim kokuları taşıyordu: selvi ve lavanta, biberiye, kekik. “Neden güzel kokular, karanlıkta daha da güçlenir?” diye sordum babama. Bu gerçekten merak ettiğim bir şeydi ama, başka bir konuya geçişimizi ertelemeye de yaradı. Zaman ihtiyacım vardı; babamın ellerindeki titremeyi görmemek için...

“Öyle mi oluyor?” diye sordu dalgın dalgın, ama rahatlamıştım. Ellerin titremesini durdurmak için tuttum, yine dalgın bir ifadeyle elini elimin üstüne kapattı. Yaşlanmak için daha çok gençti. Ka-

rada, dağların siluetleri sanki suyun içinde dans ediyor, plajların üzerinden uzanarak adanın tamamını kaplıyordu. Aşağı yukarı yirmi yıl sonra bu kıyıdaki dağlarda iç savaş patladığında, gözlerimi kapayıp oraları şaşkınlıkla hatırlayacaktım. Eteklerinde savaşacak kadar çok insan yaşadığını bir türlü düşünemiyordum. Oraları ilk gördüğümde hiç el değmemiş gibiydi sanki, oralar insanlara ait değildi; oralar, denizin üstündeki manastırın koruduğu, bomboş harabelerin memleketiydi.

HELEN ROSSI, dedi babam, *Drakula*'yı –aramızdaki anlaşmazlığın konusunun o olduğuna kesinlikle emindi– masanın üstüne pat diye koyunca, birinin yerinden fırlayacağını ve “Aha” diye haykırarak bizi öldüreceğini sandım. Elbette ki böyle bir şey olmadı, Helen yüzünde acı bir memnuniyet ifadesi ile bana bakıyordu. Aca-ba bu kadın, diye sordum kendime yavaşça, Rossi'ye duyduğu öfkenin ve sürdürdüğü akademik kan davasının etkisi ile onu yaralamış ve ortadan kaybolmasına neden olmuş olabilir mi?

“Bayan Rossi?” dedim mümkün olduğu kadar sakın bir sesle, kitabı masadan aldım ve çantamın arkasındaki göze koydum “hikâye-niz çok olağanüstü, doğrusunu isterseniz bütün bunları sindirmek için zamana ihtiyacım var. Ama size çok önemli bir şey söylemem lazım.” Derin bir nefes aldım ve sözüme devam ettim. “Profesör Rossi'yi çok iyi tanırım. İki yıldır benim danışmanlığımı yapıyor, birlikte saatlerce oturup konuşmuşluğumuz ve çalışmışlığımız vardır. Şundan eminim, onunla tanıştığınızda –eğer tanışabilirseniz– onun sizin sandığınızdan çok daha hoş bir insan olduğunu göreceksiniz...” konuşmak ister gibi bir hareket yaptı, ama ben devam ettim. “Mesele şu... mesele şu ki... onun hakkında neden böyle düşündüğünüzü anlıyorum ama, tabii ki bilmiyorsunuz, Profesör Rossi... yani babanız... ortadan kayboldu.”

Bana bakakaldı, yüzünde herhangi bir kurnazlık ifadesi yakalayamadım, kafası iyice karışmıştı. Demek ki bu haber onu şaşırtmıştı. Yüreğimdeki acı birazcık hafifledi. “Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu.

“Şöyle ki... üç gece önce ben onunla her zamanki gibi oturup konuştum, ama ertesi gün ortadan kaybolmuştu. Polis şu anda onu arıyor. Çalışma odasından yok olmuş, hatta yaralı da olabilir, çünkü masasının üstünde kan buldular.” Elimde küçük tuhaf kitabımla ona gittiğim andan itibaren olan olayları bir bir anlattım, ama Rossi'nin bana anlattığı hikâyeyle ilgili hiçbir şey söylemedim.

Helen bana baktı, yüzü karmakarışık olmuştu. “Bu benimle oynadığınız bir oyun olmasın sakın?”

“Hayır, hiç alakası yok. Gerçekten öyle değil. Bu olaylar olduğundan beri ne bir lokma yemek yedim ne de uyku uyudum.”

“Peki ama polis nerede olduğunu bilmiyor mu?”

“Hayır, şu ana kadar bilmiyor.”

Yüzü birden hırçınlaştı. “Peki ya siz?”

Bir an durakladım. “Belki. Bu çok uzun bir hikâye ve her geçen saatle daha da uzuyor.”

“Durun,” dedi bana sertçe bakarak. “Dün kütüphanede o mektupları okurken, bana bir profesörün yaşadığı sorunla ilgili demiştiniz. Rossi’yi mi kastetmiştiniz?”

“Evet”

“Nasıl bir sorun yaşıyordu? Ya da yaşıyor?”

“Benim bile çok az bildiğim şeyler yüzünden sizi tehlikeli ve sevimsiz bir durumla karşı karşıya bırakmak istemiyorum.”

“Ben sizin sorularınıza cevap verirsem, siz de benimkilere cevap vereceğinize söz verdiniz.”

Eğer gözleri siyah yerine mavi olsaydı, o an Rossi’nin ikizinin karşımda olduğunu söyleyebilirdim. Artık benzerliği apaçık görebiliyordum. Sanki Rossi’nin İngiliz tazeliğini, Romanya’nın sert ve koyu renkli kalıbına dökmüşlerdi, bu bile Helen’in Rossi’nin kızı olduğuna dair yeterli kanıt oluşturabilirdi. Ama Rossi Romanya’ya gittiğini mütemadiyen inkâr ettiğine göre böyle bir şey nasıl olabilirdi? En azından, Snagov’a hiç gitmediğini söylemişti. Öte yandan, kâğıtlarının arasından Romanya ile ilgili bir broşür çıkmıştı. Helen şimdi gözlerini dikmiş bana bakıyordu, Rossi böyle bir şeyi hiçbir zaman yapmazdı. “Artık bana soru sormamamı söylemek için geç kaldınız. Bu mektupların onun kaybolması ile ilgisi nedir?”

“Henüz emin değilim. Ama belki de bir uzmanın yardımı yararlı olur. Tabii ki araştırmanız sırasında neler bulduğunuzu bilmiyorum ama...” Bana tekrar o sakıngan, düşünceli bakışla baktı. “Kaybolmadan önce Rossi’nin şahsi bir tehlikeyle karşı karşıya olduğuna inandığını biliyorum artık.”

Duyduklarını anlamaya çalışıyordu, uzun zamandır bir meydan okuma simgesi olarak gördüğü bir babayla ilgili bu haberleri sindirmesi gerekiyordu. “Şahsi tehlike mi? Ama neden?”

Bir an duraksadım. Rossi benden bu delice hikâyeyi meslektaşlarımla paylaşmamamı istemişti. Bunu yapmamıştım, ama şimdi, hiç beklenmedik bir şekilde, karşıma bir uzmanın yardımını alma ihtimali çıkmıştı. Bu kadın, benim ancak aylarca çalışarak bulabileceğim bir sürü ayrıntıyı biliyordu; hatta Rossi'den bile çok şey bildiğini haklı olarak iddia ediyor olabilirdi. Rossi her zaman bir uzman yardımını almanın önemini altını çizirdi... eh, ben de bunu yapacaktım şimdi. Eğer anlatacaklarım onu tehlikeye atacaksa, affedin beni diye yakardım iyilik güçlerine. Ayrıca, bütün bunların tuhaf bir mantığı vardı. Bu kadın eğer gerçekten Rossi'nin kızıysa, bu hikâyeyi bilmeye herkesten daha çok hakkı vardı. "Drakula sizin için ne anlam ifade ediyor?"

"Benim için anlamı mı?" Kaşlarını çattı. "Bir kavram olarak mı? Benim intikamım, herhalde. Sonsuz acı."

"Evet, bunu anladım. Ama Drakula'nın sizin için başka bir anlamı yok mu?"

"Ne demek istiyorsunuz?" Bu soruyu konuyu geçiştirmek için mi yoksa gerçekten anlamadığı için mi sorduğunu kestiremiyordum.

"Rossi," dedim, hâlâ tereddütteydim, "babanız... Drakula'nın hâlâ bu dünyada yaşamakta olduğuna inanıyordu." Yüzüme baka kaldı. "Ne dersiniz buna?" diye sordum. "Size delice mi geliyor?" Gülmesini, ayağa kalkmasını ve aynen kütüphanede yaptığı gibi çekip gitmesini bekledim.

"Komik," diye cevap verdi Helen Rossi yavaşça. "Genelde bunun bir köylü efsanesi olduğu söylenir... kanlı bir tirandan kalma hurafe. Ama gariptir ki annem de kesinlikle aynı şeye inanıyordu."

"Anneniz mi?"

"Evet, size söylemiştim, annem köylüdür. Bu tür hurafelere inanması normal, kendi ana babasından daha az inansa bile. Ama bu kadar yüksek mevkideki bir Batılı akademisyen neden inansın ki?" Sert sorularına karşın o kesinlikle bir antropologdu. Kişisel meselelerden bu kadar çabuk bir şekilde sıyrılıp konuya farklı bakması beni şaşırtmıştı.

"Bayan Rossi," dedim, birden kararımı vermiştim. "Sizin olayları bizzat araştırmak konusundaki isteğinizden en küçük bir kuşku bile yok. En iyisi siz Rossi'nin mektuplarını okuyun. Ancak bildiğim kadarıyla, size bu konuyla ilgili belgelere elini süren herkesin bir tür

tehdide maruz kaldığını içtenlikle söylemek zorundayım. Ama eğer korkmuyorsanız, kendiniz okuyun. Böylece benim kesinlikle inandığım bu konuya sizi de inandırmam için gereksiz yere zaman kaybetmek yerine kazanmış oluruz...”

“Bize zaman kazandırmak mı?” dedi kuşkuyla. “Siz ne hakla benim zamanımı planlıyorsunuz?”

Buna alınamayacak kadar çaresizdim. “Daha iyi eğitilmiş bir göz okusun bu mektupları, bu konuda benden daha iyisiniz.”

Yumruğu çenesinde, bu teklifi düşünüyormuş gibiydi. “Peki,” dedi sonunda. “Beni yumuşak karnımdan yakaladınız. Elbette ki Baba Rossi hakkında daha çok şey öğrenmenin çekiciliğine direnebilecek değilim, özellikle de bu beni araştırmada onun önüne geçecekse. Ama okuduklarım bana akıldışı gelirse, sizi uyarıyorum, benden fazla bir şey beklemeyin. Bu durumda onu bir tımarhaneye kapatıp, ona işkence etme şansını ele geçirmiş olurum.” Gülüşü gülüş değildi.

“Oldu,” dedim, yüzündeki çirkin sırıtışı görmezlikten gelerek, aslında normalden uzun olmadığı apaçık ortada olan köpek dişlerine bakmamak için kendimi zor tutuyordum. Ama anlaşmamızı sonuçlandırmadan önce bir konu hakkında yalan söylemem gerekiyordu. “Üzülerek söylüyorum ama, mektuplar yanımda değil. Onları yanımda taşımaktan korktum.” Asıl onları evde bırakmaktan korkmuş ve çantama saklamıştım. Ama mektupları lokantanın ortasında çıkarırsam –belki de– lanetlenirim diye korkuyordum. Orada kimin bizi izlediğini bilmiyordum... belki de o tuhaf küçük kütüphanecinin arkadaşları vardı. Bir başka nedenim daha vardı, bu aklıma geldikçe kalbim memnuniyetsizlikle titriyordu. Helen Rossi’nin, kim olursa olsun, onlarla aynı tarafta olmadığından emin olmalıydım. “Eve gidip mektupları getireceğim. Ama benim yanımda okumanızı istemek zorundayım, benim açımdan çok hassas ve değerli belgeler onlar.”

“Peki,” dedi sükûnetle. “Yarın öğleden sonra buluşabilir miyiz?”

“Çok geç olur. Onları hemen görmenizi istiyorum. Kusura bakmayın, çok tuhaf geldiğini biliyorum, ama okuduktan sonra neden böyle acele ettiğimi siz de anlayacaksınız.”

Omuzlarını silkti. “Eğer vaktimi çok almayacaksa olur.”

“Almaz... Acaba... St. Mary Kilisesi’nde buluşabilir miyiz?” Bu sınavdı, hiç olmazsa, Rossi’ye özgü bir derinlikle davranabilirdim. Helen Rossi korkusuz bir ifadeyle yüzüme baktı, sert, alaycı yüzü hiç değişmemişti. “Elm Caddesi’nde, iki sokak...”

“Nerede olduğunu biliyorum,” dedi, eldivenlerini topladı ve özenle ellerine geçirdi. Mavi eşarbını başına bağladı, eşarp boğazında lapis lazuli gibi parlıyordu. “Saat kaçta?”

“Kâğıtları evimden alıp orada sizinle buluşmak için bana otuz dakika verin.”

“Kilisede. Tamam. Bugün bakmam gereken bir makale için kütüphaneye gitmem lazım. Lütfen geç kalmayın... yapacak çok işim var.” Lokantanın kapısından çıkarken, siyah ceketinin altında sırtı dik ve güçlüydü. Kahvenin parasını ödemiş olduğunu çok geç fark ettim.

SAINT MARY kilisesi, dedi babam, kampusun eski bölümüne iliştirilmiş gayet sevimli, küçük, Viktorya tarzı bir yapıydı. İçine hiç girmeden yüzlerce kez önünden geçmişim, ama şimdi bana bir Katolik kilisesi bu korkunç şeyleri konuşmak için gayet uygun bir yer olarak görünüyordu. Katolikler, kan ve yeniden dirilişle her gün uğraşmıyorlar mıydı zaten? Üniversitenin orasına burasına serpiştirilmiş sade ve misafirperver Protestan şapellerinin faydalı olacağından kuşkuluydum. Onlar yaşayan ölülerle boğuşacak nitelikte görünmüyordu gözüme. Şehrin yeşilliğine yayılmış büyük Püriten kiliselerinin de Avrupalı bir vampirle karşılaşmak konusunda yetersiz olduğu açıktı. Onlar küçük cadıları yakmak konusunda uzmandı, cadılar da çevremizde sınırlı sayıda vardı. Tabii ki, kararsız konuşumdan çok daha önce Saint Mary'ye gittim. Acaba gelecek miydi? Bu da sınavın bir parçasıydı.

Şansıma Saint Mary açıktı, kilisenin koyu duvarlı iç kısmı balmumu ve döşemelik kumaş kokuyordu. Sahte çiçeklerle süslü şapkalar giymiş iki yaşlı hanım, öndeki oymalı mihrabın önüne gerçek çiçekler yerleştiriyorlardı. Beceriksizce içeriye girdim ve kapıdan giren herhangi birinin beni göremeyeceği, ama benim onu rahatça görebileceğim arka sıralardan birine oturdum. Uzun bir süre bekledim. İçerinin sessizliği ve yaşlı hanımların fısıltılı konuşmaları beni biraz olsun rahatlattı. Geçirdiğim uzun gecenin ardından, kendimi ilk kez yorgun hissediyordum. Ön kapının doksan yıllık menteşeleri gerildi, kapı açıldı ve Helen Rossi kapıda belirti, bir an durakladı, arkasına baktı ve içeri girdi.

Yan pencerelerden giren güneş ışığı, giysilerini turkuvaz ve leylak rengine buladı. Halı serilmiş girişte çevresine baktığını gördüm. Kimseyi göremeyince ileri doğru yürüdü. Yüzünde bir buruşma veya teninde ya da renginde kötücül bir ürperme bekledim... herhangi bir şey. Drakula'nın en eski düşmanı olan kiliseye karşı bir alerji

duyup duymadığını bilmiyordum. Kuşkuyla düşündüm. Ancak bu binanın Helen Rossi üzerinde başka bir gücü vardı, çünkü bir dakika sonra, pencereden duvarın önüne doğru düşen parlak renklere doğru yürüdü. Ve düşündüğüm şeyden büyük bir utanç duyarak, onun eldivenlerini çıkardığını, ellerini mihrabın önündeki kaptaki suya batırdığını ve sonra alnına dokunduğunu gördüm. Tavırları yumuşaktı, oturduğum yerden gördüğüm yüzü ifadesizdi. Eh, ben bunu Rossi için yapıyordum. Ve artık Helen Rossi'nin, görünüşündeki tekinsizliğe ve sertliğe karşın, kesinlikle bir *vykolakas* olmadığını biliyordum.

Nefe doğru yürüdü, biraz geri çekildi ve beni gördü. "Mektupları getirdiniz mi?" diye fısıldadı, gözleri suçlar gibi bana dikilmişti. "Saat birde bölüme dönmek zorundayım." Tekrar çevresine baktı.

"Ne oldu?" diye sordum, kollarım heyecandan karıncalanıyordu. Son zamanlarda uğursuz bir altıncı his geliştirmiş olduğumu fark ettim. "Bir şeyden mi korkuyorsunuz?"

"Hayır," dedi fısıltıyla. Bir elinde eldivenleri olduğu halde ellerini kavuşturdu, eldivenler giysisinin üstünde açılmış bir çiçek gibi duruyordu. "Sadece merak ettim... şu anda içeri giren biri oldu mu?"

"Hayır," dedim etrafıma bakarak. Kilise, mihrabı süsleyen hanımların dışında boştu.

"Biri beni takip ediyordu," dedi aynı alçak sesle. Siyah saçlarının çevrelediği yüzünde, kuşku ve cesaret karışımı garip bir ifade vardı. İlk kez, böyle bir cesareti edinmek için ne bedeller ödemiş olduğunu düşündüm. "Galiba beni takip ediyordu. Küçük, zayıf bir adam, üstü başı pejmürde... tüvit ceket, yeşil kravat."

"Emin misiniz, nerede gördünüz onu?"

"Kart-katalog bölümünde," dedi yumuşak bir sesle. "Kayıp kartlarla ilgili anlattıklarınızı kontrol etmek için gitim. Çünkü bana pek inandırıcı gelmemişti." Dümdüz özür dilemeyen bir ses tonuyla. "Onu orada gördüm, sonra bir baktım beni takip ediyor, ama belli bir mesafeden. Elm Caddesi'ne kadar geldi. Onu tanıyor musunuz?"

"Evet," dedim uzatmadan "Kütüphaneci."

"Kütüphaneci mi?" Sanki bir an duraksadı, ama ona adamın boynunda gördüğüm şeyi söylemek istemedim. O kadar inanılması

güç, o kadar garipti ki. Eğer bunu duyarsa benim kesinlikle akıl hastası olduğumu düşünecekti.

“Davranışlarımdan kuşkulanmış gibiydi. Onun yoluna çıkmasanız çok iyi edersiniz,” dedim. “Size onun hakkında daha çok şey söyleyeceğim sonra. Gelin, oturun ve rahat edin. İşte mektuplar burada.”

Kadife minderli sırada ona yer verdim ve çantamı açtım. Yüzü birden yoğunlaştı, paketi dikkatle aldı ve mektupları tıpkı bir gün önce benim yaptığım gibi huşu ile çıkardı. Acaba, diye düşündüm, nasıl bir duygu veriyor bunlar ona, onun için sadece öfke kaynağı olmuş, tanımadığı bir babanın el yazısını görecektir şimdi. Omzunun üstünden mektuba baktım, evet, sert, nazik ve doğru bir elden çıkmıştı. Belki de bu mektupla ilk kez kızının karşısında bir cisme bürünüyordu. Sonra artık onu seyretmeyi bırakmam gerektiğini düşündüm ve ayağa kalktım. “Ben buralarda dolaşıp size ihtiyacınız olan zamanı vereyim. Eğer size açıklamamı istediğiniz bir şey olursa...”

Dalgın bir şekilde başını salladı, gözleri mektuba dikilmişti. Yanından uzaklaştım. Benim değerli kâğıtlarımı dikkatle tuttuğunu ve aynı dikkatle Rossi'nin satırlarını okuduğunu görüyordum. Bir yarım saat kadar mihrabı inceledim, şapelin içindeki resimlere baktım, kürsüye asılan süsleri elledim ve bitkin anneyle kucağındaki minik bebeğin heykelini seyrettim. Resimlerden biri dikkatimi çekti. Gulyabani gibi bir Lazarus, kızkardeşlerinin kollarında mezarından çıkarılıyordu, ayak bilekleri gri yeşil, renksiz giysisi eskiydi. Tütsü dumanından solmuş yüzü, sanki yattığı yerden çıkarılıyor olmak onu hiç memnun etmiyormuş gibi acılı ve bitkindi. Mezarın başında sabırsız bir ifadeyle bekleyen İsa, yüzünde saf kötülük ve hırs dolu bir ifadeyle elini tutmuştu. Gözümü kıptım, arkamı döndüm. Uykusuz kalmak düşüncelerimi zehirliyordu.

“Bitirdim,” dedi Helen Rossi tam arkamdan. Sesi alçak, yüzü solgun ve yorgundu. “Haklıymışsınız,” dedi. “Annemle ilişkisinden ya da Romanya'ya gittiğinden hiç söz etmemiş. Bu konuda bana doğruyu söylemişsiniz. Anlayamıyorum. Bütün bunlar aynı dönemde olmuş olmalı, oralara yaptığı aynı yolculuk döneminde, çünkü ben tam dokuz ay sonra doğmuşum.”

“Çok üzgünüm.” Esmer yüzünde acıma bekleyen bir ifade yok-

tu, ama bunu hissettim. “Keşke size başka ipuçları da sağlayabilseydim, ama işte gördünüz. Ben de açıklayamıyorum zaten.”

“En azından artık birbirimize inanıyoruz, değil mi?” Gözlerimin içine baktı. Bütün bu elemin ve kederin arasında memnuniyet duyduğumu fark edince şaşırdım.

“Öyle mi?”

“Evet. Drakula –ya da her neyse– diye biri var mıdır bilmiyorum. Ama Rossi’nin –babamın– kendisini tehlikede hissettiğine inanıyorum artık. O kadar uzun yıllar önce hissetmiş ki bunu, bu yüzden sizin küçük kitabınızı gördüğünde bu rahatsız edici tesadüf geçmişini hatırlatmış ve korkularının geri dönmesine neden olmuş olabilir.”

“Peki kaybolması konusunda ne düşünüyorsunuz?”

Başını salladı. “Duygusal bir çöküş yaşamış olabilir tabii ki. Ama ne demek istediğinizi anlıyorum şimdi. Mektupları ispatlıyor bunu.” –durakladı– “Keskin bir mantık ve korkusuz bir akıl, tıpkı diğer çalışmalarında olduğu gibi. Bir tarihçinin kitabına bakarak çok şey söyleyebilirsiniz. Onun kitaplarını çok iyi bilirim. Her biri de istikrarlı ve açık bir aklın ürünüdür.”

Mektupların ve çantamın bulunduğu yere gitti, mektupların yanında kimsenin olmaması sinirimi bozmuştu. Her şeyi düzgün bir şekilde zarfa yerleştirdi... aynen aldığı gibi, hiç kuşkusuz. Birlikte, neredeyse arkadaş olmuş gibi sıraya oturduk.

“Diyelim ki, ortadan kaybolmasının nedeni doğaüstü bir güç,” diye devam ettim. “Bunu söylediğime inanamıyorum ama, haydi diyelim ki öyle, bundan sonra ne yapmamız gerekir sizce?”

“Eh,” dedi yavaşça. Loş ışıktaki profili sert ve düşünceliydi. “Bunun size modern bir araştırmada yararı olacağını sanmıyorum ama, eğer Drakula kültürünün anlattıklarına uyacak olursak, Rossi’nin bir vampir tarafından saldırıya uğradığını ve götürüldüğünü varsayabiliriz. Vampir onu öldürmüş ya da daha büyük olasılıkla, yaşayan ölülerin lanetiyle kirletmiş olabilir. Drakula ya da müritleri tarafından uğrayacağınız üç saldırı sonunda lanet kanınıza bulaşır ve ebediyen vampir olursunuz. Eğer daha önce zaten bir kez ısırılmışsa, onu hemen bulmanız gerekiyor.”

“Evet ama, Drakula neden burada ortaya çıksın? Neden Rossi’yi kaçırsın? Saldırıp onu kirletebilir ve değişikliğin kimse tarafından fark edilmemesini sağlayabilirdi.”

“Bilemiyorum,” dedi başını sallayarak. “Bu folklorla göre alışılmamış bir davranış. Rossi herhalde –yani böyle bir doğadışı varlık varsa– Voyvoda Drakula’nın özel ilgisine maruz kalmış. Hatta belki de onu kendine bir tür tehdit olarak algıladı.”

“Peki benim o küçük kitabı buluşumun ve Rossi’ye getirişimin kayboluşuyla bir ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?”

“Mantığım bana bunun saçma bir fikir olduğunu söylüyor. Ama...” Siyah eteğinin üstündeki eldivenlerini dikkatle katladı. “Acaba aradığımız bilgiyi alabileceğimiz başka bir kaynak olabilir mi?” İçimden, biz demiş olduğu için ona şükran duydum.

“Ne olabilir bu?”

İçini çekti ve eldivenlerini açtı. “Annem.”

“Anneniz mi? Ama o bu konuda ne bile...” sorumu bitirmemiş-tim ki, birden ışıktaki bir değişim ve küçük bir esinti hissederek döndüm. Oturduğumuz yerden, kilise kapısından girecek herhangi birini o bizi görmeden görebiliyorduk, burası Helen’in içeri girişini seyretmek için seçtiğim yerdin. Şimdi, kapıların arasından önce bir el içeri girdi, ardından da kemikli, sivilceli bir yüz. Tuhaf görünüşlü kütüphaneci, kiliseye sessizce giriyordu.

O sessiz kilisede, kapıların arasında o kütüphanecinin yüzü bir anda belirdeğinde yaşadığım duyguyu sana tarif edemem. Sanki uzun burunlu bir hayvan, bir gelincik ya da sıçan gibi havayı koklayarak bir şey çalmak üzere içeri girmişti. Helen donup kalmış, kapıya bakıyordu. Her an kokumuzu hissedebilirdi. Düşündüm, bir iki saniyemiz kalmıştı. Çantayı ve kâğıtları bir kolumun altına aldım, diğer kolumla Helen’i sardım –bunun için izin isteyecek zaman yoktu– ve onu sıranın sonundan, yandaki koridora doğru sürükledim. Bir kapı küçük bir odaya açılıyordu, oraya girdik. Kapıyı dikkatle kapattım. Kapıda kocaman demir çerçeveli bir kilit olmasına rağmen, kilitlenmesinin imkânı olmadığını dehşetle gördüm.

Küçük oda neften daha karanlıktı. Ortasında bir vaftiz yeri, duvarların dibinde ise üstünde minderler olan sıralar vardı. Helen’le hiç ses çıkarmadan birbirimize bakıyorduk. Yüzünde tam çıkaramadığım, meydan okuma ile tetikte olma karışımı bir ifade vardı. Hiç ses çıkartmadan vaftiz yerinin arkasına geçtik, Helen vaftiz yerine tutundu. Bir dakika geçtikten sonra daha fazla böyle duramayacağımı anladım, kâğıtları eline tutuşturdum ve anahtar deliğine

gözümü dayadım. Delikten dikkatle bakınca, kütüphanecinin bir kolonun önünden geçmekte olduğunu gördüm. Gerçekten bir gelinciğe benziyordu, lekeli yüzünü öne doğru uzatmıştı, bakışları tek tek bütün sıraları dolaşıyordu. Benim bulunduğum yana döndü, biraz geri çekildim. Bizi saklayan odanın kapısına bakıyor gibiydi hatta kapıya doğru bir iki adım attı, sonra tekrar geri çekildi. Birden lavanta renkli bir kazak geçti önümden. Mihrap süsleyen hanımlardan biriydi bu. "Size yardımcı olabilir miyim?" diye sordu kibarca.

"Eee, birini arıyordum da," dedi kütüphaneci, keskin ve ıslığa benzer bir sesle, sesi böyle kutsal bir yer için biraz fazla yüksek çıkmıştı. "Ben... genç bir hanımın buraya girdiğini gördüm, siyah giysili, koyu renk saçlı."

"Aa, evet," dedi nazik kadın, o da etrafına bakmaya başlamıştı. "Az önce tarifinize uygun biri arka sıralarda oturuyordu. Ama şu anda burada olmadığı açık."

Gelincik bir oraya bir buraya baktı "Şu odalardan birine saklanmış olamaz mı acaba?" dedi. İnce bir zekâsı yoktu, bu çok açıktı. "Saklanmak mı?" Lavanta rengi kazaklı hanım da bulunduğumuz odaya doğru döndü. "Bizim kilisemizde saklanan biri olduğunu hiç sanmıyorum. Rahibi çağırmamı ister misiniz? Yardım ister miydiniz?"

Kütüphaneci geri çekildi. "Ah, hayır, hayır," dedi. "Bir yanlışlık yaptım herhalde."

"Yayınlarımızdan almak ister miydiniz?"

"Ah, hayır." Tekrar koridora çıkmıştı. "Hayır, teşekkür ederim." Tekrar etrafa bakındığını gördüm, sonra tamamen görüşümden çıktı. Sonra bir ses duydum... ön kapı kapanmıştı. Helen'e başımla işaret ettim, rahatlayarak sessizce içini çekti. Bir iki dakika daha birbirimize bakarak bekledik. Bakışlarını önce Helen çekti, kaşları çatılmıştı. Bu duruma nasıl düştüğünü ve bunların anlamının ne olduğunu düşündüğünü biliyordum. Saçının üst kısmı fildişi gibi parlardı... bugün de şapka takmamıştı.

"Sizi arıyor," dedim alçak sesle.

"Belki de sizi arıyordur," dedi, elimde tuttuğum zarfı ima ederek.

"Tuhaf bir fikrim var," dedim yavaşça. "Belki de Rossi'nin nere-de olduğunu biliyor."

Tekrar kaşlarını çatı. "Yaşadığımız şeylerin hiçbirisi mantıklı değil zaten, bu yüzden neden olmasın ki?" diye geveledi.

“Tekrar kütüphaneye gitmenize izin veremem. Odanıza da. Her iki tarafta da sizi arayacaktır.”

“İzin vermek mi?” diye tekrarladı uğursuz bir sesle.

“Bayan Rossi, lütfen. Siz de kaybolmak mı istiyorsunuz?”

Sesini çıkartmadı. “Peki ama beni nasıl korumayı planlıyorsunuz?” Sesinde alaycı bir ifade vardı, tuhaf çocukluğunu, annesinin rahminde Macaristan’a geçişini, akademik bir intikam uğruna dünyanın diğer ucuna gelebilmeyi sağlamak için yaptığı siyasi entrikaları düşündüm. Eğer anlattıkları doğruysa tabii ki.

“Bir fikrim var,” dedim yavaşça. “Biliyorum bu size çok... uygunsuz gelecek hatta bana biraz olsun gülerseniz kendimi daha iyi hissedeceğim. Buradan yanımıza... bazı... şeyler alabiliriz...” Kaşları yine kalktı. “Buradan mumlar... haçlar falan alırız... sonra yoldan sarmısak da alabiliriz... eve gidene kadar yani benim evime...” Kaşlar daha da yukarı kalktı. “Yani eğer benimle gelmeye razı olursanız... gelirsiniz... yarın bir yolculuğa çıkabilirim aslında, ama siz...”

“Kanepede uyuyabilir miyim?” Tekrar eldivenlerini giydi ve kollarını kavuşturdu. Kendimi rezil olmuş hissettim.

“Takip edildiğinizi bile bile, odanıza gitmenize izin veremem... kütüphaneye de tabii ki. Ayrıca daha konuşacak çok şeyimiz var. Bence. Annenizin neden bu konuda...”

“Burada, şu anda da konuşabiliriz,” dedi... sesinin soğuk olduğunu düşündüm. “Kütüphaneciye gelince, beni odama kadar takip edeceğinden kuşkuluyum, tabii...” sert çenesinin bir köşesinde bir gamze mi vardı, yoksa bu alaycılığına mı işaretli? “Tabii ki kendini bir yarasaya çevirmezse. Bakın, bizim yöneticimiz odamıza vampir almamıza izin vermez. Erkek de. Ayrıca, beni kütüphaneye kadar takip etmesini umuyorum zaten.”

“Ummak mı,” şaşırmıştım.

“Bizimle burada, kilisede konuşamayacağını biliyor. Muhtemelen dışarıda bizi bekliyordur. Onun önüne atacak bir kemiğim var.”... yine olağanüstü İngilizcesi ile konuşuyordu... “madem benim kütüphanede yaptığım çalışmalara burnunu sokuyor ve madem bab... Profesör Rossi ile ilgili bilgi sahibi olduğuna inanıyorsunuz, bırakalım beni takip etsin. Annemi de yolda konuşuruz.” Herhalde yüzüne çok büyük bir şaşkınlıkla baktım, çünkü birden gülmeye başladı, dişleri beyaz ve düzgündü. “Gün ışığında size saldıramaz Paul.”

KİLİSENİN dışında kütüphaneciden bir iz yoktu. Kütüphaneye doğru yola çıktık –kalbim gümbür gümbür çarpıyordu, Helen ise çok sakın görünüyordu– cebimizde kilisenin girişinden aldığımız haçlar duruyordu (tanesi bir çeyreğe). Büyük bir hayal kırıklığıyla annesinden söz etmediğini gördüm. İçimden bir ses, beni deli olarak görüp oyaladığını ve kütüphaneye vardığımız anda ortadan kaybolacağını söylüyordu, ama beni yine şaşırttı. “Tam arkamızda,” dedi sessizce, kiliseden iki sokak kadar uzaklaştığımız sırada. “Köşeyi döndüğümüz sırada gördüm onu. Arkanıza dönmeyin sakın.” Hiçbir şey söylemedim, yürümeye devam ettik. “Kütüphanenin üst katlarına çıkacağım,” dedi. “Yedinci kata ne dersiniz? En sessiz yer orasıdır. Siz benimle gelmeyeceksiniz. Eğer yalnız olsam, sizi değil beni izleyecek gibi görünüyor... siz daha güçlüsünüz.”

“Kesinlikle böyle bir şey yapmayacaksınız,” diye mırıldandım. “Rossi ile ilgili bilgi toplamak benim sorunum.”

“Rossi ile ilgili bilgi toplamak yalnızca benim sorunum,” diye fıslıdı. “Lütfen size iyilik yaptığımı düşünmeyin Sayın Bay Hollandalı Tacir.”

Ona şöyle bir baktım. Kaba nüktedanlığına alışmaya başlamıştım. Uzun ve düz burnunun yanında, yanağındaki bir kıvrımın oyuncu ve şakacı bir edayla kıvrıldığını görmüştüm. “Peki, ama onun arkasında olacağım ve eğer başınız derde girerse, o saniye size yardıma koşacağım.”

Kütüphanenin kapısında birbirimize resmi bir şekilde veda ettik. “Araştırmanızda iyi şanslar dilerim Bay Hollandalı,” dedi Helen, eldivenli eliyle tokalaşırken.

“Ben de size Bayan...”

“Şişşt,” dedi ve yürüyüp gitti. Kart-katalog masasına gittim ve bir şeylerle meşgul görünmek için rastgele bir çekmece çektim. “Benediktin, Ben Hür.” Başımı çekmeceye eğmişim ama, kitap dağıtım masasını görebiliyordum; Helen üst katlara çıkmak için izin kâğıdı

alıyordu, siyah ceketinin içinde, ince ve uzun görünüyordu, sırtı kütüphanenin uzun nefine dönüktü. Derken, nefin öteki ucundan kütüphanecinin gelmekte olduğunu gördüm, kart-katalog bölümüne yakın taraftan yürüyordu. Helen üst katlara açılan kapıya doğru ilerlediğinde “H” bölümündeydi daha. Her gün o kapıdan içeri girdiğim için gayet iyi biliyordum, oraya hiçbir zaman bugün yaşadığım türden bir anlam yüklememiştim. Bütün gün açık dururdu, ama kapıda bir görevli izin kâğıtlarına bakardı. Helen’in koyu renkli gölgesi demir merdivenlerde kayboldu. Kütüphaneci “G” bölümünde biraz oyalandı ve sonra ceketinin cebinden bir şey çıkardı –bunun kütüphane kimliği olduğunu anladım– kartı gösterdi ve ortadan kayboldu.

Hemen dağıtım masasına koştum. “Üst kata çıkmak istiyorum,” dedim görevli kadına. Onu daha önce hiç görmemiştim –çok yavaştı– ve yuvarlak küçük elleriyle o sarı kâğıtlardan birini doldurup bana vermesi asırlar sürmüş gibi geldi. Sonunda kapıdan içeri girdim ve ayağımı tedbirli bir şekilde, yukarı bakarak merdivene attım. Her katta, bir üst kata çıkan metal basamakları görebiliyordum, ama hiçbir şey yoktu. Kütüphaneciden ne bir ses vardı ne de seda.

İkinci kattaki ekonomi ve sosyoloji bölümlerini geçtim. Masaların başında çalışmakta olan bir iki öğrencinin dışında üçüncü kat da boştu. Dördüncü kata geldiğimde gerçekten kaygılanmaya başladım. Ortalık çok sessizdi. Helen’in kendisini bir yem olarak kullanmasına asla izin vermemeliydim. Birden aklıma Rossi’nin, arkadaşı Hedges’le ilgili anlattıkları geldi, adımlarımı hızlandırdım. Beşinci kat –arkeoloji ve antropoloji– öğrencilerle doluydu, lisansüstü öğrencileri alçak sesle notlarını karşılaştırıyor, bir tür grup çalışması yapıyorlardı. Onların varlığı beni biraz olsun rahatlattı, bunun üstündeki iki katta tiksindirici bir şey olmasına imkân yoktu. Altıncı katta, bir üst kattan gelen ayak seslerini duydum ve yedinci katta –tarih katı– durakladım, kendimi ele vermeden kitap raflarının arasına nasıl gireceğimi düşündüm.

Ama hiç olmazsa bu katı çok iyi tanıyordum; burası benim kralığımdı ve her masanın her sandalyenin, koca koca kitaplarla dolu her rafın yerini gözü kapalı söyleyebilirdim. Başta, tarih bölümü de bana diğer bölümler kadar sakin göründü, ancak bir iki saniye sonra, köşeden karşılıklı bir konuşma sesi duydum. Hızla sese doğru yöneldim, sessizce Babil ve Asur bölümlerini geçtim. Ardından He-

len'in sesini tanıdım. Sesin Helen'e ait olduğuna emindim, diğer sevimsiz ve tiz ses de kütüphanecinin olmalıydı. Kalbim yerinden çıkacak gibiydi... ortaçağ bölümündeydiler –bunu çok iyi biliyordum artık– ve konuşmalarını duyacak kadar yaklaştım. Sağ tarafındaki rafların öteki kısmındaydılar. “Doğru mu bu?” diye soruyordu Helen düşmanca bir ifadeydi. Tuhaf tiz ses tekrar duyuldu. “Bu kitapları karıştırmaya hiç hakkınız yok küçük hanım.”

“Bu kitaplar mı? Üniversitenin kitapları bunlar. Siz kim oluyorsunuz da üniversitenin kitaplarına el koyuyorsunuz?”

Kütüphanecinin sesi aynı anda hem öfkeli hem de ikna etmeye çalışır bir tonda çıkıyordu “Sizin bu kitaplarla vakit kaybetmeniz gerekmez. Bunlar sizin gibi genç bir hanımın okuyacağı kitaplar değil. Hemen bugün geri getirin, bu konu da kapansın.”

“Neden bu kadar çok istiyorsunuz bu kitapları?” Helen'in sesi sert ve berraktı. “Profesör Rossi ile bir ilgisi olmasın sakın?”

‘İngiliz Feodalizmi’nin arkasında saklanmış beklerken içimdeki duygunun neşe mi yoksa başka bir şey mi olduğunu algılamaktan uzaktım. Helen bu konuyla ilgili ne düşünürse düşünsün, en azından kafası karışmıştı. Benim deli olduğumu düşünmediği aşikârı. Ve, kendi bulunduğu yerden Rossi ile ilgili bilgi toplayarak bana yardım etmek istiyordu.

“Profesör... kim? Ne demek istediğinizi anlayamadım,” dedi kütüphaneci.

“Nerede olduğunu biliyor musunuz?” diye sordu Helen keskin bir sesle.

“Küçük hanım, ne demek istediğinizi hiç anlayamadım. Ama bu kitapları geri getirmeniz lazım, kütüphanenin başka planları var, eğer getirmezseniz, akademik kariyerinize olumsuz bir etkisi olacağı kesin.”

“Kariyerim mi?” diye sordu Helen küçümseyerek. “Şu anda o kitapları iade etmeme imkân yok. Bakmak istediğim çok önemli şeyler var.”

“O halde sizden zorla geri almak zorunda kalacağım? Nerede onlar?” Bir adım sesi duydum. Sanki Helen geri çekilmişti. Tam rafların yanından kıvrılıp o iğrenç küçük gelinciğin üstüne sarnıçlı manastırlarla ilgili levhaları deviriyordum ki, Helen birden yeni bir kart sürdürdü.

“Bakın ne diyeceğim,” dedi. “Eğer bana Profesör Rossi ile ilgili biraz bilgi verebilirseniz, belki ben de sizinle bir şey paylaşırım...” durakladı, “mesala yakın zamanda gördüğüm küçük bir haritayı.”

Midem sanki bir anda yedi kat aşağı düştü. Harita mı? Helen ne düşünüyordu? Neden bu kadar hayati bir bilgiyi veriyordu? Eğer Rossi’nin, haritaların anlamıyla ilgili yaptığı analizler doğruysa, bu harita elimizde taşıdığımız hem en tehlikeli hem de en değerli şeydi. Benim taşıdığım, diye düzelttim içimden. Helen bana ihanet mi ediyordu? Bir an her şey gözümde canlandı. Rossi’yi bulmak için haritayı kullanacak, sonra araştırmasını tamamlayacak, benden de öğreneceği her şeyi öğrendikten sonra bir kenara atacak, araştırmasını yayınlayacak ve onu teşhir edecek... ancak düşündüklerimi tamamlamaya vaktim kalmadı çünkü kütüphaneci kükremişti. “Harita mı? Rossi’nin haritası sende mi? Seni o harita için öldürürüm!” Helen yutkundu, ardından bir çığlık ve bir ses duyuldu. “İndir onu!” diye haykırdı kütüphaneci.

Birden fırladım ve tepesine atladım. Küçük kafası yere çarptığında sanki benim de beynim dağılmıştı. Helen yanımda duruyordu. Rengi bembeyazdı ama sakın görünüyordu. Elinde, kiliseden yirmi beş sente aldığımız gümüş haçı altımda debelenen adama doğru tutuyordu, son üç yılımı ağırlık kaldırmak yerine nazik Hollanda belgelerini tutarak geçirdiğim düşünülürse, şanslıydım. Adamı sıkı sıkı kavradım, dizimi bacaklarının üstüne koydum. “Rossi,” diye haykırdı. “Ama bu haksızlık, onun yerine benim gitmem lazımdı... benim sıramdı! Haritayı verin bana! O kadar bekledim... yirmi yıldır arıyorum onu.” Acı dolu, çirkin bir sesle hıçkırarak ağlamaya başladı. Başını sağa sola çevirirken, yakasının kenarına yakın o meşum diken deliklerini gördüm. Ellerimi onlara mümkün olduğu kadar yaklaştırmamaya çalıştım.

“Rossi nerede?” diye kükredim. “Derhal bize onun nerede olduğunu söyle... ona zarar verdin mi?” Helen küçük haçı yaklaştırdıkça, yüzünü çeviriyor, dizlerimin altında kıvranıyordu. O anda bile, bu simgenin yaratık üzerindeki etkisi beni şaşkınlığa düşürmüştü. Hollywood’da mıydık? Hurafelerle mi uğraşıyorduk, tarihle mi? Kiliseye nasıl girebildiğini merak ettim... ama mihraptan uzak durmaya çalıştığını da hatırladım, mihrap süsleyen hanım yanına yaklaştığında nasıl ürktüğünü de.

“Ona dokunmadım! Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum!”

“Tabii ki biliyorsun” Helen öne doğru eğildi. Yüzündeki ifade öfkeliydi ama yüzü bembeyazdı, birden öteki eliyle boynunu sıkı sıkı tutmakta olduğunu gördüm.

“Helen!”

Yüksek sesle bağırmış olmalıyım, gözlerini kütüphaneciden bir an bile çekmeden beni eliyle uzaklaştırdı. “Rossi nerede? Sen yıllardır ne için bekledin?” Adam büzüldü. “Bunu şimdi yüzüne tutacağım,” dedi Helen, haçı indirerek.

“Hayır!” diye haykırdı adam. “Söyleyeceğim. Rossi gitmek istemedi. Ben istedim. Bu haksızlık. Benim yerime Rossi’yi aldı. Onu zorla götürdü... halbuki ben isteyerek hizmet edecektim ona, yardım edecektim, toplayacaktım...” birden elleriyle ağzını kapattı.

“Ne?” dedim başını hafifçe yere vurarak. “Rossi’yi kim aldı? Onu nerede saklıyorsun?”

Helen haçı burnuna doğru yaklaştırdı, adam tekrar hıçkırmaya başladı. “Efendim,” diye inledi, yanımda duran Helen birden derin bir nefes aldı ve sanki adamın sözlerinin etkisiyle topuklarının üstüne çöktü. “Senin efendin kim?” dizimi bacaklarına bastırdım. “Rossi’yi nereye götürdü?”

Gözleri öfkeyle parladı. Şaşırtıcı bir görüntüydü bu... “Benim girmeme izin verilmesi gereken yere! Mezara!”

Belki ben gevşemiştim, belki de yaptığı itirafla güçlenmişti... muhtemelen kendi içindeki şiddetle güçlenmişti sonradan fark ettiğim kadarıyla. Ne olduysa, birden bir elini kurtardı, bir akrep gibi gövdesini kıvrırdı ve omzunu tutan bileğimi arkaya doğru kıvrırdı. Acı dayanılmayacak kadar keskindi, elimi öfkeyle geri çektim. Ben ne olduğunu anlamadan gitmişti bile, peşinden merdivenlere doğru koştum, lisansüstü öğrencilerinin seminer verdiği ve aşağıdaki, bilginin hüküm sürdüğü katlardan geçtim. Ancak hâlâ sıkı sıkı tuttuğum çantam beni engelliyordu. Adamın peşine düştüğüm andan itibaren onu hiçbir yere bırakmak istemediğimi anlamıştım. Helen’e de vermeyecektim. Çünkü ona haritadan söz etmişti. O bir haindi. Üstelik adam onu ısırmıştı. O da artık kirlenmiş sayılmaz mıydı?

Hayatımda ilk kez kütüphanenin sessiz nefinden yürümek yerine koşarak geçtim, ben koşarken şaşkın bakışlarla bana bakanları zar zor görebiliyordum. Kütüphaneciden eser yoktu. Arkadan bir

yerlerden kaçmış olabilirdi. Birden umutsuzlukla fark ettim ki, sadece kütüphanecilerin girebileceği arşivlere, katalog odalarına kaçmış olabilirdi. Ağır ön kapıyı sonuna kadar açtım. Kütüphane girişine açılan ağır gotik kapıları o güne dek hiç tamamen açık görmemiştim. Öğleden sonra ışığı, sanki ben de yeraltında, yarasalar ve sıçanlarla birlikte yaşıyormuşum gibi gözlerimi kamaştırdı. Kütüphanenin önündeki caddede bazı arabalar durmuştu. Trafik de duraklamıştı aslında. Garson kıyafetli bir kız, bir şeyleri göstererek ağlıyordu. Biri haykırdı ve iki kişi, durmuş arabalardan birinin ön lastiğine doğru eğildi. Gelinciğe benzeyen kütüphanecinin bacakları, bir arabanın altından kıvrılmıştı, kollarından biri başının üstündeydi. Asfaltın üstünde, az miktarda kanın içine öylece yüzükoyun uzanmış, sonsuz bir uykuya dalmıştı.

BABAM beni Oxford'a götürüp götürmemek konusunda kararsızdı. Sadece altı gün kalacağını söyledi, tekrar uzun bir süre okuldan kalmamı istemiyordu. Beni evde bırakmak istemesine şaşır-mıştım: o ejder kitabını bulduğumdan beri bir kez bile beni evde bırakmamıştı. Acaba bazı özel önlemler alarak mı bırakıyordu beni evde? Yugoslav sahilinde yaptığımız gezinin iki hafta sürdüğüne dikkatini çektim, okulumu birazcık olsun etkilememişti. Bana eğiti-min her zaman önce geldiğini söyledi. Bana her zaman seyahatin en iyi eğitim yöntemi olduğunu söylediğini hatırlattım, ayrıca mayıs yolculuk için en güzel aydı. Önüne yüksek notlarla dolu son karne-mi ve fiyakacı tarih öğretmenimin son ödevim için yazdığı övgü ya-zısını koydum. Yazıda: "Tarihi araştırmanın doğasına göstermiş ol-duğunuz olağanüstü ilgi, sizin yaşıңыз için enderdir." diyordu. Bu yorumu uyumadan önce bir özdeyiş gibi tekrarlaya tekrarlaya ezber-lemiştim artık.

Babam görünür bir şekilde tereddüde düşmüştü, çatalını ve bı-çağını masaya bıraktı, eski Hollanda tarzı yemek odamızda bu hare-ket yemeğe ara vermek anlamına geliyordu, tabii ki bu ara veriş bir karar verdiğine delalet değildi. Bu kez işlerinin bana sağı solu gös-termeye izin vermeyeceğini, Oxford'la ilgili izlenimlerimi, beni bir yere kapatarak mahvetmek istemediğini söyledi. Bayan Clay'la eve kapanmaktansa, Oxford'da bir yere kapanmayı tercih edeceğimi söyledim... Bayan Clay o akşam izinli olmasına rağmen, bunu konu-şurken sesimizi alçaltmıştık. Ayrıca, artık kendi başıma dolaşacak kadar büyüdüm, dedim. Oldukça... gergin geçmesi beklenen görüş-meler sırasında onunla birlikte gitmemin iyi bir fikir olup olmadığ-ını bilmediğini söyledi. Pek de aslında... dedi, ama sözün devamını getiremedi, nedenini biliyordum. Ancak Oxford'a gitmek için asıl nedenimi bir türlü söyleyemiyordum, o da benim onunla gitmemi istememesinin gerçek nedenini söylemiyordu. Ona yüksek sesle,

gözlerinin altındaki koyu gölgeler ve omuzlarını düşüren bitkin haliyle gözümün önünden bir an bile uzak kalmasını istemediğimi söyleyemiyordum. O da karşılık olarak Oxford'da güvende olamayacağını böylece benim de tehlikeye girebileceğimi söylemiyordu. Bir iki dakika kadar sustu, daha sonra nazik bir sesle tatlı olarak ne yiyeceğimizi sordu. Ben de Bayan Clay'in bizi bırakıp British Center'da sinemaya gidişini telafi etmek için yaptığı kuş üzümlü sütlaçları getirdim.

Oxford'u gözümün önünde hep şöyle canlanırmıştım: Göz alabildiğine yeşil, ortaçağ giysili öğretim üyelerinin, iki yanlarında birer öğrenci ile tarih, edebiyat ve teoloji konuşarak dolaştıkları bir açık hava katedrali. Ancak gerçek insanı hayrete düşürecek kadar canlı idi: Korna çalan motosikletler ve küçük arabalar oraya buraya dalıyor ve karşıdan karşıya geçen öğrencilere çarpmaktan kıl payı kurtuluyorlardı, kalabalık bir turist grubu, daha kaldırımlar ortada yokken dört yüz yıl önce iki piskoposun yakıldığı kaldırımın fotoğrafını çekiyordu. Öğretim üyeleri ile öğrencileri, insanı hayal kırıklığına uğratacak kadar modern giysileri yüzünden birbirinden ayırmak zordu. Büyük bir üzüntü ile Rossi'nin zamanını düşündüm, bundan kırk yıl önce Broad Caddesi'nde otobüsten inmiş olsaydık, Oxford herhalde daha saygın bir şekilde giyinmiş olurdu.

Sonra orada ilk gördüğüm kolejin görüntüsü belirdi önümde, sabah ışığının altında, duvarların üstünden yükseliyor ve ilk başta küçük bir gözlemevi zanettiğim Radcliffe Camera'ya doğru uzanıyordu. Bunların arkasında kocaman kahverengi bir kilise yükseliyor ve cadde boyunca üzerindeki likenlerin bile antika gibi görüldüğü bir duvar uzanıyordu. Acaba, bu duvar daha yeniyken buradan geçenler bizi görseler ne derlerdi... Ben kısa kırmızı bir elbise ile beyaz dantel çoraplar giymiştim, kitap çantam omzumdaydı, babam lacivert ceket ve gri pantolon, siyah balıkçı yakalı bir kazak giymiş tüvit bir şapka takmıştı, ikimizin de elinde birer küçük valiz vardı. "İşte geldik," dedi babam, ve şansa bakın, liken kaplı duvardaki bir kapıyı açmaya çalıştı. Kapı kilitliydi, bir öğrenci aşınmış demir çubukları kaldırıp bizi içeri alana kadar bekledik.

Babam Oxford'da Amerika Birleşik Devletleri ve Doğu Avrupa ilişkileri hakkında bir konferansta konuşmacıydı. Artık buzlar çözü-

lüyordu. Üniversite konferansa ev sahipliği yaptığı için, kolej amirlerinden birinin evindeki özel odalarda kalmak üzere davet edilmiş-tik.

Kolej amiri, dedi babam, bir kolejde okuyan ve burada yaşayan öğrencilerin her şeyiyle ilgilenen bir tür diktatördür. Karanlık alçak girişten geçip güneş içindeki kolej avlusuna çıktığımızda, ilk kez, yakında benim de üniversiteye gideceğim aklıma geldi, parmaklarımı kitap çantamın üzerinde çaprazladım ve kendime böyle bir cennet bulmayı bütün kalbimle diledim.

Her taraf yumuşak kaldırım taşlarıyla döşenmişti, taşlar orada burada geniş gölgelikli ağaçlarla kesiliyordu... bunlar gerçek birer melankolik ağaçtı, bazılarının altında banklar vardı. Kolej in ana binasının önünde, küçük bir üçgen şeklinde uzanan çok güzel çimler ve küçük bir gölet bulunuyordu. Burası Oxford'un en eski binalarından biriydi, on üçüncü yüzyılda, III. Edward zamanında inşa edilmiş, son eklemeleri ise Elizabeth dönemi mimarları yapmışlardı. Dikkatle kesilmiş çimler bile yaşlı ve saygıdeğerdi, tabii ki kimsenin üstüne bastığını görmedim.

Çimleri ve suyu geçtik, binanın içinde kapıcının odasına girdik, buradan amirin evine bir dizi odadan geçilerek gidiliyordu. Bu odalar herhalde kolej in ilk yapıldığı zamana ait olmalıydı, yine de ne amaçla kullanıldıklarını söylemek zordu; hepsi de alçak tavanlı, koyu duvarlı ve küçük pencereliydi. Babamın yatak odasında mavi perdeler vardı. Benimkinde ise beni sonsuz mutlu eden yüksek tenceli bir karyola bulunuyordu.

Eşyalarımızı açtık, ortak kullandığımız banyomuzdaki açık sarı lavaboda yüzümüzü yıkadık ve bizi, binanın öteki yanındaki çalışma odasında bekleyen Üstad James ile buluşmaya gittik. Kırılmış saçlı, sol elmacık kemiğinin üstünde yara izi olan, candan ve nazik biriydi. Sıcak bir şekilde el sıkışını ve kocaman, patlak ela gözlerindeki ifadeyi çok sevmiştim. Konferans için gelen babamla birlikte oraya gidişimi hiç garip karşılamamıştı, o akşamüstü, bir öğrencinin yardımıyla kolej turu yapmam gerektiğini söyleyecek kadar da ileri gitti. Asistanının gayet uyumlu ve bilgili bir genç olduğunu söyledi. Babam elbette tura çıkabileceğimi, kendisinin toplantısı ile meşgul olması gerektiğini, eh benim de hazır gelmişken buranın hazinelerini görmemem için hiçbir neden olmadığını söyledi.

Saat üçte, bir elimde yeni berem, bir elimde, babam tur sırasında not almamı tembih ettiği için, not defterimle heves içinde döndüm. Rehberim, açık renk saçlı, sırık gibi bir lisansüstü öğrencisi idi, Üstad James bizi tanıştırtırken adının Stephen Barley olduğunu söylemişti. Stephen'in ince mavi damarlı elleri ve kalın balıkçı kazağı çok hoşuma gitmişti... çok beğendiğimi söylediğimde İngiliz aksanı ile "kazak işte," dedi. Onun yanında dolaşmak, bana, geçici de olsa seçkin bir topluluğa katılmışım gibi bir duygu vermişti. Ayrıca içimde ilk kez hissettiğim belli belirsiz cinsel kıpırtı, yürürken elimin içine yavaşça kayan eli, gerçekliğin uzun duvarında zaten varlığını bildiğim bir kapıyı bir daha kapanmamak üzere sonuna dek açmıştı. Son derece korunaklı bir hayat yaşadığımı açıklamıştım... hem de çok korunaklı, on sekiz yaşma yaklaşırken bile, bunun hapis hayatına yakın bir durum olduğunun farkında değildim. Yakışıklı bir üniversite öğrencisinin yanında yürürken hissettiğim isyan duygusu, bana sanki yabancı bir kültüre ait bir şarkıyı zorlanarak söylemek gibi geliyordu. Defterime ve çocukluğuma daha sıkı sarılarak ona neden avlunun çimen yerine taşla kaplı olduğunu sordum. Bana gülümsedi. "Ah, bilemiyorum. Daha önce kimse böyle bir soru sormamıştı."

Beni yemekhaneye götürdü, burası yüksek tavanlı, Tudor dönem kirişleri ile bezeli, tahta masalarla dolu ahırdan bozma bir yapıydı. Stephen bana Rochester Dükü'nün yemek yerken masaya kazıdığı çirkin sözü gösterdi. Salonu çevreleyen pencerelerin her birinin ortasına, işlenmiş sevalplara dair eski bir sahne resmedilmişti. Rochester sırasının üstünde, ne olduğunu anlayamadığım bir sahne vardı, boynunda haç olan bir adam, elindeki sopayla, siyah paçavra yığını gibi bir şeyin üzerine eğilmişti. "Ah bu merak konusudur aslında," dedi Stephen Barley. "Bununla büyük gurur duyarız, bu adam okulumuzun eski öğretim üyelerinden biridir ve gümüş bir kazığı bir vampirin kalbine çakmaktadır."

Ona bakakaldım, bir an konuşamadım. "Peki hâlâ Oxford'da vampir var mı?" diye sordum sonunda.

"Bunu bilemeyeceğim," dedi gülümseyerek. "Ancak, kolejin eski öğretim üyelerinin çevredeki köyleri vampirlere karşı korumak gibi bir gelenekleri varmış. Aslında vampirlerle ilgili de epeyce bilgi toplamışlar, yolun karşısındaki Radcliffe Camera'da hâlâ duru-

yorlar. Efsane der ki, eski öğretim üyeleri, bunlarla ilgili kitapları koleje sokmazlarmış, bu yüzden başka yerlere dağıtmışlar, sonunda da oraya koymuşlar.”

Birden Rossi geldi aklıma, acaba bu eski külliyyatı hiç görmüş müydü? “Burada eskiden okumuş olan öğrencilerin isimlerini bulmak mümkün mü acaba... yani... belki... elli yıl önce falan, bu kolejde... lisansüstü öğrencilerinin mesela.”

“Elbette...” dedi eşlikçim biraz sorgulayan bir ifade ile tahta bankın üstünden. “Eğer istersen, amire sorarız.”

“Ah hayır.” Gençliğimin bir laneti gibi çöktü yanaklarıma kızarıklık. “Önemli bir şey değil. Ama şeyi... vampir külliyyatını görebilir miyim?”

“Korkunç şeyleri seviyorsun ha?” Hoşuna gitmiş gibi baktı, “Aslında fazla bir şey yok yani... eski levhalar, bir sürü deri kitap. Ama olur. Şimdi gidip kolej kütüphanesini görelim... bunu atlamaman lazım... sonra seni Camera’ya çıkarırım.”

Kütüphane, elbette ki üniversitenin mücevherlerinden biriydi. O masum günden sonra, bu kolejlerin çoğunu gördüm, birçoğuyla çok yakın ilişkim oldu, kütüphaneleri, şapelleri ve yemekhanelerinde dolaştım durdum, seminer odalarında ders verdim, dinlenme odalarında çay içtim. Ama rahatlıkla söyleyebilirim, hiçbir şey bu kütüphaneye benzemez, belki o tanrısal süslemeleriyle Magdalen Koleji’nin şapeli hariç tutulabilir. Önce, uzun bir terraryuma benzeyen, vitraylarla çevrelenmiş bir okuma odasına girdik, burada öğrenciler, nadide bitkiler gibi, yaşları kolejle yaşıt masaların başında çalışıyorlardı. Tavana garip lambalar asılmıştı, köşelerdeki kaideelerin üstüne VIII. Henry döneminden kalma devasa büyüklükte yer-küreleri yerleştirilmişti. Stephen Barley, bir duvar boyunca uzanan rafın üzerinde sıra sıra duran Oxford İngilizce Sözlüğü’nü gösterdi, bir diğer rafta asırları aşmış atlaslar, başka birinde İngiliz tarihine ait en eski kitaplar ve çalışmalar ve ötekilerde kolejin kurulduğu tarihten itibaren her döneme ait Latince ve Yunanca eserler yer alıyordu. Odanın ortasında, barok bir standın üstünde dev bir ansiklopedi yer alıyor ve öteki odanın girişinde, camdan bir kutunun içinde çok eski bir kitap duruyordu. Stephen bunun Guttenberg İncili olduğunu söyledi. Tepemizde yükselen Bizans benzeri kubbedeki küçük pencerelerden güneş ışığı giriyor, güvercinler uçuşuyordu.

Tozlu güneş ışığı, okuyan, kitap sayfalarını çevirmekte olan öğrencilerin üstüne düşüyor, kalın kazaklarını ve ciddi yüzlerini okşuyordu. Burası bir bilgi cennetiydi, buraya girebilmek için dua ettim.

Bundan sonra girdiğimiz oda, balkonlu, merdivenli, eski camlarla süslü yüksek penceleri uçsuz bucaksız bir salondur. Her uygun duvar, yerden kemerli tavana kadar kitaplarla doluydu. İnce tabaklanmış deriden cilt sırtlarının metrelerce boyunca uzandığını, portföylerin üst üste düzenle yerleştirilmiş olduğunu, on dokuzuncu yüzyıldan kalma kırmızı ve siyah küçük ciltlerin her tarafı doldurduğunu gördüm. Ne var acaba diye düşündüm, bunca kitabın içinde? Acaba ben okusam anlayabilir miydim? Parmaklarımın kaşındığını, bir iki kitaba dokunmak istediğimi hissettim, ama böyle bir şeye cesaret edemedim. Buranın bir kütüphane mi yoksa müze mi olduğunu tam anlayamamıştım. Bütün duygularımı dışarı vuran bir yüzle dolaşıyordum herhalde, çünkü, rehberim birden bana gülümsedi, hoşuna gitmişti. “Fena değil, ha? Sen de bir kitap kurdusun besbelli. Haydi gel, o zaman... şimdi en iyisini göreceksin. Camera’ya çıkacağız.”

Kütüphanenin sessizliğinden sonra, dışarıdaki parlak ışık ve araba gürültüsü çok rahatsız ediciydi. Ancak yine de bu duruma, bana verdiği beklenmedik armağan için şükrettim, Stephen ezilmemem için elimi tutmuştu. Otoriter bir ağabey olurdu herhalde, diye düşündüm, kuru ve sıcak elinin dokunuşu, içimde bir kıpırtı uyandırdı ve bu kıpırtı elini çektiikten sonra da orada kaldı. Neşeli ve değişmeyen profiline kaçamak bakışlarla baktığımda, bu mesajın tek yönlü olduğunu kesin olarak anladım. Ama bu benim için yeterliydi. Mesajı almıştım.

Bütün Anglofillerin bildiği gibi Radcliff Camera, İngiliz mimarlığının en büyük şaheserlerinden biridir, güzel ve garip, kitap dolu kocaman bir fıçı gibi. Bir kenarı caddeye yaslanmış ama, binanın kalanını çevreleyen geniş bir bahçesi vardır. Görkemli yuvarlak girişi gayet konuşkan ve gürültücü bir turist grubu doldurmuş olmasına rağmen, biz içeri sessizce girdik. Stephen, binanın mimarisine ilişkin, İngiliz mimarlık eğitiminin her dersinde öğretilen, rehber kitapların tümünde de belirtilen bütün ayrıntıları gösterdi. Son derece güzel ve hareketli bir yerdi. Kötülük külliyyatını saklamak için ne garip bir yer seçmişler, diye düşünerek çevreme bakındım. Sonun-

da beni bir merdivene yöneltti, balkona çıktık. “Şurası işte,” dedi. Duvarda, kitaplardan bir kayanın içine oyulmuş gibi bir kapıyı gösterdi. “Burada küçük bir okuma odası vardır. Ben sadece bir kere geldim buraya, ama galiba vampir külliyyatını burada tutuyorlar.”

Küçük loş oda, gürültücü turistlerden uzakta, sessizdi. Yüce ve saygın kitap ciltleri rafları doldurmuştu, karamel rengi sırtları eski kemikler gibi pırıl pırıldı. Kitapların arasında küçük yaldızlı bir kâsenin içinde duran kafatası, külliyyatın ürkünç doğasına çok yaraşmıştı. Oda o kadar küçüktü ki, içeri girdiğimizde az daha, sığdıra bildikleri tek masaya takılıp düşecek, dolayısıyla masanın başında bir levhanın yaprakları arasına eğilmiş ve yanındaki not defterine acele acele not almakta olan akademisyenle yüz yüze gelecektik. Solgun, zayıf bir adamdı bu. Çevresinde koyu halkalar olan gözlerini okuduğu şeyden kaldırdığında yüzünde irkilmiş ancak okuduğu şeyi sonuna dek sindirmiş bir ifade vardı. Bu adam babamdı.

ÜNİVERSİTE kütüphanesinin önünde kütüphanecinin cesedini kaldırırlarken ambulansların, polis arabalarının ve seyircilerin yarattığı kargaşada, bir dakika kadar donmuş gibi bekledim. Hayatımda karşılaştığım en sevimsiz insan olsa bile, hayatının bir anda böyle aniden sona ermiş olması çok korkunç ve inanılmaz geliyordu. İnsanlar hemen olay yerine dolmuşlardı, önüme çıkanları itip kakarak Helen'i aradım. Önce o beni bulup, eldivenli eliyle arkadan sırtıma vurduğunda müthiş bir rahatlık hissettim. Yüzü solgundu ancak toparlanmış görünüyordu. Eşarbını sıkı sıkıya boğazına sarmıştı, pürüzsüz boynunun görüntüsü gözümü aldı birden. "Birkaç dakika bekledikten sonra peşinizden aşağı indim," dedi gürültünün arasında. "Yardıma koştuğunuz için teşekkür etmek istiyorum size. Bu adam tam bir vahşiydi. Gerçekten çok cesursunuz."

Yaşadığı onca şeyden sonra, yüzünde bu kadar nazik bir ifade görmek beni şaşırtmıştı. "Asıl cesur olan sizsiniz. Sizi yaraladı," dedim alçık bir sesle. Herkesin ortasında boynunu göstermek istemiyordum. Emin olmak için, "Yaraladı mı...?" diye sordum.

"Evet," dedi sessizce. Kimse konuşmalarımızı duymasın diye, içgüdüsel bir şekilde birbirimize yaklaşmıştık. "Yukarıda üstüme atladığında, boynumu ısırıldı." Bir an sanki ağlayacakmış gibi dudakları titredi. "Çok fazla kan ememedi... zamanı olmadı, çok az acıdı zaten."

"Ama siz..." kekeliyordum, bir türlü inanamıyordum.

"Enfekte olduğumu sanmıyorum," dedi. "Çok az kanadı zaten ve elimden geldiği kadar da iyi sardım."

"Hastaneye gitsek mi acaba?" Bunu söyler söylemez pişman olmuş olmamın tek nedeni bana tuhaf bir şekilde bakışı değildi. "Yoksa yarın tedavi ettirebilir miyiz?" Böyle bir büyük beladan küçücük bir ısırıkla kurtulmuş olmaya bir türlü inanamıyordum. Yüzündeki acı, birden yüreğimin burkulmasına neden oldu. Sonra, ha-

rita konusundaki ihaneti geldi aklıma. “Ama neden...?”

“Neyi merak ettiğinizi biliyorum,” diye aceleyle sözümü kesti, aksanı iyice yoğunlaşmıştı. “Ama aklıma o yarattığı avlayacak başka bir şey gelmedi, tepkisini görmek istedim. Ona ne harita ne de bilgi vermek gibi bir niyetim yoktu, size yemin ederim.”

Yüzüne kuşkuyla baktım. Son derece ciddiydi, ağzı kederli bir şekilde aşağı bükülmüştü. “Öyle mi?”

“Bana inanın,” dedi sadece. “Ayrıca,” –alaycı gülümseyişi yüzündeki kederi yok etmişti– “kendim için kullanmak istediğim şeyleri paylaşma huyum yoktur pek, değil mi?”

Buna ters bir cevap vermek üzereydim ama yüzündeki bir şey sinirimi yatıştırdı.

“Tepkisi çok ilginçti.”

Başını salladı. “Mezara kendisinin girmesine izin verilmesi gerektiğini, birinin Rossi’yi oraya götürdüğünü söyledi. Bu çok garip, ama anlaşıldığı kadarıyla baba... yani danışmanınızın nerede olduğunu biliyor. Bu Drakulya meselesine inanamıyorum bir türlü aslında, ama belki de, bu tür tuhaf bir tarikat Profesör Rossi’yi kaçırdı.”

Olanlara inanmaya ondan daha meyilli olmama rağmen bu kez ben başımı salladım.

“Ne yapacağız şimdi?” diye sordu meraklı bir ifadeyle.

Cevabımı hiç düşünmeden vermiştim. “İstanbul’a gitmek lazım. Orada Rossi’nin incelemeye hiç fırsat bulamadığı bir belge olduğuna inanıyorum ben. Bu belge bir mezarla, belki de Drakula’nın Snagov Gölü’ndeki mezarıyla ilgili olabilir.”

Güldü. “O zaman benim güzel Romanyam’da bir tatil yapmak gerekmez mi? Elinize gümüş bir kazık alır Drakula’nın şatosuna gidersiniz ya da onu Snagov’da ararsınız. Duyduğuma göre çok hoş bir piknik yeriymiş.”

“Bakın,” dedim alınmış bir şekilde. “Biliyorum, bütün bunlar çok garip, ama Rossi’nin kayboluşuyla ilgili bulabildiğim bütün izlerin peşine düşeceğim. Siz de bir Amerikan vatandaşının Demir Perde’yi geçip birini arayamayacağını gayet iyi biliyorsunuz.” Sükûnetim onu biraz utandırdı, çünkü cevap vermedi. “Size bir şey sormak istiyorum. Kiliseden çıkarken, Rossi’nin Drakula’yı arayışı ile ilgili annenizin bir şeyler bilebileceğini söylediniz? Bununla ne kastediyordunuz?”

“Annemle tanıştığında ona Romanya’ya Drakula efsanesini araştırmaya geldiğini söylemiş; ayrıca annem de bu efsanenin doğruluğuna inanır. Belki Rossi’nin araştırmalarıyla ilgili bana anlattığından daha çok şey biliyordur... pek emin değilim gerçi. Bu konu hakkında kolay kolay konuşmaz, ben de bu işe zaten değerli baba tarafım nedeniyle tamamen akademik amaçlarla merak sarmış bulunuyorum. Belki de ona kendi deneyimleri hakkında daha çok soru sorsam iyi olurdu.”

“Bir antropoloğun böyle bir şeyi atlaması tuhaf,” dedim kuru bir sesle. Artık bir kez daha onun benden yana olduğuna inanmıştım, rahatlamayla karışık bir alginganlık hissediyordum. Yüzü muzip bir ifadeyle aydınlandı.

“Tuş, Sherlock. Tekrar görüştüğümüzde ona sormayı unutmam.”

“Bu ne zaman olacak?”

“Birkaç yıl sonra herhalde. Değerli vizem, Doğu ve Batı arasında öyle sık sık gidip gelmeme izin vermiyor.”

“Hiç telefon etmiyor ya da mektup yazmıyor musunuz?”

Yüzüme bakakaldı. “Ah bu Batı ne kadar masum bir yer,” dedi sonunda. “Orada telefon var sanıyorsunuz değil mi? Mektuplarımın açılıp okunduğunu da düşünmüyorsunuz herhalde.”

Yola gelmiş bir şekilde sustum.

“Bu kadar acilen aradığınız şu belge neymiş Sherlock?” diye sordu. “Acaba Ejder Tarikatı hakkındaki şu bibliyografya olmasın? Kâğıtların arasındaki listede gördüm de. Ayrıntılı bir şekilde tarif etmediği tek şey oydu. Bulmak istediğiniz şey o mu?”

Tabii ki doğru tahmin etmişti. Entelektüel gücüyle ilgili tekinsiz bir sezgi sarmıştı içimi, esefle, keşke daha uygun koşullarda sohbet edebilseydik, diye düşündüm. Öte yandan, ne aradığımı tahmin etmesi pek de hoşuma gitmemişti. “Neden öğrenmek istiyorsunuz bunu?” diye sordum, “Araştırmanız için mi?”

“Elbette,” dedi sert bir ifadeyle. “Geri döndüğünüzde beni arayacak mısınız?”

İçimi bezginlik kapladı birden. “Döndüğümde mi? Nasıl bir şeyle karşılaşacağımı hiç bilmediğim gibi, ne zaman döneceğimi de bilmiyorum. Gittiğim yerde belki de vampir saldırısına uğrarım.” Bu sözleri, durumla alay etmek niyetiyle söylememiştim. Ama ağ-

zımdan çıktıkları anda, durumun gerçekdişılığı birden tekrar kafama dank etti. Ben, belki de yüzlerce kez yaptığım gibi kütüphanenin kapısında duruyordum ve Romen bir antropologla –sanki inanıyormuşum gibi– vampirler hakkında konuşuyordum, polis arabaları ve ambulanslar, az önce, doğrudan olmasa da benim de karıştığım bir ölüm olayı nedeniyle ortalığı birbirine katıyorlardı. Sevimsiz işlerini yaparlarken onlara bakmamaya çalıştım. Birdenbire, fazla da acele etmeden buradan uzaklaşmak zorunda olduğumu anladım. Bu noktada, birkaç saat için bile olsa, polis sorgusunu kaldıracabilecek durumda değildim. Yapacak çok fazla işim vardı ve bunlar derhal yapılmalıydı... Türkiye'ye gitmek için vize almak zorunda olabilirdim, bu yüzden New York'a uzanmam gerekecekti belki de, sonra uçak bileti bulmalıyım ayrıca elimdeki bilgilerin bir kopyasını evde güvenilir bir yere yerleştirmeliydim. Bu dönem dersim yoktu çok şükür ki, ama bölüme geçerli bir mazeret göstermem ve annemle babama benim için kaygılanmamalarını sağlayacak bazı açıklamalar yapmam gerekiyordu.

Helen'e döndüm. "Bayan Rossi," dedim. "Eğer bu bilgileri kendinize saklarsanız, döner dönmez sizi arayacağıma söz veriyorum. Bana söyleyebileceğiniz başka bir şey var mı? Ben gitmeden önce annenize ulaşabilmenin bir yolunu düşünebilir miydiniz acaba?"

"Ona mektup haricinde ulaşamam," dedi düz bir sesle. "Ayrıca annem İngilizce bilmez. İki yıl sonra eve döndüğümde ona bu konuda gereken soruları kendim soracağım."

İçimi çektim. İki yıl çok uzun bir süreydi. Düşünülemeyecek kadar uzun hem de. Rossi'nin kayboluşuyla ilgili her şeyi benden başka tek bilen ve sadece birkaç gün –hatta birkaç saat– geçirmiş olduğum insandan ayrılacak olmaktan dolayı tuhaf bir endişe içindeydim. Bütün bunların ötesinde, bugüne dek aklıma bile getirmemiş olduğum bir ülkede tek başıma olacaktım. Ama ne olursa olsun, bu iş yapılmalıydı. Elimi uzattım. "Bayan Rossi, bu zararsız deliye iki gün katlandığınız için teşekkür ederim. Eğer sağ salim dönersem... yani belki... babanızla birlikte sağ salim dönersek, sizi mutlaka arayacağım."

Eldivenli eliyle belirsiz bir hareket yaptı, sanki Rossi'nin sağ salim dönecek olması onu ilgilendirmiyormuş gibiydi, ama elini bana uzattı ve nazik bir şekilde sıktı. İçimden bir ses, elimi sıkı sıkı tutan

bu elin, bildiğim dünyayla son temasım olduğunu söylüyordu. “Güle güle,” dedi. “ Size araştırmanızda çok büyük şans dilerim.” Yüzünü kalabalığa döndü. Ambulans sürücüleri kapıları kapatıyorlardı. Ben de döndüm ve merdivenlerden indim, dörtgen taşların üstünde yürümeye başladım. Kütüphaneden yüz adım uzaklaşmıştım ki, ambulansa bakanların arasında koyu giysili bedenini seçmek umuduyla arkamı döndüm. Hayretle koşarak bana doğru geldiğini, hatta bana çarpmak üzere olduğunu gördüm. Yüzünde, elmacık kemiklerine doğru yayılan bir pembelik vardı. Aceleyle konuştu. “Düşündüm de,” dedi ve durdu. Derin bir nefes aldı. “Bu olay benim hayatımdaki her şeyden daha önemli.” Bakışı dimdik, meydan okur gibiydi. “Nasıl yapacağımı bilmiyorum tam olarak ama, galiba ben de sizinle birlikte geliyorum.”

BABAMIN, toplantı yerine Oxford vampir külliyyatının başında ne aradığına dair ileri sürdüğü mazeretler gayet hoştu. Toplantı iptal edildi, dedi Stephen Barley'in elini her zamanki kibarlığı ile sıkarken. Buraya eski bir meseleyi araştırmak için gelmiş. –burada durdu, dudaklarını ısırır gibi yaptı ve tekrar denedi– Biraz sessizlik ve huzur arıyormuş (buna kolayca inanabilirdim). Stephen'in varlığına, uzun boylu sağlıklı bedenine, kalın kazaklı giysilerine duyduğu şükran hissedilir düzeydeydi. Ayrıca burada benimle karşılaştığı için asıl şaşıran o olduğuna göre, bana ne diyebilirdi ki? Elinin altındaki levhayı nasıl açıklayacak, ya da başlığını nasıl kapatacaktı? Kapattı, ama çok geç kalmıştı: Kalın fildişi renkli kâğıdın üzerinde kalın bir mürekkeple yazılmış bölüm başlığını görmüştüm bile: *"Vampires de Provence et des Pyrenees"*.

O gece, üstadın evindeki, perdeli yatağında çok az uyudum, saat başı gördüğüm garip rüyalar yüzünden uyandım. Bir kez, babamla benim odamı ayıran banyonun kapasından sızan ışık yüzünden uyandım, ama bu beni rahatlattı. Birkaç kez, onun hiç uyumadığı ve odasında sessiz sessiz bir şeyler yaptığına dair his yüzünden aniden uyandım. Şafağın sökmesine yakın saatlerde, perdelerden sabahın gri ışıkları yavaşça sızmaya başladığında ise son kez uyandım.

Bu kez beni uyandıran şey sessizlikti. Her şey çok durgundu: Avludaki ağaçların belli belirsiz çizgileri (perdenin kenarından onları görebiliyordum), yatağımın yanındaki koca zırh ve hepsinin ötesinde hemen yandaki babamın odası. Onun bu saatte ayakta olmaması değildi beni rahatsız eden, normal koşullarda bu saatte uyuyor olmalıydı zaten... belki de sırtüstü yatmışsa, hafifçe horluyor olması gerekirdi... aklından bir gün öncenin sıkıntılarını siliyor, önünde uzanan konferans, seminer ve tartışma programlarını erteliyordu. Yolculuklarımız boyunca, benim çoktan kalktığımı bildiği halde, odamın kapısına hafifçe vurur, kahvaltıdan önce birlikte yapacağımız yürüyüş için acele etmemi hatırlatırdı bana.

Bu sabah, sessizlik bana hiç hayra alamet gelmedi, koca yatağımdan indim, giyindim ve boynuma bir havlu sardım. Banyodaki küvete uzanıp, babamın uykudaki nefesini dinleyecektim biraz. İçeride olmadığından emin olduğum halde, banyonun kapısını hafifçe vurdum. Aynanın önünde durmuş yüzümü kurularken, sessizlik iyice yoğunlaşmıştı. Kulağımı kapısına dayadım. Horluyor olması gerekirdi. Zar zor bulduğu bu dinlenme anını bozmanın kalpsizlik olduğunu biliyordum ama panikten kollarım ve bacaklarım karınca lanmaya başlamıştı artık. Kapıyı hafifçe tıklattım. İçeriden hiç ses gelmedi. Uzun yıllardır, birbirimizin mahremiyetine çok saygılı olmuştuk, ama o an, banyo penceresinden gri sabah ışığı girerken, odanın kapısını açtım.

Babamın yatak odasında, ağır perdeler çekikti, bu yüzden mobilyaları ve resimleri seçmem zaman aldı. Sessizlik ensemdeki tüyleri diken diken etmişti. Yatağa doğru bir adım attım, ona seslendim. Yaklaştığımda, yatağın gayet düzgün bir şekilde düzeltilmiş olduğunu gördüm. Oda boştu. Tuttuğum nefesimi bıraktım. Dışarı çıkmıştı, yalnız başına yürüyüş yapıyordu, herhalde yalnızlığa ve düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Ama içimden bir ses, yatağın başucundaki ışığı açmamı söyledi, çevreme dikkatle baktım. Işığın altında bana yazılmış bir not buldum. Notun yanında duran iki şey beni çok şaşırtmıştı. Zincire geçirilmiş gümüş bir haç ve bir baş taze sarmısak. Bu nesnelerin yüzüme çarptığı çıplak gerçeklik, babamın yazdıklarını okumadan midemin ağrımasına neden olmuştu.

Benim sevgili kızım,

Seni böyle şaşırttığım için gerçekten çok üzgünüm, ama yeni bir iş için çağrıldım ve seni uykunda rahatsız etmek istemedim. Birkaç günlüğüne gidiyorum, umarım. Üstad James ile arkadaşın Stephen Barley'in eşliğinde eve gönderilmeni konuştum. Stephen, birkaç gün derslerinden izinli sayılacak ve seni bu akşam Amsterdam'a götürmek üzere gelecek. Bayan Clay'in seni almak üzere gelmesini istemiştim ancak kız kardeşi rahatsızlandığı için tekrar Liverpool'a gitmek zorunda kalmış. Bu gece seni evde karşılamayı umuyor. Her durumda seninle ilgilenecek biri olacak, ayrıca ben senin kendine gayet iyi bakacağına eminim. Benim yokluğum seni meraklandırmasın.

Bu gizli bir mesele, ancak eve döner dönmez sana ne olduğunu anlatacağım. Bu süre zarfında, senden bütün kalbimle, haçı sürekli takmanı ve her iki cebinde de sarmısak bulundurmanı rica ediyorum. Bilirsin, bugüne dek sana ne dini bir baskı yaptım, ne de hurafelere inanmanı istedim, çünkü bunlara ben de hiçbir zaman inanmam. Ancak kötülükle, onun koşulları ile mücadele etmek zorundayız, mümkün olduğu kadar, ki sen bu koşulları zaten aşağı yukarı biliyorsun. Sana bir baba yüreği ile bu konudaki dileklerime karşı çıkmaman için yalvarıyorum.

İçten sevgi sözleriyle imzalanmıştı, ancak aceleyle yazıldığını görebiliyordum. Kalbim deli gibi atıyordu. Ucunda gümüş haç olan zinciri hemen boynuma taktım, sarmısağı ikiye bölerek elbisemin ceplerine yerleştirdim. Boş odaya bakarken düşündüm, bu kadar acele bir şekilde gece yarısı kolejden çıkıp giderken, yatağı böyle düzgün bir şekilde toplamak tam babama göreymiş. Ama bu acelenin nedeni neydi? Ne olursa olsun, bunun diplomatik bir görev olmadığı kesindi yoksa bana az çok bir şeyler söylerdi. İş yüzünden sık sık acil yolculuklara çıkardı, giderken Avrupa'nın öteki ucunda küçük bir kriz meydana geldiğine dair çok az şey söylerdi belki ama mutlaka nereye gideceğini bilirdim. Bu kez, diyordu, hızla çarpan kalbim, bu kez iş yüzünden gitmedi. Ayrıca, burada, Oxford'da bütün hafta boyunca konferans verecek ve toplantılara katılacaktı. Babam böyle konuları hafife alacak biri değildi.

Hayır. Ortadan kayboluşunun son zamanlarda yaşadığı çöküşle mutlaka bir ilgisi vardı.. birden epeydir böyle bir şeyden korkmuş olduğumun farkına vardım. Ayrıca, dün Radcliff Camera'da yaşanan sahne geldi gözümün önüne, babam bir şeylere dalmıştı... acaba ne okuyordu o sırada? Ve nereye, ah nereye gitmişti? Beni almadan nereye gitmişti? Kendimi bildim bileli ilk kez bu soruyu soruyordum. Onca sene, babam beni annesiz, kardeşsiz, yurtsuz bir hayatın yalnızlığından korumuş, bunca yıl bana hem annelik hem de babalık yapmıştı... öksüz olduğumu ilk kez hissediyordum.

Bir elimde valizim, bir elimde yağmurluğumla üstadın kapısında belirlediğimde, bana çok nazik davrandı. Beni eve götürmesi için bir öğrencinin görevlendirilmiş olmasına çok teşekkür ettiğimi –koca Manş'ı geçmek için– bu nezaketini hiçbir zaman unutmayacağımı,

ama tek başıma yolculuk etmeye hazır olduğumu söyledim. Bunları söylerken küçük ama sancılı bir hayal kırıklığı duymadım değil... çünkü yanımdaki koltukta Stephen Barley'in gülümseyen yüzüyle bütün gün yolculuk yapmak çok hoş olurdu. Ama yine de bunların söylenmesi gerekiyordu. Birkaç saat içinde sağ salim varırım eve diye tekrarladım, bir yandan da kırmızı mermer havuzun içinde beliren görüntüme bakıyor veya bu nazik gülüşlü adam içimden geçenleri anlıyorsa, ya yüzümden okunuyorsa diye kaygılanıyordum. Eğer beni merak edecekse eve varır varmaz onu arayacağımı ekledim, ve tabii ki, zaten babam birkaç gün içinde evde olacaktı.

Üstad James, benim tek başına evime dönebileceğime emindi, bağımsız ruhlu bir genç olduğum zaten belli oluyordu, ama bu mümkün değildi... daha da nazik bir gülümsemeyle bana döndü... çok eski bir dostu olan babama verdiği sözü tutmak zorundaydı. Ben babamın en değerli hazinesiydim ve beni doğru dürüst bir koruma olmaksızın eve yollayamazdı. Bu benim yüzümden değildi kesinlikle, babam böyle istediği içindi... onun istediklerini yapmamız lazımdı. Stephen Barley, ben daha fazla tartışmadan, hatta üstadın babamın çok eski bir dostu olduğu bilgisini sindiremeden, birden ortaya çıktı. Oysa ben onların daha birkaç gün önce tanışmış olduklarını sanıyordum. Bu tuhaflığı aydınlatacak zamanım yoktu, Stephen sanki eski bir arkadaşımın gibi orada öylece durmuş bana bakıyordu, elinde ceket ve şapkası vardı. Onu gördüğüm için çok fazla üzülemedim.

Üstad James, gayet serin bir sesle, "İşin başladı bile delikanlı," dedi Stephen'e. "Amsterdam'a varır varmaz beni arayacaksın ve evdeki kadın ile konuşacaksın. İşte biletleriniz ve bir şeyler yemeniz için gerekecek para. Tabii bana alışveriş fişlerini getireceksin." Ela gözleri parladı. "Tabii sana kendine azıcık Hollanda çikolatası alamazsın, demiyorum. Belçika çikolatası kadar iyi değildir gerçi ama idare eder. Haydi gidin artık ve aklınızı kullanın." İfadesiz bir yüzle elimi sıktı ve bana kartını verdi. "Güle güle hayatım, üniversiteye gireceğin zaman yine gel ve bizi gör."

Üstad James'in çalışma odasından çıkınca Stephen, elimden çantamı aldı. "Haydi gidelim, on otuz trenine biletimiz var, bir an önce yola çıksak iyi olur."

Gördüğüm kadarıyla Üstad James ve babam her şeyi düşünmüş-

lerdi, acaba beni evde daha neler bekliyordu. Ancak şu anda başka işlerim vardı. "Stephen?" diye başladım.

"Ah, bana Barley de," diye güldü. "Herkes bana öyle der, ben de buna o kadar alıştım ki, adımla duymak bana çok garip geliyor artık."

"Peki." Gülümsemesi bugün bulaşıcıydı... kolayca bulaşıyordu. "Barley, ben... yola çıkmadan önce senden bir şey rica edebilir miyim?" Başını salladı. "Son bir kez daha Camera'ya gitmek istiyorum. O kadar güzeldi ki... ben... hem vampir külliyatını da son bir kez görmek istiyorum. Doğru dürüst bakamadım bile."

İnledi. "Bu tuhaf şeyleri seviyorsun. Aileden geliyor herhalde."

"Biliyorum," kendimi çok kötü hissettim.

"Peki, gidip bakarız, ama sonra koşmamız lazım. Eğer treni kaçırsak Üstad James, benim kalbime kazık çakar haberin olsun."

Camera, bu sabah sessiz, neredeyse boştu. Cilalı merdivenlerden hızla, bir gün önce sürpriz bir şekilde babamla karşılaştığımız kata çıktık. O küçük odaya girdiğimde, gözyaşlarımı güçlükle zapt ettim; birkaç saat önce babam burada oturmuş, gözlerini garip bir bakış gölelemişti ve ben onun şu anda nerede olduğunu bile bilmiyordum.

Hiçbir şey olmamış gibi bizimle konuşurken, kitabı nereye kaldırmış olduğunu aklımda tutmuştum. İçinde kafatası olan cam kabın altında, solda olacaktı. Raftaki kitapların üzerinde parmaklarımı gezdirdim. Barley yanımda duruyor (bu kadar küçük bir odada yakın durmamak mümkün değildi zaten, keşke balkona çıksa dedim içimden) sahici bir merakla beni izliyordu. Kitabın olması gereken yerde, sanki çekilmiş bir diş gibi bir boşluk vardı. Dondum; benim babam asla, hiçbir zaman kitap çalmazdı, o zaman kim almıştı bunu? Sonra birden biraz ötede kitabı gördüm. Biri, son gelişimden sonra kitabı yerinden almıştı. Acaba bir kez daha bakmak üzere babam buraya mı gelmişti? Yoksa kitabı yerinden başkası mı çıkartmıştı? Kuşkuyla cam kâsedeki kafatasına baktım, ama o bana, boş ve anatomik bir bakışla karşılık verdi. Sonra dikkatle kitabı kaldırdım... uzun, kemik rengi bir sırtı ve siyah ipek kurdeleden bir ayraacı vardı. Kitabı masanın üzerinde açtım ve aradığım bölümü buldum: *Vampire du Moyen Age*, Baron de Hejduke, Bükreş, 1886.

"Bu uğursuz saçmalıklardan ne istiyorsun?" Barley omzumun üstünden bakıyordu.

“Ödevim için lazım,” diye geveledim. Kitap bölümlerden oluşuyordu hatırladığım kadarıyla: “*Vampires de la Toscane*”, “*Vampires de la Normandie*” diye uzayıp gidiyordu. Sonunda aradığımı buldum: “*Vampires de Provance et des Pyrenees*” Aman allahım, Fransızcam buna yetecek miydi? Barley saatine bakıp duruyordu. Parmağımla hızla satırların üstünden geçtim, fildişi rengindeki kâğıdı hırpalamamaya dikkat ediyordum. “*Vampires dans les villages de Provence...*” babam burada ne arıyordu? Söz konusu kısmın ilk sayfasını kıvrı-mıştı. “*Il y aussi une legende...*” Biraz daha eğildim.

O andan sonra, ilk seferinde ne hissetmiş olduğumu sık sık düşündüm. O ana kadar, yazılı Fransızcaya yaptığım akınlar, tamamen faydacıl bir amaç taşıyordu, benim için matematik alıştırması yapmaktan hiçbir farkı yoktu. Yeni bir kavramı anladığım anda, hemen ikinci alıştırmaya geçiyordum. O ana kadar anlamının ve kavramanın sözler kanalıyla akıldan yüreğe aktığını bilmiyordum, yeni bir dilin yürüdüğü yolu, insanın gözünün önünde yüzmeye başlayışını, algılamanın adeta vahşi adımlarını, anlamın o anlıksal, neşeli yürüyüşünü, kâğıdın üzerine basılmış sözcüklerin ete kemiğe bürünüşünü, ışığa ve ısıya kavuşmasını o zaman sezdim ilk kez. Gerçeği anlamama başka yoldaşlar da yardımcı oldu: Almanca, Rusça, Latince, Yunanca ve –az buçuk– Sanskritçe.

Ancak o sırada henüz bunu idrak etmemiştim. “*Il y a aussi une legende*”, nefes aldım, Barley birden okumak üzere eğildi. Yüksek sesle tercüme ettiği şey, akılsal bir boşluğun içine düşmeme neden oldu, “Drakula’nın bütün vampirlerin en soylusu ve en tehlikelisi olduğuna dair bir efsane mevcuttur. Gücünü Eflak’da değil, bir miras yoluyla Saint-Mathhieu-des-Pyrenees-Orientales’deki bir manastırda kazanmıştır. Bu manastır, efendimizin 1000. yaşında kurulmuş bir Benediktin ibadethanesidir.” Okumayı bitiren Barley, “Ne demek bütün bunlar?” diye şaşkınlıkla sordu.

“Okul ödevi,” diye tekrarladım, gözlerimiz kitabın üstünde buluştu, beni sanki ilk kez görüyormuş gibi bakıyordu. “Senin Fransızcan iyi mi?” diye sordum saygıyla.

“Elbette,” dedi ve tekrar sayfaya eğildi. “Söylendiğine göre, Drakula her on altı yılda bir bu manastıra gider, atalarını anar ve ölümsüzlüğünü sağlayan gücü yenilermiş.”

“Devam et lütfen,” dedim masanın öteki tarafından.

“Tabii ki,” dedi. “Pierre de Provence tarafından on yedinci yüzyılın başında yapılan hesaplamalara göre, Drakula, Saint Matthieu’yu mayıs ayında, yarım ay sırasında ziyaret ediyormuş.”

“Ayın durumu şimdi nasıl?” Yutkundum, ama Barley bunun farkına varmadı. Saint Matthieu’den bir daha söz edilmiyordu; yazının devamında, Perpignan’daki bir kilise belgesine yer verilmişti. Belgeye göre, 1428 yılında bölgede, keçilere ve koyunlara karşı yapılan bazı tacizlerden söz ediliyordu; kilise yazarının bu sorunu vampirlerle mi yoksa koyun hırsızlarına mı bağladığı çok açık değildi. “Tuhaf şeyler bunlar,” dedi Barley. “Siz bunları eğlence olsun diye mi okuyorsunuz? Kıbrıs’taki vampirler hakkında bilgi istiyor musun?”

Kitaptaki diğer şeyler benim aradığım konuyla ilgili değildi. Barley tekrar saatine bakınca, kitabı üzüntüyle yerine götürdüm.

“Eh, işte bu çok hoş,” dedi Barley merdivenlerden inerken. “Sen çok ilginç bir kızsın, değil mi?” Ona ne demek istediğini sormadım, ama bunun bir iltifat olduğunu umdum.

Trende, Barley sınıf arkadaşlarını anlatarak beni eğlendirdi, sonra Manş’ın yağlı gri sularında bizi bekleyen tekneye binene kadar çantamı da taşıdı. Parlak ve serin bir gündü, bu yüzden rüzgârdan korunmak için içerideki plastik kaplı koltuklara oturduk. “Dönem sırasında fazla uyumam,” dedi Barley, ceketini rulo yapıp başının altına koydu ve hemen uykuya daldı.

Birkaç saat uyuyacak olması benim de işime geliyordu, çünkü düşünecek çok şeyim vardı, birçok şeyi kafamın içinde adeta akademik bir titizlikle sıralamam gerekiyordu. En acil sorunum, tarihsel olaylar arasında bağ kurmak değil, Bayan Clay’di. Beni Amsterdam’daki evimizin girişinde, babam ve benim için endişelenerek bekliyor olmalıydı. Onun varlığı en azından gece boyunca evden hiçbir yere kıpırdamamamı sağlayacak, ve ertesi gün eğer okul çıkışında eve dönmezsem, muhtemelen Amsterdam polisinin en az yarısını yanına alarak kurt gibi peşime düşecekti. Ayrıca Barley de vardı. Karşımda uyuyan yüzüne baktım. Ceketine dayanmış horulduyordu. Yarın ben okula gitmek için evden çıktığımda, Barley feribotun yolunu tutacaktı, yolda onun kuşkularını uyandırmamak için çok dikkatli olmalıydım.

Bayan Clay, gerçekten de beni evde bekliyordu. Barley, ben anahtarlarımı ararken arkamda duruyor, hayranlıkla eski evlere ve

pırıl pırıl parlayan kanallara bakıyordu... “Mükemmel, şu insanlara bak, Rembrandt’ın resimleri gibi sanki.” Bayan Clay, beni ani bir hareketle içeri çektiğinde, kapıyı az daha onun yüzüne kapatıyordu. Bu konuyu tatlılıkla halletmeye eğilimli olduğunu görünce rahatladım. İkisi hızla Üstad James’a telefon etmek için mutfığa giderken, ben yüzümü yıkayacağımı söyleyerek yukarı koştum. Aslında –düşüncesi bile kalbimin hızlı hızlı çarpmasına neden oluyordu– bir an önce babamın sığınağına girmekti niyetim. Bayan Clay ve Barley’le nasıl başa çıkacağımı daha sonra düşünecektim. Şimdi, orada sakladığına emin olduğum şeyin ne olduğunu bulmak zorundaydım.

1620 yılında yapılmış olan evimizin, ikinci katında üç yatak odası vardı. Bu dar, az ışık alan odalara babam bayılır, burayı yapmış ve yaşamış insanların emeklerini ve sadeliklerini yansıttığını söylerdi. Onun odası, bu üç odanın en büyüğü idi, Hollanda mobilya sanatının seçkin örneklerini barındırırdı içinde. Bu çok sade mobilyaları, bir Osmanlı halısı ve yatak örtüsü, Van Gogh’un elinden çıkmış küçük bir çizim ve Fransa’da bir çiftlik evinden alınmış yirmi bakır kapla süslemişti. Bir duvara yan yana asılmış olan kaplar, aşağıdaki kanaldan gelen ışığın pırıltılarını yansıtıyorlardı. İlk kez, bu güzel odanın sadece eklektik bir zevki yansıtmadığını, manastıra özgü bir sadeliği de olduğunu fark ediyordum. Odada tek bir kitap bile yoktu; kitapların hepsi aşağı kattaki kütüphanede duruyordu. On yedinci yüzyıldan kalma sandalyenin üstüne tek bir giysi bile asılmamıştı, yazı masasının üstüne tek bir gazete bile konmamıştı. Odada ne telefon vardı ne de çalar saat. Babam her sabah çok erken uyanırdı. Burası basit bir yaşamı yansıtıyordu, sadece uyunan, uyanılan ve belki de dua edilen, tabii burada hiç dua edilmiş miydi bilmiyorum, belki de ilk yapıldığı yıllarda edilmişti. Bu odayı çok severdim ancak çok da ender girerdim.

Bir hırsız gibi sessizce içeri girdim, kapıyı kapattım, yazı masasını açtım. Feci bir duyguydu bu, tıpkı bir tabutu açmak gibi, ama işime devam ettim, küçük raflardan her şeyi indirdim, çekmecelerde ne varsa çıkarttım, ama aldığım her şeyi tıpkı bulduğum gibi yerine koydum... arkadaşlarından gelen mektupları, incecik kalemlerini, üzerinde isminin baş harfleri olan not kâğıtlarını. Sonunda elime mühürlü bir paket geçti. Utancı bir yana bırakarak paketi açtım ve içinde üstünde birkaç satır olan bir kâğıt buldum, kâğıt bana yazıl-

mıştı, kâğıda iliştirilmiş mektupları ancak hiç beklenmedik bir şekilde öldüğü ya da uzun süre ortaya çıkmadığı takdirde okumamı istiyordu. Geceler boyu, onun yanına gittiğimde bir elini kâğıtların üzerine kapatarak hiç durmadan yazdığını görmemiş miydim? Paketi hırsıyla açtım, yazı masasını kapattım ve bir kulağım Bayan Clay'in merdivenleri çıkan ayak seslerini kollarken, bulduğum şeyi odama götürdüm.

Paket mektuplarla doluydu, her biri özenle bir zarfın içine yerleştirilmiş ve üzerine benim adımla evimizin adresi yazılmıştı, sanki bu mektupları bana teker teker postalayacakmış gibi. Hepsini sıraya dizdim –birçok şeyi farkında bile olmadan öğrenmiştim– ve ilk mektubu dikkatle açtım. Üstündeki tarih altı ay öncesine aitti, girişindeki cümle, adeta yürekten kopan bir çığlıktı. “Sevgili kızım; –el yazısı gözlerimin önünde titriyordu– eğer bu mektubu okuyorsan, beni affet. Anneni bulmak için gitmek zorunda kalmışım demektir.”

İkinci Bölüm

Nasıl bir yere gelmiş, nasıl insanların arasına düşmüştüm. Nasıl uğursuz bir maceraya atılmıştım?... Gözlerimi ovuşturdum ve uyanık olup olmadığımı emin olmak için kendimi çimdikledim. Her şey bana korkunç bir kâbus gibi geliyordu, birden uyanacak ve çöken şafağın ışıkları perdelerin arasından sızarken kendimi evde bulacaktım. Fazla çalıştığım gecelerin sabahları böyle olurdu genellikle. Ancak çindiği etimde hissettim, gözlerim beni yanıltmıyordu. Karpatlar'ın ortasında, uyanıktım. Şimdi artık sabırlı olmaktan ve sabahın gelmesini beklemekten başka yapacak bir şeyim yoktu.

Bram Stoker, *Drakula*, 1897

AMSTERDAM tren istasyonunun manzarası benim için çok tanıdık... buradan defalarca geçmiştım, ama ilk kez yalnızdım. Hiçbir yere yalnız gitmemiştim, bu yüzden Paris'e kalkan sabah trenindeki yerime oturduğumda, nabzımda hissettiğim hızlanma, sadece babam yüzünden duyduğum ürperti ile ilgili değildi... kanımdaki hızlanmanın nedeni, o güne kadar ilk kez kendimi bu denli özgür hissediyor olmamdı. Evde kahvaltı bulaşıklarını yıkamakta olan Bayan Clay, benim okula gittiğimi sanıyordu. Feribota binmiş olan Barley de benim okula gittiğimi sanıyordu. Sıkıcı ama kibar Bayan Clay'i kandırdığım için üzülyordum, çıkarken ani bir nezaketle elimi öpen ve bana çikolata ikram eden Barley'i kandırdığım için daha da çok üzülyordum. Gerçi ne zaman isterse ona Hollanda şekerlemelerinden alabileceğimi hatırlatmışım. Bütün bu dertler sonra erdiği zaman ona mektup yazabileceğimi düşündüm... ama bu, hayal edemeyeceğim kadar uzak bir zaman dilimiydi.

Şu anda, pırıl pırıl parlayan Amsterdam sabahının ışıkları düşüyordu üstüme. Bu sabah bile, evimizden istasyona doğru kanallar boyunca yürürken, kendimi ne kadar rahat hissediyordum. Fırından yeni çıkmış ekmeğin kokusu, kanallardan yükselen nemli koku, her şeyde hissedilen o faal temizlik. İstasyondaki bir bankta, çantamın içindekileri kontrol ettim. Giysiler, babamın mektupları, ekmek, peynir, mutfaktan alınmış ve folyoya sarılmış meyveler. Bereketli mutfak kumbarasını da talan etmiş –eğer kötü bir şey yapıyorsam, yirmi şey de yapabilirdim– çantamdaki paraya katmışım. Bu durum Bayan Clay'in çok çabuk uyanmasına neden olacaktı ama, yapacak bir şey yoktu... Biriktirdiğim azıcık parayı çekmek için, bankaların açılmasını bekleyerek oyalanamazdım. Yanıma kalın bir kazakla yağmurluğumu, pasaportumu, uzun tren yolculukları için okunacak bir kitap ve Fransızca cep sözlüğümü de almışım.

Bir şey daha çalmışım. Büfemizin içinde, babamın diplomatik

görevlerinden getirmiş olduğu hediyelerin arasında duran gümüş bıçağı, babam o yolculuklara, vakfının ilk kuruluşu sırasında bazı temaslarda bulunmak için çıkmıştı. Onunla birlikte gitmek için daha çok küçük olduğumdan, beni Amerika Birleşik Devletleri'nde bazı akrabalarımıza bırakırdı. Bıçak gayet keskindi ve sapında çok güzel süslemeler vardı. Yine çok süslü bir kının içinde duruyordu. O güne kadar evimizde gördüğüm tek silah buydu... babam silahlardan nefret ederdi. İyi bir koleksiyoncu olmasına rağmen hiçbir zaman kılıçlar ya da savaş baltaları toplamaya heves etmemişti. Bu küçük bıçakla kendimi nasıl koruyacaktım bilmiyordum ama, onun çantamın içinde olması bana güven veriyordu.

Ekspres kalkacağı sırada istasyon iyice kalabalıklaşmıştı. O zaman hissetmişim, şimdi ise biliyorum, ne kadar tatsız bir durumda olursanız olun, bir trenin istasyona girişi kadar keyifli bir şey yoktur... özellikle de bir Avrupa treninin; ve özellikle de bu Avrupa treni size güneye götürüyorsa. Hayatımın o döneminde, yani yirminci yüzyılın son çeyreğinde, son buharlı lokomotiflerin Alpleri düzenli bir hızla geçerken çıkardıkları o ısıklık gibi sesi duymuştum.

Şimdi, okul çantama sıkı sıkı yapışmış, yüzümde bir gülümseme ile yine trene biniyordum. Önümde saatler uzanmaktaydı ve benim o saatlere sadece kitabımı okumak için değil, babamın mektuplarını tekrar gözden geçirmek için de ihtiyacım vardı. Yönümü doğru seçtiğime inanıyordum, ama neden doğru olduğunu tekrar teyit etmem gerekiyordu.

Sessiz bir kompartıman buldum, kimsenin beni izlememiş olduğunu umarak, koridor kenarındaki perdeleri çektim. Birkaç dakika sonra, mavi paltolu ve şapkalı orta yaşlı bir kadın geldi, bana gülümsemi ve bir yığın Flamanca dergiyle boş bir yere oturdu. Oturduğum rahat köşeden, o güzelim eski kenti ve ötesinde uzanan yemyeşil kırları seyrettim bir süre, sonra babamın mektuplarının ilkinin açtım. İlk satırlarını, beni hayrete düşüren kelimeleri, yazıldığı tarihi ve yeri, o acele, sert el yazısını çok iyi biliyordum.

“Benim canım kızım:

Eğer bu mektubu okuyorsan, affet beni. Anneni aramaya gittim. Çok uzun yıllardır onun öldüğünü düşünüyordum, ama şu anda bundan çok emin değilim. Bu belirsizlik, kederden de kötü bir şey;

bir gün senin de anlayacağın gibi, gece gündüz yüreğimde büyük bir işkence. Sana annenden pek fazla söz etmedim, bu benim zaafımdı, biliyorum. Ama bizim hikâyemiz o kadar acı bir hikâyeye ki, sana bunu anlatmak o kadar da kolay değildi. Sana hep daha büyüdüğün, her şeyi dehşete düşmeden anlayabileceğin bir çağa geldiğinde anlatmaya niyetlendim... ama aradan ne kadar zaman geçmiş olursa olsun, beni hâlâ o kadar çok korkutuyor ve bu korku o kadar bitmez tükenmez ki, bu konuda kendimi haklı çıkaracak mazeretlerin belki de en geçerlisi bu yüzden.

Son birkaç ay içinde, bu konudaki zayıflığımı, sana geçmişimi parça parça anlatarak, anneni de hikâyenin içine yavaş yavaş yerleştirerek dengelemeye çalıştım. Oysa o benim hayatıma birdenbire girmişti. Şimdi, sana bu hikâyenin devamını, varisi olduğun mirası anlatmadan önce susturulmaktan, sana bizzat kendim anlatamamaktan, ya da kendi sessizliğimin kurbanı olmaktan korkuyorum artık.

Sana, sen doğmadan önce ben henüz bir lisansüstü öğrencisi iken, danışmanımın bana açıldıktan sonra kayboluşu ile ilgili tuhaf durumu biraz olsun anlattım. Sana, Profesör Rossi'yi bulmayı en az benim kadar, hatta benden de çok isteyen Helen adlı genç bir kadınla nasıl tanıştığımı da anlattım. Bulduğum her fırsatta hikâyenin devamını anlatmaya çalıştım ama şimdi artık her şeyi kâğıda geçirerek emniyete almanın gerekli olduğunu hissediyorum. Eğer şu anda, kayalık bir tepede, sessiz bir meydanda, güvenli bir limanda ya da rahat bir kahvehane masasında dinlemek yerine hikâyeyi okumak zorunda kalıyorsan, sana yeterince çabuk anlatmadığım için bu benim suçumdur.

Bu satırları, eski bir limanın ışıklarına bakarak yazıyorum, sen yandaki odada huzur içinde masum bir uykuya dalmış, uyuyorsun. Bugün yaptığım şeylerden yorgunum, bu uzun anlatıma başlama düşüncesinden yorgunum... kederli bir görev, talihsiz bir önlem. Sana bu hikâyeyi, haftalara hatta aylara yayarak, öykünün geçmiş olduğu yerlerde izini birlikte sürerek kendim anlatmayı istiyordum, ama bundan artık o kadar emin değilim. Bu mektuplar benim senin yalnızlığına karşı sigortam. En kötü durumda, evim, param, eşyalarım ve kitaplarım sana kalacak. Ama hiç düşünmeden biliyorum ki, elimde tutmakta olduğum bu belgeleri hepsinden daha fazla önem-

seyerek bir hazine gibi saklayacaksın, çünkü bu mektuplar ve belgeler senin kendi hikâyen, tarihini taşıyor.

Neden sana bu tarihin gerçeklerini bir anda anlatıp kurtulmadım, neden seni bütünüyle bilgilendirmedim? Bunun cevabı benim kendi zaafımda yatıyor, öte yandan, bir solukta, ancak kısaltılmış versiyonunu anlatmak mümkündü. Seni bu kadar büyük bir acıyla başbaşa bırakamazdım. Daha da ötesi, tek solukta anlatsam bana inanmayabilirdin, tıpkı benim, eğer hatıralarının tamamına vâkıf olmasaydım danışmanım Rossi'ye inanmayacağım gibi. Ve son olarak, hangi öykü, sadece onu oluşturan unsurlara indirgenebilir ki? Bu nedenle, öykümü adım adım anlatmayı seçtim. Yine de bir tahminde bulunmam gerekiyor. Acaba, bu mektuplar eline geçmiş olduğuna göre bu hikâyenin ne kadarını sana kendim anlatabileceğim."

Babamın tahmini o kadar isabetli değildi, öyküsüne benim zaten bildiğim şeylerle başlamıştı. Helen Rossi'nin onunla birlikte Prof. Rossi'yi aramaya gitmek istemesine ne cevap verdiğini bilemeyeceğim, diye düşündüm üzüntüyle, ya da New England'dan İstanbul'a yaptıkları yolculuğun ilginç ayrıntılarını da. Acaba, dedim, bütün belgeleri ayarlayabildiler mi, siyasi sorunların üstesinden gelebildiler mi, vizeleri, gümrükleri aşabildiler mi? Babam, nazik ve makul Bostonlular olan anne ve babasına bu kadar ani bir yolculuğa çıkışının nedenlerini açıklayabildi mi? Söylemiş olduğu gibi Helen'le birlikte hemen New York'a gittiler mi? Ve otelde aynı odada uyudular mı? Yeni yetme aklım bu bilmeceyi uzun uzun düşünmeden çözemezdi. İkisini de genç halleriyle bir film karesi gibi getirdim gözümün önüne. Helen iki kişilik yatakta, örtülerin altına uzanmış, babam ayakkabıları ayağında bir sandalye tepesinde uyumaya çalışıyor... başka bir şey yok... Ve Times Meydanı'nın ışıkları, pencerenin dışından sanki edepsiz bir davet gibi yanıp sönüyor.

"Rossi'nin ortadan kaybolmasından altı gün sonra, sisli bir gecede Idlewild havaalanından Frankfurt aktarmalı İstanbul yolculuğuna çıktık. İkinci uçağımız bir sonraki gün alana indi, biz de turist kalabalığının arasına karıştık. O döneme kadar iki kez Batı Avrupa'da bulunmuştum, ama şimdi tamamen başka bir gezegene inmiş gibi hissediyordum kendimi... 1954 yılında Türkiye, dünyadan bu-

gün olduğundan çok daha kopuktu. Bir dakika önce, uçaktaki rahatsız koltuğuma sıkışmış, sıcak bir bezle yüzümü siliyordum, derken dışarıda, aynı şekilde sıcak bir havanın, bize yabancı kokuların ve tozun içindeydik. Önümüzdeki sırada bekleyen Arap'ın başında dalgalanan bir örtü vardı... ve örtü sürekli ağzuma giriyordu. Helen yanımda gülüyor ve yaşadığım şaşkınlığı izliyordu. Uçakta saçlarını taramış ve rujunu tazelemiş olduğu için, geçirmiş olduğumuz sıkış tepiş geceye rağmen gayet taze görünüyordu. Boynundaki küçük fularları çıkarmamıştı, hâlâ fuların altında ne olduğunu görmemiştim, açıp göstermesini istemeye de çekiniyordum. 'Koca dünyaya hoş geldin Yanki,' dedi gülümseyerek. Âdet yerini bulsun diye değildi gülüşü bu kez, gerçekten gülümsüyordu.

Taksi şehir merkezine doğru yol alırken, şaşkınlığım giderek arttı. İstanbul'dan tam olarak ne bekliyordum bilmiyorum... yolculuğumuz hakkında tahminlerde bulunmaya vaktim olmadığı için belki hiçbir şey... Ama şehrin güzelliği aklımı başımdan almıştı. Korna çalan arabalar ve batılı giysili iş adamları şehrin Binbir Gece Masalları atmosferini değiştirmiyordu. Konstantinopolis, Bizansın başkenti ve Hristiyan Doğu Roma'nın ilk başkenti, aklın alamayacağı kadar görkemliydi herhalde diye düşündüm... Roma'nın zenginliği ile Hristiyan mistisizminin evliliği. Eski bir mahalle olan Sultanahmet'teki odalarımıza yerleşir yerleşmez, onlarca cami ve minarenin, incecik kumaşların asılı olduğu çarşıların görüntüsü gözlerimi kamaştırdı, bir sürü kubbenin arasından seçilen dört boynuzlu Aya-sofya, yarımadanın üstüne bütün görkemiyle kurulmuştu.

Helen de buraya daha önce gelmemişti. Her şeyi sessiz bir dikkatle izliyordu. Taksideki yolculuğumuz boyunca bana bir kez dönmüş ve her şeyin kaynağını görüyor olmanın kendisine ne kadar garip geldiğini söylemişti... galiba... kendi anavatanında Osmanlı İmparatorluğu'nun bıraktığı bir sürü iz için kurduğu cümle buydu. Kendisine tanıdık gelen birçok şeyle ilgili kısa ve iğneleyici yorumlar, orada geçirdiğimiz günlerin ana fikrini oluşturacaktı. Türkçe yer isimleri, bir sokak lokantasında yediğimiz salata, bir pencere pervazının kemeri. Bu benim üstümde de garip bir etki yapmıştı aslında, sanki yaşadığım şey ikiye katlanıyordu, aynı anda hem İstanbul'u hem de Romanya'yı tanıyor gibiydim. Ve aramızda yavaş yavaş acaba Romanya'ya gitsek mi sorusu şekillendikçe, geçmişe ait her şeyi

Helen'in gözleriyle görmem gerektiğini hissetmeye başladım. Ama şimdi konuyu dağıtmayayım... bu, hikâyemin başka bir bölümüdür.

Kaldığımız yerin girişi, caddenin sıcaklığı ve tozundan sonra çok serin gelmişti. Helen, mükemmel ama garip bir aksanla konuştuğu Fransızcası ile bize iki oda tutarken, şükranla girişteki sandalyeye çöktüm. Kaldığımız yerin sahibesi, -turistlerden çok hoşlandığı için dil öğrendiği gayet açık bir Ermeni hanımdı bu- Rossi'nin otelinin yerini bilmiyordu. Belki de otel yıllar önce kapanmıştı.

Helen her şeyi yönetmeyi seviyor diye düşündüm muzipçe, eh o zaman bırakayım da kendini tatmin etsin. Otel ücretini benim ödeyeceğim, aramızda hiç konuşulmadan anlaşılmış bir konuydu. Bankadan az buçuk birikmiş paramı sonuna kadar çekmiştim; Rossi, başaramasam bile onun için göstereceğim her çabayı hak ediyordu. Eve döndüğümde tamamen beş parasız kalacaktım. Helen'in, yabancı bir öğrenci olarak tek kuruşu bile yoktu, çok az parayla yaşıyordu. Sadece iki tane elbisesi olduğunu, içine değişik bluzlar giyerek onları kullandığını fark etmiştim. 'Evet, yan yana iki ayrı oda istiyoruz,' dedi hoş görünüşlü Ermeni hanıma. 'Ağabeyim... *mon frere... ronfle terriblement.*'

'Ronfle?' dedim oturduğum yerden.

'Horluyor,' dedi muzipçe. 'Horladığını biliyorsun. New York'ta gözümü bile kapamadım.'

'Kırpmadım,' diye düzelttim.

'Peki,' dedi. 'Odanın kapısını kapat *s'il te plait.*'

Horlasak da horlamasak da, herhangi bir şey yapmadan önce, yolculuğun yorgunluğunu üstümüzden atmak için uyumamız gerekiyordu. Helen bir an önce arşivi bulmak istiyordu, ama ben biraz dinlenmek ve yemek yemek için ısrar ettim. Böylece akşamüstü geç saatlerde rengârenk bahçelerin ve avluların süslediği labirente benzer sokaklarda ilk gezintimize çıktık.

Rossi, mektuplarında arşivin adını yazmamıştı, konuşmamız sırasında da, Sultan II. Mehmet tarafından kurulduğunu ve sınırlı sayıda belge içerdiğini söylemişti. İstanbul'daki araştırmasıyla ilgili mektubunda sadece on yedinci yüzyıldan kalma bir camiye bitişik olduğunu yazmıştı. Bunun dışında, arşivin pencerelerinden Ayasofya'nın görüldüğünü, arşivin birden çok katlı olduğunu ve birinci katta sokağa açılan bir kapısı olduğunu biliyorduk. Yola çıkmadan

önce, üniversite kütüphanesinde böyle bir arşivin olup olmadığını merakla araştırmış, ama başarılı olamamıştım. Rossi'nin arşivin adına mektuplarında neden yer vermediğini merak ediyordum, böyle bir ayrıntıyı atlamak ona göre bir şey değildi. Herhalde hatırlamak istememişti. Mektuplarının tümü çantamın içindeydi, hatta sonunda 'Bibliyografya, Ejder Tarikatı' yazan belge listesi de yanımdaydı. Minarelerin ve kubbelerin üstünden kocaman kente baktığımda, Rossi'nin el yazısıyla yazdığı bu şifreli satırın kaynağını bulma zorunluluğu insanın gözünü yıldıırıyordu.

Yapabildiğimiz tek şey, aslında bir Bizans kilisesi olan Saint Sophia ya da Ayasofya'ya doğru yürümek oldu. Bu kadar yakınına geldikten sonra da içeri girmekten kendimizi alamadık. Kapıları açıktı, bu devasa tapınak, diğer turistlerle birlikte bizi de içine çeken bir mağara gibiydi sanki. Kendi kendime dedim ki, bin dört yüz yıldır, hacılar da tıpkı bizim gibi geldi buraya. İçeriye girdiğimizde yavaşça ortaya doğru yürüdüm ve dönen kubbeleri ve kemerleriyle ünlü büyük ve yüce boşluğa bakmak için başımı kaldırdım, kubbelerden içeri ilahi bir ışık giriyor ve üst köşelere yerleştirilmiş, üzerinde Arapça yazılar olan devasa yuvarlak levhaların üstüne düşüyordu. Cami kilisenin üstünde yükselmiş, kilise de kadim bir dünyanın yıkıntıları üstüne kurulmuştu. Bu kadim dünya bizden çok ama çok uzakta kalmıştı artık. Burada olduğuma bir türlü inanamıyordum. Gözlerim kamaşmıştı.

O dakikada bir an geriye bakınca, çok uzun zamandır kitapların arasında, dar bir üniversite çevresinde yaşadığımı ve iyice içime döndüğümü anladım. Ruhum birdenbire yankılarla dolu bu Bizans yapısının içinde –tarihin harikalarından birinin içinde– hapsedildiği yerden çıktı. O an, bir daha asla eski hücrelerine dönmeyeceğinin farkına vardım. Hayatımı yukarı taşımak, dışarı taşımak istiyordum. Yüreğim, Hollandalı tacirlerle çıktığım yolculukların hiçbirinde olmadığı kadar kabarmıştı.

Helen'e baktım, onun da aynı duygular içinde, başını benim gibi sallamakta olduğunu gördüm, siyah bukleleri bluzunun yakasından taşmış, genelde ifadesiz ve inançsız bakan yüzü bir tür transa geçmişti. Uzandım ve içgüdüsel bir hareketle elini tuttum. Elimi tokalaşmalarımız sırasında aşına olduğum gibi sıkı sıkı tuttu. Bir başka kadın için bu hareket bir teslimiyet veya romantik bir kendini bı-

rakış anlamına gelebilirdi ama Helen söz konusu olduğunda, düşüncelerini ifade edişi kadar basit ve sıradan bir hareketti. Bir an sonra, elimi hiçbir utanç belirtisi olmadan bıraktı, birlikte kiliseyi gezmeye başladık, hayranlıkla ince işlemleri, pırıl pırıl Bizans mermerlerini izledik. İstanbul'da kaldığımız süre içinde istediğimiz zaman buraya gelebileceğimizi hatırlamak için epey bir çaba gösterdim, bu şehirde yapmamız gereken ilk şey arşivi bulmaktı. Helen'in de aynı şeyi düşündüğü aşikârdı ki, benimle birlikte hemen çıkışa yöneldi, tekrar caddeye çıktık ve kalabalığa karıştık.

'Arşiv çok uzakta olabilir,' dedi. 'Saint Sophia o kadar büyük ki, şehrin bu kısmındaki her binadan görünüyor olabilir. Boğazın öte yakasından bile görünmesi mümkün.'

'Biliyorum. Diğer izlere bakalım. Mektuplarda, arşivin on yedinci yüzyıldan kalma bir camiye bitişik olduğu yazıyordu.'

'Doğru,' dedim aceleyle aldığım rehber kitapçığa bakarak. 'Şundan başlayalım... Sultan'ın Büyük Camisi, II. Mehmet ve maiyeti sık sık burada ibadet etmiş olabilir... on beşinci yüzyılın sonuna doğru yapılmış, eh bu durumda kütüphanesini de buna yakın kurması gayet mantıklı, ne dersin?'

Helen, denemeye değer olduğunu düşünüyordu, yürüyerek yola çıktık. Yolda, rehber kitapçığa tekrar baktım. 'Dinle bak. Diyor ki, İstanbul aslında Bizans dilinde şehir anlamına geliyormuş. Gördün mü, Osmanlılar bile Konstantinopolis'i yok edememişler, yeniden bir Bizans ismi vermişler. Burada diyor ki, Bizans İmparatorluğu 333'le 1453 yılları arasında hüküm sürmüştü. Düşün, bu ne kadar uzun sürmüş bir iktidar.'

Helen başını salladı. 'Dünyanın bu bölgesini Bizans olmadan düşünmek mümkün değil,' dedi ifadesiz bir sesle. 'Hem biliyorsun, Romanya'da da her yerde karşına çıkar. Her kilisede, her freskte, manastırlarda, hatta insanların yüzlerinde. Galiba, bazı bakımlardan orada, buradakinden daha çok görüyorsun.' Yüzü gölgelendi. '1453'de II. Mehmet'in Konstantinopolis'i fethi tarihin en büyük olaylarından biridir. Kentin surlarını toprakla yıkmış, sonra ordusuna üç gün yağma için izin vermiş. İkonları, bütün kutsal hazineleri çalmışlar ve altın için eritmişler, azizlerin kemiklerini köpeklerin önüne atmışlar. Bunlardan önce burası tarihin en güzel şehriymiş.' Ellerini yumruk yapmıştı.

Ben suskundum. Çok uzun yıllar önce neler yaşanmış olursa olsun, bu hoş ve rengârenk şehir, zarif minareleri ve kubbeleriyle hâlâ çok güzeldi. Tarihin bu kötü anının Helen için neden hâlâ bu kadar gerçek olduğunu anlamaya başlamıştım, ama bunun bizim bugünkü yaşamlarımızla ne ilgisi vardı? Birden bunca uzun yolu tepip bu büyümlü yere karmaşık bir kadınla, belki de şu anda New York'a giden otobüslerden birine binmiş olan bir İngilizli aramak için boşuna gelmiş olduğumu düşündüm sarsılarak. Ama bu düşünceyi geri- lere ittim ve ona birazcık takılmaya çalıştım. 'Tarih hakkında nasıl bu kadar çok şey biliyorsun, ben de seni antropolog sanıyordum.'

'Öyleyim,' dedi ifadesiz bir sesle. 'Ama eğer tarih bilgin yoksa, kültürleri araştıramazsın.'

'E o zaman neden sadece tarihçi olmadın, tarihçi olarak da kültür araştırması yaparsın gibi geliyor bana.'

'Belki de,' dedi bakışları karışmış, gözlerini gözlerimden çekmişti. 'Ama ben babamın el atmadığı bir alanda çalışmak istedim.'

Akşamın altın ışığıyla yıkanan Büyük Cami, hem turistlere hem de müminlere açıktı. Orta karar Almancamı, kapının önünde bekleyen zeytuni tenli, kıvrıkcık saçlı -Bizanslılar da böyle miydi acaba?- delikanlının üzerinde denedim ama, orada bir kütüphane olmadığını söyledi, arşiv de yoktu, hatta buna benzer bir şey yoktu, çevrede bulunduğunu da duymamıştı. Bize bir önerisi olup olmadığını sorduk.

'Üniversiteye bir sormak lazım,' dedi muzipçe. 'Tıpkı küçük camilerimiz gibi, üniversitelerimiz de boldur.'

'Üniversite için çok geç artık,' dedi Helen. Rehber kitapçığı inceliyordu. 'Yarın gider ve Sultan Mehmet'in zamanından kalma arşivlerle ilgili bilgi isteriz. Bence en sağlıklı yol bu. Haydi gidip eski Konstantinopolis'in surlarını gezelim. Yürüme mesafesindeymiş bir kısmı.'

Eldivenli ellerinden birinde rehber, birinde küçük siyah çantasıyla yolu ararken onu izledim. Yanımızdan bisikletliler geçip gidiyor, Osmanlı giysileri Batılı giysilere karışıyor, yabancı otomobillerle at arabaları birbirlerine korna çalıyor, el kol işaretleri yapıyordu. Her yer, koyu yekekli ve küçük dantel takkeli erkekler, şalvarlı, parlak emprime bluzlu ve başları bağlı kadınlarla doluydu. Elllerinde taşıdıkları fileler ve sepetler, kumaş, tavuk, ekmek ve çiçek doluydu.

Caddelerden hayat taşıyordu... tıpkı bin altı yüz önce olduğu gibi, diye düşündüm. Hristiyan Roma imparatorları, peşlerinde maiyetlerindeki ve rahiplerle birlikte saraylarından çıkıp bu sokaklardan geçerek kiliseye ayin yapmaya gitmişlerdi. Bu güçlü hükümdarların bazıları sanat koruyucusu, bazıları mühendis, bazıları ise teologdu. Çok da zalimdiler, en azından bazıları... Roma papalarının geleneğini sürdürüp saraylıları kesmişler, aile fertlerini kör etmişlerdi. Bizans siyaseti işte burada vücut bulmuştu. Belki de buralarda vampirlerin dolaşıyor olmasını yadırgamamak gerekiyordu.

Helen, kule gibi kısmen yıkılmış taş bir yapının önünde durdu. Yapının altı dükkânlarla doluydu, incir ağaçları köklerini iyice salmıştı, surların üstünde bakır rengine çalan bulutsuz bir gökyüzü uzanıyordu. 'Bak Konstantinopolis surlarından geriye ne kalmış,' dedi yavaşça. 'Yıkılmadan önce ne kadar büyük olduğunu anlamak mümkün. Kitabın söylediğine göre o dönemde deniz, surların eteklerine kadar uzanıyormuş, İmparator saraydan çıkar gemiye binermiş. Ve şurası da Hipodrom'un büyük duvarının bir bölümü.'

Yaklaşık on dakikadır Rossi'yi hiç aklıma getirmediğimi fark edene kadar orada öylece durup baktık. 'Bir şeyler yiyelim haydi,' dedim aniden. 'Saat yediyi geçti bile, bu gece erken dönssek iyi olur. Yarın o arşivi bulmaya kararlıyım.' Helen başını salladı, ve eski kentin merkezine doğru hiç konuşmadan yan yana yürüdük.

Pansiyonumuzun yakınlarında, pirinç vazolar ve ince çinilerle süslü bir lokanta bulduk. Kemerli kapının yanında bir masaya oturduk, camsız pencereden, caddeden gelip geçenleri rahatça görebiliyorduk. Yemeğimizi beklerken, birden bu Doğu ülkesinde o ana kadar dikkatimden kaçmış bir fenomenin varlığını fark ederek şaşkına döndüm: Aceleyle yürüyormuş gibi geçip giden insanlar aslında sadece yürüyüp geçiyorlardı. New York ya da Washington kaldırımlarında acele dediğimiz şey, burada sanki salınarak yürüyüp geçmek gibi bir şeydi. Bunu Helen'e anlattım, alaycı bir ifadeyle güldü. 'Kazanacak çok para olmayınca, kimsenin acelesi olmuyor,' dedi.

Garson bize, bir sepet ekmek, içine salatalık doğranmış bir kâse yoğurt ve cam bardaklarda koyu demlenmiş çay getirdi. Günün yorgunluğunun ardından iştahla yemeye koyulduk, tam şişte kızartılmış tavuğumuza el atmıştık ki, kır bıyıklı, kır saçlı, gayet şık gri takım elbiseli bir adam restorandan içeri girdi ve çevresine bakındı. Bize ya-

kın bir masa seçti ve tabağının yanına bir kitap koydu. Alçak sesle Türkçe konuşarak yemeğini ısmarladı, derken bizim iştahla yediğimizi fark etti, yüzünde dostça bir gülümseme ile bize doğru eğildi, 'Ülkemizin yemeklerini beğenmişsiniz bakıyorum,' dedi aksanlı ancak mükemmel bir İngilizce ile.

'Çok beğendik gerçekten,' dedim şaşkınlıkla, 'mükemmel.'

'Durun bakayım,' diye devam etti, yakışıklı ve nazik yüzünü bana çevirerek, 'İngiliz değilsiniz. Amerikalı mısınız?'

'Evet,' dedim. Helen sessizdi, tavuğunu kesiyor ve adamı dikkatle izliyordu.

'Ah evet. Ne kadar güzel. Güzel şehrimizi mi geziyordunuz?'

'Evet, öyle,' dedim, bir yandan da Helen'in adamlarla dostça konuşmasını diliyordum içimden, düşmanca tavırlar şüphe çekebilirdi.

'İstanbul'a hoş geldiniz,' dedi adam son derece hoş bir gülümseme ile, bardağını bizi selamlamak üzere kaldırdı. Ben de ona karşılık verdim. 'Bir yabancıнын merakını bağışlayın, ama acaba burada en çok neyi beğendiniz,' diye sordu.

'Eee, doğrusu bir tanesini seçmek zor,' yüzünü sevmiştim, ona içtenlikle cevap vermemek imkânsızdı. 'Beni en çok Doğu ve Batı'nın tek bir şehirde böylesine harmanlanması etkiledi.'

'Çok bilgece bir gözlem delikanlı,' dedi ciddi bir ifadeyle, bıyığını büyük beyaz bir peçete ile sildi. 'Bu harman bizim hem hazinemiz hem de lanetimiz. Bütün bir hayatını İstanbul üzerine çalışarak geçirmiş meslektaşlarım var, derler ki, burada yaşamamıza rağmen bu şehri tamamen keşfetmeye zaman bulamayacağız. Çok ilginç bir yerdir.'

'Mesleğiniz nedir?' diye sordum merakla; Helen'in kıpırtısız oturmasından, her an masanın altından bir tekme yiyebileceğimi seziyordum.

'İstanbul Üniversitesi'nde profesörüm,' dedi aynı değişmez ses tonuyla.

'Ah ne büyük bir şans!' dedim sevinçle. 'Biz de...' Helen'in ayağını ayağımın üstünde işte o an hissettim. O dönemdeki bütün kadınlar gibi iskarpin giyiyordu, topukları da hayli sivriydi. 'Sizinle tanıştığımıza ne kadar sevindik,' diye bitirdim cümlemi. 'Ne dersi veriyorsunuz?'

‘Shakespeare uzmanıyım,’ dedi yeni arkadaşımız, dikkatle önündeki salatasını yiyordu bir yandan. ‘Lisansüstü öğrencilerimizin en başarılılarına İngilizce dersi veriyorum. Gerçekten çok yetenekli öğrenciler inanın bana.’

‘Bu harika bir şey,’ diyebildim. ‘Ben de lisansüstü öğrencisiyim, ama alanım tarih, Amerika’da.’

‘Çok iyi bir alan,’ dedi ifadesiz bir sesle. ‘O zaman İstanbul’u çok ilginç bulacaksınız. Hangi üniversitedensiniz?’

Helen tekinsiz bir ifadeyle yemeğini yerken üniversitemin adını söyledim.

‘Mükemmel bir okuldur, çok adını duydum,’ dedi profesör. Kupasından bir yudum aldı ve tabağının yanındaki kitabın kapağına vurdu. ‘Bakın,’ dedi sonunda, ‘İstanbul’da olduğunuz süre içinde bir gün gelip üniversiteyi görsenize. Çok saygıdeğer bir kurumdur. Size ve güzel eşinize okulumuzu gezdirmek beni çok memnun eder.’

Helen’in hafifçe homurdandığını duydum ve aceleyle konuştum. ‘Arkadaşım... Arkadaşım!’

‘Ah bağışlayın beni.’ Shakespeare hocası, Helen’e doğru döndü ve eğilerek, ‘Ben de Dr. Turgut Bora, hizmetinizdeyim.’ Kendimizi tanıttık, ya da ben tanıttım, çünkü Helen inatla susuyordu. Gerçek adımı kullanmamdan hoşlanmadığını fark ettiğim için, hemen onun adının Smith olduğunu söyledim, kaşları iyice çatıldı. Yeni dostumuzla el sıkıştık, artık onu çaresiz kendi masamıza davet etmek zorundaydık.

Nezaketle karşı çıktı, ama sadece bir an, sonra bizimle birlikte oturdu, salatası ile oturur oturmaz şerefimize kaldırdığı kupasını da yanında getirdi. ‘Güzel şehrimize hoş geldiniz diyorum,’ dedi, ‘yaşasın.’ Helen hiçbir şey söylememesine rağmen hafifçe gülümsedi. ‘Aşırı samimiyetimi bağışlarsınız umarım,’ dedi Turgut Helen’den özür diler gibi. ‘Dilin gerçek sahipleriyle İngilizce konuşmak şansını pek ender bulabiliyorum.’ Helen’in hâlâ Amerikalı olmadığını fark etmemişti, hatta ona dikkat bile etmedi herhalde diye düşündüm, çünkü Helen hâlâ onunla tek bir kelime bile konuşmamıştı.

‘Shakespeare konusunda nasıl uzman oldunuz?’ diye sordum, tekrar yemek yemeye başlamıştık. ‘Ah,’ dedi Turgut yavaşça. ‘Garip bir hikâyedir. Benim annem çok olağanüstü bir kadındı... çok zeki... dil öğrenmeye çok meraklı, çok da müthiş bir mühendisti.’ –Seçkin

mi demek istedi acaba? diye düşündüm- ‘Roma Üniversitesi’nde öğrenci iken, babamla tanışmış. Babam, ehli keyif bir adam, aynı zamanda da İtalyan Rönesansı üzerine âlim, büyük bir şehvetle...’

Hikâyenin bu en heyecanlı anında, birden sokağa açılan kemerli pencereden bize bakmakta olan bir kadının varlığını fark ederek sustu. Fotoğraflar haricinde hiç görmemiştim ama, onun çingene olduğunu anladım, koyu tenli ve keskin hatlı bir yüzü vardı, çok parlak renkli giysiler giymişti, kapkara saçları, etrafı tarayan kara gözlerinin üstünde bitiyordu. İçeri girdi. Kırk ila elli yaşları arasında gösteriyordu ama, yine de zayıf yüzünden yaşını tahmin etmek imkânsızdı. Elleri kolları bize satmak istediği sarı, kırmızı çiçek demetleriyle doluydu. Çiçekleri masanın üstünden bana doğru uzattı ve anlayamadığım garip bir şarkı söylemeye başladı. Turgut üzgün, Helen ise iğrenmiş bir ifade ile bakıyordu. Helen’e bir demet çiçek almanın iyi bir fikir olduğunu düşünerek elimi cüzdanıma attım ki, Çingene birden Helen’i göstererek bağırmaya başladı. Turgut şaşır-
dı, genelde hiçbir şeyden korkmayan Helen büzülerek geriye çekildi.

Bu hareket Turgut’u kendine getirmişti, ayağa kalktı ve Çingene-ye bağırmaya başladı. Hereketlerinden ve sesinin tonundan onu kendine gelmeye davet ettiği gayet açıktı. Kadın bir süre bize baktı ve tıpkı geldiği gibi birden sokakta yürüyen insanların arasında kayboldu. Turgut gözleri fal taşı gibi açılmış bir şekilde Helen’e bakarak tekrar yerine oturdu, biraz sonra, ceketinin cebine elini attı ve çıkattığı küçük bir şeyi Helen’in tabağının yanına bıraktı. Bir buçuk santimetre çapında düz mavi bir taşı bu, ortası sanki kabaca çizilmiş bir göz gibi, beyaz ve açık mavi idi. Taşı görünce Helen’in benzi atar gibi oldu ve sanki içgüdüsel bir hareketle işaret parmağı ile dokundu.

‘Ne oluyor burada böyle,’ demekten kendimi alamadım.

‘Ne dedi?’ Helen, Turgut’la ilk kez konuşuyordu. ‘Türkçe mi yoksa Çingenece mi konuştu? Ne dediğini anlayamadım.’

Yeni arkadaşımız, kadının söylediklerini bize anlatmak istemiş gibi duraksadı. ‘Türkçe,’ diye mırıldandı. ‘Bilmem size söyleyebilecek cesareti toplayabilecek miyim. Çok kaba şeyler söyledi, çok da garipti.’ Helen’e ilgi ile bakıyordu, ama zeki bakışlarında bir korku emaresi gördüğümü hissettim. ‘Size tercüme edemeyeceğim bir

kelime kullandı,' diye açıkladı yavaşça. 'Sonra da dedi ki, defol burdan kurtların Romanyalı kızı. Sen ve dostun bu şehre vampirlerin lanetini taşıdınız.'

Helen'in dudakları bembeyaz olmuştu, elini tutmamak için kendimle mücadele ettim. 'Bu bir tesadüf,' dedim ona yavaşça, bana baktı; profesörün önünde çok fazla konuşmuştum.

Turgut önce bana, sonra Helen'e baktı. 'Bu gerçekten de çok tuhaf sevgili dostlarım,' dedi. 'Galiba bu hayhuydan uzaklaşıp konuşsak daha iyi olacak.' "

Babamın öyküsüne duyduğum bütün ilgiye rağmen trendeki koltuğumda uyuyakalmak üzereydim, ilk kez bütün boyutlarıyla önüme serilen bu öykü yüzünden bütün gece uyuyamamıştım, artık bitkindim. Güneşli kompartımanda sanki her şey gerçekdışı görünüyordu gözüme, pencerenin dışında, önümüzden kayıp geçen düzenli Hollanda çiftliklerine baktım. Her şehrin girişinde ve çıkışında tren, küçük sebze bahçelerinden geçiyordu, kendi işleriyle meşgul insanların evlerinin demiryoluna bakan arka bahçelerinde, bulutlu gökyüzünün altında yemyeşil büyüyordu sebzeler. Kırlar yemyeşildi. Bu yeşillik Hollanda'da ilkbaharın ilk günlerinde başlar ve ilk kar düşene kadar sürerdi. Yeşil kırlar, havadaki nem ve her yöne doğru göz alabildiğine pırıl pırıl uzanan su yolları ile beslenirdi. İneklerin keyifle yayılıp otladığı kırları, kanalları ve köprüleri ile büyük bir bölgeyi arkamızda bırakmıştık. Bisikletli saygıdeğer bir çift yanımızda uzayıp giden yolda gözden kayboldu, yol bir otlağın içinde eridi. Birazdan Belçika'da olacaktık, kısa bir süre kestirmekle hiçbir şey kaybetmeyeceğimi tecrübelerime dayanarak biliyordum.

Kucağımdaki mektuplara sıkıca sarıldım, ama gözkapaklarım iyice ağırlaşmıştı. Karşımdaki koltukta oturan kadın, elinde dergiyle uyuyakalmıştı. Kompartıman kapısı ardına kadar açılana dek gözlerimi kapadım. Gündüz düşümle arama birden, kızgın bir ses ve upuzun bir vücut girmişti. "Evet, şuna bak, biliyordum zaten. Bütün kompartımanlarda seni arayıp durdum." Barley'di bu, bir eliyle alnını oğuşturuyor, kaşlarını çatmış bana bakıyordu.

BARLEY kızgındı. Bu yüzden onu suçlayamazdım, ama hayatım hiç bu denli altüst olmamıştı, ben de biraz kızmıştım. Kızgınlığın sancısı, onu görmenin gizli keyfine dönüşünce iyice öfkelen dim. Onu gördüğüm ana kadar, bilinmeyene doğru yol alan bu trende ne kadar yalnız olduğumu anlamamıştım, belki de babamı bulamaya-
 rak daha büyük bir yalnızlığa, hatta onu sonsuza dek yitirmenin yol açacağı en büyük yalnızlığa sürüklenecektim. Barley daha birkaç gün öncesine kadar bana tamamen yabancı biriydi ancak şimdi yüzü bana bütün yüzlerden daha tanıdık geliyordu.

Ama hâlâ kaşlarını çatmış bir halde, “Sen nereye gidiyorsun bakalım böyle? Seni takip edeceğim diye canım çıktı... neyin peşinde-sin söylesene?” diye üsteledi.

Son soruyu duymazlıktan geldim. “Seni meraklandırmak istemedim ki Barley. Senin feribota bindiğini ve hiç haberin olmayacağını düşündüm.”

“Ya tabi, ben de Üstad James’in karşısına çıkıp seni sağ salım Amsterdam’a götürdüğümü söyleyip, sonra ondan kaybolduğunu öğrenecektim değil mi. Kimbilir beni ne kadar takdir ederdi artık.” Yanıma çöker gibi oturdu, kollarını kavuşturdu, uzun bacaklarını çaprazladı. Yanında küçük bir bavul vardı. “Neyin peşindesin?”

“Sen neden beni takip ediyorsun?” diye karşılık verdim.

“Feribot bu sabah arıza yüzünden rötâr yaptı,” elinde olmadan gülümsemeye başlamıştı. “At gibi acıkmıştım, çıkıp biraz çörekle çay alayım dedim, sonra caddenin karşısında seni gördüğümü sandım, ama çok emin değildim, belki de benzettim dedim, oturup kahvaltımı etmeye başladım. Ama birden bir şey dürttü beni, çünkü eğer gördüğüm sensen, başım çok kötü belada demektir. Seni gördüğüm yöne doğru koştum ve istasyona vardım, seni trene binerken gördüğümde, kalp krizi geçireceğimi sandım.” Tekrar bana baktı. “Bu sabah beni çok yordun. Hemen gittim bilet aldım –üs-

tümdeki guldenler yetmiyordu az daha– sonra trenin içinde seni aramaya başladım. Tren kalkalı çok olduğuna göre, şu anda inemeyeceğiz.” Kısık ve parlak gözlerini önce trenin penceresine sonra kucağımdaki zarf yığınının çevirdi. “Şimdi eğer mümkünse bana okula gitmek yerine neden Paris trenine bindiğini açıklar mısın?”

Ne yapabiliirdim ki? “Çok üzgünüm Barley,” dedim tevazuyla. “Seni bu işe karıştırmayı bir an bile düşünmemiştim. Ben senin çoktan gitmiş olduğunu düşünüyordum. Temiz bir vicdanla Üstad James’in karşısına çıkabilir ve görevini yerine getirdiğini söyleyebilirsin diye düşündüm, senin başını belaya sokacağımı hiç akıl etmemiştim.”

“Sahi mi?” Onu biraz daha aydınlatmamı beklediği gayet açıktı. “Yani tarih dersine girmek yerine Paris’te biraz gezip tozayım dedin.”

“Bak,” diye başladım, zaman kazanmaya çalışarak. “Babam bana bir telgraf çekti ve iyi olduğunu, birkaç günlüğüne yanına gitmemi istediğini bildirdi.”

Barley bir an düşündü. “Kusura bakma, ama bu çok açıklayıcı değil. Eğer bir telgraf gelseydi, gece gelmiş olurdu ve ben de duyardım. Ayrıca babanın iyi olmaması diye bir durum mu vardı? Ben onun iş seyahatine çıktığını sanıyordum. Bu okuduğun şeyler ne öyle?”

“Çok uzun bir hikâye,” dedim yavaş. “Sen zaten benim garip biri olduğumu düşünüyorsun...”

“Hem de çok garipsin,” dedi Barley açıkça. “Ama bana neyin peşinde olduğunu söyleyen iyi olur. Brüksel’de inip Amsterdam trenine bininceye kadar vaktin var çünkü.”

“Hayır,” haykırmak istememişim. Karşımızda oturan hanım uykusunda irkilince, sesimi alçalttım. “Benim Paris’e gitmem lazım. Sen orada da inebilir, bu gece de Londra’ya dönersin.”

“Sen in ha? Bu senin inmeyeceğin anlamına mı geliyor yani? Bu tren nereye kadar gidiyor?”

“Hayır, Paris’te duruyor...”

Kollarını tekrar kavuşturdu ve beklemeye başladı. Babamdan beterdi. Belki Profesör Rossi’den bile beterdi. Birden gözümün önünde şöyle bir görüntü belirti: Barley sınıfta kürsüde ayakta, kollarını kavuşturmuş, gözleriyle zavallı öğrencilerini tarıyor, sesi kes-

kin, 'Peki Milton'u Şeytan'ın yenildiğine dair o zavallı sonuca götüren şey nedir? Yoksa kimse gereğince okumadı mı?'

Yutkundum. "Bu çok uzun bir hikâye dedim," tekrar, daha mütevazı bir tavırla.

"Eh, zamanımız var," dedi Barley.

"O küçük lokantadaki masanın başında Helen ve Turgut birbirlerine bakıyorlardı, aramızda kan bağına benzer bir şeyin oluştuğunu sezdim birden. Bir anlık bir bekleyişten sonra Helen, Turgut'un tabağının kenarına bıraktığı mavi taşı eline aldı ve bana doğru uzattı. 'Eski bir simgedir,' dedi. 'Nazara karşı kullanılan bir muska.' Elime aldım, pürüzsüz taş elinde ısınmıştı, tekrar ona uzattım.

Turgut artık ona karşı mesafeli değildi. 'Madam, Romen misiniz?' Helen sessizdi. 'Eğer öyleyseniz, burada çok dikkatli olmanız lazım.' Sesini biraz alçalttı. 'Polis sizinle ilgilenmek isteyebilir. Ülke-miz şu anda Romanya ile dostane ilişkiler içinde değil.'

'Biliyorum,' dedi soğuk bir sesle.

'Ama çingene kadını bunu nasıl anladı?' Turgut kaşlarını çatı. 'Onunla konuşmadınız ki.'

'Bilmiyorum,' dedi Helen çaresizlikle omuzlarını silkerek.

Turgut başını salladı. 'Bazıları, çingenelerin özel güçleri olduğuna inanır. Ben buna hiç inanmamıştım ama...' Sustu ve bıyıklarını yine peçeteyle sildi. 'Vampirlerden söz etmesi ne kadar garipti.'

'Öyle mi?' dedi Helen. 'Herhalde delinin tekiydi. Çingenelerin hepsi delidir.'

'Olabilir, olabilir.' Turgut sustu. 'Yine de bana söyleyiş tarzı çok garip geldi, çünkü diğer uzmanlık alanım budur.'

'Çingeneler mi?'

'Hayır, güzel beyim... vampirler.' Helen'le onun yüzüne bakakaldık. Birbirimizle göz göze gelmemeye dikkat ediyorduk. 'Shakespeare benim hayatımı adadığım iştir, vampir efsaneleri ise hobim. Burada eski bir vampir geleneği vardır.'

'Bu bir... Türk geleneği mi?' diye sordum hayretle.

'Ah, efsane taa Mısır'a kadar gider değerli meslektaşlarım. Ancak İstanbul'da... başlayışı şöyle... Bizans imparatorlarının gözü kan bürümüş olanlarının vampir olduğuna dair bir öykü vardır, hatta bazıların Hristiyan komünyonunu insan kanı içmeye davet olarak

algıladıkları söylenir. Ama ben buna inanmıyorum, ben daha sonra başladığına inanıyorum.'

'Eee...' çok fazla ilgili olduğumu göstermek istemiyordum, zaten Turgut'un karanlık güçlerle işbirliği yapmış biri olduğuna inanmış olan Helen'in masanın altından her an ayağıma basmasını bekliyordum. Ama o da gözlerini Turgut'a dikmişti. 'Peki ya Drakula efsanesi? Bunu duydunuz mu?'

'Duymak mı?' dedi Turgut. Kara gözleri parladı, elindeki peçeteyi düğüm haline getirdi. 'Biliyorsunuz Drakula yaşamış biri, tarihi bir figür, sizin ülkenizden biri aslında madam...' Helen'e doğru eğildi. 'O, on beşinci yüzyılda, batı Karpatlar'da bir bey, bir voyvoda idi. Ancak pek de hayran olacak biri olmadığını biliyorsunuz.'

Helen'le başımızı salladık... elimizde değildi. En azından benim elimde değildi, o da Turgut'un sözünü kesmeye yeltenmeyecek kadar ilgilenmiş görünüyordu. Öne doğru eğilmiş dinliyor ve gözleri aynen onun gibi kapkara parlıyordu. Her zamanki gibi gözlerinin dibinde renkler belirmişti. Yüzünün birden nasıl güzelleştiğini, içindeki ışığın nasıl dışarı vurduğunu gördüğüm birçok andan biriydi bu.

'Evet...' dedi Turgut, konuya iyice ısınmış görünüyordu. 'Sizi sıkamak istemem, ama Drakula'nın İstanbul'un tarihindeki en önemli figürlerden biri olduğuna dair bir kuramım var. Daha çok gençken, Sultan II. Mehmet tarafından Gelibolu'da esir alındığı ve Doğu Anadolu'da tutulduğu biliniyor. Öz babası onu Mehmet'in babası II. Murat'a barış anlaşması karşılığında rehin olarak vermiş, 1442'den 1448'e kadar altı uzun yıl. Drakula'nın babası da pek hoş biri sayılmaz zaten.' Turgut kıkırdadı. 'Genç Drakula'ya muhafızlık eden askerler işkence ustasıymış, herhalde onları seyrederek çok şey öğrendi. Ama güzel beylerim...' Helen'in kadın olduğunu bir an unutmuştu... 'Benim kuramıma göre, Drakula da onların üstünde iz bırakmıştı.'

'Ne demek istiyorsunuz?' nefesim kesilmek üzereydi.

'O dönemden beri İstanbul'da vampirliğe dair kayıtlar vardır. Benim düşünceme göre... gerçi daha yayınlanmadığı için bunu kanıtlayamıyorum ama... ilk kurbanlarını Osmanlılar arasından almıştır, belki de onunla arkadaş olan muhafızlar bunlar. İmparatorluğumuza bu hastalığı bulaştırmış ve sonra Fatih'le birlikte İstanbul'a kadar gelmiştir.'

Konuşmadan ona bakakalmıştık. Efsaneye göre, sadece ölüler vampir olabiliyordu. Bu demekti ki, Voyvoda Drakula aslında Küçük Asya'da öldürülmüş ve çok genç yaşlarından beri yaşayan ölü olarak kalmıştı. Ya da çok genç yaşlarından beri bu kâfirce zevklerin tadını almış ve başkalarına mı bulaştırmıştı? Bu düşünceleri soru olarak, çok iyi tanımamama rağmen Turgut'a yönelttim. 'Ah bu benim tuhaf hobim işte,' Turgut yine kibarca gülümsedi. 'Sizi bu önemsiz şeylerle meşgul ettiğim için beni affedin. Karım benim tahammül edilmez olduğumu söylüyor.' Küçük kupasından yeni bir yudum almadan önce saraylılara yakışır bir jestle şerefimize kaldırdı. 'Ama, çok şükür, hiç olmazsa bir şeyi kanıtladım. Sultanların ondan bir vampir olarak korktuklarını kanıtladım!' Gözlerini tavana kaldırdı.

'Kanıt mı?' dedim.

'Evet! Birkaç yıl önce keşfettim bunu. Sultan, Voyvoda Drakula ile o kadar yakından ilgiliymiş ki, Drakula Eflak'ta öldükten sonra bile bazı belgelerini ve eşyalarını buraya getirtmiş. Drakula kendi ülkesinde birçok Türk askerini öldürdü ve sultanımız ondan nefret ediyordu, ama arşivi kurmasının nedeni bu değil. Hayır. Sultan, Eflak paşasına, 1478'de bir ferman gönderip Voyvoda Drakula ile ilgili yazılı ne varsa toplamasını istemiş. Neden? Çünkü –bizzat kendi ifadesine göre– o öldükten sonra Drakula'nın bu şehre yaydığı kötülükle savaşmak için bir kütüphane kurmak istiyormuş. Anlıyorsunuz? Peki Drakula öldüğü halde, onun geri döneceğinden neden bu kadar korksun? Paşa'nın fermana yazdığı cevabı buldum.' Yumruğuyla masaya vurdu ve bize döndü. 'Hatta, kötülükle savaşmak için kurduğu kütüphaneyi bile buldum.'

Helen'la ben kıpırdayamaz haldeydik. Bu tesadüf akıllamaz bir şekilde garipti. Sonunda bir soru sormayı başarabildim. 'Profesör, acaba bu koleksiyon Sultan II. Mehmet tarafından toplanmış olabilir mi?'

Bu kez o bize bakakaldı. 'Demek siz de iyi bir tarihçisiniz. Tarihimizin bu dönemiyle ilgili miydiniz?'

'Ah, hem de nasıl,' dedim. 'Ayrıca... ayrıca bu bulduğunuz arşivi görmeyi de çok isterdim.'

'Elbette,' dedi, 'büyük bir memnuniyetle gösteririm. Karım arşivi görmek isteyen biri olduğunu duyunca çok şaşırarak.' Kıkırdadı.

‘Ama, heyhat, bir zamanlar arşivin bulunduğu binayı Ulaştırma Bakanlığı’na bina yapmak için yıktılar... sekiz yıl kadar oldu. Sultanahmet Camii’ne bitişik, çok güzel bir binaydı. Çok yazık oldu.’

Yüzümden kanın çekildiğini hissettim. Demek bu yüzden Rossi’nin arşivini bulmak bu kadar zor olmuştu. ‘Peki ya belgeler...?’

‘Merak etmeyin kibar beyim. Bizzat kendim onların Milli Kütüphane’ye devredilmesi için uğraştım. Kimse onlara benim kadar değer vermese bile, korunmaları gerek.’ Çingene kadını kovaladığı andan bu yana ilk kez yüzünden karanlık bir gölge geçti. ‘Şehrimizde hâlâ kötülük kol geziyor, her yerde olduğu gibi.’ Önce birimize, sonra diğerimize baktı. ‘Eğer eski gizemleri seviyorsanız, yarın çok keyif alacaksınız. Bu akşam kapalı tabii. Kütüphaneciyi çok iyi tanıdığım için sizin koleksiyona bakmanıza izin verecektir.’

‘Çok teşekkür ederiz,’ dedim. Helen’e bakmaya cesaretim yoktu. ‘Peki ama nasıl oldu da, bu kadar değişik bir konuyla ilgilenmeye başladınız?’

‘Ah bu çok uzun bir hikâye.’ Turgut birden ciddileşmişti. ‘Canınızı bunlarla sıkamak istemem.’

‘Ama sıkılmıyoruz ki,’ diye ısrar ettim.

‘Çok nazıksınız.’ Çatalını baş ve işaret parmakları arasında oğuşturarak bir an sessiz kaldı. Tuğladan lokantanın dışında, kalabalık caddelerden bisikletliler geçiyor, arabalar korna çalıyor, insanlar tıpkı bir tiyatro sahnesindeymişçesine geçip gidiyorlardı... çiçek desenli etekli, eşarplı kadınlar altın küpelerini sallayarak yürüyorlar, takım elbiseli kravatlı erkekler bir yerlere yetişmek gayretiyle acele ediyorlardı. Yumuşak, tuzlu bir esinti masamıza kadar ulaştı, birden gözümün önünde Avrasya’da topladıkları ganimetleri İmparatorluğun merkezine taşıyan gemiler belirdi... önce Hıristiyan, sonra Müslüman... gemiler adeta denizin içinden yükselen şehir surlarına yanaşıyordu. Voyvoda Drakula’nın orman içindeki kalesi, şiddet dolu barbarca ayinleriyle bu kadim ve kozmopolit dünyadan çok uzakta görünüyordu. Onun Türklerden, Türklerin de ondan nefret etmesine şaşmamak lazım, diye düşündüm. Hatta İstanbullu Türkler, altın, pirinç ve ipek işleyen tezgâhları, çarşıları, kitapçıları ve sayısız ibadethaneleriyle, fethettikleri Hıristiyan Bizansa, kendi kalesini savunmaya çalışan Voyvoda’dan daha aşınaydılar. Buradan bakıldığında, o bir orman haydudu, bir köylü derebeyi, bir ortaçağ kaba-

dayısı olarak görünüyordu. Evdeki ansiklopedilerden birinde gördüğüm yüzünü hatırladım... bir asil gibi giyinmiş bıyıklı, zarif yüzü geldi aklıma. Çok çelişkiliydi.

Turgut tekrar konuşmaya başlayınca, görüntüler kayboldu. 'Asil siz söyleyin dostlar, nasıl oldu da Drakula gibi bir konuyla ilgilenmeye başladınız?' Bize doğru dönmüştü nazikçe -yoksa kuşkuyla mı?- gülümsüyordu.

Helen'e bir göz attım. 'Eee, ben tezimin arka planı için on beşinci yüzyıl Avrupa'sını araştırıyorum,' dedim ve birden söylediğim bu küçük yalanın gerçek olma ihtimali olduğu geldi aklıma, Allah bilir tezimle bir daha ne zaman ilgilenebileceğim, diye düşündüm, böyle bir konuya da hiç ihtiyacım yoktu. 'Peki ya siz?' dedim yine, 'Shakespeare'den vampirlere nasıl atladınız böyle?'

Turgut gülümsedi... sanki hüznü bir gülüş gibi geldi bana. Merakımın cezasını birazdan görecektim. 'Ah çok garip bir şeydir, uzun bir süre önce, Shakespeare hakkında yazdığım ikinci kitabım üzerinde çalışıyordum, trajedileri üzerine, her gün biraz okuyordum... üniversitedeki İngilizce bölümünde. Derken bir gün daha önce hiç görmediğim bir kitap buldum.' Hüznü gülümsemesiyle tekrar bana döndü. Kanım damarlarımda donmuştu bile. 'Bu kitap başka hiçbir kitaba benzemiyordu, boş bir kitaptı, çok eskidi, ortasında bir ejderha ve bir de bir isim vardı... DRAKULYA. Bu adı daha önce hiç duymamıştım. Ama resim çok garip ve etkileyiciydi. Kendi kendime dedim ki; neymiş bu, öğrenmeliyim. Sonra da her şeyi öğrenmeye çalıştım.'

Helen karşımda donmuş gibi oturuyordu, ama bir an heyecanla titredi. 'Her şeyi mi?' diye sordu yumuşak bir sesle."

Barley'le birlikte Brüksel'e varmak üzereydik, birkaç dakika içinde olmuş gibi görünse de, Barley'e lisansüstü öğrenimi sırasında babamın başına gelenleri anlatmak epey zaman almıştı. Başımın üstünden, dışarıda akıp giden Belçika evlerine ve bahçelerine bakıyordu. Zaman zaman bir güneş ışığının bir kilisenin çan kulesini ya da eski bir fabrikanın bacasını yaladığını görüyorduk. Hollandalı kadın hafifçe horluyordu, dergisi ayağının dibine yere düşmüştü.

Babamın son zamanlardaki heyecanlı halini, sağlıksızlığını ve garip davranışlarını anlatmak üzereydim ki Barley birden yüzünü ba-

na döndü. “Bunlar gerçekten çok garip,” dedi. “Bu saçma hikâyeye neden inanıyorum bilmiyorum ama inanıyorum. İnanmak istiyorum yani.” Bana ilk kez bu kadar ciddi baktığını görmek beni sarsmıştı... ya muzip muzip bakardı ya da sıkıntıyla. Gökyüzü kadar mavi gözleri iyice kısılmıştı. “Komik olan şu aslında, bunlar bana bir şey hatırlatıyor.”

“Ne o?” Anlattıklarımı kabul etmiş olmasından duyduğum rahatlama ile neredeyse bayılacaktım.

“Eh, bu da çok garip, aklıma gelmiyor bir türlü. Üstad James ile ilgili bir şeydi. Ama neydi?”

BARLEY, trendeki kompartımanımızda düşünüp duruyordu. Uzun parmaklı ellerini çenesine dayamış, Üstad James ile ilgili hatırlaması gereken şeyi bulmaya çalışıyordu. Sonunda bana baktı, ince, pembe yüzünün güzelliği ile sarsıldım. Bu yüz bir meleğe ya da belki de Northumbria manastırlarından birinde yaşayan bir keşişe ait olabilirdi. Bu kıyaslamaları o zaman tam olarak yapamıyordum elbette, bunlar aklıma daha sonra gelecekti.

“Eh,” dedi sonunda, “gördüğüm kadarıyla iki olasılık var. Ya sen kafadan kontaksın, bu durumda sana yapışıp sağ salim evine teslim etmem gerekir, ya da kafadan kontak değilsin, başını belaya sokmaya gidiyorsun, bu durumda sana yine yapışmam gerekir. Yarın sabah derste olmam gerekiyor, ama buna bir çözüm bulacağım.” İçini çekti, bana baktı ve tekrar arkasına yaslandı. “Paris’in senin son durağın olmadığını düşünüyorum. Acaba oradan nereye gideceğin konusunda beni aydınlatabilir misin?”

“Eğer Profesör Bora, İstanbul’da o güzel lokantadaki masamızda yüzümüze birer tokat atmış olsaydı, bize ‘tuhaf hobi’sini anlattığı zaman şaşırdığımız kadar şaşırmazdık herhalde. Aylıtcı bir tokattı bu ancak, ikimiz de iyice uyanmıştık. Yol yorgunluğum geçmiş, Drakula’nın mezarını bulmak konusundaki umutsuzluğum sona ermişti. Biz doğru yere gelmiştik. Belki de –burada kalbim deli gibi atıyordu ve bunun nedeni sadece umut değildi– belki de Drakula’nın mezarı Türkiye’deydi.

Bu daha önce hiç aklıma gelmemişti, ama şimdi bunun olasılık dahilinde olduğunu düşünüyordum. Ayrıca Rossi’ye, Drakula’nın hizmetkârlarından biri bu şehirde gözdağı vermişti. Belki de yaşayan ölüler yalnızca bir arşivi değil bir mezarı da koruyorlardı. Belki de, Turgut’un söz ettiği şeyler, Drakula’nın bu şehirde sürekli bulunmasından kaynaklanıyordu. Kazıklı Voyvoda ile ilgili o güne ka-

dar öğrenmiş olduğum her şeyi tekrar gözden geçirdim. Eğer gençliğinde burada hapsedilmişse, ilk işkence eğitimini almış olduğu yere ölümünden sonra tekrar dönmüş olması mümkün değil miydi? Tıpkı emekli olduktan sonra büyüdükleri yere dönen insanlar gibi, belki o da bu şehrin özlemini çekmişti. Ve eğer Stoker'ın kitabı vampirlerin alışkanlıkları hakkında doğru bilgiler içeriyorsa, bu yaratık, mezarını istediği yere kurar, istediği yere giderdi. Romanda, tabutunun içinde İngiltere'ye gitmişti. Eh o zaman neden geceleri ölümlüler gibi dolaşarak onu yok eden imparatorluğun başkentine gelmesindi ki? Osmanlılardan intikamını hiç olmazsa böyle alabilirdi.

Ama Turgut'a bu soruların hiçbirini sormadım. Adamla daha yeni tanışmıştık ve hâlâ ona ne kadar güvenebileceğimizi bilmiyordum. Sağlam bir insana benziyordu, ancak 'tuhaf hobisi' ile birlikte birden masamızda belirivermesi yeteri kadar garipti. Şu anda Helen'le konuşuyordu, daha doğrusu Helen sonunda onunla konuşmaya başlamıştı. 'Hayır, sevgili madam Drakula'nın tarihi hakkında 'her şeyi' bilmiyorum tabii ki. Gerçekte benim bilgim, üstünkörü bir bilgi. Ancak şehrimizin üstünde kötülüğün etkisini hissediyorum. Bu yüzden de araştırmaya devam ediyorum. Peki ya siz dostlarım?' Heyecanla Helen'a ve bana baktı. 'Anlattıklarım epeyce ilginizi çekti galiba. Teziniz tam olarak ne üstüne delikanlı?'

'On yedinci yüzyılda Hollanda'da ticaret,' dedim zayıf bir sesle. Gerçekten de tezim bana artık çok zayıf geliyordu. Acaba tekrar aynı hevesi duyacak mıydım bilmiyorum. Hollandalı tacirler, asırlar boyunca insanlara saldırıp ruhlarını çalmamışlardı ki.

'Ya!' Galiba Turgut şaşırmıştı. 'Eh,' dedi sonunda, 'eğer İstanbul'la da ilgileniyorsanız, yarın sabah benimle Sultan Mehmet'in koleksiyonunu görmeye gelirsiniz... Çok seçkin bir hükümdardır, benim gözdem olan belgelerin yanı sıra, birçok ilginç şey toplamıştı. Şimdi eve, eşimin yanına gitmem lazım, beni çok merak etmiş olmalı, çok geciktim çünkü.' Gülümsedi, 'Kesinlikle yarın akşam sizi yemeğe bekleyecektir, ben de öyle.' Bunu bir an düşündüm. Türklerin eşleri mutlaka harem efsanelerinde olduğu gibi kocalarının sözünden çıkmazlardı, yoksa sadece karısının da en az kendisi kadar misafirperver olduğunu mu söylemek istiyordu. Helen'in surat asmasını bekledim, ama ikimize de bakarak sessizce oturuyordu. 'Eh, dostlarım...' Turgut kalkmak üzere toparlandı. Bir yerlerden bir

miktar para çıkarttı ve tabağının kenarına bıraktı. Sonra son kez kupasını şerefimize kaldırdı ve çayının kalanını içti. 'Yarına kadar adieu,' dedi.

'Sizinle nerede buluşacağız?' diye sordum.

'Ah ben sizi almaya gelirim. Sabah saat tam onda burada diyelim mi? Güzel, size mutlu bir akşam dilerim.' Eğildi ve gitti. O gittikten sonra yemeğinden sadece birkaç lokma almış olduğunu, kendininkiyle birlikte bizim hesabımızı da ödediğini ve nazarlığı bize bıraktığını fark ettim. Nazarlık, beyaz masa örtüsünün üstünde parlıyordu.

O gece, yolculuğun ve gezintinin etkisiyle ölü gibi uyudum. Şehrin gürültüsü beni uyandırdığında saat altı otuz olmuştu bile. Küçük odam loştu. Bilincim yerine gelir gelmez, beyaza boyalı duvarlara, basit ama yabancı mobilyalara, lavabonun üstündeki aynadan yansıyan pırıltıya baktım ve tuhaf bir kafa karışıklığı hissettim. Rossi'nin İstanbul'a gelişini, bir başka pansiyonda kalışını düşündüm. -acaba neresiydi orası?- O pansiyonda bavulları altüst edilmiş, değerli haritalarının kopyaları çalınmıştı, sanki bu olayları kendim yaşamışım gibi hatırlıyor ve tekrar yaşıyordum. Bir süre sonra odamda güzel güzel yatmakta olduğumu, masanın üstündeki eşyalarım kimsenin dokunmamış olduğunu ve daha önemlisi... çantamın içindeki değerli belgelerle yatağımın yanında, elimin uzanabileceği bir yerde olduğunun farkına vardım. Uykumda bile o eski ve sessiz kitabın, çantanın içindeki varlığını hissedebiliyordum.

Derken banyodan Helen'in sesini duydum, suyu açmıştı, banyonun içinde dolaşıyordu. Bir anda bunun onu gözetlemekten farklı olmadığını düşündüm ve utandım. Bu duygudan kurtulmak için hemen kalktım, odamdaki lavaboyu açtım, yüzüme ve kollarıma su çarpmaya başladım. Aynadaki yüzüm - o günlerde ne kadar genç olduğuma kendim bile şaşarım sevgili kızım, sana nasıl anlatsam bilmiyorum- her zamanki gibiydi. Gözlerim yolculuktan dolayı biraz kanlanmıştı ama yine de uyanıktı. Saçlarımı o günün modasına uygun bir şekilde briyantınledim, arkaya doğru dümdüz taradım, kırmış ama temiz bir gömlekle buruşuk pantolonumu ve ceketimi giydim, aynada kravatımı düzelttim. Banyodan gelen seslerin kesildiğini duydum, birkaç dakika bekledikten sonra, traş takımlarımı aldım ve kapıyı tıklattım. Bir cevap gelmeyince içeri girdim. Muhte-

melen memleketinden getirmiş olduğu kaba ve sert bir kolonyaya olan Helen'in kokusu, küçük banyoya sinmişti. Bu kokudan neredeyse hoşlanmaya başlamıştım artık.

Restoranda verilen kahvaltı uzun saplı bakır bir cezvede getirilen sert –ama çok sert– bir kahve, ekmek, tuzlu peynir ve zeytinden ibaretti. Kahvaltının yanında okumamız için gazete de getirmişlerdi. Helen sessiz sessiz yiyor ve içiyor, ben de düşünceler içinde, masamızın tam karşısında, garsonun durduğu köşeden gelen sigara dumanını kokluyordum. Sabahın bu saatinde restoran, kemerli pencerelerden giren güneş ışığının dışında bomboştu, caddeler sabah trafiği ile dolmaya başlamıştı. İşe gitmek üzere giyinmiş, ya da çarşıya götüreceği mallarla dolu sepetler taşıyan insanlar geçip gidiyorlardı. İçgüdüsel bir şekilde, pencereden olabildiğince uzak bir masa seçmiştik.

'Profesörün gelmesine daha iki saat var,' dedi Helen, kendine ikinci bir fincan kahve söyledi. 'Ne yapalım?'

'Belki Ayasofya'ya kadar yürüyebiliriz,' dedim. 'Orayı bir daha görmek istiyorum.'

'Neden olmasın?' diye mırıldandı. 'Hazır buraya kadar gelmişken, biraz turistlik yapmanın bir sakıncası yok bence.' Dinlenmiş görünüyordu, siyah takımının içine açık mavi temiz bir bluz giymiş olduğunu fark ettim. O güne dek üstünde gördüğüm ilk renkli giysiydi. Kütüphanecinin ısırdığı boynuna her zamanki gibi bir fular bağlamıştı. Yüzü alaycı ve mesafeliydi, ama içimden bir ses –bunun özel bir nedeni yoktu– masanın karşısındaki varlığıma alışmaya başladığını, varlığının onu bir şekilde rahatlatmakta olduğunu söylüyordu.

Dışarı çıktığımızda caddeler, arabalar ve insanlarla dolmuştu bile. Eski kentin merkezine doğru yola çıktık ve çarşılardan birine girdik. Her taraf dükkânlarla doluydu... Yaşlı kadınlar ince kumaşların oluşturduğu gökkuşaklarına dokunuyorlar, başları örtülü rengârenk giysili genç kadınlar meyve pazarlığı yapıyorlardı, hayatımda ilk kez bu kadar çok altın takıyı bir arada görüyordum; bembeyaz saçlarının ya da kel kafalarının üstüne dantel takkeler takmış yaşlı adamlar, ya gazete okuyorlar ya da oymalı tahta pipoları incelemek üzere tezgâha eğiliyorlardı. Bazıları ellerinde tespih taşıyorlardı. Nereye baksam, esmer yüzler, el kol hareketleri, bir şeyi işaret eden par-

maklar, zaman zaman bir altın dişten taşan pırıltıyla gülümseyen yüzler görüyordum. Her yerden vurgulu, köklü bir dile ait sözcükler taşıyor, zaman zaman bir kahkaha duyuluyordu.

Helen, yüzünde şaşırılmış ve altüst olmuş bir gülümseme ile çevresinde gördüğü şeylerden keyif alıyormuş ve her şeyi çok iyi anlıyormuş gibi bakıyordu. Gördüklerimizden çok hoşlanmıştım, ama içimde bir huzursuzluk vardı, bu duyguyu yaklaşık bir haftadır, girdiğim her kalabalık yerde hissediyordum. Sürekli kalabalığı tarıyor, sık sık arkama bakıyor, insanların yüzlerinden niyetlerini çözmeye çalışıyordum... ve belki de izleniyordum. Bu sevimsiz bir duygu, çevremizi saran uyumlu seslerin arasına karışmış sert bir nota gibiydi. Acaba, diye düşündüm, Helen'in insanlara karşı takındığı ikircikli tavır bana da mı bulaştı. Ayrıca bu tavırlarının kişiliğinden mi yoksa, uzun yıllar bir polis devletinde yaşamış olmaktan mı kaynaklandığını merak ediyordum.

Kaynağı ne olursa olsun, kendi içimde yaşadığım paranoya ile tek başıma boğuşmak zorundaydım. Bir hafta önce Amerikalı sıradan bir lisansüstü öğrencisiydim, sadece yaptığım işin zorluklarıyla boğuşan, her şeyi sorguluyormuş gibi davranmama rağmen, içinde yaşadığım kültürün düzeyi ile ülkenin refahının keyfini çıkaran biriydim. Soğuk Savaş, Helen'in varlığı ile benim için artık gerçek bir şey olmuştu ve damarlarımın içinde daha da soğuk bir savaşın varlığını hissediyordum. Rossi'yi düşündüm, 1930 yazında, arşivde yaşadığı maceradan sonra apar topar İstanbul'dan ayrılmadan önce nasıl bu sokaklarda yürüdüğünü... o da benim için bir gerçektir, sadece tanıdığım Rossi değil, mektuplarından tanıdığım genç Rossi de gerçektir.

Helen birden koluma vurdu ve bir tezgâhın önünde tahta bir masaya eğilmiş iki yaşlı adamı işaret etti. 'Bak... işte senin dinlence kuramının ete kemiğe bürünmüş hali,' dedi. 'Sabahın henüz dokuzu ve satranç oynamaya başlamışlar bile. Tavla oynamıyor olmaları garip, çünkü tavla dünyanın bu kısmında en sevilen oyundur. Ama tavla yerine satranç oynuyorlar.' İki adam, aşınmış tahtanın üzerine taşlarını yerleştiriyorlardı. Siyah beyazın karşısında saf tutuyor, atlar ve kaleler yerlerine geçiyorlar, piyonlar karşı karşıya savaş durumundaydılar. Dünyanın savaş düzeni de böyle kuruluyordu. Hoşuma gitti, seyretmek için durdum. 'Satranç biliyor musun?' diye sordu Helen.

‘Elbette,’ dedim hafif kızgın bir ifadeyle. ‘Babamla oynardım’

‘Ah,’ dedi. Sesi kırıktı, çocukluğunda hiç bu tür şeyler yaşamadığını, ama şimdi babasıyla –ya da onun hayaliyle– kendine özgü bir satranç oynadığını hatırlamakta geç kalmıştım. Ama o satrancın tarihsel gelişimiyle daha ilgili görünüyordu. ‘Biliyorsun Batılı bir oyun değildir. Hindistan’da oynanmış eskiden. Şah mat farsçadır. İngilizcede de benzer bir şey söylüyorsunuz. Şah, kral demek. Krallar savaşı bu oyunda.’

Oyuna başlamış olan adamları seyre daldım, boğumlu parmaklarıyla ilk savaşçıları seçmişlerdi bile. Aralarında şakalaşıyorlardı... Muhtemelen birbirlerini çok iyi tanıyorlardı. Bütün gün orada öylece durup onları seyredebilirdim. Ama Helen uzaklaşmıştı bile, onu izledim. Biz ayrılırken, adamlar ilk kez başlarını kaldırıp soru dolu bir ifadeyle bize baktılar. Helen’in yüzü bu toprakların güzel bir karışımı olmasına rağmen, herhalde yabancı olduğumuz anlaşılıyor diye düşündüm. Acaba oyunları ne kadar sürecekti –bütün sabah boyunca belki– ve bu kez acaba hangisi kazanacaktı?

Onlara yakın bir tezgâh yeni açılıyordu. Çarşının sonunda, geniş bir incir ağacının altındaki gölgeye kurulmuş bir tezgâhtı bu. Beyaz gömlekli ve koyu renk pantolonlu genç bir adam kapıları ve perdeleri açıyor, dışarıdaki masayı düzenliyor ve özenle mallarını... kitapları diziyordu. Tahta tezgâhların üstü, sandıklar ve dükkânın içindeki raflar kitaplarla doluydu.

Tezgâha doğru heyecanla ilerledim, genç dükkâncı, hangi milletten olursa olsun bir kitap meraklısını ilk bakışta tanıdığını belirtir bir şekilde bizi başıyla selamladı ve gülümsedi. Helen daha yavaş yaklaştı, birlikte onlarca dildeki kitap ciltlerinin arasında durduk. Kitapların çoğu Arapça ya da Modern Türkçe bazıları Yunan ya da Kiril alfabesi ile yazılmıştı, bazıları da İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyancaydı. İbranice büyük bir kitapla bir raf dolusu Latince klasik buldum. Çoğu kötü basılmış ve üstünkörü ciltlenmişti, kumaştan yapılmış kapları dokunmaktan dağılmıştı. Bazılarının üstü yeni gazetelerle kaplanmıştı, birkaç tane de –özellikle Arapça– çok eski kitap vardı. ‘Bizanslılar da kitap severdi,’ diye mırıldandı Helen, elindeki Almanca şiir kitaplarına bakarken. ‘Belki de buradan onlar da kitap almışlardır.’

Yeni başlayan iş gününün hazırlıklarını bitiren genç adam, bizi

selamlamak için yanımıza geldi. ‘Almanca ya da İngilizce biliyor musunuz?’

‘İngilizce,’ dedim çarçabuk, Helen cevap vermedi.

‘İngilizce kitaplarım da var,’ dedi hoş bir gülümseme ile. Yüzü ince ve ifadeliydi, iri yeşilimsi gözleri ve uzun bir burnu vardı. ‘Ayrıca Londra’dan ve New York’tan gazeteler de var.’ Ona teşekkür ettim ve elinde eski kitap bulundurup bulundurmadığını sordum. ‘Evet, hem de çok eski var,’ dedi. Bana *Kuru Gürültü* nün 19. yüzyıl baskılarından birini uzattı... ucuz görünümlü kumaş kaplı bir nüshaydı bu. Acaba hangi kütüphaneden yürütüldü ve –diyelim ki Manchester şehrinden– eski dünyanın kavşağına yolu nasıl düştü diye düşündüm. Kabalık etmemek için, sayfaları çevirdim ve geri verdim. ‘Yeterince eski bulmadınız mı?’ diye sordu gülümseyerek.

Helen omzumun üstünden bakıyor, bana kol saatini gösteriyordu. Hâlâ Ayasofya’ya varamamıştık. ‘Evet, bizim gitmemiz gerekiyor,’ dedim.

Genç sahaf elinde kitapla önümüzde nezaketle eğildi. Ona şöyle bir baktım, sanki tanıyacaktı gibiydim, ama başka bir müşteri ile ilgilenmek için arkasını döndü, satranççılara üçüncü bir ihtiyar katılmıştı. Helen dirseğimden çekti, dükkândan çıktık ve çarşayı kararlilikla geçerek pansiyonumuza doğru yola koyulduk.

İçeri girdiğimizde küçük lokanta boştu, ama birkaç dakika sonra Turgut, başını sallayıp gülümseyerek kapıda belirdi, bize nasıl uyuduğumuzu sordu. Bu sabah, sıcağa rağmen zeytin rengi yünlü bir kıyafet vardı üstünde, heyecanını baskı altına almaya çalışır gibiydi. Kıvırcık saçlarını arkaya yapıştırmış, ayakkabılarını pırıl pırıl cilalamıştı. Bizi apar topar lokantadan çıkardı. Ne kadar enerji dolu bir kişi olduğu bir kez daha dikkatimi çekti, böyle bir rehberimiz olduğu için rahatladım. Benim içime de heyecan dolmaya başlamıştı. Rossi’nin kâğıtları çantamın içindeydi ve belki de bir saat sonra nerede olduğunu bulmaya daha yaklaştığım olacaktım. Ayrıca bunca yıl sonra, kopyasını çıkarmış olduğu belgeleri asılları ile karşılaştırebilecektim.

Turgut’u izleyerek sokakta yürürken, bize Sultan Mehmet’in arşivinin Milli Kütüphane’ye taşınmış olduğunu açıkladı, hâlâ devlet koruması altındaydı. Arşiv şu anda kütüphanenin ek binasındaydı. Ek bina, eski bir medrese binasıydı. Atatürk, ülkeyi laikleştiren,

geleneksel İslami okullar olan medreseleri de kapatmış ama bunlardan bir tanesi Milli Kütüphane'ye devredilerek, içine İmparatorluk tarihine ilişkin nadir bulunan eski kitaplar yerleştirilmişti. Sultan Mehmet arşivini, Osmanlı İmparatorluğu'nun yayılışı sırasında edinilmiş olan diğer kitaplarla belgelerin arasında bulacaktık.

Kütüphanenin ek binası, gerçekten de çok zarif, küçük bir yapıydı. Pirinç kakmalı tahta kapılardan içeriye girdik. Pencereler, mermerden kafeslerle süslenmişti, kafeslerden sızan güneş ışığı yerde geometrik şekiller yaratıyor, loş girişte yıldızlar ve dörtgenler çiziyordu. Turgut bize girişteki başvuru masasını gösterdi (Helen'in okunması imkânsız bir şeyler karaladığı gözümünden kaçmadı). Turgut, gösterişli bir imza attı.

Koleksiyonun bulunduğu odaya girdik. Burası yeşil ve beyaz mozaiklerle süslenmiş bir kubbenin altında, geniş bir odaydı. Cilalı masalar oda boyunca uzanıyordu. Üç dört araştırmacı çalışmaya başlamıştı bile. Duvarlarda sadece kitaplar değil, tahta çekmeceler ve kutular da vardı. Hoş, tavana asılı pirinç bir lambadan yumuşak bir ışık yayılıyordu. Bir elinde tespih, yapılı ve elli yaşlarında bir adam olan kütüphaneci, işini bıraktı ve yanımıza gelip Turgut'un elini sıktı. Bir iki dakika konuştular –Turgut'un benim üniversitemin adını söylediğini yakaladım– sonra kütüphaneci bizimle Türkçe konuşarak gülümsedi ve eğildi. 'Bu bey Bay Erozan, kütüphaneye hoş geldiniz diyor,' dedi Turgut tatmin olmuş bir ifadeyle. 'Size suikast yapmak istediğini söylüyor.' Elimde olmadan geri çekildim, Helen sıırttı. 'Ejder Tarikatı ile ilgili Sultan Mehmet belgelerini hemen hazır edecek. Ama önce burada rahatça oturup onu bekleyelim.'

Araştırmacıları rahatsız etmemeye dikkat ederek, masalardan birine oturduk. Odaya girdiğimizde merakla bize bakmışlar, sonra yine işlerine dönmüşlerdi. Birkaç dakika sonra Bay Erozan, önünde bir kilit olan ve üstüne Arapça harfler oyulmuş büyük tahta bir kutuyla geldi. 'Burada ne yazıyor?' diye sordum Profesöre.

'Ah,' kutunun üstüne parmak uçlarıyla dokundu. 'Diyor ki, işte kötülük... hımmm... içinde kötülük var... habis. Onu Kuran'ın kutsal sözleriyle kapattık.' Kalbim yerinden fırladı. Bu cümle, Rossi'nin gizemli haritanın üstünde okuduğunu söylediği sözlere çok benziyordu, ve bu sözler şimdi haritanın bulunduğu eski arşide yüksek ses-

le tekrarlanıyordu. Mektuplarında bu kutudan hiç söz etmemiştir, ama eğer kütüphaneci ona sadece belgeleri verdiyse, hiç görmemiştir de olabilirdi. Kimbilir, belki de belgeler bu kutuya Rossi'nin buraya yaptığı yolculuktan sonra kaldırılmıştı.

'Kutu ne kadar eski?' diye sordum Turgut'a.

Başını saladı. 'Bilmiyorum, arkadaşım da bilmiyor. Ama tahtası- na bakılırsa, Mehmet'in zamanından kalma bir şey değil. Arkadaşım öyle demişti bir ara.' Bay Erozan'a doğru gitti, sonra da açıklama ile geri geldi. 'Bu belgeler 1930'da emniyete alınmak üzere bu kutuya konmuş. Gayet iyi hatırlıyor, çünkü kendisinden önceki kütüphaneci ile bu konuyu konuşmuşlar. Arkadaşım çok titiz biridir.'

1930! Helen'le gözgöze geldik. Büyük bir olasılıkla Rossi mektuplarını, kime yazdığını bilmeden kaleme aldığı sırada -1930 Aralığında- incelediği belgeler de güvende olmaları için bu kutuya kaldırılıyordu. Sıradan tahta bir kutu bu iş için yetip artacakken, acaba o dönemdeki kütüphaneci neden Ejder Tarikatı'na ait belgeleri üstünde kutsal uyarılar olan bir kutuya koyma gereğini duymuştu?

Turgut'un arkadaşı bir dizi anahtar getirdi ve anahtarlardan biri kilide uydu. Bizim üniversite kütüphanesindeki binlerce ender bulunan kitaba ulaşmayı sağlayan kart katalog sistemi aklıma gelince az daha gülüyordum. Kendimi eski bir anahtara gerek duyulan bir araştırmanın içinde hiç hayal etmemiştim. Anahtar kilitte döndü. 'İşte başlıyoruz,' diye mırıldandı Turgut, kütüphaneci çekildi. Turgut ikimize de gülümsedi, -sanki hüznle gülümsedi, diye düşündüm- ve kapağı kaldırdı."

Trende, Barley babamın ilk iki mektubunu okumayı yeni bitirmişti. Babamın mektuplarını onun elinde görmek içimde tuhaf bir duygu uyandırmıştı ama, Barley'in babamın otoriter sesine, benim zayıf sesimden daha çok inanacağını biliyordum. "Daha önce hiç Paris'te bulundun mu?" diye sordum duygularımı saklamaya çalışarak.

"Bulundum, üniversiteye başlamadan önce bir yıl dil öğrendim. Annem daha iyi Fransızca öğrenmemi istiyordu." Ona nasıl bir anesi olduğunu, oğlunun iyi yetişmesi konusunda neden böyle ısrarlı olduğunu hatta bir anneye sahip olmanın nasıl bir şey olduğunu sormak istedim ama o yine mektuba dalmıştı. "Baban çok iyi bir ko-

nuşmacı herhalde,” dedi şakayla, “burada okuduklarım, Oxford’dakilerden çok daha eğlenceli.”

Söyledikleri kafamın içinde yeni bir tartışma başlattı. Oxford’daki dersler çok mu sıkıcıydı yoksa. Bu mümkün olabilir miydi? Barley, benim bilmek istediğim şeylerin hepsini biliyordu, sanki daha hayal etmeye bile başlamadığım bir dünyadan gelen haberciydi o. Bu kez koridorda hızla ilerleyerek kapımızın önünden geçen kondüktörün sesi düşüncelerimi böldü. “Brüksel,” diye seslendi kondüktör. Tren yavaşlamaya başlamıştı bile. Birkaç dakika sonra, Brüksel istasyonunda, gümrük memurlarının trene binişlerini seyrediyorduk. Dışarıda insanlar trenlere yetişmek için koşuşturuyor, güvercinler peronlarda yiyecek kırıntıları arıyorlardı.

Belki de güvercinleri çok sevdiğim için, kalabalığın arasında dikkatle onları arıyordum, birden hiç kıpırdamayan biri çekti dikkatimi. Uzun boylu, siyahlar içinde bir kadın, sessizce platformda duruyordu. Başına bağladığı siyah eşarp, beyaz yüzünü çevreliyordu. Benimle arasındaki mesafe çok az olduğu için hatlarını açıkça görebiliyordum, gözlerim parlak siyah gözlerine ve normalden daha kırmızı dudaklarına takıldı... koyu bir ruj sürmüştü belki. Giysilerinde de bir gariplik vardı. O dönemde herkesin giydiği mini eteklerle, platform topuklu ayakkabılar yerine, dar iskarpinler vardı ayağında.

Ancak onu gördüğüm ilk andan tren hareket edene kadar geçen süre en çok dikkatimi çeken şey, her an tetikte olma haliydi. Bizim treni bakışlarıyla bir aşağı bir yukarı tarıyordu sanki, içgüdüsel bir hareketle geri çekildim, Barley soran bir ifade ile bana baktı. Kadın, bulunduğumuz yöne doğru bir hareket yapmasına rağmen, besbelli ki bizi görmemişti. Sonra herhalde fikrini değiştirdi ve o sırada peronun öteki tarafına giren başka bir treni taramaya başladı. Sert ve dik duruşundaki bir şey, trenimiz istasyondan çıkana kadar ona bakmaya zorladı beni. Derken istasyonda bekleyen insanların arasında kayboldu. Sanki hiç var olmamış gibi.

Bu KEZ Barley yerine ben uykuya dalmışım. Uyandığımda, kendimi iyice ona doğru kaykılmış buldum, başım, lacivert süveterinin omzuna iyice gömülmüştü. Barley, pencereden dışarıyı seyretmeye dalmıştı, düzgün bir şekilde zarfa yerleştirdiği babamın mektupları kucağında duruyordu, bacaklarını çaprazlamıştı, yüzü –benim yüzümden fazla uzak değildi– trenin penceresinden akıp gitmekte olan Fransız köylerine dönüktü. Gözlerimi açar açmaz gözüm çarpan ilk şey, kemikli çenesi oldu, sonra gözlerimi aşağı indirdim ve ellerini mektupların üzerinde gevşek bir şekilde kavuşturduğunu gördüm. İlk kez tırnaklarını yediğini fark ettim, ben de yerdim tırnaklarımı. Tekrar gözlerimi kapadım, uykuma devam etmek istiyordum, çünkü omzunun sıcaklığı çok huzur vericiydi. Sonra birden belki de üstüne böylesine abanmamdan hoşlanmıyordur, diye düşündüm, hem bebek gibi ağzımdan akan sular süveterini ıslatıyor olabilirdi. Hemen toparlanıp dikleştim. Barley döndü ve bana baktı, gözleri uzak düşüncelerle doluydu sanki, belki de trenin penceresinden kayıp giden mütevazı Fransız köylerini düşünüyordu. Bir an durdu ve gülümsedi.

“Sultan Mehmet’in sırlarla dolu kutusu açılır açılmaz, çok iyi tanıdığım bir koku çarptı burnuma. Parşömen ya da tirşe belgelerin üstüne sinmiş olan, toz ve zamanın kokusuydu bu. Ortasında ejderha olan küçük kitap da böyle kokardı... benim kitabım. Elime geçirdiğim bütün eski kitaplara gizlice yaptığım gibi, kitabı elime alıp koklamaya cesaret edememiştim hiç... korkmuştum galiba, kokusunda bir şey varsa, ya daha da kötüsü, bu kokuda, içime çekmek istemediğim şeytani bir ilaç falan varsa diye.

Turgut kutunun içindeki belgeleri özenle çıkarıyordu. Her biri sararmış pelür kâğıtlara sarılmış olan belgeler değişik şekil ve boyutlardaydı. Belgeleri önümüzdeki masaya dikkatle yaydı. ‘Size bu

belgeleri ben açacağım ve onlarla ilgili bildiklerimi anlatacağım. Sonra belki siz oturup üstünde tartışmak istersiniz, ne dersiniz?’ Evet, herhalde böyle yapmayı tercih ederdik... başımı salladım. Rulo edilmiş bir belgeyi açtı ve zarafetle gözlerimizin önüne serdi. Bu, iki ince tahta çubuk arasına gerilmiş bir parşömendi, Rembrandt’ın dünyasını araştırmam sırasında gördüğüm geniş yapraklı, kalın defteri kebirlerden çok farklıydı. Parşömenin kenarları, koyu mavi ve kırmızı yaldızlı geometrik desenlerle süslenmişti. Metindeki el yazısı, hayal kırıklığı ile gördüğüm üzere Arap harfleri kullanılarak yazılmıştı. Ne bekliyordum bilmiyorum ki, bu belge Osmanlıca konuşan ve Arap harfleri ile yazan bir İmparatorluğun kalbinden geliyordu. Osmanlılar, Yunan alfabesini Bizans’a meydan okurken, Latin alfabesini ise Viyana’nın kapılarına dayandıklarında kullanmışlardı yalnızca.

Turgut düşündüklerimi yüzümden okumuştı, aceleyle açıkladı. ‘Bu, dostlarım, Ejder Tarikatı ile yapılan mücadelenin hesaplarının tutulduğu bir defteri kebir. Tuna’nın güneyindeki bir şehirde, Sultan’ın parasını kullanan bir bürokrat tarafından tutulmuş... diğer bir deyişle görev raporu. Drakula’nın babası Voyvoda Drakul, on beşinci yüzyılın ortalarında, Osmanlı İmparatorluğu’na çok büyük bir paraya mal olmuş, anlıyor musunuz? Bu bürokrat, Batı Karpatlar’daki halk isyan etmesin ve sınırlar korunsun diye üç yüz adam için zırh ve pala ısmarlamış, ayrıca at da almış. Burada...’ –parşömenin sonunda uzun bir satırı işaret etti– ‘diyor ki Voyvoda Drakul iğrenç bir başbelası olduğu için, paşanın harcamak istediğinden daha fazla paraya mal olmuş. Paşa bu durumdan çok üzgün ve mahçup, Allahın adıyla haşmetli hükümdara uzun bir ömür diliyor.’

Helen’le gözgöze geldik, gözlerinde benim de kendi içimde hissetmekte olduğum dehşete benzer bir şey gördüm. Tarihin bu köşesi, ayağımızın altında çini yer döşemesi ve parmaklarımızın altındaki tahtadan masa kadar gerçektir. Bu tarihi yaratan kişiler, yaşamış, nefes almış, hissetmiş, düşünmüş ve ölmüşlerdi, tıpkı bizim gibi... bizim de öleceğimiz gibi. Güçlü yüzündeki duygu fırtınalarını tarif edemeden yüzüne baktım.

Turgut parşömeni tekrar rulo haline getirdi ve içinde iki parşömen olan bir paketi açtı. ‘Bu mektupta, Eflak Paşası, Sultan Mehmet’e Ejder Tarikatı hakkında ne bulursa göndereceğine söz ver-

yor. Bu da 1461'de Tuna'da yapılan ticarete ilişkin bir hesap, yani Ejder Tarikatı'nın kontrol ettiği bölgeden pek uzak sayılmaz. Bu bölgenin sınırları kesin çizilmiş değildi, anlıyor musunuz, sürekli değişiyordu çünkü. İşte Paşa'nın kontrol ettiği bölgedeki çobanlarla değiş tokuş etmek için istediği ipek, baharat ve at listesi.' Sonraki iki parşömente de aynı türden hesaplar vardı. Derken Turgut daha küçük bir paketi açtı, bunun içinde düz parşömenler vardı. 'Bir harita,' dedi. İçinde Rossi'nin mektuplarının ve belgelerinin bulunduğu çantama istemsiz bir şekilde hamle yaptım, ama Helen durumu onaylamadığını belirtir bir şekilde başını salladı, bunun anlamını biliyordum... Turgut'u gözünün önüne sırlarımızı serebileceğimiz kadar iyi tanıımıyorduk. Daha değil, diye ekledim aklımdan, ama o, besbelli bütün kaynaklarını bizim ömümüne seriyordu.

'Ben bu haritanın ne anlama geldiğini hiç çözemedim, dostlarım,' dedi Turgut. Sesinde bir üzüntü vardı, düşünceli bir şekilde bıyıklarını çekiştirirdi. Parşömene yakından baktığımda, tepeden tırnağa ürpererek, Rossi'nin kopyaladığı ilk harita olduğunu gördüm. Uzun sıradağlar, kuzeye doğru kıvrılan nehir... hepsi oradaydı. 'Benim yaptığım araştırmaya göre, burası hiçbir bölgeye uymuyor, ayrıca bir türlü -nasıl diyorsunuz- ölçeğini anlayamadım.' Haritayı bir yana ayırdı. 'İşte bir harita daha, sanki ilk haritadaki bölgeyi daha yakından gösteriyor.' Bunu biliyordum... zaten daha önce görmüştüm, heyecanım tırmandı. 'Bence bu dağlar ilk haritada batıda gösterilmiş olan dağlar... değil mi?' İçini çekti. 'Ama başka bir bilgi yok, gördüğünüz gibi üstüne fazla bir şey yazılmamış, Kuran'dan yapılmış alıntılar ve şu garip yazı hariç -daha önce dikkatle tercüme etmiştim- şuna benzer bir şey diyor: Buraya şeytanı kapattık. Okuyucu, sözlerin onu mezarından çıkarır.'

Elimle ağzını kapatmalıydım belki ama Turgut çok hızlı konuşup beni hazırlıksız yakalamıştı. 'Hayır,' diye haykırdım, ama çok geçti. Turgut hayretle yüzüme bakakaldı. Helen bir ona bir de bana bakıyordu, salonun öteki ucunda işinden başını kaldırmış olan Bay Erozan bana bakıyordu. 'Bağışlayın beni,' diye fısıldadım. 'Bu belgeleri görünce o kadar heyecanlandım ki... belgeler... çok ilginç.'

'Ah, ilginç bulduğunuza memnun oldum.' Turgut'un yüzü ışıltılı oldu. 'Bu sözler de ne kadar garip. Sanki insanı... nasıl desem... altüst ediyor.'

O anda salona biri adım attı. Her ne kılığa girdiyse, Drakula'yı görmeyi bekleyerek heyecanla döndüm, ancak içeri bakımsız kır sakallı, beyaz takkeli, ufak tefek bir adam girdi. Bay Erozan onu karşılamak için kapıya yönelince biz de tekrar belgelerimizin başına döndük. Turgut kutudan bir parşömen daha çıkardı. 'Bu kutudaki son belge,' dedi. 'Hiçbir zaman bir anlam veremedim. Kütüphane kataloğunda, Ejder Tarikatı'na ait bibliyografya diye listelenmiş.'

Kalbim hopladı, Helen'in yüzüne yayılan kırmızılığı da aynı anda gördüm. 'Bibliyografya mı?'

'Evet dostum.' Turgut belgeyi yavaşça önümüzdeki masaya yaydı. Son derece eski ve kırılğan görünüyordu, güzel bir el yazısıyla, Yunanca yazılmıştı. Üst kısmının kıvrık olması, bir zamanlar daha uzun bir rulonun bir parçası olduğunu anlatıyordu, alt kısmı da açıkça yırtılıp alınmıştı. El yazmalarında görülen türden süslerden eser yoktu, sadece dikkatle kaleme alınmış satırlar görünüyordu. İçimi çektim. Hiç Grekçe çalışmamıştım ama yine de böyle bir belgeyi anlamak için bir ustanın yardımına ihtiyacım olacağı kesindi zaten.

Sanki ilahi bir güç sorunumu çözmek istiyordu, çünkü, Turgut çantasından bir defter çıkardı. 'Bizim üniversiteden bir Bizans uzmanına okutup tercüme ettirmiştim. Bizans belgeleri ve dili konusunda çokengin bir bilgisi vardır. Bu meğerse bir kitap listesiymiş, bu kitaplardan başka yerde söz edildiğini hiç duymadım.' Defterini açtı ve aradığı sayfayı buldu. Sayfa düzgün bir el yazısıyla Türkçe doldurulmuştu. Bu kez Helen içini çekti. Turgut alnına vurdu. 'Ah, milyonlarca kez özür dilerim,' dedi. 'Durun, sizin için tercüme edeyim, tamam mı?' Herodot, *Savaş Esirlerine Karşı Muamele*; Pheseus, *Akıl ve İşkence*; Origen, *İlk Prensipler üstüne Tez*, Büyük Euthymius, *Lanetlilerin Kaderi*; Ghent'li Gubent, *Doğa üstüne Tez*; Akino'lu Aziz Thomas, *Sisyphus*." Gördünüz mü? Çok tuhaf bir seçki, ayrıca bu kitapların bir kısmı çok ender bulunuyor. Arkadaşım olan Bizans araştırmacısı bana, örneğin ilk Hıristiyan filozoflarından biri olan Origen'in bu tezini bulabilmenin bir mucize olabileceğini söylemişti... Origen'in kitaplarından çoğu, sapkın olmakla suçlandığı için yok edilmiş çünkü.'

'Ne tür bir sapkınlıkmış?' Helen ilgilenmiş görünüyordu. 'Bir yerlerde onunla ilgili bir şeyler okuduğuma eminim.'

‘Tezinde, Hristiyanlığın mantığına göre Şeytanın bile kurtarılıp yeniden doğabileceğini savunmakla suçlanmış,’ diye açıkladı Turgut. ‘Listeye devam edelim mi?’

‘Eğer bir sakıncası yoksa,’ dedim, ‘bu kitap isimlerini bizim için İngilizce yazar mısınız? Okuduğunuz gibi yazın ama.’

‘Memnuniyetle.’ Turgut defterinin başına oturdu ve bir tükenmez kalem çıkardı.

‘Neden istedim bunu şimdi değil mi?’ diye sordum Helen’e. Yüzü, sözcüklerden daha açık konuşuyordu. *Bunca yolu bir kitap listesi için mi teptik yani?* ‘Biliyorum şu anda pek bir manası yok gibi görünüyor,’ dedim alçak sesle, ‘ama bakalım bizi nereye götürecektir.’ Turgut neşe içinde yazıyordu. ‘Kitapların neredeyse tamamı, işkence, cinayet veya her türden tatsız şeyle ilgili gördüğünüz gibi. “Erasmus, *Bir Suikastçının Serveti*, Henricus Curtius, *Yamyamlar*, Padua’lı Giorgio, *Lanetliler*.’

‘Listelenen kitaplarla ilgili bir tarih yok mu?’ diye sordum, belgenin üzerine eğilerek.

Turgut içini çekti. ‘Hayır, bu kitaplarla ilgili başka bir referans da bulamadım, ama bulabildiğim kadarıyla 1600’den sonra yazılmış kitap hiç yok.’

‘Ancak bu tarih Drakula’nın yaşadığı dönemden daha geç bir tarih,’ dedi Helen. Ona şaşkınlıkla baktım; bu benim aklıma hiç gelmemişti. Çok basit bir noktaydı ama çok doğru ve çok şaşırtıcıydı.

‘Evet sevgili madam,’ dedi Turgut ona bakarak. ‘Bu kitapların en eskileri bile hem onun hem de Sultan Mehmet’in ölümünden sonra yazılmış. Ne yazık ki, bu bibliyografyanın ne zaman Sultan Mehmet koleksiyonuna konduğunu da bulamadım. Biri herhalde daha sonra eklemiş olmalı, belki de koleksiyonun İstanbul’a getirilişinden çok sonra.’

‘Ama 1930’dan önce,’ diye şaka yaptım.

Turgut bana dikkatle baktı. ‘Bu tarih, koleksiyonun kilit altına alındığı tarih,’ dedi. ‘Bunu neden söyleme gereği duydunuz Profesör?’

Kıpkırmızı olduğumu hissettim. Çünkü hem çok fazla konuşmuştum, bu yüzden Helen umutsuzluk içinde bana dönmüş bakıyor ve ne kadar aptal olduğumu düşünüyordu, hem de daha profesör olmamıştım. Bir an sustum; her zaman yalan söylemekten nefret et-

tim ve bu yüzden canım kızım, çok zorunlu kalmadıkça da asla yalan söylemedim.

Turgut dikkatle ve büyük bir rahatsızlıkla bana bakıyordu, o ana kadar kuzgun siyahı gözlerindeki aşırı hevesi fark etmemiş olduğunu gördüm. Derin bir nefes aldım. Ben bunu Helen'a daha sonra izah edebilirim. Turgut'a bütünüyle güveniyordum ve ne olduğunu bilirse bize daha da çok yardımcı olabilirdi. Yine de bir an duraksadım, bize tercüme etmekte olduğu listeye baktım, sonra da üzerinde çalışmış olduğu Türkçe tercümeyle baktım. Gözlerinin içine bakamıyordum, acaba bildiğimizin ne kadarını ona söylemeliydik? Eğer Rossi'nin burada yaşamış oldukları ile ilgili her şeyi anlatırsam, bizim ciddiyetimizden ve aklımızdan şüphe edecek miydi? Kararsızlıkla gözlerimi belgenin üstünde dolaştırırken birden çok garip bir şey gördüm. Elim Grekçe orijinalin üstünde kaydı. Listenin sonunda *Bartholomeo Rossi* adını açıkça okuyabiliyordum. Bu ismin altında Latince bir paragraf vardı.

'Aman Allahım!' Haykırışımın odada çalışmakta olan araştırmacıları irkilttiğini fark ettiğimde çok geç kalmıştım. Hâlâ kepli ve uzun sakallı adamla konuşmakta olan Bay Erozan, soru dolu bir ifadeyle bize döndü.

Turgut şaşırmıştı, Helen hızla yanıma yaklaştı. 'Ne oldu?' Turgut belgeye doğru elini uzattı. Hâlâ isme bakıyordum, bu yüzden bakışımı izlemesi zor olmadı. Sonra birden sıçradı, öyle bir bağırdı ki, sanki benim az önceki haykırışım odanın içinde yankılandı, bu yankı, beni, söylediği şeyin tuhaflığına rağmen tuhaf bir şekilde rahatlatmıştı. 'Allahım, Profesör Rossi!'

Üçümüz birbirimize bakakaldık, bir an hiç kimse konuşmadı. Sonunda ben, 'Siz,' dedim Turgut'a alçak sesle, 'bu ismi biliyor musunuz?'

Turgut bir bana bir de Helen'a baktı. 'Ya siz?' diye sordu."

Barley'in gülümsemesi nazikti. "Herhalde çok yorulmuşsun, yoksa bu kadar derin uyuyamazdın. Ben de yorgunum, ama başını nasıl bir belaya soktuğunu düşünmek yüzünden. Eğer birilerine bunları anlatırsan sana ne derler? ... başkasına yani? Şu hanıma mesela." Brüksel'de inmeyip, Paris'e kadar sürekli uyuyacağı besbelli olan kompartıman arkadaşımızı gösterdi. "Ya da polise anlatsan.

Herkes senin deli olduğunu zanneder.” İcini çekti. “Demek, Güney Fransa’ya tek başına gitmeye gerçekten niyetlisin? Tam olarak nereye gittiğini bana söyleyen de, tahmin etmeye uğraşmasam ben de. Böylece Bayan Clay’e bir telgraf çekerim ve seni başına gelmesi muhtemel en büyük beladan çeker alırım.”

Bu sefer gülümseme sırası bendeydi. Bu mücadeleyi birkaç kez yaşamıştık şu ana kadar.

“Çok inatçısın.” Barley homurdandı. “Küçük bir kızın insanın başına bu kadar bela çıkaracağı aklıma bile gelmezdi. Özellikle be-la diyorum, çünkü seni Fransa’nın ortasında tek başına bırakırsam Üstad James’in başıma açacağı şey budur.” Gözyaşlarımı tutamıyacıktım neredeyse, ama son sözleri, yaşları yuvarlanmadan kurutmuştu zaten. “Öteki trene binene kadar yemek yiyecek vaktimiz ol-sa bari. Gare du Nord’da hayatımda yediğim en güzel sandviçleri satarlar ve benim frankları kullanabiliriz.” Sözleri içimi ısıtmıştı.

MODERN bir trende yapılan mükemmel bir yolculuktan sonra eski cam ve demirden yapılmış yüksek iskeleti ışıkla dolmuş güzelliği ile Gare du Nord'a inmek, doğruca Paris'e ayak basmak demekti. Barley ile ellerimizde bavullarımız trenden indik ve bu güzelliği içimize sindirmek için bir dakika durduk. Buraya birçok kez gelmiş olmama, babamla yaptığımız yolculuklar sırasında defalarca gelip geçmeme rağmen, en azından benim yaptığım şey buydu. Gar-da, fren yapan trenlerin, konuşan, yürüyen insanların, düdüklelerin, kanatlarını çırpıp güvercinlerin, bozuk paraların sesleri yankılanı-yordu. Siyah bereli yaşlı bir adam, kolunda genç bir kadınla yanı-mızdan geçti. Kadının çok güzel yapılmış kızıl saçları vardı, pembe bir ruj sürmüştü. Bir an onunla yer değiştirdiğimi hayal ettim. Ah, bir Parisli gibi görünmek, büyük olmak, yüksek topuklu ayakkabı-lar giymek, büyümüş göğüslere sahip olmak ve zarif bir artistin ko-lunda salınmak! Birden adamın kadının babası olabileceğini düşün-düm ve kendimi çok yalnız hissettim.

Görüntülerden çok kokuları sindirmekte olduğu açık olan Bar-ley'e döndüm. "Allahım, çok açım," diye sızlandı. "Madem burada-yız, bari iyi bir şeyler yiyelim." Ezbere biliyormuş gibi istasyonun bir köşesini gösterdi, sonradan anlaşıldı ki, sadece yolu değil, hangi hardalı, hangi ince kesilmiş jambona süreceğimizi de ezbere biliyor-muş meğer. Kısa bir süre sonra beyaz kâğıtlara sarılmış sandviçleri-mizi yiyorduk. Barley, boş bulduğum bir banka oturma zahmetine bile katlanmamıştı.

Ben de çok açtım, ama bundan sonra olabilecekler için kaygılıy-dım. Artık trenden inmiştik, Barley her an bir umumi telefon bula-bilir ve Bayan Clay'i ya da Üstad James'i arayabilirdi. Belki de bir jandarma ordusu bileğime kelepçeyi vuracak ve beni zorla Amster-dam'a götürecekti. Kaygıyla ona baktım, ama sandviğin arkasından yüzünü görmek imkânsızdı. Portakallı gazozundan bir yudum al-

mak için sandviçi indirdiğinde, “Barley, senden bir ricam var,” dedi.

“Yine ne istiyorsun?”

“Ne olur kimseye telefon etme, yani lütfen Barley, beni ele verme. Buradan güneye gideceğim, ne olursa olsun. Bak ben babamın nerede olduğunu ve başına ne geldiğini öğrenmeden eve gidemem, anlıyor musun?”

Gazozundan ifadesiz bir yüzle bir yudum aldı. “Bunu anlıyorum.”

“Lütfen Barley.”

“Neden böyle bir şey yapacağımı sanıyorsun ki?”

“Bilmiyorum,” dedim çaresizlikle. “Kaçtığım için bana kızgın olduğunu ve bu yüzden beni ele vereceğini hissettim.”

“Bir düşün,” dedi Barley. “Eğer aklıbaşında biri olsaydım, yarınki dersime girmek için yola çıkmış olurdum –James’den de sıkı bir azar işitirdim– ama, işte buradayım, centilmenlik yüzünden –ve merak da var tabii– Güney Fransa’ya giden bir hanıma eşlik etmem gerekiyor. Bu fırsatı kaçırır mıyım hiç?”

“Bilmiyorum,” diye bu kez minnetarlıkla tekrarladım.

“Perpignan’a gidecek ilk trenin saatini sorsak iyi ederiz.” Sandvicinin kâğıdını kararlılıkla buruşturdu.

“Nasıl anladın?” diye sordum hayretle.

“Kendini çok gizemli sanıyorsun galiba?” Barley yine çileden çıkmış gibi bakıyordu. “Vampir külliyatındakileri senin için Fransızcadan tercüme eden kimdi? Pyrenees Orientales’deki manastıra gitmiyorsan başka nereye gidiyor olabilirsin? Ben Fransa haritasını bilmiyor muyum? Haydi, çatma kaşlarını. Kaşını çatmak sana hiç yakışmıyor.” Sonunda *Bureau de change*’a doğru kolkola yürüdük.

“Turgut, Rossi’nin adını bildiğine dair hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde haykırınca, dünyanın değiştiğini, bazı renklerin ve şekillerin tuhaf bir şekilde saçmaladığını düşündüm. Sanki daha önceden izlediğim bir filme, birden, o filmde daha önce hiç rol almamış bir karakter aniden katılmış ve hiçbir açıklama yapmadan olaylara karışmıştı.

‘Profesör Rossi’yi tanıyor musunuz?’ diye sordu Turgut aynı ses tonuyla.

Ben hâlâ konuşamıyordum, ama Helen besbelli ki kararını vermişti. ‘Profesör Rossi, üniversitemizin Tarih bölümündendir ve Pa-ul’un tez danışmanıdır.’

‘Ama bu akılalmaz bir şey,’ dedi Turgut yavaşça.

‘Siz onu tanımış mıydınız?’ diye sordum.

‘Hiç karşılaşmadık,’ dedi Turgut, ‘ama onun adını çok garip bir şekilde öğrendim. Lütfen, bu size mutlaka anlatmam gereken bir hikâye galiba. Oturun, dostlarım.’ Şaşkınlık bulutuna sarmalanmış olduğu halde hâlâ nezaketi elden bırakmıyordu. Helen’le ben ayaktaydık, ama hemen yanına oturduk. ‘Çok olağanüstü bir durum bu...’ Sustu, sonra kendini zorlayarak bize açıklamaya başladı. ‘Yıllar önce, bu arşive tutulduğum sıralarda, arşivle ilgilenen kişiye sorabileceğim bütün soruları soruyor, alabileceğim bütün bilgileri alıyordum. Bana o güne kadar kimsenin bu arşivi araştırmadığını söylemişti, ama ondan önceki kütüphanecinin, bu konuda bir şeyler bildiğini hatırlıyordu. Ben de yaşlı kütüphaneciyi görmeye gittim.’

‘Hâlâ yaşıyor mu?’ diyerek yutkundum.

‘Ah hayır, dostum, çok üzgünüm. O zaman da çok yaşlıydı zaten, onunla konuştuktan bir yıl sonra da öldü gitti galiba. Ama hafızası mükemmel durumdaydı, bana koleksiyonu kilit altına aldığını çünkü içine kötü bir şeyler doğduğunu söyledi. Bana bir keresinde yabancı bir profesörün bu koleksiyona baktığını ve sonra çok... nasıl diyorsunuz... çok üzüldüğünü adeta delirdiğini, binadan kaçarcasına çıkıp gittiğini anlattı. Yaşlı kütüphaneci, bu olaydan birkaç gün sonra, tek başına kütüphanede çalıştığı sırada, kafasını kaldırmış ve iri yarı bir adamın aynı belgeleri incelemekte olduğunu görmüş. İçeriye kimsenin girmesi mümkün değilmiş, çünkü vakit akşamış ve kütüphane kapanmış, adamın içeriye nasıl girdiğini anlamamış. Herhalde kapıyı kilitlemeyi unutmuşum diye düşünmüş ama bu durumda da adamın merdivenlerden çıktığını duyması gerekirmiş. Sonra bana dedi ki,’ –Turgut öne doğru eğildi ve sesini iyice alçalttı- ‘bana dedi ki, adamın yanına gidip ne yaptığını sormuş, adam ona şöyle bir bakmış, ve o anda, adamın ağzının kenarından kan damlamakta olduğunu görmüş.’

Tiksinmiştim, Helen sanki korunmak ister gibi omuzlarını kaldırmış ve kasmıştı. ‘Yaşlı kütüphaneci bana bunu anlatmak istemiyordu aslında, çünkü benim onun aklını kaçırmış olduğunu düşün-

memi istemiyordu. Bana gördüğü şey yüzünden bayılacak gibi olduğunu, adama tekrar baktığında da gitmiş olduğunu gördüğünü söyledi. Ama belgeler hâlâ masanın üstündeymiş, ertesi gün antikacılar çarşısından bu kutsal kutuyu almış ve belgeleri içine koymuş. Kutunun kilidini de hiç açmamış, bana kendisi orada çalıştığı sürece başka kimsenin belgeleri sormadığını söyledi. O garip adamı da bir daha hiç görmemiş.'

'Peki ya Rossi?' diye sordum.

'Eh bildiğiniz gibi, ben bu hikâyenin girdisini çıktısını mutlaka öğrenmeye kararlıyım, bu yüzden ona yabancı araştırmacının adını sordum, İtalyanca bir isim olduğunun dışında hiçbir şey hatırlayamadı. Bana 1930'ların kütüphane kabul kayıtlarına bakmamı söyledi. Orada çalışan arkadaşım da bakmama izin verdi. Profesör Rossi'nin adını böyle öğrendim. Biraz araştırdıktan sonra, İngiltere'den, Oxford'dan olduğunu buldum. Sonra Oxford adresine bir mektup yazdım.'

'Cevap verdi mi?' Helen gözlerinde pırıltılarla Turgut'a bakıyordu.

'Evet, ama artık Oxford'da değildi. Amerika'da bir üniversiteye gitmişti –sizinkine, ilk konuştuğumuzda hiç bağlantı kuramamıştım aslında– mektup eline uzun bir süre sonra geçmiş, bu yüzden geç cevaplamış. Bana, çok üzgün olduğunu ancak söz ettiğim arşivle ilgili hiçbir şey bilmediğini bu yüzden de yardımcı olamayacağını yazmış. Bize yemeğe geldiğinizde size mektubu gösteririm. Savaştan kısa bir süre önce gelmişti.'

'Bu çok garip,' dedim. 'Bir türlü anlayamıyorum.'

'Daha da garibi var,' dedi Turgut birden. Masanın üzerindeki parşömene, bibliyografyaya döndü ve listenin sonunda Rossi'nin adını buldu, dikkatle bakınca, ismin altında Latince yazıları yine gördüm. Latinceyi sadece fakültenin ilk iki yılında okumuş olmama rağmen yazıların Latince olduğunu anlamıştım. Bu dil o zamanlar hiç ilgimi çekmemişti, ama şimdi deliler gibi pişmandım.

'Ne yazıyor burada? Latince okuyabiliyor musunuz?'

Şansıma, Turgut başını salladı. 'Diyor ki, *Bartolomeo Rossi, Ruh... hayalet... Amforadaki...*'

Kafamın içinde düşünceler dönüp duruyordu. 'Ama ben bu cümleyi biliyorum. Yani, bu bahar üstünde çalıştığı makalenin adı-

nın bu olduğundan eminim.’ Sustum. ‘Üzerinde çalışıyordu. Bana bir ay kadar önce göstermişti. Yunan trajedisi ve Yunan tiyotrosunun sahnede kullandığı aksesuarlarla ilgiliydi.’ Helen yüzüme bakakalmıştı. ‘Son... son çalışmasının bu olduğundan eminim.’

‘İşte bu çok çok garip,’ dedi Turgut, artık sesinde yepyeni bir korku hissedebiliyordum. ‘Ben bu listeye defalarca baktım, bu satır hiç ama hiç görmemiştim. Biri buraya Rossi’nin adını eklemiş.’

Yüzüne hayretle bakakaldım. ‘Kim olduğunu bulun,’ yutkundum. ‘Bu belgeleri istediği gibi değiştiren kişinin kim olduğunu bulmamız lazım. Siz belgelere en son ne zaman bakmıştınız?’

‘Üç hafta kadar önce,’ dedi Turgut düşünceli bir sesle. ‘Durun lütfen, gidip önce Bay Erozan’a bir sorayım. Bir yere ayrılmayın.’ Ancak yerinden kalkarken, dikkatli kütüphaneci onu gördü ve bize doğru gelmeye başladı. Kısaca konuştular.

‘Ne diyor?’ diye sordum.

‘Neden bunu bana daha önce söylemek aklına gelmedi ki?’ diye homurdandı. ‘Dün bir adam gelmiş ve bu kutuya bakmış.’ Arkadaşına bir iki soru daha sordu. Bay Erozan kapıyı gösterdi. ‘O adammış,’ dedi Turgut aynı kapıyı işaret ederek. ‘Az önce buraya gelen adammış, demin konuştuğu adam.’

Hepimiz şaşkınlıkla döndük, kütüphaneci yine aynı yeri gösterdi. Ama çok geçti artık. Beyaz takkeli, kır sakallı adam gitmişti.”

Barley cüzdanını karıştırıyordu. “Eh, üstümde kaç para varsa hepsini çevirelim bari,” dedi, “Üstad James’in verdiği paralar var, birkaç pound da benim üstümde vardı.”

“Bende de var biraz,” dedim. “Tren biletlerimizi ben karşılarım, galiba yatak ve yemek paralarımızı da verebilirim, en azından birkaç gün.” Ancak içimden, acaba param Barley’in iştahına yetecek mi diye kaygılanıyordum. Bu kadar zayıf bir insanın bu kadar çok yemek yiyor olması çok garipti. Ben de zayıftım, ama Barley’in az önce midesine indirdiği sandviçler kadar çok yiyebileceğimi hiç sanmıyordum. Bu para kaygısı, döviz bürosuna girene kadar beni rahatsız edip durdu, lacivert ceketli genç bir kadın bizimle ilgilendi. Barley onunla kur hakkında biraz konuştuktan sonra, kadın eline telefonu aldı ve arkasını döndü. Sıkıntıyla Barley’e, “Neden böyle bir şey yapıyor?” diye fısıldadım.

Bana şaşkınlıkla baktı. “Kuru kontrol ediyor, var bir sebebi herhalde,” dedi. “Bilmiyorum, sence neden?”

Bunu açıklayamıyordum. Belki bana babamın mektuplarından bulaşmıştı ama gördüğüm her şeyden şüpheleniyordum artık. Sanki görmediğim gözler her yerde beni izliyordu.

“Aklını bana göre daha çabuk topladığı açık olan Turgut, ka-pıya doğru koştu ve gözden kayboldu. Bir iki dakika sonra başını sallayarak döndü. ‘Gitmiş,’ dedi sıkıntıyla, ‘Sokakta ondan hiçbir iz göremedim. Kalabalığın arasında kaybolmuş.’

Bay Erozan çok üzülmüş görünüyordu, Turgut onunla bir iki da-kika konuştu, sonra tekrar bize döndü. ‘Sizi buralara kadar takip et-meleri için bir sebep var mı acaba, araştırmanızla ilgili olabilir mi?’

‘Takip mi?’ Bunu düşünmek için her türlü nedenim vardı ama kim tarafından, bu konuda hiçbir fikrim yoktu işte.

Turgut bana dikkatle bakıyordu, bir gece önce masamızın yanı-başında beliriveren çingene geldi aklıma. ‘Kütüphaneci arkadaşım, bu adamın bizim belgelere baktığımızı gördüğünü, belgeleri başka-sına gösterdiği için çok kızdığını söylüyor. Adamın aksanlı bir Türk-çe ile konuştuğunu söyledi, yabancı olduğunu düşünüyor. Sizi takip eden biri olup olmayacağını işte bu yüzden sordum. Dostlarım, hay-di buradan çıkalım, ama çok dikkatli olalım. Arkadaşıma belgeleri koruma altına almasını ve görmek isteyenlerin isimlerini not alması-nı söyledim. Adam eğer tekrar gelirse kim olduğunu öğrenmeye ça-lışacak. Belki de biz çıktıktan hemen sonra tekrar gelir.’

‘Ama haritalar!’ Bu değerli malzemeleri kutunun içinde bırakıp gidecek olmak beni endişelendiriyordu. Ayrıca, ne öğrenmiştik ki? Üç harita bilmecesini çözmeye başlamamıştık daha.

Turgut tekrar Bay Erozan’a döndü, birbirlerini çok iyi anlayan insanlara özgü bir gülümseme ile bakiştılar. ‘Merak etmeyin Profe-sör,’ dedi Turgut. ‘Her şeyin kopyasını kendi ellerimle çıkarmıştım. Kopyalar da benim evimde güvende. Ayrıca dostlarım, arkadaşım orijinal haritaların başına bir şey gelmesine asla izin vermez. Bana inanabilirsiniz.’

Bunu çok istiyordum. Helen, araştırır gözlerle yeni arkadaşları-mıza bakıyordu, olup bitenlerin onu nasıl etkilediğini merak ediyor-dum. ‘Peki,’ dedim.

‘Gelin dostlarım.’ Turgut ancak benim gösterebileceğim kadar özenle belgeleri toplamaya başladı, ‘anladığım kadarıyla başbaşa konuşacak çok şeyimiz var. Sizi evime götüreceğim, orada konuşuruz. Ayrıca bu konuyla ilgili topladığım diğer şeyleri de gösteririm. Bu mevzuları zaten sokaklarda konuşmayalım. Mümkün olduğu kadar da çabuk çıkalım buradan ve’ – kütüphaneciye bakarak başını salladı– ‘en iyi generalimizi de cephede bırakalım.’ Bay Erozan teker teker hepimizin elini sıktı, kutuyu büyük bir dikkatle kilitledi, eline aldı ve sıra sıra kitaplarla dolu salonun arka tarafında bir yerlerde kayboldu. Tamamen gözden kaybolana kadar ardından baktım. Sonra yüksek sesle içimi çektim. Rossi’nin adının o kutunun içinde olmasının verdiği şaşkınlığı bir türlü atamıyordum üstümden, sanki Rossi –Tanrı korusun– o kutunun içinde hapsedilmiş ve ben onu asla oradan çıkaramayacakmışım gibi geliyordu.

Sonra kütüphaneden çıktık, sohbet ediyormuş gibi yaparak bir süre merdivenlerde bekledik. Sınırlerim uyuşmuştu, Helen’in yüzü solmuştu, ama Turgut gayet iyiydi. ‘Eğer buralarda bir yere sinmişse,’ dedi alçak sesle, ‘o küçük serseri bizim çıktığımızı görmüştür şimdi.’ Helen’e kolunu uzattı, Helen benim tahminlerimin ötesinde bir rahatlıkla koluna girdi, birlikte caddenin kalabalığına karıştık. Öğle saatiydi, çevremizi ızgara et ve fırından yeni çıkmış ekmek kokuları ve mazot mu yoksa kömür mü olduğunu anlamayamadığım bir koku sarmıştı. Bu kokular bana hep Doğu dünyasının sınırına geldiğimi hissettirmişti sonradan. Bundan sonra olacaklar, dedim içimden, bir başka bilmece, tıpkı burası gibi; çevremdeki yüzler, döndüğümüz her köşede göğe uzanarak ufku kesen zarif minareler, incir ağaçlarının altındaki eski kubbeler, gizemli mallarla dolu dükânlar, hepsi birer bilmece. Ama bilmecelerin en büyüğü yüreğimi yine acıyla kavradı. Rossi neredeydi? Burada, bu şehirde miydi? Yaşıyor muydu, ölmüş müydü, ya da ikisinin arasında bir şey miydi?”

S AAT 4:02'de Barley'le birlikte Perpignan'a giden güney ekspresine bindik. Barley çantasını merdivenlerden sürükleyerek çıkardıktan sonra elini uzatarak beni trene çekti. Bu trende daha az yolcu vardı, bulduğumuz kompartıman, tren hareket ettikten sonra da boş kaldı. Çok yorgundum. Eğer şimdi bu saatte evde olsaydım, Bayan Clay bana mutfak masasında bir bardak süt ve bir dilim de sarı kek hazırlamış olurdu. Bir an onun can sıkıcı sızlanmalarını bile özlediğimi düşündüm. Barley, kompartımanda dört boş yer daha olmasına rağmen yanımda oturuyordu, koluna girdim. "Çalışmam lazım," dedi ama kitabını hemen açmadı, tren çok hızlı gittiği için hiçbir şeyi doğru dürüst göremiyorduk. Babamla buraya geldiğim zamanları düşündüm... Montmartre'a nasıl tırmandığımızı, Jarden de Plantes'da bunalıma girmiş deveye nasıl baktığımızı. Şimdi bana, burası daha önce hiç görmediğim bir şehir gibi geliyordu.

Dudaklarını kıpırdatarak Milton okuyan Barley'i seyretmek iyice uykumu getirmişti, bana yemekli vagona çay içmeye gitmek istediğini söylediği zaman, çaresizlikle başımı saladım. "Bitkin düştün," dedi gülümseyerek. "Sen burada kalıp uyu o zaman, ben kitabımı da alıyorum. Acıktığın zaman birlikte akşam yemeği yeriz."

O kompartımandan çıkar çıkmaz gözlerim kapandı. Tekrar açtığımda, boş koltuğa bir çocuk gibi kıvrıldığımı, uzun pamuklu eteğimi ayak bileklerime kadar indirmiş olduğumu gördüm. Karşımdaki koltukta biri oturuyor ve gazete okuyordu. Bu Barley değildi. Hemen kalktım. Adam *Le Monde* okuyordu, gazeteyi de tamamen açmıştı. Bu yüzden ne gövdesinin üst kısmını ne de yüzünü görebiliyordum. Yanındaki koltukta siyah deriden bir evrak çantası duruyordu.

Çok kısa bir an onu babam sandım. İçimden bir sevinç dalgası yükselmişti ki birden adamın ayakkabılarını gördüm. Ayakkabıları da siyah ve pırıl pırıl cilalıydı, burun kısmında çok hoş delikli bir

motif vardı, dantel gibi motif ayakkabının kenarları boyunca devam ediyordu. Adam bacaklarını çaprazlamıştı, kusursuz bir siyah takım elbise ve ince ipek siyah çoraplar giymişti. Bunlar babamın ayakkabıları değildi, ayrıca bu ayakkabılarda bir terslik vardı, ya da adamın ayaklarında, bu duyguya neden kapıldığımı anıyamıyordum. Bu garip adamın, ben uyurken bizim kompartımana girmemesi gerektiğini düşündüm... bunda da hoş olmayan bir şey vardı, beni uyurken seyretmediğini umuyordum. Acaba diye düşündüm, o benim uyandığımı fark etmeden, kapıyı açıp buradan çıkabilir miyim. Birden koridor tarafındaki perdelerin çekilmiş olduğunu fark ettim. Koridordan geçenler bizi göremezlerdi. Belki de Barley çekti perdeleri çıkmadan önce, dedim içimden, rahat uyuyayım diye.

Çabucak saati me baktım, beşe geliyordu. Dışarıda, muhteşem bir manzara uzanıyordu. Güneye yaklaşıyorduk. Gazetenin arkasındaki adam o kadar hareketsizdi ki, kendimi tutamayıp titremeye başladım, bir süre sonra beni korkutan şeyin ne olduğunun farkına vardım. Epeydir uyanıktım, izlediğim ve dinlediğim süre içinde, adam bir kez olsun gazetesinin sayfalarını çevirmemişti.

“Turgut’un evi, İstanbul’un bir başka tarafında, Marmara Denizi kıyısında idi. Eminönü adlı kalabalık bir iskeleden vapura bindik. Helen kenarda durmuş, vapuru takip eden martıları ve eski şehrin muhteşem güzellikteki silüetini seyrediyordu. Ben de yanına gittim, Turgut bize minareleri ve kubbeleri gösteriyor, sesi vapurun makine dairesinin gürültüsünde boğuluyordu. Onun oturduğu mahalle, vapurdan iner inmez fark ettiğimiz gibi, daha önce gördüklerimizden çok daha moderndi, ancak on dokuzuncu yüzyılın *modernlik* anlayışını yansıtıyordu daha çok. Vapur iskelesinden uzaklaşıp giderek sessizleşen sokaklarda yürüdükçe, bana çok yeni gelen ikinci bir İstanbul gördüm. Tertemiz, ağaçlı, taştan ve tahtadan güzel evlerle dolu, Paris sokaklarını hiç aratmayacak apartmanları olan, çiçekli düzgün kaldırımları ile bambaşka bir İstanbul’du bu. Eski İslam imparatorluğu orada burada yıkık bir kemer ya da terk edilmiş bir cami ya da ikinci bir hayata başlamış eski bir Türk evi olarak çıkıyordu karşımıza. Ama Turgut’un oturduğu sokağı, Batı tamamen teslim almıştı. Daha sonraları bu durumun benzerini başka şehirlerde de gördüm; Prag ve Sofya, Budapeşte ve Moskova, Belgrad ve Bey-

rut'ta. Bu ödünç alınmış zarafet, bütün Doğu dünyasına özgüydü.

'Lütfen buyrun,' Turgut bir sıra eski evden birinin önünde durmuş, bizi girişteki iki basamağı çıkmaya davet ediyordu. Üstünde PROFESÖR BORA yazan posta kutusuna baktı. Kapıyı açtı ve yana çekildi. 'Fakirhaneme hoş geldiniz. Burası sizin de evinizdir. Karım evde olmadığı için kusura bakmayın... anaokulunda öğretmenlik yapıyor da.'

Yerleri ve duvarları cilalı tahtadan bir hole girdik önce, Turgut'a bakarak biz de ayakkabılarımızı çıkardık ve bize uzattığı işlemeli terlikleri giydik. Sonra bizi oturma odasına aldı, içeri girdiğimiz an Helen hayranlık dolu bir çığlık attı, ben de onu izledim. Odada sarı ve pembeyle karışık çok güzel yeşilimsi bir ışık vardı. Bir an sonra bu ışığın iki geniş pencerenin dışındaki ağaçların arasından geçip pencerelerdeki beyaz eski tip dantel perdelerden süzülerek giren güneş ışığı olduğunu anladım. Oda çok değişik mobilyalarla döşenmişti, son derece alçak koyu renk tahtadan yapılmış bu mobilyaların üstünde değerli kumaşla kaplı minderler vardı. Odanın üç duvarı boyunca üzerinde dantelli yastıkların bulunduğu upuzun bir sedir uzanıyordu. Bembeyaz duvarlarda İstanbul'un fotoğrafları ve yağlıboya resimleri, başı fesli yaşlı bir adamla, siyah takım elbiseli daha genç bir adamın portreleri, ince Arapça kaligrafi ile yazılmış çerçeveli parşömenler asılıydı. Üstüne şehrin solgun sepya fotoğraflarının konduğu büfelerin içinde pirinç kahve takımları parlıyordu. Odanın her köşesine içleri güllerle dolu rengârenk vazolar yerleştirilmişti. Ayağımızın altındaki kalın halının renkleri kızıldan pembe ve açık yeşile uzanıyordu. Tam ortada tahtadan ayakların üzerine oturtulmuş kocaman yusuvarlak bir tepsi vardı, sanki bir sonraki yemeği bekler gibi iyice cilalanmıştı.

'Çok güzel,' dedi Helen ev sahibimize dönerek, içtenlik gözlerinin ve ağzının çevresindeki sert çizgileri yumuşattığı zaman ne kadar güzelleştiğini tekrar gördüm. 'Tıpkı Binbir Gece Masalları gibi'

Turgut güldü ve sanki bu övgüyü eliyle savuşturmak istiyormuş gibi bir hareket yaptı, ama ne kadar memnun olduğu anlaşılıyordu. 'Karımın marifeti,' dedi. 'Eski el işlerimizi ve sanatlarımızı çok sever, ailesinden de çok şey kaldı. Sultan Mehmet'in imparatorluğunun birazı da burada galiba.' Bana gülümsedi. 'Ben onun kadar güzel kahve yapamıyordum, bana hep öyle der, ama elimden geleni

yapacağım. Bizi yanyana, alçak mobilyalara oturttu. Derin bir memnuniyetle, zamanın dokunduğu bütün bu eşyaların verdiği huzuru düşündüm: yastıklar, divan... ne de olsa Osmanlıydı her şey.

Kahve yapmaya giden Turgut, yardım etmek için bütün ısrarlarımızı geri çevirmiş ve holün karşısındaki küçük mutfakta öğle yemeği hazırlamaya girişmişti. O kadar kısa bir süre içinde nasıl olup da bu kadar çeşit çıkarabildiğine hayretler içinde kaldım... yemekler sanki onu mutfakta bekliyorlardı. Tepsiler dolusu sos ve salata, bir kâse kavun, etli sebzeli güveç, kızarmış piliç, o enfes yoğurt ve salatalık karışımından ve kahve çıkardı önümüze, bunları ballı bademli tatlılar izledi. İştahla yedik, Turgut patlayana kadar yememiz için ısrar edip durdu. 'Eh,' dedi, 'karımın sizi açlıktan öldürdüğümü düşünmesini hiç istemem doğrusu.' Bu yiyecekleri, yanında bir bardak soğuk suyla servis edilen bir kaşık dolusu macunumsu beyaz bir tatlı izledi. 'Güllüymüş,' dedi Helen tadına baktıktan sonra, 'çok güzel, Bu Romanya'da da vardır.' Beyaz tatlıyı suya batırarak yedi ve ardından suyu içti.* Ben de aynısını yaptım. Bir süre sonra midemi ne hale getireceğini bilmiyordum, ama şimdi bunun için endişelenecek zaman değildi.

Artık patlamak üzereydik, alçak divanda arkamıza yaslandık... divanın ne işe yaradığını anlamıştım şimdi, bu kadar yedikten sonra dinlenmek için birebirdi. Turgut bize tatmin olmuş bir ifade ile bakıyordu. 'Doyduğunuza emin misiniz?' Helen güldü, ben inledim, ama Turgut kahve fincanlarımızı yeniden doldurdu. 'Çok iyi. Artık konuşmamız gerekenleri konuşmaya başlayabiliriz. Öncelikle, içimden bir ses Helen'inn de Profesör Rossi'yi tanıdığını söylüyor ama hâlâ bağlantıyı kurmuş değilim. Sizin danışmanınızdı öyle mi delikanlı?' Bir Osmanlı gibi oturmuş, bize doğru eğilmişti.

Helen'a baktım, yavaşça başını salladı. Acaba yemekten sonra içtiği şey onu yumuşatmış mıydı? 'Bakın Profesör Bora, korkarım size şu ana kadar yeterince açık davranamadık,' diye itiraf ettim. 'Ama, biliyorsunuz, çok garip bir iş bu ve kime güvenilebileceğimizi bilmiyoruz.'

'Gülümseyerek anlıyorum,' dedi, 'belki de sandığınızdan daha akıllısınız.'

Bu sözü bir an duraksamama neden oldu, ama Helen yine başını

*Beyaz tatlı (diğer adı çevirme,) eskiden İstanbul'da yapılan bir çeşit tatlı. Güllü, sakızlı, vanilyalı gibi çeşitleri vardı.

sallayınca devam ettim. ‘Profesör Rossi bizim için özel bir önem taşıyor, sadece benim danışmanım olduğu için değil, bize aktarmış olduğu bazı bilgiler yüzünden, bana yani, çünkü o... yani o ortadan kayboldu.’

Turgut’un bakışları keskinleşti. ‘Ortadan mı kayboldu dostum?’ ‘Evet,’ dedim duraklayarak. Ona Rossi ile bağımı, tezimle ilgili çalışmalarımı ve kütüphanedeki masamda bulduğum garip kitabı anlattım. Kitabı tarif etmeye başladığım anda, Turgut oturduğu yerde doğruldu, ellerini kavuşturdu tek kelime bile etmeden daha da büyük bir dikkatle dinlemeye başladı. Kitabı nasıl Rossi’ye götürdüğümü ve onun bana anlattığı kendi kitabını buluş öyküsünü de anlattım. Üç kitap, diye düşündüm nefes almak için durduğumda. Bu garip kitaptan üç tane olduğunu kesin olarak biliyoruz şimdi... büyümlü bir sayı bu. Ama birbirleriyle ilişkisi neydi, ki mutlaka vardı. Rossi’nin bana İstanbul’da yaptığı araştırma ile ilgili anlattıklarını da aktardım. –Turgut burada iyice şaşırmış gibi başını salladı– ve arşivde, haritaların dış çizgilerinin kitaptaki ejderha ile aynı olduğunu keşfedişini anlattım.

Rossi’nin nasıl kaybolduğunu, kaybolduğu akşam çalışma odasının penceresinden devasa bir gölgenin nasıl geçtiğini, önce hikâyesine pek de inanmayarak onu aramaya başlayışımı anlatarak devam ettim. Burada bir kez daha durakladım, Helen’in ne diyeceğini görmem lazımdı, çünkü izni olmadan ona ait şeyleri anlatmaktan çekiniyordum. Divanın derinliklerinden sessizce izliyordu, sonra beni çok şaşırtarak kendi hikâyesini kendi anlatmaya başladı. Turgut’a bana söylemiş olduğu her şeyi, alçak ama zaman zaman sertleşen sesiyle anlattı... doğum hikâyesini, Rossi’ye karşı sürdürdüğü kişisel kan davasını, Drakula’nın tarihi üstüne yoğunlaşmasının nedenlerini, ve bu efsaneyi son olarak da bu şehirde araştırmaya niyetlenmiş olduğunu... Turgut’un kaşları, briyantınli saçlarına kadar kalktı. Helen’in sözleri, derin, tane tane konuşması, zekâsının berraklığı, belki de mavi yakasının üstünde, yanaklarına hücum eden kızılık, yüzünde yakaladığım hayranlığın nedeniydi elbette. Bu ifadeyi tanıştığımızdan beri ilk kez görüyordum Turgut’un yüzünde. İçimde ona karşı bir düşmanlık kıpırtısı yakaladım.

Helen öyküsünü bitirdiğinde, bir süre konuşmadan oturduk. Güzel odanın pencerelerinden giren yeşil gün ışığı etrafımızı çevrelemiş, içimde her şeyin gerçekdışı olduğuna dair duygu derinleşmiş-

ti. Sonunda Turgut konuştu. ‘Yaşadıklarınız gerçekten çok şaşırtıcı. Bana anlattığınız için size minnettarım. Ailenizin hazin öyküsü için de çok üzüldüm Bayan Rossi. Ama hâlâ, Profesör Rossi, buradaki arşivde yaptığı çalışmaları benden acaba neden sakladı diye düşünmeden edemiyorum, ki bu yalanmış, değil mi? Ancak, böylesine büyük bir âlimin ortadan kaybolması çok acı bir şey. Profesör Rossi bir şey yüzünden cezalandırılmış... ya da, biz burada böyle otururken, hâlâ cezalandırılmakta.’

Birden her yerimde keskin bir dermansızlık hissettim, sanki soğuk bir rüzgâr beni yalayıp geçmişti. ‘Ama nasıl böyle kesin konuşabiliyorsunuz? Söyledikleriniz doğruysa, onu nasıl bulacağız peki?’

Ben de sizin gibi akılcı bir insanım,’ dedi Turgut yavaşça. ‘Ama Profesör Rossi’nin size o akşam anlatmış olduğu şeylere içgüdülerimle inanıyorum. Ayrıca, arşivdeki yaşlı kütüphanecinin anlattıkları, yabancı bir araştırmacının korkarak ordan kaçmış olduğu, benim Profesör Rossi’nin adını başvuru kayıtlarında buluşum anlattıklarının doğruluğunun kanıtı değil mi. Tabii o ağzı kanlı yaratıktan söz etmeye gerek bile yok...’ Durdu. ‘Ve bugün yaşadığımız o akıl almaz olay, adının –makalesinin başlığının da– arşivdeki bibliyografyaya eklenmiş olması. Bu ekleme benim kafamı iyice karıştırdı. İstanbul’a gelmekle sevgili meslektaşlarım, en doğru şeyi yaptınız. Eğer Profesör Rossi buradaysa onu bulacağız. Ben uzun zamandır, acaba Drakula’nın mezarı İstanbul’da olabilir mi, diye düşünür dururum. Bana eğer bugünlerde biri Rossi’nin adını bibliyografyaya eklediyse, Rossi’nin burada olma ihtimali de var gibi geliyor. Rossi’nin Drakula’nın gömüldüğü yeri bulmak üzere olduğunu siz söylemiştiniz. Bu konuda kendimi tamamen sizin hizmetinize adıyorum. Kendimi size karşı bu konuda sorumlu hissediyorum.’

‘Şimdi de benim size bir sorum var.’ Helen gözlerini kısmış, ikimize birden bakıyordu. ‘Profesör Bora, dün gece nasıl oldu da bizim bulunduğumuz lokantaya geldiniz? İstanbul’a sizin bunca yıldır uğraştığınız, bizim de bulmayı çok istediğimiz bir arşivi bulmak için geldiğimiz anda sizin ortaya çıkmanız bana biraz tesadüf ötesi görünüyor.’

Turgut yerinden kalktı, sehpanın üstünden aldığı küçük piring kutudan bize sigara ikram etti. Ben reddettim ama Helen bir tane aldı ve Turgut’un sigarasını yakmasına izin verdi. Turgut bir sigara da kendisine yaktı ve tekrar oturdu. Bu şekilde birbirlerini ağırlar-

ken, bir an kendimi dışlanmış hissettim. Güzel kokusundan sigaranın tütününün çok kaliteli olduğu anlaşıyordu. Amerika'da çok meşhur olan Türk tütünü bu mu acaba, diye düşündüm. Turgut sigarasının dumanını kibar bir ifadeyle üflerken, Helen terliklerini çıkardı ve sanki hayatı boyunca Doğu minderleri üzerinde oturmuş gibi ayaklarını altına aldı. Bu yanını o güne kadar hiç fark etmemiştim. Misafirperverliğin büyüğü bu olsa gerekti.

Sonunda Turgut yeniden konuşmaya başladı. 'Sizin bulunduğunuz lokantaya nasıl geldim? Bu soruyu birçok kez ben de kendi kendime sordum dünden beri, bir cevap bulamadım. Ama size olanca dürüstlüğümlle söyleyeyim dostlarım, sizin yanınızdaki masaya otururken, ne sizi ne de İstanbul'da ne aradığınızı biliyordum. Aslında, oraya sık sık giderim, çünkü eski kentte en sevdiğim yerdir, iki ders arasında bazen yürüyerek giderim hatta. O gün de zaten hiç düşünmeden gittim ve içeride iki yabancidan başkasının olmadığını görünce kendimi yalnız hissettiğim için bir köşeye çekilip oturmak istemedim. Karım benim dost canlılığımın biraz aşırı olduğunu düşünür hep.'

Gülümsedi ve sigarasının külünü, Helen'in önüne doğru ittiği bakır bir tablaya silkti. 'Ama bu o kadar da kötü bir huy değil, öyle değil mi? Her neyse, benim arşivime duyduğunuz ilgi beni çok şaşırttı için bu sabah geldim, şimdi de bu inanılmaz hikâyeyi dinledim, size İstanbul'da yardımcı olmam gerektiğini hissediyorum. Ayrıca, siz neden benim en sevdiğim lokantaya geldiniz? Ben neden elimde kitabımla oraya yemek yemeye geldim? Görüyorum ki kuşku duyuyorsunuz madam, ama size verecek bir cevabım yok, sadece bu tesadüfün bana umut verdiğini söyleyebilirim o kadar.' Parlayan gözleriyle ikimize de baktı, yüzü açık ve içten, hatta biraz da hüzünlüydü.

Helen, puslu gün ışığına kalın bir duman üfledi. 'Peki o halde,' dedi. 'Hep birlikte umacağız. Eh, bakalım elimizde bizi umutlandıracak ne var? Haritaların orijinallerini gördük, Ejder Tarikatı'nın bibliyografyasını gördük, ki Paul bunu çok görmek istiyordu. Ama nereye vardık?'

'Benimle gelin,' dedi Turgut sözünü keserek. Ayağa kalktı ve üstümüze çöken bitkinlik de kayboldu. Helen sigarasını söndürdü ve kalktı, kolu elimi sıyırıp geçince ben de kalktım ve onları izledim. 'Lütfen bir iki dakika çalışma odama buyrun.' Turgut antika yünlerin ve ipeklerin arasından bir kapı açtı ve nezaketle bizi içeri aldı."

TRENDEKİ koltuğumda, gözümü karşımda oturan adamın elindeki gazeteye dikmiş bir şekilde kımıldamadan oturdum. Birazcık kıpırdamam, daha doğal davranmam gerektiğini hissediyordum ama adam o kadar kıpırtısızdı ki, nefes aldığını bile duymadığımı düşünmeye başladım. Ben de zorlukla nefes alıyordum. Derken, en çok korktuğum şey gerçek oluverdi: Adam, gazetesini indirmeden benimle konuşmaya başladı. Sesi de tıpkı ayakkabıları ve elde dikildiği belli olan pantolonu gibiydi. Benimle Fransız aksanına benzettiğim halde tam olarak nereye ait olduğunu anlamayamadığım bir aksanla İngilizce konuştu... yoksa, kafam Le Monde'un bana dönük yüzünde dans edip duran başlıklardan dolayı iyice karışmış mıydı? Kamboçya, Cezayir gibi hiç duymadığım yerlerde feci şeyler oluyordu, Fransızcam bu yıl ne kadar da ilerlemişti. Ama adam, gazetesini bir milim bile kıpırdatmadan konuşuyordu işte. Dinlerken tüyletim diken diken oldu, çünkü onu duyduğuma bir türlü inanamıyordum. Sesi alçak ve terbiyeliydi. Bana tek bir soru sordu. "Baban nerede, canım?"

Birden kendimi koltuktan attım ve kapıya doğru sıçradım. Arkamdan gazetenin hışırtısını duydum, ama şu anda bütün derdim kapının koluydu. Kilitli değildi. Müthiş bir korkuyla kapıyı açtım, arkama bile bakmadan, Barley'in bulunduğu yemekli vagona doğru koşmaya başladım. Yolcular, kompartımanlarından merhametle bana bakıyorlardı, perdeleri açık, kitaplarını, gazetelerini ve piknik sepetlerini aralarındaki boşluklara yerleştirmişler oturuyorlardı. Hızla geçerken merakla bana baktılar. Arkamda ayak sesi olup olmadığını anlamak için bile durmadım. Birden valizlerimizin kompartımanında kaldığı geldi aklıma, acaba onları alır mıydı? Arar mıydı? Çantam kolumdaydı, uykuya daldığımda, omzumdan bileğime doğru kaymıştı.

Barley yemekli vagonun sonuna oturmuş, önüne kitabını açmış, kendine çay ve yiyecek bir şeyler söylemişti. Küçük krallığından ba-

şını kaldırıp varlığını kabullenmesi bir an sürdü. Herhalde çok korkmuş görünüyordum, çünkü beni hemen kendine doğru çekti.

“Ne oldu?”

Başımı boynuna soktum, ağlamamaya çalışıyordum. “Uyandım, bizim kompartımda tam karşımda bir adam gazete okuyordu, yüzünü göremedim.”

Barley elini saçıma koydu. “Gazete okuyan bir adam mı? Neden bu kadar üzüldün buna peki?”

“Bana yüzünü göstermedi,” diye fısıldadım yemekli vagonun kapısına bir göz atarak. Kimse yoktu, camdan içeri siyah takım elbise-li biri bakmıyordu. “Benimle gazetenin arkasından konuştu ama.”

“Eee?” Barley galiba buklelerimden hoşlandığını yeni fark etmişti.

“Bana babamın nerede olduğunu sordu.”

“Ne?” Barley birden oturduğu yerde dikildi. “Emin misin?”

“Evet, İngilizce sordu.” Ben de dikildim. “Kaçtım, galiba peşimden gelmedi. Yine de hâlâ trende. Bavullarımızı orada bıraktım.”

Barley dudaklarını ısırdı. Beyaz tenine kan hücum etmesini pek de beklemiyordum. Sonra garsonu çağırdı, ayağa kalktı, bir şeyler konuştu ve cebinden çıkardığı yüklüce bir bahşişi çay fincanının yanına koydu. “Bir sonraki durak Boulois,” dedi. “On altı dakika var.”

“Bavullarımız ne olacak?”

“Senin çantan yanında, benim de cüzdanım,” dedi. Birden durdu ve bana baktı. “Mektuplar...”

“Çantamda,” dedim çabucak.

“Çok şükür. Bavulları bırakmak zorunda kalabiliriz, ama hiç önemli değil.” Barley elimi tuttu, yemekli vagonun sonuna kadar gittik... şaşkınlıkla burada bir mutfak olduğunu gördüm. Garson hemen arkamızdan geldi ve bize iki buzdolabının arasında dar bir boşluk gösterdi. Barley, hemen yandaki kapıyı işaret etti. O boşlukta on altı dakika bekledik, ben çantama sıkı sıkı yapışmıştım. O daracık boşlukta, tıpkı iki kaçak gibi birbirimize sıkı sıkı sarılmamız son derece doğaldı. Birden babamın armağanını hatırladım ve elimle boynuma uzattım: Haç, boğazımda, herkesin görebileceği bir yerde duruyordu. O gazeteyi neden hiç indirmediğine şaşmıyordum artık.

Sonunda tren yavaşlamaya başladı, frenler gıcırdadı ve ardından durdu. Garson bir levveyi çekti ve yanımızdaki kapı açıldı. Barley’e

gizemli bir ifadeyle sırtıttı; herhalde içinden çok gülüyor, öfke içindeki babamın trenin içinde beni aramakta olduğunu, ya da buna benzer bir şey yaşadığımızı sanıyordu. “Trenin yanında dur ama sakın uzaklaşma,” dedi Barley alçak bir sesle, birbirimize iyice sokulduk. Burası ağaçlıklı geniş bir istasyondur, hava sıcak ve güzeldi. “Onu görüyor musun?”

Trenden inen yolcuların arasında onu görene kadar baktım... uzun boylu, geniş omuzlu, siyahlar içinde bir adamdı bu, duruşunda bir tuhaflık vardı, gölge gibi varlığı yüreğimi sıkıştırıyordu. Elinde bir evrak çantası ile beyaz bir rulo tutuyordu, herhalde gazeteydi bu. “İşte o,” dedim parmağımla işaret etmeden. Barley beni hızla merdivenlere doğru çekti.

“Sakin görünme. Buradan nereye gittiğine bakacağım, bir aşağı bir yukarı bakıyor şu anda.” Ben ödleke, yüreğim ağzımda geride beklerken, Barley istasyonu gözlüyordu. Kolumu sıkı sıkı tuttu. “Tamam... öteki tarafa gidiyor. Hayır, geri döndü. Pencereleden içeri bakıyor. Galiba tekrar trene binecek. Tanrım... amma soğukkanlı... saatine bakıyor. Merdivene çıktı. Şimdi yine indi, bu tarafa geliyor. Hazır ol, eğer mecbur kalırsak, trenin yanından geriye doğru koşacağız. Hazır mısın?”

O anda birden düdük çaldı, tren kıpırdadı. “Tanrım yine biniyor. Herhalde trenden inmediğimizi zannetti.” Barley birden beni merdivenlerden aşağı platforma itti. Ardından kendi de atladı. Tren tekrar düdüğünü çaldı ve hareket etti. Bazı yolcular pencerelerden sarkmış, dumanların arasından bakıyorlardı. Onların arasında, bizden birkaç kompartıman ötede, bize doğru koyu renkli bir başın döndüğünü gördüm, geniş omuzlu bir adamdı bu... yüzü soğuk bir öfkeyle doluydu. Tren hız kazandı ve dönemece doğru ilerlemeye başladı. Barley’e döndüm, birbirimize baktık. Bu küçük köy istasyonunda birkaç köylüden başkası yoktu. Fransa’nın ortasında başbaşa kalmıştık.

“TURGUT’UN odasının bir başka oryantal düş olmasını, bir Osmanlı âliminin cenneti olmasını bekliyordum az çok. Ama yanlış tahmin etmişim. Bizi davet ettiği oda, biraz önce çıktığımız büyük odadan çok daha küçüktü, ama tıpkı onun gibi yüksek tavanlı idi, pencerelerden giren gün ışığında çok sade döşenmiş olduğunu fark ettik. İki duvar yerden tavana kadar kitap doluydu. İki pencerenin de yanında tavandan yere kadar uzanan iki yana çekilmiş siyah kadife perdeler çarpıyordu göze, atlılar ve köpeklerle bir av sahnesinin resmedildiği duvar halısı, odaya bir ortaçağ görkemi kazandırıyor. Çalışma odasının ortasında yer alan bir masanın üstü İngilizce kitaplarla doluydu, masanın yanındaki bir dolabın içinde Shakespeare’in bütün yapıtları yerleştirilmişti.

Ama Turgut’un odasından aldığım ilk izlenim, bu odanın İngiliz edebiyatıyla haşır neşir birini çok da yansıtmadığı duygusuydu. Hatta, daha karanlık bir varlığın, bir büyük takıntının gölgesi, yazdığı o nazik İngilizce yazıların üstüne düşmüştü sanki. Bu varlık birdenbire sanki bir yüze dönüştü. Bu yüz çalışma masasının arkasındaki bir baskıdan bana küstahça bakıyor, bir duvardaki tuhaf bir işlemeye atlıyor, buradan bir çantanın kapağına sığıyor, oradan da pencerenin yanındaki bir çizime geçiyordu. Hepsi de aynı yüzdü, değişik pozlarda, değişik şeylerin üstüne resmedilmişti, ama tümünde de aynı kemikli, bıyıklı ortaçağ yüzü karşımdaydı.

Turgut beni seyrediyordu. ‘Ah kim olduğunu biliyorsunuz,’ dedi uğursuz bir sesle. ‘Gördüğünüz gibi, onunla ilgili ne buluyorsam topladım.’ Yanyana durup çalışma masasının arkasındaki baskıya baktık. Amerika’da görmüş olduğum tahta baskıya çok benzeyen bir reproduksiyondu bu, ama yüzü tam cepheden görüldüğü için, mürekkep siyahı gözlerini gözlerimizin içine dikmişti sanki.

‘Bu kadar çok değişik resmini nereden buldunuz?’ diye sordum. ‘Bulabildiğim her yerde.’ Turgut, masanın üstündeki levhayı

gösterdi. ‘Bazen eski kitapların içinde, bazen bir antikacıda ya da müzayedelerde. Şehrimizde hâlâ ne kadar çok resminin elden ele dolaşmakta olduğuna şaşarsınız, bir kez aramaya görün. Hepsini toplayacağımı sanıyordum, böylece tuhaf boş kitabıma onun gözleriyle bakabilecektim.’ İcini çekti. ‘Ama bu baskılar çok kaba ve siyah beyaz. Bunlarla tatmin olamadım ve sonunda yakın dostum olan bir sanatçıdan hepsini benim için tek bir resimde toplamasını rica ettim.’

Bizi, pencerelerden birinin yanındaki nişin yanına götürdü. Nişe penceredeki siyah kadife perdenin daha kısası asılmış, perde sanki ardında bir şeyi saklamak ister gibi sıkı sıkı çekilmişti. Elini açmak üzere kordona götürmeden önce içimde bir korku hissettim, derken ustaca dikilmiş perdeyi çektiğinde yüreğim yerinden oynadı sanki. Kadife perdenin ardında, genç, kalın enseli, güçlü kuvvetli bir adamın yağlıboya ile resmedilmiş bir portresi asılıydı. Saçları uzundu, ağır kara bukleleri omuzlarına kadar iniyordu. Yüzü yakışıklıydı ancak ışıklı beyaz yüzünde, normalden daha parlak yeşil gözlerinde, düz uzun burnunun sonundaki açık burun kanatlarında aşırı zalim bir ifade vardı. Kırmızı dudakları, koyu renkli bıyığının altında şehvetle kıvrılmıştı. Önüne kahverengi beyaz bir tüy takılmış olan yeşil kadife kepinin altında, kalın kaşları ve çıkık elmacık kemikleri göze çarpıyordu. Bu, hayat dolu ancak hiçbir şekilde merhamet barındırmayan, güçlü, zeki ancak değişken karakteri olan birinin yüzüydü. Gözler, portrenin en korkutucu kısmıydı, yoğun bakışlar sanki canlıymış gibi üstümüze dikilmişti, bir saniye sonra gözlerimi kaçırdım. Hemen yanımda durmakta olan Helen, sanki dayanışmak ister gibi, bana sokuldu.

‘Arkadaşım çok iyi bir sanatçıdır,’ dedi Turgut yumuşak bir sesle. ‘Bu resmi neden perdenin arkasında tuttuğumu anlamışsınızdır herhalde. Çalışırken ona bakmaktan hoşlanmıyorum.’ Resmin ona bakmasından hoşlanmadığını da söyleyebilirdi, diye düşündüm. ‘Voyvoda Drakula’nın 1456’da nasıl görüldüğüne dair bir fikir bu. Eflak’taki uzun iktidarının başladığı tarih yani. O zamanlar yirmi beş yaşındaydı ve kendi memleketinin standartlarına göre çok iyi bir eğitim almıştı, iyi bir biniciydi. Sonraki yirmi beş yıl boyunca, kendi halkından yaklaşık on beş bin kişiyi öldürdü... bazen siyasi nedenlerle, çoğu zaman da ölümlerini seyretmekten duyduğu zevk nedeniyle.’

Turgut perdeyi çekti, o korkunç parlak gözlerin ortadan kaybolmasından büyük bir memnuniyet duydum. 'Size göstermek istediğim başka şeyler de var,' dedi duvardaki tahta bir dolabı göstererek. 'Bu Ejder Tarikatı'nın mührü, eski limanın yakınlarındaki bir antikacılar çarşısında bulmuştum. Bu da bir hançer, gümüşten. İstanbul'daki en eski Osmanlı dönemine ait. Vampir avında kullanıldığını sanıyorum, çünkü kınında bunu düşündürecek şeyler yazılı. Bunlar da zincirler ve kıskaçlar –başka bir dolabı açmıştı– işkence aleti olarak kullanılıyorlardı, korkarım Eflak'tan getirilmişler. Ve burada dostlarım, burada bir hazine var.'

Çalışma masasının kenarından, çok güzel işlemeli bir tahta kutu çıkardı ve çengelini açtı. Kutunun içinde, aşınmış siyah saten kumaşın kıvrımları arasında, ameliyat aletlerine benzeyen keskin aletlerin yanı sıra küçük gümüş bir tabanca ve gümüş bir de bıçak vardı.

'Bu nedir?' Helen elini çekinerek kutuya doğru uzattı, sonra hemen çekti.

'Otantik bir vampir avlama takımı, yüz yıllık,' dedi Turgut gururla. 'Sanırım Bükreş yapımı. Antika koleksiyoncusu olan bir arkadaşım benim için buldu bunu birkaç yıl önce. Bunlardan çok varmış... on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda Doğu Avrupa'ya yolculuk edenlere satılmış. Aslında içine sarmısak da koyuyorlarmış, işte buraya, bu boşluğa, ama ben kendiminkini astım.' Eliyle gösterdiği yere baktığımda, kapının kenarına, çalışma masasına bakacak bir şekilde asılmış olan sarmısakların uzun saplarını hemen gördüm. Bir hafta önce Rossi'yi dinlerken aklıma gelenler, Profesör Bora için de geçerliydi. Bu adam derin bir adamdı besbelli ama aynı zamanda da deliydi.

Yıllar geçikçe, Turgut'un odasına ilk girdiğimde neden böyle bir tepki gösterdiğimi, neden böyle ihtiyatlı bir tavır aldığımı daha iyi anladım. Turgut'un çalışma odası, Drakula'nın şatosunda bir oda, içi işkence aletleriyle dolu bir ortaçağ dolabı gibiydi sanki. Şurası bir gerçek ki, biz tarihçiler, araştırmak için seçtiğimiz konuları, sadece bilimsel bir ilginin sonucunda seçmeyiz, seçtiğimiz konu kısmen kendimizi yansıtır. Araştırma başladıktan sonra da giderek bizi ele geçirir. Bu olaydan yıllar sonra, bir Amerikan üniversitesini –benimki değil ama– ziyaretim sırasında Nazi Almanyası üzerine çalışan en büyük Amerikalı tarihçilerden biriyle tanışmıştım. Kampü-

sün sonunda, konforlu bir evde yaşıyordu. Konusuyla ilgili bulabil-
diği bütün kitapların yanı sıra 3. Reich'in resmi yemek takımlarının
da koleksiyonunu yapıyordu. İki tane kocaman Alman Kurt köpeği,
sabahtan akşama kadar bahçeden gelip geçene havlıyordu. Oturma
odasında, diğer öğretim üyeleriyle birlikte içkilerimizi içerken, bana
Hitler'in işlediği suçlardan nasıl nefret ettiğini ve bu suçları uygar
dünyaya en ince ayrıntılarına kadar teşhir etmek istediğini uzun
uzun anlatmıştı. Partiden erkenden çıktım, iki koca köpeğin yanın-
dan, içimdeki tiksintiyi dışavurmamaya çalışarak yürüdüm gittim.

'Belki bunu çok fazla bulmuşsunuzdur,' dedi Turgut hafif özür
diler gibi bir sesle. Herhalde yüzümdeki rahatsız ifadeyi yakalamış-
tı. Hâlâ sarmısağı gösteriyordu. 'Bu sadece, burada, kötülük dolu
düşüncelerin arasında korunmasız oturmak istemediğim için duru-
yor, şimdi, asıl sizi buraya getirme nedenimi göstereyim.'

Bize, her an çökecek gibi görünen, üstleri kumaş kaplı sandalye-
leri gösterdi. Benimkinin sırtına sert bir şey takılmıştı, kemik miydi
bu? Yaslanamadım. Turgut raflardan birinden ağır bir dosya çekti.
Dosyanın içinden önce arşivde incelediğimiz belgelerin elle çizilmiş
kopyalarını –bunlar Rossi'nin yaptığı çizimlere çok benziyordu an-
cak çok daha dikkatle çizilmişti– sonra da bir mektup çıkartıp bana
uzattı. Üniversitenin antetli kâğıdına daktilo ile yazılmış ve Rossi ta-
rafından imzalanmıştı... imza kuşkuya hiç yer bırakmayacak kadar
ona ait diye düşündüm. Mektup kaleme alındığı sırada Rossi Ame-
rika'da ders vermeye başlamıştı. Mektubun ilk satırları, Turgut'un
bize anlattığı gibiydi; o, Rossi, Sultan Mehmet'in arşivi ile ilgili hiç-
bir bilgiye sahip değildi. Yardımcı olamadığı için üzüntülerini bildi-
riyor, Profesör Bora'ya çalışmalarında başarılar diliyordu. Çok şaşır-
tıcı bir mektuptu bu.

Turgut daha sonra eski bir deriyle kaplı, küçük bir kitap çıkart-
tı. Bir an önce kitaba hamle yapmamak için kendimi zor tuttum,
ama Turgut'un kitabı yavaşça açmasını, bize önde ve arkadaki boş
sayfaları göstermesini ve sonra da ortadaki baskı resmi göstermesi-
ni, kendimi kontrol etmeye çalışarak bekledim... bu hemen hemen
aynı resimdi. Taçlı ejderha, uğursuz kanatlarını sonuna kadar açmış,
pençelerinden birinde de o korkutucu ismin yazılı olduğu flamayı
taşıyordu. Yanımdan hiç ayırmadığım çantamı açtım, kendi kitabımı
çıkarttım. Turgut iki cildi yanyana masanın üstüne koydu. Sessizce

bize verilmiş bu habis armağanı kıyasladık ve gördük ki, iki ejdarha da tıpatıp aynı, onun kitabında sayfaların kenar kısımları daha koyu, benimkinde ise daha açıktı, ama aynıydı işte, tıpatıp aynı. Hatta ejderhanın kuyruğunun ucundaki leke bile sanki baskı şablonunda bir çentik varmış ve baskı mürekkebi bulaşmış gibi her ikimizde de aynıydı. Helen sessizce kitapların üstüne eğilmiş bakıyordu.

‘Bu çok enteresan,’ Turgut tuttuğu nefesini sonunda bıraktı. ‘Bir gün ikinci bir kitabı göreceğimi aklımdan bile geçirmemiştim.’

‘Ve bir üçüncünün varlığını duyacağınızı,’ diye hatırlattım. ‘Bunlar gibi bir üçüncü kitabı ben gözlerimle gördüm, hatırladınız mı? Rossi’nin kitabındaki baskı da aynıydı.’

Başını salladı. ‘Peki ama dostlarım, bu ne demek?’ Haritaların kopyalarını kitapların yanına yayıyor ve parmağı ile ejderhanın dış çizgilerini nehir ve dağlarla karşılaştırıyordu. ‘Hayret,’ diye mırıldandı. ‘Bunu neden hiç anlayamadım ki. Tıpatıp aynı. Ejderha aslında bir harita. Ama neyin haritası?’ gözleri dalgınlıktı.

‘Rossi’nin buradaki arşivde bulmaya çalıştığı şey de buydu işte,’ dedim içimi çekerek. ‘Eğer bir iki adım daha atabilseydi, bu benzerliğin önemini anlayabilecekti.’

‘Belki de anlamıştır.’ Helen’in sesi düşünceliydi, ne demek istediğini sormak üzere ona döndüm. Aynı anda, sarmısak saplarının arasındaki kapı ardına kadar açıldı, ikimiz de yerimizden sıçradık. Ancak korkunç bir yaratık yerine, ufak tefek, güler yüzlü, yeşil elbise bir hanım kapıdan bakıyordu. Bu Turgut’un karısıydı, onu karşılamak için hepimiz ayağa kalktık.

‘İyi günler canım.’ Turgut onu hemen içeri aldı. ‘Bu arkadaşlar. Amerikalı öğretim üyeleri, sana söylemiştim ya.’

Bizim hakkımızda bir sürü nazik söyler söyledi. Bayan Bora, zarif bir gülümseme ile elimizi sıktı. Turgut’un tam yarısı kadardı, uzun kirpikli yeşil gözleri, son derece güzel bir burnu ve kıvrık çalan bukleli saçları vardı. ‘Sizi karşılayamadığım için kusura bakmayın.’ İngilizce konuşması daha yavaş, telaffuzu daha özenliydi. ‘Kocam sizi aç mı bıraktı yoksa?’

İtiraz ederek çok güzel bir yemek yediğimizi söyledik, ama başını salladı. ‘Bay Bora misafirlerimize güzel yemek yapamaz, onu... azarlamam lazım!’ Minik yumruğunu, ona memnuniyetle bakan kocasına doğru salladı.

‘Karımdan ödüm patlar,’ dedi şakacı bir ifadeyle. ‘Bir Amazon kadar heyecan vericidir.’ Bayan Bora’ya tepeden bakan Helen her ikisine de gülümsedi, gerçekten çok sevimliydi.

‘Ve şimdi de, sizi korkunç koleksiyonlarıyla sıkıyor. Kusura bakmayın.’ Birkaç dakika sonra rahat divanlara yayılmıştı yine, Bayan Bora bize kahve ikram ediyordu. Çok güzel bir kadındı, kuş gibi, zarif, sessiz ve terbiyeli, muhtemelen kırk yaşlarında. İngilizcesi sınrılıydı ama kocası eve sürekli anadili İngilizce olan konuklar getirirmiş gibi, şakalar yaparak bunu dengeliyordu. Elbisesi sade ve zarifti, tavırları inceydi. Onu anaokulunda etrafında topladığı küçük çocuklara bir şeyler öğretirken hayal ettim... çocuklar çenesine geliyorlardı mutlaka. Turgut’la ikisinin çocukları olup olmadığını merak ettim, odada hiç çocuk fotoğrafı ya da evde bir çocuğun bulunduğu dair bir belirti yoktu, bu yüzden sormamayı tercih ettim.

‘Kocam size şehrimizi dolaştırdı mı?’ Bayan Bora Helen’la konuşuyordu.

‘Evet, biraz gezdik,’ diye cevap verdi Helen. ‘Korkarım bugün onun çok vaktini aldık.’

‘Hayır... asıl ben sizin vaktinizi aldım.’ Turgut kahvesinden keyifle bir yudum aldı. ‘Ama hâlâ yapacak çok iş var. Hayatım,’ –dedi karısına– ‘kayıp bir profesörü arıyoruz, yani birkaç gün benim çok işim olacak.’

‘Kayıp bir profesör mü?’ Bayan Bora ona sükûnetle gülümsedi. ‘Peki, ama önce yemek yiyelim. Umarım yemeğe kalırsınız?’ Bize döndü.

Tekrar yemek yemeyi düşünmek bile imkânsızdı benim için, Helen’le göz göze gelmemeye çalışıyordum. Helen, bütün bunları gayet normal buluyordu çünkü. ‘Teşekkürler Bayan Bora, çok naziksiniz, ama artık otele dönmemiz gerekiyor. Çünkü saat beşte otele bir randevumuz var.’

‘Öyle mi?’ dedim elimde olmadan, ama oyuna hemen katıldım. ‘Haklısın. İçki içmeye bazı Amerikalılar gelecekti. Ama sizlerle tekrar görüşmeyi çok isteriz.’

Turgut başını salladı. ‘Derhal kütüphanemde işinize yarayabileceğini düşündüğüm her şeye bakacağım. Drakula’nın mezarının İstanbul’da olma ihtimali üzerine düşünmeliyiz... belki de bu haritalar, İstanbul’da bir bölgeye aittir. Burada şehirle ilgili birkaç eski ki-

tabım var, ayrıca İstanbul'la ilgili çok güzel kitap koleksiyonları olan dostlarım da mevcut. Bu gece sizin için her yeri arayacağım.'

'Drakula mı?' Bayan Bora başını salladı. 'Ben Shakespeare'i Drakula'dan daha çok seviyorum. Çok daha sağlıklı bir konu. Ayrıca' -yaramaz bir çocuk ifadesiyle bize döndü- 'faturalarımızı da Shakespeare ödüyor.'

Bizi törenle uğurladılar. Turgut, ertesi sabah saat dokuzda pansiyonda buluşmak üzere bizden söz aldı. Eğer bulursa yeni bilgiler getirecekti, ayrıca olası gelişmeleri öğrenmek için arşive de uğramalıydık. Bu arada, olabilecek bütün önlemleri almalıydık, her an başımıza gelecek tehlikeli durumlar için tetikte olmalıydık. Turgut bizi pansiyona kadar götürmek istedi ama, biz vapura binip kendimiz gitmek konusunda ısrarcı olduk... yirmi dakika sonra vapurun kalkacağını söyledi. Boralar, bizi evin ön kapısında merdivenlerde ele ele durarak uğurladılar. İncir ve ıhlamur ağaçlarının adeta bir tünel gibi kapattığı sokakta ilerlerken bir iki kez dönüp onlara baktım. 'Mutlu bir evlilik bu galiba,' dedim Helen'e ve der demez de üzül-düm, çünkü yüzü hemen asıldı.

'Yürü Yanki,' dedi, 'bir sürü yeni işimiz var.'

Genelde benimle böyle konuşması hoşuma gidiyordu, ancak bu kez dönüp ona ürpererek baktım. Bu garip misafirlik sırasında kafama başka bir düşünce daha takılmış, son dakikaya kadar bu düşünceyi gerilere itmiştim. Bana her zamanki mesafeli bakışlarıyla bakan Helen'le göz göze geldiğimde, güçlü ama hoş yüzünün, Turgut'un perdesinin arkasındaki ışıltılı ve dehşet verici resimle olan benzerliğiyle tekrar sarsıldım."

PERPIGNAN treni, gümüşsü ağaçların ve köy damlarının ardında tamamen kaybolunca, Barley silkindi, “Eh, artık o trende değiliz.”

“Evet,” dedim, “ama nerede olduğumuzu gayet iyi biliyor.”

“Çok uzun sürmeyecek ama.” Barley gişeye doğru yürüdü –yaşlı bir adam gişede uyukluyordu– kısa bir süre sonra canı sıkılmış bir ifadeyle döndü. “Perpignan’a yarın sabaha kadar tren yokmuş,” dedi. “Yarın öğleden sonraya kadar, herhangi bir şehre kalkan otobüs de yokmuş. Kalabileceğimiz tek yer de köyün beş yüz metre dışındaymış. Bu gece orada yatar ve sabah trenine binersiniz.”

Aynı anda hem öfkeden kudurdum hem de üzüntüden ağlayacak gibi oldum. “Barley, yarın sabaha kadar Perpignan trenini bekleyemem. Çok zaman kaybedeceğiz.”

“Eh, yapacak başka bir şey yok,” dedi Barley. “Taksi, araba, kamyon, traktör, eşek arabası, otostop ne varsa hepsini sordum... başka ne yapabilirim ki?”

Konuşmadan köye doğru yürüdük. Akşam olmak üzereydi, sıcak, uyuşuk bir gün bitiyordu, kapı önlerinde ve bahçelerde gördüğümüz herkesin sanki bir büyüünün etkisindeymişcesine sersemlemiş bir hali vardı. Kalacağımız çiftlik evinin dışında elle boyanmış bir tabela ve önünde yumurta, peynir ve şarap sattıkları bir tezgâh bulunuyordu. Dışarı bir kadın çıktı –ellerini o yöredeki kadınların taktığı önlüğüne siliyordu– ve bize hiç şaşırmamış gibi baktı. Barley beni kız kardeşi olarak takdim ettiğinde, memnuniyetle gülümsedi ve başka soru sormadı, hatta neden valizimiz olmadığını bile sormadı. Barley iki kişilik bir oda isteyince “Oui, oui,” dedi bir nefeste. Birkaç çiçek, yemlenen tavuklar, saçağın altında bir sürü plastik kovanın bulunduğu bahçe üstünkörü temizlenmişti, taş ahırlar ve ev bahçenin etrafına gelişigüzel inşa edilmişti. Çiftçi kadın, akşam yemeğimizi evin arkasındaki bahçede yiyebileceğimizi söyledi, odamız da binanın en eski bölümünde, bahçe tarafındaydı.

Ev sahibimizi, evin yan kanatlarından birine kurulmuş alçak tavanlı mutfaktan geçerek izledik. Yatak odasında duvar diplerine karşılıklı iki küçük yatak konmuştu. Yatakları ve tahtadan giysi dolabını görünce rahatladım. Banyo yan taraftaydı, içinde boyanmış bir tuvalet ve küvet vardı. Her şey gıcır gıcır tertemiz, perdeler kollalıydı. Duvara asılmış olan nakış, güneş ışıkları ile pırıl pırıl parlıyordu. Barley kadına oda ücretini öderken, ben banyoya geçip yüzüme soğuk su çarptım.

Banyodan çıktığımda, Barley yürüyüşe çıkmayı teklif etti, yemeğin hazırlanmasına daha yaklaşık bir saat vardı. Önce, çiftlik evinin koruyucu kanatlarının altından çıkmak istemedim, ama, bahçenin dışındaki ağaçlıklı yol gözüme çok serin göründü birden. Barley kendini çitin ötesine atınca onu izledim. Yıkılmış taşlar, eski bir duvarın yerini belli ediyordu, harap kulenin kalıntıları geçmişin görkemini yansıtıyordu. Bina herhalde depo olarak kullanılıyordu ki, yarı açık kapısından içerideki samanlar görünüyordu. Binayı bölmek için çok büyük kirişler kullanılmıştı.

Barley yıkıntıların üstüne oturup bana baktı. “Eh, galiba epeyce öfkелisin,” dedi kışkırtıcı bir sesle, “Seni böylesine büyük bir tehlikeden kurtarmış olmamın bir önemi yok galiba, senin için önemli olan yaşadığın rahatsızlık.”

Sevimsizliği bir an nefesimi keser gibi oldu. “Nasıl cüret edersin buna?” dedim sonunda ve taşların arasında yürümeye devam ettim. Barley’in yerinden kalkıp peşimden geldiğini duydum.

“Yoksa trende kalmayı mı tercih ederdin?” diye sordu nispeten uygar bir sesle.

“Tabii ki hayır,” dedim yüzümü ona dönmeden. “Ama babamın Saint-Matthieu’de olduğunu sen de en az benim kadar iyi biliyorsun.”

“Ama Drakula ya da her kimse hâlâ orada değil.”

“Yine de bizden bir gün önde,” dedim tarlalara bakarak. Ötede bir köy kilisesinin çan kulesi görünüyordu, tıpkı bir resim gibiydi her şey, sadece bir iki koyun ya da keçi eksikti.

“Öncelikle,” dedi Barley (onun böyle ders verir gibi konuşmasından nefret ediyordum), “trendekinin kim olduğunu bilmiyoruz. Belki de o canavarın kendisi değildi. Babanın mektuplarından anlaşıldığı kadarıyla, hizmetkârları var, değil mi?”

“O zaman daha kötü,” dedim “eğer o adam hizmetkârlarından biriye, kendisi Saint Matthieu’de olabilir.”

“Ya da,” dedi Barley, ama sustu. Ne söylemek üzere olduğunu biliyordum.

“Ya da burada, bizim yanımızda.”

“Nerede indiğimizi anlamasına engel olamadık,” dedim ona zahmet olmasın diye.

“Şimdi iğrenç olan kim acaba?” Barley bana arkadan yaklaştı ve beceriksiz kolunu omzuma doladı. Birden babamın hikâyesine inanıyormuş gibi konuştuğunun farkına vardım. Gözkapaklarım, göz yaşlarımla girdikleri mücadeleyi kaybettiler ve yaşlar yanaklarımdan aşağı doğru yuvarlanmaya başladı. “Yapma ama,” dedi Barley. Başımı omzuna dayadım, gömleği güneşten ve terden ısınmıştı. Bir süre sonra başımı çektim, kaldığımız evin bahçesinde sessiz bir akşam yemeği yemek için geri döndük.

“Helen, pansiyona dönüş yolunda pek fazla konuşmadı, ben de kendimi çevremizde bize düşmanca bakan birileri olup olmadığını araştırmaya yoğunlaştırdım, sık sık arkamıza bakıyor ve bizi takip eden birileri olup olmadığını kolluyordum. Pansiyona vardığımız andan itibaren aklıma yine Rossi’yi bulmak için çok az bilgiye sahip olduğumuz geldi. İçerdiği kitapların bazılarının varlığı bile şüpheli olan bir liste bize nasıl yardımcı olacaktı ki?

Pansiyona vardığımızda Helen teklifsizce, ‘Odama gel,’ dedi. ‘Başbaşa konuşmamız lazım.’ Bir genç hanımdan beklenmeyecek bu davranış başka zaman olsa beni eğlendirirdi, ama yüzü o kadar kararlıydı ki kafasında bir şey olduğunu anladım. O an yüzünde bulunan ifade bir erkeği baştan çıkartmaktan çok uzaktı. Odasındaki yatak gayet düzgün toplanmış, birkaç parça eşyası da göz önünden kaldırılmıştı. Pencerenin yanına oturdu ve bana da sandalyeyi gösterdi. Eldivenlerini ve şapkasını çıkarırken, ‘Bak,’ dedi. ‘Aklıma bir şey geldi. Bana öyle geliyor ki, Rossi’yi bulmak konusunda ciddi bir engelle karşı karşıyayız.’

Dalgın bir ifadeyle başımı salladım. ‘Ben de son yarım saattir bunu düşünüyorum. Ama belki yarın Turgut arkadaşlarından bir şeyler öğrenir.’

Başını salladı. ‘Bu iş yaban ördeği işine döndü.’

'Kaz,' dedim ama sesim heyecansızdı.

'Kaz olsun peki,' diye düzeltti. 'Çok önemli bir bilgi kaynağını görmezden geldiğimizi düşünmeden edemiyorum.'

Yüzüne bakakaldım. 'Neymiş o?'

'Annem,' dedi düz bir sesle 'Amerika'da ilk konuştuğumuzda bana onu sormakta haklıydın. Bütün gün annemi düşündüm. O Profesör Rossi'yi senden çok daha önceden tanıyor. Onun babam olduğunu bana ilk söylediğinde fazla soru sormamıştım. Neden bilmem, ama bu ona acı verdiği için olsa gerek. Ayrıca,' -içini çekti- 'annem sıradan bir insandır. Rossi'nin çalışmaları ile ilgili bana bir şey anlatamayacağını düşündüm, daha geçen yıl Rossi'nin Drakula'nın varlığına inandığını söylemiş olduğu halde, ona fazla baskı yapmadım... ne kadar batıl itikatlı olduğunu bilirim çünkü. Ama şimdi düşünüyorum da, acaba onu bulmamıza yardım edecek bir şeyler biliyor olabilir mi?'

Konuşmaya başlar başlamaz içimde umut kıpırtılarını hissettim. 'Onunla nasıl konuşacağız peki? Galiba sen telefoni olmadığını söylemiştin.'

'Yok.'

'Ne... yapacağız peki?'

Helen eldivenlerini üst üste koydu ve dizine vurmaya başladı. 'Gidip onu göreceğiz. Budapeşte yakınlarında küçük bir kasabada oturuyor.'

'Ne?' şimdi kızgınlık sırası bendeydi. 'Ah tabii çok basit. Senin Macar pasaportunla bir trene atlayacağız... pardon... Amerikan pasaportunla, sonra da orada akrabalarıyla Drakula hakkında konuşacağız.'

Helen hiç beklemediğim bir şekilde gülümsedi, 'Huysuzluğun lüzumu yok Paul,' dedi. 'Macaristan'da bir atasözü vardır: Eğer bir şey imkânsızsa, olacak demektir.'

Gülmek zorunda kaldım. 'Peki,' dedim. 'Planın nedir? Senin her zaman bir planın olduğunun farkındayım çünkü.'

'Evet öyle.' Tekrar eldivenlerini düzeltti. 'Aslında teyzemin bir planı olacağını umuyorum.'

'Teyzen mi?'

Helen pencereden dışarı, caddenin karşısındaki eski evlerin damlarına doğru baktı. Artık akşam oluyor ve Akdeniz güneşi, şe-

hirde dokunduğu her şeyi altına çeviriyordu. ‘Teyzem 1948’den beri Macaristan İçişleri Bakanlığı’nda çalışıyor, gayet de önemli bir hanımıdır. Burslarımı onun sayesinde aldım. Benim ülkemde, eğer bir amcan ya da teyzen yoksa hiçbir şeyden yararlanamazsın. Annemin ablasıdır, kocasıyla birlikte annemin ben doğmadan önce Romanya’dan Macaristan’a kaçmasına yardım etmişler. Çok yakındık, yani teyzem ve ben, ne istersem yapar. Annemin tersine, onun telefonu var ve ben, onu arayabilirim.’

‘Yani anneni telefonun bulunduğu yere getirebilir ve bizimle konuşmasını sağlayabilir mi?’

Helen inledi. ‘Ah allahım, sen bizim telefonla kişisel ya da genel bir şey konuşabileceğimizi mi sanıyorsun?’

‘Affedersin,’ dedim.

‘Hayır, oraya gitmemiz lazım. Teyzem her şeyi ayarlar. Biz de annemle yüz yüze konuşabiliriz. Ayrıca,’ –sesinde yumuşak bir tını belirdi– ‘beni gördüklerine de çok sevinecekler. Buraya çok uzak sayılmaz, ben de onları iki yıldır görmedim.’

‘Eh,’ dedim, ‘ben Rossi için her şeyi yapmaya kararlıyım. Komünist Macaristan’da vals yaptığımı düşünmek benim için pek kolay olmasa da.’

‘Ah,’ dedi Helen, ‘demek ki, komünist Romanya’da vals yapacağını düşünmek daha da zor olacak.’

Bir an sessiz kaldım. ‘Biliyorum,’ dedim sonunda. ‘Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Eğer Drakula’nın mezarı İstanbul’da çıkmazsa, başka nerede olabilir ki?’

İkimiz de düşüncelere boğulmuş bir şekilde bir süre oturduk. Helen birden irkildi. ‘Acaba pansiyoncu kadın aşağıdan telefon etmemize izin verir mi?’ dedi. ‘Teyzem birazdan işten eve gelir. Ben de onunla hemen konuşmak istiyorum.’

‘Ben de seninle gelebilir miyim?’ diye sordum. ‘Konu beni de ilgilendiriyor çünkü.’

‘Elbette.’ Helen eldivenlerini taktı, aşağıya pansiyoncu kadının bulunduğu salona indik. Ne istediğimizi anlatmak on dakikamızı aldı, ama birkaç lira fazlasıyla görüşmenin parasını ödeyeceğimize söz verince her şey yoluna girdi. Helen salonda bir iskemleye oturdu ve bir dizi numara çevirdi. Sonunda yüzünün aydınlandığını gördüm. ‘Çalıyor,’ dedi. Bana o güzel içten gülüşüyle gülümsedi. ‘Teyzem

bundan hiç hoşlanmayacak,' dedi. Sonra yüzü tekrar değişti, tedbirli bir sesle, 'Eva?' dedi. 'Elena.'

Dikkatle dinleyince, Macarca konuştuğunu fark ettim; Romenin Latince kökenli bir dil olduğunu bildiğim için, hiç olmazsa birkaç kelimesini olsun anlarım diye düşünmüştüm. Ama Helen sanki dört nala koşan atlar gibi konuşuyordu, Fin-Avrupa ailesinden olan bu dilden tek kelime bile yakalayamadım. Aile içinde Romence konuşup konuşmadıklarını merak ettim, belki de hayatlarının o dönemi, asimilasyon baskısı altında, çoktan unutulup gitmişti. Sesi- nin tonu alçalıp yükseliyor, bazen gülümsüyor, bazen kaşlarını çatı- yordu. Telefonun öbür ucundaki Eva teyzesinin anlatacak çok şeyi vardı anlaşılan, Helen bazen dikkatle dinliyor, sonra yine o garip harflerle konuşuyordu.

Helen benim varlığımı unutmuş görünüyordu, sonra birden bana baktı ve istediğini kabul ettirmiş gibi muzaffer bir edayla başını salladı. Ahizeye gülümsedi ve kapattı. Pansiyoncumuz hemen yanı- mıza geldi, besbelli telefon faturası için endişeleniyordu, hemen ce- bimden anlaştığımız kadar para çıkardım, üstüne biraz daha ekle- dim ve açık bekleyen avucuna koydum. Helen çoktan odasına doğ- ru yürümüş, benim de onu izlememi bekliyordu; bu gizliliğin biraz gereksiz kaçtığını düşündüm ama, ben zaten ne biliyordum ki?

'Çabuk Helen,' diye inledim, tekrar sandalyeye çökerken. 'Bu gerilim beni öldürecek.'

'Haberler iyi,' dedi sükûnetle. 'Teyzemin eninde sonunda yar- dım edeceğini biliyordum.'

'Ne söyledin ona Allah aşkına?'

Sırıttı. 'Eh, telefonda söyleyebileceğim kadarını tabii ki, bunu da gayet resmi bir şekilde anlattım zaten. Bir meslektaşımın birlikte akademik bir araştırma için İstanbul'da olduğumu, araştırmayı ta- mamlamak için Budapeşte'de beş gün kalmamız gerektiğini söyle- dim. Senin bir Amerikalı profesör olduğunu ve ortak bir makale yazmakta olduğumuzu da ekledim.'

'Ne üstüne yazıyoruz?'

'Osmanlı işgali altındaki Avrupa'da emek ilişkileri üzerine.'

'Fena değilmiş, ama ben bu konuda hiçbir şey bilmiyorum.'

'Bunun önemi yok.' Helen siyah eteğinin diz kısmındaki bir saç telini eliyle aldı. 'Ben sana anlatırım biraz.'

‘Ne kadar da babana benziyorsun.’ Bilimsel konulardan kayıtsızlıkla söz edişi bana birden Rossi’yi hatırlatmış ve bu yorum ağzımdan hiç düşünmeden çıkmıştı. Bana kızıp kızmadığını anlamak için hemen yüzüne baktım. İlk kez aralarındaki baba kız ilişkisinden bu kadar doğallıkla söz ediyordum, oysa bu fikre henüz kendim bile tam olarak alışmamıştım.

Helen’in gözlerinde kızgınlık yerine hüznü görmek beni şaşırttı. ‘Genetik mi çevre mi tartışması açısından iyi bir argüman doğrusu.’ Bu konuda söyledikleri bu kadardı. ‘Her neyse, Eva’nın canı sıkıldı, özellikle ona senin Amerikalı olduğunu söylediğimde. Böyle olacağını biliyordum, çünkü benim hep çok atak olduğumu ve fazla risk aldığımı söyler. Tabii ki öyleyim ve elbette baştan kızgın görünmesi gerekiyor ki, telefonda her şey yolunda gitsin.’

‘Telefonda her şey yolunda mı gitsin?’

‘O da işini ve konumunu düşünmek zorunda. Ama bizim için bir şeyler ayarlamaya çalışacağını söyledi, onu yarın akşam tekrar arayacağım. Yani hepsi bu kadar. Çok akıllıdır benim bu teyzem, bir yol bulacağına kesinlikle hiç kuşku yok. Haber aldığımız zaman Budapeşte’ye bilet almamız gerekecek, belki uçakla gideriz.’

Yapacağımız harcamaları düşünerek sessizce içimi çektim, bir yandan elimdeki paranın bu uzun takibe yetip yetmeyeceğini düşünüyordum. Ama sadece, ‘Beni Macaristan’a sokması ve başımızı olası dertlerden koruması bana mucize gibi geliyor,’ dedim.

Helen güldü. ‘Ama o zaten mucizeler yaratır. Bu yüzden annemin köyündeki kültür merkezinde çalışanlardan biri değilim şu anda.’

Tekrar aşağı indik ve kendimizi sokağa attık. ‘Şu anda yapacak fazla bir şey yok,’ dedim, ‘yarın Turgut’tan ve teyzenden haber gelene kadar bekleyeceğiz. Beklemenin benim için zor olduğunu itiraf etmek zorundayım. Bu arada ne yapsak acaba?’

Helen, caddeyi kaplayan altın güneş ışığının altında durarak bir an düşündü. Eldivenlerini ve şapkasını takmıştı yine, ama güneş ışığı, şapkasından kurtulan bir tutam siyah saçını kızıla boyamıştı. ‘Bu şehri biraz daha görmek isterdim,’ dedi sonunda. ‘Belki de bir daha gelemeyiz buraya. Tekrar Ayasofya’ya gidelim mi? Yemekten önce çevresinde birazcık yürüeyebiliriz.’

‘Evet, ben de isterim bunu.’ O yüce binaya varıncaya kadar bir

daha hiç konuşmadık, ama ona yaklaştıkça, kubbelerini ve minarelerinin gölgesinin caddeye vurduğunu görünce aramızdaki sessizliğin derinleştiğini hissettim. Helen'in de aynı şeyi hissedip hissetmediğini merak ettim, yoksa bu duygular bu yüce kilisenin büyüünden başka bir şey değil miydi?

Bir gün önce Turgut'un bize anlattıklarını düşünüyordum hâlâ. Onun inancına göre, Drakula bu görkemli şehre vampirliğin lanetini bulaştırmıştı. Aramızdaki sessizliği bozmayı istemeye istemeye 'Helen,' dedim, 'sence burada gömülmüş olabilir mi... yani İstanbul'da? Acaba ölmüş olmasına rağmen Sultan Mehmet'in onunla ilgili endişelerinin nedeni bu mu?'

'Kim? Ah, evet.' Adını yüksek sesle söylememi onaylar gibi başını salladı. 'Bu ilginç bir fikir, ama Mehmet bunu bilmez miydi? Ayrıca Turgut bunca yıl hiç iz bulmaz mıydı? Böyle bir şeyin asırlar boyunca gizlenebileceğine pek ihtimal vermiyorum.'

Bu konu hakkında düşünmüştü anlaşılan. Ayasofya'nın ana girişine ulaşmıştık.

'Helen,' dedim yavaşça.

'Efendim?' O büyük kapıdan girmeye çalışan turist ve hacı kalabalığının arasında durduk. Ona doğru yaklaştım ve kulağına eğilerek fısıltıyla konuştum.

'Eğer mezar buradaysa, Rossi de burada olabilir.'

Döndü ve yüzüme baktı. Gözleri parlıyordu, siyah kaşlarının arasında biraz yaşından biraz da endişesinden kaynaklanan çizgiler vardı. 'E, tabii ki Paul.'

'İstanbul rehberinde, İstanbul'un yeraltında da bazı kalıntıları olduğunu okumuştum, katakomblar, sarnıçlar, böyle şeyler işte... Roma gibi. Daha önümüzde bir günümüz var nasılsa... Acaba Turgut'la bunları konuşsak mı?'

'Bu hiç fena bir fikir değil,' dedi Helen yumuşak bir sesle. 'Bizans İmparatorlarının sarayı da böyle bir yeraltı bölgesinde olmalı.' Neredeyse gülümsüyordu, ama sanki canı acımış gibi, eli boynundaki fulara doğru gitti. 'Ne olursa olsun, saraydan geriye kalan her şey kötü ruhlarla doludur... kuzenlerini kör eden imparatorlar ya da böyle şeylerle işte. Tam yeri orası.'

Birbirimizin yüzündeki düşünceleri artık çok rahatça okuyabildiğimizi ve bu garip körlemesine avın bizi nerelere sürüklediğini

düşünmeye daldığım için belki, kalabalığın içinde bana dikkatle bakan kişiyi ilk anda fark edemedim. Ayrıca bu öyle boylu poslu, kötü bakışlı biri değildi, ufak tefek silik bir adamdı, kalabalığın içinde sıradan biri yani, kilisenin duvarının yirmi metre kadar ötesinde durmuş bize bakıyordu.

Sonra ani bir şaşkınlıkla, bu sabah arşivde gördüğümüz, kır sakallı, beyaz takkeli buruşuk ceket ve pantolonlu ufak tefek araştırmacıyı tanıdım. Adam, kalabalığın içinde onu fark edemeyeceğimi düşünerek bana bu kadar dikkatli bakmakla büyük bir hata işlemişti. Sonra birden kayboldu, neşeli turistlerin arasından ruh gibi yok oldu. Helen'i bir yana iterek öne doğru atıldım, ama bunun bir faydası yoktu. Adam onu gördüğümü görmüş ve kaybolmuştu. O beceriksizce takılmış sakala ve kafasındaki takkeye rağmen yüzü, bana bizim üniversiteden bir yüzü hatırlatmıştı. Kalabalığa karışmadan önce son kez baktığımda tanımıştım yüzünü. Ölü kütüphanecinin yüzüydü."

BENDE, babamın Rossi'yi aramak için Amerika'dan ayrılmadan önceki dönemine ait birçok fotoğrafı var. Fotoğrafları ilk kez çocukluğumda görmüştüm ve onlar çekildikten sonra olanlarla ilgili henüz hiçbir şey bilmiyordum. Birkaç yıl önce çerçeveleyip yazı masamın üstüne astığım bir tanesi, siyah beyazın yerini yavaş yavaş renkli fotoğraflara bırakmaya başladığı döneme ait. Bildiğim tanıdığım babamı gösteriyor. Doğrudan kameraya bakmış, sanki fotoğrafçının söylediği bir şeye karşılık vermeye hazırlanıyormuş gibi çenesini hafifçe yukarı kaldırmış. Fotoğrafçının kim olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceğim. Babama da onun kim olduğunu hatırlayıp hatırlamadığını sormayı unuttum. Bu Helen olamaz, herhalde bir başka arkadaşı olmalı. 1952'de –fotoğrafın arkasına babamın el yazısıyla tarihi not edilmiş– bir yıldır lisansüstü öğrencisiydi ve Hollandalı Tacirler üzerine araştırma yapmaya başlamıştı.

Fotoğrafta babam, bir üniversite binasının yanında duruyor, en azından arka planda görünen Gotik bina bunu düşündürüyor. Bir ayağını kaygısızca bir sıranın üstüne koymuş, kolu bacağının üstünde, eli dizinin kenarından zarif bir şekilde sarkıyor. Beyaz ya da açık renkli bir gömlek giymiş, diyagonal çizgileri olan bir kravat takmış, pantolonu koyu renk, ayakkabıları pırıl pırıl cilalı. Benim hatırladığım babam da böyleydi... orta boylu, fazla geniş omuzlu değil, hoş ama çok dikkat çekmeyen ancak ileri yaşlarda da hiç kaybedilmeyen bir yakışıklılık. Derin bakışlı gözleri fotoğrafta gri gibi görünüyör ama aslında koyu maviydi. Bu çukura kaçmış gözler, kalın kaşlar, çıkık elmacık kemikleri, kalın burun, sık sık gülümseyen kalın ve büyük ağızla daha çok maymuna benzeyen bir hali var... Eğer fotoğraf renkli olsaydı, geriye doğru taranmış saçlarının güneş ışığında bronz gibi parladığını görebilecektik. Rengini biliyorum, çünkü bana bir kere kendi söylemişti. Ben onu bildim bileli, saçları bembeyazdı.

“O gece, İstanbul’da uykusuz bir gecenin ne demek olduğunu anladım. Tek bir şey, ölü bir yüzü canlı görmek ve ne gördüğümü idrak etmiş olmak... sadece o an, beni uyanık tutmuştu. Bir şey daha vardı, ölü kütüphanecinin beni gördüğünü ve sonrada ortadan kaybolduğunu bilmek, çantamdaki belgelerin ne kadar korunmasız olduğunu bana bir kez daha hatırlatmıştı. Haritanın bir kopyasının Helen’le benim elimizde olduğunu biliyordu. Acaba bizi takip ettiği için mi birden İstanbul’da ortaya çıkmıştı, yoksa orijinal haritanın burada olduğunu bir şekilde öğrendiği için mi? Eğer bunu kendi kendine bulmamışsa, acaba benim bilmediğim bir başka bilgi kaynağı daha mı vardı? Sultan Mehmet koleksiyonundaki belgeleri en azından bir kez görmüştü. Orijinal haritaları görüp kopyalamış mıydı acaba? Bu bilmeceyi çözemiyordum bu yüzden de uykuya dalmayı göze alamazdım. Bu yaratığın haritamızın kopyasını ele geçirmeyi nasıl istediğini ve Helen’in üstüne nasıl atlayıp kütüphane raflarının arasında boğazlamaya kalktığını gözlerimle görmüştüm. Helen’i orada ısırılmıştı, onun tadını almış olması beni iyice kaygılandırıyordu.

Bütün gece, giderek daha sessizleşen saatler boyunca faltaşı gibi açık gözlerle beni uykusuz bırakan bunca şeyin yanı sıra bir de uyuyan bir yüz vardı biraz ötede... Ben eski bir iskemlenin tepesinde otururken, Helen’e benim yatağında yatması için ısrar etmiştim. Gözlerim bir iki kere kapanacak gibi oldu ama o güçlü ve sakın yüze bir kez bakmam, bir endişe dalgası ile tekrar uykumun kaçmasını sağlıyordu. Helen kendi odasında yatmak istiyordu... pansiyoncu eğer bu durumu anlarsa ne düşünürdü sonra? Ama ben onu ikna edene kadar baskı yaptım, ne olursa olsun gözümün önünde olmasını istiyordum. Birçok film görmüş, birçok roman okumuştum, bir canavarın kurbanı olması muhtemel genç bir hanım, birkaç saatliğine de olsa asla yalnız bırakılmamalıydı. Helen çok yorgun olduğu için hemen uyudu, gözlerinin altında giderek koyulaşan gölgelerin varlığını fark etmiştim, onun da korktuğunu sezebiliyordum. Onun yüzündeki en küçük bir korku emaresi bile, beni bir başka kadının dehşet dolu çılgınlıklarından daha fazla korkutuyor ve damarlarımda kafein etkisi yapıyordu. Belki, her zamanki kibirli dik duruşunun yerini bitkinliğe ve yumuşaklığa bırakmış olması da beni uyanık tu-

tan nedenlerden biriydi. Yatağın bir yanına yatmış, elini yastığın altına sokmuştu, bukleleri bembeyaz yastığın üstünde daha da kara görünüyordu.

Ne okuyabilecek ne de yazabilecek durumdaydım. Ne olur ne olmaz diye Helen'in yattığı yatağın altına sakladığım çantamı açmak için içimde en küçük bir istek yoktu. Saatler geçti, koridorda gizemli ayak sesleri duyulmadı, pencereye hiçbir kanat çarpmadı, kapının altından da duman falan girmede. Sonunda loş odanın içine gri bir ışık dolmaya başladı, Helen sanki ağaran günü hissetmiş gibi içini çekti. Derken, panjurdan içeri giren bir avuç güneş tam üstüne düştü. Helen irkildi. Ceketimi aldım, çantamı yatağın altından olabildiğince sessiz bir şekilde çektim. Odadan çıkıp merdivenlerden indim. Onu aşağıda bekleyecektim.

Daha saat altı bile olmamıştı ama, pansiyonun içinden bir yerlerden o sert kahvenin kokusu geliyordu, Turgut'un oymalı sandalyelerden birinde, kucığında siyah bir çantayla beklemekte olduğunu şaşkınlıkla gördüm. Hayranlık verecek kadar taze ve uyanık görünüyordu, içeri girdiğimi görünce yerinden fırladı ve elimi sıktı. 'Günaydın dostum. Allaha şükürler olsun ki hemen sizi bulabildim.'

'Burada olduğunuz için ben de ona şükrediyorum,' diye cevap verdim, yanındaki bir sandalyeye çökerek. 'Ama sizi bu kadar erken yollara düşüren şey ne?'

'Size yeni haberlerimi vermek için bekleyemedim.'

'Benim de size haberlerim var,' dedim uğursuz bir sesle. 'Önce siz başlayın Dr. Bora.'

'Turgut,' diye düzeltti dalgın bir sesle. 'Bakın şuna.' Elindeki evrak çantasının iplerini çözmeye başladı. 'Size söz verdiğim gibi, dün gece elimdeki belgeleri karıştırdım. Arşivdeki malzemelerin kopyalarını çıkartmıştım, gördüğünüz üzere, ayrıca Voyvoda'nın yaşadığı dönemde ve ölümünden hemen sonraya rastlayan dönemde İstanbul'da meydana gelmiş olaylarla ilgili bir sürü değişik şey toplamıştım.'

İçini çekti. 'Bu belgelerde, şehirde olan gizemli olaylardan söz ediliyor, ölümler, vampirlik söylentileri. Eflak'taki Ejder Tarikatı ile ilgili bir şey bulurum belki diye kitapları da karıştırdım. Ama dün gece hiçbir yerde yeni bir şey bulamadım. Sonra dostum Selim Aksoy'u aradım. Üniversiteden değildir, kendisi kitapçıdır, ama çok

bilgili bir insandır. Kitap konusunda özellikle İstanbul'da herkesten daha bilgilidir, özellikle de şehrimizin tarihi ve efsaneleri ile ilgili kitaplar üstüne uzmandır. Çok nazik bir insan olduğu için de dün gece kütüphanesini benimle birlikte karıştırdı. Ondan İstanbul'da on beşinci yüzyılın sonlarında Eflaklı birinin gömülmesiyle, ya da Eflaklı, Transilvanyalı ya da Ejder Tarikatı'na mensup herhangi birinin İstanbul'daki mezarıyla ilgili ne buluyorsa toplamasını rica ettim. Ona haritaların kopyalarını, ejderhalı kitabımı –önce de görmüştü zaten– gösterdim ve bu haritaların bir yeri, Kazıklı'nın mezarını gösterdiğine ilişkin kuramınızı da söyledim.

Birlikte İstanbul'un tarihiyle ilgili sayfalarca kitap karıştırdık, eski baskılara baktık, kütüphanelerde ve müzelerde bulunduğu birçok şeyi not ettiği defterleri araştırdık. Çok çalışkandır bu Selim Aksoy, karısı yok, ailesi yok, başka bir ilgi alanı yok. İstanbul'un öyküsü onu yiyip bitiriyor. Gece geç saatlere kadar çalıştık, çünkü kütüphanesi o kadar geniş ki, kendisi bile elinde neler bulunduğunu, bunca şeyin içinde ne bulabileceğimizi tam olarak bilmiyor. Sonunda garip bir şey bulduk –bir mektup– on beşinci ve on altıncı yüzyıllarda, Sultan'ın vezirleri ve uç beyleri arasında yapılan yazışmaların bulunduğu bir kitabın içinde. Selim Aksoy, bu kitabı Ankara'da bir sahaf-tan aldığını söyledi. On dokuzuncu yüzyılda basılmış, kitabı derleyen kişi de o dönemdeki bütün belgeleri araştıran bizim tarihçilerimizden biri. Selim bana bu kitabın bir başka nüshasını hiç görmediğini söyledi.'

Turgut'un titizliğini bildiğim için, anlattığı ayrıntıların önemli olduğunu sezmiş, sabırla onu dinliyordum. Bir edebiyatçı olduğu göz önüne alınırsa, tarih araştırmacısı olarak gerçekten müthişti.

'Hayır, Selim bu kitabın ikinci bir nüshasını hiç görmemişti, ama içindeki belgelerin aslında, nasıl dersiniz sahte olmadığını çünkü bu mektuplardan birinin aslını, dün incelediğimiz koleksiyonun içinde gözleriyle görmüş olduğunu söyledi. O arşive o da hayran yani, ona sık sık rastlamışımıdır orada.' Gülümsedi. 'Ve işte bu kitabın içinde, gözlerimiz artık bitkinlikten kapanırken şafak sökmek üzereyken, sizin araştırmanız için önemli olabilecek bir mektup bulduk. Kitabı derleyen kişi, mektubun on beşinci yüzyılın sonuna ait olduğunu düşünüyor. Sizin için tercüme ettim.'

Turgut dosyasının içinden bir defter kâğıdı çekti. 'Bu mektupta

söz edilen bir önceki mektup ne yazık ki kitapta yok. Allah biliyor ya, hiçbir yerde de bulunmuyordur, yoksa dostum Selim çoktan bulmuş olurdu.'

Boğazını temizledi ve yüksek sesle okumaya başladı: 'Haşmetli Rumeli Kazaskeri'ne...'

Durakladı. 'Rumeli Kazaskeri, Balkanlar'ın en yüksek rütbeli askeri yöneticisiydi, biliyorsunuz.' Bilmiyordum ama başımı salladım, Turgut devam etti: 'Haşmetlim, istediğiniz araştırmayı yaptırdım. Bazı keşişler, istedikleri parayı aldıktan sonra bize çok yardımcı oldular, ayrıca mezara bizzat kendim de baktım. Bana anlattıkları şey doğruymuş. Ağızlarından, yaşadıkları dehşetin dışında fazla bir şey alamadım. İstanbul'da bu konuyla ilgili yeni bir araştırma yapılmasını önereceğim. Şüpheli faaliyetler için Snagov'da iki muhafız bıraktım. Gariptir ama burada herhangi bir veba vakası bildirilmedi. Allahın selameti üstünüzde olsun.'

'Peki ya imza?' diye sordum, kalbim deli gibi atmaya başlamıştı, geçirdiğim o uykusuz geceye rağmen artık tamamen uyanmıştım.

'İmza yok. Selim orijinalin alt kısmının belki de yırtılmış olduğunu düşünüyor, ya kazayla böyle olmuş, ya da bunu yazan kişinin ismini saklamak istemişler.'

'Ya da belki gizlilik nedeniyle imzasız gönderildi,' dedim. 'Peki ama kitapta bu konuya değinen başka mektuplar yok mu?'

'Yok. Ne önceki mektup var, ne de sonrakiler. Sadece bu. Ancak Rumeli Kazaskeri çok önemli bir kişiydi, demek ki bu çok ciddi bir konu. Arkadaşımın kitaplarını ve belgelerini altüst ettik ama bununla ilişkili hiçbir şey bulamadık. Bana Snagov diye bir yer adının İstanbul'un tarihiyle ilgili hiçbir yazılı metnin içinde geçtiğini hatırlamadığını söyledi. Bu mektupları birkaç yılda bir okur çünkü... Belgeleri ararken Snagov'un, Drakula'nın müritleri tarafından gömüldüğü yer olabileceğini ona ben söylediğim için dikkatini çekti zaten. Belki de daha önce başka bir yerde görmüş ve dikkatini çekmemiş olabilir.'

Bay Aksoy'un bu kelimeyi daha önce hiçbir yerde görmemiş olma ihtimalini değil, ama sözcüğün İstanbul'la, etrafımızdaki her şeyle ve uzaklardaki Romanya ile arasındaki kışkırtıcı bağı düşünerek, 'Tanrım,' dedim.

'Evet' dedi Turgut sanki kahvaltıda ne yiyeceğimizi tartışıyor-muşçasına neşeli bir sesle, 'Balkanlar'daki görevliler, İstanbul'daki

bir şeyle ilgili çok endişeliler, o kadar endişeliler ki, Drakula'nın Snagov'daki mezarına bakmaya birilerini gönderiyorlar.'

'Ama lanet olsun, ne buldular acaba.' Yumruğumu sandalyenin koluna vurdum, 'Papazlar ne anlattı? Neden dehşete düşmüşlerdi?'

'Kesinlikle ben de aynı şeyi düşündüm,' dedi Turgut. 'Eğer Voyvoda Drakula mezarında huzur içinde yatıyorsa, neden yüzlerce kilometre ötedeki İstanbul'da onun yüzünden endişeleniyorlar? Ve eğer Voyvoda'nın mezarı Snagov'daysa ve hep orada olduysa, neden bu haritalar o bölgeye uymuyor?'

Sorduğu soruların isabetine ancak saygı duyabilirdim. 'Bir şey daha var,' dedim, 'acaba Drakula'nın İstanbul'da gömülmüş olma ihtimali var mı? Bu onun ölümünden sonra Mehmet'in hâlâ kaygılı olmasını ve o dönemden sonra bu şehirde vampirliğin başlamasını açıklar mı?'

Turgut ellerini önünde kavuşturdu ve kalın parmaklarından birini çenesinin üstüne koydu. 'Bu önemli bir soru. Cevabını bulmak için yardıma ihtiyacımız var. Belki bize yardımcı olacak kişi dostum Selim'dir.'

Pansiyonun loş salonunda bir süre hiç konuşmadan oturduk, çevremizi yoğun bir kahve kokusu sarmıştı. Eski bir dava için bir araya gelmiş yeni yoldaşlardık. Derken Turgut ayağa kalktı. 'Çok açık ki, daha araştırmamız lazım. Selim, siz hazır olur olmaz bizi arşive götüreceğini söyledi. On beşinci yüzyıl İstanbul'una ait bütün kaynakları biliyor, ben doğrusu o kadar çok araştırmadım, çünkü bana kendi Drakula araştırmam için gereksiz görünmüştü. Hep birlikte bakarız. Eğer kütüphane açılmadan ararsam, Bay Erozan, malzemeleri bizim için hazır eder kuşkusuz. Arşive yakın oturuyor, açılış saatinden önce bizi içeri alsın ki Selim belgeler üstünde çalışabil-sin. Ama Bayan Rossi nerede, odasından inmedi mi henüz?'

Bu konuşma aklımı ve düşüncelerimi iyice altüst etmişti, bu yüzden önce hangi soruna yönelmek gerektiğini bilemedim bir an. Turgut'un kütüphaneci arkadaşından söz etmesi, aklıma birden, mektupla ilgili anlattıklarından kapıldığım heyecan yüzünden unuttuğum kütüphaneci düşmanımı getirmişti. Turgut'un eski vampirlere inancının çağdaş olanlara da uzanabilme ihtimaline karşın, ölü bir adamı gördüğümü söyleyerek bana duyduğu saygıyı yerle bir etme tehlikesi içeren tatsız bir görevim vardı. Helen'le ilgili sorusu bana

onu epeyce bir süre yalnız bırakmış olduğumu hatırlattı. Onu uyandırdığında rahatsız olmaması için yalnız bırakmışım ve hemen arkamdan aşağı ineceğini sanıyordum. Neden hâlâ inmemiştii? Turgut ise hâlâ konuşuyordu. 'Yani Selim -hiç uyumaz biliyor musunuz- sabah kahvesini içmeye gitti, çünkü sizi rahatsız etmek istemiyordu... ah işte geldi!'

Pansiyonun kapısının üstündeki çanın sesini duydum ve uzun boylu bir adam içeri girip kapıyı arkasından kapattı. Ben, çok saygın, takım elbiseli yaşlı bir adam bekliyordum. Ama Selim Aksoy genç ve önemsiz biriydi, bol, neredeyse pejmürde koyu renkli bir pantolonla beyaz bir gömlek giymişti. Yüzünde heyecanlı, yoğun ama gülümseme denmeyecek bir ifadeyle bize doğru hızla geldi. Kemikli elini sıkana kadar o yeşil gözleri ve uzun ince burunu tanıyamamışım. Bu yüzü daha önce görmüştüm, hem de çok yakından. Bir an sonra, bana Shakespeare cildini uzatan o ince eli hatırladım. Selim, çarşıdaki o küçük dükkânda gördüğümüz kitapçının ta kendisiydi.

'Ama biz daha önce tanışmıştık!' diye haykırdım, aynı anda o da benzer bir şeyler söyleyince birden Türkçe ile İngilizce birbirine karıştı. Turgut bir ona bir bana baktı, kafasının karıştığı belliydi, ben durumu açıklayınca güldü ve kafasını hayretle salladı. 'Tesadüfler,' dedi sadece.

'Hazır mısınız?' Bay Aksoy, Turgut'un oturması için yaptığı teklifi eliyle reddetti.

'Tam olarak değil,' dedim. 'Eğer bir sakıncası yoksa, gidip Bayan Rossi'nin nerede olduğuna ve ne zaman aramıza katılabileceğine bakayım.'

Turgut biraz fazla saf bir ifadeyle başını salladı.

Helen'le merdivenlerde çarpıştım; aslında, merdivenleri üçer üçer çıkıyordum, düşmemek için trabzana tutundum. 'Uf!' dedi, 'nedir bu halin böyle?' Dirseğini ovuyordu, ona sarılmamak için kendini zor tuttum.

'Seni arıyordum,' dedim. 'Affedersin... bir yerin acıdı mı? Biraz telaşlandım çünkü seni yukarıda biraz fazla yalnız bıraktım.'

'İyiyim,' dedi biraz fazla yumuşak bir sesle. 'Bir şeyler düşündüm de. Profesör Bora'nın gelmesine ne kadar kaldı?'

'Geldi bile,' dedim, 'bir de arkadaşını getirmiş.'

Helen de genç kitapçıyı hatırladı. Turgut, Bay Erozan'ı arayıp avaz avaz konuşmaya çalışırken onlar sohbetে başladılar. Turgut, 'Fırtına varmış,' diyerek bize döndü. 'Yağmur yağınca bu şehrin bu yakasındaki hatlar biraz parazit yapıyor. Arkadaşım bizimle arşivde buluşacak. Sesi biraz kötü çıkıyor aslında, soğuk almış herhalde ama hemen çıkacağını söyledi. Kahve ister misiniz madam? Yolda da simit alırız.' Helen'in elini öptü, bu hiç hoşuma gitmedi. Hep birlikte aceleyle pansiyondan çıktık.

Yürürken Turgut'un biraz geride kalmasını, böylece ona o korkunç kütüphaneciden bahsetmeyi umuyordum. Bunu bir yabancı-nın, özellikle de Turgut'un vampir avcılığına meraklı olduğunu söylediği birinin önünde konuşmayı hiç düşünmüyordum. Turgut, Helen'le konuşmaya dalmıştı, arkalarından yürürken bir yandan Helen'in ona o pek ender gülücüklerinden biriyle bakışını izliyor, bir yandan da Turgut'a bir an önce vermem gereken bir bilgiyi erteliyordum. Benim yanımda yürüyen Bay Aksoy derin düşüncelere dalmış görünüyordu, sabahın güzelliği hakkında yorumlar yaparak düşüncelerini bölmek istemedim.

Kütüphanenin dış kapısı kilitli değildi. Turgut gülümseyerek, arkadaşının ne kadar dakik bir insan olduğunu bildiğini söyledi. Sessizce içeri girerken, Turgut büyük bir nezaketle Helen'e yol verdi. Girişteki çinili küçük holdeki kayıt defteri açılmış, o günün ziyaretçilerini bekliyordu, başvuru masasında kimse yoktu. Turgut iç kapıyı açtı, tekrar Helen'e yol verdi. Helen, sessiz ve loş kütüphaneden içeri adım attığı anda nefesini tuttu ve aniden durduğunda Turgut az daha ona çarpıyordu. Daha ne olduğunu bile anlamadan ensemdeki tüylerin diken diken olduğunu hissettim, derken içimde hissettiğim çok değişik bir duygu yüzünden Profesörü kabaca iterek Helen'in yanına gittim.

Kütüphaneci, odanın ortasında kıpırdamadan duruyordu, sanki heyecanla bekliyormuşçasına bize doğru döndü. Beklediğimiz gibi dostça karşılamamıştı bizi, ne o gün tekrar incelemeyi umduğumuz kutuyu, ne de İstanbul'un tarihine ilişkin tozlu el yazmalarını çıkartmıştı. Yüzü sanki içinden hayat çekilmiş gibi, evet hayat çekilmiş gibi solgundu.

Bu Turgut'un kütüphanecisi değil, bizimkiydi; gözleri pırıl pırıl, tetikte, dudakları normalden fazla kırmızı, aç gözlerle bize doğru

bakıyordu. Bakışlarını üstüme çevirdiği anda, daha önce, kütüphane rafları arasında büküğü elimde bir acı hissettim. Bir şeylere acıkmıştı, bu açlığın nedenini –bilgiye ya da başka bir şeye susamışlık olabilir– aşağı yukarı tahmin ediyordum bile, şu anda bunu düşünecek zamanım yoktu. Helen’le o korkunç yaratığın arasına girmeye zaman bulamadan, Helen ceketinin cebinden bir tabanca çıkardı ve onu vurdu.”

“HELEN’LE daha sonra, hani sıradan hayat diye tarif edilenler de dahil olmak üzere birçok durum yaşadım, ama beni şaşırtmaktan hiç vazgeçmedi. Beni en fazla hayrete düşüren yanı, aklının bir gerçekle bir başka gerçeklik arasında kurduğu o çok hızlı bağlantıydı, ben bu bağları kurmakta ondan çok daha yavaşım. Çok hızlı öğrenme yeteneği gözlerimi kamaştırıyordu. Helen sürprizlerle doluydu, bu sürprizler, bu sık sık hazırlıksız yakalanma hali, günlük hayatımın bir parçası, hoş bir alışkanlık haline geldi. Ancak, hiçbir zaman İstanbul’da o kütüphaneciyi aniden vurduğu andaki kadar şaşırmadım.

Bu hayreti ifade edecek vakit yoktu, çünkü kütüphaneci sendelemiş ve eline geçirdiği bir kitabı bize doğru fırlatmıştı, kitap kafamı ıskaladı ve solumdaki bir masaya çarparak yere düştü. Helen, öne doğru bir adım attı ve nefesimi kesen bir sükûnetle nişan aldı. Yaratığın tuhaflığı çarptı beni o an. Filmler dışında, gerçek hayatta bir insanın vurulduğunu hiç görmemiştim, on bir yaşındayken binlerce kızılдерilinin öldürüldüğünü seyretmiş, daha sonra da banka soyguncularıyla haydutların vurulduğunu görmüş, savaş zamanı ise Nazilerin düşmanlarını feci şekillerde katlettiğine ilişkin filmler seyretmiştim. Buradaki tuhaflık, gerçek olması mıydı yoksa kütüphanecinin giysilerinin göğüs kısmında koyu bir leke belirmesine rağmen ızdırapla elini oraya götürmemesi miydi, bilmiyorum. İkinci kurşun omzuna isabet ettiğinde kaçmaya başlamıştı bile, salonun arka kısmındaki rafların arasında kayboldu.

‘Kapı,’ diye bağırdı Turgut arkamdan. ‘Orada bir kapı var.’ Sandalyeleri iterek, masaları çekerek arkasından koşmaya başladık. Bir antilop kadar çevik ve hızlı olan Selim Aksoy, hepimizi geçti ve rafların arasında kayboldu. Ardından birinin yere düştüğünü ve bir kapının çarpıldığını duyduk. Bay Aksoy, yerde Osmanlı el yazmalarının arasında yatıyordu, yüzünün bir yanı morarmaya başlamıştı.

Turgut kapıya doğru koştı, ben de peşinden gittim, ancak kapı sıkı sıkı kapalıydı. Açtığımızda, kendimizi boş tahta kutularla dolu bir sokakta bulduk. Koşarak çevreyi aradık ama hiçbir yerde yaratıktan eser yoktu. Turgut yoldan geçen bir iki kişiye sordu ama kimse adamı görmemişti.

Arşive arka kapıdan girdik tekrar. Helen elindeki mendili Bay Aksoy'un elmacık kemiğine bastırıyordu. Tabanca ortadan kaybolmuş, el yazmaları yerlerine kaldırılmıştı. Helen başını kaldırıp bize baktı. 'Bir an bayıldı,' dedi, 'ama şimdi iyi.'

Turgut arkadaşına doğru eğildi. 'Sevgili Selim, ne oldu sana böyle.'

Selim Aksoy solgun bir yüzle gülümsedi. 'Emin ellerdeyim,' dedi.

'Görüyorum,' dedi Turgut. 'Madam, sizi cesaretinizden dolayı kutlarım, ama zaten ölmüş bir adamı öldürmek mümkün değil.'

'Nereden biliyorsunuz,' dedim yutkunarak.

'Ah, biliyorum,' dedi uğursuz bir sesle. 'Bakışından anladım. Yaşayan ölülerin bakışıdır bu. Hiçbir şeye benzemez. Daha önce de gördüm.'

'Kurşun gümüştü tabii ki.' Helen mendilini Bay Aksoy'un yanına sertçe bastırdı ve başını kendine doğru çekti. 'Ama gördüğünüz gibi, hareket edince kalbine isabet ettiremedim. Büyük bir risk aldığımı biliyorum...' -derin bakışlarla bir an bana baktı, ama düşüncelerini okuyamadım- 'ama doğru düşünmüş olduğumu kendi gözlerinizle gördünüz. Ölümlü bir kişi, bu kurşunlarla ciddi bir şekilde yaralanırdı.' İçini çekti ve mendili düzeltti.

Dehşet içinde onlara bakıyordum. 'Bu silah hep yanında mıydı?' diye sordum Helen'e.

'Ah, evet,' Aksoy'un kolunu omzuna doladı. 'Haydi, yardım et de kaldıralım.' Birlikte Selim'i kaldırdık -bir çocuk kadar hafifti- ve ayaklarının üstüne bastırdık. Gülümsedi, başını salladı ve kollarını omuzlarımızdan çekti. Helen devam etti, 'Evet, kendimi güvende hissedemediğim zaman tabancamı hep taşıyım, ayrıca bir iki gümüş kurşun bulmak da zor olmadı.'

'Böyle ateş etmeyi nerede öğrendin?' Helen'in hızla tabancasını çekip nişan aldığı anın etkisinden kurtulamamıştım hâlâ.

Helen güldü. 'Benim memleketimde, eğitim olanakları hem kı-

sıtlı hem de geniştir,' dedi. 'On altı yaşımdayken, gençlik ordusunda atış ödülü kazanmıştım. Unutmadığımı görmek beni çok sevindirdi.'

Turgut birden haykırdı ve alnına vurdu. 'Dostum!' Hepimiz şaşırдық. 'Dostum Erozan! Onu unuttum.'

Bir an ne demek istediğini anlayamadık. Kendini toparlamış görünen Selim Aksoy, yaralandığı yerdeki kitap raflarının olduğu yere doğru koştu, bizler de odaya dağıldık masaların ve sandalyelerin altına bakmaya başladık. Selim'in bize seslendiğini duyunca o tarafa doğru koştuk. Kitaplar, kutular, çantalar ve rulo halinde fermanlarla dolu bir rafın yanında yere eğilmişti. Ejder Tarikatı'na ait belgelerin bulunduğu kutu yerde duruyordu, kutunun kapağı açılmış, içindeki belgelerin bir kısmı yerlere saçılmıştı.

Bunların arasında Bay Erozan, başı bir yana düşmüş, yüzü bembeyaz, hiç kıpırdamadan sırtüstü yatıyordu. Turgut eğildi ve kulağını adamın göğsüne dayadı. 'Allaha şükür,' dedi bir an sonra, 'Nefes alıyor.' Sonra adamı dikkatle yokladı ve boynunu gösterdi. Adamcağızın gömleğinin yakasının hemen üstünde, gevşemiş boynunda tırtıklı bir yara vardı. Rossi'nin yıllar önce karşılaştığı bürokratı tarif etmesinden, hatta Helen'in üniversite kütüphanesinde yaralanmasından sonra bile gördüğüm şeye inanmakta güçlük çekiyordum. Adamcağızın yüzü feci halde solgun, neredeyse gri idi, kesik kesik aldığı nefesini duymakta güçlük çekiyorduk.

'Kirlenilmiş,' dedi Helen yavaşça, 'üstelik epeyce kan kaybetmiş.'

'Bu nasıl bir lanet?' Turgut öfkeliydi, arkadaşının ellerini kocaman ellerinin arasına aldı.

Aklını başına ilk toplayan Helen oldu. 'Mantıklı düşünelim. Herhalde ilk kez saldırıya uğruyor.' Turgut'a döndü. 'Dün biz buradayken siz onda bir gariplik sezmiş miydiniz?'

Turgut başını salladı, 'Gayet normaldi.'

'İyi o zaman.' Elini cebine attı, cebinden yine tabancasını çıkaracağını sanıp, bir an irkildim. Ancak bir baş sarmısak çıkardı ve kütüphanecinin göğsüne koydu. Durumun vehametine rağmen Turgut gülümsedi, o da cebinden bir baş sarmısak çıkardı ve Helen gibi kütüphanecinin göğsüne bıraktı. Helen'in sarmısağı ne zaman aldığıнын farkında bile değildim... acaba çarşıda dolaşırken, ben aval aval çevreyi seyrederken mi almıştı?

‘Görüyorum ki aklın yolu bir,’ dedi. Sonra küçük bir paketten gümüş bir haç çıkardı. Bizim üniversitenin oradaki Katolik kilisesinden almış olduğumuz ve kütüphanenin tarih bölümünün rafları arasında kendine saldırmış olan o korkunç kütüphaneciye karşı kullanmış olduğu haçı hatırladım.

Bu kez Turgut nazik bir hareketle durdurdu onu. ‘Hayır, hayır,’ dedi, ‘bizim kendi âdetlerimiz var.’ Ceketinin cebinden, İstanbul sokaklarında erkeklerin elinde çok gördüğüm tahta tespihlerden birini çıkarttı. Tespihin ucunda, üstünde Arapça yazılar kazılmış olan bir madalyon sarkıyordu. Madalyonu yavaşça Bay Erozan’ın dudaklarına dokundurdu. Kütüphanecinin yüzü bir anda istemsiz bir tiksinti ile karıştı, buruştu, döndü. Korkunç bir görüntüydü bu, ama bir an sonra gözlerini açtı ve kaşlarını çattı. Turgut ona doğru eğildi, alnını tutarak yumuşak bir sesle Türkçe konuştu, sonra ceketinin iç cebinden çıkardığı küçük bir şişeden bir yudum içirdi.

Bir dakika sonra Bay Erozan oturmuş etrafına bakıyordu. Bir an sonra acıyan boynunu tuttu. Elleri, yaraya ve çevresindeki kurumuş kana dokununca, birden yüzünü ellerinin arasına aldı, iç parçalayan bir sesle hıçkırmaya başladı.

Turgut arkadaşını kollarıyla doladı, Helen ellerini tuttu. Bir saat içinde ikinci kez birine şefkat gösteriyordu. Turgut, adamcağıza Türkçe sorular sormaya başladı, birkaç dakika sonra ayağa kalktı ve bize baktı. ‘Bay Erozan, bu sabah çok erken saatlerde, hava daha ağarmamışken bu yabancının geldiğini ve eğer kütüphaneyi açmazsa onu öldürmekle tehdit ettiğini söylüyor. Ben onu bu sabah aradığımda meğer vampir yanındaymış, ama bana ondan söz etmeye cesaret edememiş. Garip yaratık kimin aradığını duyunca, bir an önce arşive gitmelerini emretmiş. Bay Erozan ona karşı çıkmaya korkmuş. Buraya geldiklerinde adam kutuyu açtırmış. Kutu açılır açılmaz, şeytan üstüne çullanmış, onu yere yapıştırmış –arkadaşım korkunç kuvvetli olduğunu söylüyor– ve dişlerini boynuna geçirmiş. Gerisini hatırlamıyor.’ Turgut başını üzüntüyle salladı. Bay Erozan birden Turgut’un ellerine yapıştı ve Türkçe bir şeyler söylemeye başladı.

Turgut bir an sustu, sonra arkadaşının ellerini kendi ellerinin arasına aldı, tespihi elinin üstüne bastırdı ve sessizce tek bir kelime söyledi. ‘Bana, bu şeytanın onu da kendisine çevirmesi için iki kez

daha ısırılması gerektiğini anladığını, eğer öyle bir şey olursa, onu kendi ellerimle öldürmemi söylüyor.'

'Böyle bir şey olmayacak.' Helen'in yüzü sertti. 'Bu vebanın kaynağını bulacağız.' O korkunç kütüphaneciyi mi yoksa bizzat Drakula'yı mı kastettiğini anlayamadım, ama sıktığı dişlerini görünce, her ikisini de eninde sonunda yok etmeye ne kadar kararlı olduğunu anladım. Yüzündeki bu bakışı daha önce de görmüştüm, bu bakış beni Amerika'da, buluştuğumuz restoranda, babasıyla ilgili hikâyesini anlattığı ana götürdü. Hayırsız babasını bulacağına ve onu akademik dünyada teşhir edeceğine and içmişti. Bir an düşündüm, acaba kendi içindeki bu misyon değişikliğinin ne kadar farkındaydı?

Arkamızda bekleyen Selim Aksoy, Turgut'a bir şeyler söyledi. Turgut başını salladı. 'Bay Aksoy, buraya geliş nedenimizi hatırlatıyor, haklı da. Birazdan araştırmacılarla dolar burası, arşivi ya kapatacağız ya da açacağız. Dükkânını bırakıp bugün burada kütüphanecilik yapabileceğini söylüyor. Ancak önce şu belgeleri toplayıp acaba bir hasar vermiş mi vermemiş mi bakmamız lazım, ayrıca arkadaşımızı da güvenli bir yere götürüp yatırmamız lazım. Ayrıca, Bay Aksoy bize kimse gelmeden bir şeyler göstermek istediğini söylüyor.'

Yerlere saçılmış belgeleri toplamaya başladım. Korktuğum şeyin başıma geldiğini ilk bakışta anladım. 'Orijinal haritalar kayıp,' dedim üzüntüyle. Her yeri aradık ama uzun kuyruklu bir ejderhaya benzeyen o garip bölgenin haritaları ortadan kaybolmuştu. Vampirin biz gelmeden önce onları kendisi için bir yerlere saklamış olduğu açıktı. Bu umutsuzluk verici bir düşünceydi. Elimizde hem Turgut'un hem de Rossi'nin çizdiği kopyalar vardı elbette, ama orijinaler bana göre Rossi'nin yerini bulmamıza yardım edecek anahtardı, o ana kadar elimize geçmiş olan her şeyden daha önemliydi.

Bu hazineyi kaybetmiş olmanın yarattığı umutsuzluğa ek olarak, o korkunç kütüphanecinin sırrı bizden önce çözeceği geldi aklıma. Eğer Rossi Drakula'nın mezarındaysa, o iğrenç yaratık, mezarı bizden önce bulma şansını ele geçirmişti. Sevgili danışmanımı bulmanın aynı anda hem aciliyetini hem de imkânsızlığını her zamankinden daha çok hissettim. Ama en azından –tuhaf ama bir kez daha hissettim bunu– Helen artık tamamen benden yanaydı.

Turgut ve Selim hasta adamın başında konuşuyorlardı, kendini toparlamaya çalışan adama bir soru daha sordular. Adamcağız, eliy-

le arka tarafı gösterdi. Selim ortadan kayboldu ve birkaç saniye sonra elinde küçük bir kitapla döndü. Kitap, kırmızı ancak biraz aşınmış bir deriyle kaplanmıştı, ön tarafında altın yaldızlı harflerle Arapça bir yazı vardı. Hemen oracıkta bir masaya oturdu ve ceketini katlayarak arkadaşının başının altına yerleştirmekte olan Turgut'u beklemeden karıştırmaya başladı. Adamcağız biraz daha rahat görünüyordu şimdi. Dilimin ucuna kadar gelen ambulans çağırma fikrini yuttum çünkü Turgut ne yaptığını biliyor gibi görünüyordu. Selim'in yanına gitmek üzere yerinden kalktı. Heyecanla konuşmaya başladılar. Helen'le ben göz göze gelmemeye çalışıyorduk, her ikimiz de yeni bir hayal kırıklığı yaşamaktan korkuyor ve bir şeyler bulmalarını bekliyorduk. Sonunda, Turgut bizi yanına çağırdı.

'İşte Selim Aksoy'un bize bu sabah göstermek istediği şey bu,' dedi düz bir sesle. 'Doğrusunu isterseniz, bizim araştırmamız açısından bir önemi var mı bilmiyorum. Ancak, yine de size okuyacağım. Bu kitap, isimlerini daha önce hiç duymadığım İstanbul'lu tarihçilerin on dokuzuncu yüzyılda hazırladıkları bir derleme. Bu kişiler, çok eski yıllardan itibaren İstanbul'da meydana gelmiş olayları toplamışlar. Başlangıcı 1453, yani Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettiği ve imparatorluğun başkenti olarak ilan ettiği tarih.'

Güzel bir Arapça ile yazılmış bir sayfayı gösterdi. Belki de yüzüncü kez dillerin ve hatta alfabelerin insanları, arasındaki aşılmaz farklılıkları vurgularcasına birbirlerinden ayırdığını düşündüm, bu yüzden Osmanlıca harflerle yazılmış o sayfaya bakarken, algılarım sanki simgelerin oluşturduğu büyümlü bir çalılığa takıldı kaldı. 'Burada, Bay Aksoy'un daha önce yaptığı araştırmalardan hatırladığı bir bölüm var. Yazarı bilinmiyor, 1477 yılında meydana gelmiş olaylarla ilgili... evet dostlarım, Drakula'nın Eflak'ta öldürölüşünden bir yıl sonra. O yıl İstanbul'da veba salgını görölümüş, bu öyle bir veba ki, imamlar bazı cesetleri gömerken kalplerine kazık çakmışlar. Sonra diyor ki, -Bay Aksoy'un bu kitabı hatırlama sebebi de işte bu- şehrin girişine, katırların çektiği bir araba ile Karpatlar'dan bir grup keşiş gelmiş. Keşişler İstanbul'da bir manastıra sığınmak için yalvarmışlar ve bu manastırda dokuz gün dokuz gece kalmışlar. Olay bu kadar, bağlantılar kesin değil, keşişlerden ve başlarına ne geldiğinden fazla söz etmiyor. Ancak dostum Selim, Karpat sözcüğünü hatırlayınca bize göstermek istemiş.'

Selim Aksoy anlayışla başını salladı, ama içimi çekmekten kendimi alamadım. Okuduklarımızın garip bir titreşimi vardı, sorunlarımızı ışık tutmaktan uzak olduğunu hissediyordum yine de. 1477 yılı... garipti elbette, ama tesadüf de olabilirdi. Yine de merakımı yene mayip Turgut'a bir soru sordum: 'Eğer şehir Osmanlı idaresi altındaysa, nasıl oluyor da keşişlerin misafir edildiği bir manastır olabiliyor hâlâ?'

'Güzel bir soru dostum,' dedi Turgut ciddi bir ifadeyle. 'Ama Osmanlı yönetiminin en başından itibaren İstanbul'da bir sürü manastır ve kilise mevcuttu zaten. Sultan buna izin vermişti.'

Helen müdahale etti. 'Ordusunun şehrin kiliselerinin çoğunu tahrip etmesine izin verdikten ve bir kısmını da camiye çevirdikten sonra.'

'Sultan Mehmet'in şehri fethettikten sonra ordusuna üç gün yağma izni verdiği doğrudur,' dedi Turgut. 'Ancak, şehir direnmek yerine onun önerdiği barışçı çözümü kabul edip teslim olsaydı bu olmayacaktı. Derler ki, Konstantinopolis'e girdiği gün, ordusunun verdiği hasarı gördüğünde -yıkttıkları binaları, yaktıkları kiliseleri ve katlettikleri insanları- bu güzel şehir için gözyaşı dökmüş. Derhal kiliselerin ibadetine izin vermiş ve şehrin Bizanslı halkına birçok ayrıcalık tanımış.'

'Elli bin tanesini de katletmiş,' dedi Helen kuru bir sesle, 'bunu unutmayın.'

Turgut ona hayranlıkla baktı. 'Madam, siz benim için epeyce fazlasınız. Ama ben sadece Sultanlarımızın canavar olmadıklarını anlatmaya çalışıyordum. Bir bölgeyi fethettikten sonra o dönemin koşulları çerçevesinde oldukça adil davranmışlardır. Ancak fethetme süreci pek de o kadar sevimli değildir tabii ki.' Arşivin duvarını işaret etti. 'İşte haşmetli Mehmet'in kendisi, belki tanışmak istersiniz.' Helen inatla yerinden kıpırdamadı ama ben gidip baktım. Çerçeve lenmiş reproduksiyonda -bir suluboyanın ucuz bir kopyası olduğu aşikârdı- başında kırmızı ve beyaz sarığı ile sağlam yapılı bir adam oturuyordu. Teni açıktı, gayet özenli bir sakalı, kalem gibi kaşları ve ela gözleri vardı. Elindeki tek gülü burnuna götürmüş kokluyor ve uzaklara bakıyordu. Bence acımasız bir fatihten çok bir mutasavvıfı andırıyordu.

'Oldukça şaşırtıcı bir resim,' dedim.

‘Evet, kendisi güzel sanatların ve mimarlığın hamisiydi, İstanbul’da çok güzel binalar yaptırmıştır.’ Turgut kalın parmağıyla çenesine vurdu. ‘Evet, dostlarım Selim Aksoy’un bulduğu olayla ilgili ne düşünüyorsunuz?’

‘İlginç tabii,’ dedim kibarca, ‘ama mezarı bulmamıza nasıl yardımcı olacağını anlayamadım.’

‘Ben de öyle,’ dedi Turgut. ‘Ancak, size bu sabah okuduğum mektupla bu paragraf arasında açık bir benzerlik yakaladım. Snagov’daki mezarla ilgili rahatsızlık yani, orada ne olmuşsa aynı yıl olmuş... 1477’de. Bu tarihin Voyvoda Drakula’nın ölümünün bir yıl sonrası olduğunu biliyoruz. Acaba bunlar aynı keşişler ya da Snagov’la ilgili bir grup olabilir mi?’

‘Olabilir,’ dedim, ‘ama bu bir tahmin. Bu kayıтта sadece Karpatlar’dan gelen keşişler deniyor. O dönemde Karpatlar, manastır doluydu herhalde. Snagov’daki manastırdan geldiklerine nasıl emin olabiliriz? Helen, sen ne düşünüyorsun?’

Onu hazırlıksız yakalamıştım herhalde, çünkü bana, gözlerinde o güne kadar hiç görmediğim, hasret dolu bir bakışla bakıyordu. Ancak bu izlenim hemen kayboldu, öyle ki, hayal ettim diye düşündüm, belki de dedim annesini ve Macaristan’a yapacağımız yolculuğu düşünüyordu. Ne düşünüyorsa düşünsün, hemen kendisini toparladı. ‘Evet, Karpatlar’da birçok manastır vardı. Paul haklı, elimizde daha fazla bilgi olmadan bu iki grubu birbirleriyle ilişkilendiremeyiz.’

Turgut’un hayal kırıklığına uğradığını düşündüm, tam bir şeyler söylemeye hazırlanıyordu ki, tuhaf bir ses duyarak sustu. Ses Turgut’un ceketinin üstünde yerde yatmakta olan Bay Erozan’dan geliyordu. ‘Bayıldı,’ diye haykırdı Turgut, ‘biz de burada durmuş gevezelik ediyoruz...’ Sarmısağı arkadaşının burnuna tuttu, adamcağız öksürerek hafifçe kendine geldi. ‘Çabuk, onu eve götürmemiz lazım. Profesör, madam, bana yardım edin. Hemen bir taksi çağıralım ve onu evime götürelim. Karımla birlikte ona bakarız. Selim burada arşivin başında kalsın... birazdan arşivin açılması lazım.’ Aksoy’a Türkçe emirler yağdırmaya başladı.

Turgut’la birlikte solgun ve zayıf adamcağızı yerden kaldırdık, aramıza alıp kollarının altından tuttuk ve arka kapıya doğru yavaşça yürütmeye başladık. Helen, elinde Turgut’un ceketıyla arkamız-

dan geliyordu. Bir dakika sonra dışarıya, gün ışığına çıkmıştık. Güneş Bay Erozan'ın yüzüne vurduğu anda, adamcağız sindi ve koltuğumun altına büzüldü, bir elini sanki alevden korunmak istercesine yüzüne kapattı.”

BOULOIS'DAKİ o çiftlik evinde Barley'le aynı odada geçirdiğim gece, hayatımda yaşadığım en uyanık geceydi. Tavukların gıdıklamalarını dinlemek ve saman balyalarının ardından solan güneşin ışıklarını seyretmek dışında yapacak bir şey olmadığından, saat dokuz civarında yatmıştık. Hayretle, çiftlikte elektrik olmadığını ve ev sahibesinin bize iyi geceler dilemek için geldiğinde bir idare lambası ile iki mum bıraktığını görmüştüm. "Etrafta hiç tel olmadığını fark etmedin mi?" diye sordu Barley. İdare lambasının ve mumların ışığında cilalı mobilyaların uzayan gölgeleri üstümüze düşüyor, duvardaki nakış hafifçe dalgalanıyordu.

Birkaç kez esnedikten sonra, Barley yataklardan birine elbiseleleriyle uzandı ve hemen uyudu. Ben hemen uyuyamadım, çünkü mumları bütün gece yanık bırakmak beni korkutuyordu. Sonunda mumları söndürdüm, sadece idare lambasını yanık bıraktım. Bu kez de gölgeler iyice derinleşti, korkunç bir şekilde etrafımı sardı, bahçenin karanlığı olduğu gibi içeri hücum etti. Asmanın yaprakları camın dışında hışırdıyor, ağaçlar iyice yakın görünüyor ve baykuşların yumuşacık sesleri yatağımda kıvrıldığım yere kadar ulaşıyordu. Barley, çok uzaklara gitmişti çoktan. Odada iki ayrı yatak olmasından dolayı çok memnundum, çünkü böylece aptalca tartışmalar yapmak zorunda kalmamıştık. Ama sırt sırta yatmak zorunda kalsaydık daha iyi olacaktı galiba, diye düşündüm.

Hiç kıpırdamadan ve pozisyonumu hiç değiştirmeden orada öylece kıvrılmış yatarken, birden pencerenin dışında giderek artan bir ışık fark ettim. Ay yükseliyordu, sanki çok eski bir arkadaşım yanıma gelmiş gibi içimdeki korkunun hafiflediğini hissettim. Bir başka yolculukta olsak, karşımdaki yatakta, bir yana düşmüş kitabı ve pijamalarıyla babam olurdu diye düşünmeye çalıştım. Bu çiftlik evini hemen fark eder, orta kısmının Akitanya'nın ilk döneminden kalma olduğunu bilir, nazik ev sahibemizden üç şişe şarap satın alır ve onunla bağıcılık üstüne derin bir sohbete dalardı.

Bütün çabama karşın, babamın Saint Matthieu'ye yaptığı yolculuktan sağ kurtulamaması halinde ne yapardım. Herhalde Amsterdam'a geri dönemem, diye düşündüm. Bayan Clay ile birlikte evimin içinde dolaşıp durmak, beni daha fazla üzmekten başka hiçbir işe yaramazdı. Avrupa sistemine göre, üniversiteye gitmek için daha iki yılım vardı ama bu süre içinde bana kim bakacaktı peki? Barley kendi hayatına dönmek isterdi, ondan artık daha fazla bir şey bekleyemezdim. Aklımdan, derin ve hüznü gülümseyişi ve gözlerinin kenarındaki nazik çizgilerle Üstad James geçti. Sonra Massimo ve Guilia ile Umbria'daki villalarını düşündüm. Bana şarap koyan ve 'Sen ne okuyorsun bakalım güzel kızım,' diyen Massimo ile en güzel odayı bana verdiğini söyleyen Gulia gözümün önüne geldi. Onların hiç çocuğu yoktu; babamı seviyorlardı. Eğer dünyam yıkılırsa, onların yanına gidecektim.

İdare lambasını söndürdüm, cesaretim biraz yerine gelmişti, parmaklarımın ucunda yükselerek pencereden dışarı baktım. Dışarıda yarısı bulutlarla kaplı aydan başka hiçbir şey yoktu. Ayın önünden çok iyi bildiğim bir şekil geçiyordu... hayır, bir an öyle gibi gelmişti, sadece buluttu bu değil mi? O açılmış kanatlar, o kıvrık kuyruk? Bulut dağıldı, ama kendi yatağım yerine Barley'in yatağına gittim ve saatler boyu titreyerek sırtına sığındım.

“Bay Erozan'ı taksiye bindirmek ve daha sonra Turgut'un oryantal salonuna taşımak sabahın büyük bir bölümünü aldı. Öğle saatlerinde, biz henüz çıkmamışken Bayan Bora okuldan geldi. Eldivenli ellerinde içinde yiyecek dolu fileler taşıyordu. O gün sarı bir elbise ve çiçekli bir şapka takmış, tıpkı minyatür bir zerrin çiçeğine benzemişti. Bizi, oturma odasında, bitkin yatmakta olan bir adamın başında bulunduğu halde yüzündeki o taze ve tatlı gülücüğü korudu. Kocasının yaptığı hiçbir şey şaşırtmıyor onu diye düşündüm; belki de başarılı bir beraberliğin anahtarı buydu.

Turgut karısına durumu Türkçe anlatınca yüzündeki neşeli ifade yerini önce kuşkuculuğa sonra da kocası yeni konuklarının boynundaki yarayı gösterince dehşete bıraktı. Sanki bu habisin ilki dalgasıymış gibi Helen'le bana sessiz bir dehşetle baktıktan sonra kütüphanecinin beyaz ve buz gibi elini tuttu. Kısa bir süre öylece kaldıktan sonra gözyaşlarını sildi ve hemen mutfağa yöneldi. Ne ol-

muş olursa olsun, zavallı adam iyi bir yemek yemeliydi. Turgut bizi onu kendi haline bırakmamız konusunda ikna etmişti ama şaşkınlıkla Helen'in ona yardım etmek için mutfağa gittiğini gördüm.

Bay Erozan'ın rahatça dinlendiğine emin olduktan sonra, Turgut beni birkaç dakikalığına o tuhaf çalışma odasına çağırdı. Allahtan, portrenin üstündeki perdeler sıkı sıkı çekilmişti. Oturup durumu tartıştık. 'Bu adamın burada olması sizi ve karınızı tehlikeye atmıyor değil mi?' diye sormaktan kendimi alamadım.

'Her türlü önlemi alacağım. Birkaç gün içinde daha iyi olursa, ona kalacak bir yer ve bakacak birini bulmam gerekecek.' Turgut bana bir sandalye çekti ve kendisi de masasının başına oturdu. San-ki Rossi'nin çalışma odasındaymışız gibi diye düşündüm, ama Ros-si'nin çalışma odası güzel bitkiler ve mis gibi kahve kokusuyla çok daha iç açıcı, burası ise eksantrik ve kasvetliydi. 'Buraya saldırı beklemiyorum, ama eğer olursa, Amerikalı dostumuz muhteşem bir savunma hattı bulacak karşısında.' Masanın arkasındaki sağlam yapıya bakınca, ona hemen inandım.

'Affedersiniz,' dedim, 'başınıza bir sürü bela açtık Profesör, hat-ta belayı evinizin kapısına kadar getirdik.' O ahlaksız kütüphaneci ile yaşadıklarımızı, onu bir gece önce Ayasofya'da gördüğümü de atlamayarak teker teker anlattım.

'Olağanüstü,' dedi Turgut, gözlerinde tekinsiz bir ilgi belirmiş, parmaklarıyla masanın üstüne vuruyordu.

'Benim de size bir sorum var,' dedim. 'Bu sabah arşivde, daha önce böyle bir yüz gördüğünüzü söylemişsiniz? Bunun anlamı neydi?'

'Ah, bilgili dostum,' kollarını masasının üstünde kavuşturdu. 'Evet, ben de size bunu anlatacaktım. Üstünden çok zaman geçmesine rağmen çok canlı hatırlıyorum. Aslında, Profesör Rossi'den buradaki arşivle ilgili hiçbir bilgisi olmadığını yazdığı mektubu aldıktan bir iki gün sonra oldu bu. Dersim bittikten sonra, akşamüstü geç saatlerde koleksiyonu inceliyordum... eski kütüphane binasının bugünkü yerine taşınmasından önceydi. Shakespeare'in kayıp bir eseri üzerinde araştırma yapıyordum. *Tashkani Kralı* adlı eseri, kimileri eserin İstanbul'da geçtiğini söyler, belki de duymuşsunuzdur.'

Başımı hayır anlamında salladım.

'Çeşitli İngiliz tarihçilerinin eserlerinde ondan alıntı vardır. Bu

alıntılardan anladığımız kadarıyla, oyunda, Dracole adlı kötü bir hayalet bu güzel ve eski şehri zorla ele geçirmiş olan hükümdara gözükür. Hayalet, daha önce hükümdara düşman olduğunu, ama şu anda kan içiciliğinden dolayı onu kutlamaya geldiğini söyler. Sonra hükümdara, artık hükümdarın tebaası haline gelmiş olan şehir halkının kanını içmesini emreder. İnsanın kanını donduran bir pasajdır bu. Bazıları Shakespeare'e ait olmadığını söylerler zaten, ama ben –masanın kenarına güvenle vurdu– bu üslubun, eğer alıntı doğru yapılmışsa, ancak Shakespeare'in elinden çıkmış olabileceğine ve İstanbul'un yine Türkçe olan Tashkani takma adıyla tarif edildiğine inanıyorum.' Öne doğru eğildi. 'Ayrıca hayaletin görüldüğü tiranda, Konstantinopolis'i fetheden Sultan II. Mehmet'ten başkası olmaz.'

Ensem ürperdi, 'Bunun önemi ne olabilir sizce, yani bunun Drakula ile ne ilgisi var?'

'Şöyle dostum, Voyvoda Drakula'nın efsanesinin, diyelim ki 1590'larda bile Protestan İngiltere'de bu kadar güçlü bir şekilde hatırlanması çok ilginç. Daha da ötesi, eğer Tashkani İstanbul'sa, Mehmet'in döneminde Drakula'nın ne kadar gerçek bir kişi olduğunu gösteriyor. Mehmet şehre 1453'de girdi. Yani genç Drakula'nın Küçük Asya'da esaretini tamamlayıp Eflak'a dönmesinden beş yıl sonra. Gerçi bazı âlimler, bizzat gelip Sultan'a saygılarını sunduğunu söylerler ama, bu topraklara tekrar dönmüş olduğuna dair hiçbir somut delil yoktur. Yani bu kanıtlanmamıştır. Burada bir vampirlik kalıtı bırakmış olduğuna inanıyorum, yaşarken olmasa bile öldükten sonra bıraktı bence. Ancak,' –içini çekti– 'tarihle edebiyat arasındaki çizgi çok titrektir ve ben tarihçi değilim.'

'Bence çok iyi bir tarihçisiniz,' dedim saygıyla. 'Ne kadar çok tarihi mevzuyu hem de büyük bir başarıyla izlediğinizi görmek beni şaşkına çevirdi.'

'Çok nazıksınız genç dostum. Her neyse, bir akşam bu teoriyle ilgili yazmakta olduğum makale üzerine çalışıyordum. –hiç yayınlanmadı, heyhat, çünkü yayılanmasını istediğim derginin editörleri, makalenin hurafelere dayandığını söyleyerek reddettiler– O akşam arşivde en az üç saat gayet verimli çalıştıktan sonra, karşı sokaktaki bir lokantaya börek yemeye gittim. Börek yediniz mi?'

'Henüz yemedik,' dedim.

‘En kısa zamanda yemeniz lazım... en leziz yemeklerimizden biridir. Neyse, lokantaya gittim. Mevsim kış olduğu için hava erkenden kararmıştı. Bir masaya oturdum ve beklerken elimdeki diğer kâğıtların arasında duran Profesör Rossi’nin mektubunu çıkarıp yeniden okumaya başladım. Söylediğim gibi, mektup daha yeni elime geçmişti ve kafamı çok karıştırmıştı. Garson yemeğimi getirdi ve masaya koyarken yüzünü görme fırsatım oldu. Gözleri aşağı bakıyordu ama, ama bana, üst kısmında Rossi’nin adı olan mektubu gördü gibi geldi. Bir iki kez sert bir şekilde baktıktan sonra yüzündeki ifade kayboldu, masaya ikinci bir tabak koyarken, arkamda durup omzumun üstünden tekrar mektuba baktığını hissettim.

Bu davranışın nedenini açıklayamamış ve çok rahatsız olmuştum, mektubu yavaşça katladım ve yemeğimi yemeye hazırlandım. Garson hiçbir şey söylemeden gitti. Elimde olmadan davranışlarını izlemeye başladım. İri yarı, geniş omuzlu bir adamdı. Siyah saçlarını arkaya doğru taramıştı, iri siyah gözleri vardı. Eğer bakışlarında o –nasıl diyorsunuz– uğursuzluk olmasaydı, yakışıklı denebilirdi. Bir saat kadar beni tamamen unutmuş gibi davrandı, sonra birden tekrar masama geldi ve önüme bir fincan dumanı tüten çay bıraktı. Çay istememiştim, çok şaşırdım, ikram ya da yanlıklık diye düşünüyordum ki, ‘Çayınız,’ dedi, ‘sıcak olmasına dikkat ettim.’

Sonra gözlerimin içine baktı, size yüzünün nasıl dehşet verici olduğunu anlatamam. Solgun, neredeyse sarı, bir tuhaf –nasıl desem– sanki içten içe çürümüş gibi. Kalın kaşlarının altında gözleri siyah ve parlaktı, sanki bir hayvanın gözleri gibi, dudakları kırmızı balmumu gibiydi, dişleri çok çok uzundu... böylesine hastalıklı bir yüzde çok sağlıklı görünüyorlardı. Çayı masaya koymak için bana doğru eğildiğinde midemi bulandıran ve bayılacak gibi hissettiren çok tuhaf bir koku duydum. Bana gülebilirsiniz dostum, çünkü başka şartlar altında o kokuyu hep pek hoş bulmuştum... eski kitapların kokusu. Bilirsiniz o kokuyu... parşömen ve deri, ve... başka bir şey daha ama ne?’

O kokuyu biliyordum, gülmek aklımdan bile geçmedi.

‘Sonra masadan çekildi ve hiç acelesi yokmuş gibi mutfağa doğru yürüdü. Masada, bana bir şey göstermek istediği duygusuyla öylece kalakaldım... yüzünü belki. Yaşadığım dehşeti haklı çıkaracak somut bir şey olmadığı halde ona dikkatle bakmamı istemişti.’ Tur-

gut ortaçağdan kalma iskemlesinde oturur ve bunları anlatırken bembeyaz olmuştu. ‘Sinirlerimi yatıştırmak için, çayıma şeker koydum, kaşığımı aldım ve karıştırdım. Sıcak çay beni yatıştırır diye düşünüyordum, ama birden çok... çok tuhaf bir şey oldu.’

Sanki bu öyküyü anlatmaya başladığına pişman olmuş gibi sesi düştü. Bu duyguyu çok iyi biliyordum, onu cesaretlendirmek için başımı salladım. ‘Lütfen devam edin.’

‘Çok garip gelecek biliyorum, ama gerçeği söylüyorum. Fincandan yükselen duman –sıcak bir şeyi karıştırdığınızda nasıl duman yükselir biliyorsunuz– çayımı karıştırdığımda yükselen duman minik bir ejderha şeklindeydi. Bir iki saniye fincanın üstünde kaldıktan sonra kayboldu. Neler hissettiğimi bir düşünün, bir an kendimden kuşkuya düştüm, sonra hemen kâğıtlarımı topladım ve lokantadan çıktım.’

Ağzım kurumuştur. ‘Peki garsonu gördünüz mü bir daha?’

‘Görmedim. Birkaç hafta o lokantaya gitmedim, sonra merakım ağır bastı ve hava karardıktan sonra tekrar gittim, ama adamdan eser yoktu. Garsonlardan birine sordum, garson adamın orada çok kısa bir süre çalıştığını ve soyadını bilmediğini söyledi. Ön adı Akmar’mış. Adamı bir daha hiç görmedim.’

‘Ve siz adamın yüzünün, onun....’

‘Dehşete kapılmıştım. Size söyleyebileceğim sadece bu kadar. Buraya kadar peşinizden gelmiş olan –bunu siz söylediniz– kütüphaneciyi gördüğüm zaman, hemen anladım. Sadece ölümün bakışı değil, o ifadede başka bir şey daha var...’ Rahatsız bir ifadeyle döndü ve portrenin asılı olduğu nişe baktı. ‘Sizin anlattığınız hikâyede beni huzursuz eden bir şey var. Bu Amerikalı kütüphaneci, sizin onu ilk gördüğünüz günden bu yana, ruhsal kötülüğünün gücünü daha da ileriye taşımış.’

‘Ne demek istiyorsunuz?’

‘Amerika’daki kütüphanede Bayan Rossi’ye saldırdığı sırada, onu yere düşürmeyi başarmıştınız. Ama bu sabah saldırıya uğraşan arşivdeki dostum, onun çok güçlü olduğunu söylüyor, ki arkadaşım sizden çok daha iri yarı. Ayrıca biz gördüğümüze göre bu vampir gündüz de dolaşabiliyor, demek ki henüz tamamen çürümemiş. Tahminime göre bu yaratık ya sizin üniversitenizde ya da burada, İstanbul’da bir kez daha ısırılmış ve eğer burada ilişkileri varsa, üçüncü kez kötülükle takdis edileceği ve sonsuza dek yaşayan bir ölü ha-

line geleceği an çok yakındır.'

'Evet,' dedim, 'Amerikalı kütüphaneciyi bulamadığımıza göre bu konuda yapacak bir şeyimiz yok, bu durumda arkadaşınızı çok iyi korumalısınız.'

'Koruyacağım,' dedi Turgut kararlılıkla vurgulayarak. Bir an sustu sonra tekrar kitaplığına döndü. Tek bir kelime bile etmeden kitapların arasından önünde Latin alfabesi ile bir şeyler yazılı bir albüm çıkardı. 'Romanya'dan,' dedi. 'Yakınlarda ölmüş bir tarihçinin hazırladığı Transilvanya ve Eflak'ta bulunan kiliselerin resimleri. Ne yazık ki çoğu daha sonra savaşta tahrip olmuş bu kiliselerden birçok görüntü almış. Bu yüzden de kitap çok değerli.' Kitabı elime verdi. 'Yirmi beşinci sayfayı bir açsanıza.'

Açtım. Burada iki sayfaya yayılmış renkli bir duvar resmi vardı. Duvar resminin bulunduğu kilisenin küçük bir siyah beyaz fotoğrafı da bir köşeye yerleştirilmişti: Burgulu çan kuleleri ile zarif bir binaydı bu. Ancak asıl dikkatimi çeken büyük fotoğraftı. Solda, öfkeli bir ejderha uçuyordu, kuyruğu bir kez değil iki kez kıvrılmıştı, altın gözleri çılgınca dönüyor, ağından alevler saçıyordu. Bana sanki sağdaki bir şeye saldırıyor gibi geldi, bu başı sarıklı, zincirli bir adamdı. Adam korkuyla bir yana sinmişti, bir elinde kıvrık bir pala diğerinde de kalkan vardı. Başta garip bitkilerle dolu bir tarlada duruyor gibi geldi bana, ama daha dikkatle baktığımda, adamın dizine kadar yükselen şeylerin insanlar olduğunu gördüm. Kazığa oturtulmuş bir insan ormanıydı bu adeta. Bazıları sarıklı, bazıları köylü giysileri içinde, bazıları brokar giysili, uzun kürk şapkalıydı. Sarışınlar, esmerler, uzun kahverengi bıyıklı asiller, hatta siyah giysileri içinde bir iki keşiş ve papaz da vardı. Örgülü saçlı kadınlar, çıplak oğlanlar, bebekler. Bir iki hayvan bile vardı. Hepsinin yüzünde büyük bir ızdırıp okunuyordu.

Turgut bana bakıyordu. 'Bu kilise ikinci iktidarı sırasında Drakula tarafından yaptırılmış,' dedi yavaşça.

Resme bir süre daha baktım. Sonra daha fazla dayanamadım ve kitabı kapattım. Turgut kitabı elimden aldı ve kaldırdı. Bana tekrar baktığında, yüzünde hummalı bir ifade vardı. 'Şimdi dostum, Profesör Rossi'yi nasıl bulacaksınız?'

Bu soru içime bir bıçak gibi saplandı. 'Hâlâ bilgileri bir araya toplamaya çalışıyorum,' dedim yavaşça, 'ancak, sizin dün akşam

verdiğiniz büyük uğraşa –Bay Aksoy’un da tabii– rağmen hâlâ fazla bir şey bildiğimizi sanmıyorum. Belki Voyvoda Drakula ölümünden sonra İstanbul’da görülmüş olabilir, ama buraya gömülmüş olduğunu ya da burada olduğunu nasıl anlayacağız. Bu bana hâlâ bir sır gibi geliyor. Ancak bir sonraki adımımızın ne olduğunu soruyorsanız, size birkaç günlüğüne Budapeşte’ye gideceğimizi söyleyebilirim sadece.’

‘Budapeşte mi?’ Yüzünde bir anda birden çok varsayımın belirmediğini görür gibi oldum.

‘Evet. Helen’in annesiyle Profesör... yani babası hakkında anlattıklarını hatırlıyorsunuzdur. Helen annesinin, ona hiç sormadığı için anlatmadığı bir sürü şey bildiğini tahmin ediyor. Bu yüzden onunla yüz yüze konuşmaya karar verdik. Helen’in teyzesi önemli bir hükümet görevlisi olduğu için bu buluşmayı ayarlayacak diye umuyoruz.’

‘Ah,’ gülümsedi. ‘Yüksek yerlerdeki dostlara şükretmek lazım. Ne zaman gidiyorsunuz?’

‘Belki yarın ya da öbür gün. Beş ya da altı gün kalacağız ve sonra herhalde tekrar buraya döneceğiz.’

‘Çok iyi. Ama bunu yanınıza alın mutlaka.’ Turgut birden kalktı ve büfeden, bize bir gün önce gösterdiği küçük vampir avlama kiti ni çıkarıp önüme koydu.

‘Ama bu sizin hazinenizin bir parçası,’ diye itiraz ettim. ‘Ayrıca gümrükten geçirmeme de izin vermezler.’

‘Evet, ama sakın gümrükte göstermeyin bunu. Çok dikkatle saklamalısınız. Bakın bakalım bavulunuzda saklayabileceğiniz bir yer var mı, ya da bırakın Bayan Rossi koysun bavuluna. Bir kadının bavulunu o kadar didik didik etmezler.’ Kafasını beni cesaretlendirmek üzere salladı. ‘Eğer almazsanız içim rahat etmeyecek. Siz Budapeşte’ deyken ben size yardımcı olabilecek eski kitapları bulmaya çalışacağım, ama siz bir canavarın peşindesiniz. Şimdilik, çantanızda tutun bunu, çok ince ve hafiftir.’ Başka bir şey söylemeden, tahta kutuyu aldım ve ejderhalı kitabın yanına koydum. ‘Siz Helen’in annesiyle konuşurken, ben de burada mezar olması muhtemel her şeye bakacağım. Bu fikirden hâlâ caymış değilim.’ Gözlerini kıstı. ‘Sözünü ettiğimiz dönemde şehrimizi lanetleyen veba salgınlarının nedenini açıklayabiliriz, diye düşünüyorum. Açıklayamasak bile, bir son verebiliriz...’

O anda çalışma odasının kapısı açıldı ve Bayan Bora kapıdan başını uzatarak bizi yemeğe çağırdı. Bir gün önce yediğimiz gibi çok lezzetli bir yemekti ama ruh halimiz çok daha kasvetliydi. Helen sessizdi, yorgun görünüyordu. Bayan Bora yemeklerimizi sessiz bir zarafetle servis ediyordu. Kısa bir süre masada bize katılmış olan Bay Erozan fazla bir şey yiyememişti ama Bayan Bora'nın ısrarla içirdiği kırmızı şaraplar faydalı olmuşa benziyordu. Turgut bile suskun ve melankolikti. Helen'le birlikte, mümkün olduğu kadar kibar olmaya çalışarak kalktık.

Turgut bizi kapıya kadar geçirdi ve her zamanki sıcaklığı ile ellerimizi sıktı, yolculuk planlarımız belli olur olmaz onu aramamızı ve dönüşümüzde de bizi misafir etmesine izin vermemizi tembih etti. Sonra bana doğru başını salladı ve çantamın üstüne vurdu, sessizce çantamın içindeki takımı ima ettiğini anladım. Ben de başımı salladım ve Helen'e ne olduğunu daha sonra anlatacağımı ima eden bir hareket yaptım. Turgut, biz ıhlamur ve kavak ağaçlarının altında gözden kaybolana kadar el salladı. Helen, elini kaygısızca elimin içine kaydırdı. Havada leylak kokusu vardı. Bir an, yer yer güneşin ışıklarıyla yıkanan o sakin ve güzel sokakta, kendimi Paris'te tatilde sandım."

“HELEN çok yorgundu, pansiyona geldiğimizde istemeye istemeye biraz uyumasına razı oldum. Orada yalnız başına kalması hiç hoşuma gitmiyordu, ama dışarıdaki pırıl pırıl güneşi gösterdi. Herhalde bu yeterince koruyacaktı onu. O habis kütüphaneci neredede olduğumuzu biliyorsa bile, gün ortasında odasına giremezdi, kaldı ki, küçük haçı yanındaydı.

Helen’in teyzesini tekrar aramasına daha birkaç saat vardı, onun talimatları olmadan yolculuğumuz için yapabileceğimiz hiçbir hazırlık yoktu. Çantamı Helen’e bıraktım ve kendimi dışarı çıkmaya zorladım. Çünkü eğer pansiyonda kalıp bir şeyler okuyormuşum gibi yaparsam ya da düşünmeye çalışırsam delirecektim.

Bu durum, bana İstanbul’da başka bir şeyi görmek için uygun bir fırsat gibi geldi, bu yüzden de yönümü labirent gibi bir planı olan kubbeli Topkapı Sarayı’na çevirdim. Burası Sultan Mehmet’in fethettiği şehirde kendine kurduğu saraydı. Şehre geldiğimiz andan beri beni kendine çekip duruyordu. Saray İstanbul’da üç tarafı denizle çevrili bir burunda kurulmuştu. Bir yanı Boğaz, bir yanı Marmara ve diğer yanı da Haliç. Eğer burayı görmezsem, İstanbul’un, Osmanlı tarihinin esasını kaçıracağımı hissediyordum. Belki Rossi’den bir kez daha uzaklaşıyordum ama, eğer birkaç saatlik boş zamanı olsa Rossi’nin de aynı şeyi yapacağından emindim.

İmparatorluğun kalbinin yüzlerce yıl boyunca attığı parklarda, avlularda ve köşklerde dolaşırken, Mehmet döneminden çok az şeyin sergilendiğini öğrendiğimde çok üzüldüm... hazinesinden ve silahlarından çok azı kalmıştı, geri kalanı ya çalınmış ya da savurganca kullanılmıştı. Voyvoda Drakula ile savaşmış ve Snagov’daki mezarla ilgili kaygılara kapıldığı için polisini göndermiş olan Sultan’la ilgili bir şeyler öğrenmek istiyordum. Daha çok, diye düşündüm –çarşıdaki ihtiyarların oyununu hatırlayarak– şah mat diyebilmek için, düşmanın şahının yerini tespit etmek gibi bir şey bu.

Ancak sarayda aklımı meşgul edecek çok fazla şey vardı. Helen'in bana bir gün önce anlattıklarına göre, sarıkçı başı gibi isimleri olan beş yüzden fazla hizmetkâr çalışıyordu, hadım ağaları, aslında süslü bir hapishane olan haremın namusundan sorumluydular. Muhteşem Süleyman, on altıncı yüzyılın ortalarına kadar hüküm sürmüş, İmparatorluğu bir araya toplamış, yasalar çıkartmış ve İstanbul'u Bizans imparatorlarının dönemindeki kadar görkemli bir kent haline getirmişti. Tıpkı onlar gibi Sultan da haftada bir sarayından çıkar ve Ayasofya'ya ibadete giderdi... ama Müslümanların kutsal günü olan cuma günleri. Sıkı protokol kuralları ile belirlenmiş bu dünya, muhteşem kumaşların, görkemli çinilerin, yeşilli vezirlerin, kırmızılı kethüdaların, muhteşem renklerle bezenmiş çizmelerin ve koca sarıkların dünyasıydı.

Helen'in yeniçerilerle ilgili anlattıkları beni şaşırtmıştı. Yeniçeri ordusu, İmparatorluğun dört bir yanından toplanan çocukların yetiştirilmesi ile oluşturulmuş bir orduydı. Bir yerlerde, bu çocukların Hristiyan asıllı olduklarını, Sırbistan, Eflak gibi yerlerden toplandıklarını ve İslam inancıyla büyütüldüklerini okumuştum. Eğitimleri sırasında içlerinden çıktıkları toplumları unuturlar, erkekliğe adım attıklarında da serbest bırakılırlardı, tıpkı avcı şahinler gibi. Kitaplarda ya da resimlerde yeniçerilerin neye benzediklerini görmüştüm. Sultan'ı korumak için çevresine toplanmış olan bu ifadesiz genç yüzleri düşününce, sarayın üstümde yarattığı ürperti daha da arttı.

Odadan odaya dolaşırken, genç Drakula'nın mükemmel bir yeniçeri olabileceğini düşündüm. İmparatorluk büyük bir fırsat kaçırmıştı aslında, bu adam bu korkunç güce zalimliği ile katkıda bulunabilirdi. Keşke onu daha küçükken yakalasalardı, belki babasına geri vermek yerine Küçük Asya'da tutabilirlerdi. Çünkü çok başıboş kalmıştı, kendisinden başka kimseye sadık olmayan bir sapkın haline gelmiş, düşmanları gibi kendi halkını da öldürmüştü. Tıpkı Stalin gibi; Boğazın kıyısında yaşadığım bu düşünsel sıçramayla kendi kendimi şaşırtmıştım. Stalin bir yıl önce ölmüştü, katliamlarıyla ilgili öyküler Batı basınına yeni yeni sızmaya başlamıştı. Stalin'in savaştan önce kendisini devirmeye teşebbüs etmekle suçladığı bir generalle ilgili bir haberi hatırladım. General, gecenin bir yarısında evinden alınmış ve ölene kadar geçen birkaç gün boyunca

Moskova dışındaki tren istasyonlarından birinin girişlerine baş aşağı asılmış. Trenlere binen ve inen yolcular onu gördükleri halde, kimse durup da bakmaya cesaret edemiyormuş. Epey zaman geçtikten sonra, o bölgede oturanlar böyle bir olayın olup olmadığı konusunda bir türlü anlaşıyorlarmış.

Birbirinden şahane odaların birinden çıkıp ötekine girerken aklımdan geçen düşünceler bunlardı; her yerde, uğursuz ve kahredici bir şeyler seziyordum, muhtemelen sultanın ezici gücünün varlığını seziyor olmaktan kaynaklanıyordu bu; dar koridorlarda, kıvrımlı geçitlerde, kafesli pencerelerde, havuzlu bahçelerde gizli varlığını hissettiriyordu. Sonunda, tutsaklıkla şehvetin, zarafetle baskının karışımından kurtulmak istedim ve kendimi bahçede, güneşle yıkanan ağaçların altına attım.

Ancak orada, korkunç bir geçmişle karşılaştım. Rehber kitapçı-ğa göre bulunduğum yer infazların yapıldığı yerd; kitapta, sultana karşı çıkmış herkesin kafasının nasıl uçurulduğu anlatılıyordu. Kitab göre bu kişilerin kesik kafaları, ibret olsun diye, mızrakların ucuna takılıp sarayın duvarlarında teşhir ediliyordu. Sarayı çevreleyen parkta yaptığım gezinti sınırlarımı bir miktar yatıştırdı, suyun üstüne düşen alçak ve kızıl ışıklar bir geminin siyah silüetine dönüşünce, akşamın çökmekte olduğunu, Helen'in yanına dönmem gerektiğini hatırladım. Teyzesinden yeni haberler gelmiş olabilirdi.

Helen lobide İngilizce bir gazeteyi okuyarak bekliyordu. 'Yürüyüş nasıldı?' diye sordu gazeteden başını kaldırarak.

'İnanılmazdı,' dedim, 'Topkapı Sarayına gittim.'

'Tüh!' Gazeteyi katladı. 'Kaçırdığıma üzıldüm doğrusu, ama sana iyi haberlerim var.'

'Teyzenle mi konuştun yoksa?' Kendimi koltuklardan birine attım.

'Evet, her zamanki gibi yine harikalar yaratmış. Oraya gittiğimizde beni iyice sıkıştıracağından eminim, ama bunun önemi yok. Asıl önemli olan şey şu. Bize katılmamız için bir konferans ayarlamış.'

'Konferans mı?'

'Evet. Muhteşem bir şey aslında. Bu hafta Budapeşte'de uluslararası bir tarih konferansı varmış. Biz de bu konferansa misafir akademisyenler olarak katılacağız. Vizelerimizi ayarlamış, buradan alabileceğiz.' Gülümsedi. 'Besbelli ki, teyzemin Budapeşte Üniversitesi'nde tarihçi bir tanıdığı var.'

‘Konferansın konusu neymiş peki?’ diye sordum endişeyle.

‘1600’lerde Avrupa’da Emek.’

‘Geniş bir konu bu. Herhalde biz Osmanlı uzmanları olarak katılıyoruz bu konferansa öyle mi?’

‘Bildin sevgili Watson.’

İçimi çektim, ‘İyi ki Topkapı’ya uğramışım o zaman.’

Helen bana gülümsedi, ancak gülüşünde olaylara hemen ayak uyduruşumu takdir eden mi yoksa kınayan mı bir ifade vardı çıkaramadım. ‘Konferans Cuma günü başlıyor, yani önümüzde sadece iki günümüz var. Haftasonu boyunca oturumlara katılacağız, sen de bir tebliğ vereceksin. Pazar günü, günün yarısında tarihçiler Budapeşte’nin tarihi yerlerini gezmek için serbest kalıyorlar, biz de anne-mi görmeye kaçacağız.’

‘Ben ne yapacağım?’ Gözlerimi ona dikmiş bakıyordum, ama düşmüş bir bukleyi kulağının arkasına attı ve bana neredeyse masum diyebileceğim bir gülümseme ile baktı.

‘Tebliğ, tebliğ vereceksin. Bu yüzden oraya gidiyoruz ya.’

‘Ne üzerine tebliğ vereceğim allah aşkına?’

‘Transilvanya ve Eflak’ta Osmanlı varlığı üstüne herhalde. Teyzem bunu da programa eklettirecek. Uzun bir tebliğ olmak zorunda değil, çünkü Osmanlılar hiçbir zaman Transilvanya’yı tam olarak işgal edemediler. Senin için iyi bir konu bu diye düşündüm, çünkü Voyvoda hakkında bir sürü şey biliyorsun, o da döneminde Osmanlı’yı durduran faktörlerden biriydi.’

‘Senin için iyi bir konu,’ yüzümü astım. ‘Yani onun hakkında çok şey bilen sensin asıl. Ne yani, uluslararası bir konferansta akademisyenlerin önüne çıkıp Drakula’yı mı anlatacağım. Benim tezimin Hollanda Ticaret Loncaları üzerine olduğunu hatırlarsan sevinirim, üstelik tezim de daha bitmedi. Tebliği sen versen olmuyor mu?’

‘Bu çok gülünç olur,’ dedi Helen, ellerini gazetenin üzerinde kavuşturarak. ‘Ben... nasıl dersiniz İngilizcede... eski eşyayım artık. Üniversitede herkes beni tanıyor, yazdıklarımı defalarca okumaktan bıktılar artık. Bir Amerikalı’nın varlığı sahneye değişik bir tad katar oysa, hatta son dakikada bile olsa, seni oraya getirdiğim için bana minettar hissederler kendilerini. Bir Amerikalı’nın konferansa katılması, pejmürde üniversite misafirhanesinden ve son gece verecekleri kapanış ziyafetinde sunacakları konserve bezelyeden duyacakları

utancı hafifletir. Ben tebliği yazmana yardım ederim, hatta istersen ben yazarım bu kadar huzursuz olacaksan... Cumartesi günü tebliği vereceksin zaten. Teyzem, saat bir civarında, dedi.'

Sıkıntı ile inledim. Bu kadın bugüne dek karşılaştığım en zor insandı. Beni oraya götürmesinin altında kendi siyasi güvenilirliğini pekiştirmek de yatıyordu işte. 'Eh, Osmanlıların Eflak ve Transilvanya'daki varlıklarının Avrupa'daki emek konusuyla ne alakası var peki?'

'Emek konusuna bağlamanın bir yolunu bulacağız elbet. Hayatında hiç Marksist eğitim almamış olduğun için bunun sana sağladığı avantajı bilemezsin. İnan bana, eğer dikkatle bakarsan, emek konusuna bağlayacak bir nokta kesinlikle bulursun. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu çok büyük bir ekonomik güçtü, Voyvoda onların ticaret yollarını kesiyor ve Tuna bölgesindeki hammadde kaynaklarına ulaşmalarını engelliyordu. Merak etme... harika bir tebliğ olacak.'

'Ulu İsa,' dedim sonunda.

'Hayır,' başını salladı, 'İsa falan yok, sadece emek ilişkileri var.'

Gülmekten kendimi alamadım, bir yandan da siyah gözlerindeki pırıltılara hayranlıkla bakıyordum. 'Umarım bu yaptığımız Amerika'da duyulmaz. Tez Kurulu bu işe ne derdi bilemiyorum doğrusu. Öte yandan Rossi olsa, korkunç hoşuna giderdi.'

Rossi'nin parlak mavi gözlerindeki yaramaz bakışlar gözümün önüne gelince yine gülmeye başladım, sonra sustum. Rossi'yi düşünmek kalbimde, çok zor dayandığım kanayan bir yara haline gelmişti; şu anda onu son kez gördüğüm çalışma odasından çok uzaklardaydım ve onu bir daha sağ göremeyeceğime inanmak için her türlü nedenim vardı, başına ne gelmiş olduğunu asla öğrenemeyebilirdim. Asla sözcüğü bir an bütün benliğime yayıldı, ama hemen bu düşünceyi gerilere ittim. Macaristan'a onu yakından -çok yakından- tanıyan bir kadınla konuşmaya gidiyorduk, o Rossi'yi benden çok daha önce, Drakula'yı arayışının çalkantıları içinde tanımıştı. Bu kesinlikle görmezden gelemeyeceğimiz bir izdi. Eğer bu uğurda şarlatanca bir tebliğ vermem gerekecekse, bunu da yapacaktım.

Helen sessizce beni izliyordu ve birçok kez olduğu gibi, yine düşüncelerimi okuduğunu hissettim. Söylediği şey bu sezgimi doğrular nitelikteydi.

'Değer ama değil mi?'

‘Evet,’ dedim ona bakmadan.

‘Çok iyi,’ dedi yumuşak bir sesle, ‘ayrıca teyzemle tanışacağın için seviniyorum, çok harika bir insandır, annem de öyle, o da harikadır, ama onun tarzı başka... onlar da seni tanımış olacaklar.’

Yüzüne baktım –sesindeki yumuşak ton kalbimi sıkıştırmıştı– ama yüzünde o mesafeli ironik ifade tekrar belirmişti işte. ‘Ne zaman yola çıkıyoruz peki?’ diye sordum.

‘Vizelerimizi yarın alacağız ve ertesi gün de uçacağız, tabii biletlerimizde bir sorun çıkmazsa. Teyzem, yarın sabah erkenden Macar Konsolosluğu’na gitmemizi ve ön kapının zilini çalmamızı söyledi. Sabah yedi buçuk civarında orada olacağız. Oradan hemen seyahat acentesine bilet almaya gideriz. Eğer uçakta yer yoksa, trenle gideceğiz ki bu çok uzun sürer.’ Birden kendimi bir eski kentten diğerine doğru yol alan bir Balkan treninde düşününce, kaybedeceğimiz vakte rağmen, uçakta yer olmaması için dua etmeye başladım.

‘İçimden bir ses, senin annenden çok teyzene benzediğini söylüyor.’ Belki de aklımdan geçirdiğim tren yolculuğu Helen’e gülümsememe neden olmuştu.

Bir an durakladı. ‘Yine doğru söyledin Watson. Teyzeme çok benzerim şükür ki. Ama annemi daha çok seveceksin. Herkes gibi yani. Şimdi acaba benimle birlikte en sevdiğimiz yerde yemek yer miydin, yemekten sonra da tebliğ üzerinde çalışırız.’

‘Elbette,’ dedim, ‘artık ortalıkta çingene de yok nasılsa.’ Hafifçe abartarak ona kolumu uzattım. Altın pırıltılı İstanbul sokaklarında dolaşırken, çok garip diye düşündüm, insan en tuhaf durumlarda, hayatının en sorunlu dönemlerinden birinde, evinden ve çevresinden bu kadar uzaktayken bile, bu kadar neşeli ve mutlu hissedebiliyormuş demek kendini.”

Boulois’da güneşli bir sabah, Barley ile birlikte Perpignan trenine bindik.

“**İ**STANBUL’DAN Budapeşte’ye giden cuma uçağı hemen hemen boştu. Siyah takım elbiseli Türk iş adamları, gri ceketli Macar bürokratları ve mavi paltolu başörtülü yaşlı kadınların –acaba Budapeşte’ye neden gidiyorlardı yoksa Macar diplomatlarla evli kızları mı vardı?– arasında kendimize oturacak yer ararken, güzelim tren yolculuğunu bırakıp bu kısa uçak yolculuğunu seçtiğimiz için hafif bir pişmanlık vardı içimde.

Dağların arasından kıvılarak geçen, ormanları, kayaları, nehirleri ve derebeylerinin şehirlerini aşarak geçen o tren yolculuğunu daha sonraki yıllarda yapacaktım, bildiğin gibi iki kez bu yolculuğu yaptım. O yol boyunca, İslami dünyanın Hristiyan bir dünyaya dönüşümü; Osmanlı’dan Avusturya ve Macaristan’a, Müslümanlıktan Katolikliğe ve Protestanlığa geçiş, benim için hâlâ gizemini kaybetmemiştir. Şehirlerin, mimarlığın değişimi, incecik minarelerin, kilise kubbeleriyle bir arada duruşu, ormanların ve nehir kıyılarının güzelliği insanı çarpar ve doğanın içinde tarihi bulduğuna inanmaya başlarsın. Bir Türk ovası bir Macar çayırından ne kadar farklıdır ki? Tabii ki değildir ama yine de tarihin gözünde bu farklılıkları silmek oldukça imkânsızdır. Daha sonra, bu rotada yolculuk yaparken, güzelliğin ve kanla yıkanmışlığın bir arada duruşunu da düşünecektim –tarihsel bakışın oyunlarından biridir bu da; iyi ve kötü, barış ve savaş arasında savrulur durursun. İster Tuna boylarına akın yapan Osmanlıları düşüneyim, ister daha önce Doğu’dan buraya gelmiş olan Hunları, hep birbirleriyle çatışan görüntüler üşüşüp durmuştur aklıma: Zafer ve nefret çığlıkları birbirine karışırken mızrağın ucuna geçirilmiş bir kesik kafa ve yaşlı bir kadın –belki de uçakta gördüğüm kadınların büyük büyükanneleri– torununa kalın bir şeyler giydiriyor, pürüzsüz Türk yanağından bir makas alıyor ve ocakta yemeği yanmasın diye hemen mutfığa koşturuyor.

Bu görüntüler daha sonrasına ait, ancak uçak yolculuğumuz boyunca, aşağıdaki manzarayı göremediğim için üzüliyordum. Ben-

den çok daha tecrübeli ve heyecansız bir yolcu olan Helen, bu fırsatı koltuğuna kıvrılıp uyumak için kullandı. İki gece önce, İstanbul'da yemekten geç kalkmış ve Budapeşte'deki konferansta vereceğim tebliğ üzerine çalışmıştık. Fazla derin olmasa bile, Voyvoda'nın Türklerle yaptığı savaşlarla ilgili epeyce bilgi edinmiştim. Ama, doğru dürüst bilmediğim bu konuyla ilgili bana az soru sorulması için dua edip duruyordum. Helen'in beyninde neler depolamış olduğunu görmek beni çok şaşırtmıştı. Drakula hakkında bunca bilgiyi, bir ihtimal belki bir gün karşılaşacağı, doğru dürüst tanımadığı bir babaya göstermek için kendi başına toplamıştı. Baş omzuma düşünce uyandırmadım, buklelerinden yükselen kokuyu –Macar şampuanı mıydı acaba?– içime çekmemeye çalışıyordum. Çok yorgundu. O uyuduğu sürece kımıldamadan oturdum.

Havaalanında bindiğimiz taksinin penceresinden Budapeşte ile ilgili ilk izlenimim şu oldu: Uçsuz bucaksız bir asalet. Helen bana, Tuna'nın doğu tarafındaki Peşte'de, üniversiteye yakın bir otelde kalacağımızı söylemişti, ama besbelli ki, taksi şoförüne otele gitmeden önce Tuna çevresinde bir tur atmamızı tembihlemişti. Bir an sanki on sekizinci ya da on dokuzuncu yüzyıldan kalma, art nouveau süslerle ya da asırlık ağaçlarla bezenmiş bir caddeye dalıyor sonra tekrar Tuna kıyısına çıkıyorduk. Tuna, üzerindeki –bu görkeme hazırlıklı değildim aslında– üç büyük köprü ile muhteşem görünüyordu. Nehrin bizim bulunduğumuz kıyısında neogotik kuleleri ve kubbeleri ile parlamento binası uzanıyordu, karşı tarafta ise yoğun ağaçlar arasında Kraliyet Sarayı ve ortaçağdan kalma kiliseler görünüyordu. Her şeyin ortasında ise nehir uzanıyordu, gri yeşil sular rüzgârla dalgalanıyor, güneş ışıklarıyla pırıl pırıl parlıyordu. Kubbelerin, anıtların ve kiliselerin üstünde masmavi bir gökyüzü uzanıyor ve ufukta bir yerlerde rengârenk suyla buluşuyordu.

Budapeşte'yi ilginç bulacağımı ve oraya hayran olacağımı biliyordum. Ama huşu içinde kalacağımı hiç beklemiyordum. Romalılarla başlayıp Avusturyalılarla – ya da Sovyetler diye düşündüm, Helen'in acılı yorumlarını hatırlayarak– son bulan bütün işgallerin izini taşımakla birlikte, hepsinden farklıydı. Batılı değildi, İstanbul gibi Doğulu da değildi, hatta gotik mimarisine rağmen Kuzey Avrupalı da değildi. Taksinin penceresinden tamamen kendine özgü bir görkemi seyreliyordum. Helen de dışarı bakıyordu, sonra bir ara

dönüp bana baktı. Duyduğum hayranlık yüzümden belli oluyordu herhalde ki, gülerek 'Bakıyorum, küçük şehrimizi sevdin,' dedi, alaycı sesindeki gurur açıkça duyulabiliyordu. 'Drakula da kalmış burada, biliyor muydun? 1462'de Kral Mattias Corvinus, onu Bu-da'dan yirmi kilometre ötede bir yerde hapsetmiş, çünkü Macaristan'ın Transilvanya'daki varlığını tehdit ediyormuş. Corvinus ona belli ki savaş esirinden çok misafir muamelesi yapmış hatta Macar Kraliyet ailesinden bir kızla da evlendirmiş, gerçi kızın kim olduğunu kimse bilmiyor... Drakula'nın ikinci karısı bu. Drakula bu misafirperverliğe Katolik olmayı kabul ederek karşılık vermiş, bir süre Peşte'de yaşamalarına izin verilmiş. Kısa bir süre sonra da Macaristan'dan ayrılmış...'

'Sonrası şöyle herhalde,' dedim, 'doğruca Eflak'a gitmiş, tahtı ele geçirmiş ve derhal Katoliklikten dönmüş.'

'Aynen öyle olmuş,' dedi. 'Sen artık arkadaşımızı iyi tanımaya başladın. Hayatta her şeyden çok istediği tek şey Eflak tahtını ele geçirmek ve kimseye kaptırmamakmış.'

Taksi artık nehirden uzaklaşıp Peşte tarafına dönmüştü, ancak hiç utanmadan arsızca izlediğim harikalar burada da devam ediyordu: Mısır ve Asur süsleriyle bezenmiş balkonlu kahvehaneler, demirden sokak lambalarının sıralandığı kalabalık sokaklar; mozaik, mermer ve bronzdan yapılmış melekler, azizler, krallar, imparatorlar ve kemancıların heykelleriyle süslenmiş caddeler. 'İşte geldik,' dedi Helen aniden. 'Burası üniversite tarafı, bu da üniversite kütüphanesi.' Sarı taştan yapılmış güzel klasik binayı görmek için eğildim. 'Fırsat bulursak içeri girer bakarız, aslında bir şeye bakmak istiyorum. Ve işte otelimiz. Sana bir harita bulsam iyi olacak, yoksa kaybolursun.'

Şoför, valizlerimizi gri taştan yapılmış zarif ve hoş bir binanın önüne bıraktı. Helen'e elimi uzatarak arabadan inmesine yardım ettim. 'Düşündüğüm gibi,' dedi yüzünü asarak. 'Bu oteli hep konferanslar için kullanırlar.'

'Bana iyi gibi geldi,' dedim.

'Ah fena değildir. Soğuk havayı, buz gibi suları ve fabrikadakilere benzeyen yemeği gördükten sonra da aynı şeyi söylersin umarım.' Helen şoföre, gümüş ve bakır rengi kocaman bozuk paralar uzattı.

'Macar yemeklerinin çok iyi olduğunu sanıyordum,' dedim tesel-

li etmek istercesine. 'Bir yerlerde okudum eminim. Gulaş ve paprika mesela.'

Helen gözlerini kocaman açtı. 'Macaristan dedin mi, herkesin aklına Gulaş gelir, tıpkı Transilvanya dediğin zaman Drakula geldiği gibi.' Güldü. 'Ama otel yemeklerini boşver, hele bir teyzemde ya da annemde yemek yiyelim, o zaman tartışırız Macar yemeklerini.'

'Ben annenle teyzenin Romen olduğunu sanıyordum,' diye itiraz ettim, eder etmez de pişman oldum, çünkü yüzü bir anda dondu.

'Canın ne istiyorsa öyle san Yanki,' dedi ve bana fırsat bırakmadan eğilip valizini aldı.

Otel lobisi, sessiz ve serindi. Eskinin görkemini yansıtırçasına mermer ve yaldızla süslenmişti. O kadar hoşuma gitmişti ki, Helen'in neden utandığını bir türlü anlayamadım. Sonra birden buranın gördüğüm ilk komünist ülke olduğunun farkına vardım... resepsiyonun arkasındaki duvarda hükümet yetkililerinin fotoğrafları asılıydı, otel personelinin giydiği koyu mavi üniformada proleter bir hava vardı. Helen işlemleri tamamladı ve bana bir anahtar uzattı. 'Teyzem her şeyi halletmiş,' dedi tatmin olmuş bir sesle. 'Bir de not bırakmış, saat yedide gelip bizi yemeğe götürecekmış. Önce konferans için kaydımızı yaptıralım, sonra saat beşteki resepsiyona katılacağız.'

Teyzesinin bizi evine götürüp gerçek Macar yemeği ikram etmeyeceğini, böylece seçkin bürokratların yaşantılarına göz atamayacağımı öğrenince hayal kırıklığına uğradım. Ama kendime hemen şunu hatırlattım: Ben bir Amerikalıydım, burada önümde bütün kapıların açılacağını beklemem gayet yersizdi. Onların gözünde bir tehlike, bir utanç nedeni olabilirim. Aslında diye düşündüm, mümkün olduğu kadar göze çarpmamaya çalışarak ev sahiplerime rahatsızlık vermesem iyi olacak. Sonuç olarak orada olduğum için çok şanslıydım, Helen'e ve ailesine sorun çıkarmak aklıma gelebilecek en son şeydi.

Üst katlardan birindeki odam, gayet sade ve temizdi. Tavanın köşelerindeki yaldızlı süslemeler, küçük tombul melekler ve banyodaki istiridye kabuğu biçimindeki mermer lavabo geçmişin görkeminin kanıtlarıydı. Ellerimi yıkar ve lavabonun üstündeki aynada saçlarımı tararken, son derece düzgün yapılmış, seyyar ordu yatağına benzeyen daracık yatağa baktım ve sııttım. Benim odam He-

len'la aynı katta değildi –teyzesinin marifeti olabilir miydi bu?– ama hiç olmazsa yanımda bu modası geçmiş küçük tombul melekler vardı.

Helen beni lobide bekliyordu, sessizce otelin büyük kapısından geçip geniş caddeye çıktık. Yine açık mavi bluzunu giymişti... yolculuklarımız boyunca benim üstüm başım her gün biraz daha dökülürken, o her zaman tertemiz ve ütülü görünmeyi başarıyordu, bu bir Doğu Avrupa yeteneği idi herhalde... saçlarını geride, rahat bir şekilde toplamıştı. Üniversiteye doğru yürürken, düşünceler içinde kaybolmuş gibi bir hali vardı. Ne düşündüğünü sormaya cesaret edemedim, ama bir süre sonra bu arzumu kendiliğinden yerine getirdi. 'Aniden buraya dönmüş olmak çok garip geliyor,' dedi bana bakarak.

'Ve yanında garip bir Amerikalıyla.'

'Ve yanımda garip bir Amerikalıyla.'

Üniversite etkileyici bir binalar toplamından oluşuyordu, bazıları daha önce görmüş olduğumuz kütüphane binasının aynısıydı. Helen'in peşinden ikinci katta geniş bir salona çıkınca heyecanlandım, burası heykellerle doluydu. Bakmak için durdum ve kaidelerdeki isimleri okumaya başladım. Platon, Descartes, Dante, klasik cüppeler içinde ve başlarında defne yapraklarından taçlarla. Diğerleri ise bana pek tanıdık gelmemişti. Szent Istvan, Matyas Corvinus, Janos Hunyadi. Ellerinde asalar ve başlarında yüce taçlar vardı.

'Bunlar kim?' diye sordum.

'Yarın anlatırım,' dedi. 'Haydi, saat beşi geçti.'

Canlı ve genç bir kalabalığın doldurduğu bir salona girdik. Bunlar öğrenciydi muhtemelen. Sonra ikinci katta kocaman bir odaya geçtik. Midemde bir sıkışma hissettim, çünkü oda, siyah, gri ya da tüvit takımlı profesörlerle doluydu –profesör oldukları kesindi– küçük tabaklardan kırmızı biber ve peynir yiyorlar ve güçlü bir ilaç gibi kokan bir şey içiyorlardı. Hepsi tarihçi bunların, diye düşündüm içimden inleyerek ve ben de onlardan biri olma durumundayım, kalbim hızlandı. Helen'in çevresini meslektaşları sarmıştı bile, beyaz saçlarıyla bana bir köpeği hatırlatan bir adamla yoldaşça el sıkışırken bana bir bakış attı. Tam pencereye doğru yönelip dışarıdaki görkemli kiliseye bakmak üzere adımımı atmıştım ki, Helen beni dirseğimden tuttu –nereden anlamıştı?– ve kalabalığın içine çekti.

‘Bu bey Profesör Sandor, Budapeşte Üniversitesi tarih bölümü başkanı ve en büyük ortaçağ uzmanımız,’ dedi, beyaz köpeği göstererek. Hemen kendimi tanıttım. Elimi demirden bir pençe yakaladı sanki, Profesör Sandor, benim konferansa katılmamdan duyduğu büyük memnuniyeti dile getiriyordu. Acaba dedim, teyzesinin gizemli arkadaşı bu mu? Şaşkınlıkla, gayet temiz, yavaş bir İngilizce ile konuştuğunu gördüm. ‘Bu şeref hepimize ait,’ dedi sıcak bir sesle, ‘yarınki tebliğınızı heyecanla bekliyoruz.’

Ben de konferansa davet edilmiş olmaktan duyduğum memnuniyeti dile getirdim, bu sırada Helen’le göz göze gelmemeye dikkat ediyordum.

‘Mükemmel,’ dedi Profesör Sandor heyecanla, ‘ülkenizdeki üniversitelere büyük saygımız var. Ülkelerimiz barış içinde yaşar umarım.’ İlaç gibi içkisini şerefime kaldırdı, elime nasıl tutuşturulduğunu anlayamadığım kendi kadehimi istemeye istemeye kaldırdım. ‘Şimdi, sevgili Budapeşte’deki günlerinizi daha keyifli geçirmeniz için yapabileceğimiz bir şey var mı acaba?’ diye sordu. Yaşlı yüzünde pırıl pırıl parlayan simsiyah gözleri, saçlarının beyazlığı ile garip bir tezat teşkil ediyordu, bana bir an Helen’i hatırlattı ve içimde ona karşı ani bir sempati belirdi.

‘Teşekkür ederim Profesör,’ dedim içtenlikle, kocaman eliyle sırtıma vurdu.

‘Haydi buyrun, yiyecek için sonra konuşuruz.’ Bunu söyler söylemez de diğer konuklarla meşgul olmak için yanımdan kayboldu. Kendimi birden hem fakültenin hem de misafir akademisyenlerin heyecanlı sorularının ortasında buldum. Bunlardan bazıları benden bile genç görünüyorlardı. Helen’le benim çevremizi sarmışlardı, Fransızca, Almanca ve Rusça olması muhtemel başka bir dil birbirine karışmıştı. Canlı ve çok çekici bir gruptu aslında. Tedirginliğim geçmeye başlamıştı. Helen, mesafeli bir nezaketle beni çevresindekilere tanıtıyor ve birlikte yaptığımız işin özünü, yakında bir Amerikan bilim dergisinde birlikte yayınlayacağımız makaleyi anlatıyordu. Heyecanlı yüzler sarmıştı onun da çevresini, Macarca sorular yağıyordu, eski arkadaşlarıyla tokalaşıyor, bazılarını yanaklarından öperken, yüzü hafifçe kızarıyordu. Onu unutmamışlardı, bu açıktı... ama nasıl unutulur ki zaten diye düşündüm. Odadaki az sayıdaki kadından biriydi işte, bazıları ondan daha yaşlı, bazıları ise daha

gençti, ama hepsinin arasından sivriliyordu. Daha uzun boylu, daha canlı, daha etkileyiciydi; geniş omuzları, biçimli kafası, gür bukleleri ve bakışlarındaki canlı ironiyle hepsinden farklıydı. Ona bakıp durmamak için Macar öğretim üyelerinden birine döndüm, bu sert içki damarlarımda farklı bir etki yaratmıştı.

‘Her konferanstan önce böyle bir toplantı olur mu?’ Ne demek istediğimi ben de anlamamıştım ama gözlerimi Helen’den alabilmek için konuşmak zorundaydım.

‘Evet,’ dedi yanımdaki kişi gururla. Altmış yaşlarında, gri ceket ve kravatlı, kısa boylu bir adamdı bu. ‘Üniversitemizde birçok uluslararası toplantı olur, özellikle şu aralar.’

Neden özellikle *şu aralar* dediğini sormak istedim ama Profesör Sandor tekrar ortaya çıkmış ve benimle tanışmak için son derece istekli gibi görünen yakışıklı bir adamı da yanında getirmişti. ‘Bu bey Profesör Geza Jozsef,’ dedi. ‘Sizinle tanışmak istiyor.’ Helen aynı anda bize döndü ve şaşkınlıkla, yüzünden bir memnuniyetsizlik –yoksa tikslenme miydi bu– ifadesinin gelip geçtiğini gördüm.

‘Nasılsın Geza?’ Ben daha selamlaşmaya fırsat bulamadan, adamın elini resmi hatta soğuk bir ifade ile sıktı.

‘Seni görmek ne kadar hoş Elena,’ dedi Profesör Jozsef hafifçe eğilerek. Sesinde tuhaf bir tını yakalamıştım, alay mı ediyordu, yoksa başka bir duygunun ifadesi miydi bilemedim. Acaba, dedim, benim yüzümden mi İngilizce konuşuyorlar.

‘Seni de öyle,’ dedi düz bir sesle. ‘İzin verirsen seni Amerika’da birlikte çalıştığımız meslektaşım ile tanıştırayım...’

‘Tanıştığımıza çok memnun oldum,’ dedi, yüzünü aydınlatan bir gülümseme ile. Benden daha uzun boyluydu, gür kahverengi saçları ve kendine güvenli duruşuyla her yanından erkeklik taşıyordu... koyun sürülerinin peşinde, at sırtında giderken muhteşem olurdu herhalde, diye geçirdim aklımdan. Bir elini dostça bir ifadeyle omzuma atarak, sıcak bir şekilde elimi sıktı. Helen’in ondan neden hoşlanmadığını bir türlü anlayamadım. ‘Demek yarın bir tebliğle bizi onurlandıracaksınız. Buna çok memnun olduk,’ dedikten sonra bir an durdu. ‘Ancak benim İngilizcem pek iyi değil, acaba Fransızca ya da Almanca konuşsak nasıl olur?’

‘Sizin İngilizceniz, eminim ki benim Almancam ya da Fransızcamdan kat kat daha iyidir,’ diye çabucak cevap verdim.

‘Çok nazıksınız.’ Gülümsemesi bir çiçek tarlası gibiydi sanki. ‘Anladığım kadarıyla konunuz Karpatlar’daki Osmanlı hâkimiyeti, öyle mi?’

Haberler burada çok çabuk yayılıyor diye düşündüm, tıpkı bizim memleketteki gibi. ‘Ah, evet,’ dedim, ‘ama, eminim ki bu konuda sizlerden öğreneceğim çok şey var daha.’

‘Profesör Jozsef’in ilgi alanları çok çeşitlidir,’ dedi Helen. Ses tonu, kaynar suyu bile dondurabilirdi. Bu çok şaşırtıcıydı, ama kendi kendime her akademik bölümün açıkça ilan edilmemiş bir savaşa, birçok kıskançlığa sahne olduğunu hatırlattım, burası da bir istisna teşkil etmiyordu muhakkak ki. Herhangi bir şey söylememe fırsat bırakmadan Helen bana döndü ve ‘Profesör, toplantımıza geç kalma-yalım,’ dedi, bir an ne demek istediğini anlayamadım, sıkıca koluma girdi.

‘Ah, anlaşılan çok meşgulsünüz,’ dedi Profesör Geza üzgün bir sesle. ‘Belki bu Osmanlı meselesini daha sonra tartışırız. Size şehrimizi gezdirmeyi çok isterim Profesör, ya da birlikte bir öğle yemeği yemeyi.’

‘Profesör konferans boyunca çok dolu,’ dedi Helen. O buz gibi bakışlarının izin verdiği ölçüde adamla el sıkıştım, sonra serbest elini ona uzattı.

‘Seni yeniden anavatanında görmek büyük bir zevk,’ dedi Helen’e, sonra eğildi ve elini öptü. Helen elini hemen çekti ama yüzünden garip bir bakış geçti. Bu davranışından pek hoşlanmadı herhalde, dedim kendi kendime. Ben de bu çekici Macar’dan pek hoşlanmadığımı düşündüm ilk kez. Helen beni Profesör Sandor’a doğru çekti, kendisinden özür diledik ve yarınki oturumu iple çektiğimizi söyledik.

‘Biz de sizin tebliğinizi heyecanla bekliyoruz,’ dedi iki eliyle ellerimi kavrayarak. Macarlar çok sıcak insanlar diye düşündüm, ancak bu damarlarımda hâlâ varlığını hissettiğim içkinin etkisi miydi bilmiyorum. Yarınki oturumu düşünmediğim sürece keyfim son derece yerindeydi. Helen koluma girdi, çıkmadan önce odayı çabucak gözleriyle taradığını gördüm.

‘Ne demekti bunlar böyle?’ Dışarıdaki hava taze ve ılıktı. Kendimi pırıl pırıl hissediyordum. ‘Vatandaşların hayatımda gördüğüm

en sıcak insanlar. Ama Profesör Jozsef'in kafasını uçurmak istediğine dair bir izlenim edindim.'

'İsterdim,' dedi, 'tahammül edilmezdir.'

'Dayanılmaz daha doğru bir kelime,' diye düzelttim. 'Neden ona böyle davranıyorsun? Seni eski bir dost gibi karşıladı.'

'Ah tabii et yiyen bir canavar olmasının dışında bir sorunu yok tabii ki, o bir vampirdir aslında.' Durdu ve bana baktı. 'Yani sahidan demek istemedim...'

'Tabii ki istemedin,' dedim, 'köpek dişlerine baktım.'

'Sen de çekilmezin tekisin,' dedi elimi bırakarak.

Pişmanlıkla yüzüne baktım. 'Elimi tutmanda bence bir sakınca yok,' dedim neşeli bir sesle. 'Ama tabii bütün arkadaşlarının önünde sen ne düşünürsün bilmem.'

Durup bana baktı, gözlerindeki karanlığın anlamını çözemedim. 'Merak etme, antropoloji bölümünden kimse yoktu.'

'Ama konuştuğumuz tarihçilerin çoğunu eskiden tanıyordun,' diye ısrar ettim.

'Ah burada yoktur öyle şeyler,' dedi acı acı gülümseyerek. 'Hepimiz el ele çalışan işçileriz. Ne dedikodu vardır ne de kavga... sadece yoldaşça diyalog. Yarın görürsün. Bu gerçekten bir ütopya.'

'Helen,' dedim inleyerek. 'Bir kez olsun ciddi olamaz mısın? Ben sadece senin buradaki şöhretinle ilgili olarak kaygılandım... siyasi anlamda yani. Ayrıca, bir gün buraya dönüp bu insanlarla yüz yüze bakacaksın.'

'Mecbur muyum buna?' dedi ve tekrar elimi tuttu, yürümeye devam ettik. Daha fazla uzatmak istemedim, siyah ceketini dirseğimde hissetmenin keyfini birazcık daha çıkarabilirdim. 'Ayrıca da değdi bence. Geza, dişlerini bol bol gıcırdatmıştır.'

'Eh, teşekkür ederim,' dedim, ama daha fazla bir şey söylemek için kendimi zor tuttum. Eğer birini kıskandırmaya niyetlendiyse, beni kıskandırmayı başarmıştı. Onu birden Geza'nın güçlü kollarının arasında gördüm. Helen Budapeşte'den ayrılmadan önce ilişkileri mi vardı yoksa? Birbirlerine çok uygunlar diye düşündüm... her ikisi de kendisine güvenli, uzun boylu, zarif, koyu renk saçlı ve geniş omuzluydular. Kendimi birden fazlasıyla bodur, fazlasıyla Amerikalı hissettim, steplerde dörtnala giden atlılar gibi değildim. Helen'in yüzü başka soru sormamı engelliyordu, avcumun içindeki elinin sessiz ağırlığıyla yetinmek zorundaydım.

Kısa bir süre sonra, otelin yaldızlı kapısından sessiz lobiye girdik. İçeri adımımızı attığımız anda, siyah döşemeli, geniş kollu koltuklardan birinden biri kalktı ve bizim kendisine doğru yaklaşmamızı sessizce bekledi. Helen küçük bir ıglık atıp, kollarını açarak koştu. ‘Eva!’ ”

“**Ö**NUNLA tanıştığımdan beri –ki sadece üç kere gördüm– Helen’in Eva teyzesini sık sık düşünürüm. Bazı insanlar, onları kısacık bir zaman diliminde görmüş olsan bile, insanın aklına, uzun süre her allahın günü gördüğü insanlardan çok daha canlı bir şekilde yerleşir. Eva teyze de işte bu canlı insanlardan biriydi. Yirmi yıl boyunca, aklımda ve hayalimde capcanlı renkleriyle kaldı. Eva teyzeyi, bazen kitaplardaki karakterlerden birinin içine yerleştirir ya da tarihteki insanlardan biriymiş gibi düşünürüm. Örneğin, Henry James’in *Bir Lady’nin Portresi* adlı romanını okur okumaz, hemen Madam Merle oldu benim için.

Aslında Eva teyze, hayalimde o kadar çok sayıda hoş, mutheşem ve güçlü kadınla özdeşleşti ki, şimdi 1954 yazının başında Budapeşte’de karşılaştığım gerçek Eva’yı gözümün önünde canlandırmak kolay olmuyor. Helen’in, kollarına onda hiç rastlamadığım bir hasretle atlayışını hatırlıyorum. Eva teyze ona doğru koşmamış, yerinde sakin ve saygın bir şekilde beklemiş, yeğenine sarılmış ve onu iki yanağından sesli bir şekilde öpmüştü. Helen bana doğru dönüp yüzü kızararak bizi tanıştırdığında, her ikisinin de gözlerinin yaşlı olduğunu görmüştüm. ‘Eva, bu sana söz ettiğim Amerikalı meslektaşım. Paul, bu da benim teyzem Eva Orban.’

Yüzüne bakmamaya çalışarak elini sıktım. Bayan Orban uzun boylu, muhtemelen elli beş yaşlarında, güzel bir kadındı. Beni asil şaşırtan, Helen’le arasındaki insanı çarpan benzerlikti. Sanki Helen onun kendisinden epeyce küçük kız kardeşiydi. Hatta bir tanesi bir büyüünün etkisiyle hiç yaşlanmamış ikizler de olabilirlerdi. Aslında Eva teyze, Helen’den azıcık daha kısa boyluydu. Helen’in güçlü, zarif yapısı onda da vardı. Yüzü bir zamanlar Helen’in yüzünden daha güzeldi herhalde, ama düz ve nispeten uzun burnu, belirgin elmacık kemikleri ve kapkara gözleri ile hâlâ çok güzel bir kadındı. Gerçeğini görmeme imkân olmadığı için saçının rengi beni şaşırt-

mıştı. Morumsu kızıl bir tondu bu, diplerden hafifçe beyazları çıkmıştı. Daha sonra bu saç boyasını Budapeşte'deki birçok kadında görecektim ama, ilk bakışta beni çok şaşırtmıştı. Küçük altın küpeler takmış ve kırmızı bir bluzla Helen'inkine çok benzeyen siyah bir takım giymişti.

El sıkışırken, Eva'nın çok ciddi, hatta heyecanlı bir ifadeyle yüzüme baktığını fark ettim. Karakterimde herhangi bir zayıflık fark ederse yeğenini uyarmak amacıyla beni sanki tarıyor diye düşündüm, sonra birden kendimi topladım, beni neden potansiyel bir talip olarak görsündü ki? Gözlerinin kenarında, dudaklarının köşesinde ince çizgilerin oluşturduğu ağları fark ettim. Sonunda, sanki kendini zor tutuyormuş gibi gülümsedi. Bu kadının konferanslara katılımları, vizeleri falan şapkasından çıkarır gibi ayarlamasında şaşılacak bir şey yok diye düşündüm, saçtığı zekâ pırıltıları gülümsemesine uygundu. Tıpkı Helen gibi onun da dişleri bembeyaz ve dümdüzdü, bu özelliğin Macarlara özgü bir şey olduğunu fark etmeye başlamıştım.

'Sizinle tanıştığımıza çok sevindim,' dedim. 'Bu konferansa katılma şerefini başışladığınız için çok teşekkür ederim.'

Eva teyze güldü ve elimi sıktı. Eğer bir dakika önce, onun soğuk ve mesafeli bir insan olduğuna karar vermişsem, yanılmıştım. Macarca kelimeler sel gibi döküldü ağzından, acaba bu dili bir gün anlayabilecek miyim, diye merak ettim. Helen imdadıma yetişti. 'Teyzem İngilizce bilmez,' dedi, 'gerçi, kendisi tersini iddia etse de bayağı anlıyor. Burada bizden yaşlılar daha çok Almanca, Rusça ve az buçuk Fransızca bilirler. İngilizce bilen çok azdır. Ben sana tercüme ederim.' Teyzesinin elini sevgiyle tuttu, Macarca bir şeyler söyledi. 'Sana buraya hoş geldin diyor, umarım herhangi bir sorunla karşılaşmaz, dedi çünkü seni buraya sokabilmek için vize bölümünü birbirine katmış. Senin tebliğini dinlemek için davet bekliyor, tabii ki ne dediğini anlamayacak ama ilkesel olarak bu gerekiyormuş. Ayrıca onun Amerika'daki üniversite ile ilgili merakını da gidermen gerekiyor, benimle nasıl tanıştığını, benim orada uslu durup durmadığımı ve annenin nasıl yemekler pişirdiğini soruyor. Daha sonra başka soruları da olacakmış.'

İkisine de hayretle bakakaldım. Bu iki muhteşem kadın bana gülümseyerek bakıyorlardı. Helen'in yüzündeki ironinin çok benzeri-

ni teyzesinin de yüzünde gördüm, Helen keşke teyzesi kadar sık gülümseseydi, diye geçirdim aklımdan. Eva Orban kadar zeki bir kadını kandırmaya imkân yok diye hatırlattım kendi kendime. Romanya’da bir köyde büyümüş ama Macaristan’da önemli bir hükümet görevlisi olmuştu. ‘Teyzenin sorularını kesinlikle cevaplayacağım. Lütfen ona söyle annemin yaptığı en güzel yemek köfte ve peynirli makarnadır.’

‘Ah, köfte,’ dedi Helen. Teyzesine yaptığı açıklamanın karşılığı kocaman bir gülümseme oldu. ‘Amerika’daki annene, senin gibi bir oğul yetiştirdiği için tebriklerini iletmeni rica etti.’ Kızardığımı hissettirdi, utanmama rağmen, bu mesajı yerine ulaştıracağıma söz verdim. ‘Şimdi bizi bir lokantaya götürecekmiş, Eski Budapeşte’nin havasını taşıdığı için çok hoşuna gidermiş.’

Dakikalar sonra, üçümüz Eva teyzenin özel arabasına –bu pek proleter arabasına benzemiyordu doğrusu– binmiştik, Helen teyzesinin talimatıyla bana bir yerleri işaret ediyordu. Eva teyze, görüşmelerimizin hiçbirinde benimle tek kelime bile İngilizce konuşmadı ama bunun daha çok protokol meselesi –Batı karşıtı bir protokol mesela– olduğunu düşündüm, çünkü Helen’le konuştuğumuzda, Eva teyze, Helen daha kendisine tercüme etmeden ne dediğimizi anlıyordu. Bu durum sanki Eva teyzenin, işlerin burada Batı’dan çok daha farklı olduğunun, Batılılara mesafeli hatta önyargılı davranıldığının, ancak tek başına bir Batılının hoş bir insan olmasının gayet muhtemel olduğunun ve Macar misafirperverliğini hak ettiğinin dilsel bir şekilde ifadesiydi. Sonunda onunla Helen aracılığıyla konuşmaya alıştım.

Aramızdaki iletişim zaman zaman tercüman gerektirmiyordu. Nehir kenarında yapılan yeni bir görkemli yolculuktan sonra, Szechenyi Lanchid yani Szechenyi Köprüsü’nü geçtik. On dokuzuncu yüzyıl mühendisliğinin harikalarından biri olan köprüye, Budapeşte’nin güzelleştirilmesine çok büyük katkıları olan Kont İstvan Szechenyi’nin adı verilmişti. Köprüye çıktığımız anda, Tuna’nın üzerinde yansıyan güneş ışığı her yeri kapladı, Buda’nın bütün kaleleri ve kiliseleri bir anda altın ve bronz rengiyle yıkandı. Köprü’nün kendisi başlı başına bir zarafet örneğiydi, iki ucu aslanlarla süslenmiş olan köprü, iki devasa kemerden oluşuyordu. Hayranlıkla yutkundüğümü gören Eva teyzenin yüzü gülümseme ile aydınlandı,

aramızda oturan Helen de gururla gülümsüyordu. ‘Muhteşem bir şehir burası,’ dedim. Eva teyze, sanki büyüttüğü çocuklarından biriymişim gibi kolumu sıktı.

Helen, teyzesinin kendisinden köprünün yeniden yapılmasıyla ilgili bana bilgi vermesini istediğini söyledi. ‘Budapeşte savaşta çok hasar gördü,’ dedi. ‘Köprülerimizden biri, hâlâ tam olarak tamir edilemedi, birçok bina da hasar gördü. Şehrin her tarafında binaların onarılmakta olduğunu görürsün zaten. Ancak bu köprü –nasıl dersiniz– yapılışının yüzüncü yılı şerefine 1949’da tamir gördü, bununla çok gurur duyarız. Bu onarımı bizzat teyzem örgütlediği için ben özellikle gurur duyarım.’ Eva teyze gülümsedi ve başını salladı, sonra konuşmalarımızı anlamıyormuş gibi yapması gerektiğini hatırladı.

Bir süre sonra, sanki bir kalenin altından geçiyormuş gibi duran bir tünele girdik. Eva teyze, Jozsef Attila caddesinde en sevdiği “Tamamen Macar” lokantalardan birini seçmişti. Budapeşte’nin cadde-lerinin isimlerine hayran olmuştum, bazıları bana egzotik ve tamamen yabancı geliyordu, bazıları ise sadece kitaplarda okumuş olduğum kişilerin ismini taşıyordu. Jozsef Attila caddesi, şehrin tamamı gibi terbiyeli bir görkemle uzanıyordu, eğrilerinin üstünde yemek yiyen barbar Hun akıncılarının dörtnala gittiği çamurlu yollarla alakası yoktu. Lokanta sessiz ve zarif bir yerdi. Şef garson, Eva tezeyi ismiyle selamlayarak telaşla yanımıza geldi. Eva teyze, kendisinin böyle karşılanmasına alışkın görünüyordu. Bir iki dakika sonra lokantanın en güzel masasına oturmuş, eski binalara ve ağaçlara, yazlık giysileri içinde caddeden gelip geçen yayalara ve şehrin içinde fink atan küçük gürültülü arabalara bakıyorduk. Memnuniyetle içimi çekerek arkama yaslandım.

Eva teyze, bizim adımıza da sipariş verdi. Âdet gereği, ilk tabak yemeklerle birlikte *palinka* dedikleri ve Helen’in kayısıdan damıtılarak yapıldığını izah ettiği sert bir içki geldi. ‘Şimdi, çok güzel bir şey yiyeceğiz,’ dedi Eva teyze Helen aracılığıyla. ‘Biz buna *horthobayi palacsinta* diyoruz. Bu dana etli bir börek aslında, Macar çobanların geleneksel yemeği. Beğeneceksin.’ Beğendim, sonra gelen bütün yemekleri de beğendim zaten; haşlanmış etler ve sebzeler, patatesler, salamlar ve katı yumurtalar, salatalar, yeşil fasulye ve koyun eti, enfes kahverengi ekmek. O ana kadar ne kadar acıkmış olduğumun farkına bile varmamıştım. Helen ve teyzesinin, hiçbir terbiyeli Ame-

rikan kadınının ortalık yerde göstermeye cesaret edemeyeceği bir keyif ve iştahla yemek yedikleri dikkatimi çekti.

Sadece yemek yiyeceğimizi düşünmek bir hataydı tabii ki. İlk yemekler geldikten ve bütün gelenekler yerine getirildikten sonra, Eva teyze konuştu, Helen tercüme etti. Zaman zaman ben de sorular sordum ama, yemek yediğimiz sürenin çoğunda bir yandan yemek yiyip bir yandan da anlatılanları sindirmeye çalışıyordum. Eva teyze benim tarihçi olduğumu aklından bir an bile çıkartmıyordu. Macar tarihine olan ilgisizliğim dikkatinden kaçmadığı için, yarınki konfe-ransta onu rezil etmeyeceğime emin olmak istiyordu herhalde ya da vatanseverliği tutmuştu. Hangi nedenle olursa olsun, sürekli konuş-tu, öyle ki, ben hareketli canlı yüzüne bakarak Helen'in tercüme et-mesine gerek kalmadan, bir sonraki cümlesinin ne olacağını tahmin etmeye başlamıştım artık.

Örneğin, ülkelerimizin dostluğuna *palinkalarını*zi tokuşturmayı bitirdikten sonra, Eva teyze yediğimiz çoban böreğini Budapeş-te'nin tarihiyle süsledi... Burası bir zamanlar Aquincum adlı bir Ro-ma garnizonuymuş, hâlâ çevrede Romalılardan kalma kalıntılara rastlamak mümkünmüş... Atilla ve Hunların beşinci yüzyılda bura-yı nasıl Romalıların elinden aldığını canlı bir şekilde anlattı. Osman-lılar daha sonra gelmişler. Haşlanmış et ve sebzenin yanında –bu ye-meğe Helen *gulyas* dedi, sert bakışıyla bunun Macarlar tarafından başka bir isimle anılan gulas olmadığını belirtmeyi de unutmadı– dokuzuncu yüzyılda bu bölgenin Macarlar tarafından nasıl istila edildiği anlatıldı, annemin köfte ve peynirli makarnasından çok da-ha güzel olduğu kesin olan patates ve salamin yanında da Kral I. Stephen'a –daha sonra Aziz İstvan olarak bilinecekti– milattan son-ra 1000 yılında Papa tarafından nasıl taç giydirildiğini dinledik. 'Hayvan postlarına bürünmüştü,' dedi Helen aracılığıyla, 'ama Ma-caristan'ın ilk kralı oldu ve Macarları Hristiyanlaştırdı. Adını Bu-dapeşte'nin her yerinde görebilirsin.'

Artık bir lokma bile yiyecek halim kalmadığını söylerken, iki garson Avusturya-Macaristan sarayından çıkmış gibi pastalar ve tep-siler dolusu turtalarla belirdi, hepsi de çikolata ve çırpılmış krema kaplıydı. Yanında da kahve... Espresso, diye açıkladı Eva teyze. So-nuç olarak bunların hepsine midemizde yer bulundu. 'Kahvenin Budapeşte'de trajik bir tarihi vardır,' diye tercüme etti Helen. 'Uzun

süre önce... aslında 1541 yılında, I. Süleyman, bizim generallerimizden Balint Török'ü otağına yemeğe davet etmiş, yemeğin sonunda, kahvesini içerken –kendisi kahve tadan ilk Macarmış– Süleyman, onlar yemek yerken Türk akıncıların Buda kalesini ele geçirmiş olduğunu söylemiş. İçtiği kahvenin acılığını düşünebiliyor musun?’

Yüzündeki ışıklı gülümseme yerini hüzne bırakmıştı. Osmanlılar, dedim bir kez daha içimden, ne kadar akıllı ve ne kadar rafine bir estetikle kurnaz taktiklerin bir karışımı. 1541 yılında yaklaşık bir asırdır İstanbul'u ellerinde tutuyorlardı, bunu hatırlamak beni, kalıcı güçlerini, Avrupa'nın içlerine kadar yayılışlarını, ancak Viyana kapılarına geldiklerinde durduruluşlarını hatırlattı. Tıpkı diğer Hıristiyan yoldaşları gibi Voyvoda Drakula'nın onlara karşı verdiği savaş, David'in Goliath'a karşı verdiği savaşa benziyordu, ancak o David'in yarısı kadar bile başarılı olamamıştı. Öte yandan, sadece Eflak'ta değil, Macaristan, Yunanistan ve Bulgaristan gibi çeşitli Doğu Avrupa ve Balkan ülkelerindeki bir avuç soylunun mücadelesi para etmemiş, hepsi sonunda Osmanlı idaresine teslim olmuşlardı.

‘Türkler bu bölgeyi ikinci kez işgal ediyorlardı aslında.’ Helen kahvesinden bir yudum aldı ve sanki dünyanın hiçbir yerinde bu kadar güzel kahve bulamıyormuş gibi doyumla içini çekti. ‘Janos Hunyadi onları 1456'da Belgrad'da yenmişti. Kral İstvan ve Kral Matthias Corvinus'la birlikte en büyük kahramanlarımızdan biridir, kendisi yeni kaleyi ve sana söz ettiğim kütüphaneyi yaptırmıştır. Yarın sabah öğle saatlerinde kilise çanlarının sesini duyunca, Hunyadi'nin asırlar önce kazandığı zaferi hatırlarsın. Her gün onu anmak için hâlâ çalışıyorlar.’

‘Hunyadi,’ dedim düşünceli bir sesle. ‘Geçen gece ondan söz etmiştin. Zaferi 1456'da mı kazandı dedin?’

Birbirimize baktık. Drakula'nın yaşam süresi içinde kalan her tarih aramızda bir tür sinyal olmuştu sanki. ‘O sıralarda Eflak'taydı,’ dedi Helen alçak sesle. Hunyadi'den söz etmediğini biliyordum, çünkü Drakula'nın adını herkesin arasında anmamak konusunda aramızda sessiz bir anlaşma vardı.

Eva teyze bu sessizliği hemen fark etti. ‘Hunyadi mi?’ diye sordu, sonra Macarca bir şeyler söyledi.

‘Teyzem, Hunyadi'nin yaşadığı döneme özel bir ilgi mi duyduğunu soruyor,’ diye açıkladı Helen.

Ne diyeceğimi bilemedim, bu nedenle Avrupa tarihinin tamamını ilginç bulduğumu söyledim. Bu belirsiz cevap Eva teyzenin kaşlarını çatarak zeki bakışlarını üstüme dikmesine neden oldu. Dikkatini başka yöne çekmeliydim. 'Lütfen Bayan Orban'a söyler misin, acaba ben de ona bazı sorular sorabilir miyim?'

'Elbette,' dedi Helen, gülümsemesinden ricamın arkasındaki amacı anladığını fark ettim. Söylediklerimi teyzesine tercüme edince, Bayan Orban zarif bir merakla bana döndü.

'Merak ediyorum da,' dedim, 'Batı'da Macaristan'ın liberalizme kaydığı söyleniyor, bu doğru mu?'

Bu kez Helen'in yüzünde kaygı belirdiğini gördüm, masanın altından ünlü tekmelerinden birini beklemeye başladım, ama teyzesi başını sallayınca, sorumu tercüme etmeye başladı. Eva teyze sorumu anlayınca, hoşgörülü bir ifadeyle gülümsedi ve konuşmaya başladı, cevabı çok nazikti. 'Biz Macaristan'da her zaman bağımsızlığımıza ve kendi yaşam tarzımıza değer vermişizdir. Bu yüzden de Osmanlı ve Avusturya idaresinde yaşamak bize çok zor gelmiştir hep. Macaristan'ın gerçek hükümeti, her zaman insanların ihtiyaçlarına cevap vermek için çabaladı. Devrim, işçilerimizin üstünden baskıyı kaldırıp yoksulluğa son verdiğinde, biz kendimiz için ne yapmamız gerektiğini biliyorduk zaten.' Gülümseyişi derinleşti, keşke o gülümsemenin ardındakileri daha iyi okuyabilseydim. 'Macar Komünist Partisi, kendini her zaman günün gereklerine göre ayarlamayı bilmiştir.'

'Yani, Macaristan'ın İmre Nagy başkanlığındaki hükümet sayesinde ilerlediği kanısındasınız.' Şehre adım attığım andan beri, Macaristan'ın yeni ve şaşırtıcı bir şekilde liberal başbakanının, yönetimi katı komünist başbakan Rakosi'den devraldığından beri ne tür değişiklikler yaptığını merak ediyordum, acaba gazetelerde okuduğumuz halkın desteğinden memnun muydu? Helen biraz kaygılı bir şekilde tercüme etti. Ancak, Eva teyze gülümsemeye devam etti.

'Bakıyorum güncel olaylarla ilgilisiniz delikanlı.'

'Dünya her zaman ilgimi çekmiştir. Benim inancıma göre, tarih bugünden kaçmayı değil bugünü daha iyi anlamamızı sağlar.'

'Çok bilgece. O halde merakınızı gidereyim. Nagy, halkımızın kendisine olan desteğinden çok memnun, reformlarıyla şanlı tarihimize büyük katkılarda bulunacak.'

Eva teyzenin aslında hiçbir şey söylemediğini anlamam birkaç dakika sürdü, bu diplomatik stratejisi sayesinde Sovyet yanlısı hükümetler döneminde de daha sonra iktidara gelen reformcular döneminde de yerini korumayı başarmıştı. Nagy hakkında kişisel düşüncesi ne olursa olsun, şu anda onun hükümetinde çalışan bir memurdu. Belki de Nagy'nin Budapeşte'de yarattığı bu açıklık sayesinde, yüksek düzeyli bir devlet memuru bir Amerikalıyı yemeğe götürebiliyordu. Güzel siyah gözlerindeki pırıltı belki de bir onaydı, bundan emin değildim, ama daha sonra ortaya çıktı ki, haklıymışım.

'Şimdi dostum, yarınki konferanstan önce biraz uyumanıza izin vermeliyiz. Yarını iple çekiyorum, daha sonra da tebliğiniz hakkında ne düşündüğümü size söyleyeceğim,' diye tercüme etti Helen. Eva teyze bana tatlılıkla başını salladı, ben de ona gülümsemekten kendimi alamadım. Garson, sanki onu duymuş gibi hemen yanibaşında belirdi, hesabı istemek üzere hamle yaptım ama havaalanında para bozdurmuş olmama rağmen, bu güzel yemeğin hesabını ödemeye kalkmakla nezaket kurallarını çiğneyip çiğnemediğimi bilmiyordum. Eğer bir hesap varsa bile, daha ben görmeden ortadan kayboldu ve görünmez bir şekilde ödendi. Vestiyerde Eva teyzenin ceketini tuttum, beklemekte olan arabaya bindik.

O görkemli köprünün ayağında Eva mırıltıyla bir şeyler söyledi, şoför arabayı durdurdu. Dışarı çıkıp, karanlık suların üstünde göz kırpmakta olan Peşte'nin ışıklarına baktık. Rüzgâr biraz serinlemişti, İstanbul'daki sıcak havadan sonra yüzüme çok sert bir bıçak gibi çarptı. Orta Avrupa ovalarının önümde uçsuz bucaksız uzanmakta olduğunu hissettim. Karşıımızdaki manzara, bütün hayatım boyunca görmek istediğim bir manzaraydı. Orada durup Budapeşte'nin ışıklarına bakmakta olduğuma bir an inanamadım.

Eva teyze alçak sesle bir şeyler söyledi. Helen tercüme etti, 'Şehrimiz her zaman çok büyük bir şehir olmuştur.' Sonraları bu sözlerini son derece canlı bir şekilde hatırladım. O günden yaklaşık iki yıl sonra Eva Orban'ın yeni reformcu hükümete olan bağlılığının ne kadar gerçek olduğunu anlayacaktım. İki oğlu, 1956 yılında Sovyetlere karşı başlayan öğrenci ayaklanmasında bir meydanda Sovyet tanklarına karşı direnirken ölecekti. Eva, Sovyet kuklası yeni Macar hükümetinden kaçan on beş bin kişiyle birlikte Yugoslavya'ya yerleşecekti. Helen ona defalarca yazmış ve Amerika Birleşik Devletle-

ri'ne gelmesi için ısrar etmişti. Ancak Eva, göçmen olarak başvurmayı bile reddetti. Birkaç yıl önce onu bulmak için tekrar bir çaba gösterdim, ama başarılı olamadım. Helen'i kaybettiğim zaman, Eva teyzeyle bağlantıyı da yitirdim.”

“ERTEŞİ SABAH kendimi küçük ve sert yatağımın üstündeki yaldızlı tombul meleklerle bakarken buldum ve bir an nerede olduğumu hatırlayamadım. Bu sevimsiz bir duyguydu; kendimi evimden çok uzaklara sürüklenmiş hissediyor, New York’ta mı, İstanbul’da mı, Budapeşte’de mi yoksa başka bir şehirde miyim, bilemiyordum. Uyanmadan önce bir kâbus görmüştüm sanki. Kalbimdeki sızı bana Rossi’nin kayboluşunu hatırlattı, bu duygu genel olarak sabah uyanıldığında hissettiğim ilk şey oluyordu son zamanlarda. Acaba, dedim, rüyamda onu bulabileceğim uğursuz bir yere mi gitmiştim?

Helen’i otelin yemek salonunda Macarca gazetelerden birine gömülmüş –bu dilin yazılmış hali de bana umutsuzluk veriyordu, çünkü başlıklardan hiçbir şey anlayamıyordum– bir şekilde buldum. Beni neşeyle el sallayarak selamladı. Gördüğüm rüya, gazete başlıkları ve yaklaşmakta olan konuşmam nedeniyle yaşadığım gerginlik yüzümden okunuyordu herhalde çünkü ona yaklaştığımda bana soru dolu bir ifadeyle baktı. ‘Ne kadar üzgün görünüyorsun. Voyvod’yu mu düşünüyordun yine?’

‘Hayır, uluslararası konferansları düşünüyordum.’ Oturdum, önümde beyaz bir peçete açıp ekmek sepetine uzandım. Otel, bütün dö-kük haline karşın örtülerinin ve çarşaflarının temizliğine büyük bir özen gösteriyordu besbelli. Tereyağı ve reçel sürdüğüm ekmekler mükemmeldi, birkaç dakika sonra getirdikleri kahve de öyle.

‘Merak etme,’ dedi Helen ‘Sen onları...’

‘Hepsinin hakkından gelir miyim?’ dedim çabucak.

Güldü, ‘Sayende dilim gelişiyor,’ dedi, ‘ya da belki mahvoluyor.’

‘Dün gece teyzenin yanında pek keskindi yalnız,’ bir dilim ekmeğe daha tereyağı sürdüm.

‘Yorgunluğun geçmiş anlaşılan.’

‘Eva’nın, Romanya’dan buraya nasıl geldiğini ve bu kadar yüksek bir göreve nasıl yükseldiğini merak ediyorum. Tabii eğer anlatmanda bir sakınca yoksa.’

Helen kahvesinden bir yudum aldı. 'Kaderin bir oyunu sanırım. Ailesi çok yoksulmuş... Transilvanya'da şu anda var olmayan bir köyde yaşıyorlarmış. Büyükannemle büyükbabamın dokuz çocukları varmış. Eva üçüncüsü. Onu altı yaşındayken çalışmaya göndermişler çünkü paraları yokmuş ve ona bakamıyorlarmış. Köyün dışında bir yerde villaları olan zengin Macarların yanında çalışmaya başlamış. İki savaş arasında Transilvanya'da yaşayan çok Macar toprak sahibi vardı. Trianon anlaşması ile sınırlar değişince kimileri orada kimileri burada kaldı.'

Başımı salladım. 'Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra sınırları yeniden düzenleyen anlaşma mı?'

'Aferin. Neyse Eva, çok küçük yaşlardan itibaren çalışmaya başlamış. O ailenin kendisine çok iyi davrandığını söylerdi bana. Pazar günleri onu eve yolladıkları için ailesinden kopmamış. On yedi yaşına geldiğinde, yanında çalıştığı kişiler Budapeşte'ye dönmeye karar vermişler onu da yanlarına almışlar. Burada genç bir gazeteci ve devrimciyle tanışmış. Janos Orban'la yani. Birbirlerine âşık olup evlenmişler. Janos, savaştan sağ dönmeyi başarmış.' Helen içini çekti. 'Birinci Dünya Savaşı'nda Macar erkekleri çok kayıp verdi. Polonya'da, Rusya'da toplu mezarlara gömülmüşler hep... Her neyse, Orban, savaştan sonra koalisyon hükümetinde önemli görevler üstleniyor. Büyük devrimimizden sonra da kabinede görev alıyor. Sonra bir araba kazasında öldü, Eva oğullarını büyüttü ve kocasının siyasi görevlerini sürdürdü. İnanılmaz bir kadındır. Kişisel inançlarını hiçbir zaman bilmedim... bazen onun politikaya karşı duygusal anlamda mesafeli olduğunu düşünürüm, bu işi mesleği olarak yapıyor-muş gibi yani. Bence eniştem tutkulu bir insandı, Leninist doktrinin inançlı bir takipçisi ve katliamlarını öğrenene kadar da büyük bir Stalin hayranıydı. Teyzem de öyledir diyemem, ama kendine çok müthiş bir kariyer yaptı. Bunun sonucunda oğulları, olabilecek her türlü imkândan yararlandılar, bu gücünü bana yardım etmek için de kullandı ayrıca, sana anlatmıştım.'

Dikkatle dinliyordum. 'Peki annenle sen nasıl gelmişsiniz buraya?'

Helen yine içini çekti. 'Annem Eva'dan on iki yaş daha küçük. Ailedeki küçük çocuklar arasında Eva'nın en sevdiği oymuş. Eva Budapeşte'ye götürüldüğü sırada annem daha beş yaşındaymış.

Sonra on dokuz yaşında evlenmeden hamile kalmış. Ailesinin ve köydekilerin anlayacağından korkmuş... o kadar geleneklerine bağlı bir kültürde bu, dışlanmak ve açlıktan ölmek anlamına gelen bir durum. Eva'ya yazmış ve yardım istemiş, sonra teyzem ve eniştem onun Budapeşte'ye gelmesini sağlamışlar. Eniştem onu, çok iyi korunan sınırdaki karşılamış ve şehre getirmiş. Teyzem bir keresinde eniştemin sınırdaki memurlara anormal yüksek bir rüşvet ödediğini söylemişti. Transilvanyalılar, Macarlardan nefret ederler, özellikle de barış anlaşmasından sonra. Annem, eniştemi çok severdi. Onu o feci durumdan kurtardığı için değil sadece, hiçbir zaman geldiği yeri hatırlatmadığı için. Eniştem öldüğünde annem çok sarsılmıştı. Çünkü onu Macaristan'a getiren ve yepyeni bir yaşama başlamasını sağlayan kişiydi eniştem.'

'Ve sonra da sen doğuyorsun,' dedim yavaşça.

'Derken ben doğuyorum, Budapeşte'de bir hastanede, teyzem ve eniştem annemin beni büyütmesine ve okutmasına da yardım ediyorlar. Ben ortaokula başlayana kadar onlarla birlikte yaşadık. Savaş döneminde Eva bizi köye götürdü ve her zaman yiyecek bulmayı becerdi. Annem de burada eğitim gördü, Macarca öğrendi. Bana Romence öğretmeyi reddetmiştir, ama bazen uykusunda Romence sayıkladığını duyduğum olurdu.' Bana acı bir bakışla baktı. 'Eğer teyzem ve eniştem olmasaydı, annem bir dağbaşında kurtlar tarafından parçalanacaktı herhalde. İkimiz birden aslında.'

'Eniştenle teyzene ben de teşekkür borçluyum o zaman,' dedim alaycı bakışlarından korkarak, kendime hemen bir kahve daha koydum.

Helen hiç cevap vermedi, bir dakika sonra da çantasından bazı kâğıtlar çıkardı.

'Tebliğin üzerinden bir kez daha geçelim mi?'

Dışarıdaki sabah güneşi ve serin hava benim için türlü belalarla doluydu, üniversiteye doğru yürürken düşünebildiğim tek şey, yaklaşmakta olan o kaçınılmaz an, yani tebliğimi okuyacağım andı. Bundan önce sadece bir kez bir tebliğ vermiştim, bu da, bir yıl önce Rossi'nin organize ettiği Hollanda sömürgeciliği ile ilgili bir konferansta yaptığımız ortak sunumdu. Tebliğin yarısını o yarısını ben yazmıştık. Benim bölümüm, yirmi dakika süren, daha tek kelimesini bile yazmadığım tezimin nasıl olacağına ilişkin sefil bir konuş-

maydı. Rossi ise, Hollanda'nın kültürel iklimi, Hollanda donanmasının askeri üstünlüğü, sömürgeciliğin kökenleri üzerine parlak ve geniş kapsamlı bir tebliğ sunmuştu. Olayın bütününe ilişkin eşitsizliğe rağmen, beni de başarısına ortak etmiş olması bana büyük bir onur vermişti. Kürsüdeki güvenli duruşu, sanki karşısındaki izleyicileri bu konferansa çeken benmişim gibi sırtıma övgüyle vuruşu beni ayakta tutmuştu. Ama bugün tek başıyındım. Sönük bir sunum olma ihtimali beni dehşete düşürüyor, sadece Rossi olsa ne yapardı diye düşünerek biraz olsun rahatlıyordum.

Parlak gün ışığında zarif Peşte uzanıyordu önümüzde. Savaşta yerle bir edilmiş görkemi inşa –yeniden inşa demek daha doğru olacak– halindeydi. Birçok evin üst katlarında hâlâ duvarlar ve pencereler yoktu, hatta bazılarında üst katlar tamamen yıkılmıştı. Keşke biraz daha yürüyebilsek ve Peşte'yi daha çok görebilsem diye düşündüm, ama aramızda, sabah oturumuna mutlaka katılmayı ve böylece oradaki varlığımızı olabildiğince meşrulaştırmayı kararlaştırmıştık. 'Ayrıca daha sonra yapmak istediğim bir şey daha var,' dedi Helen düşünceli bir sesle. 'Kapanmadan önce üniversite kütüphanesine gideceğiz.'

Bir gece önce resepsiyona katıldığımız binanın önüne geldik. Helen durdu. 'Senden bir ricam var.'

'Elbette, nedir?'

'Geza Jozsef'le yolculuklarımızı konuşma ya da birini aradığımızı sakın söyleme.'

'Böyle bir şey yapmaya niyetim yoktu,' dedim öfkeyle.

'Ben seni sadece uyarıyorum. Çok çekici olabiliyor.' Eldivenli elini gönül alıcı bir hareketle kaldırdı.

'Peki.' Barok kapıyı açtım, ona yol verdim ve içeri girdik.

İkinci kattaki konferans odasında, bir gece önce gördüğüm insanların çoğu sıralar halinde yerleştirilmiş sandalyelere oturmuşlar, canlı bir ifadayla konuşuyorlar, ellerindeki sayfaları karıştırıyorlardı. 'Tanrım,' diye mırıldandı Helen. 'Antropoloji bölümü de burada.' Bir dakika sonra bir sürü insan çevresini sardı. Onu, eski arkadaşları ve yıllarca birlikte çalıştığı meslektaşlarına gülümserken gördüm, kalbimi bir yalnızlık dalgası sardı. Beni gösteriyor, uzaktan beni tanıtmaya çalışıyordu ama sel gibi akan konuşmalar ve anlamsız Macarca aramıza aşılması imkânsız bir bariyer koymuştu bile.

O sırada biri omzuma vurdu, muhteşem Geza karşında belirdi. Elimi sıkışı ve gülümsemesi sıcaktı. 'Şehrimizi beğendiniz mi?' diye sordu. 'Her şey zevkinize uygun mu?'

'Her şey,' dedim aynı sıcaklıkla. Helen'in tembihini aklımın bir köşesinde tutuyordum, ama bu adamı sevmemek çok güçtü.

'Ah, çok memnun oldum' dedi. 'Tebliğınızı bugün öğleden sonra mı veriyordunuz?'

Öksürdüm. 'Evet,' dedim, 'evet, öyle. Peki ya siz, bugün siz de konuşacak mısınız?'

'Ah, hayır, ben yokum,' dedi. 'Aslında, beni çok fazla ilgilendiren bir konu üstünde çalışıyorum son zamanlarda. Ama daha tebliğ yazacak kadar çok ilerleyemedim.'

'Nedir konunuz?' diye sormaktan kendimi alamamıştım, ama o anda, bembeyaz bir perukaya benzeyen saçlarıyla Profesör Sandor kürsüye çıktı ve konferansın başlayacağını haber verdi. Kalabalık, adeta tele dizilen kuşlar gibi sandalyelere büyük bir düzen içinde dağıldı. Arkalarda bir yerde Helen'in yanına oturdum ve saatime bir göz attım. Daha dokuz buçuktu, yani çok vaktim vardı. Geza Jozsef önlerde bir sıraya oturmuştu, oturduğum yerden düzgün sırtını görebiliyordum. Çevreme bakınca, bir önceki geceden tanıdık yüzler çarptı gözüme. Heyecanlı, azıcık da pasaklı bir topluluktu bu, herkes Profesör Sandor'a bakıyordu.

'Guten morgen,' diye söze başlarken, mikrofon, beyaz gömlekli ve siyah kravatlı bir adam gelip düzeltene kadar öttü. 'Günaydın sevgili dostlarımız, *Guten morgen*, *bonjour* hepiniz Budapeşte Üniversitesi'ne hoş geldiniz. Avrupalı tarihçilerin ilk büyük...' Burada mikrofon tekrar ötmeye başladı, bazı sözlerini kaçırdık. Profesör Sandor'un İngilizcesi de tükenmişti herhalde ki, bir süre sonra Marcarca, Almanca ve Fransızca karışımı bir dille konuşmaya başladı. Fransızca ve Almancalardan, öğle yemeğinin saat on ikide verileceğini ve dehşet içinde kalarak, benim en önemli konuşmacı olduğumu, konferansın zirvesini oluşturduğumu, çok seçkin Amerikalı bir akademisyen olduğumu, sadece Hollanda tarihi üzerine değil, ayrıca Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomisi ve Amerika Birleşik Devletleri'nde işçi hareketleri üzerine de uzman olduğumu (Eva teyze bunu kendisi mi uydurmuştu yoksa?), Rembrandt çağında Hollanda Ticaret Loncaları üzerine yazmakta olduğum kitabımın gelecek

yıl yayınlanacağını ve beni son dakikada programa dahil edebildikleri için çok şanslı olduklarını da öğrendim.

Bu, aklıma gelebilecek en çılgınca şeylerden bile feci bir durumdu, eğer bir payı varsa Helen'e bunları ödeteceğime yemin ettim. Salodaki seyircilerin çoğu dönmüş bana bakıyorlar, zarafetle gülümüyorlar, başlarını sallıyorlar ve beni birbirlerine gösteriyorlardı. Helen yanımda ciddi bir ifadeyle oturuyordu, ancak siyah ceketinin omuz kısmındaki küçük sarsıntı bana –ve umarım sadece bana– bir şey hatırlatıyordu, mükemmel bir şekilde bastırılmakta olan gülme isteği. Sakin görünmeye çalışıyor ve bunun, evet bunun bile Rossi için olduğunu unutmamaya çalışıyordum.

Sandor kükremeyi bıraktıktan sonra, ufak tefek kel bir adam ortaçağda ticaret üzerine bir tebliğ sundu. Onu mavi elbiseli, kıvrak saçlı bir kadın izledi, onun konusu Budapeşte'nin tarihi ile ilgiliydi, ama ben ikisini de takip edemedim. Yemekten önceki konuşmacı Londra Üniversitesi'nden genç bir akademisyendi –benimle aynı yaşlarda görünüyordu– Macar bir felsefe öğrencisinin Almanca'ya çevirdiği konuşması şükür ki İngilizceydi (Bu da garipti, on yıldan az bir süre önce Almanlar Budapeşte'yi yerle bir etmişlerdi neredeyse, ama Almancanın Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun resmi dili olduğunu kendime hatırlattım). Profesör Sandor genç adamı sunarken adının Hugh James olduğunu söylemişti, Doğu Avrupa tarihi profesörü idi.

Profesör James, kahverengi tüvit bir takım giymiş, zeytin yeşili kravat takmış, sağlam yapılı bir adamdı. Kıyafetiyle ve sanki gülmesini tutuyormuş gibi haliyle tipik bir İngilizdi işte. Seyircilere bakarken gözlerini kırptırdı ve hepimize tatlılıkla gülümsedi. 'Bir gün Budapeşte'ye gelebileceğimi hiç sanmıyordum,' dedi bakışlarını üstümüzde gezdirerek, 'ama, Doğu Avrupa'nın bu en büyük şehrinde, Doğu ve Batı arasındaki kapıda bulunmaktan dolayı büyük bir memnuniyet duyuyorum. Şimdi yüksek izinlerinizle birkaç dakikanızı almak ve Osmanlı Türklerinin, 1685'de başarısızlıkla sonuçlanan Viyana kuşatmasının ardından arkalarında bıraktıkları mirasa ilişkin birkaç söz etmek istiyorum.'

Durakladı ve gülümseyerek ilk cümlelerini hevesle Almancaya çevirmekte olan felsefe öğrencisine baktı. Dilleri değiş tokuş ede-

rek, bu şekilde devam ettiler. Ama Profesör James, yazdıklarına sadık bir şekilde konuşsa iyi ederdi, çünkü öğrenci ona zaman zaman dehşet dolu bir ifade ile bakıyordu. 'Hepimiz, kruvasanın nasıl ortaya çıktığını biliriz kuşkusuz. Parisli bir aşçı, Viyanalıların Osmanlılara karşı kazandıkları zaferin şerefine yapmıştır bu çöreği. Kruvasan, Osmanlı bayrağındaki hilalin simgesidir. Batılılar, bu simgeyi her gün kahveleriyle birlikte afiyetle midelerine indirirler.' Çevresine baktı, sonra birden, tıpkı benim gibi, bu heyecanlı Macar akademisyenlerin ne Paris'i ne de Viyana'yı görmediklerini idrak etti. 'Evet... peki, Osmanlıların geride bıraktıkları mirası tek bir kelimeyle özetlemek mümkündür herhalde: Estetik.'

Bir düzine Orta ve Doğu Avrupa şehrinde mimariyi, oyunları, âdetleri, baharatları ve iç mimariyi anlatarak, devam etti. Sözlerinin tamamını anlıyor olmanın verdiği rahatlıkla büyük bir hayranlıkla dinledim onu. Konuştukça İstanbul'da gördüklerimi tekrar hatırladım, özellikle James, Budapeşte'deki Türk hamamlarını, Saraybosna'daki Osmanlı ve Avusturya Macar binalarını anlatırken. Topkapı Sarayı'nı anlatmaya başladığında, kendimi hevesle başımı sallarken yakaladım ve biraz daha tedbirli davranmam gerektiğini hatırladım.

Konuşmayı takip eden alkış tufanının ardından, Profesör Sándor hepimizi yemek salonunda öğle yemeğine davet etti. Akademisyenlerin ve yemeklerin arasından, bir masaya oturmuş olan Profesör James'i bulmayı başardım. 'Size katılabilir miyim?'

Bana gülümseyerek karşılık verdi. 'Elbette, elbette, Ben Hugh James, nasılsınız?'

Ben de kendimi tanıttım, el sıkıştık. Karşısına oturduğumda, birbirimize dostça bir merakla baktık. 'Ah,' dedi, 'demek konferansın yıldız konuşmacısı sizsiniz. Konuşmanızı dört gözle bekliyorum.' Yakından bakınca, benden on yaş daha yaşlı görünüyordu, çok açık kahverengi, sulu ve hatta biraz patlak gözleri vardı. Tıpkı bir av köpeğinki gibi. Telaffuzundan, İngiltere'nin kuzeyinden olduğunu anlamıştım.

'Teşekkür ederim,' ederim dedim tedirginliğimi belli etmemeye çalışarak. 'Sizin konuşmanızın her satırından büyük bir zevk aldım. Gerçekten çok geniş bir alanı kaplıyor. Bilmem acaba hocamı tanır mısınız, Bartholomew Rossi, o da İngilizdir.'

‘A, elbette!’ Hugh James peçetesini heyecanla açtı. ‘Profesör Rossi en sevdiğim yazarlardan biridir... Kitaplarının çoğunu okudum. Onunla mı çalışıyorsunuz? Ne kadar şanslısınız.’

Helen’i gözden kaybetmişim, ama o anda birden açık büfenin önünde, yanında Geza’yla gözüme çarptı. Geza, heyecanla kulağına bir şeyler söylüyordu, sonra Helen önde o arkada salonun öteki ucundaki küçük bir masaya doğru ilerlediler. Helen’in yüzündeki ekşi ifadeyi görebiliyordum, ama bu ifade, durumu benim için daha katlanabilir bir hale getirmiyordu. Geza ona doğru eğilmişti, Helen tabağına bakarken, o Helen’in yüzüne bakıyordu. Ona ne söylediğini öğrenmek için duyduğum arzudan delirecektim neredeyse.

‘Yani,’ dedi, Hugh James, hâlâ Rossi’den söz ediyordu... ‘Bence Yunan tiyatrosu üzerine yaptığı çalışmalar muhteşemdir. Bu adamın elinden hiçbir şey kurtulmaz.’

‘Evet,’ dedim dalgın bir ifadeyle. ‘Amforadaki Hayalet’ başlıklı bir makale üzerinde çalışıyor son zamanlarda, Yunan trajedilerindeki sahne aksesuarları hakkında.’ Birden, Rossi’nin meslek sırlarını ifşa ettiğimi fark ederek sustum. Ama eğer ben kendimi susturmasaydım bile, Profesör James’in yüz ifadesi mutlaka susturacaktı.

‘Ne dediniz?’ dedi, hayrete düşmüş olduğu görülüyordu. Çatalını ve bıçağını masanın üstüne koydu, yemeğini bıraktı. ‘Amforadaki Hayalet mi dediniz?’

‘Evet,’ dedim. Helen’le Geza’yı bir anda unutmuştum.

‘Ama bu akıl almaz bir şey. Bir an önce Profesör Rossi’ye yazmalıyım o zaman. Bakın, son zamanlarda çok ilginç bir belge geçti elim. On beşinci yüzyılda Macaristan’da yazılmış. Budapeşte’ye gelme nedenim bu zaten... Macaristan tarihinin o dönemini araştırıyordum da. Sonra Profesör Sandor’un izniyle bu konferansa da katılmayı dedim. Her neyse, bu belge Kral Matthias Corvinus tarafından yazılmış ve amforadaki hayaletten söz ediyor.’

Helen’in bir gece önce Kral Matthias Corvinus’tan söz ettiği geldi aklıma, Buda kalesindeki büyük kütüphaneyi o yaptırmamış mıydı? Eva teyze de bir şeyler anlatmıştı onun hakkında. ‘Lütfen,’ dedim aceleyle, ‘açıklayın.’

‘Bakın... biraz aptalca gelecek ama, son birkaç yıldır Orta Avrupa’daki halk efsaneleriyle ilgileniyorum. Aslında baştan eğlence olsun diye başlamıştım, ama sonra, vampir efsanesi beni büyüledi.’

Yüzüne bakakaldım. Komik ve neşeli yüzü ve tüvit ceketi ile eskisi kadar sıradan görünüyordu. Rüya görüyor olmalıydım.

‘Ah biliyorum, çocukça geliyordur size... Kont Drakula falan filan... ama için içine biraz girdiğinizde çok şaşıırıyorsunuz. Yani biliyorsunuz, Drakula gerçekten yaşamış, tabii vampir falan da değil, ama vampirlerle ilgili halk efsaneleriyle bağlantılı olduğu için onun tarihiyle de ilgilendim. Birkaç yıl önce bu konuyla ilgili yazılı malzemeleri toplamaya başladım, tabii bulabildiğimce, çünkü vampir efsaneleri Orta ve Doğu Avrupa köylerinde ağızdan ağıza dolaşır.’

Arkasına yaslandı, parmaklarını masanın üstüne vurmaya başladı. ‘Evet, buradaki üniversite kütüphanesinde çalışırken, Corvinus’un yazdığı bu belge geçti elime. Kendisi, birilerinden, vampirlerle ilgili en eski zamanlara kadar giden belgelerin toplanmasını istiyor. Bu işi kime verdiyse, ki muhtemelen bir tarihçiymiş, iyi bir antropoloğun yapacağı gibi köylere gideceğine, eski Latince ve Yunanca metinleri araştırıyor –Corvinus’un zamanında burada çok sayıda varmış– vampirlerle ilgili bir şey bulabilir mi acaba diye, sonunda bu eski Yunan inanışını –az önce sizin de söz ettiğiniz– amforadaki hayalet mevzuunu buluyor. Eski Yunanistan’da ve Yunan trajedilerinde, amforalara zaman zaman ölü bedenler konulmuş ve Yunan halkı, eğer amforayla ölü gömme töreni gereğince yerine getirilmezse, içinden vampir çıkacağına inanırmış... daha çok emin değilim tabii. Belki Profesör Rossi, amforadaki hayalet üzerine makale yazdığına göre bir şeyler biliyordur. Çok ilginç bir tesadüf değil mi? Aslında modern folklora göre, Yunanistan’da hâlâ vampirler var.’

‘Biliyorum,’ dedim. ‘Vrykolakaslar.’

Bu kez yüzüme bakakalma sırası Hugh James’e gelmişti. Nemli ela gözleri kocaman kocaman oldu. ‘Bunu nereden biliyorsunuz?’ dedi. ‘Yani... kusura bakmayın ama... karşıma böyle bir şey çıkınca birden şaşırdım da...’

‘Vampirlerle ilgilenen biri mi?’ dedim kuru bir sesle. ‘Evet, eskiden ben de şaşıırıyordum ama son zamanlarda alıştım artık. Peki siz nasıl oldu da vampirlerle ilgilenmeye başladınız Profesör James?’

‘Hugh deyin,’ dedi yavaş bir sesle. ‘Lütfen bana Hugh deyin, bakin ben...’ Bir an yüzüme sert bir şekilde baktı ve ben ilk kez bu neşeli ve esprili dış görünüşün altında yatmakta olan ateşli kişiliği gör-

düğümü sandım. ‘Gayet garip bir şeydir, genelde kimseye bundan pek söz etmem ama...’

Daha fazla beklemeye tahammülüm yoktu. ‘Acaba, bir gün, ortasında ejderha resmi olan eski bir kitap mı buldunuz?’ dedim.

Bana neredeyse vahşi bir ifadeyle baktı, sağlıklı yüzünden kan bir anda çekilmişti. ‘Evet,’ dedi. ‘Bir kitap buldum.’ Elleriyle masanın kenarını sıkı sıkı tutmuştu. ‘Kimsiniz siz?’

‘Bir tane de ben buldum.’

Bize çok uzun gibi gelen birkaç dakika birbirimize baktık, konuşmak zorunda olduğumuz konuları ertelemek için daha da susabilirdik. Geza Jozsef’in sesini kulağımın dibinde duydum birden, arkamdan gelmiş ve yüzünde o nazik gülümsemeyle masamıza doğru eğilmişti. Helen aceleyle bize doğru geliyordu, yüzü garipti, sanki suçlu gibi diye düşündüm. ‘İyi günler yoldaşlar,’ dedi nezaketle. ‘Neymiş o bulduğunuz kitaplar?’ ”

“PROFESÖR Jozsef bu dostça soruyla masamıza doğru eğildiğinde, bir an ne diyeceğimi bilemedim. Hugh James ile en kısa zamanda tekrar konuşmak zorundaydım, ama baş başa, bu kalabalığın arasında değil. Hele Helen’in beni uyardığı –neden?– nefesini ensemde hissettiğim bu adamın yanında hiç değil. Sonunda bir iki kelime söylemeyi başardım, ‘Eski kitaplara duyduğumuz sevgiden söz ediyorduk,’ dedim. ‘Her akademisyen bizim gibidir herhalde, ne dersiniz?’

Helen yanıma geldiği anda gözlerinde uyarı ve onayı aynı anda gördüm. Ona bir sandalye çekmek için yerimden kalktım. Bir bana bir de Hugh’a baktığı için, Geza Jozsef’den önce davranmalı ve heyecanımı Helen’le paylaşmalıydım. Geza hepimize birden nazik bir ifadeyle bakıyordu, ama yakışıklı ve destansı gözlerinin kenarında hafif bir kısılma olduğunu görerek sevindim, eh dedim, herhalde Hunlar da, deri başlıklarının altından batı güneşine bakarken böyle kısıyorlardı gözlerini. Tekrar ona bakmamaya çalıştım.

Eğer Profesör Sandor birdenbire ortaya çıkmasaydı orada birbirimize bakmamaya çalışarak öylece saatlerce otururduk herhalde. ‘Çok güzel,’ diye gürlledi. ‘Demek yemeği beğendiniz. Bitti mi? Şimdi mümkünse benimle gelin, birazdan konuşmanız başlayacak çünkü.’

Dondum kaldım –aslında birkaç dakika sonra başlayacak olan işkenceyi unutup gitmişim– ama itaatle yerimden kalktım. Geza, saygı dolu bir ifadeyle Profesör Sandor’un peşine takıldı –biraz fazla saygı dolu galiba, dedim kendi kendime. Böylece Helen’e bakmaya fırsat bulabildim. Gözlerimi açarak, Helen masaya geldiğinde ayağa kalkmış ve öylece kalakalmış olan Hugh James’i işaret ettim. Kaşlarını çattı, şaşırmıştı, sonra Profesör Sandor Geza’nın sırtına vurdu ve yanına alarak uzaklaştı. Genç Macar’ın takım elbiseli sırtına bakarken bir rahatsızlık sezdim, ama belki de Helen’in onunla il-

gili paranoyasından kaynaklanıyordu bu. Her neyse, kendimizi bir anda özgür hissetmiştik.

‘Hugh’da da kitap varmış,’ diye fısıldadım, İngilizin bana duyduğu güveni utanmazca hiçe sayarak.

Helen bana bakakaldı ama algılamamıştı. ‘Hugh mu?’

Çabucak yanımdaki kişiyi gösterdim, o da bize bakıyordu. Helen’in ağızı bir karış açık kalmıştı. Hugh, Helen’e baktı. ‘Yoksa onda da mı?...’

‘Hayır,’ diye fısıldadım. ‘O bana yardım ediyor. Bu Helen Rossi, antropolog.’

Hugh, Helen’in elini kaba bir sıcaklıkla sıktı, hâlâ yüzüne bakıyordu. Ancak Profesör Sandor geri gelip bizi beklemeye başladı. Onu izlemekten başka çaremiz yoktu. Helen ve Hugh, mümkün olduğu kadar benim yanımda kalmak istedikleri için üçümüz tıpkı sürüden ayrılmış korkak koyunlar gibi yürümeye başladık.

Konferans odası dolmaya başlamıştı bile, ön sırada kendime bir yer buldum, çantamdan pek de titremeyen ellerle notlarımı çıkardım. Profesör Sandor ve asistanı yine mikrofonla boğuşmaya başlamışlardı, dedim ki, belki de izleyiciler beni duymayacaklar, eh o zaman fazla kaygılanacak bir şey yok. Her şey bir anda halloldu ne yazık ki, mikrofon çalıştı, nazik profesör, elindeki bazı notlara bakarak beni tekrar takdim etti. Bir kez daha çok önemli çalışmalarım altını çizdi, Amerika’daki üniversitemin ne kadar seçkin olduğunu anlattı ve bu konferansta beni dinleme şansını bulan herkesi kutladı. Bu kez bütün konuşmasını, benim şerefime İngilizce yapmıştı. Birden, konuşurken, notlarımı Almanca’ya çevirecek bir çevirmen olmadığını fark ettim, bu durum kendime güvenimin artmasını sağladı ve kürsüye yürüdüm.

‘Sevgili meslektaşlarım, tarihçi dostlarım, hepinize iyi günler,’ diye başladım, sonra notlarıma bir göz attım. ‘Bugün, bana karşınızdaki konuşma onurunu başışladığınız için hepinize teşekkür ederim. Sizlerle, şu anda modern Romanya’nın sınırları içinde bulunan Transilvanya ve Eflak’a yapılan Osmanlı akınlarını tartışmak istiyorum.’ Düşünceli yüzlerden oluşan bir deniz gözlerini bana dikmişti, birden acaba hassas bir konuya mı değiniyorum diye düşündüm. Transilvanya meselesi, Macar tarihçiler için ya da Macar tarihçilerin çoğu için, gerçekten sorunlu bir konuydu. ‘Bildiğiniz gibi Osmanlı

İmparatorluğu, beş yüz yıldan fazla bir süre Doğu Avrupa'nın neredeyse tamamına yakını elinde tuttu, 1453'de Konstantinopolis'i ele geçirdikten sonra buraları yönetti. İmparatorluk birçok ülkeyi başarıyla işgal etti ancak birkaç bölgeyi hiçbir zaman tam olarak ele geçiremedi. Bu ülkelerin büyük bir kısmı Doğu Avrupa'nın ormanlık bölgelerinin içinde yer alan, gerek topografik özellikleri gerekse halkının özgün yapısı nedeniyle akınlara direnebilen ülkelerdir. Bunlardan bir tanesi de Transilvanya'dır.'

Zaman zaman notlarıma bakarak, zaman zaman hafızama başvurarak bu şekilde devam ettim, arada sırada akademik kaygılara düşüyordum, çünkü Helen'in dersleri aklımda bütün canlılığıyla varlığını korumasına rağmen yine de elimdeki malzemeyi derinlemesine bilmiyordum. Bu girişten sonra, bölgedeki Osmanlı ticaret yollarını kısaca anlattım sonra da Osmanlı işgaline direniş gösteren bazı prenslerle soyluların adını andım. Bunların arasında mümkün olduğu kadar üstünkörü bir şekilde geçtiğim Voyvoda Drakula da vardı. Helen'le birlikte onu bu meselenin tamamen dışında bırakmamaya ve onun Osmanlı ordusuna verdiği zararın önemini bilen herhangi bir tarihçinin kuşkusunu çekmemeye karar vermiştik. Bu ismi kalabalık bir grubun önünde telaffuz etmek, bana pahalıya mal oluyordu az daha, çünkü onun yirmi bin Türk askerini kazığa geçirdiğini anlatmaya başladığım anda, elimi biraz hızlı kaldırmışım ki, masanın üzerindeki su bardağını devirdim.

'Ah, çok özür dilerim,' dedim üzgün bir sesle bana sempati ile bakmakta olan yüzlere... iki kişi bu sempatiyi paylaşmıyordu yalnız. Helen gergin ve solgun görünüyordu, Geza Jozsef ise biraz öne doğru eğilmiş, gülümsemeden, yaptığım gafı ilgi ile izliyordu. Mavi gömlekli öğrenci ve Profesör Sandor ellerinde mendillerle bana doğru koştular, bir saniye sonra her şey yoluna girmişti. Mümkün olduğu kadar sakin olmaya çalışarak, devam ettim. Türklerin, sonunda Drakula ve yoldaşlarının hakkından geldiğini -bu kelimenin bir şekilde aklıma takılmış olduğunu düşündüm- ancak bu tür isyanların kuşaktan kuşağa aktarılarak devam ettiğini ve daha sonra üst üste gelen devrimlerin imparatorluğu yıktığını anlattım. Bu isyanların yerel niteliği, her saldırıdan sonra kendi topraklarına çekilebilme yeteneği, bu yetenek en sonunda o büyük Osmanlı makinesini bozmayı başarmıştı.

Konuşmamı daha etkileyici sözlerle bitirmeyi planlamıştım, ama anlaşılan son sözlerim kalabalığı memnun etmişti ki, alkışlar patladı. Şaşkındım ama, bitirmiştim. Hiçbir feci şey olmamıştı. Helen arkasına yaslandı, rahatladığı aşikârdı. Profesör Sandor bana doğru koştu ve elimi sıktı. Çevreme bakınca, arka sıralarda Eva'yı gördüm, yüzünde o tatlı gülümsemesiyle alkışlıyordu. Ama odada bir şey eksikti, bir saniye sonra Geza'nın ortadan kaybolmuş olduğunu gördüm, çıkışını gördüğümü hatırlamıyordum, ama belki de tebliğin sonu ona çok sıkıcı gelmişti.

Konuşmam biter bitmez, herkes ayağa kalkıp çeşitli dillerde konuşmaya başladı. Üç dört Macar tarihçi yanıma gelip elimi sıktılar ve beni tebrik ettiler. Profesör Sandor çok keyifliydi. 'Mükemmel,' diye haykırdı, 'Amerika'da Transilvanya'nın tarihinin bu derece iyi bilinmesi beni çok mutlu etti.' Acaba, dedim, bütün bunları, İstanbul'da bir lokanta masasında onun meslektaşlarından birinden öğrenmiş olduğumu bilseydi ne olurdu.

Eva yanıma geldi, bana elini uzattı. Öpsem mi sıksam mı bilemedim bir an, ama sıkmaya karar verdim. Pasaklı erkek kalabalığının arasında, her zamankinden daha uzun boylu ve şık görünüyordu. Koyu yeşil bir elbise giymiş, ağır altın küpeler takmış ve yeşil bir şapkanın altından görünen saçlarını da bir gecede kırmızıdan siyaha çevirmişti.

Helen de yanımıza gelip onunla konuştu. Bu kalabalığın içinde birbirlerine ne kadar resmi davrandıkları gözümünden kaçmadı; Helen'in bir gece önce Eva'nın kollarına atlamış olduğuna inanmakta güçlük çekiyordum. Helen, teyzesinin tebrik dolu sözlerini bana tercüme etti. 'Aferin sana delikanlı, oturduğum yerden herkesin yüzünü görebiliyordum, kimse sana itiraz etmedi, demek ki fazla bir şey söylemedin. Ancak kürsüde durup dinleyicilere öyle bir bakışın vardı ki... bu senin işine çok yarayacak.' Eva teyze, bu sözlerin hepsini o kocaman gülümsemesiyle söylemişti. 'Şimdi eve gidip ıvır zıvır işlerle uğraşmam lazım, ama yarın akşam birlikte yemek yiyeceğiz. Sizin otelde yeriz.' Tekrar onunla yemek yiyeceğimizden habirim yoktu, ama çok memnun olmuştum. 'Kusura bakmayın, size evde gerçek bir yemek yediremiyorum çok istememe rağmen,' dedi. 'Ama Budapeşte gibi benim ev de inşa halinde. Beni anlayacağınıza eminim. Hiç kimsenin yemek odamı o halde görmesini istemem.'

Dikkatimi başka yöne çekmek ister gibi gülümsedi, ancak konuşmasından iki önemli bilgi edinmiştim... birincisi, küçük dairelerle dolu bu şehirde, onun bir yemek odası vardı. İkincisi, evi ne kadar dağınık olursa olsun, garip bir Amerikalı'yı eve yemeğe çağırmayacak kadar tedbirliydi. 'Yeğenimle küçük bir görüşme yapmam lazım. Eğer ona izin verirsen, Helen bu akşam bana gelsin.' Helen bunları hafif bir suçluluk duygusu ile kelime kelime tercüme etti.

'Elbette,' dedim Eva teyzeye gülümseyerek. 'Bunca ayrılıktan sonra konuşacak çok şeyiniz vardır eminim. Benim akşam yemeği için kendi planlarım var zaten.' Gözlerimle kalabalığın içinde Hugh James'in tüvit ceketini aramaya koyuldum.

'Çok güzel,' diyerek elini uzattı yine, bu kez gerçek bir Macar gibi uzattığı eli öptüm, hayatımda ilk kez bir kadının elini öpüyordum. Eva teyze kalktı.

Aradan sonra modern dönemin başlarında Fransız köylülerinin isyanlarına ilişkin Fransızca bir konuşma dinledik, sonrakiler ise Almanca ve Macarcaydı. Helen'in yanındaki yerime oturdum ve hiçbir şey anlamamanın keyfini çıkardım. Baltık Devletleri'nden birinden bir Rus araştırmacı kürsüye çıktığında, Helen alçak bir sesle bu kadarın yeterli olduğunu, artık çıkabileceğimizi söyledi. 'Kütüphane bir saat daha açık, haydi hemen kaçalım.'

'Bir dakika,' dedim. 'Akşam yemeği randevumu garantilemem lazım.' Hugh James'i bulmak için biraz çaba göstermem gerekti, gerçi o da beni arıyordu. Saat yedide üniversite otelinin lobisinde buluşmak üzere sözleştik. Helen, teyzesinin evine otobüsle gidecekti, yüzünden Hugh James'in neler anlatacağını çok merak ettiğini okudum.

Üniversite kütüphanesinin duvarları, lekesiz koyu sarı renge boyanmıştı. Macar ulusunun, savaşın yarattığı felaketten sonra kendini nasıl yeniden yarattığına bir kez daha hayran oldum. Eğer, diye düşündüm, bu kadar kısa süre içinde şehirlerinin güzelliğini yeniden yaratabiliyorsa, en baskıcı hükümetlerin bile bir yararı olabiliyor. Bu çabanın temelinde Macar milliyetçiliği yatıyor herhalde diye düşündüm, Eva teyzenin ateşli komünist konuşmalarını hatırladım. 'Ne düşünüyorsun?' diye sordu Helen. Eldivenlerini giymiş, çantasını koluna takmıştı. 'Teyzeni düşünüyordum.'

'Eğer teyzemi bu kadar sevdiysen, annem çok fazla senin tarzın

değil herhalde,' dedi kışkırtıcı bir gülüşle. 'Ama yarın göreceğiz. Şimdi, burada bir şeye bakacağız.'

'Neye? Bu kadar gizemli olmasan olmuyor mu?'

Beni duymazlıktan geldi, ağır oymalı kapılardan kütüphaneye girdik. 'Rönesans mı?' diye fısıldadım Helen'e, hayır anlamında başını salladı.

'On dokuzuncu yüzyılda yapılmış bir taklit. Orijinali on sekizinci yüzyıla kadar Peşte'de değildi galiba... eski üniversite gibi Budapeşte'deymiş. Buradaki kütüphanecilerden biri bana, eski kitaplardan çoğunun, on altıncı yüzyıldaki Osmanlı işgalinden kaçan aileler tarafından bırakıldığını söylemişti. Gördüğün gibi, Türklere bazı şeyler borçluyuz. Onlar olmasa bu kitaplara ne olurdu kimbilir?'

Yeniden bir kütüphanede olmak güzeldi, memleketim gibi kokuyordu. Burası neoklasik bir binaydı, her taraf oymalı kara tahtalarla süslü, balkonlu, galerili, frekslerle bezeliydi. Gözlerim kitaplara takılmıştı, odanın içinde binlercesi sıralanmıştı, yerden tavana kadar, kırmızı, kahverengi ve yaldızlı sırtları düzgün bir şekilde yan yana duruyor, pürüzsüz mermers kapakları insanın elinde kayıyor, şişkin sırtları omurgaya benziyordu. Savaş sırasında nereye kaldırıldıklarını ve tekrar raflarına yerleştirmenin ne kadar sürdüğünü merak ettim.

Birkaç öğrenci uzun masaların başına oturmuş önlerindeki kitaplara gömülmüştü, genç bir adam, arkadaki büyük masada oturmuş kitapları ayırıyordu. Helen onunla konuşmak için durdu, adam başını salladı ve açık kapısından içeri bir göz attığım bir okuma odasını gösterdi. Bize büyük bir kitap çıkardı, masanın üstüne yerleştirdi ve bizi yalnız bıraktı. Helen oturdu ve eldivenlerini çıkardı. 'Evet,' dedi yumuşak bir sesle. 'Galiba hatırladığım şey bu. Bu cilde geçen yıl Budapeşte'den ayrılmadan önce bakmıştım en son, ama o zamanlar fazla bir önem atfetmemiştim doğrusu.' Kitabı açtı. Bilmediğim bir dilde yazıldığını fark ettim. Kelimeler bana son derece tanıdık gelmişti ama tek bir tanesini bile okuyamamıştım.

'Nedir bu?' Parmağımı kitabın başlığına koydum. Sayfa güzel ve kalın kâğıttandı, kahverengi mürekkeple basılmıştı.

'Romence,' dedi Helen.

'Okuyabiliyor musun?'

'Elbette.' Elini sayfanın üstüne, benimkinin yanına koydu. Ellerimizin aynı boyda olduğunu, ama onun kemiklerinin daha ince,

parmak uçlarının da kare şeklinde olduğunu fark ettim, 'İşte,' dedi. 'Fransızca biliyor musun?'

'Evet,' dedim. Sonra ne demek istediğini anladım ve cümleyi çözdüm: 'Karpāt türküleri, 1790'

'Güzel,' dedi, 'çok güzel'

'Senin Romence konuşabildiğini bilmiyordum.'

'Çok az konuşurum, ama iyi kötü okuyabiliyorum. Okulda on yıl Latince okuduk, teyzem bana epeyce bir Romence okuma yazma öğretti, annemin itirazlarına rağmen tabii ki. Annem çok inatçıdır. Transilvanya hakkında çok ender konuşur, ama yüreğinde asla terk etmiş değildir.'

'Peki bu kitap nedir?'

İlk yaprağı yavaşça çevirdi. Sütunlar halinde basılmış bir metin gördüm, yazılanların hiçbirini ilk bakışta anlayamıyordum, kelimelere yabancı olmak bir yana, Latin harflerinin çoğu süslü, kuyruklu, çemberli yazılmıştı. Romenceden çok, büyücü dili gibi göründü gözüme. 'Bu kitabı İngiltere'ye gitmeden önce yaptığım son araştırmalar sırasında bulmuştum. Bu kütüphanede onunla ilgili fazla malzeme yok aslında. Vampirlerle ilgili çok az malzeme buldum, çünkü Matyas Corvinus yani bizim kitapsever kralımız, vampirleri bayağı merak etmiş.'

'Hugh biraz anlattı,' diye geveledim.

'Ne?'

'Sonra anlatırım, sen devam et.'

'Burada kaldırılmadık taş bırakmamış, böylece Eflak ve Transilvanya tarihi hakkında epeyce bir şey okudum. Birkaç ayımı aldı doğrusu. Romence olanları bile okumaya zorladım kendimi. Tabii ki Transilvanya ile ilgili belgelerin ve tarih kitaplarının çoğu Macarca, ama yine de bazı Romence kaynaklar da vardı. Bu, Transilvanya ve Eflak'ta söylenen halk şarkılarının sözleriyle ilgili bir külliyat, kimin tarafından toplanıp basıldığı bilinmiyor. Çoğu da halk şarkısının ötesinde... daha çok destansı şiirler.'

Bir miktar hayal kırıklığına uğramıştım. Ben ender bulunan tarihsel bir belge falan bekliyordum. Drakula hakkında bir şey. 'Peki arkadaşımızdan söz ediliyor mu?'

'Hayır, korkarım söz edilmiyor. Ancak aklımda kalmış bir şarkı var, Selim Aksoy bize İstanbul'da o belgeyi gösterdiği zaman aklıma

gelmişti... hani katırların çektiği bir arabayla İstanbul'a gelen Eflaklı keşişlerle ilgili belge... hatırladın mı? Keşke Turgut'tan çevirip bize vermesini rica etseydik.' Kitabın sayfalarını dikkatle çevirmeye başladı. Bazı metinlerin üstünde, tahta baskı resimler vardı. Büyük kısmı halk süslemeleriydi, yer yer birkaç kaba saba çizilmiş ağaç, ev ve hayvan resmi de göze çarpıyordu. Baskı gayet düzgündü ama kitabın sanki evde yapılmış gibi kaba bir hali vardı. Helen, parmağını şiirlerin mısralarının üstünde gezdiriyor, dudakları yavaşça kırırdıyor ve başını sallıyordu. 'Bazıları çok hüznü,' dedi. 'Biliyor musun, Romenler, aslında Macarlardan çok farklıdır.'

'Ne bakımdan?'

'Bir Macar atasözü der ki, Macarlar, mutluluğu bile hüznle karşılar, bu doğrudur... Macaristan hüznü şarkılarla doludur, köyleri şiddet doludur, alkolizm, intiharlar. Ama Romenler daha da hüznüdür, çok daha hüznü. Biz hayat yüzünden değil, doğamızdan kaynaklanan nedenlerden hüznüyüz galiba.' Kitaba doğru eğildi, kirpiklerinin gölgesi yanaklarına vuruyordu. 'Bak dinle... işte bu şarkıların en tipik örneklerinden biri.' Dura dura yaptığı tercüme kendi kütüphanemden, on dokuzuncu yüzyılda yayınlanmış çevirilerden bir alıntıya benziyordu:

Ölü çocuk her zamankinden tatlı ve güzeldi
Küçük kardeşi de öyle, gülümsüyordu artık
Anasına dedi ki: 'Ah anam, güzel anam
Ablam sakın korkma dedi bana
Yaşamadığı hayatı sundu sonra
Mutluluk getirsin hepimize diye.'
Ama, yok, kaldırmadı başını anası
Oturdu, kanlı gözyaşları döktü ölen yavrusu için.

'Güzel Allahım,' dedim ürpererek, 'böyle bir şarkıyı yaratan kültürün vampirlere inanmasında... hatta onları üretmiş olmasında şaşılacak bir şey yok.'

'Evet,' dedi Helen başını sallayarak, ama aramaya devam etti. 'Dur,' dedi birden, 'işte bu o olabilir.' Bir çalı ormanının içinde, hayvanlarla tuhaf yapıların resmedildiği baskının altındaki bir manzumeyi gösterdi.

Helen sessizce okurken gergin bir şekilde bekledim. Yüzünde bir heyecan kıvılcını yanıp söndü, gözleri parladı. 'Dinle şunu... tercüme edebilecek miyim bakalım.' Ve işte buraya sana, yirmi yıl boyunca sakladığım tercümeyi yazıyorum:

Yüce şehrin kapılarından girdiler.

Yüce şehrin kapılarına ölümün ülkesinden geldiler.

'Biz Allahın kullarıyız, Karpatlar'dan gelen

Biz keşişiz, kutsal kişileriz, ama çok kötü haberler getirdik

Efendimize hizmet ettik, onun ardından ağladık.'

Kapılardan girdiler ve şehir de ağlamaya başladı

Onlar girer girmez.

Bu tuhaf manzumeyi okur okumaz ürperdim, ama itiraz etmek zorundaydım. 'Bu çok genel. Karpatlar'dan söz ediliyor, ama bu tür manzum eserlerden onlarca hatta yüzlerce vardır. Ayrıca 'yüce şehir'le her yer kastedilmiş olabilir. Belki de Cennet Krallığında Tanrının Şehri kastediliyor.'

Helen kafasını salladı. 'Hiç sanmıyorum,' dedi. 'Balkan ve Orta Avrupa halkları için... yüce şehir her zaman Konstantinopolis olmuştur, tabii asırlar boyunca Kudüs'e ve Mekke'ye hac için gidenler hariç. Ayrıca vebadan ve keşişlerden söz ediliyor... bana sanki Selim Aksoy'un gösterdiği paragrafla bir ilgisi var gibi geldi. Burada söz edilen efendi Voyvoda Tepeş olamaz mı?'

'Muhtemeldir,' dedim kuşkuyla, 'ama keşke elimizde daha fazlası olsaydı. Bu şarkı ne kadar eskilere gidiyor sence?'

'Türküler söz konusu olunca buna karar vermek çok zor.' Helen düşünceliydi. 'Bu cilt, 1790'da basılmış gördüğün gibi, ama ne yayıncının ne de basıldığı yerin adı var. Halk şarkıları en az iki yüz, üç yüz yıl yaşar, yani, türkü, kitaptan birkaç asır daha eski olabilir. Türkünün tarihini on beşinci yüzyılın sonlarına kadar götürebiliriz, hatta daha eski bile olabilir ki bu bizim amacımıza uymaz.'

'Baskı çok tuhaf,' dedim iyice yakından bakarak.

'Kitap bunlarla dolu,' diye mırıldandı Helen. 'İlk baktığımda çarpılmıştım hiç unutmam. Bu baskının şiirle bir alakası yok gibi görünüyor... yani aslında dua eden bir keşiş ya da yüksek surlu bir şehir falan koymaları lazımdı.'

‘Evet,’ dedim yavaşça, ‘ama yakından baksana.’ Birlikte minik resme doğru eğildik, başlarımız birbirine değiyordu. ‘Keşke büyüteç olsaydı,’ dedim. ‘Sana bu ormanda... ya da çalılıkta her neyse işte... bir şeyler saklanmış gibi gelmiyor mu? Yüce şehir falan yok ama dikkatle bakarsan, kilise gibi bir bina var, kubbesinin üstünde haç var bak, ve yanında...’

‘Küçük hayvan gibi bir şey,’ gözlerini kıstı. ‘Aman Tanrım,’ dedi, ‘bu bir ejderha.’

Başımı salladım, zorlukla nefes alarak iyice yaklaştık. Küçük kaba şekil, korkutucu bir şekilde tanıdıktı... kanatlarını açmış, kuyruğunu kıvrırmıştı. Çantamdaki kitapla karşılaştırmaya gerek bile duymadım. ‘Bu ne demek?’ Bu görüntü, minicik olsa bile, kalbimin korkuyla atmasına neden oluyordu.

‘Dur.’ Helen baskıya bakıyordu, yüzü kâğıda yapışmıştı sanki. ‘Aman allahım,’ dedi, ‘zar zor görüyorum ama orada bir şey yazılı. Galiba ağaçların arasına dağıtılmış, her ağaçta bir harf var. Çok çok küçükler ama, eminim bunlar harf.’

‘Drakulya mı?’ dedim mümkün olduğu kadar alçak bir sesle.

Başını salladı. ‘Hayır, bir isim olabilir aslında... İvi.. İvireanu. Bu nedir bilmiyorum. Bugüne kadar hiç duymadım. Ama Romen isimlerinin ‘u’ ile bitmesi çok yaygındır. Bu ne demek acaba şimdi?’

İçimi çektim. ‘Bilmiyorum, ama içgüdün doğru çıktı... bu sayfanın Drakula ile mutlaka bir ilgisi var, aksi halde ejderha olmazdı burada. Ya da bu ejderha olmazdı.’

Çaresizlik içinde birbirimize baktık. Daha yarım saat önce bana son derece hoş ve davetkâr görünen oda, birden son derece kasvetli, sanki unutulmuş bilginin mozaesi gibi gelmeye başlamıştı.

‘Kütüphaneciler bu kitap hakkında hiçbir şey bilmiyorlar,’ dedi Helen, ‘çok ender bulunduğu için o zamanlar sorduğumu hatırlıyorum.’

‘Eh, o zaman bunu da çözemeyeceğiz,’ dedim sonunda. ‘Hiç olmazsa yanımıza tercümesini alalım, en azından ne gördüğümüzü hatırlarız.’ Bir defter kâğıdına o söyledi, ben yazdım, ayrıca da baskının üstünkörü bir kopyasını çıkarttım. Helen saatine bakıyordu.

‘Artık otele dönmem lazım,’ dedi.

‘Benim de, yoksa Hugh James’i kaçıracağım.’ Eşyalarımızı topladık ve kutsal bir emanet gibi özen gösterdiğimiz kitabı yerine kaldırdık.

Belki şiirin aklımda yarattığı çalkantıdan, belki bir gün önceki yolculuktan, ya da Eva teyze ile geç saatlere kadar lokantada oturmaktan ve ardından da kalabalık bir yabancı topluluğuna konferans vermekten, yorgun düşmüştüm. Odama girdiğimde gördüklerimi algılamam biraz zaman aldı, sonra belki Helen de iki kat yukarıda aynı şeyle karşılaşılıyor şu anda, diye düşündüm. Birden onun için çok endişelendim ve elimi hiçbir şeye sürmeden onun odasına doğru koştum. Odam aranmıştı, hem de didik didik, köşe bucak aranmıştı, çekmeceler, dolap, yatak örtüleri, ne kadar eşyam varsa hepsi altüst edilmişti, üstelik bu aramayı yapan eller sadece telaşlı değil son derece kötü niyetliydi.”

“ ‘POLISTEN yardım istesenize? Burası polis kaynıyor zaten.’ Hugh James bir parça ekmek kopardı ve iştahla ağzına attı. ‘Yabancı bir otelde böyle bir şey olması ne kadar korkutucu.’

‘Polise haber verdik,’ dedim. ‘En azından öyle sanıyorum, çünkü otel kâtibi haber verdi. Bize, gece geç saatlerde ya da sabah erken saatlerde kimse gelip bir şeyi elleyemez nasıl olsa, dedi. Odalarımızı da değiştirdi.’

‘Nasıl? Rossi’nin odasına da mı girmişler yani?’ Hugh’un gözleri büyüdü. ‘Peki başka odalara da girilmiş mi?’

‘Sanmıyorum,’ dedim sert bir sesle.

Buda’da, kaleden fazla uzakta olmayan bir açık hava lokantasında oturmuştuk. Oturduğunuz yerden Tuna ve karşıdaki Peşte kıyısında bulunan parlamento binası görölüyordu. Hava daha aydınlıktı, günün son ışıkları suların üstünde mavi ve pembe pırıltılar saçıyordu. Burayı Hugh seçmişti... daha önce buraya gelmiş ve çok beğenmiş. Her yaştan Budapeşteliler, önümüzden geçiyorlar, bazıları duruyor ve sanki her gün gördükleri bu manzaraya hiç doymamışlar gibi hayranlıkla bakıyorlardı. Hugh tatmamız için bir sürü Macar yemeği ısmarlamıştı, yemeğe çıtır çıtır altın rengi ekmek ve Kuzey Batı Macaristan’ın ünlü Tokay şarabı ile başladık. Zaten ilk giriş konuşmalarını yapmıştık... üniversitelerimizi, benim bitmek bilmez tezimi (Profesör Sandor’un benim çalışmamla ilgili yaptığı yanlış değerlendirmeyi ona anlatığımda kıkırdadı) konuşmuştuk. Hugh’un araştırma konusu Balkan tarihiydi ve Avrupa’daki Osmanlı şehirleri hakkındaki kitabı çıkmak üzereydi.

‘Herhangi bir şey çalınmış mı?’ Hugh kadehimi doldurdu.

‘Hiçbir şey çalınmamış,’ dedim. ‘Tabii ki paramı ve değerli eşyalarımı odada bırakmamıştım... pasaportlarımız resepsiyondaydı, hatta poliste bile olabilir, ne bileyim.’

‘Ne aradılar o zaman?’ Hugh kadehini kaldırdı ve bir yudum aldı.

‘Bu çok çok uzun bir hikâye,’ içimi çektim. ‘Ama zaten konuşmamız gereken öteki konularla çok bağlantılı.’

Başını salladı. ‘Peki. Başla bakalım o zaman.’

‘Sıran geldiğinde sen de anlatacaksın ama.’

‘Elbette.’

Cesaretimi toplamak için kadehimin yarısını başıma diktim ve en başından başladım. Hugh James’e Rossi’nin hikâyesini anlatmak için şarabın kuşkularımı gidermesine ihtiyacım yoktu aslında. Eğer ona her şeyi anlatmazsam, onun bildiği şeylerin hepsini öğrenemeyeceğimi biliyordum. Sessiz bir şekilde son derece açık bir dikkatle dinledi, sözümü sadece Rossi’nin araştırmasını İstanbul’da yapmaya karar verdiğini söylediğimde kesti. ‘Hay Allah,’ dedi. ‘Ben de oraya gitmeyi düşünüyordum, tekrar gitmeyi yani... daha önce iki kez gittim, ama aklıma hiç Drakula gelmemişti.’

‘Seni zahmetten kurtarayım o zaman dedim.’ Bu kez kadehini ben doldurdum ve ona Rossi’nin İstanbul maceralarını ve sonra da ortadan kayboluşunu anlattım. Son olarak da Rossi ile ilgili özel durumuna değinmeden Helen’la nasıl tanıştığımı, bugüne kadar yaptığımız yolculukları ve Turgut’la karşılaşmamız dahil araştırmalarımı zı aktardım. ‘Anlıyor musun?’ diye tamamladım, ‘bu koşullarda otel odamın altüst edilmiş olması beni o kadar da şaşırtmıyor.’

‘Evet, kesinlikle,’ dedi derin derin düşünerek. O ana kadar bir sürü yemek ve sayısız turşu tüketmiştik, çatalını, sanki yemeklerin bittiğine üzülmüş gibi bir kenara koydu. ‘Çok ilginç böyle karşılaşmamız. Ama Profesör Rossi’nin kaybolduğunu duymak beni çok gerdi... çok fazla gerdi hem de. Senin anlattıklarını dinlemeden önce, Drakula hakkında her zaman bildiğimiz şeylerin dışında bazı şeyler olmadığına yemin edemezdim, çünkü içimde garip bir his vardı hep, kitabımla ilgili yani. Kimse içinde hissettiği bir garip duygunun üstüne bir araştırma inşa etmez... ama oluyormuş işte.

‘Anladığım kadarıyla, senin karşında saygınlığımı korktuğum kadar yitirmedim galiba.’

‘Ve şu kitaplar,’ düşündü. ‘Dört tane var... benimki, seninki, Profesör Rossi’ninki ve İstanbul’daki profesördeki. Bu kitaptan birbirine benzeyen dört tane olması gerçekten çok garip.’

‘Turgut Bora ile hiç karşılaştın mı?’ diye sordum. ‘Birkaç kez İstanbul’a gittiğini söyledin de.’

Kafasını salladı. 'Hayır, adını bile duymadım. Ama o edebiyatçı, bu durumda onunla oradaki üniversitelerin tarih bölümlerinde ya da konferanslarda karşılaşmam mümkün değil tabii ki. Eğer bir gün bizi tanıştıırırsan çok memnun olurum elbette. Sözünü ettiğin arşivde de hiç bulunmadım, gerçi İngiltere'de arşivin adını duymuştum ve görmek istiyordum aslında. Beni bu dertten kurtardın sonuçta, dediğin gibi. Yani, aslında o şeyin bir harita olduğu hiç aklıma gelmemişti... yani kitabımdaki ejderhanın. Bu akıl almaz bir düşünce.'

'Evet, muhtemelen Rossi için de ölüm kalım meselesi,' dedim. 'Ama artık sıra sende. Bu kitap eline nasıl geçti?'

Yüzü ifadesizdi. 'Senin kendinle ve diğer ikisiyle ilgili anlattığın gibi... aslında kitap bana geldi, ancak nereden ve kimden geldiğini söyleyemeyeceğim. Belki olayın geri planından biraz bahsetsem iyi olacak.' Bir süre sustu, bunun onun için zor bir konu olduğunu hissediyordum. 'Ben Oxford'dan dokuz yıl önce mezun oldum, sonra da Londra Üniversitesi'nde ders vermeye başladım. Ailem Umbria'nın göller bölgesinde yaşar, varlıklı insanlar değiller. Hayatları boyunca mücadele ettiler, ben de öyle... ama olabilecek en iyi eğitimi aldım. Kendimi her zaman biraz dışlanmış hissetmişimdir, özellikle de okuduğum yatılı okulda. Beni amcam okuttu orada. Herhalde bu yüzden olsa gerek, her zaman çok çalıştım ve hep en iyi öğrencilerden biri oldum. Ama tarih, başından beri benim en büyük aşkım oldu.'

Hugh peçetesiyle dudaklarını sildi ve sanki gençliğinde çektiği sıkıntıları hatırlamış gibi başını salladı. 'Üniversitedeki ikinci yılımda çok daha iyi duruma geleceğimi biliyordum, bu da bana gelecek için umut vaat ediyordu. Ancak savaş patladı ve her şey durdu. Oxford'da üçüncü yılımı bitirmiştım. Rossi'nin adını da ilk kez o zaman duymuştum ama hiç tanışmadık. Ben daha üniversiteye girmeden o muhtemelen Amerika'ya gitmişti.

Çenesine, kocaman pençeye benzeyen elleriyle vurdu. 'Araştırmalarımı hiçbir şeye değişmezdim elbette ama vatanımı da çok seviyordum, hemen gönüllü oldum ve donanmaya katıldım. İtalya'ya gönderildim, vatanıma bir yıl sonra kollarımdan ve bacaklarımdan yaralanmış olarak döndüm.'

Beyaz pamuklu gömleğinin manşetine, sanki ellerine yine kan bulaşacakmış gibi büyük bir dikkatle dokundu. 'Çabucak iyileştım,

tekrar cepheye dönmek istiyordum ama beni almadılar... bir gözüm, gemi havaya uçtuğunda hasar görmüştü. Bunun üzerine Oxford'a döndüm, siren seslerini duymamazlığa gelerek çalıştım ve savaş bittikten hemen sonra mezun oldum. Orada geçirdiğim son haftalar hayatımın en mutlu günleriydi. Bütün kısıtlamalara... ve dünyayı alt üst eden bu feci lanete rağmen eğitimimi tamamlamıştım, ve hayatım boyunca sevmiş olduğum bizim kasabadan bir kız benimle evlenmeyi kabul etmişti sonunda. Param yoktu, yiyecek bir şey yoktu, ama odamda sardalya konservesi yiyip, sevgilime aşk mektupları yazıyordum.... umarım bunları sana söylememin bir sakıncası yoktur... ve canavar gibi sınavlarıma çalışıyordum... Tabii ki kendimi epeyce hırpalayarak.'

Boşalmış olan Tokay şişesini aldı ve içini çekerek tekrar masaya koydu. 'Bu büyük çile bitmek üzereydi artık, düğün tarihini Haziran'ın sonu olarak tespit etmiştik. Son sınavımdan bir gün önce, notlarımı okuyarak sabahın erken saatlerine kadar oturdum. Aslında öğrenmem gereken her şeyi öğrenmiştim ama kendime engel olmuyordum işte. Kolejdeki kütüphanenin bir köşesine oturmuştum, daha doğrusu, kendi notlarına gömülmüş birkaç delinin gözünden uzak bir köşeye saklanmıştım.

O küçük kütüphanelerde müthiş iyi kitaplar vardır aslında. Hemen karşımdaki rafta Drysden'in sonelerinin iki cildi duruyordu, dikkatim dağıldığı için kitabı çekip karıştırdım. Sonra kendime dedim ki, kitabı yerine koy, dışarı çıkıp sigara iç ve dönüşte yine notlarına yoğunlaş. Kitabı yerine koydum ve avluya çıktım. Güzel bir bahar gecesiydi, yıldızlara bakıp, kasabamızdaki küçük evi bizim için hazırlayan Elspeth'i düşündüm, bir de en iyi arkadaşımı -sağdıcım olacaktı- Amerikalılarla birlikte Ploiești petrol yataklarında ölmüştü. Sonra tekrar kütüphaneye döndüm. Şaşkınlıkla Drysden'in sanki yerine hiç koymamışım gibi masamın üstünde açık durduğunu gördüm. Herhalde, dedim fazla çalışmaktan beynim sulandı artık. Kitabı yerine koymaya karar verdim, ama baktım ki rafta boş yer yok. Oysa Dante'nin yanındaydı yeri, emindim buna. Ancak yerine başka bir kitap konmuştu, son derece eski, sırtına garip bir yaratık işlenmiş bir kitaptı bu. Kitabı çektim, birden tam ortasından açıldı... ve işte biliyorsun.'

Dostane yüzü bembeyaz olmuştu, önce gömleğine sonra da pan-

tolon ceplerine bakarak sigara paketini aradı. ‘Sen içmiyor musun?’ Sigarasını yaktı ve derin bir nefes çekti. ‘Kitabın varlığı, eskiliği ve ejderin o kötü bakışları beni çok etkilemişti... kendininkinden bilirsin ya, her şey çok çarpıcı geliyor insana. Sabahın üçünde kütüphaneci yoktu ortada, bu yüzden katalog bölümüne gittim ve biraz araştırdım, ancak sadece Voyvoda Tepeş’in adını ve hanedanını bulabildim. Kitabın üzerinde hiçbir kütüphane mühürü olmadığını görünce de aldım eve götürdüm.

O kadar az uyudum ki, ertesi günkü sınava kesinlikle konsantre olamadım; düşündüğüm tek şey öteki kütüphanelere bakmak, hatta Londra’ya kadar giderek bulabileceğim her şeyi bulmaktı. Ama hiç zamanım yoktu, düğün için eve gittiğimde, küçük kitabı da yanıma aldım ve dakikalarca ona bakarak düşündüm durdum. Sonunda Elspeth beni yakaladı, ona durumu açıklayınca da hiç hoşlanmadı, hem de hiç. Düğünümüze beş gün kalmıştı ve ben kitaptan başka bir şey düşünemiyordum, Elspeth bu konuda konuşmak istemediğini söylemişti ama onunla da sürekli aynı şeyi konuşuyordum.

Derken bir sabah –düşüne iki gün kala– birden aklıma bir şey geldi. Babamların köyünden çok da uzak olmayan bir yerde büyük bir ev vardı, Jakoben kılıklı insanlar buraya otobüslerle tura gelirlerdi. Okula gidip gelirken bana iç sıkıntısı veren bir binaydı bu ama, binayı yaptıran soylu kişinin kitap meraklısı olduğunu ve dünyanın her tarafından kitap topladığını hatırladım. Madem düğün ertesine kadar Londra’ya gitmeme imkân yoktu, en iyisi dedim şu kütüphanesiyle meşhur eve gideyim ve bakınayım, belki Transilvanya hakkında bir şeyler bulurum. Annemle babama yürüyüşe çıkacağımı söyledim, Elsie ile buluşacağımı düşüneceklerini biliyordum.’

Yağmurlu bir sabahtı... sisli ve soğuk. Evle ilgilenen hanım o gün tur için açık olmadıklarını söyledi ama kütüphaneye girmeme izin verdi. Köyde yapılacak düğünü duymuştu ve büyükannemi tanıyordu bu yüzden bana çay ikram etti. Pardösümü çıkarttım, bu eski Jakoben’in kütüphanesinde, doğu ve uzakdoğu hakkında yirmi rafı aşkın kitap vardı. Ve her şeyi bir anda unuttum.

Macaristan ve Transilvanya tarihine ilişkin bir kitapta Voyvoda Tepeş’ten söz ediliyordu, sonra bir başka kitap daha buldum, sonunda keyif ve hayretle, Voyvoda’nın Snagov gölünde, kendi yaptırmış olduğu bir kilisenin mihrabına gömülüşüyle ilgili bir yazı oku-

dum. Bu yazı, bölgeye giden ve kendisini 'Bir Gezgin' diye tanımlayan bir İngiliz tarafından yazılmıştı. Giriş sayfasından bu 'Bir Gezgin'in bizim Jakoben koleksiyoncunun çağdaşı olduğu anlaşıyordu. Olay, Voyvoda'nın ölümünden yaklaşık 130 yıl sonra geçmişti.

'Bir Gezgin' Snagov'daki manastırı 1605'de ziyaret etmiş. Oradaki keşişlerle gayet iyi ilişkiler kurmuş, ve demiş ki, bir efsaneye göre, Voyvoda'nın cenazesi sırasında manastırın hazineleri arasında bulunan büyük bir kitap mihraba yerleştirilmiş, törende hazır bulunan keşişler, bu kitaba isimlerini yazmışlar, ancak içlerinden bir tanesi okuma yazma bilmediği için Ejder Tarikatı'nı onurlandırmak amacıyla buraya bir ejderha çizmiş. Söz konusu kitaba bundan sonra ne olduğu bilinmiyor ne yazık ki. Ancak ben bunu çok ilginç buldum. Sonra bu Gezgin'in anlattıklarına göre şöyle oluyor, adam mezara bakmak istiyor, keşişler buna mihrabın önünde, yerde düz bir taş gösteriyorlar. Bunun üstünde Lord Drakulya'nın bizzat kendisine ait bir resim ve çevresinde Latince kelimeler var. Gezgin, mezar taşının simgesi olan haçtan söz etmediğine göre, taş boyalı olabilir, dikkatle kopyaladığım -tabii ne olduğunu bildiğim için değil, sadece içgüdüsel olarak- mezar yazıtı Latinceydi.' Hugh sesini alçalttı, arkasına baktı ve sigarasının önündeki kül tablasına bastırdı.

'Yazıyı yazdıktan ve anlamak için bir süre uğraştıktan sonra, yaptığım çeviriyi yüksek sesle okudum. 'Okuyucu, onu tek bir...' Devamını biliyorsun işte. Dışarıda yağmur hâlâ sağanak halinde yağıyordu, kütüphenenin iyice kapanmamış pencerelerinden biri sorna kadar açıldı ve kapandı, yanıma kadar ulaşan bir soluk hissettim sanki. Herhalde yerimden sıçramışım, çünkü çay fincanına çarptım ve çay kitabın üstüne döküldü. Dökülen çayı siler ve sakarlığıma lanetler okurken, birden saatimi gördüm... saat bir olmuştu bile ve benim eve yemeğe yetişmem gerekiyordu. Kütüphanede bakacak başka bir şey de kalmamıştı zaten. Kitapları topladım, evle ilgilenen kadına teşekkür ettim ve haziran gülleri ile bezeli sokaklardan bizim eve gittim.

Eve vardığımda Elsie dahil hepsini masanın çevresine oturmuş beni beklerken bulmayı umuyordum ama, evde her şey altüst durumdaydı. Bazı dostlar ve arkadaşlar toplanmıştı, annem ağlıyor, babam da büyük bir üzüntü ile oturuyordu.' Burada Hugh bir sigara daha yaktı, kibrit karanlığın içinde parladı. 'Babam elini omzuma

koydu ve bana Elsie'nin ödünç aldığı bir arabayla yakındaki kasabaya alışverişe gittiğini ve dönüşte anayolda bir kaza geçirdiğini söyledi. Yağmur çok feci yağıyormuş, Elsie'nin bir şey gördüğünü ve bu yüzden kontrolünü kaybettiğini sandıklarını söylediler. Allaha çok şükür ölmemiş ama çok ağır yaralanmış, annesi ve babası hemen hastaneye koşmuşlar, benimkiler de durumu bana haber vermek için evde beklemişler.

Bir araba bulup hemen yola koyuldum, o kadar hızlı kullanıyordum ki ben de kaza yapacaktım az daha. Bunları duymak istemezsin eminim ama... kafası sargılar içinde, gözleri faltaşı gibi açık yatıyordu. Durumu buydu. Şimdi bir tür bakım evinde yaşıyor, ona çok iyi bakıyorlar, ama ne fazla konuşabiliyor, ne de konuşulanları tam olarak anlıyor, kendi başına yemek yiyemiyor. Bu korkunç şeyin acaba... sesi titremeye başladı. 'En kötüsü şu, ben her zaman bunun bir kaza olduğunu düşünmüştüm, şimdi senin anlattıklarını dinledikten sonra... Rossi'nin arkadaşı Hedges... senin... senin kedin... ne düşüneceğimi bilemiyorum.' Sigarasından derin bir nefes çekti.

Tuttuğum soluğumu bıraktım. 'Çok ama çok üzgünüm. Keşke ne diyebileceğimi bilseydim. Ne kadar feci bir şey bu.'

'Teşekkür ederim,' normal haline dönebilmek için çaba gösteriyordu. 'Üstünden epeyce zaman geçti... zaman iyi bir ilaç. Sadece...'

Tamamlayamadığı o cümlelerin sonunu o zamanlar bilemiyordum, ama şimdi biliyorum artık. Bitirmediği cümle... nafile bir cümle, bir kaybın ardından asla yüksek sesle edilmeyen bir duaydı. Orada aramıza asılmış duran geçmişle otururken, bir garson cam bir kandilin içinde mum getirdi. Lokanta kalabalıklaşmıştı, içeride oturanların kahkahaları dışarı taşıyordu.

'Snagov'la ilgili anlattıklarından çok etkilendim,' dedim bir süre sonra. 'Yani, o mezarla ilgili hiçbir şey duymamıştım... o yazı, üstünde haç olmayan taştan o boyalı yüz. Rossi'nin İstanbul'da bulunduğu üstünde aynı sözlerin yazılı olduğu haritalar çok önemli. Bence... bulduğun şey, Drakula'nın mezarının Snagov'da olduğunu kanıtlıyor en azından.' Parmaklarımı şakaklarıma bastırdım. 'O zaman neden kitaplarda ve arşivde bulduğumuz ejderha harita Snagov'un topografik yapısına uymuyor; o göle, o adaya uymuyor?'

'Keşke bilebilseydim.'

'Bu olaydan sonra Drakula konusundaki araştırmaya devam ettin mi?'

‘Epey bir süre bıraktım.’ Hugh sigarasını söndürdü. ‘Cesaret edemedim. İki yıl kadar önce, birden kendimi yeniden onu düşünürken buldum, son kitabımı, Macaristan’la ilgili kitabımı yazarken, bir gözüm de ondaydı.’

Hava iyice kararmıştı, Tuna’nın sularının üstüne artık Peşte’nin köprülerinin ve binalarının ışıkları vuruyordu. Bir garson gelip espresso içip içmeyeceğimizi sordu, sevinerek kabul ettik. Hugh kahvesinden bir yudum aldı ve fincanını tabağına bıraktı. ‘Kitabı görmek istiyor musun?’

‘Araştırmasını sürdürdüğün kitabı mı?’

‘Hayır... ejderha kitabını.’

Yüzüne bakakaldım... ‘Yanında mı?’

‘Her zaman yanımda taşıyım,’ dedi sert bir sesle. ‘Eee, yani hemen hemen her zaman. Aslında, bugünkü konferans sırasında otelde bırakmıştım, çünkü ben konuşurken odada daha güvenli olacağını düşünmüştüm. Şimdi çalınabileceğini düşününce...’ Durdu. ‘Seninki odada değildi değil mi?’

‘Hayır,’ gülümsedim. ‘Ben de kendiminkini hep yanımda taşıyırım.’

Kahve fincanlarını dikkatle yana itti ve çantasını açtı. Çantasından çıkardığı cilalı tahta bir kutunun içinden, bir kumaş parçasına sarılmış bir paket çıkardı ve masanın üstüne koydu. Kumaşın içinde, benimkinden daha küçük ama aynı tirşe ile kaplanmış bir kitap vardı. Sayfaları daha koyu ve benim kitabımdan daha eskiydi ama, ortasındaki ejderha aynıydı, iki sayfayı da kaplamış, bize kötü kötü bakıyordu. Hiç sesimi çıkartmadan bende çantamı açtım, kendi kitabımı çıkarttım ve Hugh’un ejderhasının yanına koydum. İyice eğilip baktım ve tıpatıp aynı olduklarını gördüm.

‘Şu köşedeki taşmaya bak... o bile aynı. Aynı yerde basılmışlar,’ dedi Hugh alçak bir sesle.

Baktım, haklıydı. ‘Biliyor musun, bu bana sana söylemeyi unuttuğum bir şeyi hatırlattı. Bugün otele dönmeden önce Bayan Rossi ile üniversite kütüphanesine uğradık, çünkü bir süre önce orada görmüş olduğu bir şeye tekrar bakmak istiyordu.’ Ona Romen halk şarkılarıyla ilgili kitabı, bir şehre giren keşişlerle ilgili tuhaf sözleri anlattım. ‘Helen bunun, sana sözünü ettiğim İstanbul el yazması ile bir ilgisi olduğunu düşündü. Sözler çok geneldi, ama sayfanın üs-

tünde çok ilginç bir baskı vardı, sanki bir çalı ormanı gibi bir şey, küçücük bir kilise ve onların arasında bir ejderha ve bir de kelime.'

'Drakulya mı?' Hugh benimle aynı tahminde bulunmuştu.

'Hayır, İvireanu.' Defterime baktım ve nasıl yazıldığını ona gösterdim.

Gözleri büyüdü. 'Ama bu çok ilginç,' diye haykırdı.

'Neden? Çabuk söyle.'

'Benim kütüphanede gördüğüm isimle aynı.'

'Aynı kütüphanede mi? Nerede? Aynı kitapta mı?' Cevabını terbiyeli bir şekilde bekleyememek kadar sabırsızdım.

'Evet, üniversite kütüphanesinde, ama aynı kitabın içinde değil. Kendi projem için malzeme arıyordum, dostumuz da sürekli aklımdın bir köşesinde olduğu için, durmadan ona ait garip şeyler bulup duruyorum. Biliyorsun Hunyadi ve Drakula birbirlerine fena halde düşmandı, daha sonra Drakula ile Matthias Corvinus da öyle, yani orada burada Drakula'ya rastlayıp duruyorsun. Sana bugün yemekte Corvinus'un amforadaki hayaletle ilgili el yazmasını bulduğumu söylemiştim ya.'

'Ah evet,' dedim heyecanla, 'İvireanu kelimesini de orada mı gördün?'

'Aslında hayır. Corvinus el yazması çok ilginçti ama başka nedenlerden, el yazmasında diyor ki... neyse, buraya kopyaladım, orijinali Latince.'

Defterini açtı ve bana bir iki satır okudu, 'Efendimize 1463 yılında, sadık hizmetkârları bu yazıları sundular, hepsi de Majestelerine cehennemde yanası bir vampirin lanetiyle ilgili bilgi veriyordu. Bu bilgiler Majestelerinin kraliyet külliyyatında bulunmaktadır. Kendisine şehrimizdeki o habisi yok etmek için yardımcı olacak, vampirlerin varlığına son verecek ve evlerimizden vebayı uzak tutacaktır.' Bu şekilde devam ediyor. Sonra bu kişi, her kimse, çeşitli klasik kitaplarla ilgili referans listesi veriyor, bunların arasında amforadaki hayalet masalları da var. Gördüğün gibi, bu el yazması, Drakula'nın yakalanması ve Buda yakınlarında ilk kez hapsedilmesinden bir yıl sonra yazılmış. Sen de İstanbul'da bulduğun belgelere dayanarak Türk sultanının aynı tarihte, aynı kaygıları taşıdığını söylüyorsun. Yani bu Drakula nereye giderse gitsin bela çıkarmış. Her iki ta-

rafta da vebadan söz ediliyor ve vampirliğin varlığıyla ilgili kaygılar dile getiriliyor. Çok benzer değil mi?’

Düşünceli bir şekilde duraksadı. ‘Aslında bu veba bağlantısı çok da uzak değil... British Museum kütüphanesindeki bir İtalyan belgesinde, Drakula’nın bu mikrobu Türklerle savaşta kullandığını okumuştum. Bu silahı kullanan ilk Avrupalı oydu herhalde. Bu bulaşıcı hastalığı taşıyan kendi halkından kişileri, Osmanlı kılığına sokarak Türklerin kampına gönderiyormuş.’ Kandilin ışığında Hugh’un gözleri iyice kısılmıştı, yüzü yoğun konsantrasyonla parlıyordu. İçimden bir ses, Hugh James ile tanışmanın bize çok yararlı ve zeki bir müttefik kazandırdığını söylüyordu.

‘Bu gerçekten çok ilginç,’ dedim. ‘Ama İvireanu kelimesiyle ne alakası var?’

‘Ah affedersin,’ dedi Hugh, ‘biraz konudan saptım. Evet, o kelimeyi buradaki kütüphanede gördüm. Üç dört gün önceydi galiba, on yedinci yüzyılda basılmış Romence Yeni Ahit’in içinde. Bakmaktan kendimi alamadım çünkü kapağında inanılmaz bir Osmanlı etkisi vardı. Giriş sayfasının alt kısmında İvireanu sözcüğünü gördüm... aynı sözcük olduğuna eminim. O sırada buna çok önem vermedim. Romence sözler her zaman benim için bir sır, çünkü bu dili çok az biliyorum. Dikkatimi harflerin şekli çekti, aslında çok zarif bir şekil. Bir yer adı falan olabileceğini düşünmüştüm.’

İnledim. ‘Hepsi bu mu? Başka bir yerde görmedin mi?’

‘Korkarım hayır.’ Hugh boşalmış kahve fincanına el attı. ‘Eğer tekrar karşılaşırsam, sana kesinlikle haber veririm.’

‘Belki de Drakula ile çok az ilgisi vardır,’ dedim kendimi rahatlamak için. ‘Keşke şu kütüphaneyi kurcalamak için biraz daha zaman olsaydı. Pazartesi günü İstanbul’a dönüyoruz maalesef... konferans bittikten sonra kalmak için iznim yok, eğer bu konuyla ilgili bir şey bulursan...’

‘Elbette,’ dedi Hugh, ‘ben altı gün daha buradayım. Eğer bir şey bulursam sana Amerika’ya yazarım.’

Bu beni şaşırttı. Çünkü vatanımı günlerdir ciddi bir şekilde düşünmemiştim ve bölümdeki posta kutuma bir daha ne zaman bakabileceğimi de bilmiyordum. ‘Hayır, hayır,’ dedim aceleyle. ‘En azından henüz değil. Eğer bize yardımcı olabileceğini düşündüğün bir şey bulursan lütfen Profesör Bora’yla haberleş. Ona konuştukları-

mızı anlat yeter. Eğer onunla konuşabilirsem, senin onu arama ihtimalin olduğunu kendim söylerim.’ Turgut’un kartını çıkarttım ve numarayı yazdım.

‘Çok iyi,’ dedi. Göğüs cebine uzandı, ‘Bu da benim kartım. Umarım tekrar görüşürüz.’ Birkaç dakika hiç konuşmadan oturduk, bakışları masanın üstünde boş tabaklarda, fincanlarda ve zayıf mum ışığında dolaşıyordu. ‘Eğer söylediklerinin hepsi gerçekse... Rossi ile ilgili her şey... eğer Kont Drakula ya da Kazıklı Voyvoda diye biri varsa... yaşıyorsa, ne olursa olsun size yardım etmek isterim.’

‘Yok etmek için mi?’ diye sordum yavaşça, yanıtını beklemeden sürdürdüm, ‘Bunu aklımda tutarım.’

Konuşacak fazla bir şey kalmamıştı artık, ama bir gün tekrar görüşmeyi umuyorduk. Bizi Peşte’ye geri götürecek bir taksi bulduk, benimle otelime kadar yürümek için ısrar etti.

Resepsiyonun önünde birbirimizle nazik bir şekilde vedalaşırken, otel kâtabi bulunduğu yerden çıktı ve elimi tuttu. ‘Herr Paul,’ dedi telaşla.

‘Ne var?’ Hugh’la adama dönüp baktık. Uzun boylu, mavi işçi ceketi giymiş, Hun savaşçılarına yakışır bıyıkları olan bir adamdı bu. Beni bir kenara çekti ve alçak sesle konuşmaya başladı. Hugh’a elimle işaret ederek bir yere ayrılmasını söyledim. Görünürde başka kimse yoktu ve yeni bir krize tek başıma yakalanmak istemiyordum.

‘Herr Paul, bugün sizin zimmere kim girdi biliyorum.’

‘Ne? Kim?’ dedim.

‘Hımmm, hımmm,’ otel kâtabi, elini anlamlı bir şekilde cebine attı, sürekli mırıldanarak benim bir şeyleri anlamamı bekledi. Aca-ba adam aptalın teki mi, diye düşündüm.

‘Rüşvet istiyor,’ dedi Hugh yavaşça.

‘Ah, hay allah,’ dedim hayretle, ama adam bana bakmaya devam ediyordu, ona iki Macar banknotu uzattığımda gözleri parladı. Çabucak alıp cebine indirdi ama merakımı tatmin edecek bir şey söylemedi.’

‘Herr Amerikalı,’ diye fısıldadı. ‘Bu sabah sadece ein adam vardı. Sonra oldu iki. Biri önce geldi, çok önemli adam, sonra öteki. Onu elinde valizle öteki zimmere girerken gördüm. Sonra onları gördüm. Konuştular. Birlikte çıktılar.’

‘Peki ama neden kimse onları durdurmadı?’ dedim. ‘Kimdi bunlar? Macar mıydılar?’ Adam tekrar etrafına bakındı, onu boğmak isteğimi zorlukla bastırdım. Bu sansür atmosferi sinirlerimi son derece geriyordu. Çok öfkeli bakıyordum herhalde, çünkü Hugh beni yatıştırmak için kolumu tuttu.

‘Önemli adam Macar. Öteki adam Macar değil.’

‘Nereden biliyorsun?’

Sesini alçalttı. ‘Bir adam Macar, ama *Anglisch* konuşuyorlardı.’ Tehditkâr sorularıma rağmen ağzından ancak bu kadarını alabildim. Eline verdiğim forintlere değeri kadar bilgi verdiğine inanmıştı herhalde, eğer biraz daha para vermezsem bana hiçbir şey söylemeyecek diye düşünürken, bir şeyin adamın dikkatini çektiğini gördüm. Ardımdaki bir şeye bakıyordu, bir an sonra ben de döndüm, otel kapısının camına doğru yönelen bakışlarını izledim. Camın ardında, çok kısa bir an, o çok iyi tanıdığım açlıkla dolu oyuk gözlerle karşılaştım, bu yüz bir mezara aitti, sokağa değil. Otel kâtipi kolumu tuttu, dehşet içinde konuştu ‘İşte o, şeytan suratlı *Anglischer* adam!’

Bunun etkisiyle herhalde, otel kâtipini ittim ve kapıya doğru koştum; Hugh son derece akıllıca hareket etti (bunun farkına sonra vardım) resepsiyonun yanındaki bir yerden bir şemsiye çekti ve peşimden koştu. İçinde bulunduğum duruma rağmen sıkı sıkı yapıştığım çantam koşarken beni engelliyordu. Sokağın köşesini döndük, caddede bir aşağı bir yukarı koştuk, ama hiçbir faydası yoktu. Adamın ayak sesleri duyulmadığı için ne yana kaçtığını bile anlayamamıştık.

Sonunda durdum, bir binanın kenarına yaslandım ve soluğumu düzene sokmaya çalıştım. Hugh da zor nefes alıyordu. ‘Nedir bu?’ diye sorarken içini çekti.

‘Kütüphaneci,’ dedim konuşabilecek duruma gelince. ‘Bizi İstanbul’a kadar takip etti. O olduğuna eminim.’

‘Ulu Tanrım,’ Hugh alnını ceketinin koluyla sildi. ‘Burada ne işi var?’

‘Notlarımı ele geçirmeye çalışıyor,’ diye sızlandım. ‘İnanır mısın bilmem ama o bir vampir, şimdi de onu bu güzel şehre getirdik.’ Aslında başka şeyler de söyledim, Hugh gündelik konuşma dilinde kullanılan bütün kötü sözlerin Amerikan versiyonlarını biliyordu

herhalde. Ardımda taşıdığım lanetin düşüncesi gözlerimi yaşlarla doldurdu.

‘Haydi yapma,’ dedi Hugh teselli edercesine. ‘Burada daha önce de vampir vardı, bunu biliyoruz.’ Ama onun da yüzü bembeyaz olmuştu, şemsiyesini sıkı sıkı tutarak etrafına bakındı.

‘Kahretsin!’ Yumruğumla duvara vurdum.

‘Gözlerini dört açman lazım,’ dedi Hugh aklı başında bir ifadeyle. ‘Bayan Rossi döndü mü acaba?’

‘Helen!’ O ana kadar bir an bile aklıma gelmemişti, adını söyleyiş şeklim yüzünden Hugh gülümsemesini zor tuttu. ‘Hemen gidip bakayım. Profesör Bora’yı da arayacağım. Bak Hugh... sen de gözünü dört aç, çok dikkatli ol, tamam mı? Seni benim yanımda gördü, bu durum kimseye şans getirmiyor bu aralar.’

‘Sen beni merak etme,’ Hugh düşünceli görünüyordu. ‘Otel kâtibine ne kadar verdin?’

Nefes nefese olmama rağmen güldüm. ‘Evet, sanırım şemsiyenin parasını ödedik.’ Hararetle el sıkıştık. Hugh, fazla uzak olmayan otele doğru yürümeye başladı. Otele tek başına gitmesi hiç hoşuma gitmiyordu ama cadde boş değildi artık, insanlar geziniyor ve konuşuyorlardı. Zaten nasılsa bildiğini okuyacaktı, o böyle bir adamdı.

Otel lobisinde, dehşete düşmüş olan kâtipten eser yoktu. Belki de vardiyası sona ermişti ki, yerini tertemiz traş olmuş genç bir adam almıştı. Bana Helen’in anahtarının yerinde asılı olduğunu gösterdi, demek ki hâlâ teyzesindeydi. Genç kâtip, görüşme tarifesini dikkatle hesaplayarak telefonu kullanmama izin verdi, numarayla bir iki kez çevirdikten sonra Turgut’un telefonu çalmaya başladı. Muhtemelen dinlenmekte olan otel telefonundan onu aramak pek akıllıca değildi belki ama bu saatte başka bir imkân yoktu. Tek umudum, yapacağımız konuşmanın anlaşılmayacak kadar tuhaf olmasıydı. Sonunda hatta bir çınlama duydum, sonra da Turgut’un uzak ama canlı sesini duydum. Türkçe bir şeyler söyledi.

‘Profesör Bora!’ diye bağırdım. ‘Turgut, ben Paul, Budapeşte’den arıyorum.’

‘Paul, sevgili dostum!’ Bu uzak, ama gürleyen ses hayatımda duyduğum en tatlı ses gibi geldi bir an bana. ‘Hatta sorun var...eğer kesilirse seni aramak için numaranı ver.’

Otel kâtibinden numarayı aldım ve ona söyledim.

‘Nasılsın? Onu buldun mu?’

‘Hayır! Biz iyiyiz. Biraz daha bilgi topladık, ama çok kötü bir şey oldu.’

‘Ne oldu?’ Hat çok kötüydü ama, sesindeki kaygıyı hissedebiliyordum.

‘Yaralandın mı? Bayan Rossi iyi mi?’

‘Hayır... iyiyiz, ama kütüphaneci bizi buraya kadar takip etmiş.’ Shakespearevari lanet sözleri savurduğunu duydum ama, parazitlenmeden tam olarak anlamak mümkün değildi. ‘Ne yapmamız lazım sence?’

‘Şu anda bilmiyorum.’ Turgut’un sesi daha iyi geliyordu. ‘Sana verdiğim takımı yanından ayırmıyorsun değil mi?’

‘Evet,’ dedim. ‘Ama o korkunç yaratığa onu kullanacak kadar yaklaşmadım daha. Bugün biz konferanstayken odamı aramış galiba, besbelli ki biri de ona yardım etmiş.’ Belki polis şu anda bizi daha bir dikkatle dinliyordu. Bütün bunlardan ne anlamışlardı acaba?

‘Çok dikkatli ol Profesör.’ Turgut’un sesi kaygılıydı. ‘Sana verecek akıllıca bir öğüdüm yok, ama yakında yeni haberlerim olacak, belki İstanbul’a dönüşünüzden bile önce. İyi ki aradın bu akşam. Bay Aksoy’la birlikte ikimizin de daha önce hiç görmediği yeni bir belge bulduk. Yine Mehmet’in arşivinden çıktı. Bu belge 1477 yılında Doğu Ortodoks Kilisesi’ne mensup bir keşiş tarafından yazılmış. Tercüme edilmesi lazım.’

Hat yeniden parazitlendi. Bağırarak zorundaydım. ‘1477 mi dedin? Hangi dilde yazılmış?’

‘Seni duyamıyorum sevgili dostum!’ dedi Turgut çok uzaklardan. ‘Burada fırtına var. Seni yarın akşam ararım.’ Bazı sesler duyuldu –Türkçe mi Macarca mı anlayamadım– hat önce kesildi, sonra geri geldi ve son sözleri yuttu, parazit iyice arttı ve derken hat tamamen gitti.

Telefonu yavaşça kapattım, acaba tekrar arasam mı diye oyalanırken, otel kâtibi kaygılı bir ifadeyle telefonu aldı ve önüne bir kâğıt çekerek fiyatı yazdı. Parayı ödedim. Canım sadece traş takımlarıyla temiz bir gömlek koymama izin verdikleri çıplak odama çıkmak istemediği için biraz orada oyalandım. Moralim bozulmuştu iyice, zaten uzun bir gün olmuştu, üstelik lobideki saat gecenin on birini gösteriyordu.

Eğer kapının önünde o an bir taksi durmasaydı, moralim iyice bozulacaktı. Helen dışarı çıktı, şoföre para ödedi, sonra büyük kapıdan içeri girdi. Resepsiyonun yanına gelinceye kadar beni fark etmedi, yüzü sakın ve mesafeliydi. Onda zaman zaman gördüğüm melankolik hal çökmüştü üstüne yine. Daha önce hiç görmediğim kırmızı siyahlı yün bir şala sarınmıştı, herhalde teyzesinin hediyesiydi. Şal, elbisesinin kaba kesimiyle omuzlarındaki sert hatları kapatmıştı. Yüzünde öyle bir ışık vardı ki, loş lobide pırıl pırıl parlıyordu. Tıpkı bir prensese benziyordu. O beni görene kadar kımıldamadan seyrettim. Beni böylesine büyüleyen, sadece yumuşak yüzünü çevreleyen çenesinin asil açısı ve yüzünün güzelliği değildi. İçimde huzursuz bir kıpırtıyla, Turgut'un odasındaki portreyi hatırlamıştım yine... o gururlu baş, uzun ve düz burun, yoğun bakışlı kapkara gözler. Herhalde çok yorulmuş, dedim içimden. Helen beni gördü ve gülümsedi. Ve o görüntü yine içimde bir yerlere gizleniverdi.”

EĞER Barley'i sarsarak uyandırmamış olsaydım ya da eğer o tek başına olsaydı, İspanya sınırındaki çizgiden geçecek ve herhalde İspanyol gümrük memurları tarafından gayet kaba bir biçimde uyandırılacaktı. Perpignan istasyonuna çuval gibi bir halde indi ve bu yüzden otobüs istasyonunun nerede olduğunu ben sormak zorunda kaldım. Mavi giysili kondüktör kaşlarını çattı, içinden benim bu saatte evde, yatağında olmam gerektiğini düşünüyordu herhalde, ama bizden önce buraya varmış olan valizlerimizi arayıp bulacak kadar da nazik bir insandı. Nereye gidiyorduk? Ona Le Bains'e giden otobüse binmek istediğimizi söyledim ama kafasını salladı. Bunun için sabaha kadar beklememiz gerekiyordu, saatin gece yarısına yaklaştığının farkında değil miydim yoksa? Caddenin karşısında temiz bir otel vardı ve ben 'şeyimle' birlikte... – "Ağabeyim" dedim çabucak– bir oda tutabilirdim. Kondüktör bize tekrar baktı, esmerliğim ve gençliğimle, Barley'in sarışınlığını karşılaştırıyordu herhalde. Diliyle damağına vurup esef belirten bir ses çıkarıp yürüdü gitti.

"Ertesi gün şafak, bir gün öncesine göre çok daha sakin ve güzel bir günü müjdeliyordu. Otelin yemek salonunda kahvaltı için Helen'e katıldığımda, bir gece önce yaşadığım sıkıntılı şeyler uzak bir düş gibi görünmeye başlamıştı bile. Tozlu pencerelerden giren güneş, bembeyaz masa örtülerini ve ağır kahve fincanlarını aydınlatıyordu. Helen, masada küçük defterine notlar alıyordu. 'Günaydın,' dedi dalgın bir ifadeyle, oturdum ve kendime kahve koydum. 'Annemle tanışmaya hazır mısın?'

'Budapeşte'ye geldiğimizden beri bir an bile aklımdan çıkmadı ki bu,' diye itiraf ettim. 'Oraya nasıl gideceğiz?'

'Yaşadığı köy, şehrin kuzey tarafındaki otobüs hattının üstünde. Pazar sabahları o tarafa tek bir otobüs kalkıyor, bu yüzden otobüsü kaçırmamalıyız. Yolumuz, banliyölerden geçen son derece sıkıcı bir yol.'

Bu yolculukta herhangi bir şeyin beni sıkacağından bütünüyle kuşkudaydım, ama sesimi çıkartmadım. Ama bir şey hâlâ aklıma çok takılıyordu. ‘Helen, benim seninle gelmemi istediğine emin misin? Annenle yalnız başına da konuşabilirsin. Belki onun karşısına tamamen yabancı biriyle... bir Amerikalıyla çıkmandan daha iyidir. Ya benim varlığım onu rahatsız ederse?’

‘Senin varlığının onun konuşmasını kolaylaştıracağından emin olabilirsin,’ dedi Helen sertçe. ‘Bana karşı son derece mesafelidir. Sen ona çekici gelirsin.’

‘Eh, daha önce çekici olduğum için hiç suçlanmamıştım.’ Üç dilim ekmekle, tereyağını önüme çektim.

‘Merak etme... değilsin.’ Helen bana alaycı bir şekilde gülümse-di, ama gözlerinde küçük bir sevgi pırıltısı görür gibi oldum. ‘Benim annemi etkilemek kolay sadece.’

Rossi’yi beğendi seni neden beğenmesin, demedi. Bu konuyu kapatmanın iyi olacağını düşündüm.

‘Herhalde geleceğimizi haber vermişsindir,’ dedim ona bakarak, acaba annesine kütüphanecinin kendisine saldırdığını söyleyecek miydi? Küçük fuları yine sıkı sıkı boynuna sarmıştı, ve ben elimden geldiği kadar oraya bakmamaya çalışıyordum.

‘Eva teyzem, dün akşam ona haber yolladı,’ dedi Helen sakın bir sesle ve bana marmeladı uzattı.

Şehrin kuzey ucundan bindiğimiz otobüs, banliyo mahallelerinin arasında yavaşça ilerlemeye başladı, Helen’in tahmin ettiği gibi, –eski banliyö mahalleleri savaşta çok büyük hasar görmüştü, bunun yanında yeni binalar, sanki dev mezarlarına dikilmiş taşlarmışçasına bembeyaz ve yüksekti. Batı basınının adeta düşman bir ifadeyle dile getirdiği komünist ilerleme bu işte diye düşündüm. – Doğu Avrupa’nın her yanında, milyonlarca insan bu yalıtılmış yüksek apartmanlarda yaşıyordu. Otobüs bu komplekslerin bazılarında durdu, ne kadar yalıtılmış olabilir ki dedim içimden, çünkü hepsinin önünde sebzeler, otlar, parlak çiçekler ve kelebeklerle dolu bahçeler uzanıyordu. Binalardan birinin önündeki bankta, beyaz gömlek ve siyah yelek giymiş iki yaşlı adam bir tahtanın başına eğilmiş... uzaktan ne olduğunu seçemediğim bir oyun oynuyorlardı. Otobüse binen kadınların çoğu, parlak nakışlı bluzlar giymişlerdi. Pazar giysisi miydi acaba? Bir tanesi içinde canlı tavuk bulunan bir kafes taşıyordu.

Tavuktan yükselen kötü koku şoför dahil herkesi rahatsız edince, kadın arkadaki koltuklardan birine oturdu ve örgüsünü çıkardı.

Banliyöleri geride bıraktıktan sonra, otobüs köy yoluna çıktı. Birden önümüzde verimli tarlaların, geniş ve tozlu yolların uzandığını gördüm. Zaman zaman siyah yelekli ve siyah fötr şapkalı bir çiftçinin sürdüğü bir at arabasını geçiyor, derken Amerika'da ancak müzelerde görebileceğimiz bir otomobille karşılaşıyorduk. Arazi yemyeşil ve taptaze uzanıyor, sarı yapraklı söğütler incecik derelere dallarını uzatıyordu. Arada sırada bir köye giriyorduk. Zaman zaman, diğer kilise haçlarının arasından Ortodoks haçını seçtiğim de oluyordu. Helen manzarayı göstermek için bana eğildi. 'Eğer bu yoldan gidersek Estergon'a varırız. Yani Macar krallarının ilk başkentine. Gerçekten de görmeye değer, keşke zamanımız olsaydı.'

'Bir dahaki sefere,' diye yalan söyledim. 'Annen neden burada yaşamayı seçti?'

'Ah, ben daha lisedeyken dağlara yakın olmak için taşındı buraya. Ben onunla birlikte taşınmak istemedim... Budapeşte'de Eva ile birlikte kaldım. Annem hiçbir zaman şehir yaşantısını sevmeyi, kuzeydeki Borzsöny Dağları'nın ona Transilvanya'yı hatırlattığını söylüyor. Her pazar yürüyüş kulübüyle birlikte oraya gider, fazla kar yağdığı zamanlar dışında tabii ki.'

Bu bilgi, aklımda Helen'in annesine dair çizmekte olduğum portreye bir mozaik daha ekledi. 'Peki ama neden dağlara taşınmadı o zaman?'

'Oralarda iş yok... milli park olarak kullanılıyor. Ayrıca, teyzem karşı çıktı, istediği zaman çok sert olabilir. Annemin kendini zaten çok fazla izole ettiğini düşünüyor.'

'Annen nerede çalışıyor?' Köyün otobüs durağına baktım; orada gördüğüm tek kişi, siyahlara bürünmüş yaşlı bir kadındı, başında siyah bir başörtüsü ve bir elinde kırmızı ve pembe çiçekler vardı. Otobüs durduğu zaman binmediği gibi, inenlerden hiç kimse ile selamlaşmadığını da gördüm. Tekrar yola çıktığımızda, elinde çiçek demetiyle ardımızdan bakıyordu.

'Köyün kültür merkezinde çalışıyor, kâğıtları dolduruyor, bir şeyler yazıyor, buraya uğrayan büyük şehirlerin belediye başkanlarına kahve yapıyor. Onun zekâsında bir insan için bu işin çok yetersiz olduğunu defalarca söyledim, ama omuzlarını silkti ve işine de-

vam eti. Annem sade yaşantı konusunda iyi bir kariyer yapmıştır.' Helen'in sesinde bir acılık sezdim, acaba dedim, bu sadelik annesinin kariyerine zarar verdiği gibi kızının önüne çıkabilecek fırsatları da mı ortadan kaldırdı? Bu fırsatları ona Eva teyzesi sağladı diye düşündüm. Helen o her zamanki altüst olmuş, insanı ürperten gülümsemesiyle baktı. 'Kendin göreceksin.'

Helen'in annesinin köyünün adı, köyün dışındaki bir tabelaya yazılmıştı. Birkaç dakika sonra otobüsümüz, tozlu hintincirleriyle çevrili, bir kenarında da kilise olan bir meydana girdi. Bir önceki köyde gördüğümüz siyahlı büyükanneye ikizi kadar benzeyen yaşlı bir kadın, otobüs durağının altında tek başına bekliyordu. Helen'e sorar gibi baktım, ama kafasını salladı, derken yaşlı teyze bizim arkamızdan inen genç bir askere sarıldı.

Helen bizi kimsenin karşılamamış olmasını normal kabul etmiş görünüyordu, beni pencerelerinde saksı saksı çiçekler olan, parlak gün ışından korunmak için panjurlarını indirmiş evlerin bulunduğu ara sokaklardan geçirdi. Evinin önündeki bir iskemleye oturmuş şapkalı yaşlı bir adam, biz geçerken başını salladı ve elini şapkasına götürerek bizi selamladı. Sokağın sonunda, bir taşla bağlı gri bir at, bir kovanın içinden su içiyordu. Üstlerinde gündelik giysileri ve terlikleriyle iki kadın, bir kafenin önünde çene çalıyorlardı. Tarlaların ötesinden kilise çanlarının çaldığını ve ıhlamur ağaçlarında kuşların öttüğünü duydum. Her yerden türlü türlü sesler geliyordu. Eğer gideceğin yönü biliyorsan, doğa bir adım ötede duruyordu.

Sonunda sokak, ot dolu bir tarla ile bitti ve Helen son evin kapısını çaldı. Kırmızı kiremitli, sarı boyalı ev, minimini bir kulübeye benziyordu, daha yeni boyanmıştı. Öne doğru eğilen damı, kapının önünde kendiliğinden bir gölgelik oluşturuyordu. Koyu renkli tahta kapısının kocaman demirden bir kolu vardı. Ev, komşularından azıcık uzaktaydı, sokaktaki diğer evlerde olduğu gibi renkli bir bahçesi ve yeni örülmüş taşlardan giriş yolu yoktu. Saçağın gölgesi yüzünden, Helen'in seslenmesine karşılık veren kadını göremedim. Sonra birden görüntü netleşti. Kadın sakın hatta neredeyse resmi bir şekilde Helen'e sarıldı, yanaklarından öptü, sonra döndü ve benim elimi sıkıttı.

Tam olarak ne bekliyordum bilmiyorum: Belki de Rossi'nin onu terk edişi ve ardından Helen'in doğuşuyla ilgili öykü yüzünden, yaş-

lı ancak güzel, hüznü bakışlı, çaresiz bir özlemin pençesinde kıvrılan bir kadın canlanmıştı. Karşımda duran kadın ise Helen'in baş aşağı çevrilmiş haliydi sanki. Kızından daha kısa ve şişmandı, sıkı ve neşeli bir yapısı vardı, yuvarlak yanaklı, koyu renk gözlüydü. Dündüz siyah saçlarını arkasında toplamıştı. Pamuklu çizgili bir elbise giymiş, çiçekli bir önlük takmıştı. Eva teyzenin tersine ne makyaj yapmış ne de takı takmıştı, giysileri, dışarıda gördüğüm ev kadınlarınınkine çok benziyordu. Herhalde ev işleriyle meşguldu ki, elbisesinin kollarını dirseklerine kadar sıvamıştı. Elimi, hiçbir şey söylemeden, gözlerimin içine bakarak dostça sıktı. Bir an, çevresinde kırışıklıklar olan o simsiyah gözlerde, yirmi yıl öncesinin utangaç genç kızını görür gibi oldum.

Bizi içeri davet edip, fincanları ve çörekleri önceden hazır ettiği masaya oturttu. Burnuma taze kahve kokusu geldi. Sebze ayıklıyordu herhalde, çünkü eve çiğ soğan ve patatesin keskin kokusu da yayılmıştı.

Evin tek odası vardı gördüğüm kadarıyla, ayıp olmasın diye çevreye dikkatle bakmamaya çalışıyordum, burası hem mutfak, hem yatak odası hem de oturma odası olarak kullanılıyordu. Pırıl pırıldı, bir kenarda duran dar yatağın üstünde beyaz bir örtü ve rengârenk nakışlarla bezenmiş birkaç beyaz yastık vardı. Yatağın yanında üstünde bir kitap, cam karpuzlu bir lamba, bir gözlük ve yanında da sandalye duran bir masa bulunuyordu. Ayak ucundaysa, üstünde çiçek desenleri olan bir tahta dolap vardı. Bizim oturmakta olduğumuz mutfak bölümü ise, bir ocak, masa ve iskemlelerden oluşuyordu. Ne elektrik vardı ne de banyo (tuvaletin arka bahçede olduğunu ihtiyacım olduğu zaman öğrendim). Bir duvara, üstünde bir fabrikada çalışmakta olan işçilerin resimlerinin bulunduğu bir takvim, diğerine ise kırmızı ve beyaz işlemeli bir nakış asılmıştı. Bir kavanonun içinde çiçekler ve pencerelerde bembeyaz perdeler vardı. Mutfak masasının yakınlarında bir odun ocağı ve yanında da istiflenmiş odunlar bulunuyordu.

Helen'in annesi bana utangaç bir edayla gülümsedi. İşte ilk kez o an Eva teyze ile arasındaki benzerliği gördüm, belki de Rossi'ye çekici gelen buydu diye düşündüm. Yavaş yavaş başlayan, sonra ıslıl ıslıl parlayarak büyüyen, son derece sıcak bir gülümsemeydi bu. Ayıklamakta olduğu sebzelerin başına döndüğünde gülümsemesi

yavaş yavaş söndü. Sonra tekrar bana baktı ve Helen'e Macarca bir şeyler söyledi.

'Sana kahve ikram etmek istiyor.' Helen ocağa gitti ve bir fincan kahve ve teneke bir kutudan şeker koydu. Helen'in annesi bıçağını bırakarak önüne çörek dolu tabağı itti. Bir tane aldım ve Macarca teşekkür ettim. O yavaş ve ışıklı gülümseme tekrar belirdi yüzünde, tekrar Helen'e döndü, anlamayamadığım bir şeyler söyledi. Helen kızardı ve tekrar kahveyle meşgul olmaya başladı.

'Ne dedi?'

'Yok bir şey, annemin köylüce düşünceleri işte.' Masaya oturdu, annesine ve kendisine kahve koydu. 'Şimdi Paul, eğer bize izin verirsen, ona nasıl olduğunu, köyde işlerin nasıl gittiğini falan soracağım.'

Onlar konuşurken, ben bakışlarımı odada gezdirdim. Bu kadın sadece inanılmaz bir sadelikte –kimbilir belki komşuları da böyle yaşıyorlardı– değil, ayrıca büyük bir yalnızlık içinde yaşıyordu. Görünürde sadece bir iki kitap vardı, hayvan yoktu, hatta saksıda çiçek bile yoktu. Sanki bir rahibenin hücresindeydik.

Ona tekrar baktığımda ne kadar genç olduğunu, hatta kendi annemden çok daha genç olduğunu gördüm. Arkasında topladığı saçlarında birkaç tel beyaz vardı, yüzünde yılların izi olan bazı çizgiler vardı evet, ama inanılmaz sağlıklı görünüyordu. Çekiciliğinin ise görünüşü ya da yaşıyla ilgisi yoktu. İstese birkaç kez evlenebilirdi diye düşündüm, ama o bu manastır sadeliğinde yaşamayı seçmişti. Bana tekrar gülümsedi, ben de ona gülümsedim. İfadesi o kadar sıcaktı ki, elimi uzatıp sakın sakın patates soymakta olan ellerini tutmamak için kendimi zor tuttum.

'Annem senin hakkında her şeyi öğrenmek istiyor,' dedi Helen. Onun yardımıyla, alçak sesle Macarca sorduğu her soruya ayrıntılı bir şekilde cevap vermeye çalıştım. Ben konuşurken sanki anlattıklarımı daha iyi anlamasını sağlayacakmış gibi dikkatle bana bakıyordu. Amerika'nın neresindendim? Buraya neden gelmişim? Annem ve babam kimlerdi? Bu kadar uzaklara yolculuk etmem onları üzüyor muydu? Helen'le nasıl tanışmıştım? Bu bölümde sorduğu bazı soruları Helen tercüme etmekten imtina etti, bazı sorular sırasında annece bir ifadeyle Helen'in yanağını okşuyordu. Helen kızgın görünüyordu bu yüzden tercüme etmesi için ısrar etmedim. So-

ricular, derslerim, ileriye yönelik planlarım ve en sevdiğim yemeklerin ne olduğuyla devam etti.

Helen'in annesi cevaplarımla tatmin olduktan sonra, büyük bir tencerenin içine sebzeleri ve etleri koydu, ocağın üstündeki bir kavanozdan aldığı kırmızı bir tozla tadlandırdı ve tencereyi fırına koydu. Ellerini önlüğüne sildi ve tekrar masaya oturdu, hiç konuşmadan bir Helen'e bir bana bakıyordu. Sonunda Helen silkindi, boğazını temizledi ve ziyaretimizin amacını anlatmak için hazırlandı. Annesi, Helen beni gösterip Rossi diyene kadar hiç sesini çıkartmadan ve yüzündeki ifadeyi hiç değiştirmeden dinledi. Memleketimden çok uzaklarda, bir köyde, gözlerimi sakın yüzlü bir kadına dikmiş, bir masa başında oturuyor olmak sinirlerimi iyice bozmuştu. Helen'in annesi sanki biri ona vurmak üzere elini kaldırmış gibi gözlemleri kırptırdı ve gözleri yüzüme çakıldı. Sonra düşünceli bir şekilde başını salladı ve Helen, Rossi'yi ne kadar zamandan beri tanıdığımı sordu.

'Üç yıldır,' dedim.

'Şimdi,' dedi, 'ona Rossi'nin ortadan kayboluşunu anlatacağım.' Yavaş yavaş ve tane tane, bir çocukla konuşurmuş gibi olmasa da, ama sanki her şey onun isteğinin dışında yaşanmış gibi konuştu Helen annesiyle, zaman zaman beni gösteriyor, zaman zaman havada elleriyle bir şeyler çiziyordu. Sonunda *Drakula* sözcüğünü yakaladım ve o anda Helen'in annesinin bembeyaz kesildiğini ve masanın kenarına tutunduğunu gördüm. İkimiz birden yerimizden fırladık, Helen ocağın üstündeki sürahidenden bir bardağa hemen su koydu. Annesi sert bir sesle hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Helen bana döndü. 'Bir gün bunun olacağını bildiğini söylüyor,' dedi.

Hiçbir şey yapamadan çaresiz gözlerle bakıyordum. Helen'in annesi birkaç yudum su içti, biraz daha kendine gelmiş gibi görünüyordu şimdi. Başını kaldırdı ve sonra beni çok şaşırtan bir şey yaptı. Tıpkı benim birkaç dakika önce yapmak istediğim gibi ellerimi tuttu ve beni sandalyeme oturttu. Elimi, sanki bir çocuğu yatıştırmak ister gibi sevecenlikle tutmuştu. Benim içinden geldiğim kültürde, hiçbir kadın daha ilk kez tanıştığı bir erkeğe yapmazdı bunu ama şu anda bana bundan daha doğal hiçbir şey yokmuş gibi geliyordu. İşte o zaman, ailesindeki iki kadın arasında en çok annesini seveceğimi söylediğinde Helen'in ne demek istediğini anladım.

‘Annem, Profesör Rossi’nin Drakula tarafından kaçırılmış olduğuna gerçekten inanıp inanmadığını soruyor.’

Derin bir nefes aldım. ‘İnanıyorum.’

‘Ve Profesör Rossi’yi sevip sevmediğini soruyor.’ Helen’in sesi sakın ama yüzü heyecanlıydı. Eğer boşta kalan elimle onun elini tutabilseydim, tutardım.

‘Onun için ölürüm,’ dedim.

Bunu annesine tekrarladı, kadın ellerimi demirden bir pençe gibi yakaladı. Elleri, bitip tükenmek bilmeyen işler nedeniyle güçlenmişti, bunu daha sonra fark ettim. Parmaklarındaki yıpranmışlığı, avucundaki nasırları hissedebiliyordum. O küçük ve güçlü ellere bakarken, onları taşıyan kadından çok daha yaşlı olduklarını görebiliyordum.

Bir süre sonra Helen’in annesi ellerimi bıraktı ve yatağının ayak ucundaki dolaba gitti. Yavaşça açtı, içindeki bazı eşyaları bir kenara itti ve bir mektup paketi olduğunu derhal fark ettiğim bir şey çıkardı. Helen’in gözleri annesine sorar gibi baktı, annesi hiçbir şey söylemedi, sessizce masaya geldi ve paketi benim elime verdi.

Bunlar üzerinde pul olmayan mektuplardı, zamanla sararmış ve kırmızı bir kurdeleyle bağlanarak paketlenmişlerdi. Helen’in annesi mektupları bana verirken, parmaklarımız kurdelenin üzerinde birleşti, sanki benden mektupların üstüne titrememi bekliyor gibiydi. Bir bakışta zarfın üstündeki el yazısının Rossi’ye ait olduğunu anladım ve adres kısmına yazılmış ismi gördüm. Bu adresi, zaten çok iyi biliyordum; Trinity College, Oxford Üniversitesi, İngiltere.”

“ROSSI’NİN mektuplarını elime almak beni çok derinden etkilemişti. Ama onlarla ilgilenmeden önce tamamlamam gereken bir görev vardı. ‘Helen,’ dedim, ona dönerek, ‘senin, zaman zaman doğumunla ilgili öyküye inanmadığımı hissettiğini biliyorum. Bazı anlar kuşkuya düştüğüm doğruydu. Lütfen beni bağışla.’

‘Ben de en az senin kadar şaşırdım,’ dedi Helen alçak bir sesle. ‘Annem bana kendisinde Rossi’nin mektupları olduğunu hiç söylememişti. Ama mektuplar anneme yazılmamış değil mi? En azından en üstteki ona yazılmamış.’

‘Hayır,’ dedim. ‘Ama bu ismi tanıyorum. İngiliz edebiyat tarihçilerinin en büyüklerinden biri bu... on sekizinci yüzyıl üzerine çalışmalarıyla tanınır. Okulda onun kitaplarından birini okumuştum, Rossi bana verdiği mektuplarda onu tarif ediyordu zaten.’

Helen iyice şaşırmıştı. ‘Bunun Rossi ve annemle ne ilgisi var acaba?’

‘Her şey olabilir. Görmüyor musun? Rossi’nin Hedges diye isimlendirdiği arkadaşı bu kişi olmalı. Rossi ona Romanya’dan yazmış herhalde, tabii bu, mektupların neden annende olduğunu açıklıyor.’

Helen’in annesi ellerini kavuşturmuş, yüzünde büyük bir sabır ifadesiyle bir ona bir de bana bakıyordu, ama yüzünden bir an bir heyecan ifadesinin geçtiğini görür gibi oldum. Sonunda konuştu ve Helen de tercüme etti. ‘Diyor ki, sana öykünün tamamını anlatacım.’ Helen’in sesi titredi ben de nefesimi tuttum.

Kadın yavaş yavaş anlattı ve Helen de tercümanlık görevini üstlendi. Zaman zaman bana ne kadar şaşırdığını göstermek için duraklıyordu. Şurası açıktı ki, Helen bu öyküyü sadece genel çerçevesi ile biliyordu ve duydukları onu da şaşırtmaktaydı. O gece otele döndüğümde, elimden geleni yaparak, aklımda kalanları bir kenara yazdım. Bütün gece bu işle uğraşmışım, asla unutamam. O zaman-

dan bu yana birçok tuhaf şey yaşandı, ben çok yorulduğum gerçi, ama yine de kıvançlı bir titizlikle kaydettiğim bu hikâyeyi gayet iyi hatırlıyorum.

‘Ben küçükken, Transilvanya’nın küçük bir köyü olan P...’de yaşadım, Argeş Nehri’ne çok yakındır burası. Bir sürü kardeşim vardı, çoğu hâlâ oralarda yaşıyordur. Babam hep bizim çok eski ve asil bir soydan geldiğimizi söylerdi, ama atalarım zor zamanlar geçirmişler ve yoksullaşmışlar. Ben ayakkabısız ve yorgansız büyüdüm. Yoksul bir bölgeydi orası, durumları iyi olanlar da sadece bir iki Macar aileydi; nehrin kenarında, büyük villalarda otururlardı. Babam çok sert bir insandı, hepimiz onun kırbacından fena halde korkardık. Annem sık sık hastalanırdı. Çok küçük yaşlarımdan beri, köyün dışındaki tarlamızda çalışırdım. Bazen papaz bize yiyecek ya da giyim eşyası getirirdi ama daha çok kendi başımızın çaresine bakmak zorundaydık.

On sekiz yaşına geldiğimde, nehrin üst tarafında, dağların tepelerindeki köylerden birinde oturan yaşlı bir kadın geldi bizim köye. Bir *vraca*, bir şifacıydı, geleceği görebildiği söylenirdi. Babama, ona ve çocuklarına bir armağanı olduğunu, ailesini tanıdığını ve ona aslında kendisine ait olan büyülü bir şey vereceğini söyledi. Babam sabırsız bir adamdı, her ne kadar kulübemizdeki kapıları, pencereleri, dışarı açılan her yeri –bacadan anahtar deliklerine kadar– vampirleri uzak tutmak için sarmısakla ovmaktan geri kalmasa bile, bu netameli kocakarının hurafelerine ayıracak zamanı yoktu. Kadını, kendisine verecek tek bir kuruşu bile olmadığını söyleyerek kabaca başından savdı. Sonra ben köye çeşmeden su doldurmaya gittiğimde, kadının orada öylece durduğunu gördüm, ona su ve ekmek verdim. Beni kutsadı, babamdan daha nazik olduğumu ve cömertliğimin ödülünü göreceğimi söyledi. Derken, göğsüne sakladığı bir çantadan minik bir metal para çıkardı ve elime koydu, bana bunu iyi saklamamı, çünkü bunun aileme ait olduğunu ve Argeş’in üstündeki bir kaleden geldiğini söyledi.

Parayı babama göstermem gerekiyordu ama bunu yapmadım, çünkü o yaşlı büyücüyle konuştuğum için bana kızar diye düşündüm. Parayı, kız kardeşlerimle paylaştığım yatağın altına sakladım ve kimseye bundan söz etmedim. Kimse beni görmediği zamanlar-

da parayı çıkarıp bakıyor, elimde tutuyor ve kadının bunu bana vererek ne demek istediğini merak ediyordum. Paranın bir tarafında kıvrık kuyruklu garip bir yaratık vardı, öteki tarafında ise bir kuşla, minik bir haç.

Aradan birkaç yıl geçti, ben tarlada çalışıp evde anneme yardım etmeye devam ettim. Babam çok fazla kızı olduğu için çok üzülüyordu. Hiçbir zaman evlenemeyeceğimizi, çünkü bize çeyiz veremeyecek kadar yoksul olduğunu söylüyordu. Bu durum onu gerçekten çok üzüyordu. Ama annem bize, köydeki herkesin bizim ne kadar güzel olduğumuzu bildiğini, herkesin bizimle evlenmek isteyeceğini söylerdi. Her zaman üstümü başımı temiz tutar, saçlarımı özenle tatar ve güzelce örer, böylece bir gün bir talibim çıkacak diye umar dururdum. Gerçi, bayramlarda beni dansa kaldıran delikanlılardan hiçbirini beğenmiyordum ama, çok yakında içlerinden biriyle evleneceğimi, böylece anneme ve babama yük olmaktan kurtulacağımı biliyordum. Ablam Eva, yanlarında çalıştığı Macar aileyle birlikte çoktan Budapeşte'ye gitmişti, bize zaman zaman az da olsa para gönderiyordu. Bir keresinde bana ayakkabı bile göndermişti, bu deriden şehirli ayakkabılarıyla büyük gurur duyuyordum.

Profesör Rossi ile tanıştıgımda, hayatım böyleydi işte. Bizim köyümüze yabancıların gelmesi olağan bir şey değildi, özellikle de bu kadar uzaktan birinin. Ama bir gün, köyde Bükreşli bir adamın köyün meyhanesine geldiği ve yanında başka bir ülkeden gelmiş birinin olduğu söylentisi yayıldı. Nehrin kenarındaki köylerle ve nehrin üst tarafında, dağda bulunan, yıkık bir kaleyle ilgili sorular soruyorlardı. Babam kapının önündeki bankta otururken, komşularımızdan biri durdu ve bunu kulağına fısıldayarak anlattı. Babam haç çıkardı ve "Saçmalık bu," dedi, "kimse böyle sorular sormamalı. Bu şeytana davetiye çıkartmaktır."

Bu merakımı uyandırmıştı. Acaba bir şeyler duyar mıyım diye su almaya gittim ve köyün meydanına girdiğimde, meyhanenin önündeki sandalyelere oturmuş, meyhaneden hiç çıkmayan köylülerden biriyle konuştuklarını gördüm. Yabancıardan biri, Çingeneler kadar esmerdi ama şehirli giysileri giymişti. Öbürü daha önce hiç görmediğim tarzda kahverengi bir ceket ve paçalarını botlarının içine soktuğu bol bir pantolon giymiş, başına da geniş kahverengi bir şapka takmıştı. Meydanın öteki ucuna, çeşmenin yanına oturdum, bu-

radan yabancıların yüzlerini göremiyordum. Arkadaşlarımdan iki tanesi daha yakından bakmak istediler ve bana birlikte gitmeyi teklif ettiler. Babamın buna çok kızacağını bildiğim halde çekinerek onlarla birlikte gittim.

Meyhanenin önünden geçerken, yabancı adam başını kaldırdı. Şaşırarak çok genç ve yakışıklı olduğunu gördüm. Bizim oralardaki Alman köylerinde oturanlar gibi altın rengi bir sakalı ve pırıl pırıl mavi gözleri vardı, pipo içiyor ve yanındaki arkadaşıyla alçak sesle konuşuyordu. Yanında, yerde şerit saplı bez bir çanta vardı, karton bir kutunun üstüne bir şeyler yazıyordu. Gözlerindeki bakışı hemen sevmiştim... dalgın bir bakıştı, nazik ama aynı zamanda da tetikte. Bizi görünce şapkasına dokundu ve hemen bakışlarını çevirdi, çirkin adam da şapkasına dokundu ve bize baktı, sonra yaşlı İvan'la konuşmaya ve bir şeyler yazmaya devam ettiler. İri adam İvan'la Romence konuşuyordu, sonra daha genç olana dönüyor ve hiç anlamadığım dilde bir şeyler söylüyordu. Arkadaşlarımla hızlı hızlı yürüyerek oradan geçtik, yakışıklı yabancıнын beni cüretkâr biri sanmasını hiç istemiyordum.

Ertesi sabah köyde, yabancıların meyhanedeki gençlerden birine kendilerini Argeş'in üst taraflarındaki Poenari Kalesi'ne götürmesi için para verdikleri söylentisi duyuldu. Bu gece yola çıkacaklardı. Babamın, arkadaşlarından birine Prens Vlad'ın şatosunu aradıklarını söylediklerini duydum, bu aptal Çingenenin daha önce de oraya kaleyi aramaya gittiğini hatırlıyordu. 'Bir aptal asla öğrenemez,' dedi babam kızgın bir sesle. Onun -Prens Vlad'ın yani- adını ilk kez duyuyordum. Bizim köyün halkı, kaleye genelde Poenari ya da Arefu derdi. Babam yabancıları oraya götüren kişinin azıcık parayı görünce aklını kaçırdığını söyledi. Kendisine ne kadar para verirlerse versinler asla oraya gitmeyeceğine, çünkü harabenin kötü ruhlarla dolu olduğuna yemin etti. Yabancıların herhalde hazineyi aradıklarını, bunun çok aptalca bir şey olduğunu çünkü orada yaşamış olan prensin hazineyi çok derine gömdüğünü ve büyülediğini söyledi. Babam, eğer hazineyi bulan ve çıkaran olursa, bir kısmının kendisine verilmesi gerektiğini, çünkü hazineye onun da hakkı olduğunu ekledi. Sonra kızkardeşlerimle birlikte onu dinlediğimizi görünce hemen sustu.

Babamın anlattıkları, bana kocakarının verdiği eski parayı hatırla-

lattı, suçlulukla bu parayı babama vermem gerekirdi diye düşündüm. Ama birden içimde bir isyan duygusu kıpırdadı ve madem kaledeki hazineyi arıyor, o zaman parayı o yakışıklı yabancıya vereceğim dedim. Fırsatını bulur bulmaz, parayı sakladığım yerden çıkardım ve mendilimin içine, mendilimi de önlüğümün cebine koydum.

Yabancı iki gün kadar ortalarda görünmedi, sonra bir gün onu aynı masada, son derece yorgun bir halde otururken gördüm. Üstü başı kirlenmiş ve yırtılmıştı. Arkadaşlarım şehirli Çingenenin gittiğini, yabancının yalnız başına kaldığını söylediler. Kimse burada neden kalmak istediğini bilmiyordu. Başından şapkasını çıkardığı için açık kahverengi saçlarını görebiliyordum. Yanında başkaları da vardı ve birlikte bir şeyler içiyorlardı. Yanındakiler yüzünden yabancıya yaklaşıp onunla konuşmaya cesaret edemedim, bu yüzden durup arkadaşlarımla konuştum biraz. Biz konuşurken, yabancı ayağa kalktı ve meyhaneden içeri girdi.

Buna çok üzüldüm, dedim ki, bu parayı vermem mümkün olmayacak herhalde. Ancak o akşam şans yüzüme güldü. Babamın tarlasından köye dönüyordum. Kardeşlerim başka işlere dağıldıkları için, ben biraz geç kalmıştım. Yabancının tek başına ormanın kenarına doğru yürüdüğünü gördüm, başını eğmiş, kollarını arkasında bağlamıştı. Yanında hiç kimse yoktu, artık onunla konuşmam mümkündü ama korkuyordum. Cesaretimi toplamak için, mendilimin parayı bağladığım ucunu tuttum. Ona doğru yürüdüm, durdum ve yaklaşmasını bekledim.

Orada öyle durup beklemek çok uzun sürdü gibi geldi bana. Yüz yüze gelene kadar beni fark etmemiş olmalıydı. Derken birden başını kaldırdı ve çok şaşırdı. Şapkasını çıkardı ve geçmeme izin vermek için kenara çekildi. Ama kımıldamadan durdum, cesaretimi topladım ve ona merhaba dedim. Hafifçe eğildi, gülümsedi, bir an hiç kıpırdamadan birbirimize baktık. Yüzünde beni korkutacak hiçbir şey yoktu, ama utançtan bayılacak gibi hissediyordum kendimi.

Cesaretimi iyice kaybetmeden, parayı çıkarttım. Hiçbir şey söylemeden ona uzattım, uzanıp aldı, evirdi çevirdi ve büyük bir dikkatle baktı. Sonra yüzünde bir ışık parladı, tekrar bana baktı, sanki yüreğimi görmek ister gibi çok dikkatli bakıyordu bu kez. Hayatımda gördüğüm en parlak, en mavi gözlere sahipti. Tir tir titriyordum.

‘De unde? Nereden?’ sorusunu el hareketleriyle tekrarladı. Bizim dilimizden birkaç kelime biliyor olmasına şaşmışım. Yere vurdu. O zaman anladım. Yerde mi bulmuştum? Hayır anlamında başımı salladım. ‘De unde?’

Ona el hareketleri ile başına bir örtü bağlamış, sopasına tutunmuş yaşlı bir kadın tarif ettim... kadının bana parayı verişini de. Başını salladı, kaşlarını çatı. O da bana el hareketleriyle yaşlı kadını tarif etti, sonra köyümüze giden yolu gösterdi. ‘Buralı mı?’ Hayır... yine başımı salladım, nehri ve kaleyle yaşlı kadının köyünün bulunduğunu sandığım yönü gösterdim. Kadının o taraftan yürüyerek geldiğini gösterdim. Yüzünde bir ışık parladı yine, avcunu paranın üstüne kapattı. Sonra tekrar bana verdi ama ben reddettim, yüzüm kıpkırmızı olmuştu. İlk kez gülümsedi, önümde eğildi. Sanki o an cennetin kapıları açılmıştı önümde. ‘Multumesc,’ dedi, ‘Teşekkür ederim.’

Babam yemek masasındaki yokluğumu fark etmeden hemen gitmem gerekiyordu, ama yabancı beni çabuk bir hareketle durdurdu. Kendisini gösterdi, ‘Ma numesc Bartolomeo Rossi,’ dedi. Tekrarladı sonra da toprağın üstüne ayağı ile yazdı. Adını tekrarlayınca gülmem tuttu. Sonra beni gösterdi, ‘Voi?’ diye sordu. ‘Sizin adınız ne? Adımı söyledim, yine gülümsedi. ‘Familia?’ Sözcükleri yutar gibi konuşuyordu.

‘Ailemin adı Getzi,’ dedim.

Yüzü şaşkınlıkla doldu birden. Nehir tarafını gösterdi, sonra içinde *Drakulya* sözcüğünün geçtiği bir şeyler söyledi. Ben *ejderha* kelimesini anladım, ama ne demek istediğini anlamıyordum. Sonunda başını salladı, içini çekti ve ‘Yarın,’ dedi, önce beni, sonra kendini gösterdi, durduğumuz yeri gösterdi, güneşi gösterdi. Yarın bu saatte aynı yerde buluşmayı teklif ettiğini anladım. Babamın, eğer bu durumu öğrenirse çok kızacağını biliyordum. Ayaklarımızın altındaki toprağı gösterdim, sonra da elimi dudaklarıma götürdüm. Bu konuyu köyde kimseye anlatmamasını başka nasıl anlatırdım bilmiyorum. Bana bakakaldı, sonra o da parmağını dudaklarına götürdü ve bana gülümsedi. O an birden ondan korktuğumu hissettim, ama gülümsemesi nazik, mavi gözleri parlaktı. Parayı tekrar bana vermek istedi, ben yine almayı reddettim, tekrar önümde eğildi, şapkasını taktı ve geldiği yönde ormana doğru ilerledi. Benim köye yalnız ba-

şıma gitmemi sağlamak istediğini anladım, hemen toparlandım ve dönüp ona bakmamaya çalışarak köye doğru yürüdüm.

Bütün akşam, yemek boyunca, sonra annemle birlikte bulaşıkları yıkar ve kurularken, o yabancıyı düşündüm. Yabancı giysilerini, terbiyeli bir şekilde önümde eğilişini, yüzündeki hem dalgın hem de tetikte ifadeyi, güzel parlak gözlerini. Ertesi gün kızkardeşlerimle evi süpürüp silerken, yemek yapıp, su taşıırken, tarlada çalışırken hep onu düşündüm. Annem birkaç kez yaptığım şeye dikkat etmem için beni uyardı. Akşam olduğunda, dokuma tezgâhının başında tek başıma kaldım ve erkek kardeşlerimle babam köyün yolunu tutunca rahatladım.

Onlar gider gitmez ben de aceleyle ormanın yolunu tuttum. Yabancı, bir ağaca sırtını dayamış oturuyordu, beni görünce yerinden kalktı ve yolun kenarındaki bir tümsekte birlikte oturmayı teklif etti. Ancak ben köyden birilerinin geçerken bizi görmesinden korkuyordum, kalbim çarpa çarpa onu ormanın içlerine götürdüm. İki taşın üstüne oturduk: Orman gece kuşlarının sesleriyle doluydu... yazın başındaydık, her taraf yemyeşildi, hava sıcaktı.

Yabancı cebinden ona vermiş olduğum parayı çıkarttı ve dikkatle yere koydu. Sonra çantasından bir iki kitap çıkarttı ve sayfalarını karıştırmaya başladı. Bunların daha sonra Romence ve onun anladığı dilde sözlükler olduğunu öğrenecektim. Çok çok yavaş, sık sık kitaplarına bakarak bana ona verdiğime benzer başka paralar da görüp görmediğini sordu. Görmedim, dedim. Bana bu paranın üstündeki yaratığın bir ejderha olduğunu, acaba bu ejderhadan başka bir yerde, bir binada, bir kitapta görüp görmediğini sordu. Ben de omzumda var, dedim.

Başta, ne söylediğimi anlayamadı. Alfabemizi biraz olsun okuyup yazabildiğim için gurur duyuyordum, ben küçükken bir ara köyde bir okul açılmış ve bir papaz gelip bize okuma yazma öğretmişti. Yabancıнын sözlüğü bana çok karmaşık geliyordu ama birlikte omuz kelimesini bulmayı başardık. Çok şaşırmıştı, tekrar sordu; *Drakul?* Parayı eline aldı. Bluzumun omzuna dokundum ve başımı salladım. Yere baktı, yüzü kızardı, birden cesur olanın ben olduğumu anladım. Yün yeleğimi çıkardım, sonra da bluzumun yakasındaki düğmeleri çözdüm. Kalbim deli gibi çarpıyordu, bana bir şeyler olmuştu, kendimi engelleyemiyordum. O başka bir tarafa bakıyordu, ama ben bluzumun omzunu sıyırdım ve gösterdim.

O küçük koyu yeşil ejderha dövmesini bana ne zaman yaptılar bilmiyorum. Annem babamın ailesinde her kuşaktan bir çocuğa bu dövmenin yapıldığını, babamın beni seçtiğini çünkü büyüyünce çocuklar arasında en çirkininin ben olacağımı düşündüğünü söylemişti. Babama bunu büyükbabam söylemiş, ailemizdeki kötü ruhları kovmak için buna zorunluymuşlar. Bunu ya bir ya da iki kez duymuştum, çünkü babam genelde bu konuda konuşmaktan hiç hoşlanmazdı. Bu yüzden bu dövmenin onun kuşağında başka kimde olduğunu, kendisinde ya da kardeşlerinden birinde olup olmadığını bilmiyordum. Benim ejderham, paranın üstündeki ejderhadan çok farklı görünüyordu, bu yüzden yabancı bana üstünde ejder olan başka bir şeye sahip olup olmadığımı sorana kadar ikisini birbiriyle bağdaştıramamıştım.

Yabancı, parayı eline alarak omzumdaki ejderhaya dikkatle baktı, ama bana ne dokundu ne de yaklaştı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu, bu yüzden bluzumun önünü kapatıp yeleğimi giydiğimde rahatladı. Sözlüklerine bakarak ejderhayı oraya kimin koydurduğunu sordu. Ben ona babamın, köyümüzdeki şifacıkadınla birlikte yaptığını söyledim. Bana bu konuyu babamla konuşup konuşamayacağını sordu. Başımı şiddetle sallayınca yüzü yine kızardı. Sonra bana binbir zorlukla, ailemin nehrin üst tarafındaki kaleyi yapan kötü bir prensin soyundan geldiğini, bu prene 'Ejderin Oğlu' dendiğini ve birçok insanı öldürmüş olduğunu söyledi. Sonra prensin bir *pricolic*, bir vampir olduğunu da ekledi. Hemen haç çıkardım ve Meryem Anamızın bizi koruması için dua ettim. Bana bu öyküyü bilip bilmediğimi sordu, bilmediğimi söyledim. Benim kaç yaşında olduğumu sordu, kardeşlerimin yaşlarını da, ayrıca köyde bizimle aynı soyadını taşıyan başka insanlar olup olmadığını da.

Sonunda, ona eve gitmek zorunda olduğumu anlatmak için batmakta olan güneşi gösterdim. Hemen ayağa kalktı, ciddi görünüyordu. Sonra bana elini uzattı ve kalkmama yardım etti. Elini tuttuğum anda, kalbim parmaklarıma doğru aktı sanki. Kafam çok karışmıştı, hemen arkamı döndüm. Ama birden aklıma şöyle bir şey geldi. Eğer kötü ruhlarla bu kadar çok ilgileniyorsa, kendisi de tehlikede demektir. Ona kendisini koruması için bir şeyler vermeliydim. Yeri ve güneşi gösterdim, "Yarın gel," dedim. Bir an tereddüt etti, sonra gülümsedi. Elini şapkasının siperliğine koydu. Sonra da ormanın içinde kayboldu.

Ertesi sabah, çeşmeye gittiğimde, meyhanede yaşlı adamlarla birlikte oturuyor ve bir şeyler yazıyordu yine. Beni gördüğünü anladım ama beni tanıdığını belli edecek hiçbir hareket yapmadı. İçimden çok sevindim, çünkü sırrımızı sakladığını anlamıştım. O gün öğleden sonra annem, babam ve kardeşlerim evde yokken çok garip bir şey yaptım. Annemle babama ait tahta dolabı açtım ve içinden orada daha önce birçok kez görmüş olduğum gümüş bıçağı çıkarttım. Annem bir keresinde bana, bu bıçağın vampirler insanları ve koyunları rahatsız etmesinler diye kullanıldığını söylemişti. Annemin bahçesinden bir demet sarmısak çiçeği topladım. Tarlaya giderken bunları mendilimin içine sakladım.

Bu kez ağabeylerim benimle birlikte geç saatlere kadar çalıştı, onlardan bir türlü kurtulamadım, sonunda bana artık köye döneceklerini ve benim de onlarla birlikte gelmemi söylediler. Onlara ormanda biraz ot toplayacağımı, ama çok gecikmeden geleceğimi söyledim. Ormanın içinde, bir gün önce oturduğumuz kayaların orada yabancıyı gördüğümde biraz huzursuzdum. Pipo içiyordu ama beni görünce hemen piposunu bıraktı ve ayağa kalktı. Oturdum, mendilimi açtım ve ona getirdiğim şeyleri gösterdim. Bıçağı görünce bir an bakakaldı ama *pricolileri* öldürmek için kullanıldığını söylediğimde çok ilgisini çekti. Almak istemedi ama alması için o kadar çok yalvardım ki, aldı ve düşünceli bir ifadeyle çantasına koydu. Sonra ona sarmısak çiçeklerini verdim ve ceketinin cebine koymasını gerektğini gösterdim.

Köyümüzde ne kadar kalacağını sorduğumda bana beş parmağını gösterdi... beş günü daha vardı. Sonra bizim köyden yürüyerek çevredeki başka köylere de gideceğini ve köylülerle kale hakkında konuşacağını anlattı. Beş gün bittikten sonra köyümüzden nereye gideceğini sordum. Bana, daha önce hiç duymadığım Yunanistan adlı bir ülkeye gideceğini söyledi, sonra kendi memleketindeki kendi köyünü anlattı. Toprağa çizerek, İngiltere isimli bir ülkeden geldiğini gösterdi. Burası bizim memleketimizden çok uzaklarda bir adaydı. Bana üniversitesinin nerede olduğunu gösterdi –üniversitenin ne demek olduğunu bilmiyordum– toprağa üniversitenin adını yazdı. O harfleri hâlâ hatırlarım OXFORD. Sonra o harfleri kendim de yazdım zaman zaman, tekrar tekrar baktım. Hayatım boyunca gördüğüm en garip kelimeydi bu.

Birdenbire, yakında gideceğini ve benim bir daha ne onu ne de ona benzeyen bir başkasını göremeyeceğimi anladım ve gözlerim yaşlarla doldu. Ağlamak istemiyordum –köydeki delikanlılardan hiçbirinin önünde ağlamamıştım– ama gözyaşlarım beni dinlemedi ve yanaklarımdan aşağı süzölmeye başladı. Çok üzülmüştü, ceketinin cebinden bir mendil çıkarttı ve bana uzattı. Derdim neydi? Başımı salladım. Yavaşça yerinden kalktı, tıpkı bir gece önce yaptığı gibi bana yardım etmek için elini uzattı. Kalkarken, sendeledim ve istemeden onun üstüne doğru düştüm, beni tuttu ve öpüşmeye başladık. Sonra döndüm ve koşmaya başladım. Biraz sonra arkama döndüğümde tıpkı bir ağaç gibi, hiç kıpırdamadan öylece durmuş bana baktığını gördüm. Köye kadar koştum ve bütün gece elimde onun mendili, gözümü bir dakika bile kırpmadan öylece yattım.

Ertesi akşam, sanki onu bıraktığım yerden hiç ayrılmamış gibi aynı yerde aynı şekilde bekliyordu. Ona doğru koştum, kollarını açtı ve bana sarıldı. Sonunda öpüşmekten yorulduğumuzda ceketini çıkarıp yere yaydı, üstüne birlikte uzandık. O an, aşk neymiş öğrendim, hayatımda ilk kez. Yakından bakınca, gözleri gökyüzü kadar maviydi. Saç örgülerime çiçekler taktı, parmaklarımı öptü. Yaptığı birçok şey beni çok şaşırtıyordu, yanlış olduğunu, günah işlediğimi biliyordum, ama etrafımızı saran cennetin keyfini çıkartmak istiyordum.

O günden sonra gidene kadar üç gece birlikte olduk. Her akşam erken saatlerde buluşuyorduk. Annemle babama aklıma gelen her türlü yalanı atıyordum ve eve gelirken, sanki sırf bu iş için gitmişim gibi yapmak için ormandan topladığım otları getiriyordum.

Bartolomeo, her gece beni sevdiğini söylüyor, köyü terk ederek kendisiyle birlikte gitmem için yalvarıyordu. Bunu istiyordum, ama onun geldiği o kocaman dünya korkutuyordu beni, ayrıca babamdan nasıl kaçacağımı da bilemiyordum bir türlü. Her gece ben ona bizimle birlikte köyde kalmasını söylüyordum ama o başını sallıyor ve memleketine, işine dönmesi gerektiğini söylüyordu.

Köyden ayrılmasından bir gece önce, birbirimize dokunduğumuz anda ağlamaya başladım. Bana sarıldı ve saçlarımı öptü. Onun kadar yumuşak ve nazik bir adamla hiç karşılaşmamıştım hayatımda. Sustuğum zaman, parmağından üstünde bir mühür olan gümüş bir yüzük çıkarttı. Tam olarak bilmiyorum ama galiba üstünde üni-

versitesinin arması vardı. Sol elinin en küçük parmağında taşıyordu bu yüzüğü. Çıkarttı ve yüzük parmağıma taktı. Sonra bana evlenme teklif etti. Bunu sözlüğüne bakıp iyice ezberlemişti herhalde çünkü ne dediğini hemen anladım.

Bu fikir başta bana o kadar imkânsız göründü ki, yeniden ağlamaya başladım –çok gençtim– sonra kabul ettim. Bana dört hafta sonra döneceğini anlattı. Bir iş için Yunanistan’a gitmesi gerekiyordu, neydi bu iş anlayamamıştım: Sonra buraya benim için dönecek, babama onu mutlu etmek için biraz para verecekti. Ona hiç şeyizim olmadığını anlatmaya çalıştım, ama beni dinlemedi. Gülümseyerek bana ona verdiğim hançeri ve parayı gösterdi, sonra yüzümü ellerinin içine aldı ve beni öptü.

Mutlu olmam gerekirdi, ama içimden bir his kötü ruhların çevremizde dolandığını söylüyordu, bir şey olacak ve o geri dönemeyecekti. O gece birlikte geçirdiğimiz her an çok tatlıydı, çünkü hepsini son kez yaşıyorduk. O kendine çok güveniyordu, yakında yine birlikte olacaktık. Ormana karanlık çökene kadar ona veda edemedim, ama babamın öfkesinden korktuğum için Bartolomeo’yu son kez öptüm, cebinde sarmısak çiçeklerinin olup olmadığına baktım ve onu bırakıp yürüdüm. Giderken sürekli arkama bakıyordum, her bakışında onu orada ormanın içinde ayakta durmuş, elinde şapkasını tutarken görüyordum. Çok yalnız görünüyordu.

Tek başıma yürürken ağlamaya başladım, küçücük yüzüğü parmağımdan çıkardım, öptüm ve mendilime bağladım. Eve vardığımda babam çok kızgındı. Karanlık çöktüğü halde, haber vermeden nereye gittiğimi sordu. Arkadaşım Maria’nın kecisini kaybettiğini ve aramak için ona yardım ettiğimi söyledim. Umutsuz ve hüznü bir kalple yatağıma gittim.

Ertesi sabah Bartolomeo’nun bir çiftçinin arabasına binerek Tragoviste’ye doğru yola çıktığını öğrendim. O gün benim için bitmek bilmedi bir türlü, akşam olduğunda, ormandaki buluşma yerimize gittim, tek başıma oturdum. Orayı görünce yine ağlamaya başladım. Her zaman oturduğumuz taşta oturdum, birlikte uzandığımız çayıra uzandım, yüzümü otlara gömüp ağlamaya başladım. Birden otların içinde elim bir şeye değdi, bunun zarflardan oluşan bir paket olduğunu şaşkınlıkla gördüm. Zarfın üstündeki el yazısını okuyamadığım için kime gönderileceğini anlayamıyordum, ama zarfın

arkasındaki o güzel isim el yazısı değil baskıydı. Mektupların bana yazılmış olmadığını anladığım halde, bazı zarfları açtım ve el yazısını öptüm. Bir an aklıma mektupların başka bir kadına yazılmış olabileceği geldi, ama bu düşünceyi hemen sildim kafamdan. Mektupların, ona verdiğim hançeri ve parayı bana göstermek için açtığı çantasından düştüğünü anladım.

Mektupları İngiltere adasındaki Oxford'a göndermek geldi aklıma, ama kimseye sezdirmeden bunu nasıl yapacağımı bilemedim. Ayrıca, herhangi bir şey gönderebilecek param da yoktu ki. Böyle bir paketi, uzaktaki bir adaya göndermek epeyce bir para tutardı. Hayatımda Bartolomeo'ya verdiğim paranın haricinde hiç para geçmemişti elime. Mektupları saklamaya ve geri döndüğünde ona vermeye karar verdim.

Dört hafta çok ama çok yavaş geçti. Gizli yerimizdeki bir ağaca çentikler attım, böylece günleri takip edebiliyordum. Tarlada çalışıyor, anneme yardım ediyor, gelecek kış gerekecek kumaşları dokuyor, kiliseye gidiyor, Bartolomeo ile ilgili herhangi bir haber duyabilmek için kulağımı dört açıyordum. Önceleri, köyün yaşlıları onun arkasından vampirlere duyduğu ilgi yüzünden başlarını sallayarak bir miktar konuşurlar. 'Bundan kimseye hayır gelmez,' dedi bir tanesi. Diğerleri de onunla aynı fikirdeydi. Bunu duymak bana aynı anda hem mutluluk hem de acı veriyordu. Kimseyle tek bir kelime bile konuşmadığım için onun adını duymak beni mutlu ediyordu, ama aynı zamanda *pricolocler*in dikkatini çekmiş olabileceğini düşünmek tüylerimi ürpertiordu.

Sürekli, döndüğünde neler olacağını düşünüyordum. Babamın kapısını çalıp, ondan beni isteyecek miydi? Ailemin buna ne kadar şaşıracağını gözümün önüne getiriyordum. Bartolomeo onlara hediyelerini verip, ben hepsine hoşçakal diyerek teker teker öptükten sonra, kapıda durup bana bakacaklardı. Sonra o beni bekleyen arabaya, kimbilir belki de otomobile bindirecekti. Köyümden çıkıp rüyamda bile görmediğim memleketlere, hatta Eva ablamın yaşadığı şehrin bile ötelere gidecektim. Eva'yı görmek için orada duracağımızı umuyordum. Çünkü hepsinin içinde en çok Eva'yı severdim. Bartolomeo da onu çok sevecekti herhalde, çünkü Eva güçlü, cesur ve onun gibi bir gezgindi.

Dört hafta bu şekilde geçti. Dördüncü haftanın sonuna yaklaş-

tığımızda artık ne yemek yiyebiliyor ne de uyuyabiliyordum. Çentik attığım ağaçta dördüncü hafta dolduğunda onun dönüşüne dair bir işaret beklemeye baladım. Köye ne zaman bir araba gelse, tekerleklerin sesiyle kalbim yerinden oynuyordu. Günde üç kez çeşmeye su almaya gidiyor, bir haber alabilmek için gözümü ve kulağımı dört açıyordum. Kendi kendime, belki de dört haftada bitiremedi işlerini, dedim, en iyisi ben bir hafta daha bekleyeyim. Beşinci haftanın sonunda artık hasta olmuştum, *pricolicilerin* prensinin onu öldürmüş olduğuna emindim. Bu sefer de sevgilimin bana vampir şeklinde döneceğini düşünmeye başladım. Güpegündüz kiliseye koşuyor ve Kutsal Bakireye bu korkunç fikri kafamdan söküp alması için yarıyordum.

Altıncı ve yedinci hafta geçtikten sonra, umudumu yitirmeye başladım. Sekinci haftada ise, köydeki evli kadınlardan duyduklarımı birleştirerek bir çocuğum olacağını anladım. Geceleri kızkardeşlerimle paylaştığım yatağında sessiz sessiz ağlıyordum, bütün dünyanın, hatta Kutsal Anamızla Tanrının bile beni unuttuğunu düşünüyordum. Bartolomeo'nun başına ne geldiğini bilmiyordum, ama herhalde büyük bir felaket olmuştu, çünkü onun beni gerçekten sevdiğini biliyordum. Gizlice otlar ve kökler topladım ve çocuğumdan kurtulmaya çalıştım ama hiçbir faydası olmadı. İçimdeki çocuğum güçlüydü, benden daha güçlüydü, bana rağmen bu kadar dayanıklı olmasını sevmeye başlamıştım. Elimi gizlice karnıma götürdüğümde, Bartolomeo'nun sevgisini hissediyor ve beni asla unutmayacağına bir kez daha inanıyordum.

Ailem için bir utanç kaynağı haline gelmeden ve babamın öfkesini üstüne çekmeden köyden ayrılmam gerektiğini biliyordum. Bana o parayı veren kocakarıyı bulmaya çalıştım. Belki o beni yanına alırdı, ben de ona yemek pişirir, evini temizler ve bakardım. Argeş'in üst tarafındaki bir köyden, *pricolicinin* kalesinin yakınlarından gelmişti, ama bunun hangi köy olduğunu, kadının da hâlâ yaşayıp yaşamadığını bilmiyordum. Dağlarda ayılar, kurtlar ve kötü ruhlar vardı, ormanı tek başıma geçmeye cesaretim yoktu.

En sonunda ablam Eva'ya yazmaya karar verdim, bunu daha önce bir iki kez yapmıştım. Zaman zaman mutfağında çalıştığım papazın evinden bir kâğıt ve bir zarf aldım. Mektupta ona durumumu anlattım ve gelip beni alması için yalvardım. Cevabının gelmesi beş

hafta sürdü. Tanrıya şükürler olsun, mektubu getiren kişi babama değil bana vermişti. Ormana gidip mektubu gizlice okudum. Yuvarlaklığını önlüğümün altında hâlâ gizleyebilmeme rağmen, karnım şişmeye başlamıştı bile. Kütüğün üstüne oturduğumda kendimi çok garip hissettim.

Mektubun içinde para vardı. Hayatımda hiç görmediğim kadar çok Romen parası. Eva'nın notu kısa ve açıktı. Bana köyden yürüyerek çıkmamı, beş kilometre kadar yürümemi, sonra bir araba ya da kamyonu binerek Tragoviste'ye gitmemi söylüyordu. Oradan Bükreş'e bir araç bulabilirdim. Bükreş'e geldiğimde, trenle Macar sınırına gidecektim. Kocasını beni T... sınır kapısında 20 Eylül günü bekliyor olacaktı... o tarihi hiç unutamam. Bana yolculuk planımı iyi yapmamı ve o günü kesinlikle kaçırmamamı yazmıştı. Bana sevgilerini gönderiyor, çok dikkatli olmamı ve iyi yolculuklar dilediğini yazıyordu. Mektubun sonuna geldiğimde, imzasını öptüm ve bütün kalbimle ona teşekkür ettim.

Birkaç parça eşyayı küçük bir çantaya koydum, yeni ayakkabılarımı tren yolculuğu için yanıma almıştım, Bartolomeo'nun düşürdüğü mektupları ve gümüş yüzüğünü de çantama koydum. O sabah kulübeden çıkarken anneme sarılıp öptüm, artık yaşlanmıştı. Bir gün ona bu şekilde hoşça kal demek istediğimi anlatacaktım. Herhalde şaşırmıştı ama bana hiç soru sormadı. O sabah tarlaya gideceğime, yoldan görünmemeye çalışarak ormana doğru yürüdüm. Bartolomeo ile birlikte uzandığımız gizli yerimize hoşça kal demek için durdum. Ağaca attığım dört haftalık çentik artık kayboluyordu. Orada yüzüğünü parmağıma taktım ve başıma evli bir kadın gibi örtü bağladım. Sararan yapraklardan ve serinleyen havadan kışın geldiği hissediliyordu. Orada birkaç dakika bekledim, sonra da bir sonraki köye giden patikaya saptım.

Yolculuğun tümünü artık pek hatırlamıyorum, sadece çok yoruldum ve çok aç kaldım. Bir gece bana sıcak bir çorba veren, kocam adam olsaydı beni yalnız başına yola çıkarmayacağını söyleyen yaşlı bir kadının evinde kaldım. Bir keresinde de bir ahırda uyudum. Sonunda Tragoviste'ye giden bir araç buldum, oradan da Bükreş'e geçtim. Artık ekmek alabilirdim ama trene kaç para gerekeceğini bilmiyordum, bu yüzden çok dikkatli olmalıydım. Bükreş çok büyük ve çok güzeldi, ama beni korkuttu çünkü hayatımda bu kadar

iyi giysili insanı ve bana açıkça gözlerini dikerek bakan bu kadar çok adamı bir arada hiç görmemiştim. Tren istasyonunda uyumak zorunda kaldım. Tren de beni korkuttu, koskocaman, simsiyah bir canavar gibiydi. Pencere kenarında bir yere oturur oturmaz, kalbimin hafifçe yerinden oynadığını hissettim. Birçok güzel yerden geçtik... dağlar, nehirler, göz alabildiğine uzanan tarlalar, Transilvanya ormanlarından ne kadar da farklıydı.

Sınırdaki istasyona geldiğimiz zaman Eylül'ün 19'u olduğunu öğrendim, gümrük muhafızlarından biri beni külübeye çağırıp bir fincan sıcak kahve verene kadar da bir bankta uyudum. Bana kocamın nerede olduğunu sordu. Ben de Macaristan'a onun yanına gitmekte olduğumu söyledim. Ertesi sabah, siyah takım elbiseli ve şapkalı bir adam geldi yanıma. Çok nazik bir yüzü vardı, beni iki yanığımdan öptü ve bana 'kardeşim' dedi. Eniştemi, ilk gördüğüm andan öldüğü ana kadar çok sevdim ve hâlâ da çok seviyorum. Her şeyi bir anda halletti, bana trende sıcak bir kap yemek ısmarladı, masa örtüsü olan bir masada yemek yedik. Yemek yerken bir yandan da yanıımızdan geçip giden manzarayı seyredebiliyorduk.

Budapeşte istasyonunda Eva bizi bekliyordu. Çok güzel bir takım ve şapka giymişti, tıpkı bir kraliçeye benziyor diye düşündüm. Bana sarıldı ve defalarca öptü. Bebeğim Budapeşte'nin en iyi hastanesinde doğdu. Adını Eva koymak istedim ama Eva ona kendi adını vermem yerine, adını kendisinin koymak istediğini söyledi. Bebeğimin adını Elena koydu. Kocaman kara gözlü, çok güzel bir bebektir, çok da erken gülücük yapmaya başladı, daha beş günlükken. Herkes, bu kadar erken gülümseyen bir bebek görmediklerini söyledi bana. Bartolomeo'nun mavi gözlerini almasını isterdim, ama benim aileme benzedi.

Bartolomeo'ya yazmak için bebeğin doğmasını bekledim, çünkü ona hamileliğimi değil, bebeğimizi anlatmak istiyordum. Elena bir aylık olunca, eniştemden Oxford Üniversitesi'nden Bartolomeo'nun adresini bulmasını rica ettim, zarfın üstüne o garip adı kendi ellerimle yazdım. Eniştem mektubu benim ağzımla Almanca yazdı, ben kendi elimle imzaladım. Mektupta onu köyde üç ay boyunca beklediğimi, sonra çocuğum doğacağı için köyden ayrılmak zorunda kaldığımı yazdım. Yolculuğumu ve ablamın Budapeşte'deki evini anlattım. Elena'mızı da anlattım, ne kadar güzel bir bebek

olduğunu da. Onu çok sevdiğimi ve bana gelmesini engelleyen çok kötü şeyler olmuş olmasından korktuğumu yazdım. Onu ne zaman göreceğimi, Budapeşte'ye beni ve Elena'yı almaya ne zaman geleceğini sordum. Ve ne olursa olsun, dedim, seni sonsuza dek seveceğim.

Sonra yine beklemeye başladım, bu kez çok ama çok uzun süre bekledim. Elena ilk adımlarını atarken, Bartolomeo'dan mektup geldi. Mektup, İngiltere'den değil Amerika'dan geliyordu ve Almanca yazılmıştı. Eniştem, o yumuşacık sesiyle mektubu bana tercüme etti, yazılanların tek kelimesini bile değiştirmeyecek kadar dürüst bir insandı. Bartolomeo mektubunda, önce bir önceki adresi Oxford'a yollamış olduğum mektubu aldığını bildiriyordu. Nazik bir ifadeyle adıma daha önce ne gördüğünü ne de duyduğunu, hayatında Romanya'ya hiç gitmemiş olduğunu, bu yüzden söz ettiğim çocuğun ona ait olamayacağını söylüyordu. Böylesine üzücü bir öyküden haberdar olmak ona hüznün vermişti, bana şans diliyordu. Son derece kısa, nazik bir mektuptu bu, beni tanıdığına dair hiçbir iz taşımıyordu.

Uzun süre ağladım. Çok gençtim ve insanların değişebileceğini bilmiyordum daha, insanların fikirleri de duyguları da değişebiliyordu oysa. Macaristan'da geçirdiğim yıllardan sonra biliyorum artık, kendi memleketinde başka oluyorsun, başka memlekette başka. Bartolomeo'ya da böyle olduğunu anladım. Sonunda, keşke dedim bana yalan söylemeseydi, beni tanıımıyormuş gibi davranmasaydı. Çünkü onu tanıdığım zaman, şerefli bir insan olduğuna inanmıştım, onun hakkında kötü şeyler düşünmek istemiyordum.

Elena'yı akrabalarımın yardımı ile büyüttüm. Güzel ve akıllı bir kız oldu. Bunu biliyorum, çünkü o Bartolomeo'nun kanını taşıyor. Ona babasını anlattım... kızıma hiç yalan söylemedim. Belki her şeyi anlatmamış olabilirim, çünkü o zamanlar aşkın insanın gözünü kör ettiğini ve aptalca şeyler yapmasına neden olduğunu bilecek kadar büyümemişti henüz. Kızım üniversiteye gitti, onunla gurur duyuyorum, bana babasının Amerika'da çok büyük bir bilim adamı olduğunu söyledi. Belki de bir gün onunla karşılaşır diye umuyordum. Ama onun senin gittiğin üniversitede hoca olduğunu bilmiyordum.' Helen'in annesi sanki hesap sorar gibi kızına döndü ve bu şekilde öyküsünü de bitirmiş oldu.

Helen özürle kendini savunma karışımı bir şeyler mırıldandı ve başını salladı. En az benim kadar şaşırılmış görünüyordu. Annesi öyküyü anlattığı süre içinde kımıldamadan oturmuş ve nefes almadan tercüme etmişti. Sadece annesi omzundaki ejderhadan söz ettiği sırada bir şeyler mırıldanmıştı. Helen daha sonra bana annesinin onun önünde hiçbir zaman soyunmadığını, onu hiçbir zaman Eva'nın yaptığı gibi umumi hamamlara götürmediğini söyledi.

Önce masanın başında öylece konuşmadan oturduk, sonra Helen bana döndü ve masanın üzerinde duran mektupları gösterdi. Anlamıştım. Ben de aynı şeyi düşünüyordum: Bu mektupları neden gönderip de Rossi'ye Romanya'ya gitmiş olduğunu kanıtlamadı acaba.

Annesine baktı –gözlerinde derin bir tedirginlik var gibi geldi bana– sonra soruyu sordu. Annesinin cevabını bana tercüme ettiğinde, boğazıma bir yumru tıkanı, hem onun için, hem de vefasız hocam içindi duyduğum acı. ‘Bunu yapmayı düşündüm, ama mektubundan anladığım kadarıyla fikrini bütünüyle değiştirmişti. Bu mektupları ona göndermenin benim için hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini düşündüm, sadece biraz daha acı çekmeme neden olacaktı o kadar, ayrıca hiç olmazsa, elimde ondan kalmış bir şeyler olsun istemişim.’ Ellerini sanki Rossi'nin el yazısına dokunmak ister gibi uzattı, sonra da çekti. ‘Sadece aslında ona ait olan şeyleri alıkoyduğum için üzüldüm. Ama o benden çok fazla şey alıp götürmüştü... belki de bunları kendime saklamam o kadar da yanlış olmaz diye düşündüm.’ Bir Helen'e bir de bana baktı, gözleri şimdi eskisi kadar huzurlu değildi. O gözlerde gördüğüm şey kendini savunma güdüsü değil diye düşündüm, çok eski bir tutkunun alevi. Başka bir tarafa baktım.

Annesi öyle değildi ama Helen savunmaya çekilmişti. ‘O zaman bu mektupları neden bana daha önce göstermedin?’ Sorusu öfkeliydi, hemen annesine döndü. Yaşlı kadın başını salladı. ‘Diyor ki,’ dedi Helen, sert bir yüzle ‘o biri onu sevsin diye uğraşırken, ben babamdan nefret edermişim sonra.’ Hâlâ böyle olsun istiyor diyecektim, bu küçük çıplak eve yıllardır gömülü olan aşk, sanki algılarımı keskinleştirmiş, yüreğimi doldurmuştu.

Yaşadığım bu duygular sadece Rossi için değildi. O masada otururken, Helen'in elini bir elime, annesinin çalışmaktan yıpranmış

elini diğer elime aldım ve ikisini de sıkı sıkı tuttum. O anda içinde doğup büyüdüğüm, eğitildiğim, türlü nimetlerinden faydalandığım ve zaman zaman âşık olduğumu sandığım dünya bana samanyolu kadar uzak görünüyordu. İstesem de konuşamazdım aslında, ama eğer gırtlığımı temizleyip bu iki kadına bir şey söyleyebilseydim, her ikisinin de, varlığını şu anda aramızda hissettiğim Rossi'ye aynı kopmaz bağlarla bağlı olduklarını söylerdim.

Bir süre sonra, Helen yavaşça elini çekti, ama annesi aynı şekilde kaldı ve Helen'e yumuşacık sesiyle bir şey söyledi. 'Rossi'yi bulman için sana nasıl yardımcı olabileceğini soruyor.'

'Ona söyle zaten çok yardımcı oldu, bu mektupları okuduktan sonra bize nasıl rehberlik edeceğine karar vereceğim. Rossi'yi bulur bulmaz ona haber vereceğimizi de söyle.'

Helen'in annesi bu söylediklerimi alçakgönüllükle dinledi, sonra da fırına yemeğe bakmaya gitti. Fırından harika bir koku yükselince Helen, sanki eve dönmenin onun için başka bazı kazanımları da olmuş gibi gülümsedi. Yaşadığımız anın huzuru beni yüreklendirmişti. 'Lütfen ona sor, eğer vampirler hakkında bir şeyler biliyorsa bize çok faydası dokunacak.'

Helen bunu tercüme eder etmez, kırılgan sükûnetimizin son bulunduğunu anladım. Annesi bakışlarını kaçırdı ve haç çıkardı, kısa bir süre sonra konuşacak gücü bulmuştu. Helen dikkatle dinledi ve başını salladı. 'Diyor ki, vampirlerin türlü şekillere girebileceğini hiç aklımızdan çıkarmamalıymışız. Bize birçok şekle girmiş olarak yavaşabilirlermiş.'

Bunun tam olarak ne anlama geldiğini öğrenmek istiyordum ama Helen'in annesi, titreyen elleriyle yemekleri tabaklara koymaya başlamıştı bile. Fırının sıcaklığında, evi dolduran et ve ekmek kokusunun keyfiyle iştahla yemeğimizi yedik, hiç konuşmadık. Helen'in annesi bana biraz daha ekmek verdi, elimin üstüne sevgiyle vurdu ya da fincanıma çay doldurdu. Yemek basit ancak lezzetli ve doyurucuydu, öndeki pencerelerden giren güneş ışığı, yemeğimizi süslüyordu.

Yemek bittiği zaman, Helen dışarı sigara içmeye çıktı, annesi bana işaret etti ve onu evin arkasına doğru izledim. Arkada, tavukların dolaştığı bir kümes ve iki uzun kulaklı tavşanın bulunduğu bir küçük baraka vardı. Helen'in annesi tavşanlardan birini yakaladı,

ikimiz birlikte tavşanın başını okşayarak sağır ve dilsizler gibi sessizce oturduk. Açık pencereden Helen'in bulaşıkları yıkadığını duyuyordum. Güneş başımı ısıtıyor, evin az ötesindeki yeşil tarlalardan arıların ve böceklerin o bitmek bilmez iyimserlikteki vızıltıları duyuluyordu.

Derken gitme saati gelince, otobüse yetişmek için kalktık. Rossi'nin mektuplarını çantama koydum. Dışarı çıktık, Helen'in annesi köye kadar gelerek bizi otobüse bindirmeye niyetli değildi ki, kapının önünde durdu. İki elimi kendi ellerinin içine alıp sıcacık sıktı ve yüzüme baktı. 'Sana iyi yolculuklar diliyor, umarım aradığın ve özlemine çektiğin her şeyi bulursun diyor,' diye açıkladı Helen. Helen'in annesinin gözlerindeki karanlığın içine baktım ve ona bütün kalbimle teşekkür ettim. Helen'e sarıldı, kızının yüzünü bir an avuçlarının arasına aldı, sonra bize veda etti.

Yolun sonuna geldiğimizde, dönüp ona tekrar baktım. Kapının önünde duruyordu. Sanki bizim gidişimiz içindeki canı çekip almış gibi kapıya dayanmıştı. Çantamı tozlu yola bıraktım, ona doğru hızla koştum. Sonra Rossi'yi düşünerek onu kollarımın arasına aldım, yumuşacık kırıksık yanaklarını öptüm. O da bana sarılmıştı, benden bir baş daha kısa olduğu için alev alev yüzünü omzumda hissedebiliyordum. Sonra yavaşça kendini çekti ve evden içeri girdi. Kendi kendiyile başbaşa kalmak istediğini hissettiğim için ben de geri döndüm, ama bir saniye sonra geri geldi. Beni hayretler içinde bırakarak, elimi yakaladı ve avcumun içine küçük ve sert bir şey bıraktı.

Avcumu açtığımda, üzerinde küçük bir arma olan bir yüzük buldum. Helen'in annesinin bu yüzüğü benim aracılığımla Rossi'ye geri göndermek istediğini anladım. Yüzü pırıl pırıl parlıyordu, gözleri kapkaraydı. Eğildim ve onu tekrar öptüm, ama bu kez dudaklarından. Dudakları sıcacık ve tatlıydı. Onu bırakır bırakmaz hemen Helen'in ve çantamın yanına döndüm. Annesinin yüzünde tek bir damla yaş görmüştüm. Bir yerlerde, tek bir gözyaşının olmadığını, bunun şiirsel bir aldatma olduğunu okumuştum. Kimbilir belki de doğrudu bu, belki de onun gözündeki yaş, benim gözyaşımın eşlikçisiydi.

Otobüse yerleşir yerleşmez, Rossi'nin mektuplarını elime aldım ve ilkini dikkatle açtım. Buraya tekrar yazıyorum, Rossi'nin arkadaşının adını açıklamamak konusundaki tavrına ben de uyacağım ve

onu müstear ismiyle ya da Rossi'nin dediği gibi savaşta kullandığı ismiyle anacağım. Rossi'nin el yazısını – aynı el yazısı, daha genç, daha rahat– sararmış sayfaların üstünde yeniden görmek çok tuhaftı.

'Mektupları burada mı okuyacaksın,' Helen omzumun üstünden eğilmiş, bakakalmıştı.

'Eee, sen bekleyebilecek misin?'

'Hayır,' dedi."

20 Haziran, 1930

Sevgili dostum,

Şu an karşımda konuşabileceğim bir allahın kulu yok, sonunda elime kalemimi aldım ve seninle yarenlik etmeye karar verdim –sen olsaydın yumuşacık bir hayretle bakardın olup bitene, aynen gözümün önüne geliyor şimdi. Gerçi ben de inanmaz bir gözle bakıyorum her şeye, ne halde olduğumu görsen; bir trendeyim, ama bunun fazla bir anlamı yok biliyorum. Ancak tren Bükreş'e doğru gidiyor. Aman Tanrım, dostum, diyen sesin trenin düdüğüne karışıyor şimdi. Ama bu bir gerçek. Hiç aklımda yoktu ama çok ilginç bir şey beni buralara kadar sürükledi işte. Birkaç gün öncesine kadar İstanbul'da, şapkamın altında sakladığım bir şeyi araştırıyordum ve orada bulduğum bir şey beni bu yolculuğa kadar getirdi, duyduğum dehşet yüzünden desem daha doğru olacak ya, aslında bir şekilde buna zorunlu olduğumu hissediyorum. Sen sıkı bir akılcısın, anlatacaklarıma hiçbir şekilde inanmayacaksın biliyorum. Ama keşke senin aklın bende olsaydı diye şeytana yalvaracak hale geldim, şu anda aradığım şeyi bulmak için kendi aklımın her zerresine ihtiyacım var.

Bir kasabaya girmek için yavaşlıyoruz, belki kahvaltılık bir şeyler bulurum... şu anda yazmayı kesiyorum, sonra tekrar yazarım.

Öğleden sonra, Bükreş

Aslında aklım bu kadar uyanık ve heyecan içinde olmasa, bir öğle uykusu çok iyi gelirdi. Burası feci halde sıcak... halbuki buraların dağlar yüzünden serin olacağını sanıyordum, ama alakası bile yokmuş. Güzel bir oteldeyim. Bükreş sanki

Doğu'nun küçük Paris'i gibi. Görkemli ancak ufak ve biraz solgun. Hepsini bir arada. On sekizle on dokuz burada birbirine karışmış gibi. Taksi bulmam çok uzun sürdü, sonra da otel. Ama odam gayet rahat, dinlenip, yıkanıp ne yapacağımı düşünecek vakti buldum. Buraya neden geldiğimi anlatmaktan bir miktar çekiniyorum, ama eğer ne yapmak zorunda olduğumu sana anlatmazsam kafan çilgınlıklarımınla iyice karışacak. Kısa ve öz yazıyorum. Buraya bir dizi soru işaretinin peşine düşerek, bir tarihçi mantığıyla Drakula'yı aramaya geldim; romantik dönemin Kont Drakula'sını değil, Gerçek Drakula'yı, Osmanlıları kendi topraklarına mümkün olduğu kadar sokmama-ya kararlı, on beşinci yüzyılda Transilvanya ve Eflak'ta yaşamış III. Vlad adlı bir tiranı. Geçtiğimiz haftanın büyük bir kısmını, onunla ilgili Türkler tarafından toplanmış belgelerin bulunduğu bir arşivde araştırma yapmak için İstanbul'da geçirdim. Orada bulduğum çok ilginç birkaç harita bana mezarının yerine ilişkin ipuçları sağladı. Bu araştırma bir şekilde girdikten sonra, memlekete döndüğümde sana daha ayrıntılı bir şekilde anlatırım. Bu süre zarfında senden kendini bana bırakmanı rica ediyorum. Bu konudaki inadımı gençliğime say ne olur, sevgili dostum.

İstanbul'da yaptığım araştırma bir süre sonra, beni oldukça korkutan bir şekilde çıkmaza girdi, şimdi uzaktan baktığımda çok aptalca geliyor. Ama bir kez başladığım bir işi kolay kolay bırakmam bilirsin, bu yüzden kopyasını çıkarttığım haritalarla birlikte buralara kadar gelmekten ve Drakulya'nın mezarıyla ilgili biraz daha bilgi toplamaktan kendimi alamadım. Sana en kısa ve öz şekliyle şöyle anlatabilirim. Drakula'nın Batı Romanya'da Eflak denen bir bölgede Snagov Gölü'nde bir manastıra gömüldüğü sanılıyor. Ancak İstanbul'da bulduğum haritalarda, mezar açıkça belirtilmişken, ne bir ada görünüyordu ne de bir göl, hiçbir şey Batı Romanya'ya benzemiyordu görebildiğim kadarıyla. Bana her zaman ilk söylenene bir göz atmak gerekli görünmüştür, çünkü bazen doğru cevap orada yatar. Bu yüzden düşündüm ve -şu anda başını salladığını ve bunu aptalca bir inat olarak tanımladığını görür gibi oluyorum- elimde haritalarla, Snagov Gölü'ne gidip bakmaya, me-

zârın orada olmadığını kendi gözlerimle görmeye karar verdim. Oraya nasıl gideceğimi şu anda hâlâ bilmiyorum. Ancak bu olasılık ortadan kalkana kadar ne gerekiyorsa yapacağım. Ve belki de, haritalarımın çok eski bir şaşırtmaca olduğunu, o tiranın orada sonsuza dek uyumakta olduğunu kendi gözlerimle göreceğim.

Ayın beşinde Yunanistan'da olmam lazım, bu yüzden bütün bu işler için zamanım çok az ve değerli. Sadece haritalarım mezara uyuyor mu uymuyor mu ona bakacağım. Neden mi bunu bilmek istiyorum, işte bunu sana söyleyemem sevgili arkadaşım... keşke ben de bilseydim. Romanya yolculuğumu, Eflak ve Transilvanya'da geçireceğim. Transilvanya dendiği zaman senin aklına ne geliyor, iyice bir düşün bakalım. Evet, tıpkı düşündüğüm gibi... hiçbir fikrin yok. Ama benim aklıma vahşi bir güzellik, eski kaleler, boz kurtlar ve büyücüler geliyor... büyülü bir belirsizliğin memleketi burası. Böyle bir kralıktan içeri adım atar atmaz, hâlâ Avrupa'da olduğuma nasıl inanacağım acaba? Eğer oraya varırsam, Avrupa'nın periler ülkesini sana da anlatacağım. Önce, Snagov... yarın yola çıkıyorum.

Sadık dostun,
Bartholomew Rossi

22 Haziran
Snagov Gölü

Sevgili dostum,

İlk mektubumu postalayacak bir yer bulamadım –burada güven içinde değilim ve postanın senin eline sağ salım geçip geçmeyeceğini bilmiyorum.– Bütün olumsuzluklara rağmen, oraya gitmek için umutluyum. Dün bütün günü Bükreş'te doğru dürüst harita arayarak –şu anda elimde Eflak ve Transilvanya'ya ait bazı yol haritaları var– üniversitede Voyvoda Tepeş'le ilgilenen herkesle konuşarak geçirdim. Burada kimse bu konuyu tartışmak istemiyor, ve hissettiğim kadarıyla, herkes Drakula'nın adını duyunca gizlice haç çıkarıyor. İstanbul'da

yaşadıklarımın sonra, bu beni biraz huzursuz ediyor itiraf edeyim, ama bu duyguyu bastırıyorum.

Her neyse, dün üniversitenin arkeoloji bölümünde karşılaştığım genç bir profesör bana Bay Georgescu adlı bir meslektaşının, Snagov tarihi üstüne uzmanlaştığını ve bu yaz orada bir kazı yaptığını söyleme nezaketini gösterdi. Tabii ki bunu öğrenince korkunç bir şekilde heyecanlandım ve haritalarımı, çantalarımı, her şeyimi topladığım gibi bugün beni oraya götüreceğim bir şoför buldum. Bükreş'ten birkaç saat uzaklıkta, dedi şoför, saat birde yola çıkıyoruz. Şimdi yola çıkmadan önce gidip bir yerlerde öğle yemeği yemem lazım –buradaki küçük restoranlar beklenmedik bir şekilde iyi, oryantal lezzetlerle dolu mutfaqları var.

Akşam

Sevgili dostum,

Bu bir türlü gerçekleşemeyen mektuplaşmaya devam etmemek elimde değil –sonunda kendi ellerimle vereceğim sana bunları herhalde.– Bugün o kadar ilginç bir gün oldu ki, yaşadıklarımı mutlaka birine anlatmak ihtiyacı içindeyim. Bükreş'ten küçük ve hoş bir taksi ile çıktım, aynen aracı gibi küçük ve hoş da bir şoförüm var ancak kendisiyle bir iki kelimedenden fazlasını konuşamıyorum (bu kelimelerden biri de Snagov). Yol haritaları üzerine yaptığımız kısa bir incelemeden sonra, karşılıklı birbirimizin sırtını pat patlayarak (daha çok benim sırtıma tabii) yola çıktık. Yol bütün bir öğleden sonra boyunca sürdü. Gayet güzel açılmış tozlu yollardan, daha çok tarım yapılan, yer yer de ormanlık bölgelerden geçerek Snagov Gölü'ne vardık.

Şoför heyecanla elini sallayınca geldiğimizi anladım, ama dışarı baktığımda sadece orman gördüm. Ancak bu daha başlangıçtı. Aslında ne beklediğimi ben de bilmiyordum. Tarihçi merakım beni öylesine sarıp sarmalamıştı ki, içimde değişik bir şey görme beklentisine engel olamıyordum. Gölün görünüşü ilk bakışta beni sarstı. Gerçekten müstesna güzellikte bir yerdi

dostum, pastoral ve sanki başka bir dünyaya ait. Gözünün önüne getirmeye çalış şimdi; upuzun, pırıl pırıl bir su, öyle ki yoğun ve ulu ağaçlara rağmen pırıltısı daha yoldan gözünü almaya başlıyor. Ormanların arasında, oraya buraya dağılmış çok hoş villalar var –sık sık zarif bir baca ya da süslü bir duvar görüyorsun– çoğu geçen yüzyıldan ya da daha öncesinden kalma.

Ormanda bir açıklığa vardığım anda –arkasında üç kayak bağlı bir lokantanın önünde durduk– karşına gölün karşı tarafında manastırın bulunduğu ada çıkıyor ve orada nihayet asırlardır çok az değişmiş bir panoramayla karşılaşıyorsun. Adaya kıyıdan kısa süren bir kayak yolculuğu ile varıyorsun, orası da gölün kıyısı gibi ağaçlık. Ağaçların arasında fevkalade güzel, kubbeli Bizans yapısı manastır kilisesi görünüyor, çanların sesini karşı kıyıdan bile duyabiliyorsun, çanı bir keşiş –bunu sonradan öğrendim– tahta bir tokmakla çalıyor. Suyun üstünde yüzer gibi hissettiğim bu çan sesleri kalbimi yerinden oynattı, sanki geçmişe ait bir mesaj, tam olarak ne anlatmak istediğini bil-mese de beni oku diye haykırıyordu. Akşama doğru, şoförümle birlikte orada durup suyun yansımalarını seyrettik, herhalde Türk ordusunun casusları da bu kendilerine yabancı inancın kalesini böyle gözetlemişlerdir, oysa biz, bir otomobile yaslanmış, toz toprak içinde modern zamanlara ait iki adamdık.

Hiç bıkmadan, öyle durup bakmaya ve dinlemeye devam edebildim, ama gece çökmeden arkeoloğu bulmak konusundaki kararlılığım beni lokantaya girmeye zorladı. İşaret dilini ve Latincemi kullanarak bizi adaya götürecek bir kayak buldum. Evet, orada Bükreş'ten gelen bir adam bir kürekle her yeri kazıyor, diye anlatmaya çalıştı lokantanın sahibi. Yirmi dakika sonra, adanın kıyısına çıkmıştık. Manastır yakından daha da güzel görünüyordu ama eski duvarları ve yedi noktalı haçla süslenmiş yüksek kubbeleriyle sanki yasaklı bir havası vardı. Kayıkçı bizi kapıya kadar götürdü, ben bir an önce o büyük tahta kapıları açıp içeri girmek istiyordum ama adam arka tarafa yöneldi.

Bu güzel ve eski duvarların eteğinde, birden, aslında artık gerçekten Drakula'nın ayak izlerini takip etmekte olduğumu

anladım. O ana kadar sadece belgeleri izliyordum, ama şimdi bir zamanlar onun ayaklarının basmış olduğu –nasıl ayakka-bılar giyiyordu acaba, deri çizmelerinin üstünde kan lekesi var mıydı?– topraklarda yürüyordum. Eğer kendi kendimi çarmı-ha gereceksem, işte o an gelmişti. Birden içimden, kayıkçının yün hırkalı sırtına vurup ona bizi tekrar karşı kıyıya çıkarma-sını istemek geçti. Ama bunu yapmadım tahmin edebileceğin gibi, umarım, daha sonra içimden birden taşan bu isteğin ter-sine hareket ettiğim için büyük bir pişmanlık yaşamam.

Kilisenin arkasında, geniş bir harabenin ortasında, gerçek-ten de elinde kürek olan bir adam bulduk. Cesur görünüşlü, orta yaşlarda, siyah kıvrıcık saçlı bir adamdı. Gömleğinin önünü açmış, kollarını dirseğine kadar sıvamıştı. Arkasında iki delikanlı toprağı dikkatle eleyerek çalışıyorlardı, adam da zaman zaman küreğini bırakıyor ve aynı şeyi yapıyordu. San-ki orada çok ilginç bir şey bulmuşlar gibi, küçük bir alana yo-ğunlaşmışlardı, kayıkçı onlara seslenince kafalarını kaldırıp baktılar.

Beyaz gömlekli adam bize doğru geldi, keskin bakışlarıyla bizi yukarıdan aşağıya kadar süzdü, kayıkçı, şoförün de yardı-mıyla adama bir şeyler anlattı. İngilizce'ye dönmeden önce, ezberlediğim Romence bir cümleyle başladım: 'Ma numesc Bartolomeo Rossi. Nu va supрати...' Bu hoş cümleyi, sık sık sözüümüzü bilgi almak için kesen otel müşterilerinin patirtisinin arasında Bükreş'teki otel kapıcısından öğrenmiştim. Anlamı, tam olarak şuydu 'lütfen kızmayın' –bundan daha çok tarih kokan başka bir cümle düşünebiliyor musun? 'Hançerini çek-me, dostum... bu ormanda kayboldum ve yol sormaktan baş-ka bir niyetim yok.' Bilmiyorum, bu cümleyi söyleme tarzım-dan mı, yoksa tuhaf aksanımdan mı, arkeolog katıla katıla gül-meye başladı ve elimi sıktı.

Yakından bakılınca, gayet güçlü, koyu tenli, gözlerinin ve ağzının çevresinde derin çizgiler olan bir adamdı bu. Gülüm-seyince, iki üst dişinin olmadığı ve geri kalan dişlerinin çoğu-nun altın olduğu ortaya çıktı. Elleri sanki bir çiftçinin eli gibi fevkalade güçlü ve nasırlıydı. 'Bartolomeo Rossi,' dedi gür bir

sesle 'Ma numesc Velior Georgescu.' 'Nassınız, size nasıl yardım edem?' Bir an geçen yıl yaptığım bir yürüyüşe gittiğimi hissettim, sanki karşımda sürekli yol sorduğumuz İskoç dağlılardan biri vardı, ama bunun saçları sarı değil siyahtı.

'İngilizce biliyor musunuz?' diye sordum şaşkınlıkla.

'Acıcık,' dedi Bay Georgescu. 'Konuşmayalı uzun bir zaman oldu, ama birazdan dilim dönmeye başlar yine.' Zengin ve hatasız bir İngilizce konuşuyordu ama telaffuzu ve aksanı farklıydı.

'Kusura bakmayım,' dedim telaşla, 'öğrendiğim kadarıyla siz de III. Vlad ile yakından ilgiliymişsiniz, bu yüzden sizinle konuşmayı çok arzu ettim. Ben Oxford Üniversitesi'nden bir tarihçiyim de.'

Kafasını salladı. 'Sizin de ilgilenmenize memnun oldum. Mezarı görmek için ta oralardan mı geldiniz?'

'Eh, öyle umdum.'

'Ah, umut, umut,' dedi Bay Georgescu, bir yandan da sırtıma vuruyordu. 'Ama umutlarınız biraz suya düşecek kardeşim,' kalbim yerinden oynadı... yoksa bu adam da mı Voyvoda'nın burada gömülü olmadığını düşünüyordu? Daha fazla soru sormadan önce onu dikkatle dinlemeye karar verdim. Yüzüme araştıran bakışlarla baktı sonra tekrar gülümsedi. 'Gel seni biraz gezdireyim.' Asistanlarına hızlı hızlı bir şeyler söyledi, işi bırakmalarını söylemiş olmalıydı ki, delikanlılar ellerini temizlediler ve kendilerini bir ağacın altına attılar. Georgescu, küreğini yarısı kazılmış bir duvara dayadı ve bana döndü. Ben de şoför ve kayıkçıya aradığımı bulduğumu işaret ettim ve kayıkçının avcuna bir gümüş para koydum. Şapkasına dokundu ve ortadan kayboldu, şoför de harabenin karşısına oturdu, cebinden bir matara çıkarttı.

'Çok güzel, şimdi dışarıdan bir bakalım önce.' Bay Georgescu elini salladı. 'Bu adanın tarihini biliyor musun? Biraz mı? Burada on dördüncü yüzyılda bir kilise vardı, manastır yine aynı yüzyılda, ama biraz daha sonra yapıldı. İlk kilise tahaydı, ikincisi de taş; ama taş kilise 1453 yılında göle battı. Ne kadar ilginç değil mi? Drakula, Eflak'ta 1456 yılında ikinci kez iktidarı ele geçirdi, kafasında da kendine özgü bazı fikirler

vardı. Bence bu manastırı seviyordun, çünkü burası koruması gayet kolay bir adaydı... her zaman Türklere karşı kale oluşturabileceği yerleri aramıştır. Burası da gayet uygun, değil mi?’

Yüzüne bakmamaya çalışarak onu onayladım. O kadar değişik bir İngilizce konuşuyordu ki, söylediklerine konsantre olmak çok zordu, ancak son sözlerini gayet iyi anladım. Şöyle bir bakınca, buranın birkaç keşişle bile işgalcilere karşı korunabileceği görünüyordu. Velior Georgescu, sözlerini onaylamamı bekledikten sonra devam etti. ‘Bu yüzden, Voyvoda buradaki manastırı kale haline getirdi. Çevresine duvarlar inşa etti, ayrıca bir hapisane ve işkence odası yaptı. Ayrıca bir kaçış tüneli ile köprü de inşa etti. Voyvoda gayet kurnaz bir kişiydi. Köprü çoktan gitmiş tabii ki, ben kalanları kazıyorum şimdi. Şu anda kazmakta olduğumuz yer hapisane. Daha şimdiden epeyce bir iskelet bulduk.’ Gülümsedi, altın dişleri güneşte parladı.

‘Bu da Voyvoda’nın kilisesi o zaman?’ Hemen yanıımızdaki yüksek kubbeli kiliseyi işaret ettim.

‘Hayır, korkarım değil,’ dedi Georgescu. ‘Manastır 1462’de Vlad’ın kardeşi Osmanlı kuklası Radu tahta çıktığında Türkler tarafından kısmen yakılmış. Ayrıca Voyvoda buraya gömüldükten sonra, feci bir fırtına Vlad’ın kilisesini suya sürüklemiş.’ Vlad buraya mı gömülmüştü? Bunu sormak için yanıp tutuşuyordum ama ağzımı sıkı sıkı kapadım. ‘Köylüler herhalde günahları yüzünden Tanrı’nın gazabına uğradığını düşünüyorlardır. Kilise 1517’de yeniden yapılmış... yapımı üç yıl sürmüş, sonucunu da görüyorsun işte. Manastırın dış duvarları restorasyon gördü, otuz yıl kadar önce.’

Kilisenin kenarına doğru yürüdük. Taş duvarları sanki en sevdiği atın sırtını okşarmış gibi okşadı. Biz orada dururken, birden kilisenin köşesinden bir adam çıktı ve bize doğru yürümeye başladı... beyaz sakallı, beli bükük yaşlı bir adamdı bu. Siyah bir cüppe giymiş, başına da dizlerine kadar uzanan kanatları olan siyah kutu gibi bir şapka takmıştı. Bir sopaya tutunarak yürüyordu, cüppesinin beline bir ip bağlamıştı, ipten anahtarlar sarkıyordu, boynundaki zincirin ucunda, kilisenin

kubbelerinin üstünde gördüğüm tipte son derece hoş eski bir haç sallanıyordu.

Adamın birden ortaya çıkışından öylesine şaşırmıştım ki, az daha düşecektim. Benim üzerimde yarattığı etkiyi tanımlayamıyorum, sanki Georgescu bir hayaleti başarıyla kazıp çıkarmış gibiydi. Ancak yeni arkadaşım ona doğru yürüdü, keşişin karşısında eğilerek selam verdi ve buruş buruş elini yakalayıp parmağında parlamakta olan altın yüzüğü öptü. İhtiyar da Georgescu'dan hoşlanıyordu herhalde ki, parmaklarını arkeoloğun kafasının üstüne koydu ve gülümsedi. Georgescu'dan daha az dışı olduğunu gördüm gülümseyince. Aralarındaki konuşmada adımın geçtiğini duyunca, keşişin önünde mümkün olduğunca saygılı bir şekilde eğildim, ama yine de yüzüğü bir türlü öpemedim.

'Bu başrahip,' diye açıkladı Georgescu. 'Buranın son başrahibi, yanında üç tane keşişi kaldı artık. Gençliğinden beri burada yaşıyor, bu yüzden de adayı avcunun içi gibi biliyor. Sana hoş geldin diyor ve kutsuyor. Eğer, diyor, ona soracağın bir şey varsa, elinden geldiği kadar cevap verecek.' Eğilerek teşekkürlerimi sundum, yaşlı adam yavaşça yürümeye başladı, bir an sonra onun arkamızdaki harap duvarın üstünde sesini çıkartmadan oturduğunu gördüm, tıpkı, güneşin altında tembellik eden bir kargaya benziyordu.

'Yılın tamamında burada mı yaşıyorlar?' diye sordum Georgescu'ya.

'Ah, evet, en sert kışlarda bile buradalar,' rehberim başını salladı. 'Eğer erkenden gitmezsen, ilahileri dinleyebilirsin.' Böyle bir tecrübeyi kesinlikle kaçırmayacağımı söyledim. 'Gel, artık kilisenin içine girelim.' Ön kapıya doğru yürüdük, oymalı tahta kapılardı bunlar. Bu kapılardan, daha önce hiç bilmediğim bir dünyaya girdim, bizim Anglikan kiliselerinden çok farklı bir dünyaya.

İçerisi soğuktu, gözlerim karanlığa alışmadan önce, havadaki isli kokuya ve taş duvarlardan sanki bir nefes gibi yükselen nemi hissettim. Gözlerim karanlığa alışınca da, sadece pirinç ışıltısını ve solgun mum ışığını seçebildim. Kalın ve koyu renkli camlardan içeri çok az gün ışığı giriyordu. Ne sıra var-

dı ne de iskemle, sadece duvar boyunca uzanan tahta bir oturma yeri görünüyordu. Girişin yakınında bir dizi mum yanıyor ve eriyen mumlardan ağır bir balmumu kokusu yükseliyordu. Mumların bir kısmı pirinç bir şamdana takılmıştı, diğerleri ise altta içinde kum olan kaba dikilmişti. 'Keşişler her gün mum yakıyorlar, zaman zaman gelen diğer ziyaretçiler de öyle,' diye açıkladı Georgescu. 'Üstte yananlar yaşayanlar için, altta yananlar ise ölülerin ruhları için. Kendi kendilerine sönene kadar yanarlar.'

Kilisenin orta kısmına geldiğimizde yukarıyı işaret etti, kubbenin tam ortasında karanlık bir yüz bize bakıyordu. 'Bizans tarzı kiliseleri bilir misin?' diye sordu Georgescu. 'İsa her zaman ortada yer alır, aşağı bakar. Bu büyük kollu şamdan da -İsa'nın göğüs kısmından aşağı doğru büyük taca benzer bir şey sarkıyor ve kilisenin tavanının büyük bir kısmını kaplıyordu, ama üstündeki mumlar sönmüştü- tipiktir.'

Mihraba doğru yürüdük. Birden kendimi bir işgalci gibi hissettim, ama görünürde keşişlerden eser yoktu, Georgescu da neşe içinde anlatıyordu. Mihraba işlemeli kumaşlar asılmıştı, ön kısma yün halılar ve eğer bilmesem rahatça Türk işi diyebileceğim, desenli kilimler yayılmıştı. Mihrabın tepesine bir sürü süslü nesne yerleştirilmişti, bunların arasında mineli bir haçla Kutsal Bakire ve oğlunun altın çerçeveli bir ikonası duruyordu. Arka tarafta hüznü gözlü azizlerin ve üzgün meleklerin resmedildiği bir duvar yükseliyordu, duvarın ortasında, ağır mor kadife perdelerin asıldığı dövmeye altından bir kapı yükseliyor ve bu kapı tamamen gizli ve gizemli bir yere açılıyordu.

Bunların hepsini karanlık yüzünden zorlukla gördüm ama, bu muhteşem güzellik beni çok etkiledi. 'Vlad da burada mı ibadet ederdi? Yani eski kilisede demek istedim?'

'Ah elbette,' dedi arkeolog kıkırdayarak. 'Gayet dindar bir katildi kendisi. Bir sürü kilise ve manastır yaptırmış ki, ruhunun kurtuluşu için dua edenlerin sayısı çoğalsın. Burası onun en sevdiği kiliselerden biri, buradaki keşişlerle de yakınlığı varmış. Yaptığı onca kötülük hakkında ne düşünüyorlardı bilmiyorum, ama herhalde manastıra verdiği destekten memnundu-

lar. Ayrıca manastırı Türklere karşı koruyordu da. Ancak burada görmüş olduğun hazineler öteki kiliselerden getirilmiş. Geçtiğimiz yüzyılda kilise kapalı kaldığı sırada köylüler değerli her şeyi çalmışlar. Bak şuraya... sana asıl göstermek istediğim şey bu.' Eğildi ve mihrabın önündeki halıları kaldırdı. Mihrabın tam önünde, uzun dikdörtgen bir taş gördüm, pürüzsüz ve süssüzdü ancak bir mezar taşı olduğu açıktı. Kalbim çarpmaya başladı.

'Voyvoda'nın mezarı mı?'

'Evet, efsaneye göre öyle. Birkaç yıl önce, bazı meslektaşlarımla birlikte burayı kazdık ve boş bir delik bulduk... bir iki hayvan iskeleti vardı o kadar.'

Nefesimi tuttum. 'Mezarda yok muydu?'

'Kesinlikle yoktu.' Georgescu'nun dişleri kilisedeki altınlarla pirinçler gibi parlıyordu. 'Yazılı kayıtlara göre buraya gömülmüş, mihrabın önüne. Yeni kilise eski kilisenin temelleri üzerine kuruldu, yani mezarına bir şey olmamış olması gerekir. Açıp de içinde onu bulamayınca ne kadar hayal kırıklığına uğradık bilemezsin.'

Hayal kırıklığı mı? Boş bir delik bulunmasını ben olsam hayal kırıklığı ile değil, dehşetle tanımlardım.

'Her neyse, burayı biraz daha kazmaya karar verdik, şurayı da...' Beni ön girişin yakınında bir nefe götürdü ve bir halıyı daha kaldırdı. '...burada tıpkı ilkinde benzeyen ikinci bir taş daha bulduk.' Taşa bakakaldım. Bu da ilkiyle tamı tamına aynı boyda ve aynı şekilde bir taşı ve bunun da üstünde hiçbir süs yoktu. 'Bunu da kazdık tabii,' diye açıkladı Georgescu taşa vurarak.

'Peki ne buldunuz?'

'Ah, çok güzel bir iskelet bulduk.' Yüzünde bir tatmin ifadesi okunuyordu. 'Bir tabutun içinde, hatta kefenin bir parçası da hâlâ üstündeydi... beş asırdır bir şey olmamış. Kefen, kraliyet ailesinin kullandığı altın işlemeli mor bir kumaştandı, içindeki iskelet gayet iyi durumdaydı. Güzel giysiler vardı üstünde... mor, altın ve gümüş sırmalı ipek kumaştan yapılmış elbise ve koyu kırmızı gömlek. En güzeli de, bunların içinde bir yüzük bulmamız oldu. Yüzük gayet sade bir yüzüktü ama

meslektaşlarımdan biri yüzüğün Ejder Tarikatı'nın simgesini taşıdığını iddia etti.'

O anda kalbim bir yerine iki atmaya başladı itiraf edeyim ki. 'Simge mi?'

'Evet, kanatlarını açmış ve kuyruğunu kıvrımış bir ejderha. Tarikat mensupları bu simgeyi sürekli olarak mutlaka üstlerinde bir yerde taşımak zorundaydılar, daha çok bir broş ya da pelerin düğmesi olarak görülür. Dostumuz Vlad da erkekliğe adım attıktan sonra, muhtemelen babası tarafından bu tarikatla alınmıştı.' Georgescu bana gülümsedi. 'Ancak içimden bir ses sizin bunları zaten bildiğinizi söylüyor Profesör.'

Üzüntü ve rahatlama arasında gidip geldim bir an. 'Yani mezar bu, efsane sadece yeri konusunda yanılmış.'

'Ah, hiç sanmıyorum,' halıyı tekrar taşın üstüne çekti. 'Meslektaşlarımdan hepsi benimle aynı fikirde değil ama, bence buradaki bulgular bunu doğruluyor.'

Elimde olmadan şaşkınlıkla yüzüne bakakaldım. 'Evet ama, kraliyet ailesine ait giysiler ve yüzük var.'

Georgescu başını salladı. 'Burada yatan kişi de tarikat mensuplarından biri muhakkak... kraliyet ailesine mensup soylulardan biri, belki de bu fırsattan istifade Drakula'nın en şık giysilerini giydirmişler ona. Allah bilir, belki de mezara konacak biri gerektiği için öldürülmüş de olabilir... kimbilir ne zaman.'

'İskeleti tekrar gömdünüz mü?' Bunu sormak zorundaydım; taş ayağımızın altındaydı çünkü.

'Ah, hayır... onu Bükreş'e Tarih Müzesi'ne gönderdik. Ama ne yazık ki orada göremezsin, o güzelim giysilerle beraber onu depoya attılar. Ne kadar ayıp.' Georgescu o kadar da üzülmüş görünmüyordu, iskelet herhalde onun için o kadar önemli değildi, en azından mezarda bulmayı umduğu kişiyle kıyaslanınca.

'Anlamadığım bir şey var,' dedim yüzüne bakarak. 'Bu kadar bulguya rağmen, neden onun Voyvoda Drakula olmadığına karar verdiniz?'

'Çok basit,' dedi Georgescu neşeyle halıya vurarak, 'bu adamın kafası yerindeydi. Drakula'nın kafası kesildi ve Türk-

ler tarafından bir ganimet olarak İstanbul'a götürüldü. Bütün kaynaklar bu konuda hemfikir. Şimdi hapishanede bir başka mezarı kazıyorum. Bana sorarsan, cesedi, mihrabın önündeki mezarından mezar hırsızlarına karşı çıkarıldı ve başka bir yere gömüldü ya da Türk işgalinden korumak için de değiştirmiş olabilirler yerini. Bence bu adada bir yerlerde yatıyor ihtiyar.'

Georgescu'yu soru yağmuruna tutmak üzereydim, ama durdu ve gerindi. 'Karşıdaki lokantaya yemeğe gidelim mi? Ben bir kuzuyu tek başıma yiyecek kadar acıktım. Ama önce ayinin başlayıp başlamadığına bakalım. Nerede kalıyorsun?'

Henüz bu konuda hiçbir fikrim olmadığını itiraf ettim, şoförüne de kalacak bir yer bulmam gerekiyordu. 'Seninle bu konuda konuşmak istediğim bir sürü şey var,' diye ekledim.

'Benim de seninle,' diye cevap verdi. 'Yemek yerken konuşabiliriz.'

Şoförümle konuşmam gerekiyordu, bu yüzden hapislane yıkıntısına doğru yürüdük. Arkeologların kilisenin önünde bir kayıkları vardı, karşıya onunla geçebildik, ama önce lokantanın sahibinden bize kalacak bir yer bulmasını isteyecektik. Georgescu aletlerini topladı ve asistanlarına paydos etmelerini söyledi. Sonra, başrahibi ve onun gibi kara cüppeler giymiş olan üç keşişi görmeye gittik. Keşişler, mabedin kapısından içeri giriyorlardı. İki tanesi oldukça yaşlıydı, ancak bir tanesinin sakalı hâlâ kahverengiydi, gövdesi de dimdikti. Yüzleri mihraba dönük bir şekilde ağır ağır yürümeye başladılar, başrahip elinde bir haç ve asa ile önlerinden gidiyordu. Düşük omuzlarında taşıdığı mor ve altın cüppe mumların ışığında parlıyordu.

Mihraba geldiklerinde eğildiler, keşişler taş döşemeye diz çöktüler, tam mezarın üstünde oldukları gözümden kaçmadı. Bir an, dehşet içinde mihrabı değil, Kazıklı'nın mezarını selamladıklarını düşündüm.

Birden garip bir ses yükseldi. Ses, sanki kilisenin kendisinden, duvarlarından ve kubbelerinden geliyor gibiydi. Keşişler ilahiye başlamışlardı. Başrahip mihrabın arkasındaki küçük kapıdan içeri girdi -iç kısma bakmamak için kendimi zor tuttum- ve kabı mine işlemeli büyük bir kitapla çıktı, havada is-

tavroz çıkararak kitabı kutsadı ve mihrabın üstüne koydu. Keşişlerden biri ucunda uzun bir zincir olan bir buhurdanlık uzattı, başrahip buhurdanlığı kitabın üzerinde gezdirdi, kokulu buhur kitabın üzerinde dağıldı. Her tarafımızdan, önümüzden, arkamızdan ve yanımızdan kutsal ilahiler yükseliyor, buhurdanlıktan tüten buhur her tarafa yayılıyordu. Büzüldüm ve birden Bizans'ın kalbine, İstanbul'da olduğumdan çok daha yakın olduğumu hissettim. Bu eski ilahiler ve ayin herhalde Konstantinopolis'te imparatorların yaptıkları ilk ayinlerden bu yana fazla değişmemişti.

'Ayin uzun sürer,' diye fısıldadı Georgescu. 'Gidersek kusurumuza bakmazlar.' Cebinden bir mum çıkardı, girişin yanındaki mumların arasına alt tarafa dikti.

Kıyadaki lokanta salaş ve küçüktü. Ama, köylü giysileri içinde ürkek bir genç kızın önümüze koyduğu yemekleri ve salataları iştahla yedik. Önümüze bütün bir tavukla bir şişe sert şarap koydular, Georgescu büyük bir keyifle içti. Şoförüm herhalde mutfakta kendine yeni arkadaşlar bulmuştu ki, bir süre sonra, gölü ve adayı gören lokantada baş başa kaldık.

Açlığımızı bastırdıktan sonra, arkeoloğa bu kadar iyi İngilizceyi nereden öğrendiğini sordum. Ağzındaki lokmayı yutmadan gülmeye başladı. 'Bunu anneme ve babama borçluyum, ikisinin de toprağı bol olsun,' dedi. 'Babam İskoç bir arkeologdu, annem de İskoçya Çingenesi. Fort William'da doğdum ve ölene kadar babamla birlikte çalıştım. Derken annemin akrabaları onlarla birlikte Romanya'ya gitmeye çağırdılar bizi, zaten buradan gelmişler. Annem İskoçya'da bir köyde doğmuş ve büyümüş ama babam ölünce o da buraya gelmek istedi. Babamın ailesi ona pek iyi davranmıyordu malum. Beni de yanında getirdi, daha on beş yaşındaydım, o zamandan beri de buradayım. Buraya gelince annemin soyadını aldım, biraz daha iyi karışayım buralara diye.'

Hikâyesini ilgi ile dinledim. Gülümsedi. 'Tuhaf bir hikâyedir, biliyorum. Seninki ne?'

Hayatımı ve araştırmalarımı kısaca anlattım, ayrıca elime geçmiş olan o tuhaf kitaptan da söz ettim. Kaşlarını iyice ça-

tarak beni dinledi, bitirdiğinde de ağır ağır başını salladı. 'Çok tuhaf bir hikâye, hiç kuşku yok.'

Kitabı çantamdan çıkarttım ve ona uzattım. Dikkatle inceledi, ortadaki baskıya uzun uzun baktı. 'Evet,' dedi düşünce-
li bir ifadeyle. 'Bu tarikatın kullandığı simgelere çok benziyor. Birçok mücevherde bu ejderhanın benzerlerini gördüm... o küçük yüzükte mesela. Ama hayatımda hiç böyle bir kitapla karşılaşmamıştım. Nereden geldiğini de bilmiyorsun o zaman?'

'Hayır,' diye itiraf ettim. 'Londra'da bir uzmana göstermeyi umuyorum bir gün.'

'İlginç bir parça.' Georgescu kitabı özenle bana uzattı. 'Şimdi Snagov'u gördüğüne göre, nereye gitmeyi düşünüyorsunuz? İstanbul'a mı döneceksin?'

'Hayır,' dedim, ama nedenini söylemek istemedim. 'Bir kazıya katılmak için Yunanistan'a gitmem gerekiyor aslında, iki haftalığına, ama yine de Targoviste'ye bir göz atmak istiyorum, Voyvoda'nın başkenti orasıydı ne de olsa. Sen gittin mi?'

'Ah, evet, tabii ki gittim.' Georgescu, aç bir çocuk gibi tabağını sıyırdı. 'Drakula'yı araştıran herkes için ilginç bir yerdir. Ancak asıl ilginç olan yer şatosu.'

'Şatosu mu? Gerçekten bir şatosu var mı? Yani hâlâ duruyor mu?'

'Eh, harap halde tabii ki, ama o kadar da kötü sayılmaz. Harap bir kale işte. Targoviste'den birkaç kilometre ötede, Argeş nehrinin üst kısmında, yolu takip ederek kolayca varıyorsun, ama tepeye yürüyerek çıkacaksın. Drakula, Türklere karşı savunabileceği her yeri kullanmış, burası da güzel bir yer. Bak ne diyeceğim...' Ceplerini karıştırdı, küçük bir taş pipo ile kokulu tütün çıkardı, ona kibritimi verdim. 'Teşekkürler dostum, bak ne diyeceğim... ben de seninle geleyim. Ancak iki gün kalabilirim, ama hiç olmazsa kaleyi bulmana yardım ederim. Yanında rehberin olunca işler çok kolaylaşır. Oraya hiç dolunayda gitmedim. Tekrar görmeyi de çok isterim.'

Ona içtenlikle teşekkür ettim, yanımda tercüman olmadan Romanya'nın ortasında tek başıma gezmek içimi daraltıyordu

itiraf edeyim ki. Ertesi gün yola çıkmayı kararlaştırdık. Şoförüm bizi Targoviste'ye kadar götürecekti. Georgescu, Argeş Nehri kenarında çok az bir paraya kalabileceğimiz bir köy biliyor, kaleye en yakın köy değil ama, daha önce gittiği köyde tekrar kalmak istemediğini söyledi. Birbirimize hararetle iyi geceler dileyip ayrıldık, ve şimdi dostum, ışığımı söndürüp uymalıyım artık, yarın yeni bir maceraya doğru yola çıkıyorum, seni durumdan haberdar edeceğim.

Çok sevgilerimle,
Bartholomew

Sevgili dostum,

Şoförüm, bugün bizi Targoviste'ye getirdi ve Bükreş'e ailesinin yanına dönmek için yola çıktı bile, geceyi eski bir han-da geçireceğiz. Georgescu, mükemmel bir yolculuk arkadaşı; yol boyunca geçip gittiğimiz yerlerin tarihini anlattı bana. Bilgisi çok geniş, ilgi alanları yerel mimariden botaniğe kadar çok çeşitli. Yani anlayacağın bugün epeyce şey öğrendim.

Targoviste çok güzel bir şehir, hâlâ ortaçağ karakterini taşıyor, tam ortasında en azından yüzünü temiz suyla yıkayabileceğin güzel bir han var. Şu anda Eflak'ın tam ortasındayız, burası ortası ova olan dağlarla çevrili bir memleket. Voyvoda Drakula, Eflak'ta 1450 ile '60 yılları arasında çeşitli kereler iktidara gelmiş. Targoviste onun başkenti, bu akşamüstü sara-yından arta kalan harabelerde epeyce dolaştık. Georgescu bana birbirinden farklı odaları ve bunların nasıl kullanıldığını anlattı. Drakula burada değil Transilvanya'da Sighişoara adlı bir kasabada doğmuş. Oraya gitmeye zamanım yok, ama Georgescu oraya defalarca gitmiş ve bana Drakula'nın babasının yaşadığı -Voyvoda'nın da doğduğu- evin hâlâ durduğunu söyledi.

Harabeler ve eski sokaklar arasında dolaşırken gördüğümüz onca ilginç şey arasında en ilginç Drakula'nın gözetleme kulesiydi. On dokuzuncu yüzyılda gayet güzel bir şekilde restore edilmiş. Ama Georgescu, bütün işinin ehli arkeologlar gibi o koca Romen-İskoç karışımı burnunu bu işe de sokuyor ve en üst katın doğru yapılmadığını söylüyor. Ama, diyor bana nükteli bir ifadeyle, tarihçiler hayal güçlerini kullanmaya başladılar mı önünü alamazsın. Restorasyon aslına ne kadar uygundur bilmiyorum ama, Georgescu'nun söylediği bir şey beni ürpertti. Kule, Drakula'nın zamanında sadece Türk akıncılarına karşı kullanılmamış. Voyvoda buradan aşağıdaki av-

luda yapılan kazıklamaları seyredermiş. Akşam yemeğimizi şehir merkezinin yakınındaki bir meyhanede yedik. Oturduğumuz yerden, bir yandan ekmeğimizi ve yemeğimizi yiyor bir yandan da yıkık sarayın dış duvarlarını seyreliyorduk. 'Eflak tahtına ikinci çıkışı 1456 yılında,' diye açıkladı. 'Kaleyi Argeş'in üst tarafına yaptırdı ki, akın yapıldığında ovadan oraya kaçabilsin. Targoviste ile Transilvanya dağlarının arasında bir yere -zaten vahşi bir bölgedir. Transilvanya her zaman Eflaklılar için bir kaçış yeri oldu.'

Bir parça ekmek kopardı ve yemeğine bandı, gülümseyerek devam etti. 'Drakula, nehrin üst tarafında on birinci yüzyıldan kalma iki harap kale olduğunu biliyordu. Bunlardan bir tanesini, eski Argeş kalesini yeniden yaptırmaya karar verdi. Ucuz emeğe ihtiyacı vardı... eh bu işler gördüğün gibi hiç değişmemiş, bu yüzden her zamanki nezaketiyle, boyarları, yani yönetici sınıfını Paskalya Bayramı kutlamalarına davet etti. En güzel kıyafetlerini giyinip kuşanıp, buraya Targoviste sarayının avlusuna geldiler zavallılar, hepsini bir güzel yedirdi içirdi. Sonra işine yaramayacak olanları öldürdükten sonra, geri kalanları başladı yürütmeye... kadınlar ve çocuklar da dahil buna. Dağlarda elli kilometre kadar tırmandılar ve Argeş Kalesi'ni yeniden yaptılar.'

Georgescu, bir parça ekmek daha aradı. 'Aslında tabii ki olay, bundan daha karmaşıktır... Romanya tarihi böyledir zaten. Drakula'nın ağabeyi Mircea, yıllar önce siyasi düşmanları tarafından Targoviste'de öldürülmüştü. Drakula iktidara gelince, ağabeyinin mezarını açtırdı ve zavallı adamın diri diri gömüldüğünü ortaya çıkardı. Paskalya davetini bunun için verdiği söylenir. Yani bir taşla iki kuş, hem ağabeyinin intikamını aldı, hem de dağdaki kale için ucuz emek buldu. Eski kalenin yanına tuğla ocağı yaptırmış bir tane, yolculuktan sağ kalanlar da, tuğla taşıyıp duvarları ve kuleleri yapmışlar. Bu bölge boyarların en güzel elbiseleri ile nasıl kıyıma uğradığını anlatan eski halk şarkılarıyla doludur.' Georgescu kabını sıyırdı. 'Drakula'nın iğrenç olduğu kadar pratik zekâlı biri olduğunu fark etmiş bulunuyorum.'

Evet dostum, yarın bu talihsiz asillerin yolunu biz de tuta-

cağız, ama arabayla tabii ki, o zavallılar dağlara yayan tırmanmışlardı.

Burada en ilginç şeylerden biri, köylülerin geleneksel giysileriyle, modern giysili şehirli kalabalığa karışmaları. Erkekler beyaz gömlek, siyah yelek ve tuhaf deri sandaletler giyiyorlar, sandaletler deri bağcıklarla dize kadar çapraz bağlanıyor, sanki Romalı çobanlar tekrar hayata dönmüş gibi. Kadınlar da erkekler gibi esmer ve çok güzeller. Uzun etekler, sıkı yelekler ve içine de güzel bluzlar giyiyorlar, giysileri rengârenk desenli nakışlarla bezeli. Son derece canlı bir halk, sürekli gülüyorlar ve çarşıda bağıra bağıra pazarlık ediyorlar.

Bu mektubu ne zaman postalayabileceğimi bilmiyorum, o ana kadar çantamın bir köşesinde saklayacağım.

Dostun
Bartholomew Rossi.

Sevgili dostum,

En sonunda, sana memnuniyetle bildiriyorum, Argeş yakınlarında bir köye vardık. Targoviste'den gizemli dağlara doğru bir günlük bir tırmanış. Avcunu gümüşle doldurduğum bir çiftçinin arabasında geldik buraya. Sonuç olarak, bütün kemiklerim ağrıyor bugün, ama neşem yerinde. Bu köy, benim için bir harikalar diyarı sanki, Grimm masallarından fırlamış gibi, gerçek hayata ait değil. Keşke bir saatliğine bile olsa görebilsen ve Batı Avrupa ile burası arasındaki inanılmaz farkı hissedebilsen. Küçük evler, bazıları çok yoksul ve harap ama çoğunda neşeli bir hava var, uzun saçaklar, geniş bacalar, bacaların üzerinde yazı burada geçirmeye niyetli leyleklerin kocaman yuvaları.

Bu öğleden sonra Georgescu ile köyde dolaştık ve köyün ortasında, köylülerin buluşma yeri olarak kullandığı küçük bir meydan bulduk. Meydanda, köy halkının su ihtiyacını karşılayan bir çeşme ve kocaman bir yalak var. Ulu bir ağacın altında meyhane bulunuyor, etrafımızı çevirenlere şu kâfirlere mahsus ateş suyundan ısmarlamak zorunda kalıyorum sürekli –tıpkı senin Altın Kurt'ta aşka gelip çevrene içki ısmarlaman gibi. – Aralarında birazcık iletişim kurabildiğim bir iki kişi var.

Bu kişilerin bazıları, Georgescu'yu buraya altı yıl önce yaptığı seyahatten gayet iyi hatırlıyor, bu öğleden sonra meyhaneye girer girmez etrafını çevirdiler ve sırtına vura vura selamladılar, bazıları ise ondan uzak durmaya çalışıyor. Georgescu, kaleye gidip dönmenin bir gün süreceğini söyledi, ama hâlâ kimse bizi oraya götürmeye yanaşmıyor. Kurtlardan, ayılardan ve tabii ki vampirlerden söz ediyorlar. Pricolic diyorlar vampirlere kendi dillerinde. Birkaç kelime Romence öğrendim bile, ayrıca bu bilmeceyi çözmek için Fransızcamın, İtalyancamın ve Latincemin yardımına sık sık başvuruyorum. Bu akşam, ak saçlı akşamcılarla sohbet ederken, köy meydanına bir sürü insanın doluştuğunu fark ettim, ev kadınları, çiftçiler, bir alay çıplak ayaklı çocuk ve hepsi de birbirinden güzel kara gözlü genç kızlar... çaktırmadan bize bakıyorlardı. Bir anda, etrafımız çeşmeden su alan ve kapılarının önünü süpürmeye çıkan bir kalabalıkla çevrelenince yüksek sesle gülmüşüm, hepsi de dönüp bana baktı.

Yarın daha çok yazarım. Seninle konuşmayı ne kadar özledim... kendi ana dilimde hem de.

Sadık dostun
Rossi

Sevgili dostum,

Büyük bir dehşet içinde Voyvoda'nın kalesine gittik ve döndük. Burayı neden görmek istedim, biliyorum artık. Her şey benim için gerçek artık, ölüsünü aradığım ya da yakında aramaya başlayacağım –ne zaman ve nerede bilmiyorum, bakalım haritalarım bir işe yarayacak mı– bu korkunç kişiyi cana büründürdü sanki bu keşif. Yaptığımız geziyi sana anlatmaya çalışacağım, bu çabayla, bir yandan senin, yaşadıklarını gözünde canlandırmanı sağlamaya çalışacağım, bir yandan da kendim için kayda almış olacağım.

Buralı genç bir çiftçinin –varlıklı bir aileden, babası meyhanedeki akşamcılardan biri– arabasıyla şafak sökerken yola çıktık. Rehberimiz hiç hoşuna gitmemesine rağmen, babasının

emrine uyarak bizi götürüyor. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte köy meydanında arabaya binerken, bize birkaç kez dağları işaret etti ve başını olumsuz anlamda sallayarak 'Poenari? Poenari?' dedi. Sonunda, görevini yapması gerektiğine karar vermiş olmalı ki atlarını dehledi, atlar bütün gün tarlada çalışan türden iki devasa beygir.

Çitçi de şahane bir tip aslında. Uzun boylu, gömleğinin ve yün yeleğinin altından geniş ve kaslı omuzları görünüyor, başında öyle bir şapka var ki, sanki iki kafa üst üste duruyor gibi. Onun ürkekliği, bu araştırmayı benim için bir miktar komikleştirdi, aslında İstanbul'da gördüklerimden sonra (sana daha önce yazdığım gibi, bunu yüz yüze geldiğimizde anlatacağım) köylülerin bu türden korkularına gülmemem gerektiğini gayet iyi biliyorum. Georgescu ormanın içlerine doğru ilerledikçe onu cesaretlendirmeye çalıştı ama zavallı adam sesini sedasını çıkartmadan, sanki cezasını çekmek üzere hapse gidiyormuş gibi yoluna devam etti. Arada sırada, gömleğinin içine, sanki koruyucu bir muskası varmış gibi elini sokuyordu. Galiba muskayı boynuna deriden bir bağcıkla takmıştı ve arada sırada bakmaktan kendini alamıyordu. Adamı nasıl bir duruma soktuğumuzu düşünüp üzüldüm, kendi kültürüne son derece aykırı şeyler yapmaya zorluyorduk, bu yüzden yolculuk sonunda biraz daha fazla para vermeye karar verdim.

Geceyi orada geçirmeye niyetliydik. Her şeyi incelemek, kaleye yakın oturan köylülerle konuşmak için zamanımız olsun istiyorduk. Bu ihtimale karşı, arabamızın babası arabaya halılar battaniyeler yüklemiş, annesi de bize, içinde ekmek, peynir ve elma olan bir yiyecek bohçası vermişti. Ormana girdiğimizde, akademik olmaktan oldukça uzak bir ürperti hissettim. Aklıma, Transilvanya ormanlarından –hayali bir versiyonuydu elbette– posta arabasıyla geçen Bram Stoker'ın kahramanı geldi, keşke dedim biz de gece yola çıksaydık; böylece belki de ormanlarda yanan gizemli ateşleri, kurtların ulumasını duyardık. Georgescu'nun kitabı hiç okumamış olması çok yazık, İngiltere'ye geri döndüğümde ona bir tane göndereceğim, tabii o yeknesak yaşantıya yeniden geri dönebilirsem. İs-

tanbul'da yaşadığım olay gözlerimin önünde canlanınca, aklım başıma geldi yeniden.

Ormanın içinde yavaşça gidiyorduk, yol çok engebeli, yer yer de çukurlarla doluydu, ayrıca tırmanışa da geçmiştik. Bu ormanlar çok derin, güneşin en tepede olduğu saatlerde bile loş, sanki bir kilisenin ruhani havasını taşıyor gibi. Ormanın içinden geçerken, insan büyük bir sessizlik ve göz alabildiğine ağaçla çevreleniyor, kilometreler boyunca ağaç gövdelerinden ve çalılıklardan başka hiçbir şey görmüyorsun. Ağaçların çok büyük bir kısmı inanılmaz derecede uzun, tepeleri gökyüzüne uzanıyor. Tıpkı uçsuz bucaksız bir katedralin içinde gibi hissediyorsun kendini, ama bu karanlık bir katedral, hatta hortlaklarla dolu, sanki bir yerden bir kara Madonna ya da şehit azizler fırlayacakmış gibi. En azından bir düzine kadar farklı ağaç türü tespit ettim, bunların arasında çiçeklenmiş kestane ağaçları ile daha önce hiç rastlamadığım türde bir meşe var.

Bir noktadan sonra yol düzleşti ve gümüş renkli ağaç gövdelerinden oluşan bir koridorda ilerlemeye başladık. Artık çok ender görülen İngiliz malikânelerine özgü bir kayın topluluğunun arasına daldık ki bunlardan sen de görmüşsündür hiç kuşkusuz. Robin Hood olsa, burayı düğün mekânı olarak kullanabilirdi rahatlıkla, fil bacağı gibi kapkalın gövdelerden milyonlarca minicik yaprak fışkırmıştı, geçen yılın yaprakları yeri bir halı gibi örtmüştü. Sürücümüz bu güzelliğe hiç aldırmaz görünüyor –kimbilir, insan bütün hayatını böyle bir yerde geçirince, güzelliğine değil, yaşadığı hayata bakıyordur artık– bizi onaylamayan sessizliğini sürdürüyordu. Georgescu, Snagov'da yaptığı çalışma ile ilgili bazı notlar alıyordu, bu yüzden çevremizi saran bu güzelliği kimseyle paylaşamadım.

Yarım gün kadar gittikten sonra, güneşin altında altın rengi ve yeşilin hâkim olduğu açık bir alana geldik. Köye göre epeyce yükseğe çıktığımızı fark ettim, altımızda, sık ağaçlar aşağıdaki tarlaların eteklerine kadar yayılıyordu, tarlalar birbirlerinden keskin çizgilerle ayrılmıştı. Bir koyağın içinde gümüş bir damar gibi akmakta olan Argeş nehrini ilk kez gördüm. Karşı kıyısında geçilmesi imkânsız gibi görünen inanılmaz yoğunlukta bir orman uzanıyordu. Burası kartallara göre

bir yerdi, insanlara göre değil. Buralarda Osmanlılarla Hristiyanlar arasında yaşanmış onca çatışmayı dehşet içinde düşündüm. Bu toprakları almaya kalkışan imparatorluk ne kadar cüretkâr olursa olsun, çığnılığın zirvesine varmıştı artık herhalde... Voyvoda Drakula'nın burayı neden direnme noktası olarak seçtiğini daha iyi anlıyordum, buraya kale bile yapmaya gerek yoktu aslında.

Rehberimiz arabadan atladı ve öğle yemeğimizi hazırladı. Meşe ağaçlarının altındaki çimenlere oturarak yemeğimizi yedik, daha sonra bir ağacın altına uzandı ve şapkasını yüzüne kapattı, Georgescu da sanki âdet böyleymiş gibi bir başka ağaç altı seçerek uzandı, ben çayırdaki dolaşırken onlar da bir saat kadar uyudular. Ağaçların arasında ıslık çalarak dolaşan rüzgârın sesinden başka tek bir ses bile yoktu. Masmavi bir gökyüzü her şeyin üstünde uzanıyordu. Çayırın öbür ucunda, biraz ötede benzer bir açıklık gördüm, bir çoban beyaz kepenegi ve kahverengi şapkasıyla ayakta duruyordu, sürü -koyundu bunlar- çevresine sanki küçük bulut parçacıkları gibi yayılmıştı. Bir an bu çobanın Traianus döneminden beri orada öylece durduğunu düşündüm. Büyük bir huzur sarmıştı ruhumu. O korkunç yarattığın habis hayali aklımdan silinip gitmişti, ve burada, bu kokulu çayırdaki, tıpkı bu çoban gibi asırlar boyunca böylece bekleyebilirdim.

Öğleden sonra, kıvrıla kıvrıla giden yollardan daha da yükseklerle çıktık. Georgescu'nun kaleye en yakın köy olduğunu söylediği köye varmıştık sonunda. Köyün meyhanesinde palınca dedikleri sert içkiden birkaç bardak içtik. Sürücümüz, bize gayet açık bir şekilde atların yanında kalacağını ve kaleye yürüyerek gitmemiz gerektiğini söyledi, kendisi hiçbir koşul altında oraya adım atmayacaktı. Biraz zorladığımızda da gürlledi: 'Petru nimica in lime.' Sonra elini boynundaki muskanın üstüne koydu. Georgescu bana söylediği şeyin 'kesinlikle olmaz,' anlamına geldiğini söyledi. Sonra kıkırdayarak zaten en makul çözümün bu olduğunu çünkü bir noktadan sonra istesek de istemesek de yürümek zorunda olduğumuzu ekledi. Acaba, dedim, Georgescu köye dönmek yerine açık havada mı uyumak istiyor. Doğrusunu istersen, açıkça itiraf etmesem bi-

le geceyi orada geçirmek fikrinden ben de pek hoşlanmıyordum.

Sonunda adamı içkisinin, atları da suyun başında bırakarak, elimizde yiyecek bohçaları, sırtımızda battaniyelerle yola koyulduk. Sanki bir anacaddede yürür gibiydik. Birden aklıma Targoviste'den buraya zorla getirilen boyarlar geldi, sonra İstanbul'da gördüğüm –ya da gördüğümü sandığım– şeyi düşündüm, içimi birden bir huzursuzluk kapladı.

Yol kısa bir süre sonra daraldı, derken orman içinde bir patikaya dönüştü. Buradan rüzgârlı bir sırta çıktık, taşlık bir alan bizi ormandan ayırıyordu. Bu alanın en tepesinde, tıpkı bir omurga gibi iki yıkık kule ve duvar kalıntısı gördük. Bunlar Drakula'nın şatosunun yıkıntılarıydı. Manzara nefes kesiyordu. Aşağıda Argeş Nehri incecik bir pırıltı şeklinde akıyordu, çevresine köyler yayılmıştı. Güneye doğru, Georgescu'nun Eflak ovaları diye tanımladığı düzlük uzanıyor, kuzeyde dağlar yükseliyordu, bazılarının tepeleri hâlâ karlıydı. Kartal yuvasına doğru yolumuza devam ettik.

Georgescu öne geçti, kayaların arasından tırmandık ve sonunda yıkıntının ortasında durduk. Kale küçüktü, daha bakar bakmaz uzun zaman önce yıkılmış olduğu anlaşılıyordu. Her taraf yabani çiçeklerle kaplıydı, likenler, yosunlar, mantarlar fırlamıştı her yandan, rüzgârın eğdiği ağaçlar bitmişti sağda solda. Georgescu, kalenin aslında beş kulesi olduğunu anlattı, bu kulelerden Drakula'nın adamları Türk akıncıları gözlermiş. Bizim durduğumuz avluda, uzun kuşatmalara dayanabilecek büyüklükte bir kuyu vardı. Efsaneye göre bu kuyudan Argeş'e gizli bir geçit varmış. Drakula 1462 yılında, beş yıl kaleyi kuşatan Türklerden bu geçidi kullanarak kaçmış. Buraya da bir daha dönememiş. Georgescu, avlunun bir ucundaki çatlak tonozun kalenin kilisesine ait olduğunu düşünüyordu. Kulenin duvarlarına kuşlar konuyor, ayaklarımızın altından yılanlar ve küçük hayvanlar kaçıyorlardı. Doğa bu kaleyi çoktan teslim almıştı.

Arkeoloji dersi bittiği sırada, güneş batıdaki tepelere doğru kaymış ve çevremizdeki kaya, ağaç ve kule gölgeleri uzamıştı. 'Köye yürüyebiliriz tabii,' dedi Georgescu düşünceli bir sesle,

'ama sonra sabah tekrar gelmek istersek bu kadar yolu tekrar yürüyeceğiz. Ben burada kalsak daha iyi olur derim, sen ne dersin?'

Ben kalmamayı tercih ederdim aslında. Ama Georgescu, bir elinde çizim defteriyle bana o kadar bilim adamı gibi görünüyordu ki, böyle bir şey söyleyemedim. Çevreden kuru odun topladı ve kısa bir süre sonra o eski avluda taşların arasında yaktığı ateşin çıtırtıları duyulmaya başladı. Georgescu ateşten çok hoşlanmış görünüyor, üflüyor, sürekli odun atarak besliyordu. Sonunda sırt çantasından eski püskü bir tencere çıkardı. Yemeği hazırlayıp ekmek keserken bir yandan da ısıkl çalışıyordu, birden onun en az İskoçyalı olduğu kadar Çingene olduğunu da hatırladım.

Yemeğimiz daha tam hazır olmadan güneş battı, harabe birden karanlığa gömüldü, kuleler alacakaranlığı delip geçiyordu şimdi. Bazı yaratıklar –baykuş mu yarasa mı bilmem– bir zamanlar Türk oklarının hedefi olan kule pencerelerine girip çıkıyorlardı. Battaniyemi açtım ve ateşin yanına mümkün olduğu kadar çok sokuldum. Georgescu, mucizevi lezzette bir yemek pişirmişti, bir yandan yerken bir yandan da yine kale-nin tarihiyle ilgili konuşmaya başladı. 'Drakula efsanesinin en hüznü bölümlerinden biri burada geçmiştir. Drakula'nın ilk karısını hiç duymuş muydun?'

Kafamı olumsuz anlamda salladım.

'Bu çevrede yaşayan köylüler anlatırlar, sanırım doğru bir hikâye bu. Biliyorsun 1462'de düşmüş iktidardan. Drakula bu kaleyi Türklere bırakmış ve Eflak tahtına tekrar çıktıktan sonra, 1476 yılında ölümünden kısa bir süre önce gelmiş. Bu köylerde söylenen türkülerde, Türk ordusunun karşıki tepeye yerleştiği anlatılır –siyah bir kadifeye benzeyen ormanı işaret etti– eski Poenari Kalesi'nin oraya kamp kurmuşlar ve Drakula'nın kalesini top ateşine tutmuşlar. Top saldırısı başarılı olmayınca, ertesi sabah komutanları kaleye saldırmalarını emretmiş.'

Georgescu, ateşi canlandırmak için odun atarken bir süre sustu, alevler, esmer yüzünü ve altın dişlerini aydınlattı, siyah bukleleri boynuz benzeyordu. 'Gece, Türklerin arasında köle olarak bulunan Drakula'nın akrabalarından biri, gizlice

Drakula'nın odasının bulunduğu bölümün pencerelerinden birine mesaj sarılı bir ok atmış. Mesajda Drakula ertesi sabah yapılacak saldırıyla ilgili uyarılıyor ve esir düşmeden önce kaçması tavsiye ediliyormuş. Bu köle, Drakula'nın karısının mesajı mum ışığında okuduğunu uzaktan görmüş. Köylüler eski şarkılarda, kocasına, Türklerin eline esir düşmektense Argeş Nehri'nin balıklarına yem olmayı tercih edeceğini söylediğini anlatırlar. Biliyorsun, Türkler esirlerine pek de iyi davranmazlardı.' Georgescu bana şeytanca gülümsedi. 'Derken prenses kulenin merdivenlerine koşmuş –herhalde şuradaki olsa gerek– ve kendini aşağıya atmış. Drakula da tabii ki gizli geçitten kaçmış.' Bilgiç bir ifadeyle kafasını salladı. Argeş Nehri'nin bu kısmına hâlâ Riul Doamnei yani Prenses Nehri derler.'

Tahmin edebileceğin gibi ürperdim... akşamüstü o kayalıktan aşağı bakmıştım. Nehir çok çok uzaktaydı.

'Drakula'nın bu eşinden çocuğu var mı?'

'Ah tabii ki,' Georgescu önüme biraz daha yemek koydu. 'Oğulları Kötü Mihnea, Eflak'ta on altıncı yüzyılın başında hüküm sürdü. Bir başka hoş insandır kendisi. Onu da bir sürü Mihnea ve Mircea izledi, hepsi birbirinden beter. Ayrıca Drakula tekrar evlendi. İkinci karısı Macar Kralı Matthias Corvinus'un akrabası. Onunla da bir sürü Drakula ürettiler.'

'Eflak'ta ve Transilvanya'da onun soyundan kimse var mı hâlâ?'

'Hiç sanmıyorum, olsa bulurdum.' Bir parça ekmek kopardı ve bana uzattı. 'İkinci kuşak Szekler bölgesinde yaşadı ve Macarlarla karıştı. Sonuncusu, soylu Getzi ailesinden biriyle evlendi, böylece tamamen yok oldular.'

Bir yandan yemek yerken bunların hepsini defterime kaydettim. Bu bilgilerin beni herhangi bir mezara ulaştıracağını hiç sanmıyordum ama son söyledikleri aklıma bir soru getirmişti. Gerçi bu soruyu bu korkunç ve derin karanlıkta sormaktan biraz çekiniyordum.

'Acaba Drakula'nın buraya gömülmüş olma ihtimali var mı? Ya da cesedini saklamak için Snagov'dan buraya getirmiş olabilirler mi?'

Georgescu kıkırdadı. 'Hâlâ umudunu kaybetmedin değil mi? Hayır. Bu herif Snagov'da bir yerde, inan bana. Tabii ki, şuradaki şapelde bir mezar var... alt tarafta, bir iki basamakla iniliyor. Yıllar önce buraya ilk geldiğimde kazmıştım.' Kocaman gülümsedi. 'Köylüler benimle haftalarca konuşmadılar. Ancak boştu mezar. Tek bir kemik bile yoktu.'

Kısa bir süre sonra fena halde esnemeye başladı. Eşyalarımızı ateşin yanına çektik, battaniyelerimizin altına sessizce uzandık. Gece serindi, en kalın giysilerimi giydiğime sevindim. Bir süre yıldızları seyrettim –bu zifiri karanlıkta fevkalade parlak görünüyorlardı– ve Georgescu'nun horultusunu dinledim.

Sonunda ben de dalmış olmalıyım, çünkü uyandığımda ateş sönmek üzereydi ve dağın üstünü bir bulut örtmüştü. Ürperdim, ateşi canlandırmak için odun atmaya kalktığımda çok yakınımızda duyduğum bir hışırtıyla kanım dondu. Bu harabede yalnız değildik, ve bu zifiri karanlığı bizimle paylaşan her neyse çok yakınımızdaydı. Yavaşça ayaklarımın üstünde doğruldum, Georgescu'yu uyandırmayı düşünüyordum. Acaba, dedim, o Çingene çantasının içinde, kap kacağın arasında silah da var mıdır. Ortalığa ölüm sessizliği çöktü bir an, sonra gerilime daha fazla dayanamadım ve odunların arasından bir dal çekip ateşe tuttum. Böylece gerekirse silah olarak kullanabileceğim bir meşalem oldu.

Birden, kilisenin bulunduğu yerin derinliklerinden meşalemin ışığına bir çift kıpkırmızı göz takıldı. Eğer saçlarımın diken diken olmadığını söylersem dostum, yalan söylemiş olurum. Gözler biraz daha yakına geldi, sana yere ne kadar yakın olduklarını anlatamam. Bir süre benim üstümde kaldı gözler, ve bir an, son derece akıl dışı biliyorum ama, beni tanıyormuş, kim olduğumu biliyormuş gibi baktı. Derken bir çalılığın altından sürünerek kocaman bir yaratık çıktı, bakışlarını bir o yana bir bu yana çeviriyor ve karanlığı tarıyordu. İnanılmaz büyüklükte bir kurttu bu, o loş ışıktaki, bir an kaba tüylerini ve kocaman kafasını gördüm, sonra yıkıntıların içinde gözden kaybolup gitti.

Tekrar uzandım. Tehlike geçmiş görüldüğü için Georgescu'yu uyandırmak istemiyordum, ama ben uyuyamadım.

Tekrar tekrar –hayalimde tabii– o heyecanlı, tanıdık gözler geliyordu gözümün önünde. Sonunda tam dalmak üzereyken, uzaklardan bir ses duydum, sanki ormanın karanlığından geliyordu ses. Tekrar yerimden kalktım, çalılarla dolu avluyu geçtim ve duvarın üstünden baktım. Ufuktaki o parlak şey Argeş Nehri’ydi sana tarif ettiğim gibi ama sol tarafımda; orman biraz daha seyreliyordu. İşte tam oradan mırıltılı sesler ve kamp ateşine benzer bir pırıltı geliyordu. Çingenelerin bu ormanlarda kamp kurup kurmadıklarını merak ettim. Bunu sabah olunca Georgescu’ya sormalıyım. Sanki aklımdan geçenleri okumuş gibi arkadaşım yanımda bitti birden, daha tam uyanamamıştı.

‘Bir şeyler mi kaçırıyorum?’ Duvarın üstünden baktı.

Gösterdim. ‘Çingene kampı olabilir mi?’

Güldü. ‘Uyarlıktan bu kadar çok uzaklaşmaz onlar.’ Bu sözlerinin ardından esnedi, ancak sönmek üzere olan ateşin ışığında gördüğüm gözleri parlak ve tetikteydi. ‘Çok garip ama, gel gidip bakalım.’

Bu fikri hiç beğenmemiştim. Ancak birkaç dakika sonra botlarımızı giydik ve hiç ses çıkartmadan patikadan sesin geldiği yöne doğru ilerledik. Ses düzenli bir şekilde bir alçalıyor bir yükseliyordu... kurtlar değil diye düşündüm, insan sesi bu. Çalılara basmamaya çalışıyordum. Georgescu’nun elini cekeatine attığını gördüm... silahı var herhalde diye düşündüm rahatlatarak. Kısa bir süre sonra, ağaçların arasında yanan ateşi gördük. Georgescu bana eliyle eğilmemi işaret etti, onun yanına geçtim çalıların arasından emekleyerek ilerledik.

Ormanın ortasında bir açıklığa vardık. Burası bir sürü adamla doluydu. Parlak bir ateşin etrafında iki halka olmuşlar ve yüzleri ateşe dönük şarkı söylüyorlardı. Lider olduğu açık olan bir tanesi ateşin başına oturmuştu. Şarkının kreşendoya ulaştığı anlarda bir kollarını gergin bir şekilde havaya kaldırıyorlar, diğer kollarını da yanındaki adamın omzuna koyuyorlardı. Ateşin ışığıyla koyu turuncuya dönmüş olan yüzleri sert ve asıktı, gözleri parlıyordu. Üniformaya benzer, koyu renk ceketler, yeşil gömlekler giymişler ve siyah kravat takmışlardı. ‘Bu da ne?’ diye fısıldadım Georgescu’ya. ‘Ne diyor bunlar?’

'Her şey vatan için,' diye fısıldadı kulağıma. 'Hiç sesini çıkartma yoksa ölürüz. Galiba Başmelek Mikail lejyonu bu.'

'Bu da ne demek?' Kollarını dimdik havaya kaldırmış bu sert yüzlü adamları herhangi bir meleklerle bağdaştırmak imkânsızdı. Georgescu, beni geri çekti ve ormana geri döndük. Ancak biz oradan ayrılmadan hemen önce, açıklığın öteki yanında, büyük bir hayretle uzun boylu pelerinli bir adam gördüm, yükselen bir alevin ışığında siyah saçları ve solgun yüzü apaçık görünüyordu. Üniformalı adamların oluşturduğu halkanın dışında ayakta duruyordu, yüzünde neşe vardı hatta gülüyordu sanki. Onu gözden kaybettim bir anda, herhalde ağaçların arkasına geçti diye düşündüm.

Harabeye sağ salım vardığımızda -tuhaf, şimdi orası bana güvenli geliyordu artık- Georgescu ateşin başına oturdu ve piposunu yaktı. 'Aman Tanrım,' diye derin bir nefes aldı. 'Sonumuz gelebilirdi yani.'

'Kim onlar?'

Kibritini ateşe fırlattı. 'Kanun kaçakları,' dedi kısaca. 'Demir Muhafızlar da diyorlar kendilerine. Ülkenin bu kısmında köylere saldırıyorlar, delikanlıları topluyorlar ve nefret dolu bir eğitim veriyorlar. Yahudilerden nefret ediyorlar özellikle, dünyayı onlardan temizleyeceklermiş.' Piposundan öfkeli bir nefes çekti. 'Biz Çingeneler Yahudilerin öldürüldüğünü biliyoruz. Çingeneleri de öldürüyorlar çünkü. Başkalarını da öldürüyorlar tabii ki.'

Halkanın dışında gördüğüm tuhaf adamı tarif ettim.

'Ah elbette,' dedi Georgescu. 'Her tür acayip insanı etraflarında topluyorlar. Yakında bu dağlardaki çobanların tamamı onlara katılırsa hiç şaşma.'

Tekrar uyumakta zorlandık, ama Georgescu bana lejyonun tören yapmaya başladıktan sonra çevrede dolaşmadığını söyledi. Çok rahatsız bir uyku uyudum ve bu kartal yuvasında şafağın erkenden söktüğünü gördüğüme çok memnun oldum. Ortalık sessiz, hava hâlâ bir miktar sisliydi, etrafımızdaki ağaçlarda yaprak kıpırdamıyordu. Işık iyice güçlenince, merak içinde kilise yıkıntısına gittim ve kurdun ayak izlerini aradım. Kilisenin bize yakın tarafında izler açıkça görülmüyordu,

büyük ve toprağa batmış izlerdi bunlar. Garip olan şuydu. İzler, yalnızca kilisenin orada tek bir yöne, mezarlığa doğru ilerliyordu, kurdun çevrede dolaşmış olduğuna dair tek bir iz bile yoktu... ya da belki de ben kilisenin arkasındaki izleri doğru dürüst görememiştim. Kahvaltı boyunca bu muammayı düşündüm durdum, biraz daha çizim yaptıktan sonra dağdan indik.

Bir kez daha burada kesiyorum, sana çok uzak bir ülkeden en sıcak selamlarımı gönderiyorum.

Rossi

Sevgili dostum,

Acaba bu garip ve tek yanlı mektuplar bir gün seni bulacak mı bilmem, ama ben sana yazmaya zorunlu hissediyorum kendimi çünkü bir yandan da kendime yazmış oluyorum bunları. Drakula'nın kalesine gitmek için yolculuğumuzun başladığı Argeş yakınlarındaki köye dün döndük. Georgescu da Snagov'a gitmek için yola çıktı. Giderken beni hararetle kucakladı, omuzlarımı sıktı ve bir gün tekrar görüşmeyi çok istediğini söyledi. Hayatımda rastladığım en iyi rehberdi, onu kesinlikle çok özleyeceğim. Son dakikada, ona İstanbul'da gördüklerimi anlatmadığım için büyük bir suçluluk duydum, ama buna rağmen bu konudaki sessizliğimi bir türlü bozamıyorum hâlâ. Zaten bana inanmazdı, böylece onu ikna etmeye çalışarak sıkılmaktan kurtarmış oldum. Bana nasıl güleceğini, o bilim adamı kafasını nasıl sallayacağını ve benim fantastik hayal gücüm yüzünden nasıl hayal kırıklığına uğrayacağını gözümün önüne getirebiliyorum.

Bana kendisiyle birlikte hiç olmazsa Targoviste'ye kadar gelmemi rica etti ama, ben bu bölgede bir iki gün daha kalarak, bazı kiliseleri ve manastırları görmek istiyorum. Böylece belki Voyvoda'nın kalesini çevreleyen bölgeyi biraz daha yakından tanıyabileceğimi umuyorum. Bu mazereti Georgescu'ya söylediğimde, bana Drakula'nın yaşadığı sürece gitmiş olduğu başka bazı yerlerin de listesini verdi. Düşündüm dostum, bu kadar uzak ve insanın canını acıtacak kadar güzel bir yere bir daha gelemeyeceğim. Yunanistan'a erkenden gitmektenense, son birkaç günümü burada geçirmeye karar verdim. Meyhanede oturup biraz gevşedim, yaşlılarla bölgenin efsaneleri hakkında konuşmaya çalışarak Romencemi ilerletmeye çalıştım. Bugün köyün çevresindeki ormanlara doğru yürüdüm

ve bir ağacın altına kondurulmuş bir tapınak buldum. Eski taşlardan yapılmış, damı sazlarla kaplanmıştı, herhalde dedim, orijinali Drakula'nın orduları bu yollardan geçmeden çok önce yapılmış. İçine taze çiçekler konmuştu, haçın altında erimiş mumlar vardı.

Ormandan köye dönerken, beni aynı oranda şaşırtan bir şeyle karşılaştım... genç bir köylü kız yolumun üstünde kıpırdamadan duruyordu, üstündeki yerel giysilerle sanki tarihten fırlamış gibiydi. Hiç hareket etmeyince, onunla konuşmak için durdum, bana bir para uzatınca da hayretler içinde kaldım. Para çok eski -ortaçağdan kalma- bir tarafında da ejderha simgesi var. Hiç kuşkuyla yer bırakmaksızın Ejder Tarikatı'na ait bir şey bu. Kız sadece Romence konuşuyor ama el kol işaretleleriyle parayı kendisine Voyvoda'nın kalesinin oralardaki köylerden birinden gelen yaşlı bir kadının verdiğini anlattı. Kız bana soyadının Getzi olduğunu da söyledi, taşıdığı soyadının öneminden hiçbir şekilde haberdar değil. Ne kadar heyecanlandığımı tahmin edersen herhalde: Voyvoda Drakula'nın soyundan gelme biriyle yüz yüze duruyordum. Bu düşünce beni hem hayrete düşürdü hem de sınırlarımı bozdu (kızın yüzündeki saflık ve taşıdığı zarafette, canavarca ya da zalimce bir şey yoktu ki). Parayı ona geri vermek istediğimde, bende kalması için ısrar etti, parayı şimdilik olmak kaydıyla aldım, tabii ki ona geri vereceğim. Yarın tekrar konuşmak için sözleştik, şimdi parayı defterime çizmem, ayrıca da kızla ailesi ve kökenleri üzerine konuşabilmek için sözlüklerime gömülmem lazım.

Sevgili dostum,

Dün gece, sana sözünü ettiğim genç kadınla biraz daha konuşabildim... adı gerçekten Getzi, Georgescu'nun bana not ettirdiği isimle kesinlikle aynı. Beni bu kadar çabuk anlayabilmesine hayret ettim. Okuma ve yazma biliyor olmasının, sözlükte gerekli kelimeleri bulmama ne kadar yardımcı olduğunu sana anlatamam. Canlı yüzünü ve zekâ dolu parlak siyah gözlerini seyretmek bana büyük bir keyif verdi. Başka bir dil bilmiyor elbette, ama birazcık yardımla çok çabuk öğrenebileceğine hiçbir kuşku yok.

Bu durum bence çok ilginç bir fenomen, bu kadar uzak ve basit bir yerde, böylesine bir zekâ ile karşılaşmak yani... belki de soylu, eğitilmiş ve zeki insanların soyundan geldiği içindir. Ailesi buraya çok çok uzun bir zaman önce gelmiş, kimse nereden geldiklerini hatırlamıyor, ama anladığım kadarıyla ailesine Macarlar karışmış. Babasının, Argeş Kalesi'nde yaşayan prensin varisi olduğuna inandığını söyledi. Babasına göre kalede bir hazine gömülüymüş, bu zaten bütün köylülerin inandığı bir şey. Binbir zorlukla, bu insanların bazı azizlerin gününde, gömülü hazinenin yerinin ilahi bir ışıkla aydınlandığına inandığını öğrendim, ama herkes hazinenin yerine gidip bakmaktan feci halde korkuyor. Kızın yetenekleri, onu çevresindeki herkesten öylesine farklı kılıyor ki, aklımda hep Hardy'nın Uberville'li güzel Tess'i var, hani şu soylu sütçü kız. Senin ilgi alanının 1800'leri pek geçmediğini biliyorum dostum, ama ben bu kitabı geçen yıl okumuştum, sana da hararetle tavsiye ederim. Burada hazine olduğunu falan da sanmıyorum tabii ki, olsa Georgescu çoktan bulmuş olurdu.

Kız bana, ailesinde, her kuşaktan bir kişinin omzuna minik bir ejderha dövmesi yapıldığını da anlattı. Bu, hem adı, hem de babasının bu konuda anlattıklarına ek olarak, beni kızın Ejder Tarikatı'nın yaşamakta olan kolunun bir parçası olduğu konusunda ikna etti. Babası ile konuşmak istedim, bunu teklif ettiğim anda o kadar büyük bir sıkıntıya düştü ki, teklifimi geri almak zorunda kaldım. Bu kültür geleneklerine son derece bağlı bir kültür, benim varlığım onun köyde son derece zor bir durumda kalmasına neden olabilir... benimle böyle yalnız başına konuşarak risk alıyor, bu yüzden bana gösterdiği ilgiye ve yaptığı yardımlara büyük bir şükran duyuyorum.

Şimdi ormanda dolaşmaya çıkıyorum biraz; düşünmem gereken o kadar çok şey var ki, biraz kafamı dağıtsam iyi olacak.

Sevgili dostum, benim yegâne sırdaşım,

İki gün geçti ve bu iki günü sana nasıl yazacağımı bilmiyorum, ya da bu yazdıklarımı herhangi birine gösterebilecek miyim onu da bilmiyorum. Bu geçen iki gün, bütün hayatımı değiştirdi. Yüreğimi hem korku hem de umutla doldurdu. Bu iki duygunun rehberliğinde, hayatımın yeni bir evresine girmekte olduğumu hissediyorum. Bu ne anlama geliyor, bilemeyeceğim. Ama şu anda dünyanın hem en mutlu hem de en endişeli insanıyım.

İki gece önce, sana yazdıktan sonra, sana anlattığım o meleksi genç kadınla yine buluştum. Ancak bu kez sohbet ederken birden her şey değişti, öpüştük. Bütün gece uyuyamadım, sabah olduğunda da, köydeki odamdan çıkıp kendimi ormana attım. Ormanda biraz yürüdüm ve tapınağın orada bir kayaya oturdum, sabahın bu saatinde her taraf yemyeşildi ve ben ağaçların arasında, hatta gün ışığında bile kızın yüzünü görüyordum. Sürekli acaba kızı rahatsız ettiğim için köyden derhal ayrılısam mı diye düşünüyordum.

Gün böyle geçti, ormanda dolaştım durdum, köye ancak öğle yemeği saatinde döndüm. Kızla birden karşılaşmaktan hem korkuyordum hem de bunu bütün kalbimle istiyordum. Ancak kız ortalarda yoktu. Akşam buluşma yerimize doğru yola çıktım, diyordum ki, eğer gelirse ona bir özür borçlu olduğumu ve bir daha asla rahatsız etmeyeceğimi söyleyecektim. Tam onu görmek için bütün umutlarımı yitirdiğim, onu fazlasıyla kırdığımı düşünüp ertesi sabah köyden ayrılmaya karar verdiğim sırada, ağaçların arasında belirdi. Bir an onu uzun eteği ve siyah yeleğinin içinde gördüm, açık başında siyah saçları sanki cilalanmış gibi pırıl pırıl parlıyordu, örgüleri omuzlarından aşağı iniyordu. Gözleri de kapkaraydı, korku doluydu aynı zamanda, ama o gözlerden yayılan zekâ pırıltıları beni altüst etti.

Tam onunla konuşmak için ağzımı açıyordum ki, aramızdaki mesafeyi koşarak aştı ve kendini benim kollarıma attı. Büyük bir hayret içinde kendini bana bütünüyle vermeye hazır olduğunu gördüm, duygularımız bizi hem çok saf hem de çok ani bir mahremiyete doğru sürükledi. Birbirimizle özgürce

konuşmakta olduğumuzu fark ettim –hangimizin dilinde konuşuyorduk çok emin değilim– yoğun kirpikli, hafifçe çekik gözlerinin içinde bundan sonraki hayatımı kelime kelime okuyabiliyordum.

Gittiğinde ve ben içimi ürperten duygularla baş başa kaldığımda, yaptığım, yaptığımız şeyi düşünmeye çalıştım, ama yaşadığım bütünlük duygusu ve mutluluk akılcı bir yorum yapmamı engelliyordu. Bugün yine onu beklemeye gideceğim, çünkü elimde değil, çünkü bütün varlığım, benden son derece farklı ama bir o kadar da tanıdık bir başka varlığa bağlı olan biteni anlamakta zorluk çekiyorum.

Sevgili dostum (acaba bu satırları sana mı yazıyorum, bilmem ki)

Artık bir cennette yaşıyorum ve bir meleğe âşığım. Hayatımda hiçbir kadına böyle şeyler hissetmemiştim. Birkaç gün oturup düşününce, olayı bütün açılarıyla ele aldım. Onu bırakıp gitmek ve bir daha görmemek düşüncesi benim için tıpkı memleketime bir daha dönemeyeceğimi düşünmek kadar imkânsız. Öte yandan, onu yanımda götürmenin ne anlama geleceğini de oturup düşündüm. Onu ailesinden ve memleketinden bu kadar zalimce koparabilir miyim, benimle birlikte Oxford'a gelirse bunun sonuçları ne olur? Bu son söylediklerim zaten işin en karmaşık kısmı, ancak bir başka şey daha benim için son derece açık: Eğer onsuz gidersem hem onun kalbini hem de kendi kalbimi kırmış olurum, ayrıca ondan aldığım şeyi düşündüğüm zaman bunun hem korkaklık hem de hainlik olacağını biliyorum.

Onu mümkün olduğu kadar kısa bir süre içinde eşim olarak görmek istiyorum. Hayatımız hiç kuşkusuz garip bir yola girecek. Ama onun doğal zarafeti ve keskin zekâsı ile her şeyin üstesinden geleceğine hiç kuşkum yok. Onu burada bırakarak, ne kendimi onun bana sağladığı mucizeden yoksun bırakabilirim, ne de onu böyle bir durumda yalnız bırakabilirim. Oturup düşündüm, bu akşam ona benimle bir ay sonra evlenmesini teklif edeceğim. Babasına onu götürüyor olmayı telafi et-

mek için vermek istediğim parayı ya meslektaşlardan borç alacağım, ya da havale ile memleketten isteyeceğim. Şu anda üstümdeki para çok az, yeteceğini hiç sanmıyorum. Ayrıca, Yunanistan'da davet edildiğim Knossos yakınlarındaki kazıya katılmam gerektiğini düşünüyorum. Geleceğim, artık bakmam gereken biri ve kurmam gereken bir hayat var.

Bu işler bittikten sonra, onu almaya buraya döneceğim... dört haftalık ayrılık nedir ki zaten. Snagov'daki rahiplerin bizi evlendirmesini çok istiyorum. Georgescu tanışımız olur. Ancak eğer ailesi köyde evlenmemiz konusunda ısrarlı olursa, bu da mümkün. Yani her durumda karım olacak. Yunanistan'dan annemle babama bir telgraf çekeceğim, sonra İngiltere'ye gittiğimizde onları tanıştıırım. Ve sen sevgili dostum, eğer bu satırları okuyorsan, kolejin çevresinde bize ev bakar mısın? –kimselere çaktırma ama– Evin kirası elbette ki önem taşıyor. Ona en kısa zamanda İngilizce öğreteceğim, çok başarılı olacağından da eminim. Kimbilir dostum, belki de önümüzdeki sonbaharda, seninle bizim evimizdeki şöminenin başında oturup sohbet ederiz. İşte o zaman bu yaptığım çılgınlığın nedenini yakından göreceksin. O zamana kadar, bu konuyu rahatça konuşabildiğim tek kişi sensin, sana bu mektupları en kısa zamanda gönderirim, beni fazla yargılamaman, yüreğinin cömertliğini sonuna kadar açman için yalvarıyorum.

Mutlu ve endişeli dostun
Rossi.

“ROSSI’NİN mektuplarının sonuncusuydu bu, belki de arkadaşına yazdığı son mektup da buydu zaten. Bizi Budapeşte’ye götüren otobüste Helen’in yanında otururken, mektupları yavaşça katladım ve elini tuttum. ‘Helen,’ dedim çekinerek, çünkü birimiz bunu yüksek sesle söylemeliydi, ‘Voyvoda Drakula’nın soyundan geliyorsun sen.’ Yüzüme baktı, sonra pencereye döndü, yüzünden bu konuda ne düşüneceğini bilemediği okunuyordu, ancak bu gerçeğe damarlarındaki kanın ısırap içinde kıvrandığı açıktı.

Helen’le Budapeşte’de otobüsten indiğimizde, akşam çökmüştü bile. Hayretle bu istasyondan bugün, bu sabah yola çıkmış olduğumuzu hatırladım. Bana sanki birkaç yıl birden geçmiş gibi geliyordu. Rossi’nin mektupları çantamın içindeydi, mektuplarda yazılanlar kafamı bir sürü tuhaf görüntü ile doldurmuştu, aynı duygunun yansımalarını Helen’in gözlerinde de görebiliyordum. Bir eliyle elimi sanki, o gün yaşadıkları kendine olan güvenini sarsmış gibi sıkı sıkı tutmuştu. Kolumu omzuna atmak, onu sokağın ortasında öpmek, onu asla terk etmeyeceğimi ve Rossi’nin de annesini asla ve asla terk etmek istemediğini söylemek istedim. Ama elini sıkı sıkı tutmak ve otele doğru yürümekle yetindim.

Lobiden içeri girdiğimiz anda, içimi yine sanki çok uzun zamandır dışarıdaymışız duygusu sardı... bu yabancı yerlerin birkaç gün içinde insana kendi evi gibi gelmeye başlaması ne kadar garip diye düşündüm. Helen’e teyzesinden bir not vardı, alıp heyecanla okudu. ‘Düşündüğüm gibi, bu akşam otelde birlikte yemek yemek istiyor. Bize hoşça kal diyecek herhalde.’

‘Ona söyleyecek misin?’

‘Mektupları mı? Büyük bir ihtimalle söylerim. Ben Eva’ya her şeyi eninde sonunda söylerim çünkü.’ Acaba teyzesine benimle ilgili bilmediğim bir şey söylemiş olabilir mi diye düşündüm ve bu düşünceyle gerildim.

Yemeğe kadar yıkanmak ve üstümüzü değiştirmek için çok az vaktimiz vardı... iki kirli gömleğimden en temiz olanı giydim ve süslü lavabonun önünde tıraş oldum... aşağı indiğimde Eva çoktan gelmişti ama Helen ortalarda yoktu. Eva, camın önünde arkası bana, yüzü caddeye ve solmakta olan güne dönük bir şekilde, koyu yeşil ceketinin içinde, hatta omuzları biraz düşük bir halde duruyordu. Birden döndü ve beni seslensem mi, seslenmesem mi diye düşünmekten kurtardı, o şahane gülümsemesiyle bana doğru yürümeye başlamadan önce, yüzünde bir an bir kaygı ifadesi gördüm. Hemen yanıma geldi, elimi sıktı, ben de elini öptüm. Tek bir kelime bile konuşmadık ama, sanki aylardır hatta yıllardır görüşmemiş iki dost gibi selamlaştık.

Bir dakika sonra Helen geldi ve ben rahatladım. Bembeyaz masa örtülerinin üstünde çirkin yemek takımlarında yediğimiz yemek sırasında her zamanki gibi konuşulanları tercüme etmek görevini üstlendi. Eva teyze yemeklerimizi ısmarladı, yemekler gelene kadar, yorgun bir şekilde arkama yaslandım ve kendi aralarında sohbet edişlerini izledim. Baştan sevgi dolu şakalar yapıyorlardı birbirlerine ama bir süre sonra Eva'nın yüzü bulutlandı. Eline çatalını aldı ve başparmağı ile işaretparmağı arasında huzursuz bir şekilde sallamaya başladı. Sonra Helen'e bir şey fısıldadı, Helen'in kaşları bir anda çatıldı.

'Ne oldu?' diye sordum huzursuzlukla. Sırlara ve gizemlere doymuştum artık.

'Teyzem bir şey keşfetmiş,' dedi Helen sesini alçaltarak, çünkü etrafımızdaki masalarda İngilizce bilenler olabilirdi. 'Bizim açımızdan tatsız bir şey.'

'Ne?'

Eva başını salladı ve tekrar alçak sesle konuşmaya başladı. Helen'in kaşları iyice çatıldı. 'Bu kötü,' dedi fısıldayarak. 'Teyzeme senin hakkında sorular sormuşlar... bizim hakkımızda. Bana bu öğleden sonra epeydir tanıdığı bir polisin kendini görmeye geldiğini söyledi. Özür dilemiş ve bunun rutin bir şey olduğunu söylemiş. Ona senin Macaristan'da bulunmanla ilgili bir sürü soru sormuş, ilgi alanların ve bizim ilişkimiz hakkında. Teyzem bu konularda gayet beceriklidir, sonra o başlamış soru sormaya ve bütün bu olanların... nasıl diyorsunuz... Geza Jozsef'in başının altından çıktığını öğrenmiş.' Sesi iyice düştü ve son kelimeleri mırıltıyla söyledi.

‘Geza mı?’ Ona bakakaldım.

‘Sana onun iğrenç biri olduğunu söylemiştim. Konferansta beni de sıkıştırmaya çalıştı ama ona aldırmadım. Anlaşılan, sandığımdan daha çok kızmış.’ Durakladı. ‘Teyzem onun gizli polisten olduğunu söylüyor, bizim için çok tehlikeli bir şey bu. Gizli polis hükümetin izlediği liberal politikaları hiç beğenmiyor ve eski düzene dönmek istiyor.’

Sesinin tonundaki bir şey beni rahatsız etmişti. ‘Sen bunu biliyor muydun? Onun pozisyonunu yani?’

Suçlu bir ifadeyle başını salladı. ‘Sana bunu sonra anlatırım.’

Anlatacaklarının hepsini bilmek istediğimden emin değildim, ama yakışıklı bir dev tarafından izlendiğimi düşünmek kesinlikle hiç hoşuma gitmemişti. ‘Ne istiyor peki?’

Besbelli ki, senin tarihsel araştırma dışında bir şeylere karıştığını hissediyor. Yani buraya başka bir amaçla geldiğini düşünüyor.’

‘Haklı,’ dedim alçak sesle.

‘Bunun ne olduğunu bulmaya kararlı. Bugün nereye gittiğimizi de biliyordur kesin... Umarım annemi de sorguya çekmezler. Teyzem, bugünkü dedektifi elinden geldiği kadar yatıştırmış, ama o bile kaygılı.’

‘Teyzen benim... neyi... kimi aradığımı biliyor mu?’

Helen bir an sustu, sonra gözlerini kaldırdı, bakışlarında sanki bir rica var gibiydi.

‘Evet. Bize bir şekilde yardımcı olabileceğini düşünmüştüm de.’

‘Peki bir tavsiyesi var mı?’

‘Sadece yarın Macaristan’dan gidiyor olmamızın çok doğru bir şey olduğunu söyledi. Gidene kadar hiçbir yabancı ile konuşmamamız konusunda da uyardı.’

‘Tabii,’ dedim kızgınlıkla ‘Kimbilir belki de Jozsef, Drakula belgelerini bizimle havaalanında tartışmak isteyebilir.’

‘Ne olur,’ dedi fısıldayarak, ‘ne olur bu konuda espri yapma Paul. Bu durum çok ciddi, eğer bir gün buraya döneceksem...’

Utanarak sustum. Ben espri yapmak istememiştim, bu sadece bir kızgınlık ifadesiydi. Garson tatlı getirdi... Eva teyze bize annece bir ilgiyle zorla pasta ve yanında da kahve ikram ediyordu, sanki biraz daha şişmanlarsak bütün kötülüklerden korunacakmışız gibi. Pastalarımız yerken Helen, teyzesine Rossi’nin mektuplarından söz etti.

Eva başını yavaş yavaş salladı, dikkatle dinledi ama hiçbir şey söylemedi. Fincanlarımız boşaldığında, bana doğru döndü ve Helen söylediklerini bakışlarını hiç kaldırmadan tercüme etti.

‘Sevgili delikanlı,’ dedi Eva, elimi o sabah kız kardeşinin tuttuğu gibi tutarak, ‘birbirimizi bir daha görür müyüz bilmiyorum, umarım görüşürüz. Bu arada, sevgili yeğenime çok iyi bak, ya da bırak o sana baksın.’ –Helen’e hafifçe baktı, Helen bakışını görmemiş gibi yaptı– ‘Bir an önce ikiniz de işinizin başına sağ salim dönerseniz diye düşünüyorum. Helen bana ne aradığını anlattı, bu değerli bir arayış, ama eğer bu işi başaramazsan, memleketine elinden geleni yaptığını düşünerek dönmelisin. Ve hayatına devam etmelisin dostum, çünkü daha çok gençsin ve önünde koskoca bir hayat var.’ Peçetesi ile dudaklarını sildi ve kalktı. Otelin kapısında Helen’e sevgi ile sarıldı, sonra eğilip beni yanaklarımdan öptü. Sakindi, gözlerinde tek bir damla yaş bile yoktu, ama yüzünün derinliklerinde hüznün vardı. Şık arabası kapıda onu bekliyordu. Arabanın camından bize el salladı ve bu onu son görüşüm oldu.

Helen, birkaç dakika kadar konuşmadı. Sonra bana doğru döndü ve kararlı bir sesle, ‘Gel Paul, Budapeşte’deki son özgür saatlerimiz bunlar. Yarın koşa koşa havaalanına gideceğiz çünkü. Biraz yürümek istiyorum.’

‘Yürümek mi?’ dedim. ‘Peşimdeki gizli polis ne olacak peki?’

‘Senden bir şeyler öğrenmek istiyorlar, karanlık bir sokakta sırtından bıçaklayacak değiller, saçmalama,’ dedi gülümseyerek. ‘Ayrıca senin kadar benim de peşimdeler. Aydınlık yerlerde dolaşırız, anacaddede, senin bu şehri bir kez daha görmeni istiyorum.’

Elime bir daha böyle bir fırsat geçmeyeceğini bildiğim için bu fikir benim de hoşuma gitmişti, bir kez daha ılık geceye çıktık. Nehir boyunca yürüdük, Helen’in dediği gibi anayolda kaldık. Büyük köprüye geldiğimizde durduk, sonra köprüye çıktık ve el ele korkuluk boyunca yürümeye devam ettik. Köprünün ortasında tekrar durduk, Helen sırtını korkuluğa dayadı ve birlikte Budapeşte’nin iki yakasını seyrettik, bir kez daha haşmetini hissettim ve savaşın az daha bu şehri yok edeceğini düşündüm üzüntüyle. Şehrin pırıl pırıl ışıkları, nehrin karanlık sularında yansıyor. Helen bir an durdu, sonra istemeye istemeye Peşte istikametine döndü. Ceketini çıkartmıştı, döndüğü anda bluzunun arkasında tuhaf bir şekil gördüm. Daha yakından ba-

kınca bunun kocaman bir örümcek olduğunu fark ettim. Helen'in sırtında ağ örmeye başlamıştı, ağır parlak tellerini kolayca görebiliyordum. Birden köprünün korkuluklarındaki örümcek ağlarını hatırladım, herhalde Helen'in üstüne oradan atlamıştı.

'Helen,' dedim yumuşak bir ifadeyle, 'sakın korkma, sırtında bir şey var.'

'Ne?' Donakalmıştı.

'Şimdi onu silkeleyeceğim. Bir örümcek sadece.'

Vücudundan bir ürperti geçti, ama yarattığı sırtından silkelerken hiç kıpırdamadan uysal bir ifadeyle bekledi. İtiraf edeyim ben de ürpermişim, çünkü hayatımda gördüğüm en kocaman örümcekti bu, neredeyse elimin yarısı kadar. Korkuluğa duyulur bir sesle çaptı ve Helen çığlık attı. O ana kadar korkusunu ifade ettiğini hiç görmemişim, çığlığı duyunca hemen ona sarıldım, sarstım ve hatta vurdum. 'Geçti artık,' dedim çabucak, sakın olmaya çalışarak elini tuttum. Şaşkınlıkla bir iki kez hıçkırıldığını duydum. Vampirilere ateş edecek kadar cesur bir kadının bir örümcekten böylesine korkmuş olması beni hayretler içinde bırakmıştı. Yüzünü nehre dönüp alçak sesle konuşmaya başlayarak beni tekrar şaşırttı. 'Sana Geza'yı anlatacağıma söz vermişim.'

'Bana her şeyi anlatmak zorunda değilsin.'

'Hiçbir şey söylemeyerek yalan söylemek istemiyorum.' Sanki örümcekten iyice uzaklaşmak istiyormuş gibi birkaç adım attı, örümcek gözden kaybolmuş, herhalde Tuna'ya düşmüştü. 'Üniversitede öğrenciyken, bir süre ona âşık olmuştum, ya da öyle sanmıştım. O da bana burs bulmam ve pasaport almam için yardım etti.'

Yüzüne bakakalmıştım.

'O kadar da kabaca değil tabii,' dedi. 'Bana, Benimle yatarsan İngiltere'ye gidebilirsin, demedi hiçbir zaman. Hatta aslında çok düzgün davrandı. Benden hiçbir şey istemedi zaten. Ancak, artık onu sevmediğimi anladığım zaman, pasaportum elime geçmişti. İşte böyle oldu, özgürlüğün biletinin elimde olduğunun farkındaydım. Batı'ya gidebilirdim, bu fırsatı kaçırmak istemiyordum. Babamı bulmak için bunlara değer diye düşündüm. Londra'ya kaçana kadar Geza'ya gerçeği söylemedim, aramızdaki ilişkinin bittiğini ve onu terk ettiğimi mektupla bildirdim. Ona karşı dürüst olmak istiyordum. Herhalde çok kızmıştır, ama bana hiç cevap yazmadı.'

‘Peki gizli polise mensup olduğunu nereden biliyorsun?’

Güldü. ‘Böyle bir şeyi sadece kendine saklayamayacak kadar ki-birlidir. Beni etkilemek istiyordu herhalde. Ama ona bu durumun beni etkilemekten çok korkuttuğunu, korkuttuğu kadar iğrendirdi-ğini de söylemedim. Bana hapse attırdığı, işkenceye yolladığı insan-ları anlatır, daha da beteri olduğunu ima ederdi. Eh böyle bir insan-dan nefret etmemek imkânsız herhalde.’

‘Benim yaptıklarımla yakından ilgilendiği için bunları duyduğu-ma hiç memnun olmadım,’ dedim. ‘Ama senin onun hakkındaki duygularını duyduğuma memnun oldum.’

‘Ne sanıyordun peki?’ dedi. ‘Buraya geldiğimiz dakikadan beri onunla karşılaşmamaya çalışıyorum.’

‘Ama onu konferansta gördüğünde, ona karşı duygularının kar-maşık olduğunu sezmiştim.’ diye itiraf ettim. ‘Onu sevmiş oldu-ğu-nu düşünmekten kendimi alıkoyamıyordum, belki de hâlâ seviyor-dun, böyle bir şey işte.’

‘Hayır,’ diyerek başını salladı. Nehre bakıyordu, ‘Bir sorgucuyu, bir işkenceciyi, belki de bir katili sevemem. Ve eğer onu bunlar yü-zünden reddetmeyecek olsam bile, reddetmek için başka nedenle-rim de vardı zaten.’ Gözlerime bakmamaya çalışarak bana doğru döndü. ‘Küçük şeyler bunlar ama hâlâ benim için çok önemli. Ki-bar biri değil, rahatlatıcı bir iki çift laf etmeyi bilmez, ne zaman su-sacağını da bilmez. Tarihle yakından ilgili değil aslında. Yumuşacık gri gözleri ve kalın kaşları yok, gömleğinin kollarını dirseğine kadar sıvamaz. Ona bakakalmıştım, artık cesaretini toplamış, yüzüme ba-kıyordu. ‘Kısaca, onunla ilgili en büyük sorun, sen olmaması.’

Bakışlarını okumak imkânsızdı, ama bir an sonra gülümsedi, sanki kendine rağmen, kendisiyle mücadele ediyormuş gibi gülüm-sedi. Ailesindeki bütün kadınların taşıdığı o güzel gülümseme ile gülümsedi. Duyduğum şeye bir türlü inanamayarak öylece durmuş ona bakıyordum, sonra onu kollarıma aldım ve tutkuyla öptüm. ‘Ne düşündün,’ diye mırıldandı onu bıraktığım anda. ‘Ne düşündün?’

Dakikalar boyu orada durduk –bir saat kadar belki– sonra inle-yerek kendini geri çekti ve elini boynuna koydu. ‘Ne oldu?’ diye sordum hemen.

Bir an durakladı. ‘Yaram,’ dedi yavaşça, ‘aslında iyileşti ama ba-zen canımı acıtıyor bir an. Şimdi düşündüm... ya sana hiç dokunma-mam gerekiyorsa?’

Birbirimize baktık. ‘Göster bana,’ dedim. ‘Helen, göster bana.’ Sessizce boynuna bağladığı fuları çözdü ve çenesini kaldırarak boynunu sokak lambasının ışığına tuttu. Güçlü boynunun üstünde iki mor iz gördüm, yara kapanmıştı artık. Korkularım yatıştı bir an, ilk saldırıdan sonra bir daha ısırılmadığı açıktı. Eğildim ve dudaklarım la yaraya dokundum.’

‘Ah Paul, yapma,’ diye haykırdı geri çekilerek.

‘Umurumda bile değil,’ dedim, ‘onu ben iyileştireceğim.’ Yüzüne araştıran gözlerle baktım, ‘Yoksa acıttım mı?’

‘Hayır, aslında iyi geliyor,’ diye itiraf etti, elini sanki korumak ister gibi yaranın üstüne koydu ve tekrar fularını bağladı. Bu lanet ona çok az bulaşmıştı, bu yüzden onu her zamankinden daha iyi korumam gerektiğini biliyordum. Ceplerimi araştırdım. ‘Bunu çok önce yapmamız gerekiyordu. Bunu takmanı istiyorum.’ St. Mary Kilisesi’nden aldığımız küçük haçlardan biriydi bu. Boynuna taktım, haç eşarbin altından görünüyordu. Rahatlamış gibi nefesini bıraktı, haça dokundu.

‘Ben inançlı biri değilim. Daha çok bilimsel bir görüşüm olduğumu düşünüyordum...’

‘Biliyorum, ama St Mary’de neden öyle yaptın peki?’

‘St. Mary mi?’

‘Bizim üniversitenin oradaki kilise. Rossi’nin mektuplarını okumaya geldiğinde, alnına kutsal suyla dokunmuştun.’

Bir an düşündü. ‘Evet doğru, ama o inançtan değil, biraz sıla hasretinden belki.’

Birbirimize dokunmadan, yavaş yavaş yürüyerek köprüyü ve karanlık caddeleri geçtik. Ellerini hâlâ elimin içinde hissediyordum.

‘Senin odana gelmek istiyorum,’ dedim fısıltıyla otelimizi uzaktan gördüğümüzde.

‘Burada olmaz,’ dedi dudaklarının arasından. ‘Bizi izliyorlar.’

İsteğimi tekrarlamadım ve otelin resepsiyonunda bizi bekleyen şey yüzünden dikkatimin dağılmasına da sevindim. Otel kâtibinden anahtarımı istediğimde, bana Almanca yazılmış bir kâğıt uzattı. Turgut aramıştı, kendisini aramamı istiyordu. Helen, önce telefon etmek için, sonra da gerekli yardım için yalvarıp yakarma töreni sırasında yanımda bekledi –buradaki son günlerde her şeye tenezzül eder hale gelmiştim artık.– Telefonu umutsuzca çevirdim. Turgut

hemen İngilizce konuşmaya başladı. ‘Paul, sevgili dostum, Tanrı’ya şükür ki aradın. Sana yeni haberlerim var... çok önemli haberler.’

Kalbim ağzımdan fırlayacaktı sanki. ‘Ne buldun? Harita mı? Mezar mı? Rossi’yi mi?’

‘Hayır dostum, o kadar mucizevi bir şey olmadı daha. Ama Selim’in bulduğu belgeyi tercüme ettirdim ve inanılmaz bir şey olduğunu gördüm. İstanbul’da 1477’de Ortodoks bir keşiş tarafından yazılmış. Beni duyuyor musun?’

‘Evet, evet!’ diye bağırdım, kâtip bana baktı, Helen huzursuzlandı. ‘Devam et.’

‘1477’de dahası da var. Bu mektuptaki bilgiyi mutlaka takip etmek gerekiyor. Yarın geldiğinde sana gösteririm tamam mı?’

‘Tamam!’ diye bağırdım ‘Mektupta... onu İstanbul’a gömdükleri yazıyor mu?’ Helen başını sallıyordu, düşüncelerini okumak zor değildi, hat dinleniyordu mutlaka.

‘Mektuptan böyle bir şey çıkmıyor,’ dedi Turgut. ‘Nereye gömüldüğünü hâlâ tam olarak anlayamadım, ama anlaşıldığı kadarıyla mezar burada değil. Bence kendinizi yeni bir yolculuğa hazırlayın. Büyük bir olasılıkla sevgili teyzenin yardımına ihtiyacınız olacak yine.’

Parazite rağmen, sesindeki imayı yakalayabildim.

‘Yeni bir yolculuk mu? Nereye peki?’

‘Bulgaristan’a!’ diye bağırdı Turgut uzaktan.

Telefonun ahizesini bırakırken Helen’e bakakaldım. ‘Bulgaristan mı?’”

Üçüncü Bölüm

Ortada hepsinden çok daha yüce görünen tek mezar vardı;
kocamandı, asillere yaraşır bir şekilde yapılmıştı.
Üstünde tek bir kelime yazıyordu,
DRAKULA.

-Bram Stoker, *Drakula*, 1897

BUNDAN yıllarca önce, babamın kâğıtlarının arasında, aktarmakta olduğum öyküyle fazla alakası olmadığı halde, mektuplarda yazdıkları dışında Helen'a duyduğu aşka dair belge niteliğini taşıyan bir yazı geçti elime. Babam günlük tutmazdı, zaman zaman aldığı notlar, hep işiyle ilgili olurdu... diplomatik sorunlarla ilgili düşünceleri, herhangi bir uluslararası sorunun tarihsel bağlamıyla ilgili aklına gelenler, bunlardan yola çıkılarak yazılmış konferans notları ya da makaleler. Bunların hepsini çalıştığı kurumun kütüphanesine bağışladım ve bana tek bir parça kaldı... Helen'e yazdığı mektup. Babamın kendini gerçeklere ve ideallere adanmış, şiirle pek alakası olmayan bir adam olduğunu çok iyi bildiğimden, bu belge benim için daha da büyük bir önem taşıyor. Yazmakta olduğum kitap bir çocuk kitabı olmadığı ve ben buraya aktardığım her şeyi mümkün olduğu kadar belgelemek istediğim için, taşıdığını çekincelere rağmen, mektubu kitaba dahil etmek zorunda hissettim kendimi. Çok büyük bir ihtimalle, buna benzer başka mektuplar da yazmıştır, ama yazdıklarını yırtıp atmış olması tam babama göre bir özellik; belki de Amsterdam'daki evimizin arkasındaki minicik bahçede yakmıştır yazdıklarını... genç bir kızken, o bahçedeki küçük taş ızgarada yarısı yanmış ve okunmaz hale gelmiş bazı kâğıtlar bulduğum olurdu, herhalde bu mektup tesadüfen kurtuldu. Mektubun tarihi yok. Bu yüzden kronolojinin neresine yerleştireceğimi bilemedim. Bu bölüme koyma nedenim, babamın, bu kederli mektubu Helen'in artık okuyamayacağı bir zamanda yazmış olduğu belli olmasına rağmen, ilişkilerinin ilk günlerine gönderme yapmasıdır.

Ah aşkım, sana seni ne kadar çok düşündüğümü nasıl anlatmak isterdim bilsen. Aklım fikrim bütünüyle sende, çünkü bu aralar her şey ilk kez başbaşa kaldığımız günleri hatırlatıyor bana. Kendime sürekli neden başka sevgilerin senin yerini dol-

duramadığını sorup duruyorum. Ve hiç ayrılmamışız gibi geliyor bana. Sonra –istemedem– senin hatıranın aklımı rehin aldığı düşünüyorum. Tam bundan kurtuldum derken, birden senin sözlerini hatırlayarak çöküyorum. Elinin elimin içindeki ağırlığını hissediyorum, ellerimiz ceketimin altında birleşmiş, ceketim aramızdaki koltuğun üstünde, parmaklarının o zarif biçimini ezberliyorum, yüzün başka tarafa dönük. Bulgaristan’a girdiğimizde işte böyleydin, Bulgar dağlarının üstünde uçarken işte böyleydin.

Bizim gençliğimizden bu yana hayatım, cinsellik konusunda çok büyük bir devrim yaşandı, bir zamanların tabularının nasıl yerle bir olduğunu görecektik kadar çok yaşayamadın. Şimdi, Batı dünyasında en azından, gençler hiçbir ön hazırlık olmadan birbirleriyle ilişki kuruyorlar. Oysa ben, birbirimize duyduğumuz hasreti bitirmek için önce bir sürü yasal düzenleme yaşamak zorunda olduğumuz dönemleri dün gibi hatırlıyorum. Bu anıları senden başkasıyla paylaşamam ki: giysilerimizin bile bir mahremiyet taşıdığı, arzu ve isteklerimizi sürekli ertelemek zorunda kaldığımız, en basit bir giysinin çıkmasının bile önümüzde yakıcı bir sorun olarak durduğu o günler ne kadar geride kaldı, şimdi büyük bir acıyla, boynunun o nefis kıvrımını çevreyeleyen bluzunun yakasını hatırlıyorum. O bluzu, parmaklarım kumaşına değmeden, sedef düğmelerini açmadan önce ne kadar iyi tanıdım. Tren yolculuğunun kokusunu hatırlıyorum bir de. Siyah ceketinin kaba kesimini, siyah hasır şapkanın hafif sertliğini, saçlarının yumuşaklığını hatırladığım kadar hatırlıyorum işte. Sofya’daki otelde yine bir acı ve uğursuz yemekten önce, geçirmeye cesaret ettiğimiz o yarım saat geliyor gözümün önüne. Duyduğum hasret beni perişan ediyor. Ceketini o sandalyenin arkasına asışın, bluzunu ceketinin üstüne yayışın, sonra gözlerini bir an bile gözlerimden ayırmadan bana doğru dönüşün... gözlerindeki ateş beni felç etmişti sanki. Ellerimi belinin üstüne koyuşum, sonra ellerimin eteğinin üstünde kayışı, teninin yumuşaklığı. O an ağlayabilirdim.

O tek kusurunu bulduğum an –belki de vücudunda öpmekten bıraktığım tek yerdir orası– hâlâ aklımda. Omuz başında-

ki o kanatlı kıvrılmış ejderha. Onu gördüğüm anda ellerim bağlandı sanki. Derin bir nefes aldığımı hatırlıyorum –senin de– sonra ona çekingен bir merakla dokunmuştum. Zamanla o da senin güzel sırtının bir parçası oldu benim için, ama ilk gördüğüm anda sana duyduğum arzuya rağmen beni ne kadar korkutmuştu. Sofya’daki otelde bunlar olmuştu işte... Daha sonra alt dişlerini, gözlerinin çevresindeki yaşlanma alameti çizgileri de ezberleyecektim...

Babamın mektubu burada kesiliyor, ve ben mektuplarında kullandığı çok daha kapalı bir anlatımla yetinmek zorunda kalıyorum.

“TURGUT BORA, Selim Aksoy’la birlikte bizi İstanbul havalanında bekliyordu. ‘Paul!’ Turgut bana sarıldı, öptü ve omuzlarına vurdu. ‘Madam Profesör!’ Helen’in iki elini eline alıp sıktı. ‘Çok şükür sağ salim geldiniz. Bu muzaffer dönüşünüze çok sevindik.’

‘Ben olsam buna pek muzaffer demezdim,’ dedim, kendimi tutamayıp gülerek.

‘Konuşacağız, konuşacağız,’ diye haykırdı Turgut, bir yandan da sırtıma vuruyordu. Selim Aksoy her zamanki sükûnetiyle bu ateşli karşılamayı seyrediyordu. Bir saat içinde kendimizi Turgut’un evinin kapısında bulduk. Bayan Bora, bizi yeniden gördüğüne çok sevinmiş görünüyordu. Helen’le ben de onu görünce yüksek sesle konuşmaya başladık: Bugün çok açık mavi bir elbise giymişti, tıpkı bir bahar çiçeğine benziyordu. Soru dolu bir ifadeyle bize baktı. ‘Elbisenizi çok beğendik,’ dedi Helen, Bayan Bora’nın küçücük elini kendi koca elinin içine alarak.

Bayan Bora güldü, ‘Teşekkür ederim,’ dedi, ‘bütün giysilerimi kendime göre daraltıyorum.’ Sonra Selim Aksoy ile birlikte bize kahve ve börek dedikleri içinde tuzlu peynir olan bir hamur işinin yanında en az beş altı çeşit yiyecekten olan bir yemek ikram ettiler.

‘Şimdi dostlarım, söyleyin bakalım neler öğrendiniz.’

Bu uzun bir hikâyeydi, ama Budapeşte’deki konferansta yaşadıklarımızı, Hugh James’le karşılaşmamı, Helen’in annesinin hikâyesini, Rossi’nin mektuplarını anlattık. Turgut’un gözleri, Hugh James’de de aynı ejderhalı kitaptan olduğunu öğrenince faltaşı gibi açıldı. Bütün bunları üst üste anlatınca, ben de ne kadar çok şey öğrenmiş olduğumuzu fark ettim. Ancak ne yazık ki, bu bilgilerin hiçbirinden Rossi’nin yerine dair bir ipucu çıkmıyordu.

Turgut, bizim yokluğumuzda İstanbul’da feci şeyler yaşadıklarını anlattı. İki gece önce, nazik arşivci dostu, dinlenmekte olduğu evde ikinci kez saldırıya uğramıştı. Başında bıraktıkları adam uyuya-

kaldığı için hiçbir şey görmemişti. Arşivcinin başına, çok daha dikkatli olacağını umdukları yeni birini koymuşlardı, ayrıca her türlü önlemi almışlardı. Ama zavallı Bay Erozan pek iyi bir durumda değildi.

Bize başka haberleri de vardı. Turgut ikinci kahvesini başına dikti ve o tekinsiz çalışma odasından bir şeyler almaya gitti (beni odaya çağırmadığı için rahatlamıştım). Odadan elinde bir defterle geldi ve Selim Aksoy'un yanına oturdu. İkisi de ciddi bir yüzle bize bakıyorlardı. 'Sana telefonda, yeni bir mektup bulduğumuzu söylemiştim,' dedi Turgut. 'Mektubun orijinali Slavca yazılmış, Hıristiyan kilisesinin eski dili. Sana söylediğim gibi Karpatlı bir keşiş tarafından kaleme alınmış, İstanbul'a yapmış olduğu seyahatle ilgili. Arkadaşım Selim, mektup Latince yazılmamış olduğu için şaşırды, ama herhalde bu keşiş Slavdı. Size okuyayım vakit geçirmeden.'

'Elbette,' dedim, ama Helen onu eliyle durdurdu.

'Bir dakika lütfen. Nasıl ve nerede buldunuz mektubu.'

Turgut onaylarcasına başını salladı. 'Selim Aksoy, hep birlikte gittiğimiz arşivde buldu bunu. O arşivde on beşinci yüzyıl elyazmalarına bakarak üç gün geçirdi. Kâfir kiliselerinden belgeler içeren küçük bir koleksiyon buldu orada – kâfir diyorlar çünkü Fatih ve ardılları döneminde İstanbul'da Hıristiyan kiliselerinde ibadete devam edilmesine izin verilmişti. Bu tarz arşivlerden pek fazla yok, çünkü bunlar genellikle manastırlarda saklanırlar, özellikle de Patrikhane'de bulunur. Ancak bazıları sultanda da bulunurdu, özellikle eğer imparatorluğun bu konuda çıkardığı *ferman* denen bir anlaşma varsa. Bazen de kiliseler doğrudan Sultan'a bir talepte bulunmak için yazardı, bunlar da var arşivde zaten.'

Anlattıklarını Aksoy'a çabucak tercüme etti. 'Evet, arkadaşım size bu konuda bilgi verecek. Bana Fatih'in İstanbul'u aldıktan sonra Hıristiyanlara yeni bir Patrik atadığını hatırlatıyor. Patrik Gennadius.' Aksoy dinliyor ve başını sallıyordu. 'Sultan ve Gennadius dostluk kurmuşlar... hatırlarsanız, Fatih'in fetihlerin ardından imparatorluğundaki Hıristiyanlara çok toleranslı davrandığını anlatmıştım. Sultan Mehmet, Gennadius'tan kendisine Ortodoks inancını anlatmasını rica etmiş ve sonra da tercüme ettirerek özel kütüphanesine koymuş. Arşivde bu tercümenin bir kopyası bulunuyor. Ayrıca bazı kilise imtiyazlarının da kopyaları var arşivde. Bay Aksoy Anado-

lu'da bir kilisenin imtiyaz belgelerinden birine bakarken, iki sayfanın arasında bu mektubu bulmuş.'

'Teşekkür ederim,' dedi Helen ve yastıklara yaslandı.

'Ne yazık ki size orijinalini gösteremiyorum, elbette arşivden çıkaramayız. İsterseniz buradayken gidip bir ara bakarsınız. Güzel bir el yazısıyla, küçük bir parşömen parçasına yazılmış, bir kenarı da yırtılmış. Şimdi size İngilizceye tercüme ettiğimiz mektubu okuyorum. Lütfen bunun tercümenin tercümesi olduğunu aklınızdan çıkarmayın, belki bazı noktalar bu süreçte kaybolmuş olabilir.'

Bize aşağıdaki mektubu okudu:

Haşmetlim, Büyük Başrahip Maxim Eupraxius:

Bu zavallı günahkâr sana yalvarıyor. Size anlattığım gibi, dün görevimizi başaramadığımız için büyük bir anlaşmazlık yaşadık. Bu şehir bizim için emniyetli değil, ama buna rağmen aradığımız hazinenin başına ne geldiğini bilmeden buradan ayrılmamız mümkün değil. Bu sabah Yüce rabbimizin inayetiyle, önümüzde yeni bir yol açıldı. Size buraya yazıyorum. Panachrantos başrahibi, bize ev sahipliği yapan ve çok iyi bir insan olan başrahipten çektiğimiz sıkıntıları duyunca, bizi görmeye Aya İrini'ye kadar geldi. Elli yaşlarında, her tarafından kutsiyet akan bir adam, önce Athos'daki Büyük Lavra'da uzun yıllar keşiş olarak yaşamış sonra Panachrantos'a başrahip olmuş. Geldiğinde önce başrahiple ikisi baş başa konuştular sonra bizimle, odalarımızda büyük bir gizlilikle görüştü. Bizimle konuşmadan önce, bütün çömezleri ve hizmetkârları dışarı yolladılar. Bize, bu sabaha kadar bizim varlığımızdan haberi olmadığını, duyar duymaz, dostu başrahibe daha önce söylemediği bir şeyi söylemek için geldiğini çünkü bu bilgiyle onu ve keşişlerini tehlikeye atmak istemediğini anlattı. Kısaca, bize söylediğine göre bizim aradığımız şey çoktan bu şehirden çıkarılmış ve Bulgarların işgal altındaki topraklarında emniyetli bir yere gönderilmiş. Buradan en emniyetli şekilde çıkabilmemiz için gerekli bütün gizli bilgileri verdi, ayrıca bize gitmemiz gereken tapınağın adını da bildirdi. Size haber göndermek ve bu konuda sizden gelecek emirleri beklemek için burada bi-

raz daha oyalanacağız. Ancak bu başrahip bize, sultanın yeniçerilerinin patriğe giderek, aradığımız şeyin kayboluşuyla ilgili sorular sorduğunu söyledi. Bu yüzden burada oyalanmak bizim için çok tehlikeli. Düşman memleketinde gezmek burada olmaktan daha emniyetli. Haşmetlim, sizden herhangi bir emir almadan buradan çıkıp gitmek istediğimiz için bizi bağışla, Yüce Tanrımız bizi böyle bir şey yaptığımız için affetsin. Eğer gerekirse, bu mektubu senin eline varmadan yok edeceğim ve eğer dilimi aradığımız şey yüzünden kesmemişlerse, sana gelip kendi ağzımla anlatacağım.

Zavallı günahkâr kulun, Keşiş Kiril.
Nisan, Tanrımızın 6985. yılı.

Turgut okumayı bitirince odaya derin bir sessizlik çöktü. Selim ve Bayan Bora ses çıkartmadan oturuyorlardı, Turgut huzursuz bir şekilde gümüş saçlarını ovuşturuyordu. Helen’le ben birbirimize baktık.

‘Tanrımızın 6985. yılı mı?’ dedim sonunda, ‘Bu ne demek?’

‘Ortaçağda tarih, yaradılıştan itibaren hesaplanırdı,’ dedi Helen.

‘Evet,’ dedi Turgut, ‘6985’te modern takvime göre 1477 yılına tekabül ediyor.’

İçimi çekmekten kendimi alamadım. ‘Çok canlı bir mektup, bir şeyden dolayı da çok kaygılanmışlar. Ama ben ipin ucunu kaçırdım,’ dedim. ‘Mektuptaki tarih elbette ki, Bay Aksoy’un daha önce bulmuş olduğu mektuptaki tarihle uyuyor. Ancak bu yeni mektubu yazan keşişin Karpatlar’dan geldiğini nasıl kanıtlayacağız? Bunun Voyvoda Drakula ile ilgili olduğunu nereden biliyorsunuz?’

Turgut gülümsedi. ‘Sevgili kuşkucum, yine mükemmel sorular sordu. Cevaplamaya çalışayım. Sana söylediğim gibi Selim şehrimizi çok iyi biliyor, bu mektubu bulduğunda çok işe yarayabileceğini düşündüğü için eski ama hâlâ açık olan Aya İrini manastırının kütüphanesine bakan arkadaşına gidiyor. Bu arkadaş mektubu Türkçeye tercüme ediyor ve içinde kendi manastırının adı geçtiği için çok ilgisini çekiyor. Ancak kütüphane kayıtlarında 1477 yılında manastırda bu kişilerin kalmış olduğuna dair herhangi bir kayıt bula-

mıyor... manastır kütüphanesinde herhangi bir evrakın kaybolduğuna dair de kayıt yok ayrıca.'

'Eğer görevleri anlattıkları kadar tehlikeli idiyse,' diye belirtti Helen, 'muhtemelen kayda geçirmemişlerdir.'

'Çok doğru söylediniz sevgili madam,' dedi Turgut başını sallayarak. 'Selim'in manastırdaki arkadaşı, bize çok önemli bir şeyi bulmamız için çok yardımcı oldu: en eski kilise kayıtlarını araştırdı ve bu mektubun gönderildiği Başrahip Maxim Eupraxius'un hayatının son dönemlerinde Athos Dağı Manastırı'nın büyük başrahibi olduğunu buldu. Ancak ona hitaben yazılmış bu mektubun tarihinde, yani 1477 yılında kendisi Snagov Gölü'ndeki manastırın başrahibiymiş.' Turgut bu son sözleri muzaffer bir edayla altını çizerek söyledi.

Heyecan dolu bir sessizlik çöktü birden. Sonunda sessizliği Helen bozdu.

'Biz Allahın kullarıyız, Karpatlar'dan gelen,' diye mırıldandı.

'Ne dediniz?' Turgut ilgiyle ona bakıyordu.

'Evet!' dedim Helen'in ne demek istediğini anlamıştım. 'Karpatlar'dan gelen adamlar. Bu bir türkü, Romen halk türküsü. Helen Budapeşte'de bulmuştu.' Onlara, Budapeşte Üniversitesi kütüphanesinde o kitabın başında geçirdiğimiz saatleri anlattım, ejderha ve ağaçların arasına gizlenmiş kilisenin bulunduğu tahta baskıyı da. Bunu söylediğim an, Turgut'un kaşları, saçlarına kadar kalktı. Hemen çantamın içindeki kâğıtlara davrandım. 'Nerede bu?' Bir dakika sonra, çantamdaki dosyaların arasında kendi elimle yazdığım tercümeyi buldum. Tanrım, diye düşündüm, ya bu çantayı kaybedersem? Sonra, Turgut'un Bayan Bora ile Selim'e tercüme etmesini sağlamak için ara ara duraklayarak okudum.

Yüce şehrin kapılarından girdiler.

Yüce şehrin kapılarına ölümün ülkesinden geldiler.

'Biz Allahın kullarıyız, Karpatlar'dan gelen

Biz keşşiz, kutsal kişileriz, ama çok kötü haberler getirdik

Efendimize hizmet ettik, onun ardından ağladık.'

Kapılardan girdiler ve şehir de ağlamaya başladı

Onlar girer girmez.

‘Ulu Tanrım, ne kadar garip ve korkunç,’ dedi Turgut. ‘Halk tür-küleriniz hep böyle midir madam?’

‘Evet, büyük bir çoğunluğu,’ dedi Helen gülerek. O heyecan içinde iki dakika kadar yanımdaki varlığını unuttuğumu hissettim. Büyük bir zorlukla elini avcumun içine almamayı, yüzündeki gülümsemeye ya da yanağının üstüne düşen koyu renkli bukleye bakalmamayı başardım.

‘Ve, ağaçların arasına saklanmış, bir ejderha... mutlaka bir bağlantı olmalı aralarında.’

‘Keşke görebilseydim.’ Turgut içini çekti. Sonra, elini pirinç sehpasının kenarına öyle vurdu ki, hepimiz yerimizden sıçradık. Karısı elini nazik bir şekilde kocasının kolunun üstüne koydu ve sakinleştirmek için hafifçe vurdu. ‘Hayır... bakın... veba!’ Turgut, Selim’e döndü, hızlı hızlı Türkçe konuşmaya başladılar.

‘Ne?’ Helen’in gözleri kısılmıştı. ‘Türküdeki veba mı?’

‘Evet, canım.’ Turgut saçlarını elleriyle geriye attı. ‘Ayrıca, İstanbul’da mektupla aynı dönemde yaşanmış, dostum Aksoy’un çok iyi bildiği bir başka gerçeği bulduk. 1477 yılı yazının sonlarında, havanın en sıcak olduğu dönemde, tarihçilerimizin Küçük Veba dedikleri bir salgın olmuş. Şehrin, bizim şimdi Galata dediğimiz Pera bölgesinde bir miktar can almış. Cesetler yakılmadan önce, kalplerine kazık çakılmış. Bu çok ender görülen bir şey, çünkü normalde zavalıların cesetlerini salgın şehre yayılmasın diye şehir kapılarının dışında yakarlarmış. Ancak bu veba salgını kısa sürmüş ve çok sayıda can almamış.’

‘Yoksa bu keşişlerin, tabii aynı keşişlerse bunlar, şehre veba getirdiğini mi düşünüyorsun?’

‘Tabii ki bunu bilmiyoruz,’ diye itiraf etti Turgut. ‘Ama eğer şarkı aynı keşişleri kastediyorsa...’

‘Aklıma bir şey geldi.’ Helen elindeki fincanı bıraktı. ‘Paul, sana söylemiş miydim hatırlamıyorum, ama Voyvoda Drakula tarihte nasıl diyorsunuz... hastalığı bir askeri strateji olarak ilk kullananlardan biriydi.’

‘Mikrop savaşı,’ dedim. ‘Hugh James anlatmıştı bana.’

‘Evet,’ dedi ayağını altına alırken. ‘Sultanın Eflak’ı işgali sırasında, Osmanlı kamplarına Türk kılığına soktuğu çiçekli ve vebalı kişileri gönderirmiş. Bunlar da ölmeden önce olabildiğince çok kişiye hastalık bulaştırmış.’

Eğer bu denli dehşet dolu bir şey olmasaydı, duydukların karşısında gülümseyebilirdim. Eflak Prensi, yok edici olduğu kadar yaratıcı bir kişi, had safhada zeki bir düşman. Bir an sonra, onu düşünürken kafamın içinde şimdiki zaman kullandığımı fark ettim.

‘Anlıyorum.’ Turgut başını salladı. ‘Yani siz, şimdi bu keşişlerin, eğer tabii ki aynı keşişlerse, Eflak’tan veba getirdiklerini söylüyorsunuz.’

‘Ancak yine de bir şeyi açıklamıyor.’ Helen kaşlarını çattı. ‘Eğer bunların içinde vebalı olanlar varsa, Aya İrini’nin başrahibi neden orada kalmalarına izin verdi?’

‘Madam, haklısınız,’ dedi Turgut. ‘Veba olmasa bile, başka bir salgın belki... ama bunu bilmek mümkün değil.’ Canı sıkılmış bir ifadeyle oturuyordu.

‘Fetih’ten sonra da birçok Ortodoks hacı olmak için Konstantinopolis’e geldi,’ dedi Helen sonunda. ‘Belki de bunlar hacıdır.’

‘Ama besbelli ki bu Hac ziyareti sırasında aradıkları bir şeyi de bulamamışlar,’ diye işaret ettim. ‘Keşiş Kiril, hacıymış gibi yaparak Bulgaristan’a gideceklerini söylüyor, demek ki aslında hacı değiller... yani, kendi ifadesi bu.’

Turgut kafasını kaşıdı. ‘Bay Aksoy’un bu konuda bazı fikirleri var,’ dedi. ‘Diyor ki, fetih sırasında Konstantinopolis kiliselerindeki bazı Hristiyan kutsal emanetleri yok edildi ya da çalındı... ikonlar, haçlar, azizlerin kemikleri. Tabii ki, 1453 yılında Bizans çok güçlüyken bile burada bu hazinelerden pek fazla yoktu çünkü bu güzel eski şeylerin büyük bir çoğunluğu, hiç kuşkusuz siz de bilirsiniz ki 1204 yılındaki Latin Haçlı Seferi sırasında çalınmış, Roma ve Venedik gibi batıdaki şehirlere götürülmüştü.’ Turgut hasarın büyüklüğünü elleriyle gösteren bir hareket yaptı. ‘Babam, bana Venedik’teki San Marco bazilikasındaki o şahane atların haçlılar tarafından Bizans’tan çalındığını söylemişti. Hristiyan işgalciler de en az Osmanlılar kadar kötüdür yani. Her neyse dostlarım, 1453’deki fetih sırasında, kilise hazineleri saklanmış, bazıları da Sultan Mehmet şehri kuşatmadan önce dışarı çıkarılmış ve kent duvarlarının dışında bulunan manastırlarda güven altına alınmış, ya da gizlice başka ülkelere gönderilmiş. Eğer bu keşişler hacıysa, belki de şehre kutsal bir şeyi ziyaret etmeye geldiler ve bu her neyse kayıp olduğunu gördüler. Belki de ikinci manastırın başrahibi bunlara, Bulgaristan’a gönderi-

lip emniyete alınmış olan bir büyük ikonadan falan söz etti. Ancak bu mektuptan bunun ne olduğunu anlamamız mümkün değil.'

'Şimdi neden Bulgaristan'a gitmemizi istediğini çok iyi anladım.' İçimden yükselen Helen'in elini tutma isteğine tekrar direndim. 'Elbette, oraya vardığımızda ne bulacağımızı bilmiyoruz, tabii ki Bulgaristan'a girebilirsek. İstanbul'da araştırılacak başka herhangi bir şey olmadığına emin misin?'

Turgut, kasvetli bir ifadeyle başını salladı ve boş kahve fincanını eline aldı. 'Aklıma gelen her kanalı kullandım hatta -kusura bakmayın- size söyleyemeyeceklerimi bile. Bay Aksoy her yere baktı, kendi kitaplarına, arkadaşlarının kütüphanelerine, üniversite arşivlerine. Bulabildiğim ne kadar tarihçi varsa hepsiyle konuştum, hatta İstanbul'daki mezarlıklar üzerine araştırma yapan bir iki tarihçi de dahil... çok güzel mezarlıklarımız vardır, mutlaka görmelisiniz. O dönemde, herhangi bir yabancıyla ilgili olağandışı bir gömülme hadisesi bulamadık. Kimbilir belki de bir şeyleri atlıyoruzdur, ama bu kadar kısa sürede başka nereye bakacağımızı bilemiyorum doğrusu.' Heyecanla bize baktı. 'Biliyorum, Bulgaristan'a girmek sizin için zor. Eğer benim için daha da zor olmasaydı, ben kendim giderdim dostlarım. Türk olduğum için akademik konferanslara bile katılmama izin vermezler. Osmanlı İmparatorluğu'nun torunlarından Bulgarlar kadar nefret eden yoktur çünkü.'

'Ah, Romenler de aşağı kalmazlar,' dedi Helen, ama bu sözleri söylerken gülümsediği için, Turgut da kıkırdadı.

Divandaki yastıklara sırtımı yasladım. Yaşadığımız şeylerin gerçekdışılığı, giderek artan bir şekilde sinirlerimi bozuyordu artık. 'Bu işi nasıl hallederiz bilemiyorum.'

Turgut öne doğru eğildi ve önüme keşişin mektubunun İngilizce tercümesini koydu.

'O da bilmiyormuş.'

'Kim?' diye inledim.

'Keşiş Kiril. Dinle beni dostum. Rossi ne zaman kayboldu?'

'İki haftayı geçti bile,' dedim.

'Kaybedecek zamanınız yok. Drakula'nın Snagov'daki mezarda olmadığını biliyoruz. İstanbul'da gömülü olmadığını düşünüyoruz. Ama -kâğıdın üstüne vurdu- işte bir ipucu. Neyin ipucu olduğunu bilmiyoruz ama, 1477 yılında Snagov manastırından biri Bulgaris-

tan'a gitmiş... ya da gitmeyi denemiş. Bunun ne olduğunu öğrenmeye değer. Eğer bir şey bulamazsanız, elinizden geleni yaptınız demektir. O zaman evinize döner, hocanız için gönül rahatlığı içinde yas tutarsınız ve biz, dostlarınız olarak, sizi bu çabalarınız için hayat boyu takdir ederiz. Ama eğer denemezseniz, her zaman merak edeceksiniz, bir türlü içiniz rahat etmediği için üzüleceksiniz.'

Tercümeyi yeniden eline aldı ve parmağını üstünde gezdirerek yüksek sesle okudu. 'Burada bir gün bile oylanmak artık çok tehlikeli, kâfir topraklarında burada olduğumuzdan çok daha emniyette oluruz. İşte dostum. Bunu çantana koy. Bu senin kopyan. İngilizce olan. Bu ise Bay Aksoy'un manastırdaki arkadaşının çıkarttığı Slavca kopya.'

Turgut öne doğru eğildi. 'Dahası, Bulgaristan'da yardım isteyeceğiniz bir bilim adamı olduğunu da öğrendim. Adı Anton Stoichev. Dostum Aksoy onun eserlerinin en büyük hayranlarından, çalışmaları birçok dile çevrilmiş.' Selim Aksoy ismi duyunca başını salladı. 'Stoichev, Balkan ortaçağını herkesten daha iyi biliyor, özellikle de Bulgaristan'ı. Sofya yakınlarında oturuyor, onu bulmanız lazım.'

Helen birden, herkesin önünde açıkça elimi tuttu. Onun ilişkimizi dostlarımızdan bile saklamak istediğini sanıyordum oysa. Bu hareketin Turgut'un gözünden kaçmadığını fark ettim. Gözlerinin ve ağzının çevresindeki sıcak çizgiler derinleşti. Bayan Bora bize içtenlikle gülümsedi ve genç kızlarınkine benzeyen ellerini dizlerinin üstünde birleştirdi. Bizim birlikteliğimizi onayladığı çok açıktı. Bu sıcak yürekli insanların varlığına şükrettim içimden.

'O zaman teyzemi arayacağız,' dedi Helen parmaklarını sıkarak. 'Eva'yı mı? O ne yapabilir ki?'

'Senin de bildiğin gibi o her şeyi yapabilir.' Helen bana gülümsedi. 'Hayır, aslında, tam olarak neyi yapabilir ya da yapar mı bilmiyorum. Ama gizli poliste düşmanları olduğu kadar dostları da var -farkında olmadan sesini alçaltmıştı.- 'Ayrıca Doğu Avrupa'nın her yerinde dostları var. Düşmanları da tabii... hepsi birbirlerini gammazlar. Bu onu tehlikeye atabilir... işte o zaman çok pişman olurum. Ayrıca çok ama çok büyük bir rüşvet vermemiz lazım.'

'Bahşış.' Turgut başını salladı. 'Tabii ki Selim Aksoy ile birlikte bunu da düşündük. Size ihtiyacınız olursa diye yirmi bin lira bul-

duk. Madem sizinle birlikte gelemiyorum dostlarım, sizin için elimden geleni yapacağım. Bay Aksoy da öyle.'

Artık ona büyük bir dikkatle bakıyordum, Aksoy'a da. Tam karşımızda oturuyorlardı, kahvelerini unutmuşlardı, açık ve ciddiydiler. Yüzlerindeki bir şey –Turgut'un geniş ve kaba, Aksoy'un yakışıklı yüzünde sakın ama hummalı bir ifade vardı– birden bana çok tanıdık geldi. İsimlendiremediğim bir duygu vardı içimde, soru dilimin ucuna kadar geldi. Sonra Helen'in elini kendi elimin içine aldım ve sıkı sıkı tuttum –o güçlü, sert ve sevgili eli– ve Turgut'un kara gözlerinin içine baktım.

'Kimsiniz siz?' diye sordum.

Turgut'la Selim birbirlerine baktılar, aralarında sessiz bir konuşma geçtiği apaçıktı. Sonra Turgut alçak ama berrak bir sesle konuştu. 'Biz Sultan'ın adamlarıyız.'

“HELEN’LE birlikte geriye doğru attık kendimizi. Bir an Turgut ve Selim’in karanlık güçlerle ilişkili olduklarını düşündüm. Çantamı alıp Helen’i de elinden tutup evden kaçmamak için kendimle mücadele ediyordum. Nasıl olur da işin içinde büyü müyü olmadan, dostum sandığım bu adamlar, çoktan ölmüş bir sultana hizmet ederler? Bu durumda Turgut bu dünyada olmayan bir sultan-dan söz ediyor olamaz herhalde, diye düşündüm. Yoksa bize şu ana kadar anlattıkları her şey yalan mıydı?

Kafamdaki karışık düşünceler Helen’in sesiyle kesildi. Öne doğru eğildi, yüzü bembeyaz olmuş, gözleri büyümüştü, ama sorusu gayet sakin, durumu açıklığa kavuşturacak bir soruydu... o kadar pratik bir soruydu ki, bir an anlayamadım. ‘Profesör Bora,’ dedi alçak sesle, ‘kaç yaşındasınız?’

Turgut ona gülümsedi, ‘Ah sevgili madam, eğer beş yüz yaşında olup olmadığımı soruyorsanız, cevabım çok şükür ki hayır. Yüce ve Devletli II. Sultan Mehmet için çalışıyorum ama onunla tanışmanın hiçbir şeyle kıyaslanmaz onuruna hiç erişemedim.’

‘Evet ama o zaman bize söylemek istediğiniz şey ne Tanrı aşkı-na?’ diye patladım.

Turgut tekrar gülümsedi, Selim de nazik bir ifadeyle başını salladı. ‘Size bunu anlatmaya hiç niyetim yoktu aslında,’ dedi Turgut. ‘Ancak siz bize güvenerek birçok şey anlattınız, ayrıca demin çok isabetli bir soru sordunuz, bu yüzden size açıklamaya karar verdik. 1911 yılında normal yollardan dünyaya geldim ve 1985 yılında yatağымda doğal nedenlerle ölmeyi umuyorum.’ Kıkırdadı. ‘Ancak, benim aile fertlerim biraz uzun yaşarlar, bu yüzden iyice elden ayaktan düşünme kadar yaşlanıp bu divan köşesinde oturmanın laneti de gelebilir başıma.’ Kolunu Bayan Bora’nın omzuna doladı. ‘Bay Aksoy da görüldüğü yaşta. Bizim hiçbir garipliğimiz yok. Size söyleyeceğimiz şey, kimseye güvenip de anlatamayacağımız kadar büyük bir sır,

sizin de bu sırrı tutmanız ve hiçbir koşul altında kimseye söylememiz gerekir. Biz Sultan'ın Hilal Muhafızları'nın mensuplarıyız.'

'Böyle bir şeyden söz edildiğini hiç duymamıştım.' Helen kaşlarını çatmıştı.

'Hayır madam Profesör, duyamazsınız.' Turgut, Selim'e baktı. Selim aramızdaki konuşmaları anlamaya çalışarak sabırla dinliyordu, yeşil gözleri küçük bir göl kadar sakindi. 'Bizi kendi mensuplarımız dışında kimse bilmez. Bizler Yeniçerilerin en seçkin birliklerinin arasından büyük bir gizlilikle seçtik.'

Topkapı Sarayı'ndaki resimlerde gördüğüm o sert yapılı, parlak bakışlı genç yüzleri hatırladım. En seçkin olanları, sultanın tahtının kenarına muhtemel bir suikastı engellemek üzere dizilirlerdi... ya da o sırada sultanın gözünden düşmüş olanları yok ederlerdi.

Turgut düşüncelerimi okumuştı sanki, başını salladı. 'Yeniçerileri duymuşsunuz anladığım kadarıyla. Evet dostlarım, 1477 yılında, Haşmetli ve Devletli Sultan Mehmet, yirmi yeniçeri subayını huzuruna çağırarak Hilal Muhafızı olarak atadı. Muhafızların tek bir amaçları vardı, ve bu amaca eğer gerekirse hayatları pahasına ulaşmak zorundaydılar. Bu amaç Ejder Tarikatı'nın artık imparatorluğa daha fazla işkence etmesini engellemek ve mensuplarını buldukları yerde yok etmektir.'

Helen'le aynı anda derin bir nefes aldık, ama ben ondan önce atıldım.

'Hilal Muhafızları 1477 yılında kurulmuş... keşişlerin İstanbul'a geldikleri yıl bu!' Yüksek sesle düşünüyordum. 'Ama Ejder Tarikatı bundan çok daha önce kurulmuş... 1400 yılında İmparator Sigismund kurmuş değil mi?'

'Kesin kuruluş tarihi 1408'dir dostum. 1477 yılında Sultan hâlâ Ejder Tarikatı'ndan ve bunların imparatorluğa açtığı bitmek tükenmek bilmeyen savaştan muzdaripti. Ancak 1477 yılında, Haşmetli ve Devletli Sultanımız Ejder Tarikatı'nın gelecekte daha da büyük bir bela teşkil edeceğine karar vermişti.'

'Ne demek istiyorsunuz?' Helen'in eli elimin içinde hareketsiz ve soğuktu.

'İmtiyaz belgemiz bile bu konuda açık değildir,' dedi Turgut. 'Ancak, Sultan'ın muhafız teşkilatını Voyvoda Tepeş'in ölümünden birkaç ay sonra kurmuş olmasının bir tesadüf olmadığına eminim.'

Ellerini sanki dua eder gibi birleştirdi... oysa onun ataları, yüzükö-
yun yere kapanarak ve ellerini yüzlerine doğru açarak dua ediyordu.
'İmtiyaz belgesi der ki, Haşmetli Sultanımız, Hilal Muhafızları'nı,
ulu imparatorluğumuzun en büyük düşmanları olan Ejder Tarikatı'-
nı, her zaman ve her yerde, karada ve denizde hatta ölümden sonra
bile bulmak ve yok etmek için kurdu.'

Turgut öne doğru eğildi, gözleri parlıyordu, gümüş rengi saçları
yüzüne düşmüştü. 'Benim teorim şu, Fatih Sultan, Kazıklı Voyvo-
da'nın, ölümünden sonra bile imparatorluğun başına büyük bir be-
la olacağını seziyor ve hatta biliyordu.' Saçlarını geriye itti. 'Sizin de
gördüğünüz gibi, Fatih Sultan, yaşadığı süre içinde Ejder Tarikatı
ile ilgili her türlü belgeyi toplatmış... arşivin varlığı sır değildir, ama
bizim mensuplarımız tarafından gizlice kullanılırdı, hâlâ da öyledir.
şimdi, Selim'in bulduğu bu şahane mektup ve sizin bulduğunuz
halk türküsü madam... gösteriyor ki, Haşmetli Efendimizin kaygıla-
rı son derece yerindeymiş.'

Beynim hâlâ binbir soruyla doluydu. 'Ama siz nasıl... Bay Aksoy
da tabii ki... bu muhafızlara katıldınız?'

'Teşkilat üyeliği babadan en büyük oğula geçer. Her oğul... nasıl
dersiniz İngilizcede... on dokuz yaşına geldiğinde görevi devralır.
Eğer bir babanın hiç oğlu yoksa ya da oğulları hayırsız çıkarsa, sır
onunla birlikte ölür.' Turgut en sonunda elindeki boş kahve fincanı-
nı bıraktı, Bayan Bora kahvesini tazeledi. 'Hilal Muhafızları o kadar
gizli tutulmuştur ki, diğer Yeniçeriler kendi içlerinde böyle bir grup
olduğunu hiçbir zaman öğrenememişlerdir. Sevgili *Fatihimiz* 1481
yılında öldü, ama onun kurduğu teşkilat devam etti. Yeniçeriler za-
man zaman, zayıf ve yetersiz padişahlara başkaldırmıştır, ama biz
sırrımızı hep koruduk. İmparatorluk İstanbul'dan tamamen yok ol-
duktan sonra bile, bizim varlığımızı kimse öğrenemedi. İmtiyaz bel-
gemiz Birinci Dünya Savaşı sırasında Selim Aksoy'un babası tarafın-
dan saklandı, İkinci Dünya Savaşı'nda da bizzat Selim sakladı. Ama
artık, geleneğimize ait gizli yerine geri koydu.' Turgut nefes aldı ve
kahvesinden kocaman bir yudum içti.

'Bize babanızın İtalyan olduğunu söylememiş miydiniz?' dedi
Helen sesinde kuşkuyla. 'Nasıl oldu da Hilal Muhafızı oldu peki?'

'Evet madam.' Turgut fincanına bakarak başını salladı. 'Anne ta-
rafından büyükbabam aslında, muhafızların en aktif mensupların-

dan biriydi ve tek çocuğu kız olduğu ve imparatorluk da kendi yaşıdığı dönemde son bulduğu için, bu aile geleneğinin onunla sonlanmasına gönlü razı olmadı...'

'Anneniz!' dedi Helen.

'Evet, canım.' Turgut hasretle gülümsedi. 'Çok ilginç bir anneye sahip olan sadece siz değilsiniz. Size galiba, yaşadığı dönemde ülkemizin en iyi eğitilmiş kadınlarından biri olduğunu söylemiştim... aslında, son derece seçkin bir eğitim almıştı. Büyükbabam ona kendi bilgisini ve tutkusunu aktarmak için hiçbir şeyden kaçınmamış ve onu bir Hilal Muhafızı olarak yetiştirmiş. Ülkemizde çok yeni bir bilim dalı olmasına rağmen, annem mühendisliğe ilgi duyuyormuş, Muhafızlara katılacak yaşa geldiğinde, büyükbabam onu Roma'ya mühendislik eğitimine göndermiş... orada dostları varmış. Annem yüksek matematiğe bütünüyle hâkimdi ve Yunanca ve Arapça dahil dört dilde okur ve yazardı.' Karısına ve Selim'e Türkçe bir şey söyledi, ikisi de başlarını salladılar. 'Sultanın süvarileri kadar iyi ata binerdi -bunu çok az kimse bilir ama- o da çok keskin bir nişancıydı.' Helen'e göz kırpacaktı neredeyse, birden Helen'in küçük tabancası geldi aklıma, nerede saklıyordu onu acaba? 'Büyükbabamdan vampirliği ve onların kötülük dolu stratejilerinden nasıl korunacağını çok iyi öğrenmişti. Eğer görmek isterseniz, fotoğrafını gösterebilirim.'

Yerinden kalktı, köşedeki oymalı masanın üstünden bir çerçeve aldı ve yavaşça Helen'in eline verdi. İnsanı çarpan bir fotoğraftı bu. Yüzyılın başlarında çekilmiş olan o şahane portrelerden biriydi. Bir hanım, İstanbul'da bir stüdyoda oturmuş, objektife sabırlı bir ifadeyle bakıyordu. Ancak fotoğrafçı, o siyah kumaşın altından, gözlerindeki muzip ifadeyi yakalamıştı. Siyah elbisesinin altındaki sepya rengi teni kusursuzdu. Gözleri Turgut'un gözlerine benziyordu, ancak burnu ve çenesi, uzun boynunun üstünde nadide bir çiçek gibi açmıştı... Bir Osmanlı prensesinin portresiydi bu. Saçları, şapkasının altından, siyah bulutlar gibi omuzlarına iniyordu. O muzip gözler, gözlerimin içine baktı bir an sanki. Birden, bizi ayıran yıllar yüzünden hayıflandım.

Turgut, küçük çerçeveyi sevgi dolu bir hareketle geri aldı. 'Büyükbabam, büyük bir bilgelikle geleneği bozdu ve kızını muhafız yaptı. Annem, diğer kütüphanelerden arşivimiz için son derece ge-

rekli belgeleri topladı. Ben beş yaşındayken, yazlık evimizde bir kurt öldürdü, on bir yaşındayken bana ata binmeyi ve silah kullanmayı öğretti. Babam ona tapardı ancak korkusuzluğu yüzünden de çok endişelenirdi... Roma'dan Türkiye'ye gelmesinin nedeni, anne ne kadar cesur olduğunu göstermekmiş. Tıpkı muhafızların bu güvene layık bulunan eşleri gibi babam da annemin durumunu biliyordu ve bu yüzden başına bir şey gelecek diye sürekli kaygılanıyordu. Babam da orada işte.' Daha önce gördüğüm yağlıboya portrelerden birini gösterdi. Resimden bize bakan adam, koyu renk giysili, yapılı ve rahat bir kişiydi, kapkara gözleri ve saçları yüzündeki ifadeyi yumuşatıyordu. Turgut bize babasının İtalyan Rönesansı üstüne uzman bir tarihçi olduğunu söylemişti, ama bana, karısı oğluna çok daha ciddi bir eğitim vermek için uğraşırken, bu adam oğluyla misket oynamış gibi geldi.

Helen arkamda ürperdi, dikkatli bir şekilde bacaklarını gererek uzattı. 'Büyükbabanızın Hilal Muhafızları'nın faal mensuplarından biri olduğunu söylediniz. Bu ne demek? Ne tür faaliyetlerde bulunuyorlardı?'

Turgut başını esefle salladı. 'Bu, sevgili madam dostum, size ayrıntıları ile anlatamayacağım bir şey. Bazı şeyler gizli kalmalı. Size, neredeyse durumu tahmin ederek sorduğunuz soru yüzünden gereğinden fazlasını anlattık zaten. Ayrıca bize sonuna dek inandınız. Eğer Bulgaristan'a giderseniz, muhafızlar için bu büyük bir fayda sağlayacaktır, mümkünse en kısa zamanda gidin. Artık Muhafızlar çok azaldı... birkaç kişi kaldık.' İcini çekti, 'Ben de bunlardan biriyim, heyhat... yetiştirebileceğim ne bir oğlum var... ne de kızım. Bay Aksoy yeğenini geleneklerimiz uyarınca yetiştiriyor gerçi. Ama bilin ki Osmanlı kararlılığının gücü, şu ya da bu şekilde sizin arkanızda olacaktır.'

İçimden yükselen iniltiyi bastırdım. Helen'le tartışabilirdim belki, ama Osmanlı İmparatorluğu'nun gizli kudretiyle tartışmak beni aşıyordu artık. Turgut parmağını kaldırdı. 'Sizi bir konuda uyarmalıyım, bu çok ciddi bir uyarı dostlarım. Size çok büyük bir dikkatle ve başarıyla, beş yüz yıl boyunca saklanmış bir sırrı açıkladık. En eski düşmanımızın, bu şehirden yaşadığı süre boyunca nefret etmesine ve korkmasına rağmen, sırrımızı bildiğine dair bir belirti yok. Haşmetli sultanımız, muhafızların imtiyaz belgesinde kuralları çok açık koymuştur. Sırlarımızı düşmana verenlerin cezası ölümdür. Bil-

diğim kadarıyla böyle bir şey hiç olmamış. Ama bizim olduğu kadar sizin de selametiniz için çok dikkatli olmanızı rica ediyorum.

Sesinde hiçbir tehditkâr ima sezmedim, sadece ciddi ve derindi. Bu seste Bizans'ın, fethedilmez ve küstah bu şehrin fatihi olan sultanına karşı büyük bir sadakat vardı. "Biz Sultan'ın adamlarıyız," dediğinde, Mehmet'in ölmünden beş yüz yıl sonra doğmuş olmasına rağmen, aynen bunu kastetmişti. Batan güneşin ışıkları salonun pencerelerinden içeri doldu ve Turgut'un yüzüne birden asil ve pembe bir ışık düştü. Bir an, Rossi olsa Turgut'a nasıl da hayran olurdu diye düşündüm, onu yaşayan bir tarih olarak görürdü mutlaka. Rossi olsa ona acaba hangi soruları –benim daha düşünmeye bile başlamadığım soruları– sorardı acaba?

Doğru şeyi söyleyen yine Helen oldu. Ayağa kalkınca hepimiz de onunla birlikte ayağa kalktık. Elini Turgut'a uzattı. 'Bunları bize anlattığınız için onur duyduk,' dedi, yüzü gururla doluydu. 'Hayatımız pahasına da olsa, bize verdiğiniz bu sırra ve sultanın isteğine sadık kalacağız.' Duygulandığı çok açık olan Turgut elini öptü, Selim Aksoy saygı ile önünde eğildi. Benim bu sözlerle ekleyebileceğim bir şey yoktu, kendi halkının Osmanlılara duyduğu geleneksel nefreti bir kenara bırakmış ve ikimiz adına da konuşmuştu.

Eğer Turgut'un telefonu çalmasaydı, hiç konuşmadan birbirimize bakarak, öyle saatlerce durabilirdik. Turgut, özür dileyerek telefonu açmaya gitti. Bayan Bora yemekten artakalanları pirinç bir tepsiye koymaya başladı. Turgut birkaç dakika hiç konuşmadan dinledi, sonra heyecanlı bir sesle bir şeyler söyledi ve aceleyle telefonu kapattı. Selim'e dönerek Türkçe telaşlı bir şeyler söyledi, Selim aceleyle ceketini giydi.

'Bir şey mi oldu?' diye sordum.

'Evet, maalesef.' Turgut, eliyle göğsünü dövdü. 'Kütüphaneci, Bay Erozan. Başına bıraktığım adam bir an çıkmış, şimdi arayıp dostumun yine saldırıya uğradığını söyledi. Erozan'ın bilinci yerinde değilmiş, adam doktor bulmaya gitti. Bu çok ciddi bir durum, üçüncü kez saldırıya uğradı ve güneş batmak üzere.'

Şoke olmuşum, ben de ceketime davrandım, Helen, Bayan Bora ona gitmemesi için işaret etmesine rağmen ayakkabılarını giydi. Turgut karısını öptü. Dönüp baktığımda, Bayan Bora'nın solgun ve korkmuş bir yüzle evin kapısında durduğunu gördüm."

“Eee, NASIL yatacağız şimdi?” diye sordu Barley kuşkuyla. Perpignan’da tuttuğumuz otel odasındaydık, yaşlı otel kâtibine kardeş olduğumuzu ve iki kişilik bir oda istediğimiz söylemiştik. Adam, hiç söylenmeden istediğimizi verdi, gerçi kuşku dolu bir ifadeyle bir Barley’e bir de bana bakmayı da ihmal etmedi. Ayrı oda tutmaya paramız yetmeyecekti, bunu ikimiz de biliyorduk. “Eee?” dedi Barley sabırsızlanarak. Yatağa baktık. Başka yatacak yer yoktu, hatta bir halı bile, yerler çıplak ve cilalıydı. Sonunda Barley bir karar verdi... en azından kendi adına. Ben olduğum yerde donmuş gibi dururken, o elinde giysileri ve diş fırçasıyla banyoya gitti, birkaç dakika sonra da en az saçları kadar açık renk pijamaları ile karşımda belirdi.

Görünüşündeki bir şey ve durumu umursamamış gibi yapmak-taki beceriksizliği yüzünden gülmem tuttu, yanaklarım alev alev yanıyordu bir yandan, o da gülmeye başladı. İkimiz de gözlerimizden yaş gelene kadar güldük.. Barley, ellerini sıska karnına bastırmış, ikiye katlanmıştı, ben de yatağın demirine sıkı sıkı tutunmuştum. Histerik kahkahalarımızla birlikte, yolculuğun, korkularımın, Barley’in itirazlarının, babamın ızdırap dolu mektuplarının, tartışmalarımızın hepsi silinip gitti bir anda. Yıllar sonra, *fou rire* –gülme krizi– terimini öğrenecektim. Ancak Fransa’daki otelde geçirdiğim gülme krizi ilkti. İlk gülme krizimi, başka ilkler de izledi. Ben yatağın demirine sıkı sıkı tutunmuş dururken, Barley beceriksiz bir şekilde tuttu omuzlarımı, ama öpüşü çok daha tatlıydı, kendi deneyimlerini yumuşacık aktardı bana. Tıpkı kahkahalarımız gibi, öpüşü de içimi rahatlatdı.

Sevişmeyle ilgili bilgilerim, sadece terbiyeli filmlerle, kafa karıştıran kitaplardan edinilmişti, kesinlikle ne yapılacağını bilmiyordum. Ancak Barley bana gösterdi, ben de onu sevinçle, sakarca izledim. Kendimizi tertemiz yatağın üstünde bulduğumuzda, artık sevgililer arasında en önemli pazarlık konusunun giysiler olduğunu

öğrenmiş bulunuyordum. Her giysi parçasının çıkarılması bana o anda verilmesi gerekli bir karar gibi geldi. Barley'in pijamasının üstü ilkiydi bu kararların, çıkarılınca karşıma kaymak gibi pürüzsüz bir göğüs ve şaşırtıcı derecede kaslı omuzlar çıktı. Bluzum ve çirkin beyaz sütyenimin çıkarılması benim olduğu kadar onun da kararıydı. Bana tenimin rengini sevdiğini çünkü kendi teninden tamamen farklı olduğunu söyledi. Haklıydı. Çünkü elim, Barley'in kar beyazı elinin yanında hayatımda hiç fark etmediğim kadar esmer duruyordu. Elini gövdemde ve kalan giysilerimde gezdirdi. Ben de aynı şeyi yaptım ve hayatımda ilk kez bir erkek bedeninin yabancı çizgilerini keşfettim, sanki ayın kraterleri arasında utangaç bir yolculuğa çıkmış gibiydim. Kalbim öylesine hızlı ve güçlü atıyordu ki, Barley'in kalp atışlarımı göğsünün üstünde hissedeceğinden korktum.

Aslında yapacak ve dikkat edilecek çok şey vardı, giysilerimizin hepsini çıkartmadık. Barley bana içini çekerek sarıldığında ve 'Daha küçüksün,' diye mırıldandığında epey bir zaman geçmişti. Bir kolunu sahiplenircesine omzumdan geçirdi ve boynuma sarıldı.

Bunu söylediği anda, birden onun da daha çocuk olduğunu anladım... onurlu bir çocuktu ama. Galiba o an, onu en çok sevmiş olduğum andı.

“TURGUT’UN Bay Erozan’ı yerleştirdiği ev, kendi evinden yürüyerek ya da koşarak on dakika mesafedeydi, çünkü koşuyorduk. Hatta yüksek topuklu iskarpinlerine rağmen Helen bile koşuyordu. Turgut dişlerinin arasından sürekli bir şeyler (galiba küfürdü) söylüyordu. Elinde küçük siyah bir çanta vardı. Herhalde doktor gelmezse ya da zamanında yetişemezse diye yanına ilaçlar aldı diye düşündüm. Sonunda eski bir evin tahta merdivenlerinden çıkarken bulduk kendimizi. Turgut sonunda en üst katta bir odanın kapısını açtı.

Ev, besbelli ki küçük dairelere bölünmüştü, odada bir yatak, iskemle, masa ve bir de lamba vardı. Turgut’un arkadaşı üstünde bir battaniye ile yerde yatıyordu, yanında duran otuz yaşlarında bir adam ayağa kalkıp bizi selamladı. Adam korkudan ve pişmanlıktan delirmişti adeta, ellerini oğuşturuyor ve Turgut’a sürekli bir şeyler anlatıyordu. Turgut onu bir kenara itti ve Selim’le birlikte Bay Erozan’ın başına çömeldiler. Zavallı kurbanın yüzü kül rengine dönmüştü, gözleri kapalıydı, nefesi hafif iç çekişler halindeydi. Boynunda çirkin bir yırtık vardı, yarası onu son gördüğümüzden bu yana iyice büyümüştü, yırtık sanki silinmiş gibi garip bir şekilde temizdi ama kenarından hafifçe kan sızıyordu. Bu kadar büyük bir yaranın feci halde kanaması gerektiğini düşündüm, ancak durumun nedenini idrak edince mideme yumruk yemiş gibi oldum. Helen’e sarıldım, orada gözümüzü yaradan alamadan öylece durduk.

Turgut, elini sürmeden yarayı inceliyordu, sonra bize döndü. ‘Birkaç dakika önce, bu lanet adam, bana sormadan doktor çağır-maya gitmiş, ama doktor yokmuş. Hiç olmazsa, bu bakımdan şanslıyız. Çünkü şu anda burada doktora hiç gerek yok. Ne yazık ki Erozan’ı güneş battıktan sonra yalnız bırakmış.’ Aksoy’a bir şeyler söyledi, Aksoy birden ayağa kalktı ve –ondan hiç beklemediğim bir kuvvetle– adamı yakaladığı gibi odadan dışarı attı. Zavallının mer-

divenlerden dehşet içinde koşarak kaçtığını duyduk. Selim kapıyı arkasından kilitledi ve adamın uzaklaştığına emin olmak için pence-
reden dışarıya baktı. Sonra Turgut'un yanına çömeldi ve kendi ara-
larında alçak sesle bir şeyler konuştular.

Derken Turgut yanında getirdiği çantaya uzandı. Çantanın içi-
den bana son derece tanıdık gelen aletler çıkardığını gördüm; bu,
bir hafta kadar önce bana çalışma odasında verdiğine çok benzeyen
bir vampir avlama takımıydı. Ancak bunun kutusu daha inceydi, se-
def kakmalı Arap harfleriyle süslenmişti. Kutuyu açtı ve aletleri dı-
şarı çıkardı. Bize baktı. 'Dostlarım,' dedi, 'arkadaşım bir vampir ta-
rafından en az üç kez ısırıldı, şu anda ölüyor. Eğer bu şekilde ölür-
se, kısa bir süre sonra yaşayan ölü haline gelecek.' Kocaman eliyle
alındaki teri sildi. 'Bu çok korkunç bir an, sizden odadan çıkmanızı
rica ediyorum. Madam, siz kesinlikle görmemelisiniz.'

'Ne olur,' dedim, 'size yardım etmek için elimizden ne geliyorsa
yapalım biz de.' Çekinerek başlamıştım söze ama Helen bir adım
öne çıktı.

'İzin verin kalayım,' dedi Turgut'a alçak sesle. 'Bu işin nasıl ya-
pıldığını görmek istiyorum.' Bu bilgiye neden ihtiyacı olabilir diye
düşündüm bir an, sonra birden –gerçekdışı bir düşünceydi bu– ant-
ropolog olduğunu hatırladım. Turgut ona baktı, konuşmadan anla-
şılır sanki, sonra tekrar arkadaşına doğru eğildi. Bütün kalbimle,
tahminlerimin yanlış çıkmasını diliyordum, ama Turgut arkadaşının
kulağına bir şeyler fısıldadı. Bay Erozan'ın elini tuttu ve sıvazladı.

Sonra –bu belki de bundan sonra yaşanan feci şeylerin en feci-
siydi– Turgut arkadaşının elini kendi kalbinin üstüne bastırdı ve fer-
yat etmeye başladı, sözleri sanki, bana hem çok yabancı hem de çok
eski bir tarihin derinliklerinden geliyordu, sanki şehrin bütün mina-
relerinden aynı anda yayılan ve insanlara ibadet saatinin geldiğini
hatırlatan o hüzünlü çağrıya benziyordu feryadı. Ancak Turgut'un
sözleri sanki cehennemden çıkmış gibiydi. Birden binlerce Osman-
lı kampından milyonlarca Türk askeri fırladı sanki. Dalgаланan san-
caklarını, atlarının toynaklarından sıçrayan kanı, mızrakların ucun-
daki hilali, güneşte pırıl pırıl parlayan palalarını, güzel ve yaralı yüz-
leri, bedenleri görür, Allahın adını anarak atlarını mahmuzlayan as-
kerlerin çığlıklarını, annelerinin ve babalarının çok uzaklardan ge-
len feryatlarını duyar, yanan evlerin, taze kanın ve top mermileriden

yayılan sülfürün, alev alev tutuşmuş otağların, köprülerin ve atların terinin kokusunu burnumda hissederek gibi oldum.

En tuhafı, bütün bu gürültünün içinde bir haykırışı açık seçik anlamış olmamdı; *Kazıklı Bey!* Bütün bu kaosu ortasında, herkesten farklı biri vardı. Parlak renklerin arasında atının üstünde siyahlara bürünmüş, pelerinli bir adam duruyordu. Yüzü öfke ve şiddetle dolu, kılıcıyla sanki ekin biçer gibi Osmanlı askerlerinin kafalarını biçiyordu.

Turgut'un sesi giderek yavaşladı, kendimi onun yanında ölmekte olan adama bakarken buldum. Helen iyi ki yanı başımda duruyordu... Bir soru sormak için ağzımı açtım ve Turgut'un söylediği ilahiye benzer şeyi en az benim kadar dehşetle dinlediğini gördüm. İster istemez, damarlarında *Kazıklı'nın* kanını taşıdığı geldi aklıma. Sonra bir an bana döndü, yüzü şaşkın ama sakindi. Rossi'den aldıklarını gördüm sonra, yumuşak, asil, Toskanalı ve İngiliz karışımı bir kan da akıyordu damarlarında aynı anda. Birden gözlerinde Rossi'nin o kimselere benzemeyen nezaketini fark ettim. İşte o anda, galiba –memlekette annemlerin oturduğu mahalledeki kahverengi taştan kiliseye daha adım atmadan, bir rahibin önünde diz çökmeden– onunla evlendim. Onunla yüreğimde evlendim, hayatımı ona bağladım.

Artık susmuş olan Turgut, bir dizi tespihi arkadaşının boğazına yerleştirdi, adamcağızın titremesi biraz hafifledi, kutunun içinden parlak gümüşten yapılmış, elimden biraz daha uzun sivri bir araç seçti. 'Bunu daha önce hiç yapmamıştım. Allah beni affetsin,' dedi yavaşça. Bay Erozan'ın gömleğini açtı, adamcağızın göğsündeki kollar kül rengine dönüşmüştü, hafif hafif soluk aldığını görebiliyorduk. Selim, sessiz bir şekilde odayı araştırdı ve kapıyı tutmak için kullanıldığını sandığım bir tuğla bulup getirdi. Turgut tuğlayı eline aldı, şöyle bir tarttı. Sonra aletin sivri ucunu adamın göğsüne yerleştirdi ve alçak sesle duaya başladı. Bu sözcükleri bir yerden hatırlıyordum –bir kitaptan, bir filmde, bir konuşmadan belki.– *Allahu ekber, Allahu ekber: Allah yücedir.* Helen'i bu odadan dışarı kesinlikle çıkaramayacağımı biliyordum, ama tuğla inerken geri çekmeyi başardım. Turgut'un eli büyük ve sağlamdı. Selim sivri aleti tuttu, tuğla iner inmez, kazık adamcağızın gövdesine girdi. Girdiği yerden sümüksü bir kan fışkırdı ve solgun teninin üstüne yayıldı. Bay Ero-

zan'ın yüzü bir an feci bir şekilde kasıldı, çekilen dudaklarından köpeğe benzer dişleri göründü. Helen kımıldamadan bakıyordu, başımı çevirmeye cesaret edemedim. Onun benim bakmadığım bir şeye bakıyor olmasına asla katlanamazdım. Kütüphanecinin bedeni titredi ve kazık sanki kabzasına giren bir hançer gibi kaydı. Turgut sanki bir şey bekler gibi arkasına yaslandı. Dudakları titriyordu, yüzü ter içinde kalmıştı.

Derken, önce gövde gevşedi sonra da yüz, Bay Erozan'ın dudakları huzur içinde dişlerinin üstüne kapandı, içini çekti, delik deşik çoraplı ayakları titredi ve durdu. Helen'e sıkı sıkı sarıldım, titrediğini hissettim, ama sessizliğini koruyordu. Turgut arkadaşının elini kaldırdı ve öptü. Gözyaşları kızarmış yüzünden akıyor ve bıyıklarını ıslatıyordu. Bir eliyle dostunun gözlerini kapattı. Selim ölü kütüphanecinin kaşlarına dokundu, sonra kalktı ve Turgut'un omzunu sıktı.

Bir süre sonra ayağa kalkacak kadar kendine gelmiş olan Turgut, bir mendille burnunu silerken, 'Çok iyi bir insandı,' dedi bize, sesi titriyordu. 'Cömert, nazik bir insandı. Cehennemin ordusuna katılacağına, Muhammed'in huzurunda dinleniyor.' Arkasını dönüp gözlerini sildi. 'Dostlarım bu cesedi buradan çıkartmamız lazım. Bir hastanede bize yardımcı olacak bir doktor tanıyorum. Ben onu ararken Selim kapıyı kilitleyerek burada kalacak, doktor bir ambulansla gelecek ve ölüm kâğıtlarını imzalayacak.' Turgut cebinden birkaç baş sarmısak çıkardı ve ölmüş adamın ağzına nazik bir şekilde yerleştirdi. Selim kazığı çekti, köşedeki lavaboda yıkadı ve sonra güzel kutusunun içine kaldırdı. Turgut bütün kan izlerini temizledi, arkadaşının göğsünü bir bezle sardı ve gömleğinin düğmelerini ilikledi. Sonra benim de yardımımıyla bir yatak çarşafını cesedin üstüne örttü ve artık huzura kavuşmuş yüzüne kapattı.

'Şimdi sevgili dostlarım, sizden bir ricam var. Yaşayan ölülerin neler yapabildiğini gördünüz, burada var olduklarını da öğrenmiş olduk böylece. Kendinizi her dakika korumanız gerekiyor. Ayrıca, eğer becerebilerseniz Bulgaristan'a bir iki gün içinde –yani en kısa zamanda– gitmek zorundasınız. Yolculuk planlarınızı yaptığınız zaman beni evden arayın.' Bana dikkatle baktı. 'Eğer siz gidene kadar bir daha karşılıklı görüşemezsek, size bütün kalbimle şans ve selamet diliyorum. Her dakika sizi düşüneceğim. Lütfen İstanbul'a döner dönmez beni arayın, tabii buraya dönerseniz.'

Umarım dedim içimden, *yolunuz buraya düşerse* demek istemiştir, *Bulgaristan'dan sağ kurtulursanız* değil. Ellerimizi hararetle sıktı, onu Helen'in elini utangaç bir ifadeyle öpen Selim izledi.

'Artık gidelim,' dedi Helen sadece, koluma girdi, o hüznün ve acı dolu odadan çıkıp merdivenlerden caddeye indik."

“BULGARİSTAN’LA ilgili ilk izlenimim – hafızamda hep bu izlenim kaldı sonraları da– havadan görünen dağlardı. Bu dağlar yüksek, derin ve koyu renkliydi, oraya buraya serpilmiş köylerin arasında kahvrenge kurdele gibi uzanan köy yollarına rağmen, ana-yollarla bölünmemişti. Helen yanımda sessizce oturuyordu, sabit bakışlarla uçağın penceresinden bakıyor, eli, katlayıp aramıza koyduğum ceketimin altında benim elimin içinde duruyordu. Sıcacık avcunu, uçları hafifçe üşümüştü, ince yüzüksüz parmaklarını hissediyordum. Arada sırada, dağların koyaklarının arasında parlak damarlar görüyorduk. Bunlar nehir herhalde diye düşündüm, umutsuzlukla çözmeye çalıştığımız bilmecemize bir faydası olur belki diye dalgalanan bir ejderha kuyruğuna benzer bir şeyler aradım. Gözü kapalı bildiğim bu şekle benzeyen hiçbir şey yoktu.

Bu kadim dağları gördüğümünden beri içimde dalga dalga yükselen isyan duygusunu bastırarak, zaten burası hiçbir yere benzemiyor diye düşündüm. Bilinmezlikleri, modern tarih tarafından hiç doku-nulmamış olmaları, sanayileşmiş şehir ve kasabalardan yoksunlukları beni umutlandırıyordu. Eğer geçmişe dair bir şey gizlemek isteniyorsa, burası biçilmiş kaftandı, sırlar, her yerden iyi korunurdu burada. Artık izlerini kaybetmiş olduğumuz keşifler, bu tepelerde ilerlemişler, herhalde böyle dağ yollarından geçmişlerdi. Bunu Helen’e söylemek ve umutlarımı yüksek sesle dile getirmek istedim. Başını salladı. ‘Bulgaristan’a varıp varmadıklarını, hatta buraya doğru yola çıkıp çıkmadıklarını bilmiyoruz daha,’ diye hatırlattı. Sesindeki bilimsel ve düz ifadeyi, ceketimin altında elimi okşayarak yumuşattı.

‘Ben Bulgar tarihi ile ilgili hiçbir şey bilmiyorum aslında,’ dedim. ‘Kaybolacağım herhalde.’

Helen gülümsedi. ‘Doğrusu ben de uzman sayılmam. Ama, Slavların bu bölgeye kuzeyden altıncı ve yedinci yüzyıllarda göç ettiğini biliyoruz. Bulgarlar diye bilinen Türki kavim de yedinci yüzyılda

gelmiş galiba. Hepsi Bizans İmparatorluğu'na karşı birleşmiş. İlk hükümdarları Asparuh adlı bir Bulgar. Çar I. Boris, dokuzuncu yüzyılda Hristiyanlığı resmi din olarak kabul etmiş. Bulgaristan'ın en büyük kahramanlarından biridir. On ikinci yüzyılla on üçüncü yüzyıl arasında Bizans yönetimine girmişler. Bulgaristan 1393 yılında Osmanlılar tarafından ele geçirilene kadar çok güçlü bir devletmiş.'

'Osmanlı idaresinden ne zaman kurtulmuşlar peki?' diye sordum ilgiyle. Osmanlılar her yerde karşımıza çıkıyorlardı.

'1878 yılında,' dedi Helen. 'Osmanlı'dan kurtulmak için Rusya'dan yardım alıyorlar.'

'Bulgaristan her iki savaşta da Almanlardan yana oldu.'

'Evet, savaştan sonra da Rus ordusu sayesinde muvaffak ve yüce devrim yapıldı. Sovyet ordusu olmasa ne yapardık biz?' Helen en parlak ve acı gülüşlerinden biriyle baktı bana. Elini sıktım.

'Sesini yükseltme fazla,' dedim, 'eğer dikkatli olmazsan, ben bizim için de dikkat etmek zorunda kalacağım.'

Sofya havaalanı küçük bir yerdi: Modern komünizmin daha farklı bir şey yaratmasını bekliyordum ama asfalt pistli mütevazı bir alana indik ve öteki yolcularla birlikte uçağı terk ettik. Yolcuların tamamına yakını Bulgar galiba diye düşündüm, aralarındaki konuşmalardan bir şeyler yakalamaya çalışıyordum. Son derece güzel insanlardı, hatta bazılarına çarpıcı bile denebilirdi, koyu renkli gözlü açık tenli Slav ırkıyla, bronz tenli Ortadoğu ırklarına kadar değişen bir çeşitlilikteydiler, zengin renklerin oluşturduğu bir çiçek dürbünü gibi sanki, kalın kara kaşlar, uzun ve dümdüz, kartal gagası ya da çengel gibi burunlar, kıvrıkcık saçlı ve soylu alınlı genç kızlar, ağızlarında birkaç diş kalmış enerjik ihtiyarlar. Birbirlerine gülüyor ve heyecanla konuşuyorlardı. Genç bir adam, yanındaki arkadaşının sırtına katlanmış bir gazete ile vurdu. Giysileri Batılılara benzemiyordu, bana çok yabancı gelen takımlarının ve eteklerinin kesimini, ağır ayakkabılarını ve şapkalarını nasıl tanımlayacağımı bilemedim.

Yolcuların, Bulgar topraklarına –ya da asfaltına– basar basmaz gizlemeye çalıştıkları bu mutlu ve şen hava, kafamda çizmiş olduğum Sovyetler'in en sadık müttetfiki, ölümünden bir yıl geçmiş olmasına rağmen Stalin'in sağ kolu, neşesiz bir ulusa ilişkin resmi bozuyordu. İstanbul'da Bulgar vizesi almak için çektiğimiz zorluklar

–bunlar kısmen Eva’nın kısmen de Turgut’un teşkilatının paraları ile çözülmüştü– bu ülkeye duyduğum tepkiyi artırmaktan başka bir işe yaramamış, Budapeşte’de pasaportlarımızı kabaca damgalayan lanet yüklü bürokratları özlemle anmama neden olmuştu. Helen de bana, Bulgar elçiliğinin bize vize vermeme ihtimalinin kendisini huzursuz ettiğini söylemişti.

Ancak gerçek Bulgar halkı, sanki bambaşka bir ırktan geliyordu. Havaalanı binasına girdikten sonra, kendimizi yüksek sesle konuşan, kahkahalarla gülen insanların bulunduğu bir gümrük sırasına attık, bariyerlerin arkasında akrabalarını karşılamaya gelenlerin nesheli seslenişlerini duyuyorduk. Önümüzdekiler, ceplerindeki azıcık parayı İstanbul’dan ya da başka şehirlerden getirdikleri armağanları gümrüğe deklare ediyorlardı, bizim sıramız geldiğinde biz de aynı şeyi yaptık.

Genç gümrük memuru pasaportlarımıza bakar bakmaz kaşlarını çattı. Pasaportları bir kenara koyarak bir başka memura danışmaya gitti. ‘Bu iyiye alamet değil,’ dedi Helen. Birden etrafımızı üniformalı adamlar sardı ve en sert görünüşlü olanı bize önce Almanca, sonra Fransızca en nihayetinde de kırık dökük bir İngilizce ile sormaya başladı. Eva teyzenin tembih ettiği gibi, sakın bir tavırla Budapeşte Üniversitesi’nden almış olduğumuz mektubu çıkarttım, bu mektupta Bulgar Hükümeti’ne hitaben, bu ülkeye çok önemli bir bilimsel görevle geldiğimiz yazılıydı. Elimdeki bir başka mektup da Eva teyzenin Bulgar elçiliğindeki bir dostu tarafından sağlanmıştı.

Memur, İngilizce, Macarca ve Fransızca karışımı yazılmış üniversitenin mektubundan ne anladı bilmiyorum, ama elçiliğin mektubu Bulgarcaydı ve elçiliğin mührünü taşıyordu. Memur bu mektubu sessizce okudu, kapkalın kaşları burun köprüsünün üstünde düğümlenmişti, sonra yüzünde önce bir şaşkınlık ardından da hayret ifadesi belirdi. Başını kaldırıp bize sanki hayran olunacak kişilermişiz gibi baktı. Bu beni, az önce göstermiş olduğu düşmanca tavırdan daha fazla rahatsız etmişti. Anladığım kadarıyla Eva, elçiliğin mektubunda yazılanları bize yeterince açıklamamıştı. Mektupta ne yazdığını sormak için artık çok geçti, memurun yüzünde bir gülümseme belirip, omzuma dostça vurunca kendimi çok kötü hissettim. Küçük gümrük bankalarının arkasına geçip telefona sarıldı ve biri-

lerine ulaşmak için epeyce bir çaba sarf etmeye başladı. Elinde ahizeyle ikide bir başını kaldırıp bize gülümsemesini hiç beğenmemiştim. Helen yanımda huzursuzca kıpırdanıyordu ve ben, onun çevremizi saran atmosferi benden çok daha iyi tanıdığını biliyordum.

Memur sonunda rahatlamış bir ifadeyle telefonu kapattı ve tozlu bavullarımızı taşımamıza yardım ederek bizi havaalanının içindeki bir bara götürdü. Bize *rakiya* denen ve küçük bardaklarda servis edilip kafaya bir kerede dikilerek içilen bir içki ikram etti. Bildiği kırık dökük birkaç yabancı dilde bize devrime yaptığımız katkıların neler olduğunu, partiye hangi tarihte kaydolduğumuzu falan sordu. Sorularının hiçbirini beni rahatlatmamış, hatta mektubun içeriği hakkında kara kara düşünmeme yol açmıştı. İşi gülümseyerek Helen'e bıraktım, arada da bazı anlamsız yorumlarda bulundum. Hem kendi kadehini hem de bizimkileri sürekli doldurarak, her ulustan emekçinin şerefine kaldırıyordu. Ülkesinin çok güzel olduğunu falan söylediğimizde, iltifatlarımızla çelişir bir şekilde başını geniş bir gülümseme ile olumsuz anlamda sağa sola sallıyordu. Helen kulağıma, Bulgarların bu eksantrik özelliğini söyleyene kadar kendimi çok huzursuz hissettim. Bulgarlar olumlu bir şey için kafalarını iki yana doğru, olumsuz bir şey için ise aşağı yukarı sallıyorlardı.

Artık kaldırılabileceğimizin çok üstünde *rakiya* tokuşturmuştuk ki, siyah giysili, siyah şapkalı asık yüzlü bir adam yanımıza gelerek bizi kurtardı. Benden birazcık daha yaşlıydı ve yüzünde eğer birazcık memnuniyet ifadesi olsaydı, çok yakışıklı sayılabilirdi. Koyu ve gür bıyığından, gördüklerini onaylamıyormuş gibi kıvrılan dudakları zar zor fark ediliyor, alnına dökülen kara gür saçları çatık kaşlarını kapatamıyordu. Memur onu çekingen bir şekilde selamladı ve bize Bulgaristan'daki resmi rehberimiz olarak tanıttı. Bize bunun bir ayrıcalık sayıldığını ve Krassimir Ranov'un Bulgar hükümetinde çok sevilen, Sofya Üniversitesi ile yakın ilişkileri olan bir kişi olduğunu açıkladı. O bu büyük ülkenin tarihi ve coğrafi güzelliklerini herkes-ten iyi biliyordu.

İçkinin verdiği rehavetle, adamın nemli ve soğuk elini sıktım ve Bulgaristan'ı rehbersiz görebilseydik keşke diye içimden geçirdim. Helen onunla el sıkışırken, benden çok daha az şaşırılmış görünüyordu. Bay Ranov hâlâ bize tek bir kelime bile söylememişti, ancak gümrük memuru Helen'in Macar olduğunu ve Amerika'da öğrenim

gördüğünü söylemeden önce zaten Helen'den hiç hoşlanmadığı beliydi. Bu açıklamadan sonra bıyıklarının altında uğursuz bir gülümseyiş belirdi. 'Profesör, madam,' dedi –bunlar ilk sözleriydi– ve bize arkasını döndü. Gümrük memuru ellerimizi sıktı, sanki çok eski dostmuşuz gibi sırtımıza vurdu ve bize Ranov'u izlememizi belirten bir el hareketi yaptı.

Havaalanından çıktığımızda Ranov bir taksi çağırdı, hayatımda hiçbir otomobilde böyle tuhaf bir iç döşeme görmemiştim. Araba sanki at kılından yapılmış bir kumaşla kaplıydı. Ön koltuğa yerleşen Ranov, bize şehrin en iyi otelinde yer ayrıtıldığını söyledi, 'Çok rahat edeceksiniz, lokantası çok iyidir. Yarın sizinle kahvaltı saatinde orada buluşuruz, bana araştırmanızın özünü anlatırsanız, size en iyi şekilde yardımcı olacak ayarlamaları yaparım. Tabii ki Sofya Üniversitesi'ndeki meslektaşlarınızla tanışmak ve uygun bakanlıkları ziyaret etmek istiyorsunuzdur. Sonra sizi Bulgaristan'ın tarihi yerlerini görebileceğiniz bir tura çıkarırım.' Ekşi bir ifadeyle gülümsedi, içimde yükselen bir dehşetle yüzüne bakakaldım. İngilizcesi, kaba aksanına rağmen fazlasıyla iyiydi. Konuşması, dil eğitimi için satılan 'Otuz Günde İngilizce' plaklarındaki gibiydi.

Yine de yüzünde bana tanıdık gelen bir şey vardı sanki. Elbette ki onu daha önce hiç görmemiştim ama, bana tanıdığım ancak kim olduğunu bir türlü çıkaramadığım birini hatırlatıyordu. Bu duygu, Sofya'daki ilk günümüz sırasında yakamı bırakmadı ve yaptığımız şehir turu boyunca beni yedi bitirdi. Sofya çok güzel bir şehirdi, on dokuzuncu yüzyılın zarafeti ve ortaçağın görkemi birbirinin içinde erimişti sanki, sağda solda sosyalist anıtlar yükseliyordu. Şehrin merkezinde, Stalinist lider Georgi Dimitrov'un mumyalanmış bedeninin sergilendiği mozeleyi ziyaret ettik. Ranov, mozeleden içeri girmeden önce şapkasını çıkardı ve Helen'le bana da aynı şeyi yapmamızı işaret etti. Dimitrov'un açık tabutu önünden sessiz sedasız bir şekilde geçen Bulgarlarla birlikte sıraya girdik. Dimitrov'un yüzü mumyalanmıştı, Ranov'un ki gibi gür koyu bıyıkları vardı. Kızıl Meydan'da benzeri bir mabedin içinde Lenin'in yanına konan Stalin'i düşündüm. Tanrıtanımaz kültürler de, kendi yarattıkları azizleri kutsal emanetler olarak özenle koruyorlardı işte.

Rehberimizden kurtulma isteğim, kendisinden Anton Stoichev'i bulmasını ve bir randevu almasını rica ettiğimde iyice arttı. 'Bay

Stoichev bir halk düşmanıdır,' dedi sevimsiz sesiyle. 'Onu neden görmek istiyorsunuz?' Sonra beklenmedik bir şekilde, 'Eğer arzu ediyorsanız elbette bunu ayarlarım. Artık üniversitede ders vermiyorum... dini görüşleri yüzünden gençlerimizi ona emanet edemeyiz. Ama çok ünlüdür, onu herhalde bu yüzden görmek istiyorsunuz.'

'Ranov'a ne istersek yapmasını emretmişler,' dedi Helen. Otele girerken bir an yalnız kalmıştık. 'Ama neden? Neden bunun iyi bir fikir olduğunu düşündüler?' Korku içinde birbirimize baktık.

'Keşke bilebilseydim,' dedim.

'Burada çok dikkatli olmamız lazım.' Helen'in yüzü ifadesiz, sesi alçaktı, onu herkesin ortasında öpmeye cesaret edemedim. 'Şu andan itibaren bilimsel ilgi alanımızın dışına çıkabilecek hiçbir şey söylememek konusunda anlaşalım, bunları da onun önünde mümkün olduğu kadar az konuşalım.'

'Anlaştık.'

“SON YILLARDA, kendimi sık sık Anton Stoichev’in evini ilk gördüğüm anı düşünürken yakaladım. Belki de üzerimde böylesine derin bir etki yaratmasının nedeni, Sofya ile şehir dışında kendi elleriyle yaratmış olduğu cennet arasındaki karışıklıktı, ya da belki bu kadar sık hatırlıyor olmamın nedeni Stoichev’in bizzat kendisinin çok özel bir şahsiyet olmasıydı. O evin kapısından içeri girdiğim anda, bu buluşmanın Rossi’yi arayışımızda bir dönüm noktası oluşturacağını, tuhaf bir heyecanla sezmiştim.

Çok sonraları, Bizans döneminde Konstantinopolis’in duvarlarının dışında uzanan manastırlarda ve tapınaklarda yaşayanların, şehirde yayınlanan fermanlardan kaçınanlar olduğunu, bu şekilde şehrin duvarlarının ardında korunmamakla birlikte, baskıcı devlet yönetiminden kurtulduklarını okuduğumda da Stoichev’i düşündüm... bahçesini, elma ve kiraz ağaçlarının altında, bahçenin en dibine yerleştirilmiş olan o beyaz evi, ağaçların yeni sürgün yapraklarını, mavi arı kovanlarını, dış dünya ile arasına yerleştirdiği o iki kanatlı tahta kapıyı, havadaki sessizliği ve o adanmışlık havasını, o temkinli geri çekilişi düşündüm.

Ranov’un arabasından yükselen toz bulutu daha inmeden, bahçe kapısının önündeydik. Kapının eski kolunu ilk indiren Helen oldu. Ranov bizim tarafımızdan getirilmiş bile olsa burada görünmeyi sanki hiç istemiyormuş gibi arkadan sağına soluna bakarak geliyordu, garip bir şekilde toprağa kök saldıgımı hissettim. Bir an, sabah rüzgârıyla titreşen yapraklara ve arılara, hiç beklenmedik bir korkuyla hipnotize olmuş gibi baktım. Stoichev, dedim, belki de her şeyin sonu, bu son çıkmaz sokak artık, bu durumda, hiçbir yere varmayan uzun bir yolu katederek memlekete döneceğiz. Bunu hayalimde binlerce kez canlandırmıştım. Sofya veya İstanbul’dan New York’a sessiz sedasız uçuş... Turgut’u bir kez daha görmek isterdim doğrusu... sonra eve dönüp Rossi’siz hayatımı yeniden düzenleyiş,

nerede olduğuma dair sorulara cevap vermek, bu kadar uzun süre ortadan kaybolmanın bölümde yarattığı sorunlarla başa çıkmak, Hollandalı tacirler –huzurlu, monoton insanlar– üzerine tezimi, yani bir danışmanın yönlendirmesiyle bitirmek ve Rossi'nin çalışma odasının kapısını kapatmak. Ayrıca, hâlâ devam eden soruşturma nedeniyle, polis tarafından sorguya çekileceğim için de o kapıyı kapatmaktan korkuyordum. 'Eee... Bay Paul değil mi? Danışmanınızın kayboluşundan iki gün sonra yolculuğa çıkmışsınız galiba.' Sonra küçük bir meraklı topluluğunun katıldığı anma töreni ve Rossi'nin çalışmalarının, telif haklarının ve mallarının ne olacağı sorusuyla eninde sonunda baş başa kalma.

Eve, avcumun içinde Helen'in eliyle dönecek olmak büyük bir huzurdu elbette. Ona bu dehşet dolu anlar bittikten sonra evlenme teklif etmek istiyordum. Önce eğer becerebilirimsem biraz para biriktirecek, sonra onu Boston'a ailemle tanıştırmaya götürecektim. Evet, memlekete onunla el ele dönecektim ama ne yazık ki, kızını isteyebileceğim bir baba yoktu ortada. Helen kapıyı açarken, onu elemli bir ifadeyle seyrettim.

Kapının iç kısmında, Stoichev'in evi yarısı çiçek bahçesi yarısı da meyve bahçesi olarak düzenlenmiş bir arazinin içine yumuşacık batmıştı sanki. Evin temel kısmında, beyaz sıva ile birbirine yapıştırılmış kahverengi gri taşlar kullanılmıştı. Bu taşların daha sonra granit olduklarını ve bütün eski Bulgar yapılarında bunların kullanıldığını öğrenecektim. Temel duvarlarının üstü tuğlayla örülmüştü, sanki kuşaklardır güneş ışıklarıyla yıkanmışçasına yumuşacık, altın-kırmızı bir tuğlaydı bu. Çatı kırmızı seramik kiremitlerle kaplanmıştı ve yer yer harap durumdaydı. Ev, sanki vaktiyle topraktan kendi kendine çıkmıştı, şimdi de yine kendi kendine batıyordu ve ağaçlar da bu olayı gölgelemek için bitmişlerdi orada. Birinci katın bir tarafında uzanan bir kanat vardı, öteki tarafta asma yapraklarıyla sarılmış bir kameriyenin önünde açık renkli güller uzanıyordu. Kafesin altında tahta bir masa ve dört tane kaba sandalye vardı, yaz ilerledikçe asma yapraklarının nasıl güzel bir gölge yapacağını düşündüm. Bahçenin ötesine, elma ağaçlarının altına, iki tane arı kovanı konulmuş, onların yanına son derece özenli bir sebze bahçesi yapılmıştı. Havada lavanta, taze ot ve kavrulmuş soğan kokusu vardı. Birileri

buralara özenle bakıyordu. Stoichev'i tıpkı bir keşiş gibi, eğilmiş sebze bahçesini çapalarken gözümün önüne getirmeye çalıştım.

Ardından içeriden bir şarkı duyuldu, şarkı çatlak bacadan ve pencerelerden yayılıyordu sanki, bir münzevinin bariton sesi değildi bu; tatlı, güçlü, kadınsı bir ses neşeli bir şarkı söylüyordu, hatta elinde sigarasıyla yanımda duran Ranov bile ilgilenmiş görünüyordu. 'İzvinete,' diye seslendi. 'Dobar Den!' Şarkı birden sustu ve bunu bir şeyin kapanması gibi bir ses izledi. Stoichev'in evinin ön kapısı yarı açıldı ve genç bir kadın sert, sanki hayatta duymayı en son beklediği şey kapının çalınmasıymış gibi bir ifadeyle bize baktı.

Bir adım öne ilerlemek istedim ama Ranov şapkasını çıkararak, başını sallayarak, eğilerek Bulgarca bir sürü şey söyleyerek beni durdurdu. Genç kadın, elini yanağına koydu, Ranov'a bana mesafeli gibi gelen bir merakla baktı. Dikkatle baktığımda, sandığım kadar genç olmadığını fark ettim, ama varlığından fışkıran enerji ve canlılık bana dışarıda gördüğüm küçük sebze bahçesinin ve mutfaktan taşan yemek kokusunun yaratıcısının o olduğunu söylüyordu. Saçları yuvarlak yüzünden geriye taranmıştı, alnında koyu bir ben vardı. Gözleri, ağzı ve çenesi güzel bir çocuğunki gibiydi. Beyaz bluzuyla mavi eteğinin üstüne önlük takmıştı. Bizi keskin ama masum gözleriyle tepeden tırnağa süzdü, hızlı hızlı sorduğu sorular karşısında Ranov'un cüzdanını açtığını ve ona bir kart gösterdiğini gördüm. Stoichev'in ister kızı olsun ister hizmetçisi –acaba komünist ülkelerde emekli profesörler hizmetçi tutabiliyorlar mıydı?– aptal değildi. Ranov, çekici görünmek için hiç alışmadığımız bir şekilde uğraşıyordu, bize gülümseyerek döndü ve kadını takdim etti. 'Bu bayan İrina Hristova,' diye açıkladı elimizi uzatırken, 'Profesör Stoichev'in yuvası.'

'Yuva mı?' Bir an bunun bir metafor olup olmadığını düşündüm.

'Kızkardeşinin kızı,' dedi Ranov. Yeni bir sigara yaktı ve İrina Hristova'ya da ikram etti. Genç kadın başını bir aşağı bir yukarı sallayarak ikramı geri çevirdi. Ranov, bizim Amerika'dan geldiğimizi söyleyince gözlerini kocaman kocaman açtı ve bize dikkatle bakmaya başladı. Sonra güldü, bunun ne demek olduğunu hiçbir zaman anlayamadım. Ranov tekrar yüzünü astı –herhalde birkaç dakikadan fazla memnun olabilme yeteneğine sahip değildi– ve bizi içeri davet etti.

Evin içi de beni şaşırttı. Dışarıdan bakıldığında eski ve tatlı bir çiftlik evi gibi görünüyordu. İçerisi ise karanlık bir müzeydi adeta. Kapı şömineli bir odaya açılıyordu, güneş ışığı şöminenin taşlarına düşüyordu. Mobilyalar –koyu renkli, bol oymalı aynalı büfeler, saraydan çıkma sandalye ve kanepeler– son derece çekiciydi gerçi, ama Helen’in hayranlık dolu mırıltıları ile benim dikkatimi de duvarlara asılmış olan ender bulunan halk dokumaları ve ilkel resimler çekti... özellikle de ikonlar. Aralarından bazıları Sofya kiliselerinde bulunan ikonlardan bile daha güzeldi. Işıklı gözlü, ince dudaklı Madonna’lar, hüznü bakışlı azizler, etrafı yaldızlı ya da dövme gümüşten büyüklü küçüklü çerçeveleriyle duvara asılmıştı. Parlak, duman renkli, eskimiş renklerin yansıdığı yüzeyine geometrik şekiller dokunmuş örtü ve önlükler, küçük yuvarlak nakışlı eşarplar her yerdeydi. Helen bana bir yeleği gösterdi, yeleğin her iki yanına yatay cepler dikilmişti. ‘Kurşunlar için,’ dedi sadece.

Yeleğin yanına bir çift hançer asılmıştı. Bu yeleği kimin giydiğini sormak istedim, kurşunlar kimindi, hançerleri kim taşıyordu. Duvarda asılı rengârenk nesnelerin altındaki seramik kaplara koyulmuş olan güller ve yeşillikler bu solgun hazinenin yanında sanki doğaüstü bir canlılık kazanmıştı. Yerler pırıl pırıl cilalanmıştı. Sanırım ileride bu odaya benzer bir başkası daha vardı.

Ranov da çevresine bakıyordu, artık yüzünü iyice asmıştı. ‘Bana sorarsanız Profesör Stoichev’e ulusal varlığımızdan biraz fazlasını vermişler. Bunlar halkın yararı için satılabilir.’

İrina ya İngilizce anlamıyordu ya da cevap vermeye tenezzül etmedi, arkasını döndü ve bizi odadan çıkararak dar merdivenlere yöneltti. Yukarıda ne bulmayı beklediğimi hiç bilmiyordum. Belki de yukarıda içi çöp dolu bir sığınak ya da yaşlı profesörün kış uykusuna yatmış olduğu bir mağara falan bulacaktık, ya da diye düşündüm belki de düzgün, temiz bir çalışma odası. Profesör Rossi’nin de fırtınalı ve karmaşık aklını düzgün ve temiz odası gizliyordu. Kafamın içinde yarattığım bütün bu görüntüler, merdivenlerin başındaki kapı açıldıktan ve ufak tefek ama dimdik beyaz saçlı bir adam merdivenlerden inmeye başladıktan sonra yok oldu. İrina ona doğru koştu, iki elini yakaladı ve içine kahkahalar karıştırdığı akıcı bir Bulgarca ile bir şeyler söyledi.

Yaşlı adam bize doğru döndü, sakın, sessiz yüzü derinlere çekil-

mişti, bu yüzden yüzü bize dönük olduğu halde sanki yerde bir şeye bakıyormuş gibi geldi bana. Bir adım ilerledim ve elimi uzattım. Uzattığım eli ciddi bir ifadeyle sıktı, sonra Helen'e dönüp onunkini de sıktı. Son derece terbiyeli, resmi ve saygındı, ancak buna saygınlıktan çok vakar diyebilirdik. Koyu renk gözlerini Helen'le benim üstümde dolaştırdıktan sonra, arkamızda bu sahneyi seyretmekte olan Ranov'a döndü. Ranov da yanımıza geldi ve elini sıktı. .. himaye eder gibi, diye düşündüm, rehberimizden her geçen dakika daha az hoşlanmaya başlamıştım. Bütün kalbimle gitmesini, Profesör Stoichev ile yalnız konuşabilmeyi diliyordum. Ranov sırtımıza sinek gibi yapışmışken Stoichev'le doğru dürüst konuşup konuşamayacağımızı, ondan bir şey öğrenip öğremeyeceğimizi merak ediyordum.

Profesör Stoichev yavaşça dönerek bizi odasına aldı. Bu oda, evin üst katındaki odalardan biriydi. Ancak hâlâ merak ederim, oraya daha sonraki gidişlerimizde de, evin sakinlerinin nerede yattıklarını bir türlü anlayamamıştım. Görebildiğim kadarıyla, evin üst katında, dar ve uzun bir oturma odası ve buna açılan birçok küçük oda vardı. Öteki odaların kapıları aralıktı, yeşil ağaçlardan süzülerek pencerelerden giren gün ışığı, sayısız kitap sırtını, duvarlara ve yerdeki tahta sandıklara yerleştirilmiş ya da masaların üstüne dizilmiş kitapları okşuyordu. Bunların arasında, her şekilde ve büyüklükte belgelerin konulduğu raflar vardı, belgelerin büyük bir çoğunluğunun çok eski olduğu bir bakışta anlaşıyordu. Burası Rossi'nin düzenli çalışma odası gibi değildi. Daha çok, darmadağın bir laboratuvara, bir koleksiyoncunun belleğinin içine benziyordu. Her yerde, güneş ışığının tirşeden, eski deriden işlemeli ciltleri, yaldızlı süslemeleri, kıvrılmış sayfaları aydınlattığını gördüm, kırmızı, kahverengi, kemik rengi muhteşem binlerce kitap, levhalar, elyazmaları çalışkan bir dağınıklıkla yayılmıştı. Hiçbir şey tozlu değildi, hassas şeylerin üstüne kesinlikle ağır cisimler konmamıştı. Bunca eski kitap ve belge Stoichev'in odasında her yere yayılmış olduğu halde, kendimi her şeyin çok da düzenli, titiz ve metodik yerleştirildiği bir müze ortamında hissetmedim.

Oturma odasının duvarında ilkel, boyalı bir harita asılıydı, hayretle deri üstüne yapılmış olduğunu gördüm. Yaklaşıp bakmaktan kendimi alamadım. Stoichev gülümsedi. 'Beğendiniz mi?' diye sordu. '1150 yılında Bizans İmparatorluğu'nu gösteriyor.' İlk kez konuşuyordu.

‘Yani Bulgaristan hâlâ imparatorluk sınırları içindeyken,’ dedi Helen düşünceli bir sesle.

Stoichev ona baktı, memnun olmuşu. ‘Evet, sanırım bu harita Venedik ya da Cenova’da çizilmiş ve imparatora ya da saraydaki yüksek görevlilerden birine armağan olarak Konstantinopolis’e getirilmiş. Bu bir arkadaşımın benim için yaptığı bir kopya.’

Helen gülümsedi, düşünceli bir şekilde çenesine dokundu. Sonra adeta Stoichev’e göz kırpar gibi konuştu. ‘İmparator Manuel I. Comnenus zamanında herhalde.’

Ben şaşkına dönmüştüm, Stoichev de hayretle bakıyordu. Helen güldü. ‘Bizans benim en büyük hobim,’ dedi. Yaşlı tarihçi gülümsedi, sonra birden, tıpkı bir saraylı gibi Helen’in önünde eğildi. Çalışma odasının ortasında duran masanın etrafındaki sandalyeleri gösterdi, hepimiz oturduk. Oturduğum yerden evin arka bahçesini görebiliyordum, bahçe bir orman kenarına kadar uzanıyordu, ağaçlar meyve vermeye başlamıştı bile. Pencereler açıldı, kovanadaki arıların vızıltısı bize kadar geliyordu. Bütün bunlar Stoichev için ne kadar hoştur kimbilir diye düşündüm, sürgünde olsa bile, bunca kitabın ve elyazmasının ortasında oturup bahçeden gelen sesleri dinleyerek okuyup yazıyor. Ne devletin demirden pençesi, ne de bürokrasinin sevimsizliği ulaşıyor ona. Eğer işler görüldüğü gibiyse bu şanslı bir mahpusluk, insan böyle bir şeye gönüllü olabilir doğrusu.

Stoichev, yüzlerimize dikkatle baktığı halde epeyce bir süre bir şey söylemedi. Acaba, dedim, bizim buraya neden geldiğimizi mi düşünüyor, yoksa kim olduğumuzu mu? Birkaç dakika bekledikten sonra konuşmayacağını anlayınca, ben konuştum. ‘Profesör Stoichev,’ dedim, ‘lütfen sizi böyle rahatsız ettiğimiz için bağışlayın bizi. Size ve yeğeninize ziyaretimize izin verdiğiniz için çok teşekkür ederiz.’

Masanın üstüne koymuş olduğu ellerine baktı –lekeli, ince ve biçimli parmakları vardı– sonra bakışlarını bana çevirdi. Gözleri, söylediğim gibi, iri ve kapkaraydı, adeta bir delikanlının gözleri gibi, oysa sinekkaydı tıraş edilmiş yüzü oldukça ihtiyardı. Normalden epeyce büyük kulakları, güzelce taranmış bembeyaz saçlarının ortasından fışkırıyordu, pencereden sızan güneş ışığında, kulakların kenarları pembeleşmiş ve tavşan kulağına benzemişti. Nezaket-

le sertliğin karışımı bakışlarında yine bir hayvanı hatırlatan bir şeyler vardı. Dişleri sarı ve çarpıktı ve tam ortadakilerden bir tanesi altın kaplanmıştı. Ancak dişlerinin hepsi yerindeydi, yüzü gülümsemediğinde değişiyordu, o hayvansı ifadesi gidiyor ve yerine bir insan geliyordu. Muhteşem bir yüzdü bu, gençliğinde mutlaka olağandışı bir pırıltısı vardı, müthiş ve dayanılmaz bir yüz olduğu muhakkaktı.

Stoichev artık gülümsüyordu. Helen'le ben de gülümsedik. İrina'nın gamzeleri ortaya çıkmıştı, ikonlardan birinin –Aziz George'du yanılmıyorsam– altında bir sandalyede oturuyordu; aziz, mızrağını aç bir ejderhaya saplamıştı. 'Beni görmeye gelmenize gerçekten çok memnun oldum,' dedi Stoichev. 'Pek fazla ziyaretçimiz olmuyor, hele İngilizce konuşan ziyaretçiler çok ender. Sizinle İngilizce konuşabildiğim için çok memnun oldum. İngilizcem pek iyi değil korkarım ama.'

'İngilizceniz mükemmel,' dedim. 'Eğer sormamda bir sakınca yoksa, nerede öğrendiniz acaba?'

'Elbette ki yok,' dedi Profesör Stoichev. 'Gençliğimde yurtdışında eğitim görme şansım oldu, bazı çalışmalarımı da Londra'da yaptım. Size hangi konuda yardım edebilirim acaba, yoksa sadece kütüphanemi mi görmeye geldiniz?' Konuya o kadar ani girdi ki, beni şaşırttı.

'Her ikisi de,' dedim. 'Kütüphanenizi görmeyi çok istedik tabii ama yaptığımız araştırma için size bazı sorular da sormak istiyorduk.' Doğru kelimeleri bulmak için durakladım. 'Bayan Rossi de ben de, ülkenizin ortaçağ tarihi ile çok yakından ilgiliniz, ben doğrusu gerekenden çok az şey biliyorum, ancak yazmakta olduğumuz şey için...' teklemeye başlamıştım, çünkü Helen'in bana uçakta verdiği kısa bilgi dışında Bulgaristan tarihi ile ilgili hiçbir şey bilmiyordum, uçakta öğrendiğim şey de o kadar azdı ki, ülkesinin geçmişini böylesine iyi koruyan bir adamın karşısında bunları söylemek gerçekten büyük ayıp olacaktı. Ayrıca bu adamla konuşmak istediğimiz konu son derece kişisel ve mahremdi, hem bu konuyu masada oturmuş sevimsiz sevimsiz bize bakmakta olan Ranov'un önünde konuşmak istemiyordum.

'Demek ortaçağ Bulgaristan'ı ile ilgilisiniz,' dedi Stoichev, bana o da Ranov'a göz ucuyla bakmış gibi geldi.

tan'ında manastır hayatı ile ilgileniyoruz, hem araştırıyor, hem de yazmayı düşündüğümüz makale için malzeme toplamaya çalışıyoruz. Özellikle de geç ortaçağ döneminde Bulgaristan'daki manastırlarda yaşamı araştırıyoruz, ayrıca Bulgar hacılarının diğer memleketlere yaptıkları yolculukların rotaları ilğimizi çekiyor.'

Stoichev'in yüzü aydınlandı, duyduklarından çok memnun olmuşa benziyordu. 'Bu gerçekten iyi bir konu,' dedi. Ötelere doğru baktı, herhalde zamanın kuyusundan bir şeyler çıkarmaya çalışıyordu, ona sorduğumuz dönemi belki de herkesten daha iyi görebiliyordu. 'Yazmak istediğiniz belli bir konu var mı peki? Size yararlı olabilecek elyazmalarım mevcut, eğer isterseniz, kütüphanemde çalışmanıza memnuniyetle izin veririm.'

Ranov sandalyesinde kıpırdadı. Bizi izliyor olmasından ne kadar rahatsız olduğumu bir kere daha düşündüm. Şükür ki, onun dikkati şu anda İrina'nın profiline yönelmişti. 'Evet,' dedim, 'on beşinci yüzyıl ya da on beşinci yüzyılın sonu üzerinde yoğunlaştık daha çok. Bayan Rossi o dönemi kendi ailesinin anayurdu açısından oldukça iyi incelemiş...'

'Romanya,' dedi Helen. 'Ancak Macaristan'da büyüdüm ve eğitimimi de orada yaptım.'

'Ah evet... demek komşumuzsunuz.' Profesör Stoichev Helen'e döndü ve kibarca gülümsedi. 'Budapeşte Üniversitesi'nden misiniz peki?'

'Evet,' dedi Helen.

'Acaba arkadaşımı tanır mısınız? Adı Profesör Sandor.'

'Ah evet, tarih bölümümüzün başkanıdır. Çok yakın dostumdur kendisi.'

'Bu çok güzel... çok güzel,' dedi Profesör Stoichev. 'Eğer kendisini görürseniz en sıcak selamlarımı iletin lütfen.'

'İletirim elbette.' Helen ona gülümsedi.

'Peki başka kim vardı? Galiba oradan başka kimseyi tanımıyorum. Ama sizin adınız Profesör, çok ilginç, bu ismi biliyorum ben. Amerika Birleşik Devletleri'nden...' Önce bana döndü, sonra tekrar Helen'e baktı, Ranov'un dikkatinin bize yöneldiğini fark ederek rahatsız oldum. 'Rossi adlı çok ünlü bir tarihçi vardır. Akrabası mısınız yoksa?'

Hayretler içinde Helen'in yüzünün pembeleştiğini gördüm, her-

halde dedim, hâlâ bu konuyu açıkça konuşmaya hazır değil, ya da hâlâ bazı kuşkuları var, ya da Ranov'un yeniden bizimle ilgilenmeye başladığını o da fark etti. 'Evet,' dedi kısaca. 'Babam olur. Bartholomew Rossi.'

Herhalde, dedim, Ranov'un iyice kafası karışmıştır artık, İngiliz bir tarihçinin kızı aslının Romen olduğunu iddia ediyor, üstelik Macaristan'da büyümüş ve okumuş. Aklına böyle bir soru geldiyse bile kendine sakladı. 'Evet, adı buydu. Çok iyi kitaplar yazmıştır... konuları da çok geniştir!' Alnına vurdu. 'Bazı makalelerini okuduğumda ne kadar iyi bir Balkan tarihçisi demiştim, sonra baktım ki bu alanı terk etti ve başka konularda yazmaya başladı.'

Stoichev'in Rossi'yi tanınması ve hakkında iyi şeyler düşünmesi beni rahatlatmıştı, böylece gözünde değer kazanabilirdik. 'Evet kesinlikle,' dedim. 'Aslında Profesör Rossi hem Helen'in babası hem de benim danışmanım....Tezimi onun danışmanlığında yazıyorum.'

'Ne kadar şanslısınız.' Stoichev damarlı ellerini üst üste koydu. 'Sizin tez konunuz nedir acaba?'

'Şeyy,' diye başladım, bu sefer kızarma sırası bana gelmişti. Ranov'un yüzümdeki bu renk değişikliğini fark etmediğini umuyordum. 'On yedinci yüzyılda Hollandalı tacirlerle ilgili'

'Enteresan,' dedi Stoichev. 'Gerçekten de çok ilginç bir konu. Peki sizi Bulgaristan'a hangi rüzgâr attı?'

'Çok uzun bir hikâye,' dedim. 'Bayan Rossi ile birlikte Bulgaristan'la, fetihten sonra İstanbul'da kalmış olan Ortodoks toplumu arasındaki ilişkileri inceliyoruz. Her ne kadar böylece tez konumdan uzaklaşmış olsam da, bu konuda bazı makaleler yazmayı düşünüyoruz. Ayrıca, Budapeşte Üniversitesi'nde, Türk işgali altında Romanya konusunda bir konferans verdim.' Bunun bir yanlışı olduğunu hemen fark ettim. Belki de Ranov, bizim Budapeşte'ye gitmiş olduğumuzdan habersizdi. Helen gayet rahattı bu yüzden devam ettim. 'Araştırmamızı burada, Bulgaristan'da tamamlamak istiyoruz, sizin bize yardımcı olabileceğinizi düşündük.'

'Elbette,' dedi Stoichev sabırlı bir ifadeyle, 'on beşinci yüzyılda ortaçağ manastırlarında ve hacı yollarında en çok neyin ilginizi çektiğini söylerseniz, belki size daha iyi yardım ederim. Bulgaristan tarihinin en ilginç dönemlerinden biridir. Biliyorsunuz 1393 yılından sonra ülkemizin büyük bir kısmı Osmanlı idaresine girdi, ancak

Bulgaristan'ın bazı bölgeleri on beşinci yüzyıla kadar fethedilemedi. Ulusal kültürümüz o dönemde manastırlarda saklanmıştır. Manastırlarla ilgilendiğinize çok memnun oldum, zira manastırlar Bulgar tarih mirasının en zengin parçasıdır.' Durakladı ve ellerini çözdü, verdiği bilginin bizim üstümüzdeki etkisini ölçmek istiyordu sanki. 'Evet,' dedim. Bu işin başka çaresi yoktu. Araştırmamızla ilgili bazı şeyleri Ranov'un önünde konuşmak zorunda kalacaktık. Şimdi ona çıkmasını söylesem, zaten derhal buraya geliş amacımızdan kuşulanacaktı. Tek umudum, sorularımızı anlayamayacağı kadar bilimsel ve kişisel olmaktan çıkararak sormaktı. 'Biz on beşinci yüzyılda İstanbul'daki Ortodoks Cemaati ile Bulgaristan manastırları arasında bir ilişki olduğuna inanıyoruz.'

'Evet, bu elbette ki doğru,' dedi Stoichev, 'özellikle de Bulgaristan kilisesi Fatih Sultan Mehmet tarafından Konstantinopolis Patrikliği'ne bağlandıktan sonra. Bundan önce, bizim kilisemiz bağımsızdı. Patrik Veliko, Trnovo'da bulunuyordu.'

Bu adamın bilgisine ve muhteşem kulaklarına karşı içimden bir şükran dalgası yükseldi. Benim yorumlarım ne kadar budalaca olursa olsun, o yine de dikkatli ve sakıngan bir şekilde de olsa, cevaplandırıyordu.

'Kesinlikle,' dedim. 'Özellikle ilgilendiğimiz şeyse... bir mektup bulduk da... yani geçenlerde İstanbul'daydık. -Ranov'a bakmamaya çalışıyordum- 'Bulgaristanla ilgili olduğunu sandığımız bir mektup bulduk. Bir keşiş grubu, Konstantinopolis'ten, Bulgaristan'da bir manastıra gidiyorlar. Biz makalemizin konusu açısından, amaçlarıyla ilgileniyoruz, bu yüzden Bulgaristan'daki izlerini bulmak istiyoruz. Belki de hacıydılar, bundan pek emin değiliz.'

'Anladım,' dedi Stoichev. Gözleri şimdi eskisinden daha ışıklıydı. 'Mektupta tarih var mı acaba? Mektubun içeriğinden biraz daha söz eder misiniz? Kimin yazdığını biliyor musunuz? Mektup kime yazılmış? Bunları biliyor musunuz acaba?'

'Elbette,' dedim, 'aslında, yanımızda bir kopyası var. Mektubun orijinali Slavca, İstanbul'da bir keşiş bizim için kopyasını çıkardı. Mektubun orijinali aslında İstanbul'da devlete ait olan II. Mehmet arşivinde bulunuyor. Belki mektubu kendiniz okumak istersiniz.' Çantamı açtım ve kopyayı çıkardım, ona uzattım, Ranov'un mektubu görmek istememesi için dua ettim içimden.

Stoichev mektubu aldı, satırları takip eden gözlerinin parladığını gördüm. ‘İlginç,’ dedi, mektubu masanın üstüne bıraktığını üzülerek gördüm. Belki de bize yardım etmek gibi bir niyeti yoktu, çünkü mektubu okumamıştı bile. ‘Canım,’ dedi yeğenine dönerek, ‘konuklarımıza yiyecek ve içecek bir şeyler ikram etmeden, bu eski mektupları okumaya başlamasak daha iyi olmaz mı? Bize yiyecek bir şeyler ve *rakiya* getirsen.’ Ranov’a doğru bakarak terbiyeli bir ifade ile başını salladı.

İrina hemen yerinden kalktı, gülümseyerek, ‘Elbette dayıcığım,’ dedi güzel bir İngilizceyle. Bu evde sürprizlerin sonu gelmiyor bir türlü, diye düşündüm. ‘Biriniz tepsileri merdivenlerden çıkartmama yardım edebilir mi acaba?’ Berrak gözleriyle Ranov’a gözücuyla bakınca adam hemen yerinden kalktı ve saçlarını düzeltti.

‘Ben hanımefendiye memnuniyetle yardımcı olurum,’ dedi. İkisi birlikte aşağıya inmeye başladılar. Ranov merdivenlerden gürültüyle inerken İrina onunla Bulgarca sohbet ediyordu.

Kapı arkalarından kapanır kapanmaz, Stoichev öne doğru eğildi ve mektubu hızla okumaya başladı. Okumayı bitirdiğinde bize baktı. Yüzü tam on yıl gençleşmişti, ama aynı zamanda da gerilmişti. ‘Bu çok ilginç,’ dedi alçak sesle. Yerimizden kalktık, yanına oturduk. ‘Bu mektubu gördüğüme çok hayret ettim,’ dedi.

‘Evet,’ dedim heyecanla, ‘ne anlama geldiğini tahmin edebilecek misiniz acaba?’

Stoichev’in gözleri büyümüştü, bakışı imalıydı. ‘Bakın,’ dedi. ‘Keşiş Kiril’in mektuplarından bende de var.’”

PERPIGNAN otobüs durağını çok iyi hatırlıyordum, bir yıl önce babamla, köyden gelecek tozlu otobüsü beklemiştik. Otobüs tekrar aynı durağa girdi, Barley ile bindik. Tozlu köy yollarından Les Bains'e yaptığımız yolculuk da bana çok tanıdık geliyordu. Meydanları çınar ağaçları ile çevrelenmiş kasabalardan geçtik yine. Ağaçlar, evler, tarlalar ve eski arabalar sanki aynı tozdan yapılmıştı, sanki hepsinin üstünü açık kahverengi bir duman örtmüştü.

Les Bains'deki otel de aynen hatırladığım gibiydi, dört katlı, demir kafesli pencereli ve güller içinde. Birden babama duyduğum hasretle kavruldum, çok kısa bir süre sonra, hatta birkaç dakika sonra onu göreceğim düşüncesi ile nefesim kesilmişti sanki. Bir kez daha Barley'in önüne düştüm, ağır kapıyı iterek açtım ve çantamı, üstü mermer kaplı resepsiyona bıraktım. Ancak, resepsiyonun boyuma göre epeyce yüksek olduğunu görünce utandım birden ve resepsiyonun arkasında duran zarif yaşlı adama babamın burada kaldığını sandığımı söyledim aceleyle. Adamı geçen gelişimizden hatırlamıyordum, ama gayet sabırlı bir insandı, otelde bu isimde yabancı bir beyefendinin kaldığını, ama *le cle*'nin –anahtar– yerinde olmadığını, yani bu durumda beyefendinin dışarıda olması gerektiğini söyledi. Bize boş çengeli gösterdi. Kalbim yerinden oynadı bir an. Derken resepsiyonun arkasındaki kapı açılınca bir kez daha yerinden oynadı. Resepsiyona giren, küçük restoranda tanışmış olduğumuz şef garsondu. Aceleyle bir yerlere gidiyordu, ama yaşlı adam onu durdurup bir soru sordu, adam bana doğru döndü, *etone* dedi evet bu küçük hanım daha önce de burada kaldı, ne kadar da büyümüş, ne kadar da büyüyüp güzelleşmiş böyle... ya bu kim, arkadaşım mı?

"Kuzeni," dedi Barley.

Evet ama mösyö kıızıyla yeğeninin geleceğinden hiç söz etmemişti, ne hoş bir sürprizdi bu. Bu akşam hep birlikte orada yemek ye-

meliydik. Babamın nerede olduğunu bilen var mı acaba diye sordum, kimse bilmiyordu. Çok erken çıktı dedi yaşlı adam, herhalde sabah yürüyüşü yapıyordu. Şef, otelin dolu olduğunu ancak eğer bir oda daha gerekecekse bunu hemen halledeceğini söyledi. Acaba bavullarımızı en azından şimdilik babamın odasına koymak istemeymiydik? Babam, güzel manzaralı bir suit tutmuştu, bir yatak odası ve küçük bir salonu vardı. Şef bize hemen yiyecek bir şeyler ve kahve getirdi. Babam yakında dönerdi herhalde. Bu önerilerin hepsini sevinerek kabul ettik. Eski bir asansör bizi üst kata çıkardı.

Babamın odası, geniş ve güzeldi, eğer o hafta içinde üçüncü kez onun mahremiyetine tecavüz ettiğimi düşünmeseydim çok hoşuma gidecekti bu. Babamın bavulunu, tanıdık eşyalarını, banyodaki tıraş takımını ve ayakkabılarını görmek bana çok kötü geldi bir an. Bu eşyaları daha birkaç gün önce Oxford'da Üstad James'in evinde görmüştüm, bu benzerlik canımı acıttı.

Ancak beni asıl şaşırtan şey şuydu. Benim babam doğuştan titiz bir insandı. Yaşadığı ve çalıştığı mekânlar birer temizlik ve düzen örneğiydi her zaman. Daha sonra tanıyacağım birçok bekar, dul, boşanmış erkeğin tersine, babam hiçbir zaman yalnız erkeklerin yaptığı şeyleri yapmamıştı, cebindekileri hiçbir zaman masaların ya da büfelerin üstüne yığınlar halinde bırakmamış, giysilerini hiçbir zaman sandalyelerin ya da koltukların üstüne atmamıştı. Ben babamın eşyalarını o güne kadar gelişigüzel bir şekilde bıraktığını hiç görmemiştim. Bavulu yarı açılmış bir şekilde yatağının üstünde duruyordu, bavulu altüst etmiş ve çorapları gömlekleri ve çamaşırları yere atmıştı. İnce bez ceketini yatağın üstüne atılmıştı. Büyük bir acele içinde üstünü değiştirmiş olduğu açıktı. Kendi kendime belki de bunu babam yapmadı, belki de o yokken odasını aradılar diye düşündüm. Ama yere atmış olduğu takımı yerde sanki içinden az önce çıkmış gibi durduğu için bu düşünceden vazgeçtim. Yürüyüş ayakkabıları bavulunda her zaman koyduğu yerde değildi, ayakkabının tahtadan kalıpları yere fırlatılmıştı. Babamın çok acelesi olduğu açıkça görülüyordu.

“STOICHEV bize Keşiş Kiril’in mektubundan söz edince Helen’la birbirimize şaşkınlıkla baktık. ‘Ne demek istiyorsunuz,’ diye sordu Helen sonunda.

Stoichev Turgut’un kopyasına parmaklarıyla vurdu. ‘1924 yılında arkadaşım Atanas Angelov tarafından bana verilmiş bir elyazması var. Bunda aynı yolculuğun başka bir bölümü anlatılıyor. Buna eminim. Bu yolculuklarla ilgili başka belgelerin varlığından haberdar değildim. Aslında, dostum, bu belgeyi bana verdikten sonra aniden öldü zavalıcılık. Ama durun...’ yerinden o kadar hızlı fırladı ki, başı döndü. Helen’le hemen atılıp düşmesin diye tutmak istedik, ama bizim yardımımıza gerek kalmadan kendiliğinden doğruldu, kendisini izlememizi işaret ederek küçük odalardan birine girdi, yerdeki kitap yığınlarına basmamaya gayret ederek onu izledik. Raf-ları taradı ve sonunda bir kutuya uzandı, kutuyu benim yardımımıla raftan indirdi. Bu bir kurdele ile bağlanmış karton bir kutu idi. Kutuyu masaya getirdi ve heyecanlı gözlerimizin önünde açtı. Kutudan çıkardığı belge öylesine eskiydi ki, gözlerimizin önünde dağılacak diye korktum. Sanki hipnotize olmuş gibi belgeye uzun uzun baktı sonra içini çekti... ‘İşte orijinali bu, imza...’

Eğildik, ve belgenin alt kısmında, ellerim ve ayaklarım heyecandan uyuşarak, güzel bir elyazısıyla Kiril alfabesiyle yazılmış ismi okudum –Kiril– ve yıl: 6985. Helen’e baktım, dudaklarını ısırıyordu. Keşişin solgun ismi tamamen gerçektir. Yani tıpkı bizim gibi bir zamanlar yaşamıştı, bu parşömenin üstüne, sıcak ve yaşayan elle bir şeyler yazmıştı.

Stoichev, her allahın günü bu kadar eski belgelerin arasında yaşadığı halde, en az benim kadar büyülenmiş gibi bakıyordu. ‘Bulgarcaya tercüme etmiştim,’ dedi bir süre sonra, bir başka sayfa çekti. Pelür kâğıdına daktilo ile yazılmış bir kopyaydı bu. Oturduk. ‘Siz okumaya çalışacağım.’ Boğazını temizledi ve bir zamanlar tercü-

me etmiş olduğu mektubu bir de bizim için ağır ağır tercüme etmeye başladı.

Haşmetli Efendim Başrahip Eupraxius,

Senin bilgeliğinin sayesinde bana verilmiş olan görevi yerine getirmek üzere kalemi elime aldım, sana görevimiz sırasında yaşadıklarımızı bir bir buraya yazıyorum. Tanrının yardımıyla senin bize verdiğin bu görevi yerine getireceğiz. Bu gece senden iki günlük uzaklıkta Virbius yakınlarında Saint Vladimir manastırında yattık. Kutsal kardeşlerimiz senin adını duyunca bizi sevgiyle karşıladılar. Senin talimatın üzerine başrahibe bizzat gittim ve ona büyük bir gizlilik içinde görevimizin ne olduğunu anlattım, bu sırada yanımızda ne bir çömez ne de hizmetkâr bulunuyordu. Arabamızın avlunun içindeki ahıra kilitlenmesini emretti, arabanın başına manastır keşişlerinden iki, bizim grubumuzdan da iki kişiyi nöbete koyduk. Umarım, kâfir topraklarındaki yolculuğumuz boyunca herkesten bu kadar anlayış ve yardım görürüz. Emrettiğin gibi, başrahibin eline kitaplardan birini verdim ve yine senin emrin üstüne kitabı benim önümde hiç açmadan sakladı.

Atlar dağlara tırmanmaktan yorgun düştüğü için bu gece ve yarın gece burada kalacağız. Hepimiz kiliseye giderek kendimizi tazeledik ve seksen yılda bir mucizeler gösteren Bakire Meryem'e ait iki ikonun altında dua ettik. İkonlardan birinde günahkârlar için ağlayan Bakiremizin artık nadide incilere dönüşmüş olan gözyaşları hâlâ duruyordu. Bizi görevimiz sırasında koruması, düşmana başkent olan yüce şehre selamtle varmamız ve görevimizi başarmamız için dua ettik.

Baba, oğul ve kutsal ruh adına, daima senin mütevazı hizmetkârın olan.

Keşiş Kiril.

Nisan, Tanrımızın 6985. yılı

Stoichev bize mektubu okurken Helen de ben de nefes bile almıyorduk. Yavaş ve metodik bir şekilde mektubu tercüme ediyordu. Tam iki mektup arasındaki benzerlikten söz etmek için ağzımı açıyordum ki, merdivenlerde duyduğumuz bir sesle birbirimize

baktık. ‘Geliyorlar,’ dedi Stoichev alçak sesle. Mektubu kaldırdı, bizim mektubu da saklaması için ona uzattım.

‘Bay Ranov, sizin resmi rehberiniz mi?’

‘Evet,’ dedim çabucak. ‘Bizim araştırmamızla biraz fazla ilgili gibi geldi bana. Size araştırmamızla ilgili anlatmak zorunda olduğumuz daha bir sürü şey var, ama bunlar biraz özel hem de...’ durakladım.

‘Tehlikeli mi?’ diye sordu Stoichev, görkemli ve yaşlı yüzünü bize çevirmişti.

‘Bunu nasıl tahmin ettiniz?’ diye sordum hayretimi gizlemeye çalışarak. Tehlikeyi bir an bile ima etmemiştik çünkü.

‘Ah,’ başını salladı, bu iç çekişte deneyim ve pişmanlık sezdim. ‘Benim de size söylemem gereken şeyler var aslında. Bu mektupları bir daha göreceğimi hiç sanmıyordum. Bay Ranov’la mümkün olduğu kadar az konuşun.’

‘Merak etmeyin.’ Helen başını salladı, bir an birbirlerine gülümseyerek baktılar.

‘Yavaş,’ dedi Stoichev. ‘Tekrar konuşabilmek için bir fırsat yaratacağım muhakkak.’

İrina ile Ranov, yiyecek dolu tepsilerle odadan içeri girdiler. İrina masaya hepimiz için bardak ve amber renkli bir sıvıyla dolu bir sürahi bıraktı. Ranov, onun ardından ekmek ve kuru fasulye dolu tabakları yerleştirdi. Sanki ev sahibi oymuş gibi gülümsüyordu. Stoichev’in yeğenine teşekkür etmek isterdim doğrusu. Dayısını sandalyesine oturttu, ardından da bizi. Birden sabahtan beri yaşadıklarımızın beni çok acıktırmış olduğunu hissettim.

‘Lütfen buyrun, sevgili konuklarımız.’ Stoichev Bizans İmparatoru gibi eliyle masayı işaret etti. İrina bardaklarımıza içki koydu –içkinin kokusu küçük bir hayvanı rahatlıkla öldürebilirdi– Stoichev bardağını zarafetle kaldırdı, sapsarı dişlerini ortaya çıkaran gülümsemesi sıcak ve sahiciydi.

‘Dünyanın dört bir yanındaki bilim adamlarının kardeşliğine.’

Ranov hariç hepimiz kadehlerimizi hevesle kaldırdık. Ranov yüzünde ironik bir gülümsemeyle kadehini kaldırmış yüzümüze bakıyordu.

‘Bu işbirliğinizin partinin bilgisine katkıda bulunması ve halka yararlı olması dileğiyle,’ dedi, bana doğru hafifçe eğilerek. İştahımı

kaçırmayı başarmıştı işte, acaba öylesine mi konuşmuştu yoksa partinin bilgisine bizim bildiğimiz bir şeyle katkıda bulunmayı mı düşünüyordu? Ben de ona doğru eğildim ve *rakiyamı* kaldırdım. Bu içkiyi kafama dikmekten başka çarem olmadığına karar vermiştim, boğazımdaki üçüncü derece yanık bir süre sonra yerini hoş bir duyguya bıraktı. Fazla içmeyeyim, diye düşündüm, Ranov'u bile sevmeye başlayacağım sonunda.

'Bizim ortaçağ tarihimizle ilgilenen birileriyle tanışmak beni çok memnun etti,' dedi Stoichev bana. 'Belki de Bayan Rossi ile ortaçağ kişiliklerimizi onurlandırdığımız bayramımıza katılmak istersiniz. Yarın Kiril ve Methodius bayramı, bunlar büyük Slav alfabesinin yaratıcılarıdır. İngilizcede bu alfabaya Kiril alfabesi diyorsunuz, işte alfabenin adı kendisini yaratan keşişten gelir.'

Bir an bizim Keşiş Kiril'den bahsettiğini sandım ve kafam karıştı. Ancak Stoichev sözüne devam ettiğinde ne düşündüğünü ve ne kadar kurnaz olduğunu anladım.

'Öğleden sonra yazı yazmam gerekiyor,' dedi. 'Yarın öğleden sonra her yıl olduğu gibi birkaç eski öğrencimle birlikte bayram kutlaması yapacağız, eğer siz de gelerseniz size Kiril'i anlatırım.'

'Gerçekten de çok nazıksınız,' dedi Helen. 'Zamanınızı bu kadar çok almak istemeyiz, ama size katılmak bize onur verir. Bunu ayarlayabilir misiniz acaba Yoldaş Ranov?'

Yoldaş demesi Ranov'u şaşırtmıştı herhalde, çünkü bardağının üstünden Helen'e tuhaf tuhaf baktı. 'Elbette,' dedi. 'Araştırmanıza madem katkısı bulunacak, seve seve yardım ederim.'

'Çok güzel,' dedi Stoichev. 'Saat bir buçuk gibi toplanacağız. İrina bize yemekler hazırlayacak. Çok hoş bir gruptur. Tanışacağınız bakı akademisyenlerin çalışmaları ilginizi çekebilecek niteliktedir.'

Ona içtenlikle teşekkür ettik ve yemeğimizi yemeğe başladık. Helen de benim gibi *rakiyadan* uzak durmaya çalışıyordu. Sade yemeğimizi bitirir bitirmez Helen ayağa kalktı, biz de onu izledik. 'Sizi daha fazla yormayalım Profesör,' dedi elini tutarak.

'Hiç öyle şey olur mu canım?' dedi Stoichev, ama ben artık iyice yorulmuş olduğunu görüyordum. 'Yarınki görüşmemizi iple çekeceğim.'

İrina bizi ön kapıya kadar geçirdi. 'Yarın görüşürüz,' dedi gülümseyerek. Sonra başına şapkasını giymekte olan Ranov'a dönüp Bul-

garca bir şeyler söyledi. 'Çok tatlı bir kız,' dedi Ranov, arabaya doğru yürürken. Helen arkasından bana gözlerini döndürerek baktı.

Birkaç dakika yalnız kalabildiğimizde akşam olmuştu bile. Ranov, otel restoranında birlikte yediğimiz yemekten sonra çıktı. Helen'le birlikte merdivenlerden yukarı çıktık –asansör yine bozuktu– benim odamın bulunduğu koridorda biraz oyalandık, garip durumumuza rağmen tatlı dakikalardı bunlar. Ranov'un artık gitmiş olduğuna kanaat getirdikten sonra tekrar aşağı indik, otelin yakınındaki bir sokak kahvesinde, ağaçların altına oturduk.

'Bizi burada da izliyorlardır,' dedi Helen yavaşça. Metal bir masaya oturduk, çantamı dikkatle kucağıma yerleştirdim. Çantamı artık kucağımdan hemen hemen hiç indirmiyordum. Helen gülümse-di. 'Ama hiç olmazsa, odalarımızda olduğu gibi bizi dinlemiyorlar.' Üstümüzdeki yeşil dallara baktı. 'İhlamur ağaçları,' dedi. 'Birkaç ay sonra çiçek açarlar, bizim memlekette, ihlamuru çay gibi içerler, herhalde burada da öyledir. Böyle bir masada oturduğun zaman, önce masanın üstünü temizlemen gerekir, çünkü çiçekler ve polenler her yere dağılır. Bal gibi kokar, çok tatlı ve taze.' Sanki açık yeşil çiçekleri okşar gibi bir hareket yaptı elleriyle.

Elini tuttum, çevirdim, avcunun içindeki zarif çizgilere baktım. Umarım, diye düşündüm, uzun ve sağlıklı bir ömrü olur ve bunu benimle paylaşır. 'Stoichev'in elindeki mektuba ne diyorsun?'

'Şansımız yaver gidiyor galiba,' dedi düşünceli bir sesle. 'Başlangıçta tarihi bir bilmecenin parçası gibi geldi bana... muhteşem bir parça ama bize ne faydası olacak, dedim. Ama sonra Stoichev mektubumuzun tehlikeli olduğunu söyleyince, çok önemli şeyler bildiğini umut etmeye başladım.'

'Ben de aynı şeyi umuyorum,' dedim. 'Ama siyasi açıdan hassas bir malzeme olduğunu da ima etmiş olabilir, çalışmalarının çoğu gibi, çünkü kilise tarihiyle ilgili hepsi.'

'Biliyorum,' dedi Helen, 'sadece bunu ima etmiş olabilir.'

'Belki de bu yüzden bize bu konuyu Ranov'un önünde konuşmamızı tembih etti.'

'Evet, ama yarın ne kastettiğini anlayacağız.' Parmaklarını benim parmaklarımın arasından geçirdi. 'Her günü böyle bekleyerek geçirmek sana acı veriyor değil mi?'

Yavaşça başımı salladım. 'Eğer Rossi'yi tanımış olsaydın,' dedim ve sustum.

Gözlerini bana dikmişti, tokasından kurtulmuş bir tutam saç yavaşça geriye itti. Hareketi o kadar hüzünlüydü ki. 'Tanımaya başlıyorum, senin gözlerinle.'

Bir süre sonra yanımıza beyaz bluzlu bir kadın garson yanaştı ve ne içeceğimizi sordu. Helen bana döndü, 'Ne içeceksin?' diye sordu. Garson kadın, bize, yabancı bir dilde konuşan garip yaratıklara merakla bakıyordu.

'Peki ama nasıl ısmarlayacaksın?' diye takıldım Helen'e.

'Çay,' dedi beni ve kendini göstererek, 'çay lütfen, Molya.'

'Ne kadar çabuk öğreniyorsun,' dedim garson kadın gittikten sonra.

Omuzlarını silkti. 'Biraz Rusça bilirim. Bulgarca Rusça'ya çok benzer.'

Garson çaylarımızı getirdi. Helen ifadesiz bir yüzle çayını karıştırıyordu. 'Ranov'un burada olmaması ne büyük bir huzur, yarın onu yeniden göreceğimizi düşünmeye bile dayanamıyorum. O peşimizde dolaşırken araştırmamızı nasıl yapacağız bilmiyorum.'

'Yaptığımız araştırmayla ilgili kuşkuları olup olmadığını bilseydim, kendimi daha iyi hissedecektim aslında,' dedim. 'Garip olan şu, bana daha önce karşılaşmış olduğum birini hatırlatıyor sanki. Ama herhalde amnezi geçiriyorum artık, çünkü bir türlü kim olduğumu hatırlamıyorum.' Helen'in ciddi ve güzel yüzüne baktım ve o anda aklıma bir şey geldi, bilmeden bir parçasını bulmuştum sanki. Ranov'un benzeri değildi ama aklıma gelen. Herhalde, Helen'in yüzünü alacakaranlıkta gördüğüm için ve çayımı elime aldığım anda seçtiğim o tuhaf sözcük yüzünden bulmuştum. Bu aslında aklıma daha önce de gelmişti, ama bu kez artık çok açık seçikti.

'Amnezia,' dedim, 'Helen... Helen, amnezia.'

'Ne,' dedi kaşlarını çatarak, şaşırmıştı.

'Rossi'nin mektupları!' Neredeyse bağıracaktım. Çantamı o kadar aceleyle açtım ki, çayım masaya döküldü. 'Mektubu, Yunanistan'a gidişle ilgili mektubu.'

O lanet şeyi çantamın içindeki kâğıtların arasında bulmak birkaç dakikamı aldı. Sonra paragrafı buldum ve yüksek sesle Helen'e okudum. Helen'in gözleri faltaşı gibi açılmıştı sonra da şaşkınlıktan iyice karardı. 'Hani Yunanistan'a dönüşüyle ilgili mektubunu hatırlıyor musun... Girit'e gidişle, hani harita İstanbul'da elinden alın-

dıktan sonra, hani şansının iyice döndüğünü ve her şeyin kötü gittiğini anlattığı mektup.' Mektubu önüne açtım. 'Dinle şunu:

Girit tavernalarındaki yaşlı adamlar, bana kırık seramik vazoların diğer parçalarının yerini ya da büyükbabalarının dalgıçlık yaptığı sırada bulunduğu gemi batıklarının yerini anlatmaktansa, iki yüz on vampir hikâyesi anlatmaya çok daha hevesli görünüyorlardı. Bir gece bir yabancı'nın bana bir testi yerel içki ismarlamasına izin verdim, içkiye tuhaf bir şekilde amnezi adını vermişlerdi, sonuç olarak ertesi günü yatakta mide bulantısı ile geçirdim.'

'Aman Tanrım,' dedi Helen alçak sesle.

'Bir yabancı'nın bana amnezi adlı bir içki ismarlamasına izin verdim,' diye tekrarladım kimse duymasın diye sesimi iyice alçaltmıştım. 'Sence o yabancı kimdi? Rossi'nin unutmamasının nedeni bu.'

'Unutmuş...' Helen sanki bu sözcükle hipnotize olmuştu. 'Romanya'yı unutmuş...'

'... oraya gittiğini tamamen unutmuş. Hedges'a yazdığı mektuplarda, Romanya'dan Yunanistan'a gideceğini söylüyordu, orada bir arkeolojik kazıya katılacak ve para bulacaktı...'

'Annemi unutmuş,' dedi Helen duyulmaz bir sesle.

'Annemi,' diye tekrarladım. Birden Helen'in annesinin kapıda, ardımızdan bakan görüntüsü belirdi gözümde. 'Geri dönmemeyi istemediğinden değil. Birden her şeyi unutmuş. İşte bu yüzden... bu yüzden bana araştırmasını zaman zaman çok net hatırlayamadığını söyledi.'

Helen'in yüzü bembeyaz olmuş, dişleri kenetlenmiş, gözleri sertleşmiş ve yaşlarla dolmuştu. 'Ondan nefret ediyorum,' dedi yavaş bir sesle. Ve ben babasını kastetmediğini biliyordum."

“ERTESİ sabah saat tam bir buçukta Stoichev’in kapısının önündeydik. Helen, Ranov’un varlığına aldırmadan elimi sıkı sıkı tutuyordu. Ranov bile bayram havasına girmişti sanki, eskisinden daha az kaşlarını çatıyordu, koyu kahverengi bir takım giymişti. Kapının arkasından içeriden gelen konuşma ve kahkaha seslerini, odun kokusunu ve nefis yemek kokularını duyabiliyorduk. Eğer Rossi’yi aklımdan çıkarabilseydim, ben de neşelenecektim. Ama bugün içimden bir ses, her zamankinden daha çok, onu bulmaya yakın olduğumuzu söylüyordu bana. Bu yüzden de Kiril ve Methodius gününü bütün kalbimle kutlamaya hazırdım.

Bahçede, kafesin altında kadınlar ve erkeklerden oluşan bir grup toplanmıştı. İrina masanın arkasında dolaşıp duruyor ve tabaklara yemek koyuyor, bardaklara o sert amber renkli sıvıdan dolduruyordu. Bizi görür görmez, sanki çok eski dostlarıymışız gibi kollarını açarak bize doğru koştu. Benim ve Ranov’un elimizi sıktı ve Helen’i yanaklarından öptü. ‘Geldiğinize çok sevindim, teşekkür ederim,’ dedi. ‘Siz gittikten sonra dayım ne uyudu ne de yemek yedi. Ona mutlaka yemesi gerektiğini söyleyin.’ Güzel yüzü endişeliydi.

‘Lütfen merak etme,’ dedi Helen, ‘onu ikna etmek için elimizden geleni yaparız.’

Stoichev’i elma ağaçlarının altında, maiyetinin başında bulduk. Biri tahta iskemleleri daire şeklinde dizmişti buraya. Stoichev, kendinden daha genç bazı adamların ortasında daha büyük bir iskemlede oturuyordu. ‘Ah, merhaba,’ dedi, ayağa kalkmaya çalışarak. Adamlar kalkmasına yardım etmek için koştular ve bizi selamlamasını beklediler. ‘Hoşgeldiniz dostlarım, haydi diğer dostlarımla tanışın,’ eliyle çevresindekileri işaret etti. ‘İşte benim, savaştan önce ders verdiğim dönemden öğrencilerim, sağolsunlar beni ziyarete gelirler hep böyle.’ Koyu renk takımlı ve beyaz gömlekli adamların çoğu, ancak Ranov’la kıyaslandığında gençtiler. Çoğu en azından elli-

sinde gösteriyordu. Gülümsediler ve sıcak bir ifadeyle ellerimizi sık-
tılar, bir tanesi eğilerek resmi bir şekilde Helen'in elini öptü. Canlı,
koyu renkli gözlerini, altın dişlerini açığa çıkaran sessiz gülüşlerini
sevmiştim.

İrina arkamızdan geldi, anlaşıldığı kadarıyla herkese yemek ik-
ram etme derdindeydi yine. Birkaç dakika sonra kendimizi kameri-
yeye kurulmuş sofraya doğru ilerlerken bulduk, bu arada etrafa ya-
yılan enfes kokunun kaynağı anlaşılmıştı. Evin yan tarafında koca-
man bir kuzu çevriliyordu. Masanın üstü, üstüne peynir konmuş
domates ve salatalık söğüşü, dilimlenmiş patates, türlü et yemekle-
ri, kızarmış patlıcan ve soğan tabakları, altın renkli ekmek dilimle-
ri, İstanbul'da yediğimiz peynirli hamur işi ve kâse kâse yoğurtla do-
natılmıştı. İrina, tabaklarımızı ağzına kadar doldurana kadar başı-
mızda bekledi, sonra bizi arkadaki meyve bahçesine götürdü.

Bu arada Stoichev'in öğrencileri, ona içki ve yiyecek taşımak için
yarışıyorlardı, elinde bardakla yavaş yavaş yerinden kalktı. Bahçede-
ki herkes birden sessizleşti, Stoichev bardağını kaldırarak içinde Ki-
ril ve Methodius sözcüklerini seçtiğim, kendi adımla Helen'in adını
da duyduğum bir kısa konuşma yaptı. Konuşması bitince herkes
haykırmaya başladı 'Stoichev! Za zdraveto na Profesor Stoichev! Nazd-
rave!' Etrafımızdaki herkes neşeyle haykırıyordu. Herkesin yüzü
Stoichev'e dönüktü, kadehler kalkmıştı. Stoichev'in gözleri yaşlan-
dı. Rossi'yi düşündüm, üniversitede yirmici yılı onuruna yaptığımız
kutlamada nasıl da alçak gönüllü ve sakin dinlemişti övgü dolu ko-
nuşmalarımızı. Boğazım düğümlendi, başımı çevirdim. Ranov, elin-
de bir bardakla kameriyenin altına doğru yürüyordu.

Herkes yerine oturup sohbete başladığında, Helen'le birlikte
Stoichev'in yanına oturduk. Gülümsedi ve başını salladı. 'Bugün bi-
zimle birlikte olmanız ne kadar güzel. Bu benim en sevdiğim bay-
ram biliyor musunuz. Kilise takvimi, aziz günleriyle doludur. Ama
öğretmek ve öğrenmekle ilgili olduğu için benim en sevdiğim gün
budur. Slav alfabesi ve yazısı bize Kiril ve Methodius'un armağanı-
dır. Ayrıca bugün benim en sevdiğim öğrencilerim ve meslektaşla-
rım, gelip bu tarih kadar eski hocalarıyla meslektaşlarının işine ara-
vermesine neden olurlar, ve ben de bu yüzden onlara şükran duya-
rım.' Çevresine sevgi dolu bir gülümseme ile baktı ve yanında duran

meslektaşının sırtına vurdu. Hüzünle, elinin ne kadar kırılgan, incecik, hatta şeffaf olduğunu düşündüm.

Bir süre sonra Stoichev'in öğrencileri dağılmaya başladılar, kimi çevrilmekte olan kuzunun başına gitti, kimi bahçede ikili üçlü gruplar halinde sohbete başladılar. Onlar çekilince Stoichev heyecanlı bir yüzle bize döndü. 'Gelin,' dedi, 'hemen biraz konuşalım. Yeğenim Bay Ranov'u mümkün olduğu kadar oyalayacak. Size söyleyeceklerim var, ve galiba sizin de bana söyleyecekleriniz var.'

'Elbette,' sandalyemi ona yaklaştırdım, Helen de aynı şeyi yaptı.

'Her şeyden önce dostlarım,' dedi Stoichev, 'dün bana bıraktığınız mektubu tekrar okudum. İşte burada.' Mektubu göğüs cebinden çıkardı. 'Size geri veriyorum, iyi saklayın bunu. Birkaç kez üst üste okudum ve bendeki mektubu yazan kişinin kaleminden çıktığına kani oldum... Bu Keşiş Kiril her kimse mektup onun elinden çıkmış. Sizininki orijinali yok elimde elbette, ama eğer bu hatasız bir kopya ise, kompozisyon tarzı aynı, isimler ve tarihler de tamamen tutuyor. Bu mektupların aynı konuyla ilgili bir mektuplaşmanın parçaları olduğundan kuşku duymuyorum, ayrı ayrı mı gönderilmiş yoksâ başka bazı durumlar nedeniyle mi her biri bir yana dağılmış bunu bilemeyeceğiz tabii ki. Şimdi, size anlatmak istediğim başka bazı düşüncelerim de var ama önce bana araştırmamız hakkında biraz daha fazla bilgi verin. Ben sizin Bulgaristan'a sadece manastırlar hakkında bilgi toplamak için geldiğinizi pek sanmıyorum. Bu mektup elinize nasıl geçti?'

Ona bu araştırmaya başlamamızın nedenlerini açıklamamın biraz zor olduğunu, çünkü bu açıklamaların oldukça akıldışı görüneceğinden korktuğumu söyledim. 'Helen'in babası Profesör Bartholemew Rossi'nin çalışmalarını okuduğunuzu söylemişsiniz. Geçtiğimiz günlerde, son derece garip bir şekilde ortadan kayboldu.'

Stoichev'e mümkün olduğu kadar çabuk ve açık bir şekilde, ejderha kitabını buluşumu, Rossi'nin kayboluşunu, mektuplarının içeriğini, yanımızda taşıdığımız tuhaf haritaların kopyalarını, İstanbul ve Budapeşte'de yaptığımız araştırmaları, üniversite kütüphanesinde bulduğumuz *lvireanu* yazılı tahta baskıyı ve türküyü, yani Hilal Muhafızları dışında bildiğimiz ve öğrendiğimiz her şeyi anlattım. Çevremizde çok fazla kişi olduğu için çantamı açıp hiçbir şey çıkartmaya ceraset edemedim, ama ona üç haritayı ve üçüncünün, kitap-

lardaki ejderha ile olan benzerliğini anlattım. Beni müthiş bir sabır ve ilgiyle dinledi, güzel saçlarının altında kaşları çatılmış, kapkara gözleri ilgiyle açılmıştı. Sözümlü bir kez kesti, ejderha kitaplarının ayrıntılı tarifini istedi –benimkinin, Rossi’ninkinin, Hugh James’in-kinin, Turgut’un-kinin. Eski baskı ve elyazmalarıyla ilgiliengin bilgisi nedeniyle, kitapların onun fazlasıyla ilgisini çektiğini düşündüm. ‘Benimki yanımda,’ dedim, kucağımdaki çantayı göstererek.

Gözlerini benden ayırmadan, ‘Mümkün olduğu anda bu kitabı görmek isterim,’ dedi.

Ancak ilgisinin tepe noktaya ulaştığı an, Turgut ve Selim’in Keşiş Kiril’in mektupları yazdığı kişinin Eflak’taki Snagov Manastırı başrahibi olduğunu keşfettiklerini söylediğim an oldu. ‘Snagov,’ dedi fısıldayarak. Yaşlı yüzü kıpkırmızı olmuştu, bayılacağından korktum. ‘Bunu nasıl görmedim. Bu mektup benim kütüphanemde otuz yıldır duruyor.’

Bu mektubu nasıl bulduğunu ona sorabilmeyi umuyordum. ‘Gördüğünüz gibi, Keşiş Kiril’in liderliğindeki grubun Bulgaristan’a gelmeden önce Eflak’tan İstanbul’a gitmiş olduğu gayet açık,’ dedim.

‘Evet,’ diyerek başını salladı. ‘Ben mektubun hep İstanbullu keşişlerin Bulgaristan’a hacı olarak geldiklerini anlatan bir şey olduğunu düşünmüştüm. Ama hiç... Maxim Eupraxius... Snagov Başrahibi..’ Birden kafasına bir sürü düşünce hücum etmiş gibiydi, yaşlı yüzü altüst olmuştu, durmadan gözlerini kırıştırıyordu. ‘Ve şu *Îvireanu* sözcüğü, hem sizin hem de Hugh James’in bulunduğu...’

‘Anlamını biliyor musunuz?’

‘Evet, evet evladım.’ Stoichev bana görmeden bakıyordu sanki. ‘Antim *Îvireanu*, on yedinci yüzyılın sonunda Snagov’da yaşamış bir âlim ve matbaacı... Voyvoda Tepeş’ten epey sonra. *Îvireanu*’nun işleri hakkında çok okudum. Zamanının âlimleri arasında çok meşhurmuş, Snagov’a çok sayıda usta çekmiş. Kutsal metinleri Romen- ce ve Arapça basmış, matbaası da Romanya’daki ilk matbaa büyük bir olasılıkla... Ama... Tanrım... eğer bu ejderhalı kitaplar daha da eskiyse belki de değil. Size göstermem gereken çok şey var.’ Başını salladı, gözleri faltaşı gibi açılmıştı. ‘Çabucak kitaplığımıza gidelim.’

Helen’le çevremize baktık. ‘Ranov, İrina ile meşgul,’ dedim.

‘Evet.’ Stoichev doğruldu. ‘Eve yan kapıdan girelim, çabuk olun lütfen.’

Davete gerek yoktu, yüzündeki ifade beni kayalara bile tırmandırabilirdi. Büyük masanın başına oturdu. Masanın üstünde, dün görmediğimiz yeni bazı kitapların ve belgelerin yayılmış olduğunu fark ettim. 'Bu mektupla ve diğer mektuplarla ilgili fazla bilgim olmadı hiç.'

'Diğerleri mi?' Helen yanına oturmuştu.

'Evet, Keşiş Kiril'in yazdığı iki mektup daha var... benimki ve İstanbul'dakiyle birlikte dört ediyor. Diğer mektupları görmek için derhal Rila Manastırı'na gitmemiz gerekiyor. Bu mektupları bir araya getirmek inanılmaz bir şey. Ama size göstermek istediğim şey bu değil... Hiç bağlantı kuramamıştım doğrusu...' Konuşmaktan yorgun düşmüştü.

Sonra bir odaya girdi ve kâğıt kaplı bir ciltle geri geldi. Bu, Almanca basılmış bilimsel bir kitaptı. 'Bir dostum vardı...' durdu. 'Keşke bugünleri görebilseydi! Söylemiştim size... adı Atanas Angelov... evet, Bulgar bir tarihçidir kendisi, ilk hocalarımdan biridir. 1923 yılında Rila'da bir araştırma yapıyor. Rila, ortaçağ belgeleri açısından büyük bir hazinedir. Burada on beşinci yüzyıldan kalma bir elyazması buluyor... on sekizinci yüzyıla ait bir kitabın tahta kapağının içine saklanmış. Bu elyazmasını basmak istiyor. Bu Eflak'tan Bulgaristan'a yapılmış bir yolculuğun güncesi. Ancak daha üstünde çalışırken öldüğü için, ben bitirdim ve yayınladım. Elyazması hâlâ Rila'da duruyor... hiç anlamamışım...' Elini başının üstünden geçirdi. 'Evet, işte burada. Bulgarca basıldı ama, ben size en önemli yerlerini aktaracağım şimdi.'

Solmuş dergiyi titreyen ellerle açtı, bize Angelov'un keşfinin önemli noktalarını aktarırken sesi de titriyordu. Makale Angelov'un notlarına dayanılarak yazılmıştı. Belge, bir sürü güncelleme ve dipnotla İngilizce de basıldı. Ama ne zaman elime alıp baksam, gözümün önüne Stoichev'in yaşlı yüzü, kepçe kulaklarının üstüne düşen beyaz saçları, sayfaları tarayan o kocaman gözleri gelir, bize ağır ağır okuyan sesini duyarım."

ZOGRAPHOU'LU ZACHARIAS'IN GÜNCEŚİ

Atanas Angelov-Anton Stoichev

GİRİŞ

Tarihsel belge olarak Zacharias "Günceśi"

Tamamlanmamış bir belge olmasına rağmen, Zacharias "Günceśi" "Gezgin Stephan'ın Anlattıkları" ile birlikte ele alındığında on beşinci yüzyıl Balkan ülkelerindeki hacı rotaları ve Eflak Voyvodası III. Tepeş'in uzun süre (şu anda günümüz Romanya sınırları içinde olan) Snagov Gölü manastırında gömülü olduğuna inanılan naaşıyla ilgili verdiği bilgiler bakımından çok önemlidir. Bu belge bize aynı zamanda Eflak şehitleriyle (güncenin konusu olan Stephan dışında Snagov'lu kesişlerin etnik kökenleri hakkında bilgi sahibi olmamakla birlikte) ilgili de bilgi vermektedir. Eflak kökenli yedi şehit daha kayda geçirilmiş ancak bunların hiçbirisi Bulgaristan'da şehit düşmemiştir.

Başlığı olmayan 'Günce' 1479 ya da 1480 yılında, Athos Dağı'ndaki Bulgar manastırı Zographou'da Zacharias adlı bir keşiş tarafından yazılmıştır. 'Ressamların manastırı' olarak bilinen Zographou, Athonit Yarımadası'nda onuncu yüzyılda kurulmuş ve 1220'de Bulgar kilisesine katılmıştır. Sırp manastırı Hilandar ve Rus manastırı Pantelemon gibi, Zographou sakinleri de bulunduğu ülkenin ulusuyla sınırlı kalmamıştır. Bu durum Zacharias'ın kökenlerinin bulunmasını imkânsızlaştırmaktadır. Zacharias Bulgar, Sırp, Rus, hatta Yunanlı bile olabilir, ancak Slavca yazdığından dolayı Slav kökenli olduğu kesin.

"Günce"den çıkardığımız kadarıyla, on beşinci yüzyılda dünya-ya gelmiş ve yetenekleri sayesinde Zographou'nun başrahibinin gö-

züne girmiştir. Başrahip onu Gezgin Stephan'ın itiraflarını bürokratik ve hatta teolojik amaçlarla dinlemesi ve kayda alması için seçmiştir.

Stephan'ın anlattığı yolculuk rotaları, çok iyi bilinen hacı rotalarındır. Eflaklı hacıların son durağı olan Konstantinopolis Doğu dünyasının en büyük hac yeri idi. Eflak, özellikle de Snagov'daki manastır da hac merkeziydi. Söz konusu keşişler, Bachkovo bölgesine gitmek için Haskovo'dan geçmişler ve Konstantinopolis'ten dönerken de (Türkiye sınırları içinde) Edirne üzerinden Güneydoğu Bulgaristan'a girmişlerdir. Çünkü Karadeniz kıyısındaki limanlar, Hoskovo'dan oldukça uzağa düşmektedir.

Zacharias Güncesindeki geleneksel hac rotalarının durumu, Stephan'ın hikâyesinin bir hac belgesi olup olmadığı konusunda kuşku uyandırmaktadır. Stephan'ın gezilerinin görünürde iki nedeni vardır... 1453'de Konstantinopolis'in düşmesinden sonra, kutsal emanetlerin şehirden çıkarılması ve 1476'dan sonra Bulgaristan'da bir "hazine"nin aranması. Bu iki amaç, klasik hac görevinin ötesine geçmektedir. Daha da ötesi, Stephan'ın çok genç bir keşişken Konstantinopolis'ten ayrılmasının nedeni daha çok, dünyadaki kutsal yerleri görme ve tanıma arzusu olarak ortaya çıkmaktadır.

Güncenin ikinci konusu, Kazıklı Voyvoda veya Drakula olarak da bilinen Eflak Voyvodası III. Tepeş'in (1428?-76) son günlerine ışık tutmaktadır. Çağdaşı olan bazı tarihçiler Osmanlılarla yaptığı savaşları ve Eflak tahtını ele geçirmek için verdiği mücadeleyi uzun uzun anlatmış olsalar da, hiçbirisi ölümü ve gömülmesi ile ilgili ayrıntılı bilgi vermemiştir. Voyvoda, Stephan'ın anlattıklarından çıkardığımız kadarıyla Snagov Manastırı'na büyük bağışlarda bulunmuş, manastırın kilisesini yeniden yaptırmıştır. Bundan, Ortodoks geleneklerini izleyerek, bağışta bulunduğu kiliseye gömülmeyi arzu ettiği izlenimi çıkmaktadır.

Günce'de Stephan Voyvoda'nın manastırı hayatının son yılı olan 1476'da muhtemelen ölümünden birkaç ay önce ziyaret ettiğini anlatır. 1476 yılında, Voyvoda'nın tahtı, 1460 yılından beri sürekli savaştığı Osmanlı Sultanı II. Mehmet tarafından tehdit edilmekteydi. Osmanlılarla işbirliği yapan Eflaklı asiller ve yönetici sınıf Voyvoda'nın karşısındaki bir başka düşmandı.

Eğer Zacharias'ın Güncesi doğruysa, III. Tepeş'in Snagov'a yap-

tığı ziyaretin kaydedilmemiş olması, hayatının büyük tehlikede olduğunun bir başka kanıtıdır. Günceye göre Voyvoda, manastıra hazinesini getirmiştir. Kendi hayatını böylesine tehlikeye atması, Snagov'la olan sıkı bağlarını göstermektedir. Hayatının hem Osmanlılar hem de o dönemde rakibi olan ve ölümünden sonra kısa bir süre Eflak tahtına çıkacak olan Basarab Liota tarafından tehdit edildiğini bilmektedir. Snagov'a yaptığı ziyaretin siyasi anlamda herhangi bir kazanımı olmaması, bu manastırın Voyvoda için ruhani ya da kişisel bir anlam ifade ettiğini, kendine ebedi istirahatgâh olarak burayı seçtiğini düşündürmektedir. Zacharias Güncesi Voyvoda'nın Snagov'a hayatının sonuna yaklaştığı dönemde büyük bir önem verdiğini göstermektedir.

Voyvoda'nın ölümüyle ilgili hiçbir şey kesin olarak bilinmemektedir. 1476 yılının Aralık ayının sonlarında veya 1477 Ocak ayının başlarında Eflak'taki Türk ordusu tarafından pusuya düşürülmüş ve çıkan çatışmada öldürülmüştür. Bir başka söylentiye göre, savaşın gidişatına bakmak için bir tepeye tırmanırken, kendi adamları tarafından bir Türk subayı sanılarak öldürülmüştür. Bir diğer söylenti dillere destan zalimliğinden usanmış olan kendi adamlarının onu öldürmek için bir fırsat aradıkları ve çatışma sırasında bu fırsatı bulduklarıdır. Birçok kaynak, Voyvoda'nın başının kesildiğini ve kesik başın Sultan II. Mehmet'e en büyük düşmanın yok edildiğini kanıtlamak için İstanbul'a gönderildiğini doğrulamıştır.

Stephan'ın anlattıklarına göre, Voyvoda'nın adamlarının bir kısmı ona sadık kalmış ve cesedini Snagov'a getirmişlerdir. Başsız gövde Snagov'da manastır kilisesinde mihrabın önüne gömülmüştür.

Gezgin Stephan'ın anlattıklarına inanılırsa, Voyvoda'nın cesedi, Snagov'dan gizlice İstanbul'a götürülmüş, oradan da Bulgaristan'da Sveti Georgi denen bir manastıra nakledilmiştir. Bu nakliyatın nedeni ve keşişlerin önce İstanbul'da daha sonra Bulgaristan'da aradıkları hazinenin ne olduğu anlaşılmamıştır. Stephan'ın ifadesine göre bu hazine 'Prensin ruhunu huzura kavuşturacak'tır, yine Stephan başrahibin bunun bir zorunluluk olduğunu ifade ettiğini bildirir. Keşişler, muhtemelen İstanbul'da Latin ve Osmanlı fetihlerinden artakalmış bir kutsal emaneti aramaktadırlar. Başrahip, vampire dönüşeceğine inanıldığı için, parçalanmış bir cesedi Snagov'a gömme riskini göze alamamış olabilir, çünkü, köylülerin cesedi çı-

karma tehlikesi mevcuttur. Voyvoda'nın durumu ve Ortodoks kilisesinin ceset parçalama konusundaki tutumu göz önüne alındığında bu akla yakındır.

Ne yazık ki, Bulgaristan'da Voyvoda Tepeş'in mezarı olabilecek herhangi bir yer bulunmadığı gibi, Sveti Georgi adıyla bilinen bir manastır da yoktur. Belki de Paroria adındaki bir diğer Bulgar manastırı gibi, bu manastır da Osmanlı döneminde yok edilmiş olabilir. Güncede manastırın yerine dair son derece belirsiz bir ifade kullanılmıştır. Günceye göre keşişler, Chepelarska Nehri üstündeki Asenovgrad'ın otuz beş kilometre güneyindeki Bachkovo Manastırından çok da uzak olmayan bir yere gitmişlerdir. Bu durumda Sveti Georgi, Bulgaristan'ın güneyinde bir yerde olmalıdır. Rodop Dağları tarafından çevrilmiş olan bu bölge, Bulgaristan'ın Osmanlılar tarafından en geç işgal edilen parçasıdır, hatta bazı yüksek bölgeler tamamen Osmanlı egemenliğine girmemeyi başarmışlardır. Eğer Sveti Georgi bu dağların üstünde bir yerdeyse, Voyvoda Tepeş'in naaşının huzur içinde yatması açısından görece emniyetli bir yerdir.

Güncede, Snagovlu keşişlerin emanetlerini yerleştirdikten sonra, önemli hacılık merkezlerinden biri haline geldiği iddia edilse de, Sveti Georgi gerek o dönemin kaynaklarında gerekse sonraki kaynaklarda yer almamış, Stephan'ın oradan ayrılışından kısa bir süre sonra ortadan kaybolduğuna ya da terk edildiğine dair bir kayıt düşünülmemiştir. Sveti Georgi'nin kuruluşuna dair, Bachkovo manastırındaki tek kopyalık bir *typicon* dan alınmış bilgiler şöyledir. Sveti Georgi, Bizans İmparatoru Alexios I. Komnenos'un uzak kuzenlerinden Georgios Komnenos tarafından 1101 yılında kurulmuştur. Zacharias'ın Güncesinde, Snagov'dan gelen grup buraya vardığı sırada, manastırda az sayıda yaşlı keşiş olduğu kaydedilir. Muhtemelen bu keşişler *typicon*da çerçevesi çizilen rejimi korumak için buluyorlardı ve Eflaklı keşişler de kendilerine katılmıştı.

Günce, Eflaklı keşişlerden ikisinin Osmanlılar tarafından şehit edilme nedenini, grubun geçişinin Bulgar halkı üzerinde yarattığı etki olarak göstermektedir. Osmanlılar'ı Bulgaristan'da hangi olayın kıskırtmış olduğunu kesin olarak bilmek mümkün değildir, ancak Hristiyan faaliyetlerine gösterdikleri genel tolerans göz önünde bulundurulduğunda, Eflaklı keşişleri bir tehdit unsuru olarak görmüş olmaları muhtemeldir. Stephan, iki arkadaşlarının Haskovo şehrin-

de sorguya çekildiğini ve işkence ile öldürüldüğünü anlatır. Osmanlı yetkilileri bu keşişlerin siyasi açıdan hassas bazı bilgiler taşıdığına inanmışlardır. Haskovo, Güneydoğu Bulgaristan'dadır ve on beşinci yüzyıldan itibaren Osmanlı egemenliği altındadır. Osmanlıların, şehit keşişleri hırsızlara (el kesme) ve kaçaklara (ayak kesme) uygulanan cezalara çarptırmış olmaları tuhaftır. Çünkü Osmanlılar tarafından işkence ile şehit edilen keşişlere başka yöntemler uygulanmıştır. Gerek bu ceza tarzı gerekse Stephan'ın anlatısında belirttiği gibi arabalarının tepeden tırnağa aranması Haskovo yetkililerinin durum kanıtlanmasa bile hırsızlık cezası vermelerini açıklığa kavuşturmaktadır.

Stephan yol boyunca, Bulgar halkının kendilerine büyük bir ilgi göstermesinin Osmanlılar'ın dikkatini çektiğini kaydetmiştir. Ancak sekiz yıl kadar önce, 1469 yılında, Rila Manastırı'nın münzevi kurucusu Sveti İvan Rilski'nin kemikleri Veliko Trnovo'dan Rila'daki bir kiliseye taşınmış ve bu taşınma, Vladislav Gramatik'in '*Sveti İvan'ın kemiklerinin taşınması hakkındaki kayıt*' adlı eserinde anlatılmıştır. Bu taşınma sırasında, Osmanlı yetkilileri, Bulgar halkının gösterdiği ilgiye büyük toleransla yaklaşmış ve bu yolculuk Hristiyan Bulgarlar açısından çok önemli bir birleştirici simge olmuştur. Gerek Zacharias'ın, gerekse Stephan'ın, İvan Rilski'nin kemiklerinin taşınması gibi önemli bir olaydan haberdar olmamaları mümkün görünmemektedir. 1479 yılında Zographou manastırında bu yolculukla ilgili bazı yazılı belgeler mevcuttur.

Osmanlıların Bulgaristan'da dini meselelere göstermiş oldukları tolerans, Eflaklı keşişlere yaklaşımlarını önemli hale getirmektedir. Arabalarının aranması, bölgedeki Osmanlı paşasının yolculuklarının amacıyla ilgili bazı bilgiler edinmiş olduğunu göstermektedir. Osmanlı yetkililerinin, en büyük siyasi düşmanlarından birinin mezarının Bulgar topraklarına gömülmesini pek de hoş karşılamayacakları kesindir. Ancak en tuhafı, arabayı aradıkları halde hiçbir şey bulamamış olmalarıdır. Stephan, cesedi Sveti Georgi'ye selamle götürdük diye anlattığına göre, başsız cesedi arabada bir yere saklamış olduklarını düşünmek akla yakındır.

Son olarak, keşişlerin Snagov'daki kilisede gözleriyle gördüklerini iddia ettikleri şey, hem tarihçilerin hem de antropologların ilgi-

sini çekmektedir. Keşişler her ne kadar bu konuda ifade birliği içinde değillerse de, Voyvoda'nın başsız cesedinin başında tutmuş oldukları nöbet sırasında cesedin bir yaşayan ölüye –vampire– dönüştüğü iddiasının yaygınlaşmış olması, Voyvoda'nın cesedini belli oranda riske sokmuştur. Bazı keşişler, cesedin üstüne bir hayvanın atladığını gördüklerini iddia ederken, diğerleri ise sis ya da rüzgâr şeklinde doğaüstü bir gücün kiliseden içeri girdiğini ve cesedin yattığı yerden kalkmasına neden olduğunu iddia etmektedirler. Hayvan iddiası Balkan folklorunda vampiri simgelemektedir, ayrıca vampirlerin sis ve duman şekline girebildiklerine yaygın bir şekilde inanılmaktadır. Voyvoda'nın kana susamış bir zalim olarak kazandığı yaygın ün, Macar Kralı Matyas Corvinus'un elinde esirken Katoлик inancını kabul etmiş olmasının Eflak'ta yayılmış olması, bunun oradaki Ortodoks cemaati açısından kaygı verici bir gelişme olarak kabul edilmesi (özellikle de Voyvoda'nın günah çıkardığı başrahibin bulunduğu en sevdiği manastarda) bu söylentilerin kaynağını oluşturmuş olabilir.

Elyazmaları

Zacharias Güncesi iki elyazması halindedir. Bunlar *Athos 1480* ve *R.VII.132* olarak bilinmektedirler, ikinci yazma daha sonra Patrikhane Versiyonu olarak tanımlanmıştır. *Athos 1480* tek bir elden çıkmış ve Bulgaristan'daki Rila Manastırı kütüphanesinde 1923 yılında bulunmuştur. Güncenin bu ilk versiyonu, muhtemelen Zographou'lu Zacharias tarafından Stephan'ın ölüm döşeginde kaleme alınmıştır. 'Tek bir kelimesine dahi dokunmadım,' dese bile, kopyanın daha sonra kendisi tarafından elden geçirildiği düşünülmektedir. Orijinal elyazması muhtemelen 1814 yılına kadar Zographou Manastırı'nda kalmıştır çünkü o yıl Zographou Manastırı'nda hazırlanan bir bibliyografyada on beşinci ve on altıncı yüzyıla ait elyazmaları arasında listelendiği görülmüştür. 1923 yılında tarihçi Atanas Angelov'un Rila Manastırı kütüphanesinde Aziz George'a (Georgi 1364.21) ait bir elyazmasının kapağının içinde bulmasıyla tekrar ortaya çıkmıştır. Angelov 1924 yılında güncenin Zographou'da bulunmadığını tespit etmiştir. Elyazmasının Athos'dan Rila'ya nasıl getirilmiş olduğu bilinmemektedir, ancak on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda Athos'a yapılan korsan saldırılarından korumak için

birçok başka eşya ve belge ile birlikte kutsal dağdan Rila'ya nakle-tilildiği sanılmaktadır.

Zacharias Güncesinin ikinci versiyonu – R.VII.132 ya da Patrikhane Versiyonu- İstanbuldaki Ekümenik Patrikhanenin kütüphanesinde bulunmakta ve on altıncı yüzyıl ortaları ya da sonu olarak tarihlendirilmektedir. Bu kopya muhtemelen Zographou Başrahibi tarafından Zacharias'ın döneminde Patriğe gönderilmiştir. Bu versiyonun orijinalinin başrahip tarafından, bir mektupla birlikte Bulgar Manastırı Sveti Georgi'de başlayan sapkınlık konusunda Patriği uyarmak için gönderildiği sanılmaktadır. Mektup bulunamamıştır ancak Zographou başrahibinin Zacharias'tan asıl kopyayı manastırda tutmak gayesiyle İstanbul'a göndermek üzere ikinci bir kopya çıkartmasını rica ettiği düşünülmektedir. Günce patrikhane kütüphanesine gönderilişinden elli ile yüzyıl kadar sonra, sürekli kopyalanarak korunacak kadar önemli bir belge kabul edilmiştir.

'Patrikhane Versiyonu' Zographou'dan yazılmış bir mektubun ekinde gönderilmiş olmasının yanı sıra, Athos 1480'den başka bazı önemli farklılıklar içermektedir. Bu versiyonda, keşişlerin Snagov'daki nöbet sırasında gördüklerini iddia ettikleri şeyler, özellikle de 'Bir keşiş bir hayvan gördü', 'Prensin başsız gövdesi aniden kalkıp oturdu' gibi cümleler çıkarılmıştır. Bu cümlelerin çıkarılma nedeni, Stephan tarafından anlatılan sapkınlığın, kütüphaneyi kullanan kişilerden saklanması, ya da yaşayan ölümlerle ilgili batıl inancın ve kilisenin karşı olduğu diğer hurafelerin yaygınlaşmasını engellemek olabilir. 'Patrikhane Versiyonu' her ne kadar Patrikhane kütüphanesindeki katalogda 1605 yılına tarihlense de, tam tarihini tespit etmek zordur.

İki elyazması arasındaki bir başka çarpıcı ve düşündürücü benzerlik, hikâyenin belli bir yerinde her ikisinin de yırtılmış olmasıdır. Athos 1480 'öğrendim ki' cümlesiyle biter, 'Patrikhane Versiyonu' ise 'bu sıradan bir veba değildi, çünkü...' diye biter her ikisi de cümle bitmeden düzgün bir şekilde yırtılmıştır, bunu nedeni Stephan'ın anlattıklarının Sveti Georgi Manastırı'ndaki sapkınlığa ya da başka bazı kötülüklere delil teşkil etmesini engellemek olabilir.

Söz konusu hasarla ilgili bir ipucu yukarıda sözü edilen kütüphane katalogunda mevcuttur. 1605 yılında listelenmiş olan Patrikhane Versiyonu'nun karşısına 'eksik' notu düşülmüştür. Bu nottan,

güncenin yırtılmasının 1605 öncesinde meydana geldiği sonucu çıkarılabilir. Ancak her iki vandalca hareketin de aynı dönemde yapıp yapılmadığını bilmek mümkün değildir. Gerçi, her iki öykü de hemen hemen aynı yerde kesilmiştir. 'Patrikhane Versiyonu' nöbet sırasında keşişlerin gördüklerini iddia ettikleri şeyler haricinde Zographou elyazmasına bütünüyle sadıktır. Bir başka gerçek de, Patrikhane Versiyonu'ndan Snagov'daki doğaüstü olaylar çıkarıldığı halde yırtılmış olması, metnin sonunda Sveti Georgi ile ilgili sapkınlık ve kötülük iddialarının olduğuna dair iddiayı desteklemektedir. Ayrıca aralarında yüzlerce kilometre bulunan iki belgenin aynı dönemde aynı yerden tahrip edilmeleri tarihte rastlanmış bir durum değildir.

Yayınlar ve Çeviriler

Zographou'lu Zacharias Güncesi bundan önce iki kez basılmıştır. Birinci baskı Xanthos Constantinos'un Yunancaya tercüme edilen kitabı *Bizans Kiliselerinin Tarihi*, 1848 içinde yer almıştır. 1931 yılında ise Ekümenik Patriklik, kitabı Slavca aslıyla yayınlamıştır. 1923 yılında Zographou versiyonunu bulan Atanas Angelov, günceyi ayrıntılı yorumuyla birlikte yayınlamaya karar vermiş ancak ne yazık ki ömrü bu projeyi tamamlamaya vefa etmemiştir. Bu konuda aldığı bazı notlar 1927 yılında *Balkanski istoricheski pregled*'de yayınlanmıştır.

ZOGRAPHOU'LU ZACHARIAS'IN GÜNCESİ

Bu hikâye bana yani, Tövbekâr Zacharias'a din kardeşim Çarigrad'lı Gezin Stephan tarafından anlatıldı. Stephan Zographou manastırına 6987 (1479) yılında geldi. Burada bize hayatında gördüğü acayip ve tuhaf şeyleri anlattı. Gezin Stephan aramıza katıldığında elli üç yaşındaydı, birçok memleket görmüş, akıllı ve dindar bir kişiydi. Onu Bulgaristan'a getiren Kutsal Anamıza şükürler olsun. Kendisi Eflaklı keşişlerle birlikte gezerken, bazı Türklerin elinden çok çekmiş ve Haskovo'da arkadaşlarının şehit edildiğini gözleriyle görmüş. Bunlar, kardeşleriyle birlikte çok büyük güçleri olan, çok önemli bir hazine taşıyorlarmış. Bu hazine, Bulgaristan'ın içlerinde bir yere taşınacakmış ama geçeceklerini duyan bütün Hristiyanlar

kadın erkek çocuk demeden yollara düşmüşler. Önlerinde eğilmişler, arabayı öpmüşler. Bu kutsal emanet Sveti Georgi diye bilinen bir manastıra götürülecek ve orada gömülecekmış. Bu manastır küçük ve sessiz sedasız bir yer, bize Rila, Backovo ve Athos gibi yerlerden çok hacı geldi ama Sveti Georgi'den gelen sadece Stephan oldu.

Bizimle birlikte birkaç ay geçirdikten sonra, gittiği birçok kutsal yeri anlatmasına, İsa'nın kiliselerini memleket memleket gezip artırdığı bilgisini bizimle paylaşmasına rağmen bu Sveti Georgi'den pek az söz ettiği dikkatimizi çekti. Venediklilerin denizinde Maria Adası denen bir yerdeki kiliseyi görmüştü, ada o kadar küçüktü ki, dalgalar kilisenin dört duvarına birden çarpıyordu, Sveti Stephan denen bu ada manastırı, kıyıdan iki gün uzaktaydı, burada koruyucu azizin adını almış ve kendi adını unutmuştu. Bize anlattıkları arasında öyle şeyler vardı ki, Mermer denizindeki korkunç canavarları bile görmüştü.

Bize sık sık, Sultan Mehmet almadan önce Konstantinopolis manastırlarının ve kiliselerinin güzelliğini anlatırdı. Paha biçilmez, mucizeler yaratan ikonaları, Saint Sophia'daki Büyük Bakire resmini, Blacharnea Tapınağı'ndaki örtülü ikonunu, Panacharantos Manastırında Aziz Basil'in kutsanmış başını anlattı. Saint John Chrysostom'un ve imparatorların mezarlarını görmüştü, gördüğü şeylerin haddi hesabı yoktu. Bunları gördüğü için o çok talihli, bize anlattığı için de biz talihliyiz. Sonra çok gençken gezmek için yine şehirden çıkıp gitmiş, yani Mehmet şehre saldırmak için hisar yaptırırken orada değilmiş. Mehmet bir süre sonra Konstantinopolis'e saldırmış, soylu halkını ya esir etmiş ya da öldürmüştü. Bu haberleri duyduğunda Stephan uzaktaymış, şehit düşmüş şehri ve din kardeşleri için gözyaşları dökmüş.

Manastıra geldiği zaman atının terkisinde çok güzel kitaplar getirmişti. Bunların hepsini tek tek toplamış. Kendisi Grekçe, Latince, Slavca ve daha başka diller de bilirdi. Bu kitapların hepsini de kütüphanemize bağışladı, gerçi çoğumuz tek bir dilde okuyabiliyoruz, büyük bir kısmımız da hiç okuyamıyor. Bize bunların hediyesi olduğunu ve artık gezmekten usandığını, kitapları gibi kendisinin de hayatının sonuna kadar Zographou'da kalacağını söyledi.

Stephan'ın Eflak'taki gezilerinden orada çömez olduğunu söylemesinin dışında pek söz etmediğine, Sveti Georgi manastırı konu-

sunda da hemen hemen hiç ağzını açmadığına sadece ben ve birkaç kardeşim daha dikkat etmişti. Ömrünün sonuna dek de bu böyle oldu. Bize geldiği zaman hastaydı, ciğerlerinden humma vardı, bir yıl geçmeden de, Kurtarıcımızın tahtının karşısında eğilmek ve bütün gerçek tövbekârları affeden Tanrımızın karşısına çıkmak için aramızdan ayrıldı. Son kez hastalanıp yattığında, başrahibimize günah çıkarmak istemiş, çünkü öyle kötülöklere tanık olmuş ki, Tanrı'nın karşısına onlarla çıkmak istememiş. Anlattığı şeylerden hayrete düşen başrahibimiz bana bunları yazmamı istedi, çünkü başrahibimiz bu yazılanları Konstantinopolis'e göndermek istiyor. Ben bunları, Stephan'ın başında, bütün gücümle ve hata yapmamaya çalışarak yazdım. Bana sabırla anlattığı şeyler kalbimi korkuyla doldurdu, ama sonunda kutsal ekmek ve şarap kendisine verildi, uykusunda öldü ve manastırımıza gömüldü.

Snagov'lu Stephan'ın Günahkâr Zacharias'a anlattığı tek kelimesi bile değiştirilmeyen hikâye

Ben, Stephan, doğduğum, kutsal ve güzel şehir Konstantinopolis düştükten sonra, Kuzey'e Bulgaristan'la Dacia'yı birbirinden ayıran nehrin oraya doğru yola çıktım. Ovalardan, dağlardan geçtim ve sonunda Snagov Gölü üstünde bir adadaki manastıra geldim. Burası hem çok sakın hem de kolay savunulabilir bir yerdı. İyi yürekli başrahip beni karşıladı, ben de tevazu ile keşişlerin arasında yerimi aldım ve bütün yolculuklarım boyunca yapmış olduğum gibi kendimi duaya verdim. Onlar bana kardeş dediler, ekmeklerini ve sularını paylaştılar, kendimi çok uzun zamandır ilk kez bu kadar huzurlu ve rahat hissettim. Çok çalıştım, başrahibin bana verdiği görevlerin hepsine itaat ettim, o da bir süre sonra bana onlarla birlikte kalma izni verdi. Manastırın kilisesi büyük değildi ama çok güzeldi, suyun üstüne yansıyan çanları ile meşhurdu.

Bu manastır ve kilise, bölgenin prensi olan Voyvoda oğlu Voyvoda Drakul tarafından himaye ediliyordu. Bu kişi sultan ve diğer düşmanları tarafından iki kez tahttan indirilmiş, Macarların Kralı Matthias Corvinus tarafından esir alınmıştı. Prens Drakula çok cesur ve savaşçı bir prensti. Düşmanlarının elinden topraklarının bir kısmını geri almayı başarmıştı, savaşlardan kazandıklarını manastıra gönderir ve bize kendisi ve ailesinin selameti için sürekli dua etmemiz için

haber yollardı, biz de ederdik. Bazı keşişler fısıltıyla onun çok zalim ve günahkâr olduğunu ve Macar Kralının elinde esirken Latin inancına döndüğünü söylerlerdi. Ancak başrahip ona hiç toz kondurmazdı, asiller onu öldürmeye kalktığında da Drakula ve adamlarını manastırda saklamış zaten.

Hayatının son yılında Drakula manastıra gelmiş, son birkaç yıldır gelmiyormuş. Ben gelişini görmedim, çünkü başrahip beni ve bir başka keşişi görevle başka bir yere yollamıştı. Döndüğümde, Lord Drakulya'nın geldiğini ve yeni hazineler getirdiğini öğrendim. Bir kardeşimiz bölgedeki köylülerden duyduklarını kulağımıza fısıldadı. Drakula, bir hazine sandığının içine kesik kulak ve burun doldurmuştu. Başrahip bu söylentiye duyunca, bunu söyleyen kişiyi fena halde cezalandırdı. Yani ben Voyvoda Drakula'yı kendi gözümle hiç görmedim, ama ölüsünü, birazdan anlatacağım şekilde gördüm.

Yaklaşık dört ay kadar sonra, Drakula'nın sarıldığı ve yakalanıp Osmanlılar tarafından öldürüldüğü haberi geldi, gerçi ölmeden o koca kılıcıyla kırk tanesini öldürmeyi başarmıştı. Ölümünün ardından kafası kesilmiş ve Sultan'a gösterilmek üzere götürülmüştü.

Prens Drakula'nın kampındaki adamlar bu olanları görmüştü. Bazıları korkup saklanmıştı ama birkaç tanesi hem acı haberi hem de cesedi Snagov manastırına getirdi, sonra hemen kaçtılar. Başrahip kayıktan indirilen cesedi görünce ağlamaya başladı, hem Lord Drakula'nın ruhu, hem de Tanrı'nın bizi koruması için dua etmeye başladı, çünkü düşmanın hilali çok yakınımıza gelmişti artık. Cesedi kiliseye götürmemizi emretti.

Hayatımda gördüğüm en korkunç şeydi bu. Morlar ve kırmızılar içinde başsız bir ceset, etrafında mumlar yanıyor. Hepimiz oturduk, üç gün üç gece süren kutsal nöbet başladı. Ben ilk nöbette vardım, başsız cesedin dışında her şey gayet normal ve huzurluydu. İkinci gece de olaysız geçti... o gece nöbet tutan kardeşler öyle söylediler. Ancak üçüncü gece, yorgun kardeşlerden bazıları uyukalmışken öyle bir şey olmuş ki, hepsinin ödü patlamış. Ama hiçbir gördükleri şey konusunda hemfikir değildi. Bir keşiş, bölmelerin oradaki gölgelerin arasından bir hayvanın tabuta atladığını söylüyordu, ama nasıl bir hayvan olduğunu anlatamıyordu. Diğerleri ise bir esinti ve kalın bir sisin kiliseyi kapladığını iddia ediyorlardı, hatta rüzgârdan bazı mumlar sönmüş. Baş melek Mikail ve Cebrail üs-

tüne, prensin başsız gövdesinin titrediğini ve kalktığını görmüşler. Bunun üstüne kilisedeki kardeşler haykırıp bağırınca bütün cemaat ayaklandı. Kiliseden dışarı kaçanlar gördükleri şey hakkında bir türlü hemfikir olamıyorlardı.

Sonra başrahip öne çıktı. Eline bir meşale aldığını, anlatılanlardan yüzünün bembeyaz olduğunu ve sürekli haç çıkarttığını gördüm. Bize soylu bir kişinin ruhunun bizim ellerimizde olduğunu ve buna göre davranmamız gerektiğini hatırlattı. Bizi tekrar kiliseye soktu, sönmüş mumları yaktı, cesedin tabutunda huzur içinde yattığını gördük. Başrahip kiliseyi köşe bucak arattı, hiçbir yerde ne bir hayvana ne de bir canavara rastlandı. Sonra bize kendimize gelmemizi, hücrelerimize dönüp yatmamızı söyledi. Sabah dörtte ilk ayın sırasında her zamanki haline dönmüştü, gayet sakindi.

Ancak ertesi gece yanına sekiz keşiş çağırdı, bana da bunların arasında olma onurunu bağışlamıştı, bize prensin cesedini gömer gibi yapacağımızı, cesedi de buradan bir an önce uzaklaştırmamız gerektiğini söyledi. Cesedi neden buradan çıkardığımızı ve nereye götüreceğimizi aramızdan sadece bir kişiye söyleyeceğini, bunun nedeninin aslında bizleri korumak olduğunu söyledi. Kendisi ile birlikte uzun yıllar geçirmiş olan bir keşişi seçti ve bizlere de bu keşişe itaat etmemizi ve soru sormamamızı emretti.

Böylece, artık bir daha yolculuk etmemeye kararlı olan ben yine yollara düştüm ve uzun yolları aşarak, arkadaşlarımla birlikte artık düşmanın sultanının başkenti olan doğduğum şehre girdim. Şehri çok değişmiş buldum. Büyük Saint Sophia kilisesi cami olduğu için içine giremedik. Birçok kilise yıkılmış ya da harab olmuştu, diğerleri de Türklerin ibadethanesi haline getirilmişti. Panacharantos bile. Orada bizim bir hazine aradığımızı ve bu hazinenin Saint Saviour Manastırı'ndan iki cesur keşiş tarafından gizlice şehirden çıkarılmış olduğunu öğrendim. Ancak Sultan'ın yeniçerileri durumdan kuşkulandı. Bu nedenle durumumuz tehlikeye girdiği ve aradığımız şeyi bulmak zorunda olduğumuz için, Bulgarların eski krallığına doğru yola çıktık.

Memleketin içlerine doğru ilerlediğimizde, Bulgarların bir kısmının görevimizi bildiğini, çoğunun geçeceğimiz yollara dökülerek önümüzde eğildiğini, bazılarının bizi kilometrelerce takip ettiğini arabamıza dokunup öptüklerini gördük. Bu yolculuk sırasında çok

korkunç bir şey oldu. Hoskovo şehrinden geçerken, şehir muhafızları üstümüze at sürdüler ve bizi sert sözlerle durdurdular. Arabamızı aradılar ve taşıdığımız şeyi bulacaklarını söylediler, buldukları iki bohçayı açtılar ve içinde yiyecek olduğunu gördüler. Bohçaları öfke ile yola attıktan sonra, aramızdan iki kişiyi götürdüler. Bu iyi keşişler hiçbir şey bilmediklerini söyleyince, adamlar öfkeden kudurmuşlar elleri ve ayakları kesilmiş, yaralarına da ölmeden önce tuz basılmış. Bizi serbest bıraktılar ama önce lanetler savurup kırbaçladılar. Kardeşlerimizin cesetlerine ait tüm parçaları ile birleştirdik ve onları Bachkovo manastırına gömdük, keşişler gece gündüz dindar ruhları için dua etti.

Bizi çok üzen ve korkutan bu olaydan sonra yolumuza devam ettik ve başka bir olay olmadan, Bachkovo'dan çok da uzak olmayan Sveti Georgi manastırına geldik. Buradaki keşişlerin sayısı çok azdı, hepsi de ihtiyardı, bizi karşıladılar ve bize aradığımız hazinenin iki ay önce iki hacı tarafından oraya getirilmiş olduğunu söylediler, her şey yolundaydı. Yaşadığımız onca olaydan sonra Dacia'ya dönmeyi aklımızdan bile geçirmediğimiz için, oraya yerleştik. Manastıra gizlice getirmiş olduğumuz kutsal emanetler yerini bulmuştu. Hristiyanlar arasında ünü yayıldığı için birçok insan ibadete gelmeye başladı, ancak herkes bu konuda suskunluğunu sürdürdü. Bir süre huzur içinde yaşadık, manastır harcadığımız emekle gelişti. Ancak kısa bir süre sonra, yakınımızdaki köylerde veba başladı. Baştan manastıra bulaşmadı. Öğrendim ki (bu sıradan bir veba değilmiş, üstelik.)

(Elyazması buradan yırtılmıştır.)

“STOICHEV sustuğunda, Helen’le ben bir süre konuşamadan öylece kaldık. Stoichev başını salladı ve sanki bir rüyadan uyanmış gibi bir elini yüzünden geçirdi. Sonunda Helen konuştu. ‘Aynı yolculuk bu... kesin olarak aynı yolculuk.’

Stoichev ona döndü. ‘Bence de öyle. Keşiş Kiril ve arkadaşları Voyvoda Tepeş’in cesedini nakletmişler.’

‘Ve görüldüğü kadarıyla da –Osmanlıların öldürdüğü iki kişi hariç– Bulgar manastırına salimen varmışlar. Sveti Georgi’ye... orası nerede?’

Bunca sorunun arasında en fazla sormak istediğim soru buydu. Stoichev elini kaşının üstüne koydu. ‘Keşke bilseydim,’ diye mırıldandı. ‘Kimse bilmiyor. Bachkovo bölgesinde Sveti Georgi diye bir manastır yok, bir zamanlar var olduğuna dair bir delil de yok. Sveti Georgi Bulgaristan’da olduğunu bildiğimiz birkaç ortaçağ manastırından biri ama Osmanlı işgalinin ilk yıllarında yok edilmiş. Muhtemelen yakılmış, taşlarını da başka binalarda kullanmak üzere götürmüşlerdir.’ Yüzümüze üzüntüyle baktı. ‘Eğer Osmanlıların bu manastırdan nefret etmek için belli nedenleri varsa tamamen yok etmişlerdir. Yeniden yapılmasına da belli ki izin vermemişler, Rila Manastırı için bu izni vermişlerdi. Bir zamanlar çok ilgimi çekmişti, Sveti Georgi’nin yerini bulmak yani.’ Bir süre hiç konuşmadı. ‘Arkadaşım Angelov öldükten sonra, araştırmasına ben devam etmeye çalıştım. Bachkovo manastırına gittim, oradaki keşişlerle konuştum, bölge halkından insanlara sordum ama kimse Sveti Georgi diye bir yerden bahsedildiğini bile duymamıştı. Daha sonra bulduğum eski haritalarda da izine rastlayamadım. Sonunda Voyvoda Drakula gibi önemli bir kişinin kemiklerinin oraya gömülü olduğunu belki de bölge insanlarının uydurmuş olduğuna karar verdim. Savaştan önce Snagov’a gitmek ve oraya da bir bakmak istiyordum.’

‘Eğer gitseydiniz, Rossi ile ya da en azından Georgescu adlı arkeologla karşılaşabilirdiniz,’ dedim.

‘Olabilir.’ Tuhaf bir şekilde gülümsedi. ‘Eğer Rossi ile orada karşılaşmış olsaydık, belki de çok geç olmadan bilgilerimizi birleştirdik.’

Ne demek istediğini merak ettim, *Bulgaristan’da devrim olmadan mı, buraya sürgün edilmeden mi?* Ama sormak istemedim. Bir süre sonra kendiliğinden açıkladı. ‘Yani araştırmayı birdenbire bıraktım. Bachkovo bölgesine yaptığım geziden döndüğüm gün, kafamda Romanya’ya gitmek vardı. Sofya’daki dairemde içeri girdiğim anda çok tatsız bir manzara ile karşılaştım.’

Tekrar sustu ve gözlerini kapattı. ‘O günü hatırlamamak için elimden geleni yaparım. Size önce, o sıralar Sofya’da *Rimskaya stena...* yani Roma duvarı yakınlarında küçük bir dairede oturduğumu söylemem lazım, burası çok eski bir mahalledir, ben de tarihle iç içe geçmişliğinden dolayı bu mahalleyi çok severdim. Bachkovo ve diğer manastırlar hakkındaki kâğıtları ve kitapları masamın üstüne bıraktıktan sonra, bakkaldan bir şeyler almak için çıktım. Döndüğümde gördüm ki, biri eve girmiş raflarda dolaplarda ne varsa indirmiş, evi didik didik aramış. Masanın üstündeki kâğıtlardan birinin üstünde küçük bir kan lekesi vardı. Hani kâğıda kan bulaşmış gibi olur ya, öyle...’ Delici bakışlarını bize çevirmişti. ‘Masanın üstünde daha önce hiç görmemiş olduğum bir kitap vardı...’ Yerinden kalktı, öteki odalardan birine gitti, odanın içinde dolaştığını, kitapları karıştırdığını duyabiliyorduk. Aslında yardım etmek için kalkmam gerekiyordu belki ama, yerimden bile kıpırdıyamıyordum. Helen de donmuş kalmıştı.

Bir süre sonra Stoichev büyük bir kitapla geri döndü. Kitap aşınmış deri ile kaplıydı. Önümüze yaydı ve titrek yaşlı elleriyle, hiçbir şey söylemeden kitabı açtı, önde bir sürü boş sayfa ve tam ortasında o şekil. Ejderha burada daha küçüktü, çünkü sayfaların büyük olmasından dolayı çevresinde çok boş yer kalmıştı, ancak aynı baskıydı bu. Hugh James’in kitabında gördüğüm mürekkep bulaşığının olduğu yerin tam altında, ejderhanın pençelerinin yanında bir leke daha fark ettim. Stoichev parmağıyla gösterdi, yaşadığı çeşitli duyguların etkisiyle –nefret, korku– bizimle İngilizce konuşmayı unuttu bir an, ‘Kr’v,’ dedi. ‘Kan.’ Kitaba doğru eğildim. O kahverengi lekenin bir parmak izi olduğu apaçık ortadaydı.

‘Aman tanrım,’ dedim, zavallı kedimi ve Rossi’nin arkadaşı Hed-

ges'ı hatırlamıştım. 'Odada herhangi biri var mıydı peki? Bu lekeyi görünce ne yaptınız?'

'Odada kimse yoktu,' dedi alçak sesle. 'Kapı kilitliydi, eve geldiğimde ve bu korkunç sahneyle karşılaştığımda hâlâ kilitliydi. Polisi aradım, her yeri aradılar ve sonunda –nasıl denir?– taze kanı tahlil ettirdiler ve bazı karşılaştırmalar yaptılar. Sonunda kanın kime ait olduğunu kolayca buldular.'

'Kiminmiş?' Helen öne doğru eğildi.

Stoichev'in sesi iyice düşmüştü, ne dediğini anlamak için ben de eğilmek zorunda kaldım. Kırıksıklarla dolu yüzü ter içinde kalmıştı, 'Benim kanımdı,' dedi.

'Yoksa...'

'Hayır, elbette ki öyle olmadı. Ben odada değildim. Ama polis bu sahneyi benim hazırladığıma karar verdi. Sadece parmak izi uyuşmuyordu. Bana bu parmak izinin insana ait olamayacağını söylediler. Bir iki çizgi varmış sadece. Bana kitaplarımı ve belgelerimi geri verdiler, emniyet güçlerini kandırdığım için para cezasına çarptırdılar. Az daha üniversitedeki görevimden oluyordum.'

'Ve araştırmanızı yarım bıraktınız,' dedim.

Stoichev omuzlarını çaresizlikle kaldırdı. 'Hayatımda yarım bıraktığım tek projedir bu. Gerçi bu olanlara rağmen devam ederdim yine de ama bunu gördüm sonra.' Kitabın ikinci sayfasını yavaşça çevirdi. 'Bunu gördüm,' diye tekrarladı. Sayfada, arkaik ve güzel bir elyazısıyla tek bir kelime yazılmıştı. Bakar bakmaz Kiril'in ünlü alfabesinin kullanıldığını gördüm, ilk harfi seçmeme rağmen ne yazdığını anlamadım. Helen, 'STOICHEV' diye fısıldadı. 'İsminizi buldunuz demek, ne kadar korkunç.'

'Evet, kendi adımı buldum, elyazısı ve mürekkep kesinlikle ortaçağa aitti. Bu projeyle ilgili ödleğe davrandığım için her zaman pişmanlık duymuşumdur, ama korktum. Başıma bir şey geleceğinden korktum... babanızın başına geldiği gibi madam.'

'Haklı bir nedenle korkmuşsunuz,' dedim yaşlı bilgine. 'Profesör Rossi için çok geç kalmadığımızı umalım.'

Oturduğu iskemlede dikleşti. 'Evet, ne yapıp edip Sveti Georgi'yi bulmamız lazım. Önce Rila'ya gidip Keşiş Kiril'in mektuplarını okumamız gerekiyor. Söylediğim gibi, daha önce Kiril'in mektupları ile Zacharias'ın güncesi arasındaki ilişkiyi görememiştim. Mek-

tupların kopyası yok burada, Rila'daki yetkililer yayınlanmasına da izin vermiyorlar. Oysa birçok tarihçi –içlerinde ben de varım bunların– defalarca yayın izni istedi. Ayrıca Rila'da konuşmanızı istediğim biri var. Belki bir yardımı dokunmaz ama.'

Stoichev sanki bir şey daha söyleyecekmiş gibi bakıyordu, ancak o anda merdivende ayak sesleri duyuldu. Yaşlı adam yerinden kalkmaya davrandı, sonra bana kitabı gösterdi. Ejderha kitabını kapattığım gibi yandaki odaya daldım, bir kutunun arkasına sakladım ve Ranov odaya girmeden Stoichev ve Helen'in yanına dönmeyi başardım.

'Ah,' dedi. 'Tarihçiler konferansı. Kendi partinizi kaçırıyorsunuz Profesör. Masanın üstündeki kâğıtlarla kitapları gözleriyle taramaya başladı ve sonunda Stoichev'in bize okuduğu Zacharias'ın dergisini buldu. 'İlginizi çeken parça bu mu?' Bize gülümseyerek bakıyordu neredeyse. 'Ben de okusam iyi olur belki, kendimi yetiştirmem lazım. Ortaçağ Bulgaristan'ı hakkında öğrenmem gereken çok şey var hâlâ. Ayrıca insanın aklını çelen yeğeniniz benimle sandığım kadar çok ilgilenmedi. Kendisini güzel bahçenizin kuytu bir köşesine davet ettim ama, beni reddetti.'

Stoichev'in yüzü kıpkırmızı oldu, tam bir şey söyleyecekti ki, şaşkınlıkla Helen'in onun yerine atıldığını gördüm, 'Pis bürokrat ellerini o kızıdan uzak tut,' dedi Ranov'un gözlerinin içine bakarak. 'Sen buraya bizi rahatsız etmek için geldin, onu değil.' Öfkesini yatıştırmayı umarak kolunu tuttum, şu anda politik bir faciaya hiç ihtiyacımız yoktu doğrusu. Helen'le Ranov uzun uzun birbirlerinin gözünün içine baktılar, sonra birbirlerine sırtlarını döndüler.

Bu arada Stoichev kendini toplamıştı. 'Bu arkadaşlarımızın araştırması için Rila'ya gitmelerini ayarlayabilirseniz çok yardımcı olursunuz,' dedi Ranov'a sükûnetle. 'Ben de onlarla birlikte gitmek istiyorum, Rila kütüphanesini dostlarımıza bizzat göstermek benim için onurdur.'

'Rila ha?' Ranov dergiyi eliyle tarttı. 'Çok güzel. Bir sonraki seyahatimiz buraya olabilir. Öbür gün yola çıkarız sanıyorum. Size ne zaman buluşacağımızı haber veririm Profesör.'

'Yarın gidemez miyiz?' Heyecanımı mümkün olduğu kadar belli etmemeye çalışıyordum.

'Ne aceleniz var?' Ranov kaşlarını kaldırdı. 'Böyle büyük bir isteği yerine getirmek biraz zaman alır.'

Stoichev başını salladı. ‘Sabırla bekleyeceğiz, dostlarımız bu arada Sofya’yı gezerler hiç olmazsa. Şimdi arkadaşlar, gerçekten çok hoş bir fikir teatisi yaptık. Ama bir yandan yiyip içip, bir yandan da eğlensek Kiril ve Methodius kusurumuza bakmaz herhalde. Gelin Bayan Rossi...’ Titreyen elini kalkmasına yardım etmesi için Helen’e uzattı. ‘Elinizi verin bana, gidip birlikte öğrenme ve öğretme gününü kutlayalım.’

Diğer konuklar kameriyenin altında toplanmaya başlamışlardı, neden olduğunu hemen anladık. Diğerlerine nazaran genç üç kişi, çantalarından müzik aletleri çıkarmış ve masanın yanına yerleştirmeye başlamışlardı. Simsiyah saçlı bir adam gümüş rengi ve siyah bir akordiyonun tuşlarını kontrol ediyordu. Bir başkasının elinde klarnet vardı. Üçüncü kişi koca bir deri davulu yerleştirirken klarnetçi birkaç nota çaldı. Birbirine yakın üç iskemleye oturdular ve birbirlerine gülümsediler, bir iki nota çaldılar, sandalyelerin yerini ayarladılar. Klarnetçi ceketini çıkardı.

Birdenbire o güne kadar duyduğum en canlı müzik çalmaya başladı. Stoichev çevrilmiş kuzunun arkasındaki tahtına çıkmıştı yine, Helen yanımda oturuyor ve elimi sıkıyordu. Bu öyle bir melodiydi ki, havada birden siklon gibi patlamıştı, bana çok yabancı bir ritim olmasına rağmen ayağımla tempo tutmaktan kendimi alamıyordum. Çaldıkları müziğin hızı ve enerjisi ile büyülenmiştim sanki. Müzik, çevremizi saran kalabalığa birden müthiş bir neşe ve cesaret taşımıştı.

Birkaç dakika sonra, kalabalıktan birkaç kişi birbirlerinin belleğini tutarak sıçradılar ve en az müzik kadar canlı bir dansa başladılar. Pırıl pırıl cilalı pabuçlarını kaldırıyor sonra çimenlerin üstüne vuruyorlardı. Derken mazbut giysili bir iki kadın da onlara katıldı. Gövdelerinin üst kısmı dik ve hareketsizken bacakları hızla dönüyorlardı. Dansçılar sanki kendilerine engel olamıyormuş gibi gülümsüyor, akordiyoncunun altın dişleri parlıyordu. Sıranın başındaki adam, cebinden beyaz bir mendil çıkardı ve başının üstünde çevirmeye başladı. Helen’in gözleri pırıl pırıldı, sanki yerinde duramıyormuş gibi elini masanın üstüne vurmaya başladı. Müzisyenler çaldıkça çaldı, konuklar şerefe kaldırdıkları kadehleri sürekli yuvarladılar ve dansçılar bir türlü durmak bilmediler. Sonunda müzik bitince sıra bozuldu, dansçılar terlerini siliyor, yüksek sesle gülüyorlardı. Erkekler kadehlerini doldururken, kadınlar mendillerini ara-

yıp saçlarını düzeltiyorlardı, herkes neşe içindeydi.

Derken akordiyoncu yeniden çalmaya başladı, ancak bu kez melodi daha yavaştı. Kafasını geriye itmişti, altın dişleri parıltıyordu. Yarı şarkı yarı ağıt bir şey söylüyordu, bariton sesiyle söylediği bu melodi birden yüreğimi kayıp duygusu ile doldurdu, hayatım boyunca kaybetmiş olduğum her şey bir anda aklıma üşüştü. 'Söylediği şarkı nedir?' diye sordum Stoichev'e duygularımı gizlemeye çalışarak.

'Eski bir şarkıdır bu, hem de çok eski... en azından üç yüzyıllık olsa gerek. Osmanlı akıncılar tarafından takip edilen güzel bir Bulgar bakireyi anlatıyor. Kızı o bölgenin paşasının haremine koymak istiyorlar, kız reddediyor. Köyünün yakınındaki dağlara doğru kaçıyor, akıncılar da dört nala kızın peşine düşüyorlar. Dağın tepesinde bir kaya var. Kız kayanın üstüne çıkıyor ve paşanın metresi olmaksızın ölmeyi yeğlerim deyip kendini kayadan atıyor. Derken kendini attığı yerde o vadinin en temiz ve en tatlı suyunu veren bir pınar bitiyor.'

Helen başını salladı. 'Romanya'da da benzer temalı türküler vardır,' dedi.

'Osmanlı'nın Balkanlar'da işgal ettiği her yerde vardır bu türkülerden herhalde,' dedi Stoichev ciddi bir sesle. 'Bulgar folklorunda bu şekilde binlerce türkü vardır, hepsi de halkın köleliğe karşı verdiği mücadeleyi anlatır.'

Akordiyoncu kalplerimizi yeteri kadar burktuğuna karar vermişti herhalde, çünkü şarkının sonunda marazi bir ifadeyle gülümsedi ve yeniden dans müziği çalmaya başladı. Bu kez dansa hemen hemen herkes katılmıştı. Sıra terasa kadar uzanıyordu. Bir adam bizi de aralarına çağırdı. Helen hemen yerinden fırladı ama ben Stoichev'in yanındaki sandalyeme sıkı sıkı yapıştım. Yine de onu izlemek güzeldi. Kısa bir süre sonra dansçıların adımlarını yakaladı. Bu herhalde onun kanında vardı, vakur duruşu öylesine doğal, ayaklarını oynatışı o kadar kendiliğindendi ki. Açık renk bluzuyla siyah eteğini, pırıl pırıl yüzüne düşen kapkara buklelerini izlerken, birden ona hiçbir şey olmasın diye dua etmeye başladığımı fark ettim, bir yandan da düşünüyordum, acaba onu korumama izin verecek miydi?"

“**S**TOICHEV’İN evini ilk gördüğümde hissettiğim duyguyu umutsuzluktan ani bir kurtuluş diye tanımlayacak olursam eğer, Rila manastırını ilk gördüğümde hissettiğim duyguyu da huşu diye tanımlarım herhalde. Manastır derin bir vadide kurulmuştu –ve bulunduğu yerden vadiyi dolduruyordu neredeyse– duvarlarının ve kubbelerinin üstünden ormanlık ve dik Rila Dağları yükseliyordu. Ranov arabasını ana kapının önündeki gölgeliğe park etti, diğer turistlerin arasına karışarak kapıdan girdik. Sıcak ve kuru bir gündü. Balkan yazı bastırıyordu artık, çıplak topraktan yükselen toz bileklerimizimize kadar çıkıyordu. Manastırın ağır tahta kapıları açıktı, kapıdan girdiğimizde bir daha asla unutamayacağımız bir manzarayla karşılaştık. Çevremizi manastırın kırmızı, siyah ve beyaz çizgili duvarları sardı, duvarlar uzun tahta galerilere açılıyordu. Üçüncü bahçede çok zarif bir kilise inşa edilmiş, içi son derece güzel fresklerle donatılmıştı, açık yeşil kubbeleri güneşte parlıyordu. Bunun arkasında, gri taştan kalın kare bir kule yükseliyordu, bu kule görünürdeki her şeyden daha eskiydi sanki. Stoichev bize bunun Hrel’yo’nun Kulesi olduğunu, ortaçağda bir soylunun düşmanlarından korunmak için yaptırdığını anlattı. Eski manastırdan ayakta kalan tek parça oydu, ilk manastır yıkılmış, yerine bu çizgili harika yapılmıştı. Biz orada dururken, kilisenin çanları çalmaya başladı, ürken kuşlar havalandı. Kuşların uçuşunu gözlerimle izlerken, üstümüzde yükselen akıl almaz tepeleri bir kez daha gördüm... tırmanmak bir gün sürerdi en az. Nefesimi tuttum, acaba Rossi buralarda bir yerde miydi?

Yanımda duran Helen, saçlarına ince bir eşarp bağlamış, elimi tutmuştu, birden Ayasofya’da geçirdiğimiz o dakikaları hatırladım, İstanbul’da yaşadığımız o akşamın üstünden birkaç gün geçmişti sadece ama bana sanki tarih olmuş gibi geliyordu. Osmanlılar bu toprakları İstanbul’un fethinden çok önce almışlardı. Bu yüzden aslın-

da yolculuğa Ayasofya'dan değil buradan başlamak gerekirdi. Öte yandan, Bizans kültürü ve mimarisi İstanbul'dan yayılarak Bulgar kültürüne damgasını vurmuştu. Şimdi Ayasofya, camiler arasında bir müze olmuşken, bu saklı ve korunaklı vadi Bizans kültürünün ışıltısını yayıyordu.

Arkamızdan gelen Stoichev, duyduğumuz hayranlıkla karışık hayreti eğlenerek izliyordu. Başına kalın hasır bir şapka takmış olan İrina, dayısının eline sıkı sıkı yapışmıştı. Sadece Ranov yalnızdı, gözlerini bu güzel manzarada dolaştırıyor, yanımızdan geçen siyah giysili keşişlere kuşku ile bakıyordu. Stoichev ve İrina'yı da arabasına alması için onunla epey bir mücadele etmemiz gerekmişti. Eğer, demişti, Stoichev size Rila'yı gezdirmenin onurunu yaşamak istiyorsa, sıradan bir Bulgar vatandaşı gibi otobüse binsin. Ranov'un kendisinin neden otobüsle gezmediğini sormak için kendimi zor tuttum. Sonunda razı oldu ama Sofya'dan Stoichev'in evine gidene kadar homurdandı durdu. Stoichev şöhretini, vatan hainliği ve hurafelerle dolu düşüncelerini herkese yaymak için kullanmıştı, herkes onun Ortodoks kilisesi ile bilindiği ilişkisini kesmeyi reddettiğini biliyordu, Doğu Almanya'da okumakta olan oğlu ondan da beterdi. Ama savaşı kazanmıştık, Stoichev de bizimle gelecekti. İrina bir dağ lokantasında verdiğimiz mola sırasında, dayısı eğer otobüse binmek zorunda bırakılsaydı bu geziye asla izin vermeyeceğini, çünkü sağlığının bu sıcakta otobüs yolculuğunu kaldıracak durumda olmadığını fısıldadı.

'Bu kanat hâlâ keşişler tarafından kullanılıyor,' dedi Stoichev. 'Ve şu tarafta, bizim kalacağımız misafirhane var. Bütün gün ziyaretçi kaynamasına rağmen, geceleri ne kadar sakin olduğunu göreceksiniz. Bu bizim en büyük milli hazinelerimizden biri, birçok insan görmeye gelir, özellikle yaz aylarında. Ancak geceleri tekrar huzura kavuşur.' Bir an durduktan sonra, 'gelin,' diye ekledi, 'gidip başrahibi görelim. Dün kendisini aramıştım, bizi bekliyor.' Şaşırtıcı bir canlılıkla yürüyor, heyecanla çevresine bakıyordu. Burası ona can katmıştı sanki.

Başrahibin kabul odası, manastırın birinci katındaydı. Uzun kahverengi sakallı, siyah cüppeli bir keşiş biz geçerken kapıyı tuttu. Stoichev şapkasını çıkardı ve odaya girdi. Başrahip oturmakta olduğu duvar kenarındaki sıradan kalktı ve bize doğru ilerledi. Stoichev'le birbirlerini nezaketle selamladılar. Stoichev başrahibin elini

öptü, başrahip de yaşlı adamı kutsadı. Başrahip, altmışlarında dinç bir adamdı, bembeyaz bir sakalı ve mavi gözleri vardı –mavi gözlü Bulgarlar olduğunu görmek beni şaşırtmıştı– sakindi. Bizim ellerimizi ve kendisine açıkça küçümser bir ifade ile bakan Ranov’un elini modern bir şekilde sıktı. Sonra hepimize oturmamızı işaret etti. Bir keşiş tepsi içindeki bardaklarla geldi... burada *rakiya* değil soğuk su ikram ediyorlardı, suyun yanında İstanbul’da tattığımız gül kokulu macunlardan vardı. Ranov’un sanki zehirlenmekten korkar gibi kendi suyunu içmediğini gördüm.

Başrahip Stoichev’i gördüğü için çok memnundu, bu ziyaretin her ikisine özel bir keyif verdiğini düşündüm. Stoichev kanalıyla bize Amerika’nın neresinden geldiğimizi, Bulgaristan’da başka manastırları ziyaret edip etmediğimizi, bize nasıl yardımcı olabileceğini, burada ne kadar kalmayı düşündüğümüzü sordu. Stoichev başrahibin sorularına verdiğimiz yanıtları tercüme etti. Kütüphaneyi istediğimiz kadar kullanabilir ve misafirhanede kalabilirdik, istersek kilisedeki ayinlere katılabilirdik, keşişlerin odaları dışında her yere istediğimiz gibi girip çıkabilirdik –bunu söylerken Helen’e ve İrina’ya bakıp başını kibarca salladı.– Profesör Stoichev’in konuklarının misafirhaneye para ödemeleri diye bir şey söz konusu bile değildi. Kendisine içtenlikle teşekkür ettik. Stoichev ayağa kalktı. ‘Şimdi,’ dedi, ‘izinlerimizi aldığımıza göre, artık kütüphaneye gidebiliriz.’ Başrahibin elini öpüp önünde eğildikten sonra kapıya doğru adeta tedbirli adımlarla ilerledi.

‘Dayım çok heyecanlı,’ diye fısıldadı İrina. ‘Sizin mektubunuzun Bulgar tarihinin en büyük keşiflerinden biri olduğunu söyledi.’ İrina’nın araştırmamız hakkında neler bildiğini, yolumuzu gölgeleyen şeyden haberdar olup olmadığını merak ettim, ancak yüzündeki ifadeden bir şey çıkarmak benim için imkânsızdı. Dayısının kapıdan çıkmasına yardım etti ve avluya uzanan o muhteşem tahta galeriden ilerlemeye başladık. Ranov, elinde sigarayla arkamızdan geliyordu.

Kütüphane, birinci katta, başrahibin odasının tam karşısında, uzun bir galeriydi. Girişte, bizi siyah sakallı bir keşiş karşıladı, uzun boylu kuru yüzlü bir adamdı bu, bana bizi içeri almadan önce Stoichev’e sert bir ifadeyle baktı gibi geldi. ‘Bu Rumen Kardeş,’ dedi Stoichev. ‘Şu andaki kütüphaneci keşiş kendisi. Bize görmek istediklerimizi gösterecek.’

Bazı kitaplar ve elyazmaları cam kutuların içine yerleştirilmiş ve turistlerin ne olduklarını anlamaları için dikkatle etiketlenmişti. Bunlara ben de bakmak istedim ancak daha farklı bir şeyin peşindeydik biz, arkada bir odaya geçtik. Manastırın derinlikleri mucizevi bir şekilde serindi, odayı aydınlatmak için konmuş ampullere rağmen, köşeler kapkaranlıktı. Bu iç oda da tahta dolaplar ve raflar, kutular ve kitap tablaları ile doluydu. Bir köşede, Meryem ve bebeğinin resmedildiği bir ikon parlıyordu. Bebek, iki kırmızı kanatlı melek tarafından korunuyor ve önlerinde taşlarla süslü bir lamba duruyordu. Duvarlar bembeyazdı, her taraftan ağır ağır çürümekte olan parşömen, tirşe ve kadife kokusu geliyordu. Ranov'un hiç olmazsa hazinelerle dolu bu odaya bizim peşimizden girmeden önce sigarasını söndürme nezaketini gösterdiğini görerek memnun oldum.

Stoichev sanki ruh çağırır gibi ayağını taş dösemeye vurdu. 'Şu anda,' dedi, 'Bulgar halkının yüreğine bakmaktasınız... bu keşişler yüzlerce yıldır bize bırakılan bu sır dolu mirası koruyorlar. İnançlı keşişler, kuşaklar boyunca bu elyazmalarını kopya ettiler ve inançsızların saldırılarından korudular. Halkımızın mirasının pek az bir kısmı bu... birçoğu yok edildi, elbette, ama kalanlara da şükrediyoruz.'

Raflardaki kutuları dikkatle taramakta olan kütüphaneci ile konuştu. Birkaç dakika sonra, önümüze tahta bir kutu ve birkaç cilt kitap getirildi. En üstteki kitabın cildinde İsa'nın –en azından ben İsa olduğunu sandım– çok şaşırtıcı bir resmi vardı, bir elinde asa, bir elinde ise bir daire tutuyordu, yüzü Bizans'a özgü o melankolik bakış ile bulutlanmıştı. Üzüntüyle Keşiş Kiril'in mektuplarının bu süslü cildin içinde olmadığını gördüm, mektuplar, altta eski bir kemiğe benzeyen daha sade bir cildin içindeydi. Kütüphaneci bir masa getirdi ve Stoichev heyecanla kitaba doğru eğildi ve kapağını keyifle açtı. Helen defterlerimizi çıkardı, Ranov canı çok sıkılmış gibi havaya bakarak raflar arasında dolaşmaya başladı.

'Hatırladığım kadarıyla burada iki mektup olacak, daha var mı kimse bilmiyor... acaba Keşiş Kiril'in yazdığı diğer mektuplar kaybolup gitmiş midir kim bilir.' İlk sayfayı gösterdi. Çok eski, adeta kahverengileşmiş bir parşömenin üstünde yuvarlak bir kaligrafi ile bir şeyler yazılmıştı. Stoichev kütüphaneciye döndü ve bir şeyler

söyledi. Sonra bize dönüp, 'Evet,' dedi. Bunların ve aynı döneme ait nadir bulunan bazı belgelerin Bulgarca kopyalarını çıkarmışlar. Kütüphaneci önüne bir dosya koydu. Stoichev, daktilo ile yazılmış kâğıtları eski yazıyla karşılaştırırken sustu. 'Gayet güzel bir iş yapmışlar,' dedi sonunda. 'Size not almanız için elimden geldiği kadar tercüme etmeye çalışacağım.'

Bize iki mektubu yavaş yavaş okudu.

Haşmetli Başrahibim Eupraxius,

Vin'den Laota'ya giden dağ yolunda üç gündür ilerliyoruz. Bir gece iyi yürekli bir çiftçinin ahırında geceledik, bir gece de Saint Mikhail zaviyesinde kaldık, burada artık hiç keşiş kalmamış ama hiç olmazsa bize barınak oldu. Dün gece ilk kez kampımızı ormanda kurmak zorunda kaldık, yerlere halılar yaydık ve atlardan ve arabadan yaptığımız bir dairenin içinde oturduk. Kurtlar o kadar yakına geldi ki ulumalarını yanibaşımızda duyuyorduk, atlar fena halde ürktüler, büyük bir zorlukla yatıştırdık. İvan ve Theodosius kardeşlerimizin varlığından son derece memnunum, onları bizim aramıza koymakla ne kadar akıllıca bir karar verdiğini görerek seni kutsuyorum.

Bu gece, oldukça varlıklı ve dindar bir çobanın konuğuyuz. Söylediğine göre bu bölgede üç bin koyun varmış, bu gece hepimiz yumuşak koyun postlarından yapılmış şiltelerde uyuyacağız ama, ben amacımıza daha uygun olduğu için yerde yatmayı tercih ediyorum. Şu anda ormandan çıkmış durumdayız artık, her taraf açıklık, yani güneş altında da olsak yağmurda da, açıktayız. Evin iyi yürekli sahibi, iki kez nehrin öte yanından akıncıların saldırdığını söyledi. Eğer Angelus kardeş iyileşir ve bize ayak uydurursa, sadece birkaç günlük yolumuz kaldı. Kutsal yükleri çok ağır olmasına rağmen, Angelus kardeşi atlardan birine bindirmek iyi olacak diye düşünüyorum. Çok şükür, yollarda düşman askerlerine rastlamadık.

En sadık hizmetkârın, din kardeşin

Keşiş Kiril

Nisan, Tanrımızın 6985. yılı

Şehri ardımızda bırakalı birkaç hafta oldu, yabancı topraklarda ilerliyoruz. Bulunduğumuz yeri yazmaya cesaret edemiyorum, çünkü her an yakalanabiliriz. Keşke deniz yolunu seçseydik diye düşünüyorum, ama bu seçtiğimiz yolda da Tanrı bizi koruyacaktır. Yanmış bir kilise ile iki manastır kalıntısı gördük. Kilisenin dumanı hâlâ tütüyordu. Burada beş keşişi isyan suçundan asmışlar, sağ kalan kardeşler ise başka manastırlara dağıtılmışlar. Arabamıza yanaşan kişilerle konuşamadığımız için fazla bir bilgi alamadık. Bu yanan manastırlardan birinin bizim aradığımız manastır olduğunu düşünmek için bir neden yok. Burada işaret açık. Canavar azize eşit. Bu mektupları efendimiz, en kısa zamanda sana göndereceğim.

En sadık kulun ve din kardeşin

Keşiş Kiril

Haziran, Tanrımızın 6985. yılı

Stoichev okumayı bitirdiğinde, bir sessizlik oldu. Helen hâlâ not alıyordu, kendini yaptığı işe vermişti. İrina kollarını kavuşturmuş oturuyor, Ranov bir büfenin üstüne oturmuş yakasının altını kaşıyordu. Bense, mektupta anlatılanları not almayı bırakmıştım. Helen nasılsa hiçbir ayrıntıyı atlamayacaktı. Kaldı ki mektuplardan nereye gittikleri kesinlikle anlaşılmıyordu, ne bir mezardan bahsediliyordu ne de bir gömme töreni söz konusuydu... duyduğum hayal kırıklığı büyüktü.

Ancak Stoichev hayatından memnundu. ‘İlginç,’ dedi birkaç dakika sonra. ‘İlginç, bakın, sizin İstanbul’da bulduğunuz mektup, kronolojik olarak bu iki mektubun arasına tekabül ediyor. Birinci ve ikinci mektuplarda, Eflak’tan yola çıkıp Tuna üstünden seyahat ediyorlar –yer isimlerinden bu açıkça anlaşılıyor.– Sonra Keşiş Kiril’in Konstantinopolis’te yazdığı, sizin bulduğunuz mektuba geliyor sıra. Muhtemelen bu mektupları oradan göndermeyi düşünmüş ama ya gönderememiş ya da göndermeye korkmuş –tabii bunlar kopya değilse eğer– bunu bilemeyiz. Son mektubun tarihi Haziran. Zacharias’ın güncede anlattığı karayolundan yolculuk etmişler, yani aynı yol

olması lazım. Konstantinopolis'ten Edirne'ye oradan da Haskovo'ya, çünkü *Tsarigrad*'dan Bulgaristan'a giden anayol budur.

Helen baktı, 'Ama bu mektupta Bulgaristan'ı tarif ettiği kesin mi?'

'Hiçbir zaman tam olarak emin olamayız,' diye itiraf etti Stoichev. 'Ancak, ben çok muhtemel olduğunu düşünüyorum. Eğer on beşinci yüzyılın sonlarında *Tsarigrad*'dan –Konstantinopolis– kiliselerin ve manastırların yakıldığı topraklara girmişlerse buranın Bulgaristan olması çok muhtemeldir. İstanbul'da bulduğunuz mektup-ta da Bulgaristan'a gideceklerini açıklamışlar zaten.

Yaşadığım hayal kırıklığını yüksek sesle dile getirmekten kendimi alamadım. 'Evet ama, aradığımız manastırın yeriyle ilgili hiçbir ipucu yok. Bunun Sveti Georgi olduğunu varsayıyoruz sadece.' Rannov masaya oturmuş parmak uçlarına bakıyordu. Acaba Sveti Georgi ile ilgilendiğimizi ondan saklasa mıydım, diye düşündüm. Ancak bu soruyu Stoichev'e başka nerede sorabilirdim ki?

'Hayır,' dedi Stoichev. 'Keşiş Kiril'in gittikleri yeri mektuplara yazması beklenemez zaten. Dikkat edin, Eupraxius'un adının yanına Snagov manastırı da yazmıyor. Çünkü eğer yakalansalardı, bu manastırlar fazladan eziyet görür, en azından aranırdı.'

'Burada ilginç bir satır var,' dedi notlarını bitiren Helen. 'Tekrar okur musunuz şunu... aradıkları manastırın işaretinin canavara eşit aziz olduğunu söylüyor hani. Sizce bunun anlamı nedir?'

Stoichev'e baktım, bu satır benim de dikkatimi çekmişti. İçini çekti. 'Herhalde Sveti Georgi'de bulunan bir ikon ya da freskten söz ediyor, tabii gittikleri yer orasıysa. Bunun nasıl bir şey olduğunu göz önüne getirmek oldukça zor. Hatta Sveti Georgi'yi bulsak bile, bu ikonun on beşinci yüzyıldan beri orada kalmış olması imkânsız bir şey, özellikle de manastır en azından bir kez yanmışsa. Ne anlama geldiğini bilmiyorum. Belki de başrahibin anlayabileceği, bizim anlayamayacağımız teolojik bir göndermedir, aralarındaki şifreli bir şeydir. Yine de aklımızın bir köşesinde tutmamız lazım, çünkü Keşiş Kiril, doğru yere geldiklerini buna bakarak anlayacaklarını söylüyor.'

Bense hâlâ yaşadığım hayal kırıklığı ile boğuşmaya çalışıyordum. Bu solmuş dosya içindeki mektupların araştırmamızın son anahtarı olacağını, hiç olmazsa elimizdeki haritalara biraz olsun ışık tutacağını ummuştum.

‘Daha geniş ve tuhaf bir konu var aslında.’ Stoichev elini çenesinde gezdirdi. ‘İstanbul’ dan yazdığı mektupta aradıkları hazinenin –belki de *Tsarigrad*’da saklanan bir kutsal emanet bu– Bulgaristan’da konusu edilen manastırda olduğu ve bu yüzden oraya gitmek zorunda olduklarını söylüyor. Lütfen bana o paragrafı bir daha okur musunuz Profesör? Size zahmet olacak.’

Keşiş Kiril’in diğer mektuplarını okurken, belki lazım olur diye İstanbul mektubunu da çantadan çıkarmıştım. ‘Diyor ki... aradığımız şey çoktan şehirden çıkarılmış ve Bulgarların işgal altındaki topraklarında bir sığınağa kaçırılmış.’

‘Evet bu paragraf işte,’ dedi Stoichev. ‘Soru şu,’ –ortaparmağıyla masaya vuruyordu– ‘1477 yılında İstanbul’ dan kutsal bir emanet neden gizlice çıkarıldı acaba? Osmanlılar şehri 1453’de aldılar, şehirdeki kutsal emanetlerden çoğu işgal sırasında tahrip edildi. Şimdi Panachrantos manastırı neden yirmi dört yıl sonra ellerinde kalmış bir kutsal emaneti Bulgaristan’a gönderiyor ve bu keşişler neden taa İstanbul’a kadar söz konusu emaneti bulmaya geliyorlar?’

‘Bakın,’ dedim, ‘aynı mektuptan Yeniçerilerin de bu emaneti aradıkları anlaşılıyor, demek ki bu sultan için de değerli bir şey.’

Stoichev düşündü. ‘Doğru, ama Yeniçeriler, emanet manastırdan çıkarıldıktan sonra aramaya başlıyorlar.’

‘Osmanlılar’ için siyasi anlamı olan kutsal bir nesne olmalı, aynı zamanda Snagov’daki keşişler için de ruhani bir anlamı var.’ Helen kaşlarını çatmış, elindeki kalemle yanağına vuruyordu. ‘Bir kitap mı acaba?’

‘Evet,’ dedim. İyice heyecanlanmıştım. ‘Acaba Osmanlıların istediği, keşişlerin de ihtiyacı olan şeyleri içeren bir kitap olabilir mi?’ Ranov, masanın karşısından bana sert bir bakış fırlattı.

Stoichev başını aşağı yukarı salladı, ama hemen bunun aslında olumsuz bir hareket olduğunu hatırladım. ‘O dönemin kitapları, genellikle siyasi bilgi içermezdi... çoğunlukla dinsel metinlerdi bunlar, manastırlarda ya da medrese ve camilerde sürekli kopyaları çıkarılırdı. Kutsal metinlerin kopyasını almak için keşişlerin böylesine tehlikeli bir yolculuğa çıkmış olmaları pek akla yakın değil. Snagov’da zaten böyle kitaplar vardı.’

‘Bir dakika.’ Helen’in gözleri kocaman kocaman açılmıştı. ‘Durun, bu herhalde ya Snagov’un ya Ejder Tarikatı’nın ya da Voyvo-

da'nın cesedinin uyanışıyla ilgili bir şey olmalı. 'Günce'yi hatırlasana niza? Başrahip Drakula'nın başka bir yere gömülmesini istemiş.'

'Doğru.' Stoichev düşündü. 'Drakula'nın cesedini, keşişlerinin hayatını tehlikeye atmak pahasına İstanbul'a gönderiyor.'

'Evet,' dedim, tam bir şey daha söyleyecektim ki, Helen bana döndü ve kolumu sıktı.

'Ne var?' dedim, ama kendini toplamıştı bile.

'Yok bir şey,' dedi yumuşak bir sesle, bir bana bir Ranov'a bakıyordu. Bütün kalbimle konuşmalarımızdan bıkip sigara içmeye çıkmasını, böylece Helen'le rahatça konuşabilmeyi diliyordum. Stoichev heyecanla ona bakıyordu, derken alçak bir sesle, ortaçağ elyazmalarının nasıl yazıldığını ve kopyalandığını –kopyaları çıkaran keşişler zaman zaman kasten küçük hatalar koyarmış içine– ve âlimlerin farklı elyazmalarını ve bu yazıların kime ait olduğunu nasıl çözdüklerini anlatmaya başladı. Neden bu kadar detaya girdiğini anlamakta güçlük çekiyordum, gerçi anlattıkları benim ilgimi fazlasıyla çekiyordu. Neyse ki, sesimi çıkartmadan dinledim, çünkü bir süre sonra Ranov esnemeye başladı, sonunda ayağa kalktı, ceketinin cebinden cebinde sigara paketini aranarak kütüphanenin dışına doğru yürümeye başladı. Helen tekrar kolumu sıktı. Stoichev ona bakıyordu.

'Paul,' dedi, yüzü o kadar garipti ki, bayılacağını sandım ve onu omuzlarından yakaladım. 'Kafa, görmüyor musun? Drakula İstanbul'a kafasını almaya gitti.'

Stoichev garip bir ses çıkardı ama çok geç kalmıştı. Çevreme baktım ve bir rafın kenarında Keşiş Rumen'in köşeli yüzünü gördüm. Odaya o kadar sessiz girmişti ki, gelişini hiçbirimiz duymamıştık. Ayrıca her ne kadar arkası bize dönükse de, dinlediği belliydi. Helen'le çaresiz bir şekilde birbirimize baktık, yerimden kalktım ve odayı iyice kontrol ettim. Adam gitmişti, ama Helen'in söylediği şeyi bir başkasının daha –Ranov örneğin– duyması artık an meselesiydi. Ranov böyle bir bilgiyi ne yapacaktı ki?"

“**A**RAŞTIRMA yaptığım, yazdığım ve düşündüğüm onca yıl boyunca, Helen’in Rila’daki o kütüphanede aniden yüksek sesle söyleyiverdiği o tahmin gibi kafamı açan şey çok az olmuştur doğrusu. Voyvoda Drakula İstanbul’a kafası için gitmişti, ya da daha doğrusu Snagov başrahibi Drakula’nın cesedini kafasıyla bir araya gelmesi için oraya göndermişti. Acaba bunu ölmeden önce, kafasına ödül konduğunu bilen Drakula mı istemişti? Sultan’ın kafasını halka göstermek isteyeceğini biliyor muydu? Yoksa bunun yapılması gerektiğine, manastırında sapkınlığa yol açabilecek başsız bir cesedin gömülmesini istemeyen başrahip mi karar vermişti. Şurası açıktı ki, kafasız bir vampir öyle fazla bir tehlike yaratmazdı –hatta ortaya çıkan tablo oldukça komikti de– ama keşişler arasında yaşanan huzursuzluk, başrahibin Drakula’nın doğru dürüst bir Hıristiyan töreniyle gömülmesini sağlamaya karar vermesine yol açmış olabilir. Muhtemelen başrahip prensinin cesedinin parçalanmış olmasını kendine yedirememişti. Ayrıca, başrahibin Drakula’ya sağlığında hangi sözleri vermiş olduğunu kim biliyordu ki.

Gözümün önünde tek bir görüntü canlandı. İstanbul’da o güneşli sabahta gezdiğim Topkapı Sarayı, Osmanlı cellatlarının Sultan’ın düşmanlarının kafalarını sergiledikleri kapı. Drakula’nın kafası en yüksek sıranklardan birine geçirilmiş. Kazıklı Voyvoda, sonunda kazığa geçirilmiş. Acaba Sultan’ın zaferinin kanıtını kaç kişi görmüştür? Helen, bana bir keresinde İstanbulluların Drakula’dan çok korktuklarını ve şehre saldıracağından kaygılandıklarını söylemişti. Drakula artık bir tehdit olmaktan çıkmıştı. Sultan sonunda bu sorunlu bölgenin kontrolünü ele geçirmiş ve yıllardır istediği bir şeyi yaparak Eflak tahtına kendi adamını çıkarmıştı. Kazıklı’dan geriye korkunç bir ganimet kalmıştı, büzüşmüş gözleri, kana batmış kıtıklaşmış saçları ve kanlı bıyıklarıyla, kafası.

Dostumuz da benzer şeyler düşünüyordu herhalde. Keşiş Ru-

men'in dışarı çıktığından emin olur olmaz bize döndü ve alçak bir sesle şöyle dedi, 'Evet, bu çok mümkün, ama Panachrantos keşişleri Drakula'nın kafasını Sultan'ın sarayından nasıl çıkardılar acaba? Stephan'ın da anlattığı gibi, o kafa bir hazineydi.'

'Biz Bulgar vizesini nasıl aldık?' diye sordu Helen kaşlarını kaldırarak. 'Bahşiş... hem de bol bol. Fetihten sonra manastırlar çok yoksullaşmıştı ama gizli kaynakları vardı herhalde... altın, mücevher... Sultan'ın muhafızlarını bile baştan çıkarabilecek bir şey vermiş olabilirler.'

Düşündüm... İstanbul rehberinde, Sultan'ın düşmanlarına ait kafaların bir süre halka gösterildikten sonra, denize atıldığı yazıyordu. Belki de Panachrantos'tan birileri bu sürece müdahale etmiştir. Böylece şehirden dışarı çıkarmak daha kolay olmuştur.

'Bu konudaki gerçeği hiçbir zaman bilemeyeceğiz,' dedi Stoichev. 'Ama Bayan Rossi iyi tahmin eti. Büyük bir olasılıkla keşişlerin *Tsarigrad*'da aradıkları şey prensin kafasıydı. Bunun için iyi bir teolojik neden de var. Ortodoks inancına göre bir bedenin toprağa verilirken mümkün olduğunca tam olması gerekir –bizde ölü yakma yoktur mesela– çünkü Kıyamet gününde kendi bedenlerimizle tekrar doğacağımıza inanırız.'

'Peki o zaman her yerde kemikleri dolaşan azizler ne olacak?' diye kuşkuyla sordum. 'Onlar nasıl tam olarak doğacaklar peki? Birkaç yıl önce İtalya'da Aziz Francis'in elinden beş tane görmüştüm.'

Stoichev güldü. 'Azizlerin ayrıcalıkları vardır,' dedi, 'ama Türk katili Voyvoda Drakula elbette bir aziz değildi. Ayrıca, Stephan'ın anlattıklarına göre Eupraxius onun ruhunun ölümsüzlüğü açısından epeyce kaygılıymış.'

'Ya da bedeninin ölümsüzlüğü açısından,' dedi Helen.

'O zaman,' dedim, 'Panachrantos'daki keşişler, doğru dürüst gömülsün diye hayatlarını tehlikeye atarak kafasını aldılar. Yeniçeriler hırsızlığın farkına vardı ve kafayı aramaya başladı, bunun üstüne İstanbul'daki başrahip oraya gömmek yerine kafayı şehir dışına çıkarttı. Belki Bulgaristan'a giden hacılar vardı.' Onay almak için Stoichev'e baktım. 'Onlarla birlikte kafayı gömülmesi için Sveti Georgi ya da ilişki içinde oldukları başka bir Bulgar manastırına götürdüler. Derken Snagov'lu keşişler geldi ama kafa ile gövdeyi birleştirmek için çok geç kalmışlardı. Panachrantos başrahibi onların gel-

diğini duydu ve durumu anlattı. Snagov'lu keşişler görevlerini tamamlamak istediler. Ayrıca, Yeniçeriler varlıklarını fark etmeden şehirden bir an önce çıkmaları gerekiyordu.'

'Çok iyi bir kurgu.' Stoichev o şahane gülümsemesi ile bana gülümsedi. 'Söylediğim gibi, kesin olarak bilemeyiz, çünkü elimizdeki belgelerde yazılan olaylar sadece durumu ima ediyor. Ama çok iyi toplaradınız. Sizi Hollandalı tacirlerin elinden almamız lazım.' Yüzüm, kısmen memnuniyetle kısmen de hüznle kızardı, ama Stoichev'in gülümsemesi sahiciydi.

'Ancak Osmanlılar, Snagov'lu keşişlerin geldiklerini ve sonra da şehirden çıktıklarını haber aldılar.' Helen kaldığım yerden devam etti. 'Belki de manastırları aradılar ve keşişlerin Aya İrini'de kaldıklarını öğrendiler, Edirne ve Hoskovo'ya haber gönderdiler. Hoskovo, keşişlerin geçtiği ilk büyük Bulgar şehriydi ve oraya girdikleri anda –nasıl desem– yakalandılar.'

'Evet,' diye bitirdi Stoichev. 'Osmanlı yetkililer bilgi almak için iki keşişe işkence yaptı, ama cesur keşişler hiçbir şey söylemediler. Yetkililer arabayı aradı ancak sadece yiyecek buldular. İşte bu sorunun cevabını bulmak lazım... Osmanlı yetkililer cesedi neden bulamadı?'

Durakladım. 'Belki de ceset aramıyorlardı. Belki hâlâ kafayı arıyorlardı. Eğer Yeniçeriler İstanbul'da olayın sadece bir kısmını öğrendilerse, Snagov'lu keşişlerin kafayı kaçırdıklarını düşünmüş olabilirler. Zacharias Güncesinde, Osmanlıların bohçaların içinden yiyecek çıkmasına çok kızdıkları söyleniyor. Eğer Osmanlıların arama yapacaklarını haber aldılarsa, cesedi ormana saklamışlardır.'

'Ya da belki arabada cesedi koymak için özel bir bölme vardı,' dedi Helen.

'Ama cesedin kokması gerekirdi,' diye hatırlattım.

'Bu neye inandığına bağlı.' O soru dolu çekici gülümsemesiyle gülümsedi.

'Neye inandığıma mı?'

'Evet. Bak, eğer bir cesedin yaşayan ölü olma riski varsa, ya da yaşayan ölü olmuşsa, çürümez ya da çok yavaş çürür. Doğu Avrupa'daki köylüler eğer vampirlikten kuşkulanıyorsa, mezarları kazıp ölülerin çürüme durumuna bakarlar, çürümemiş olan cesetleri törenle tahrip ederlerdi. Bu gelenek hâlâ sürüyor yer yer.'

Stoichev ürperdi. 'Çok tuhaf bir faaliyet. Bulgaristan'da da böyle şeylerin olduğunu duydum, tabii artık yasadışı oldu. Kilise mezarların rahatsız edilmesine her zaman karşı olmuştur, şimdi de şükür ki hükümetimiz böyle hurafelerle mücadele halinde... elinden geldiği kadar.'

Helen omuzlarını silkti 'Bir bütün halinde yeniden doğacağına inanmak daha mı normal yani?' diye sordu. Stoichev'e de o büyüleyici gülümsemesiyle baktı.

'Madam,' dedi, 'sapkınlıkla ilgili bir sürü farklı yorum mevcut. Ancak keskin zekânızın önünde şapka çıkarmamak da imkânsız. Şimdi dostlarım, sizin şu haritaları bir incelemek istiyorum... içimden bir ses, bu kütüphanede onları okumaya yardımcı olacak bazı malzemeler bulabileceğimizi söylüyor. Bana bir saat verin. Yapacağım şey size anlamsız gelecek, açıklamak da bana zor gelecek.'

Tam o sırada Ranov tekrar odaya girdi ve etrafına bakınmaya başladı. Haritalarla ilgili konuştuklarımızı duymamış olmasını diledim.

Stoichev boğazını temizledi. 'Kiliseyi gezmenizi tavsiye ederim.' Belli belirsiz Ranov'a baktı. Helen yerinden kalkıp Ranov'un yanına gitti ve ondan bundan şikâyet ederek onu meşgul etmeye başladı. Ben de çaktırmadan çantamı açtım ve haritaların bulunduğu dosyayı çıkarttım. Stoichev'in yüzündeki heyecanı fark ettiğimde, kalbim umutla doldu.

Ancak ne yazık ki, Ranov Stoichev'in uğraştığı şeyle daha fazla ilgilenmiş, bizim peşimize de kütüphaneciyi takmıştı. 'Bize yiyecek bir şeyler bulabilir misiniz acaba?' diye sordum. Kütüphaneci cevap vermedi, dikkatle yüzüme bakıyordu.

Ranov gülümsedi. 'Acıktınız mı? Ancak henüz yemek zamanı gelmedi. Akşam yemeği saat altıda. Beklemek zorundayız. Maalesef keşişlerle birlikte yiyeceğiz.' Bize arkasını döndü ve önündeki rafta bulunan kitapları incelemeye başladı. Yapacak bir şey yoktu.

Helen benimle birlikte kapıya kadar yürüdü ve elimi sıktı. 'Yürüyüşe çıkalım mı?' dedi dışarı çıkar çıkmaz.

'Ranov'suz ne yapacağımı bilemedim şimdi,' dedim sevimsiz bir sesle. 'O olmadan ne konuşacağız?'

Güldü, ama yüzündeki kaygıyı görebiliyordum. 'Geri dönüp dikkatini dağıtmaya çalışayım mı?'

‘Hayır,’ dedim, ‘böyle yapmamak daha doğru. Çünkü Stoichev’in ne yaptığını iyice merak edecek o zaman. Sinek gibi, ondan kurtulmamız mümkün değil.’

‘Ama ne sinek.’ Helen elimi tuttu. Manastırın duvarlarının ötesinde avluda güneş hâlâ parlak ve sıcaktı. Kafamı kaldırıncı, manastırı çevreleyen ormanlık tepeleri, onların üstündeki kayalık zirveleri görebiliyordum, bir kartal kanatlarını açmış süzülüyordu. Kapkara cüppeleri, uzun kara şapkaları ve uzun kara sakalları ile keşişler kilise ile manastırın birinci katı arasında gidip geliyorlar, tahta koridorlardan geçiyorlar ya da kilisenin yanındaki küçük avluda üçlü gruplar halinde oturuyorlardı. O giysilerin içinde bu sığağa nasıl dayandıklarını merak ettim. Kilisenin içinde tatlı bir serinlik vardı, mumların ışığında, her tarafa altın, pirinç ve değerli taşların ışıltısı yayılıyordu. Kilisenin iç duvarları yıldızlarla süslenmiş ve peygamberlerle azizlerin resimleriyle bezenmişti. ‘On dokuzuncu yüzyıla ait bu işler,’ dedi Helen. Gösterişsiz bir aziz resminin önünde durdum, uzun bembeyaz sakalı ve bembeyaz saçları ile bize bakıyordu. Helen adını yüksek sesle okudu, ‘İvan Rilski.’

‘Eflaklı dostlarımız Bulgaristan’a gelmeden sekiz yıl önce kemikleri taşınan aziz. Günce’de söz edilen hani.’

‘Evet.’ Helen resme daha da yaklaştı, sanki biraz daha orada kal-sak resim onunla konuşacaktı.

Bu bitmek bilmez bekleme hali sinirlerimi bozmaya başlamıştı ‘Helen,’ dedim, ‘haydi yürüyüşe çıkalım. Tepelerden birine çıkıp manzara seyredelim azıcık.’ Eğer kendimi biraz olsun zorlamazsam, Rossi’yi düşünmekten aklımı kaçıracaktım.

‘Olur,’ dedi Helen, sabırsızlığımın nedenini anlamış gibi bana baktı, ‘tabii çok uzağa gidemeyiz. Ranov uzaklaşmamıza kesinlikle izin vermez.’

Tepeye çıkan yol yoğun ağaçlarla kaplıydı, öyle ki, yol o sıcakta sanki kilisenin içi kadar serindi. Yanımızda Ranov olmadan birkaç dakika geçirmek gerçekten çok keyifliydi. Helen’in elini sallaya sallaya yürüdüm. ‘Stoichev’le bizim aramızda bir seçim yapmak zor gelmemiş midir sence?’

‘Ah, hayır,’ dedi Helen düz bir sesle. ‘Bizim peşimize mutlaka birini takmıştır. Yakında kim olduğunu anlarız, özellikle gezimiz yarım saatten fazla sürerse. Bizi kendi halimize bırakamaz, Stoichev’i

de dikkatle izlemek zorunda ki ne araştırdığımızı anlayabilsin.'

'Sanki bunlar çok normalmiş gibi konuşuyorsun,' dedim yüzüne bakarak. Şapkasını geriye itmiş, yüzü kızarmıştı. 'Böyle sürekli gözlenerek yaşamak çok korkunç bir şey olsa gerek.'

Helen omuzlarını silkti. 'Bana o kadar feci gelmiyor, çünkü öteki türlü nasıl olur bilmiyorum.'

'Ama yine de ülkeni terk edip Batı'ya yerleşmek istedin.'

'Evet,' dedi yan gözle bana bakarak, 'ülkemi terk etmek istedim.'

Yıkılmış bir ağaç gövdesine oturarak birkaç dakika dinlendik. 'Bizim Bulgaristan'a girmemize neden izin verdiklerini düşünüp duruyorum,' dedim Helen'e, ormanın içinde bile sesimi alçaltmak gereğini duyuyordum.

'Ve neden istediğimiz her yere gitmemize izin veriyorlar.' Başını salladı. 'Bunu da düşündün mü?'

'Bana sorarsan,' dedim yavaşça, 'bize engel olmuyorlarsa –ki isterlerse hemen olurlar– aradığımız şeyi bulmamızı istiyorlar.'

'Aferin Sherlock.' Helen yüzümü eliyle yelpazeledi. 'Sen epeyce öğrendin bu işi.'

'Yani diyelim ki, ne aradığımızı zaten aşağı yukarı biliyorlar. Voyvada Drakula'nın yaşayan bir ölü olması onlar için neden değerli olsun ki?' Fısıltıyla konuştuğum halde, bunu bu şekilde dile getirmek için epeyce çaba göstermek zorunda kalmıştım. 'Sen bana defalarca, komünist hükümetlerin bu tarz köylü hurafelerini küçük gördüğünü söylemiştin. Bizi engelleyeceklerine neden cesaretlendiriyorlar? Yani eğer mezar buradaysa, bunun Bulgar halkına doğaüstü bir güç kazandıracağını falan mı sanıyorlar?'

Helen başını salladı. 'Böyle değil tabii ki. Onların ilgisi tamamen iktidarla ilgili bir şey, ama her zaman bilimsel nitelikli olmak zorunda. Ayrıca, ortada böyle ilginç bir keşif varsa, bir Amerikalı'nın yapmasını istemezler.' Biraz düşündü. 'Düşünsene... eğer ölülerin tekrar yaşama dönmeleri mümkünse bu ne kadar büyük bir keşif olur. Özellikle de Doğu Bloğu için, liderlerini mumyaladıklarını unutuyorsun galiba.'

Gözümün önünde Sofya'daki mozolesinde yatan Georgi Dimitrov'un sarı yüzü belirdi. 'O zaman Drakula'yı yok etmek için başka nedenlerimiz de var,' dedim, alnım ter içinde kalmıştı.

‘Düşünüyorum da,’ dedi Helen ciddiyetle, ‘acaba onu yok etmek çok şey mi değiştirecek. Hitler ve Stalin’in halklarına yaptıklarına baksana. İkisinin de beş yüzyıl yaşamaları gerekmedi.’

‘Biliyorum,’ dedim, ‘ben de aynı şeyi düşündüm.’

Helen başını salladı, ‘En tuhafı ne biliyor musun, Stalin Korkunç İvan’a hayranmış en çok. Her ikisi de gücü elinde toplamak için, kendi insanlarını öldürdüler. Peki bil bakalım Korkunç İvan kime hayranmış?’

Damarlarımdan kanın çekildiğini hissettim. ‘Drakula ile ilgili bir sürü Rus masalı olduğunu söylemiştin.’

‘Evet, kesinlikle.’

Yüzüne bakakaldım.

‘Stalin’in beş yüzyıl yaşadığı bir dünyayı düşünebiliyor musun?’ Kütüğün üstünde yumuşak bir yeri tırnağı ile kazıyordu. ‘Ya da son-suza dek yaşadığını.’

Yumruklarımı sıktım. ‘Peşimize kimseyi takmadan ortaçağa ait bir mezar bulabileceğimizi aklın kesiyor mu?’

‘Bu çok zor, hatta imkânsız. Peşimizde bir sürü adamları olduğuna eminim.’

O anda patikadan bize doğru gelen adamı gördük. Adamın birdenbire ortaya çıkması beni o kadar şaşırtmıştı ki, az daha yüksek sesle küfür edecektim. Ama sıradan biriydi bu, üstü başı pejmürde, sırtında bir demet çalı, yanımızdan geçerken bize el salladı. Helen’e baktım.

‘Gördün mü?’ dedi alçak sesle.

Yolun yarısında karşımıza merdiven gibi bir kaya parçası çıktı. ‘Bak,’ dedi Helen, ‘burada bir iki dakika oturalım mı?’

Durduğumuz yerden, vadi ayaklarımızın altında uzanıyordu, manastırın duvarları ve damı vadinin tamamını doldurmuştu sanki. Manastırın büyüklüğü buradan kolayca görünüyordu. Kubbeleri akşamın ışıklarıyla parlayan kilise köşeli bir deniz kabuğuna benziyor, Hrelyo’nun kulesi sisin içinde yükseliyordu. ‘Buradan bakınca ne kadar korunaklı bir yer olduğunu daha iyi anlıyorsun, düşmanları buradan bakmışlardır herhalde.’

‘Ya da hacılar,’ diye hatırlattı Helen, ‘onlar için askeri bir hedef değil ruhani bir kurtuluştur.’ Sırtını bir ağaç gövdesine dayadı, eteklerini sıkıştırdı. Çantasını bıraktı, şapkasını çıkardı, bluzunun kollarını sıvadı. Alnında ve yanaklarında ter damlacıkları vardı. Yüzün-

de o en sevdiğim ifade belirmişti... düşüncelere dalmış, aynı anda hem kendi içine hem de dış dünyaya bakıyor, gözleri kocaman ve te-
tikte, çenesi sert, nedense bu halini, bana baktığı zamanlardakinden
daha çok seviyordum. Kütüphanecinin bıraktığı iz artık kaybolmuş-
tu ama yine de eşarbını boynundan çıkarmıyordu, minik haç eşar-
bın altından pırıldıyordu. Sert güzelliği canımı acıtiyordu.

‘Helen,’ dedim elini tutmadan, konuşmak istemiyordum ama
kendime engel olamayacaktım artık. ‘Sana bir şey soracağım.’

Başını salladı, gözleri hâlâ aşağıdaki o muhteşem tapınaktaydı.

‘Helen, benimle evlenir misin?’

Yavaşça bana doğru döndü, yüzündeki ifadenin hayret mi yoksa
memnuniyet mi olduğuna karar veremedim. ‘Paul,’ dedi sükûnetle,
‘birbirimizi tanıyalı ne kadar oldu?’

‘Yirmi üç gün,’ dedim. Eğer hayır derse ne yapacağımı hiç dü-
şünmediğimi fark ettim birden, ama artık çok geç kalmış, teklifi
yapmışım. Eğer hayır derse, kendimi istesem de dağdan aşağı ata-
mayacağımı, çünkü henüz Rossi’yi bulamadığımı düşündüm.

‘Sence, sen beni tanıyor musun?’

‘Çok değil,’ dedim dikkatli bir ifadeyle.

‘Ben seni tanıyor muyum peki?’

‘Pek sanmıyorum.’

‘Birbirimizi çok az tanıyoruz ve tamamen farklı dünyalardan ge-
liyoruz.’ Gülümsedi, sanki kelimeleri seçmeye çalışır gibiydi ‘Ayrıca,
ben evlenmeyi hiç düşünmüyordum, ben evlenecek bir tip değilim.
Hem bu ne olacak?’ Boynundaki fulara dokundu. ‘Cehennemin işa-
retiyle damgalanmış bir kadınla evlenmek ister miydin?’

‘Ben seni her türlü cehennemden korurum.’

‘Ama bu zor olmayacak mı? Hem çocuklarımız nasıl olacak bi-
zim?’ Bakışı sertleşmişti. ‘Bu korkunç pisliğin onları da etkileyebi-
leceğini düşünerek nasıl çocuk yapacağız?’

Boğazımdaki yumru ile konuşmak çok güçtü. ‘Yani cevabın ha-
yır, ya da acaba daha sonra mı teklif etsem?’

Elleri –o eller olmadan yaşamayı düşünemiyordum artık, kare
uçlu parmaklar, incecik kemiği saran yumuşacak ten– elimin üstüne
kapandı, birden aklıma ona bir yüzük bile almadığım geldi.

Helen ciddi bir ifadeyle bana baktı, ‘Cevabım şu. Seninle elbet-
te ki evlenirim.’

Hayatımda en çok sevdiğim insanlardan birini umutsuzca aradığım onca haftadan sonra, birden yaşadığım mutlulukla öylesine bir hale geldim ki, ne konuşabildim ne de onu öpmeyi akıl ettim. Yan yana hiç konuşmadan oturduk, altımızda uzanan altın rengi, kırmızı ve gri manastırı seyrettik.”

BARLEY, babamın oteldeki odasında yanımda durmuş, benimle birlikte dağınıklığı seyrediyordu, ama bazı şeyleri benden daha çabuk gördüğü kesindi... yatağın üstündeki kâğıtlar ve kitapları mesela. Okuna okuna epeyce hırpalanmış Bram Stoker'ın *Dracula*'sı, ortaçağ Fransa'sında sapkın mezheplere ilişkin yeni çıkmış bir kitap ve Avrupa'da vampirlikle ilgili çok eski görünüşlü başka bir kitap daha.

Kitapların ve babamın elyazısıyla tuttuğu notların arasında, bana tamamen yabancı bir elyazısıyla yazılmış kartpostallar vardı. Barley ile birlikte –yalnız olmadığımı bir kez daha şükrettim– her şeyi araştırmaya başladık. İlk yaptığım şey kartpostalları toplamak oldu. Kartların üstünde Portekiz, Fransa, İtalya, Monako, Finlandiya, Avusturya gibi ülkelerin pulları vardı. Kartlar birden başlayarak numaralanmıştı. Pulların üstünde damga yoktu. En şaşırtıcısı da kartların altındaki “Helen Rossi” imzasıydı. Kartların hepsinin üstünde de benim adım vardı.

Omzumun üstünden bakmakta olan Barley elimi tuttu, yatağın kenarına oturduk. İlk kart Roma'dan gönderilmişti, önünde Forum'un siyah beyaz bir fotoğrafı vardı.

Mayıs 1962

Benim canım kızım:

Sana hangi dilde yazsam ki, yüreğimin ve bedenimin yavrusu, beş yıldır görmediğim sevgilim? Biz seninle hep öpüşlerin, bakışların, mırıltıların diliyle konuştuk. Bunu düşünmek bile ne kadar zor bir bilsen, özlediğimi hatırlamak ne kadar zor. Bugün bu kadar yazabiliyorum, ama en azından yazmaya başlayabildim.

Seni çok seven annen
Helen Rossi

İkincisi renkli bir kartpostaldı ama solmuştu bile, üstünde çiçekler vardı *Jardins de Boboli*– *Boboli Bahçeleri*– *Boboli*.

Mayıs 1962

Benim canım kızım,

Sana bir sır vereyim: İngilizce'den nefret ediyorum. İngilizce benim için ya gramer demek ya da edebiyat. İçimden, seninle en iyi kendi dilimde konuşabileceğimi hissediyorum, yani Macarca, hatta Macarcamın içine sızmış başka bir dille... Romenceyle. Romence, peşine düştüğüm o korkunç yarattığın da anadili, ama bu korkunç gerçek bile beni dilimden uzaklaştırmıyor.

Bu sabah kucağımda oturuyor ve benimle birlikte bu bahçeye, bu çiçeklere bakıyor olsaydın, sana ilk dersini verirdim, *Ma numesc...* Sonra sana adını söyledim, çünkü bu senin de ana dilin. Sana Romencenin, cesur, nazik ve hüznü insanların, çobanların ve çiftçilerin ve uzaklarda bir yerde hayatı mahvolup gitmiş anneannenin dili olduğunu söyledim. Onun bana anlattığı güzel şeyleri anlatırdım sana, geceleri köyünün üstünü saran yıldızları, nehirdeki ışıkları. *Ma numesc...* Bir gün sana bunu söyleyebilmek, mutluluğun da ötesinde bir şey olacak.

Seni seven annen

Helen Rossi

Barley ile birbirimize baktık, şefkatli bir ifadeyle kolunu boynuma doladı.

“STOICHEV”İ kütüphanede büyük bir heyecan içinde bulduk. Ranov karşısına oturmuş, masanın üstüne parmaklarıyla vuruyor ve arada sırada yaşlı âlimin bir kenara ayırdığı belgelere göz atıyordu. Yüzünde o güne kadar hiç görmediğim, fena halde rahatsız olduğunu belirten bir ifade vardı, anlaşılan Stoichev sorularına istediği cevapları vermemişti. İçeri girdiğimizde Stoichev, bize heyecanla baktı. ‘Galiba bulduk,’ dedi fısıltıyla. Helen yanına oturdu ve incelediği elyazmasına eğildi. Bu elyazmaları Keşiş Kiril’in mektuplarına çok benziyordu, mektuplardaki Slavca elyazısını tanımıştım. Elyazmasının yanında haritalarımız duruyordu. Nefesim kesilmişti, bize gerçekten önemli bir şey söylemesini bekliyordum. Belki de mezar burada, Rila’da, diye düşündüm birden... belki de Stoichev bu yüzden ısrarla buraya gelmek istedi, çünkü aşağı yukarı tahmin etmişti. Ancak bizimle Ranov’un önünde konuşmaktan çekinmemesi beni huzursuz etmiş ve şaşırtmıştı.

Stoichev etrafına bakındı, Ranov’a bir göz attı, eliyle buruşuk alnını sıvazladı ve sonra alçak sesle, ‘Bence mezar Bulgaristan’da değil,’ dedi.

Birden kanımın damarlarımdan çekildiğini hissettim. ‘Ne?’ Helen gözünü kırpmadan Stoichev’e bakıyordu. Ranov bize arkasını dönmüş, sanki konuştuklarımızı yarım kulak dinliyormuş gibi parmaklarını masaya vuruyordu.

‘Sizi hayal kırıklığına uğrattığım için beni bağışlayın dostlarım, uzun zamandır incelememiş olduğum bu elyazmasına göre durum şöyle. 1478 yılında Sveti Georgi’den bir grup hacı Eflak’a dönmüş. Bu elyazması, bir gümrük belgesi... Bu belgeye göre, Eflaklı hacıların yanlarında Eflak’a ait bir kutsal emanet götürmelerine izin verilmiş. Siz eğer mümkünse oraya gidip bu konuyu araştırabilirsiniz. Eğer Bulgar hacılarının yolları hakkındaki araştırmanıza devam ederseniz, size memnuniyetle yardımcı olmak isterim.’

Konuşmadan yüzüne bakakaldım. Romanya'ya girmemize imkân yoktu. Bunun için ancak bir mucize olması gerekiyordu.

'Size hacı yolları üstünde yer alan bazı manastırları görmenizi tavsiye ederim. Özellikle de Bachkovo manastırını. Bulgaristan'daki Bizans tarzı yapıların ilginç örneklerinden biridir ve Rila'dan çok daha eskidir. Ayrıca, hacı keşişlerin manastıra hediye olarak getirmiş oldukları çok ender bulunan elyazmaları barındıran bir kütüphanesi vardır. Bunlar sizin için ilginç olabilir, makaleniz için gerekli birçok malzeme bulabilirsiniz.'

Hayretler içinde Helen'in Stoichev'in önerisine gönüllü olduğunu fark ettim. 'Bunu ayarlayabilir miyiz Bay Ranov?' diye sordu. 'Belki Profesör Stoichev de bize katılmak ister.'

'Ah, korkarım benim artık evime dönmem lazım,' dedi Stoichev üzüntüyle. 'Yapacak çok işim var, keşke sizinle Bachkovo'ya gelip yardımcı olabilseydim. Ama sizin için başrahibe bir mektup yazacağım, o size elyazmalarının tercüme edilmesinde yardımcı olur. Manastır tarihi üstüne büyük bir alimdir kendisi.'

'Pekâlâ.' Ranov, Stoichev'in bizden ayrılacağını duyduğuna çok memnun olmuştu. Bu feci durumla ilgili yapabileceğimiz bir şey yok diye düşündüm, şimdi bir başka manastıra gidip sanki araştırma yapıyormuşuz gibi yapacağız ve sonraki adımımızı planlayacağız. Romanya'ya mı gidiyoruz yani? Rossi'nin üniversitedeki odasının kilitli kapısı geldi gözümün önüne birden. Rossi o kapıyı bir daha açamayacaktı. Stoichev'in elyazmasını bir kutuya koyduğunu ve kapağını kapattığını sersemlemiş bir şekilde izledim. Helen kutuyu bir rafa kaldırdı ve Stoichev'i kapıya götürdü. Ranov hiç konuşmadan bize bakıyordu... Bu sessizlikte şeytanca bir keyif vardı. Oraya ne aramaya gelmişsek, bulamamıştık ve yine rehberimizle baş başa kalmıştık. Bulgaristan'dan bir an önce çekip gitmemiz için, araştırmamızı bitirmemize yardımcı olacaktı artık.

Kiliseden çıkan İrina, sıcak avludan bize doğru ilerledi. Ranov onu görünce arkasını döndü ve koridorlardan birine saptı, sonra da ön kapıdan dışarı çıktı. Kapıya doğru biraz hızlı yürüyor gibi geldi bana, belki onun da biraz yalnız kalmaya ihtiyacı vardı. Stoichev, kapının yanında tahta bir banka kendini bıraktı. 'Bakin,' dedi alçak sesle, sanki sohbet ediyormuşuz gibi gülümsüyordu. 'Arkadaşımızın bizi duymaması lazım. Eflaklı keşişlerin kutsal emanetlerine ilişkin

bir belge falan yok. Size yalan söyledim maalesef. Voyvoda Drakula'nın Sveti Georgi'ye gömülmüş olduğu kesin, yalnız burası neresi bilinmiyor. Çok önemli bir şey buldum. Günce'de Stephan Sveti Georgi'nin Bachovo'ya yakın olduğunu söylemişti. Ancak sizin haritalarla Bachkovo bölgesi birbirine hiç uymuyor. Ancak Bachkovo başrahibinin Rila başrahibine gönderdiği bir mektup buldum, on altıncı yüzyılın başında yazılmış mektup. Arkadaşınızın önünde size göstermeye cesaret edemedim. Mektup, Sveti Georgi'de sapkınlığın önüne geçilmesi için Bachkovo başrahibinin artık yardıma ihtiyacı kalmadığını, çünkü manastırın yakıldığı ve keşişlerin dağıtıldığını belirtiyor. Rila başrahibini, buradan gelen keşişlere çok dikkat etmek gerektiği, çünkü bu keşişlerin Ejderha'nın Sveti Georgi'yi –yani Aziz George'u– yendiği fikrini yaydıkları, bunun da en büyük sapkınlık olduğu konusunda uyarıyor.'

'Ejderha yendi ha... durun,' dedim. 'Canavarla aziz hakkındaki o satırı hatırladınız mı? Kiril, azizle canavarın birbirlerine denk oldukları manastırı aradıklarını söylemişti.'

'Aziz George Bulgar ikonografisinin en önemli figürlerinden biridir,' dedi Stoichev alçak sesle. 'Ejderha'nın Aziz George'u yendiğini iddia etmek çok tuhaf. Ancak Eflaklı keşişler Drakula'nın kafasıyla gövdesini birleştirmek için, üstünde böyle bir işaret olan bir manastır arıyorlardı. Acaba sandığımızdan daha geniş bir sapkınlıkla mı karşı karşıyayız... belki de İstanbul'da, Eflak'ta yaygın bir şeydi bu, Drakula'nın kendisi yaratmıştı belki de. Ejder Tarikatı'nın kilise inancının dışında kendine özgü inançları mı vardı acaba? Sapkınlık buradan mı kaynaklanıyordu yoksa? Bu olasılığı bugüne kadar hiç düşünmemiştim.' Başını salladı. 'Bachkovo'ya gitmeniz ve başrahibe canavar ve azizin denk görünmesiyle ilgili herhangi bir şey bilip bilmediğini sormanız lazım. Bunu gizlice sorun ama. Ona yazdığım mektup –rehberiniz açıp okuyacağı için– sizin hacı yollarıyla ilgili araştırma yaptığınızı belirtiyor, ama ne yapıp edip onunla konuşmanın bir yolunu bulmanız lazım. Ayrıca orada, Sveti Georgi üstüne araştırma yapmış olan bir keşiş vardı. Atanas Angelov'la çalışmıştı, kendisi Zacharias'ın Güncesini gören ikinci kişidir. Onunla tanıştığım sıralarda adı Pondev idi, ama hâlâ keşiş midir bilmiyorum. Başrahip onu bulmanıza yardımcı olur. Bir şey daha var. Burada Bachkovo bölgesine ilişkin bir harita bulamadım, ama hatırladı-

ğım kadarıyla manastırın kuzeydoğusuna doğru kurumuş nehir ya-
tağına benzeyen uzun bir vadi vardır. Bu vadiyi gördüğümü ve böl-
geyi ziyaretim sırasında keşişlerle bu konuyu konuştuğumu hatırlı-
yorum, gerçi şu anda bölgenin adı aklımda değil. Acaba ejderhanın
kuyruğu olabilir mi bu? Peki ama o zaman ejderhanın kanatları ne
olabilir. Acaba dağlar mı? Bunları da araştırmanız lazım.'

Stoichev'in önünde diz çökmek ve ayaklarını öpmek istedim bir
an. 'Bizimle gelmeyecek misiniz yani?'

'Yeğenimin arzusu hilafına da olsa bunu yapmayı çok isterdim,'
İrina'ya gülümsedi, 'ama korkarım iyice şüphe çeker. Eğer rehberi-
niz benim hâlâ bu araştırma ile ilgilendiğimi hissederse, iyice tetik-
te olacaktır. Sofya'ya döner dönmez beni görmeye gelin. Bu süre
içinde sürekli sizi düşüneceğim. Size iyi yolculuklar ve aradığınızı
bulmanızı diliyorum. İşte... bunu da yanınıza alın.' Helen'in avcuna
küçük bir şey bıraktı, Helen elini o kadar çabuk kapattı ki ne Stoic-
hev'in ona ne verdiğini, ne de Helen'in verdiği şeyi nereye koydu-
ğunu görebildim.

'Bay Ranov biraz fazla rahat vermedi mi bize sizce?' dedi yumu-
şak bir sesle.

Ona baktım. 'Gidip bakayım mı?' Helen'in içgüdülerine güven-
meyi öğrenmiştim, cevabını beklemeden ana kapıya doğru yürüme-
ye başladım.

Manastırın dışında, Ranov'un uzun mavi bir arabanın yanında
bir adamla konuştuğunu gördüm. Konuştuğu adam, yazlık giysiler
içinde uzun boylu ve yakışıklı biriydi, ancak davranışlarında bir şey,
kapının gölgesinden çıkmamı engelledi. Heyecanlı bir şeyler tartışı-
yorlardı. Sonra sustular, yakışıklı adam Ranov'un sırtına vurdu ve
arabaya bindi. O dostça vuruşu kendi sırtımda hissettim bir an —o
hareketi tanıyordum— bir kez bana da öyle vurmuştu. Gözlerime
inanamıyordum ama, tozlu otoparktan arabasını hızla sürerek çıkan
adam Geza Jozsef'di. Hemen avluya, Helen'le Stoichev'in yanına
döndüm. Helen heyecanla bana baktı, galiba o da benim içgüdüle-
rime güvenmeyi öğrenmeye başlıyordu. Stoichev'in meraklı bakışla-
rına rağmen onu bir kenara çektim. 'Galiba Jozsef burada,' diye fı-
sıldadım kulağına. 'Yüzünü tam göremedim ama Ranov'la konuşan
adam ona çok benziyordu.'

'Lanet olsun,' dedi Helen yavaşça. Galiba onun küfür ettiğini ilk
kez duyuyordum.

Biraz sonra, Ranov telaşla yanımıza geldi. ‘Yemek saati,’ dedi düz bir sesle. Acaba, diye düşündüm, bizi Stoichev’le yalnız bıraktığı için pişman mı? Sesinin tonundan beni görmediğini anlamıştım. ‘Haydi gelin, yemek yiyeceğiz.’

Sessiz manastır yemeği çok lezzetliydi, iki keşiş servisi yaptı. Bizimle birlikte misafirhanede kalacak turistler de yemek yiyorlardı. Aralarından bazılarının Bulgarca konuşmadıklarını fark ettim. Almanca konuşanlar muhtemelen tatile çıkmış Doğu Almanlardır diye düşündüm, diğerleri de Çekçe konuşuyorlardı galiba. Tahta bir masanın başında iştahla yemeğimizi yedik, bizi bekleyen dar yatakları büyük bir keyifle hayal ediyordum. Helen’le bir an bile yalnız kalamamıştık, ama Jozsef’i düşündüğünü biliyordum. Ranov’dan ne istiyor olabilirdi, ya da daha doğrusu bizden ne istiyordu? Helen’in izlendiğimiz konusundaki uyarısını hatırladım. Bizim nerede olduğumuzu Jozsef’e kim söylemişti.

Çok yorucu bir gün geçirmiştik ama bir an önce Bachkovo’ya yola çıkmak istiyordum, eğer oraya daha hızlı gidebileceğimi bilseydim, büyük bir memnuniyetle yayan bile gidebilirdim. Ama uyumamız ve kendimizi ertesi günkü yolculuğa hazırlamamız lazımdı. Doğu Berlinli ve Praglı horultuların arasında, Rossi’nin şakacı bir ifadeyle tezimle ilgili yorumlarda bulunduğunu duydum, derken Helen’in sesi karıştı: ‘Tabii ki seninle evlenirim.’”

Haziran, 1962

Benim sevgili kızım,

Zenginiz, biliyorsun, ama babanla başımıza çok korkunç şeyler geldi. Paranın büyük bir kısmını babana bıraktım, senin için. Ama bu uzun araştırma hatta kuşatma için yeteri kadar para aldım yanıma. Paraların bir kısmını yaklaşık iki yıl önce Zürih'te çektim ve hiç kimseye söylemeyeceğim bir isimle yeni bir hesap açtırdım. Hesabımda yüklü miktarda para var, ayda bir para çekip, oda kirasını, arşiv ücretlerini ve lokantalarda yediğim yemekleri ödüyorum. Mümkün olduğu kadar az harcıyorum ki, kalan parayı, küçüğüm, genç bir kadın olduğunda sana verebileyim.

Seni seven annen
Helen Rossi

Haziran, 1962

Benim canım kızım,

Bugün kötü bir gündü (bu kartları sana hiç göndermeyeceğim, eğer gönderecek olsam da bunu göndermeyeceğim). Bugün, o şeytanı kovalıyor muyum yoksa ondan kaçıyor muyum birbirine karıştırdığım yine. Hotel d'Este'deki odamdaki aynanın, eski aynanın önünde durdum; camın üstünde lekeler vardı. Fularımı çıkardım ve boynumdaki yaraya baktım, o kırmızılık hiç geçmiyor. Acaba ben onu bulmadan sen beni bulabilecek misin. Acaba ben onu bulmadan o beni bulacak mı? Acaba beni neden hâlâ bulamadı. Acaba seni bir daha görebilecek miyim?

Seni seven annen
Helen Rossi

Benim sevgili kızım,

Doğduğunda saçların simsiyahtı, mini mini bukleler çevreliyordu güzel başını. Saçlarını yıkayıp kuruttuğumda, sanki yüzünün çevresini bir şafak gibi sarardı saçların. Benim gibi siyah saçlar ama aralarında yer yer babandan aldığın bakır rengi kızılıtlar.

Doğduğun gün, narkozun etkisindeyken, seni kucağıma almış ve saçlarının çingene siyahından kızıla, sonra yine siyaha dönüşünü izlemiştim. Seninle ilgili her şey pırıl pırıldı. Ne yaptığının çok da farkında olmadan içimde seni pırıl pırıl parlatmışım meğer. Parmakların altın, yanakların gül, kirpiklerin ve kaşların yavru kargaların tüyleri gibi yumuşacık. Uyuşma-
ma rağmen mutluluk her yanıma sarmıştı.

Seni seven annen

Helen Rossi

“RULA'DAKI erkekler yatakhaneğinde çok erken uyandım, sabah ışıkları küçük pencerelerden daha yeni girmeye başlamıştı, kalkıp avluğa baktım. Turistler yataklarında hâlâ horul horul uyuyorlardı. Daha gün ağarmadan kilise çanlarının sesiyle açmıştım gözlerimi, işte çanlar yine çalıyordu. Uyanır uyanmaz aklıma ilk gelen şey, Helen'in benimle evlenmeyi kabul etmesi oldu. Onu yine görmek istiyordum, hem de hemen. Ona dün bir rüya görüp görmediğini sormalıydim. Avluğa dolduran gün ışığı sanki mutluluğumun üstüne düşüyordu, sabah havası inanılmayacak kadar tazeydi, asırlardır süren bir tazelikti bu.

Helen kahvaltıda yoktu, Ranov oradaydı ama. Suratını iyice asmış sigara içiyordu. Derken keşişlerden biri nazik bir ifadeyle sigarasını dışarıda içmesini söyledi. Kahvaltı biter bitmez, bir gece önce Helen'le ayrıldığımız kadınlar yatakhaneşinin koridoruna saptım ve odanın kapısını ardına kadar açık buldum. Çek ve Alman kadınlar, yataklarını yapmışlar ve çıkmışlardı. Helen ise hâlâ uyuyordu, pencereye yakın yatağını durduğum yerden görebiliyordum. Yüzünü duvara dönmüştü. Kendi kendime onun artık nişanlım olduğunu söyleyerek yavaşça odadan içeri girdim, bulunduğumuz yer bir manastır olsa bile, ona bir sabah öpücüğü vermeye hakkım vardı herhalde. Keşişlerin dikkatini çekmeyeceğimi umarak, kapıyı arkamdan kapattım.

Helen, odaya arkasını dönmüş, pencere kenarındaki yatakta yatıyordu. Yaklaştığımda, sanki varlığımı hissetmiş gibi bana doğru döndü. Baş arkaya kıvrılmıştı, gözleri kapalıydı, siyah bukleleri yastığa yayılmıştı. Çok derin bir uykudaydı, nefesi dudaklarından sanki ıslık gibi çıkıyordu. Herhalde, dedim, bunca yolculuğun üstüne bir de dünkü yürüyüş binince iyice yoruldu. Yine de görünüşündeki bir şey beni huzursuz etmişti, yanına biraz daha yaklaştım, ona doğru eğildim, uyanmadan önce onu öpmek istiyordum. Yüzünün

yeşil-sarı rengini boynundaki taze kanla aynı anda gördüm. Boynunun en derin kısmında, artık iyileşmeye yüz tutmuş olan yara, o iki küçük diken izi, kıpkırmızı ve açıktı. Beyaz çarşafın kenarına biraz kan bulaşmıştı, kan ucuz beyaz geceliğinin kol kısmında biraz daha fazlaydı, geceliğinin ön kısmı yana doğru sıyrılmış ve hafifçe yırtılmıştı, göğüslerinden biri koyu renkli ucuna kadar açılmıştı. Bütün bunları bir anda gördüm ve dondum kaldım. Sanki kalbim atmıyordu. Sonra uzandım ve çarşafı, uykusunda üstünü açmış bir çocuğu örter gibi üstüne yavaşça çektim. Aklıma yapacak başka hiçbir şey gelmiyordu o anda. Boğazıma kocaman bir hıçkırık takıldı, öfke damarlarımda dolaşmaya başladı.

‘Helen!’ Omzunu hafifçe sarstım, ama yüzü değişmedi. Ne kadar bitkin görüldüğünü daha yeni fark ediyordum, sanki uykusunda acı çekiyormuş gibiydi. Peki haç neredeydi? Birden aklıma geldi ve aceleyle etrafıma baktım. Sonunda ayağımın dibinde buldum, ince zinciri kopmuştu. Acaba biri mi koparmıştı yoksa Helen uykusunda mı koparmıştı? Omuzlarından tekrar sarstım. ‘Helen, uyan!’

Bu kez aksi bir ifadeyle ürperdi. Acaba, dedim, onu bu kadar hızlı uyandırarak yanlış bir şey mi yapıyorum. Bir süre sonra gözlerini açtı, kaşlarını çattı. Hareketleri çok yavaştı. Ben koridorun öteki tarafında horul horul uyurken o ne kadar kan kaybetmişti acaba? Neden onu yalnız bırakmıştım?

‘Paul,’ dedi şaşırılmış gibi. ‘Burada ne işin var?’ Doğrulmaya çalışırken, geceliğindeki lekeyi gördü, ben onu sessiz bir ızdırapla seyrederken, elini boğazına götürdü ve sonra yavaşça çekti. Parmaklarına artık kurumaya yüz tutan, yapış yapış kan bulaşmıştı. Önce parmaklarına baktı, sonra bana. ‘Ah Tanrım,’ dedi. Birden oturunca içim rahatladı, eğer çok fazla kan kaybetmiş olsaydı böyle bir hareket yapamazdı. ‘Ah Paul,’ diye fısıldadı, yatağın kenarına oturdu, elimi eline aldı ve sıktı.

‘İyice uyandın mı?’ diye sordum.

Başını salladı.

‘Peki nerede olduğunu biliyor musun?’

‘Evet,’ dedi, ama sonra yüzünü kanlı ellerinin arasına aldı ve hıçkırıklara boğuldu, dehşet verici bir sestti bu. Onun böyle ağladığını ilk kez görüyordum. Hıçkırıkları, vücudumdan sanki acı bir soğuk dalgası gibi geçti.

'Ben yanındayım.' Temiz elini öptüm.

Ağlayarak parmaklarımı sıktı, sonra kendini toplamaya çalıştı. 'Düşünmemiz lazım, o benim haçım mı?'

'Evet,' dedim, onu dikkatle izleyerek haçı kaldırdım, ama yüzünde hiçbir değişiklik olmadığını görünce sonsuz rahatladım. 'Çıkar-
mış mıydın?'

'Hayır, tabii ki çıkarmadım.' Başını salladı, son bir damla yanak-
larından yuvarlandı. 'Zincirin koptuğunun da farkında değilim. On-
ların da... onun da... böyle bir şey yapmaya cesaret edeceğini san-
mam, tabii anlatılanlar doğruysa.' Yüzündeki yaşları siliyor, boğa-
zındaki yaraya dokunmamaya dikkat ediyordu. 'Herhalde uykumda
kopmuş olmalı.'

'Yerde bulduğumda ben de aynı şeyi düşündüm.' Haçı buldu-
ğum yeri gösterdim. 'Peki seni rahatsız ediyor mu... haçın yanında
olması?'

'Hayır,' dedi, 'en azından şimdilik.' Son cümlesi nefesimi kesti.

Uzandı ve baştan biraz çekinerek haçı tuttu, sonra da eline aldı.
Nefesimi bıraktım. Helen de içini çekti. 'Annemi düşünürken uyu-
ya kalmışım, bir de Transilvanya el işlerindeki desenlerle ilgili bir
makale yazmayı geçiriyordum aklımdan... çok meşhurdur o işleme-
ler biliyor musun? Sonra da hiç uyanmadan uyudum.' Kaşlarını çat-
tı. 'Ama kötü bir rüya gördüm, karışık bir rüyaydı, annem de var-
dı... büyük kara bir kuşu kovuyordu. Kuşu kaçırdıktan sonra, kü-
çükken yaptığı gibi eğildi ve alnımdan öptü, sonra izi gördüm...' Durakladı, düşünmek canını yakıyordu sanki. 'Omzundaki ejderha
izini gördüm, ama bu bana onun bir parçası gibi geldi, öyle korkunç
bir şey değildi. Ve o alnımı öpünce, içimdeki korku uçtu gitti.'

İçimde tuhaf bir şey hissettim, kedimin öldürüldüğü, gece yarı-
sına kadar Hollandalı tacirlerin hayatını okuduğum, o korkunç ge-
ceyi hatırladım. Helen'i de bir şey korumuştı işte, en azından bir
yere kadar... Kötü bir şekilde yaralanmış ama çok fazla kan kaybet-
memişti. Konuşmadan birbirimize baktık.

'Daha beteri de olabilirdi,' dedi.

Kolumu omzuna doladım ve her zaman sert olan omuzlarının
titrediğini hissettim, ben de titriyordum. 'Evet,' diye fısıldadım.
'Ama artık seni her şeyden korumamız lazım.'

Başını salladı. 'Ve burası bir manastır! Anlayamıyorum. Yaşayan

bir ölü buraya nasıl girebilir?’ Kapıdaki haçı gösterdi, bir köşede bir ikon ve kutsal mum yanıyordu. ‘Burada Meryem’in gözünün önünde bunu nasıl yapar?’

‘Ben de anlayamıyorum,’ dedim yavaşça, ‘ama keşişlerin Drakula’nın cesediyle seyahat ettiklerini ve onu bir manastıra gömdüklerini biliyoruz. Bu da oldukça garip zaten. Helen...’ elini sıktım... ‘Benim aklıma başka bir şey daha geliyor. Şu bizim kütüphaneci... bizi hem İstanbul’da hem de Budapeşte’de bulmuştu. Buraya da gelmiş olamaz mı? Sana dün gece saldıran o olamaz mı?’

Yüzünü buruşturdu. ‘Biliyorum, beni bir kere ısırıldı, bu yüzden tekrar isteyebilir, olamaz mı? Ama rüyamda bunun başka bir şey olduğunu hissettim ben... çok daha güçlü biriydi. Ama, diyelim ki manastırdan korkmuyor, içeri nasıl girebildi ki?’

‘İşin o kısmını anlamak kolay.’ Helen’in yatağının biraz üstünde ki bir parmak açık pencereyi gösterdim. ‘Ah Tanrım, seni neden burada yalnız bıraktım ki?’

‘Yalnız değildim,’ diye hatırlattı Helen. ‘Bu odada benimle birlikte beş kişi daha vardı. Ama haklısın... annemin dediği gibi şekil değiştirebiliyor... yarasa... duman...’

‘Ya da kocaman kara bir kuş,’ aklıma gördüğü rüya gelmişti. ‘Şöyle ya da böyle iki kez ısırıldım artık,’ dedi sanki rüyadaymış gibi.

‘Helen, seni bir daha asla yalnız bırakmayacağım... bir saat bile.’

‘Kendime ait bir saatim bile mi olmayacak yani.’ Yine eskisi gibi gülümsedi, alaycı ve sevgi dolu.

‘Bana söz vermeni istiyorum... eğer benim hissetmediğim bir şey hissedersen, eğer bir şeyin seni aradığını hissedersen...’

‘Sana söylerim Paul, eğer öyle bir şey hissedersen söylerim.’ Şimdi öfkeyle konuşuyordu, verdiği sözü tutacağına emindim. ‘Haydi, şimdi bir şeyler yiyip, kırmızı şarap ya da konyak içmem lazım, tabii bulabilirsek. Bana havlumu ver, işte orada. Lavaboya gideceğim... boynumu yıkayacağım ve sonra da bağlayacağım.’ Heyecanı bulaşıcıydı herhalde, söylediklerini hemen yaptım. ‘Sonra kiliseye gidelim ve yarımı, kimse görmeden bir de kutsal suyla yıkayalım. Eğer buna dayanabilirsem, umutlu olabiliriz. Ne tuhaf...’ alaycı gülüşünü yeniden görmek beni sevindiriyordu. ‘Kilise törenlerinin saçma olduğunu düşünürdüm hep, hâlâ da öyle ya.’

‘Ama şurası bir gerçek ki o öyle düşünmüyor,’ dedim ciddiyetle. Yarasının açılmamasına dikkat ederek boynunu sabunlamasına yardım ettim ve giyinirken kapıya göz kulak oldum. Yaranın hali o kadar kötüydü ki, dışarı çıkıp ağlamamak için kendimle savaşmak zorunda kaldım. Helen’in hareketleri zayıflamıştı ama yüzünde kararlılığını görebiliyordum. Her zamanki eşarbını boynuna sardı, çantasının içinde bulduğu bir iple haçı boynuna astı... umarım bu kopmaz dedim kendi kendime... çarşaf lar lekelenmişti ama küçük lekelerdi bunlar. ‘Keş işler şöyle düşünecek... yatakhane de daha önce de kadınlar kaldı,’ dedi Helen her zamanki aç ıksözlülüğüyle. ‘Herhalde ilk kez kan lekeli çarşaf yıkamayacaklar.’

Kilisenin kapısına vardığımız anda, Ranov da avluda ortaya çıktı. Gözlerini kısıp Helen’e baktı. ‘Epey uyudunuz,’ dedi suçlar gibi. O konuşurken ben gizlice köpek dişlerine baktım, ama dişleri eskisi gibiydi, gülüşünü iyice sevimsizleştiren gri ve bozuk dişlerdi bunlar.”

“RANOV’UN bizi Rila’ya istemeye istemeye getirmesine sinir olmuşum, ancak Bachkovo’ya götürmekteki hevesi daha da rahatsız ediciydi. Yolculuk boyunca, bize önüne çıkan her şeyi gösterdi, saçma sapan yorumlarına rağmen birçoğu oldukça ilginçti. Helen’le birbirimize bakmamaya çalışıyorduk ama onun aynı duyguların içinde olduğunu hissedebiliyordum. Şimdi bir de Jozsef çıkmıştı başımıza. Plovdiv’e giden yol dardı, bir tepeden bir tepeye sanki kayadan bir dere gibi akıyordu. Dağlar arasında yolumuza devam ediyorduk... Bulgaristan’da insan dağlardan fazla uzak kalamıyordu zaten. Bunu Helen’e söyledim, Ranov’un arabasının arka tarafındaki pencereden dışarı bakıyordu. Başını salladı. ‘*Balkan* zaten Türkçe dağ anlamına gelen bir kelime.’

Manastırın görkemli bir girişi yoktu... yoldan çıkıp tozun toprağın arasına girdik, buradan da manastır kapısına biraz yürüdük. Bachkovski manastırı, kısmen ağaçlık kısmen kayalık tepelerin arasına, dar bir nehre yakın kurulmuştu. Daha yazın başında olmamıza rağmen her yer kuruydu, keşişlerin az ötelerinde akan bu incecik suya ne kadar değer verdiklerini düşünebiliyordum. Manastırın dış duvarları, çevresini saran tepelerle aynı renkтейdi. Damı, Stoichev’in eski evinde ve yol kenarında gördüğümüz yüzlerce evin damı gibi kırmızı kiremitlerle kaplıydı. Manastıra kemerli bir kapıdan giriliyor ve kapı sanki kapkara bir deliğe açılıyordu. ‘Yani böyle elimizi kolumuzu sallaya sallaya mı gireceğiz?’ diye sordum Ranov’a.

Başını evet anlamında salladı, kemerin altından serin karanlığa girdik ve bir iki saniye sonra güneşli avluya çıktık. Ortalık öylesine sessizdi ki, kendi ayak seslerimizden başka hiçbir şey duyulmuyordu.

Belki Rila gibi görkemli bir yer bekliyordum, ama Backhovo’nun ana avlusundaki mahremiyet ve güzellik karşısında içimi çektim. Helen de bir şeyler mırıldanıyordu. Avlunun büyük bir kıs-

mını manastır kilisesi kaplamıştı. Kuleleri kırmızı, köşeli Bizans tarzıydı. Burada altın kubbelerin yerini sadece ve sadece kadim bir zarafet almış... en sade malzemelerle uyumlu biçimler yaratılmıştı. Kilise kulelerini asma sarmıştı, altında ağaçlar büyümüşü, görkemli bir selvi, tepe gibi yükseliyordu. Siyah giysili ve şapkalı üç keşiş kilisenin dışında oturmuş sohbet ediyorlardı. Ağaçların gölgeleri avluyu parça parça gölgeliyor, yumuşacık bir esinti yaprakları sallıyordu. Şaşkınlıkla, antika taşların arasında yem arayan tavukları gördüm, tekir bir kedi yavrusu, duvarın dibinde bir şeyle oynuyordu.

Manastırın iç duvarları, tıpkı Rila'da olduğu gibi taş ve tahtadan uzun balkonlu galeriler boyunca uzanıyordu. Galerilerde duvarların alt kısmı taşı, kilisenin içindeki freskler solmuştu. Görünürde, üç keşiş, tavuklar ve kedi yavrusundan başka hiçbir şey yoktu. Burada yalnızdık... Bizans'ta yapayalnızdık.

Ranov keşişlerin yanına gitti ve Helen'le ben arkada beklerken onlarla konuşmaya başladı. Bir süre sonra döndü. 'Başrahip dışarıdaymış, ama kütüphaneci burada ve bize yardımcı olacak.' Biz demesi hiç hoşuma gitmemişti, ama bir şey demedim. 'Ben kütüphaneciyi ararken siz kiliseyi gezin isterseniz.'

'Biz de sizinle geliyoruz,' dedi Helen kararlı bir sesle, keşişlerden birinin peşinden galeriye girdik. Kütüphaneci, birinci katta bir odada çalışıyordu, bizi görünce yerinden kalktı ve selam verdi. Oda, köşedeki demir ocak ve yerdeki canlı renkli halının dışında bomboştı. Kitapların ve elyazmalarının nerede olduğunu merak ettim. Masanın üstündeki bir iki kitap dışında, buranın bir kütüphane olduğunu düşündürecek hiçbir şey yoktu çevrede.

'Bu İvan Kardeş,' dedi Ranov. Keşiş bize elini uzatmadan önümüzde eğildi. Aslında ellerini cüppesinin geniş kollarının içine saklamıştı. Helen'e dokunmak istemiyor gibi geldi bana. Aynı şeyi Helen de hissetmişti herhalde, çünkü neredeyse arkama saklanır gibi geri çekildi. Ranov keşişle bir şeyler konuştu. 'İvan Kardeş oturma-nızı rica ediyor.' İtaatkâr bir şekilde oturduk. İvan Kardeş'in sakallı yüzü uzun ve ciddi, bir iki dakika bize inceler gibi baktı. 'Ona istediğiniz soruları sorabilirsiniz,' dedi Ranov bizi cesaretlendirmek ister gibi.

Boğazımı temizledim. Yapacak bir şey yoktu. Sorularımızı Ranov'un önünde soracaktık. Soruların mümkün olduğu kadar bilim-

sel olmasına dikkat etmek zorundaydım. 'Lütfen İvan Kardeş'e acaba buraya Eflak'tan gelen hacılarla ilgili bir şey bilip bilmediğini sorar mısınız?'

Ranov keşişe sorumu yöneltti. Eflak kelimesi geçer geçmez İvan Kardeş'in yüzü aydınlandı. 'Diyor ki, manastırda, on beşinci yüzyılın başından itibaren Eflakla ilgili geniş bir koleksiyon varmış.'

Sakin bir şekilde oturmaya gayret ediyordum ama kalbim deli gibi atmaya başlamıştı, 'Sahi mi? Neler varmış acaba?'

Kendi aralarında biraz konuştular. İvan Kardeş, uzun kolunu uzatarak kapıyı gösterdi. Ranov başını salladı. 'Diyor ki, o dönemde Eflak ve Moldova prensleri bu manastıra büyük destek vermişler. Kütüphanede bu desteği gösteren elyazmaları varmış.'

'Bu desteği neden verdiklerini biliyor mu peki?' diye sordu Helen alçak sesle.

Ranov keşişe sordu. Keşiş, 'Hayır,' dedi, 'sadece bu desteği gösteren elyazınalarını biliyormuş.'

'Sorar mısınız?' dedim, 'acaba o dönemde Eflak'tan buraya gelen hacılar olmuş mu?'

İvan Kardeş gülümsedi. 'Evet,' dedi Ranov, 'çok olmuş. Burası Eflaklılar için önemli bir yol, çünkü Athos'a ya da İstanbul'a giden buradan geçiyorlarmış.'

Dişlerimi gıcırdatmaya başlayacaktım neredeyse. 'Peki ama Eflak'tan özel bir grup hacı gelmiş mi? ... kutsal emanet taşıyan birileri, kayıp bir emaneti arayanlar falan.. böyle bir şey hiç duymuş mu?'

Ranov zafer dolu bir gülümsemeyle arkasına yaslandı. 'Hayır,' dedi, 'böyle hacılara dair bir şey görmemiş. O yüzyıl boyunca buraya çok hacı gelmiş. Bachovski manastırı o zamanlar çok önemliymiş. Bulgar patriği, Osmanlı işgali sırasında eski başkent olan Veliko Trnovo'dan buraya sürgün edilmiş çünkü. 1404 yılında da burada ölmüş ve yine buraya gömülmüş, manastırın en eski bölümüne. Zaten orijinal olan tek bölüm de kemikleri sakladıkları yermiş.'

Helen tekrar konuştu. 'Lütfen sorar mısınız? Burada adı Pondev olan bir kardeşleri var mı?'

Ranov soruyu sordu. İvan Kardeş bir an düşündü sonra konuştu. 'İhtiyar Angel Kardeş olmalı, diyor. Adı Vasil Pondev'miş ve bir tarihçiymiş. Ama kafası... pek yerinde değilmiş artık. Yani onunla

konusarak bir şey öğrenemezmişsiniz. Asıl büyük âlim başrahipmiş, burada olmaması çok yazık, diyor.'

'Biz yine de Angel Kardeş'le konuşmak istiyoruz,' dedim Ranov'a. Kütüphanecinin kaşlarını fena halde çatmasına karşın görüşme ayarlandı, kütüphaneci bizi parlak ışıklı avludan geçirip ikinci bir kemerli yola soktu. Buradan, ilki kadar bakımlı olmayan ikinci bir avluya çıktık, binalarda ve avluya döşenmiş taşlarda yer yer çatlaklar oluşmuş, çatlaklarda ot bitmişti. Damın bir köşesinde bir ağacın yükseldiğini gördüm. Bir süre sonra binayı yıkacak kadar büyüyecekti herhalde. Tanrının bu evini tamir etmenin Bulgar hükümetinin öncelikleri arasında olmadığı hemen anlaşılıyordu. Katıksız Bulgar geçmişi ve Osmanlılara gösterdiği direnişle onların vitrini Rila idi. Bu eski manastır, güzelliği kadar köklerini de tıpkı Osmanlılar gibi işgalci bir güç olan Bizans'tan alıyordu: Ermeni, Gregor-yen ve Grek... Osmanlı döneminde, diğer Bulgar manastırlarının tersine bağımsız kaldığını daha yeni öğrenmemiş miydik? Hükümetin damında ağaç bitmesine izin vermesine şaşmamak lazımdı.

Kütüphaneci bizi köşedeki bir odaya aldı. 'Revir,' diye açıkladı Ranov. Ranov'un bize böyle yardımcı olması her geçen saat sinirimi daha da bozuyordu. Kütüphaneci, aşınmış tahta bir kapıyı açtı ve içeride öyle bir manzara gördük ki, gerçekten hatırlamak bile istemiyorum. Burada iki ihtiyar keşiş kalıyordu. Odada sadece yatakları, tek bir tahta iskemle, demir bir ocak bulunuyordu, bu ocağın son derece sert geçen kışlarda odayı ısıtmayacağı açıkça belliydi. Yerler taşı. Kireç badanalı duvarlarda bir lamba ve güzel oymalı bir rafın üstünde Bakire'nin isten kararmış bir ikonu vardı.

Odadaki ihtiyarlardan biri yatağına uzanmıştı, biz girdiğimizde dönüp bakmadı bile. Bir süre sonra gözlerinin zaten kapalı, şiş ve kıpkırmızı olduğunu gördüm, arada sırada başını çevirip bizi görmeye çalışıyordu. Üstüne beyaz bir örtü örtmüşlerdi, bir eliyle yatağın kenarını, düşmekten korkuyormuş gibi yokluyor, diğer eliyle de buruşuk ve gevşek boynunu tutuyordu.

Odanın diğer sakini, odadaki tek sandalyede dimdik oturmaktaydı, yanında, sanki yatakla sandalye arasındaki yol çok uzunmuş gibi bir baston duruyordu. Siyah bir cüppe giymiş, beline kuşak takmamıştı. Masmavi, kocaman gözleri açıktı. Kapıdan içeri girdiğimizde sanki uğursuz bir şey görmüş gibi baktı bize. Favorileri uza-

miş, her yanını ot gibi sarmıştı, başı açıktı. Keşişlerin uzun siyah şapkalarını hiç çıkarmadıkları bu dünyada, bu açık kafa onun iyice anormal ve hastalıklı görünmesine neden oluyordu. Bu kel kafalı keşiş, on dokuzuncu yüzyıl İncil'inden fırlamış bir peygambere benziyordu. Sanki kötü bir koku almış gibi gaga burnunu kaldırdı, ağzının köşelerini çiğnedi, bir iki dakika gözlerini kısıtı ve açtı. Korkmuş muydu, küçümsemiş miydi, yoksa şeytanca eğleniyor muydu anlayamadım, çünkü yüzündeki ifade sürekli değişiyordu. Gövdesi ve elleri kıpırtısızdı, vücudunun bütün hareket yeteneğini yüzü emmişti sanki. Başımı çevirdim.

Ranov, bizi odaya buyur eden kütüphaneci ile konuşuyordu. 'Sandalyede oturan Pondev'miş,' dedi düz bir sesle. 'Kütüphaneci, ağzından normal bir çift laf çok ender çıkar, diyor.' Ranov Angel Kardeş sanki kendisini ısıracakmış gibi sakınarak yaklaştı adama ve yüzüne baktı. Angel Kardeş -Pondev- tıpkı hayvanat bahçesinde kafese kapatılmış bir hayvan gibi Ranov'un yüzüne bakmak için kafasını büktü. Ranov, kısa bir giriş yaptı, bir süre sonra Angel Kardeş'in olağanüstü mavi gözleri bizim yüzümüze döndü. Yüzü kırış kırıştı. Sonra konuştu, cümleler sanki ağzından boşanır gibi çıkmıştı. Ellerinden biriyle havada bir işaret yaptı, bu bir yarım haç mıydı, yoksa bizi kendinden uzak mı tutmaya çalışıyordu anlayamadım.

'Ne diyor?' dedim Ranov'a alçak sesle.

'Sadece saçmalıyor,' dedi Ranov ilgiyle. 'Hayatımda böyle şey duymadım. Dua mı desem, yoksa hurafe gibi bir şeyler mi... bir de Sofya tramvay sistemiyle ilgili bir şeyler söyledi.'

'Ona soru sormaya çalışabilir misin acaba? Bizim de onun gibi tarihçi olduğumuzu söyle, on beşinci yüzyılın sonunda buraya İstanbul'dan gelen bir grup Eflaklı hacı hakkında bilgi istiyoruz, bu hacılar bir kutsal emanet taşıyorlarmış.'

Ranov omuzlarını silkti ve soruyu sordu. Angel Kardeş, sessiz harflerden oluşan kelime seliyle başını sallaya sallaya cevap verdi. Evet mi demek istiyor hayır mı acaba, diye merak ettim. 'Yine saçmaladı,' dedi Ranov. 'Bu sefer Türklerin İstanbul'u fethi ile ilgili bir şey söyledi, ya da o kadarını anladı.'

Birdenbire ihtiyar adamın gözleri berraklaştı, kristal gibi gözbebeklerinden bu kez varlığımızı idrak ettiğini anladım. Garip kelimelerin akışında, belli belirsiz bir isim duydum. *Atanas Angelov.*

‘Angelov,’ diye bağırdım ihtiyar keşişin yüzüne. ‘Atanas Angelov’u tanıyor musunuz? Onunla birlikte çalıştığınızı hatırlıyor musunuz?’

Ranov dikkatle dinliyordu. ‘Yine bir sürü saçmalık anlatıyor, ama size ne dediğini kelime kelime tercüme ediyorum şimdi. Dikkatle dinleyin.’ Hızla tercüme etmeye başladı, onu ne kadar sevmezsem sevmeyeyim, bu yeteğine hayrandım işte. ‘Atanas Angelov’la çalıştım, uzun yıllar, hatta asırlar önce. Deliydi o... şuradaki ışığı kapat... bacağımı ağrıtıyor. Geçmiş hakkında her şeyi bilmek istiyordu, ama geçmiş kimsenin kendisini bilmesini istemez. Hayır olmaz der, üstüne çullanır ve canını yakar. On iki numaraya binmem lazım, ama artık bizim mahalleden geçmiyor ki. Her neyse Yoldaş Dimitrov bizim maaşlarımızı halkın yararı için kesti. Halkın yararı.’

Ranov derin bir nefes aldı, bu sırada Angel Kardeş hâlâ konuşmaya devam ettiği için bir şey kaçıracağız diye korktum. İhtiyar keşiş hâlâ sandalyesinde kımıldamamıştı, başını sürekli ileri geri sallıyor, yüzü seyiriyordu. ‘Angelov tehlikeli bir yer buldu, Sveti Georgi denen yeri buldu, şarkıyı duymuş. Buraya bir aziz gömmüşler, mezarının üstünde de dans etmişler. Size kahve ikram ederdim, ama sadece ot var, ot ve pislik. Ekmeğimiz bile kalmadı.’

Helen’in beni geri çekmeye çalışmasına rağmen ihtiyar keşişin önünde diz çöktüm ve elini tuttum. Eli ölü bir balık gibi gevşek, beyaz ve şişti, tırnakları sapras ve tuhaf bir şekilde uzundu. ‘Sveti Georgi nerede?’ diye yalvarırcasına sordum. Neredeyse, Helen’in, Ranov’un ve hücrelerinde ölmekte olan bu iki yaratığın önünde ağlamaya başlayacaktım.

Ranov da, keşişin deli gibi bakan gözlerini yakalamaya çalışarak yanıma çöktü. ‘K’de e Sveti Georgi?,’ dedi. Ama yaşlı keşiş çoktan kendi uzak dünyasına dalmıştı. ‘Angelov Athos’a gitti ve typiconu gördü, sonra dağlara çıktı ve korkunç yeri buldu. Onun evine gitmek için on iki numaraya binerdim. Bana, ‘Çabuk gel, bir şey buldum, gidip geçmişi kazacağım,’ dedi. Size kahve ikram ederdim ama, pislik var. Ah, ah, odasında ölü bulundu, ama sonra cesedi morgda yoktu.’ Angel Kardeş’in yüzündeki gülümseyiş geri çekilmeme neden oldu. Ağzında iki dişi kalmış, dişetleri çekilmişti. Nefesi şeytanı bile öldürecek kadar kötü kokuyordu. Titreyen bir sesle şarkı söylemeye başladı.

Ejderha vadiye indi

Ekinleri yaktı, bakire kızları kaçırdı

Türkler korktu ondan, korudu köylerimizi

Kuruttu nefesiyle nehirleri, yürüyüp geçtik kuru nehirleri

Ranov tercümeyi bitirir bitirmez, Kütüphaneci İvan Kardeş, heyecanla konuşmaya başladı. Elleri hâlâ cüppesinin kollarının içindeydi, ama yüzü parlak ve heyecanlıydı. 'Ne diyor?' diye sordum.

Ranov başını salladı. 'Diyor ki, bu şarkıyı daha önce de duymuş. Dimovo köyünde yaşlı bir kadın varmış Baba Yanka adında, oraların meşhur bir şarkıcısıymış. Uzun yıllar önce nehir varmış o bölgede ama kurumuş. Bu eski türküleri söyledikleri festivaller olurmuş, bu kadın da şarkıcıların başıymış. İki gün sonra böyle bir festival yapılacaktı. Saint Petko Festivali, belki gitmek istersiniz.'

'Yine mi türküler?' diye inledim. 'Lütfen Bay Pondev'e yani Angel Kardeş'e bu türkünün anlamını bilip bilmediğini sorar mısınız?'

Ranov epeyce bir sabırla soruyu sordu, ancak İvan Kardeş, hiçbir şey söylemeden bize bakarak öylece duruyordu. Birden, sessizlik sinirlerimi iyice gerdi. 'Voyvoda Drakula hakkında bir şey biliyor muymuş sor!' diye haykırdım. 'Voyvoda Tepeş! Buraya mı gömdüler onu? Bu ismi hiç duymuş mu? Drakula adını duymuş mu?' Helen kolumu yakaladı, ama artık kendimi kaybetmiştim. Kütüphaneci gözlerini dikmiş bana bakıyordu ancak yüzünde hiçbir şaşkınlık ifadesi görmedim. Ranov ise eğer biraz çabalasam acımayla dolu diyebileceğim bir ifade ile bakıyordu.

Ancak sözlerimin Pondev üzerindeki etkisi dehşet vericiydi. Yüzü birden bembeyaz oldu ve gözleri başının içinde adeta iki mavi bilye gibi dönmeye başladı. İvan Kardeş öne doğru atıldı ve onu, sandalyeden düşmek üzereyken yakalamayı başardı. Ranov'la birlikte ihtiyarı yatağına yatırdılar. Korkunç bir haldeydi, yatak çarşaflarının arasından görünen ayaklarını çırpıyor, kolları sanki omuzlarının çevresinde dönüyordu. Yatağa yatırır yatırmaz, kütüphaneci sürahiyi kaptı ve adamcağızın yüzüne biraz su çarptı. Kıpırdamadan duruyordum, böyle bir şeye sebep olmak istememiştim, belki de tek bilgi kaynağımızı öldürmek üzereydim. Bitmek bilmez birkaç saniye sonra, Angel Kardeş titredi ve gözlerini açtı, ama gözleri çıldırmış bir insanın, sanki avlanmış bir hayvanın gözleri gibiydi. Sanki

hepimizi aynı anda görmesi gerekiyormuş gibi bakışlarını odanın içinde hızla dolaştırıyordu. Kütüphaneci ihtiyarın göğsüne hafifçe vurdu ve onu yatağında rahat bir şekilde yatırmaya çalıştı, ancak ihtiyar keşiş, titreyerek kütüphanecinin ellerini itti. 'Çıkalım buradan,' dedi Ranov. 'Ölmeyecek... en azından bu yüzden ölmeyecek.' Kütüphanecinin peşinden dışarı çıktık hepimiz suskun ve düşünceliydik.

'Çok üzüldüm,' dedim gün ışığı içindeki avluya çıktığımızda.

Helen Ranov'a döndü. 'Acaba kütüphaneciye bu şarkı ve şarkının söylendiği vadi hakkında daha başka bir şeyler bilip bilmediğini sorabilir misin?'

Ranov'la kütüphaneci bir şeyler konuştular, kütüphaneci bize bakıyordu. 'Krasna Polyana'dan geliyormuş şarkı, kuzeydoğu taraftaki şu dağların ardında bir vadiymiş. Eğer burada kalmak isterseniz iki gün sonra onunla festivale gidebilirmişsiniz. Şu eski şarkıcı bir şeyler biliyordur herhalde... en azından size şarkıyı nerede öğrendiğini anlatır.'

'Sence bir faydası olur mu?' diye geveleyerek sordum Helen'e.

Bana ciddi bir ifade ile baktı. 'Bilmiyorum, ama elimizde başka bir şey yok. Madem bir ejderhadan söz ediliyor, peşine düşmek lazımdır. Bu arada biz de Bachkovo'yu iyice tararız, eğer kütüphaneci bize yardımcı olursa kütüphaneye bakarız belki.'

Galerilerin girişindeki taş sıraya oturdum. 'Peki,' dedim."

Eylül, 1962

Benim canım kızım,

Lanet olsun şu İngilizceye. Ama seninle ne zaman iki kelime Macarca konuşmaya kalksam, beni duymayacağını hatırlıyorum hemen. Sen İngilizce ile büyüyorsun çünkü. Benim öldüğümü zanneden baban, seni omzuna aldığında İngilizce konuşuyor, ayakkabılarını giydirirken İngilizce konuşuyor—birkaç yıldır ayakkabı giyiyorsun artık, patik değil—ve seni parkta gezdirirken de İngilizce konuşuyor. Ama ben seninle İngilizce konuşursam, sanki beni duyamayacakmışsın gibi geliyor bana. Sana bunca zaman bu yüzden yazmadım, çünkü seni duyamıyordum. Baban benim öldüğüme inanıyor biliyorum, çünkü hiç beni bulmaya çalışmadı. Eğer arasaydı, mutlaka bulurdu. Ama o da, hiçbir dilde duymuyor beni.

Seni seven annen

Helen

Mayıs, 1963

Benim canım kızım,

Bilmem kaç kez sana sessiz sedasız, ilk birkaç ay seninle ne kadar mutlu olduğumu anlattım. Uykundan uyanışını izlerdim. Hiçbir yerin kıpırdamadan önce ellerini oynatırsın, sonra o kara kirpiklerini kırıştırırsın, sonra gerinirsin, gülüşün içimi doldurur. Derken bir şey oldu. Bu dışsal bir şey değil, sana yönelmiş bir dış tehlike de değil. Bu benim içimde çünkü. Defalarca bir yara izi bulacak mıyım diye korkuyla bütün vücudunu didik didik aradım. Oysa o yara bende, boynumdaki bu korkunç damgadan da önce üstelik ve hiçbir zaman tama-

men iyileşmeyecek bu yara. Sana dokunmaktan korkar olmuştum, benim güzeller güzeli meleğim.

Seni seven annen
Helen

Temmuz, 1963

Benim canım kızım,

Bugün seni hergünkünden daha çok özledim galiba. Roma'da üniversite arşivindeyim. İki yıl içinde altı kez geldim buraya, bekçiler beni tanıyor, arşivci beni tanıyor, arşivin karşındaki kahvehanenin garsonu da tanıyor, üstelik bana olan ilgisini görmezlikten gelerek soğuk bir ifadeyle yüzümü çevirmesem, daha da yakından tanımak istiyor. Bu arşivde, 1517 yılındaki bir veba salgınının kayıtları var, bu salgının kurbanlarının sadece boyunlarında kırmızı bir yara varmış ve papa onların kalplerine kazık çakılarak ve ağızlarına sarmısak doldurularak gömülmesini emretmiş. 1517'de. Onun ve -aradaki farkı ayırt etmek imkânsız olduğu için- hizmetkârlarının gittikleri yerlerin haritasını çıkartmaya çalışıyorum. Bu harita, aslında defterimde bir liste, daha şimdiden birkaç sayfayı doldurdu bile. Gerçi, ne işe yarayacak, inan daha bilmiyorum. Bir yandan çalışıyor, bir yandan da bunu düşünüyorum.

Seni seven annen
Helen

Eylül, 1963

Benim canım kızım,

Artık neredeyse her şeyi bir yana bırakıp sana dönmeye hazır hissediyorum kendimi. Yaş günün bu ay çünkü. Bir yaş gününü daha kaçırmak istemiyorum artık. Sana hemen, der-

hal dönmek istiyorum, ama eğer bunu yaparsam, bir şey olacak biliyorum. Temiz olmadığımı hissedeceğim... tıpkı altı yıl önce ilk hissettiğim zaman olduğu gibi... dehşeti hissedeceğim. Senin ne kadar mükemmel olduğunu göreceğim. Lanetlenmiş olduğumu bile bile nasıl yanına gelirim senin? O güzel yanağını hangi hakla okşarım?

Seni seven annen
Helen

“BACHKOVO’DA geçirdiğimiz o iki gün, hayatımın en uzun iki günüydü. Şu festival bir an önce başlasın, artık her şey olup bitsin, böylece biz de o şarkının içinde geçen *ejderha* sözcüğünün peşine düşelim istiyordum. Ayrıca bu muhtemel ipucunun hiçbir yere varamadan havaya karışacağından korkuyordum. Helen beni, halk türkülerinin pek güvenilir kaynaklar olmadığını, aradan geçen asırlar boyunca özgün hallerinden çok şey yitirdiklerini söyleyerek uyarmıştı. Sözler sürekli değişiyor ve geliyor, türkücüler, türkülerin kökenlerini ve kaç yaşında olduğunu pek ender biliyordu. ‘Türküleri de türkü yapan budur,’ demişti bilge bir ifadeyle, manastırda ki ikinci günümüzde. Avluda oturmuştuk o da gömleğimin yakasını silkeliyordu. Daha önce böyle şeyler yapmazdı, bu yüzden kaygılı olduğunu biliyordum. Tavukların gıdaklayarak dolaştığı o güneşli avluda, gözlerim yanıyor, başım ağrıyordu. Çok güzel bir yerdi burası, çok nadide ve benim için egzotik bir yer. Burada hayatın on ikinci yüzyıldan beri akmakta olduğunu hissedebiliyordu insan, tavuklar yerde böcek arıyor, kedi yavrusu ayaklarımızın dibinde yuvarlanıyor, parlak ışık bizi çevreleyen kırmızı ve beyaz işlemeli taşları okşuyor. Bu güzelliği artık göremez hale gelmiştim.

İkinci sabah, çok erken uyandım. Herhalde, diye düşündüm, çan sesleriyle uyandım, ancak bunun rüyamda mı yoksa gerçekten mi olduğunu çıkaramadım. Yattığım hücrenin penceresindeki kaba perdenin arasından dört beş keşişin kiliseye doğru yürüdüklerini gördüm. Giyindim... Tanrım, giysilerim ne kadar kirlenmişti, ama üstümü başımı yıkayacak zamanım yoktu... sessizce galeri merdivenlerinden inip avluya çıktım. Daha çok erkendi, dışarısı tam aydınlanmamıştı, ay, dağların üstünden batıyordu. Bir ara kiliseye girmeye niyetlendim ve açık kapının yanında biraz dolandım. İçeriden mumların titreşen ışıkları yansıyor, erimiş mum ve tütsü kokusu geliyordu, kilise karanlıktı, günün sıcak geçeceği, bu saatten belli olu-

yordu. Keşişlerin ilahi söylediğini duydum. Bu melankolik ses, yüreğime bir hançer gibi saplandı. Herhalde onlar da böyle yaptılar diye düşündüm. Keşiş Kiril, Keşiş Stephan ve diğerleri, şehit olmuş arkadaşlarının cenazelerini 1477 yılının bir şafak vaktinde buradaki mezarlığa bıraktılar ve arabalarındaki hazineyi koruyarak dağlara doğru yola çıktılar. Ama hangi yöne gitmişlerdi? Yüzümü doğuya döndüm, sonra batıya –ay büyük bir hızla gözden kayboluyordu– sonra güneye.

İhlamur ağaçlarının arasından bir esinti geldi, birkaç dakika sonra manastır duvarlarının üstünden yükselen güneşin ilk ışıklarını gördüm. Derken, manastırın derinliklerinden bir horoz öttü. Eğer keyfim yerinde olsaydı, sonsuz ve benzersiz bir mutluluk anı olacaktı bu, hep hayalini kurduğum gibi tarihin içinde yitip gittiğim bir an. Kendimi yavaşça dönerken buldum, Keşiş Kiril hangi yöne gitmişti acaba. Oralarda bir yerde bir mezar vardı –belki– o kadar uzun zamandır kayıptı ki, mezara dair tüm bilgi de yitip gitmişti. Belki yürüyerek bir günlük uzaktaydı, belki üç saat belki bir hafta. ‘Çok uzakta değildi, olaysız bir yolculuk oldu,’ diye not etmişti Zacharias. Ne kadar yakındaydı? Nereye gitmişlerdi? Toprak uyanıyordu artık –ormanlarla dolu dağlar, tozlu kayalar, ayağımın altındaki tozlu avlu, manastırın çayırları ve çiftlikler– ama sırrını ele vermiyordu bir türlü.

Saat dokuz civarında Ranov’un arabasıyla yola çıktık. İvan Kardeş, öne oturmuş yolu tarif ediyordu. Nehir boyunca on kilometre kadar gittik, derken nehir birden ortadan kayboldu. Uzun, kuru ve dağlara doğru kıvrılan bir vadinin içinde yol almaya başladık. Manzara, birden aklıma bir şey getirdi. Helen’i dürttüm, kaşlarını çatarak bana baktı. ‘Helen, nehir vadisi...’

Yüzü birden aydınlandı. Ranov’un omzuna vurdu. ‘İvan Kardeş sorar mısın, nehir nereye gitti? Bir yerde önümüze çıkacak mı tekrar?’

Ranov İvan Kardeşle konuştuktan sonra bize döndü. ‘Nehir burada kurumuş, son köprüyü geçikten sonra arkamızda kalmış. Burası uzun yıllar önce nehir yatağıymış, ama artık su kalmamış.’ Helen’le hiç ses çıkarmadan birbirimize baktık. Önümüzde, vadinin sonunda tepelerin arasında iki sivri zirve yükseliyordu, köşeli kanat gibi iki dağ. Ve bunların arasında, çok uzakta, küçük bir kilisenin kuleleri görünüyordu. Helen birden elimi yakaladı.

Birkaç dakika sonra, kötü bir yola girdik, adına Dimovo diyeceğim bir köy yoluna saptık. Derken yol daraldı ve Ranov arabayı bir kilisenin önünde durdurdu. Ama ortada Dimovo diye bir şey görünmüyordu.

Şehit Sveti Petko kilisesi, küçüktü... iki bükük meşe ağacının gölgesinde bir çayırın ortasına kurulmuştu. Yanında o güne kadar hiç görmediğim türde bir mezarlık uzanıyordu... Ranov gururla bunların köylü mezarları olduğunu, bazılarının on sekizinci yüzyıldan kalma olduğunu söyledi. 'Geleneğimizdir... tarım işçilerinin gömüldüğü böyle yerlere bugün bile rastlanır.' Mezar taşları, tepesi üçgen taşlardan ya da tahtalardan yapılmıştı, mezarların düz kısmında bir sürü küçük lamba vardı. 'İvan Kardeş, ayinin on bir buçuktan önce başlamayacağını söylüyor,' dedi Ranov biz gezinirken. 'Şu anda kiliseyi hazırlıyorlar. Bizi önce Baba Yanka'ya götürecek, sonra da gelip festivali izleyeceğiz.' Bize sanki en çok neyin ilgimizi çektiğini anlamak ister gibi dikkatle baktı.

'Orada ne yapıyorlar?' Kilisenin yanındaki bir alanda bir şeyler yapan adamları gösterdim. Bazıları tahta parçaları taşıyorlar -kütükler ve koca koca dallar- bazıları da taşlardan ve tuğlalardan bir ocak oluşturmuyorlardı. Ormandan dünyanın odununu toplayıp getirmişlerdi bile.

'İvan Kardeş ateş yakacaklar diyor, tam anlayamadım ama ateş üstünde yürüyeceklermiş galiba.'

'Ateşte yürümek,' dedi Helen.

'Evet,' dedi Ranov düz bir sesle. 'Bu âdeti biliyor musunuz? Modern Bulgaristan'da çok azaldı. Bu bölgede daha da az görülür. Ateşte yürümek geleneğinin sadece Karadeniz bölgesinde kaldığını duymuştum. Ancak burası yoksul ve cahil bir bölge, partimiz burayı geliştirmek için uğraşıyor. Bir gün gelecek artık böyle şeyler tamamen ortadan kalkacak.'

'Bu âdeti duymuştum.' Helen heyecanla bana döndü. 'Aslında bir pagan adeti. Balkan halkları Hıristiyanlığı kabul edince bu âdet de Hıristiyanlaşmış. Aslında değişik bir dans, böyle bir şeyi görme fırsatını bulacağımıza çok memnun oldum.'

Ranov omuzlarını silkti ve bizi kiliseye doğru yöneltti. Bu sırada adamlardan biri eğildi ve odun ve dal yığınlarını tutuşturdu. Odun yığını hemen yandı, alevler yayıldı. Ormandan getirdikleri odunlar

kuru olduğu için, alevler hemen tepeye kadar çıktı, odunların ve dalların tamamı tutuşmuştu. Ranov bile durdu. Ateşi yakan adamlar birkaç adım gerilediler ve ellerini pantolonlarına sildiler. Kocaman ateş her şeye hayat vermişti bir anda. Alevler kilisenin boyuna erişmişti neredeyse. Ateşin o koca yemeği yalayıp yutuşunu izledik. Ranov tekrar arkasını döndü. 'Bir iki saat yanacak ve sonra sönecek,' dedi. 'En batıl inançlıları bile artık ateşin içinde dans etmiyor.'

Kiliseye girdiğimizde, rahip olduğu anlaşılan genç bir adam, bize doğru geldi. Yüzünde hoş bir gülümseme ile ellerimizi sıktı. İvan Kardeş'le karşılıklı eğilerek birbirlerini selamladılar. 'Azizimizin bayramında sizi aramızda görmek şereftir diyor,' dedi Ranov biraz kuru bir sesle.

'Lütfen söyler misin o şeref bize ait. Acaba bize Sveti Petko kimmiş anlatabilir mi?'

Papaz bize Sveti Petko'nun işgal sırasında inancını değiştirmedigi için Osmanlılar tarafından şehit edilmiş buralı bir aziz olduğunu anlattı. Kendisi bu kilisenin yerinde bulunan eski kilisenin papazıymış. Yeni kilise yapıldığında, kemikleri de kilisenin kemerine kaldırılmış. Günümüzde herkes gelip onun kemiklerinin önünde diz çökmüş. İkonası ve büyük gücü olan diğer iki ikona, kilisenin ve ateşin çevresinde dolaştırılacakmış. Kilisenin ön duvarında resmi olan azizmiş Sveti Petko –arkasında, solmuş bir freskoda kendisinden pek de farklı olmayan sakallı bir yüzü işaret etti.– Her şey hazır olduğunda gelip kiliseyi gezmeliymişiz. Töreni izlememizden çok memnun olurlarmış, Sveti Petko bizi de kutsarmış. Başka memleketlerden buralara kadar gelip hastalıklarına ve ağrılarına çare arayan hacılar hep oluyormuş. Papaz bize tatlı tatlı gülümsedi.

Ranov kanalıyla ona Sveti Georgi diye bir manastır duyup duymadığını sordum. Başını salladı. 'En yakın manastır Bachkovski,' dedi. 'Bazen başka manastırlardan buraya hacılığa gelen keşişler olurdu eskiden... ama eskidendi bu.' Komünizmden sonra hacılığın bittiğini ima ediyor gibi geldi bana. Sofya'ya döndüğümüzde Stoichev'e sormak için aklımın bir köşesine yazdım.

'Ona Baba Yanka'yı nasıl bulacağımızı soracağım,' dedi Ranov. Papaz, kadının evini gayet iyi biliyordu, bizimle gelmek isterdi ama, kilise aylardır kapalıydı –buraya sadece bayramlarda geliyorlardı– bu yüzden yardımcılarıyla birlikte yapacak çok işleri vardı.

Köy, kilisenin bulunduğu çayırın biraz aşağısındaydı, Doğu Bloğu'na geldiğimden beri gördüğüm en küçük yerleşim birimiydi bu. İç içe geçmiş on on beş evden oluşuyordu, evlerin çevresinde elma ağaçları ve verimli yemyeşil sebze bahçeleri vardı. Köyün ortasında ancak bir arabanın geçebileceği genişlikte toprak bir yol, ortasından kova sarkan tahta çıkıklı eski bir kuyu vardı. İlkellik çarpmıştı beni, gözlerim yirminci yüzyıla dair bir şeyler aradı durdu. Yirminci yüzyıl buralara uğramamıştı besbelli. Gözüm, evlerden birinin taş duvarının üstünde beyaz plastik bir kovaya çarpınca, kendimi ihanete uğramış hissettim. Evler, gri taşlardan yapılmıştı, damları arduvaz kaplıydı. Bazılarında o kadar güzel tahta oymalar vardı ki, bir an kendimi memlekette Tudor döneminden kalma bir köyde hissettim.

Dimovo'nun tek sokağına adım attığımız anda, herkes bizi selamlamak için evlerden ve ahırlardan dışarı uğradı. Çoğu iki büküm ihtiyarlardı, ağır işlerden belki de, kadınların bacakları çarpılmış, erkeklerin sırtları sürekli ağır yük taşımaktan kamburlaşmıştı. Esmer ve kırmızı yanaklıydılar. Bize gülerek el sallıyorlardı. Dişsiz ağızlarını ya da dizi dizi altın dişlerini görebiliyordum. En azından dişlerine bakılıyor diye düşündüm, nasıl olduğunu anlamak mümkün değildi gerçi. Birkaç tanesi bize yaklaşıp İvan Kardeş'in önünde eğildi, İvan Kardeş onları kutsadı ve bazı sorular sordu. Etrafımızı saran kalabalıkla birlikte Baba Yanka'nın evine doğru yürüdük. En gençleri yetmiş civarında gösteriyordu. Gerçi Helen bana, köylülerin aslında gösterdikleri yaştan en az yirmi yaş daha genç olduklarını söylemişti.

Baba Yanka'nın evi köyün en küçük eviydi, kulübe gibi bir şeydi, yanındaki küçük ahırın üstüne abanmıştı. Kendisi de ne olduğunu merak ettiği için kapısının önüne çıkmıştı zaten. İlk bakışta, kırmızı çiçekli eşarbını, çizgili bluzunu ve önlüğünü fark ettim. Bize bakıyordu, köylülerden bazıları adını söylediler, o da başını salladı. Yüzü maun rengi, burnu ve çenesi gayet keskin hatlıydı, gözleri –yakına geldiğimizde fark ettiğim gibi– kahverengiydi herhalde ama kırışık gözkapaklarının arasında görünmez olmuştu.

Ranov ona bir şeyler söyledi. İçimden saygısız bir şeyler söylemiyordur umarım, diye geçirdim. Baba Yanka bize bir iki dakika baktıktan sonra ön kapıyı yüzümüze kapattı. Sesimizi çıkarmadan kapının önünde bekledik. Kapıyı tekrar açtığında, uzaktan görüldüğü

kadar minik olmadığını fark ettim. Boyu, Helen'in omzuna geliyordu, meraklı bir yüzü, şen bakışlı gözleri vardı. İvan Kardeş'in elini öptü, bizimle el sıkıştı. Sonra, kaçan tavuklarını kümese sokar gibi bizi evin içine kışkırladı.

Evin içi çok yoksul ama temizdi. Büyük bir keyifle, çizik içindeki eski masanın üstüne bir vazo dolusu kır çiçeği koymuş olduğunu gördüm. Helen'in annesinin evi, bu derli toplu ama yoksul evin yanında malikâne gibi kalıyordu. Bir duvara ikinci kata çıkan bir merdiven çakılmıştı. Baba Yanka'nın bu merdivenden nasıl inip çıktığını düşündüm. Ama odanın içinde öyle bir enerji ile gidip geliyordu ki, birden görüldüğü kadar yaşlı olmadığı geldi aklıma. Bunu fısıltıyla Helen'e söyledim. Helen başını salladı. 'Elli vardır,' dedi.

Çarpılmıştım. Boston'daki annem elli iki yaşındaydı ve bu kadının torunu gibi gösteriyordu. Baba Yanka ayağına çabuk bir kadındı ama elleri boğum boğum olmuştu. Üstüne bez örttüğü bulaşıklıktan bardak çıkarırken, bu elleri bu hale getirmek için kimbilir ne kadar çalıştı diye düşündüm. Ağaç budamış, odun yarmış, buğday biçmiş, soğuk sıcak demeden çalışmıştı. Masayı hazırlarken bize kaçamak bakışlar atıyor, her bakışına gülüşü eşlik ediyordu. Sonunda, önümüze bir içecek koydu. Ranov, bardağını başına dikti, sonra mendiliyle dudaklarını sildi. Onu izledim, ama içtiğim şey beni öldürüyordu az kalsın, ılık sıvı ahır kokuyordu. Baba Yanka bana göz kırparak baktığı için, görünür şekilde öğürmemek için kendimi zor tuttum. Helen bardağını vakarla yudumluyordu. Baba Yanka onun elini okşadı. 'Su katılmış koyun sütü,' dedi Helen. 'Sütlü muz olduğunu hayal et.'

'Şimdi bize şarkı söylemesini rica edeceğim,' dedi Ranov. 'İsteddiğiniz bu değil mi?' İvan Kardeşle aralarında bir şeyler konuştular sonra İvan Kardeş, Baba Yanka'ya döndü. Kadın büzüldü, olmaz diye başını salladı. Hayır, şarkı söylemeyecekti, çünkü istemiyordu. Bizi gösterdi ve ellerini önlüğünün altına soktu. Ama İvan Kardeş ısrarlıydı.

'Ona önce hangi şarkıyı istiyorsan onu söyle diyeceğiz,' dedi Ranov, 'sonra da şu merak ettiğiniz şarkıyı istersiniz.'

Baba Yanka, ikna olmuş görünüyordu. Bir an bütün bu itirazın bir tevazu gösterisi olup olmadığını düşündüm, çünkü şimdi yine gülümsüyordu. İçini çekti, sonra eski, kırmızı çiçekli bluzunun al-

tından omuzlarını dikleştirdi. Bize saf bir bakışla baktı ve sonra ağızını açtı.

Çıkan ses, şaşkınlık vericiydi, önce şaşkırtıcı bir şekilde yüksek bir ses çıktı, öyle ki, masanın üstündeki bardaklar yerinden oynadı, kapının önünde birikmiş insanlar –köyün yarısı kapının önündeydi– elleriyle kulaklarını kapadılar. Ses duvarlarda titreşti, ayaklarımızın altından geçip eski püskü ocağın üstünde asılı soğanlarla biberlere ulaştı. Helen’in elini tuttum gizlice. Önce ilk notayı duyduk, sonra ötekini, her nota yavaş ve uzundu, sanki umutsuz ve acı bir şey anlatıyor gibi. Paşanın haremine girmektense kendini kayalardan atmayı tercih eden bakire geldi aklıma, herhalde bu da benzer bir türküydü. Ama işin tuhafı Baba Yanka sürekli gülümsüyordu. Hiç konuşmadan türküsünü dinledik, derken birden bitirdi, son nota küçük evde asılı kaldı sanki.

‘Bize türkünün sözlerini söylemesini rica eder misin?’

Epey bir uğraştıktan sonra –gülümsemekten bir an bile geri kalmamıştı– Baba Yanka türkünün sözlerini topladı. Ranov tercüme etti.

Yiğidim öldü gitti dağlarda
Yatar dokuz yarayla bağrında
Ah be şahinim, uç git de söyle ona
Adamları sağ salım vardı dağlara
Yigidim yatar da dokuz yarayla bağrında
Onuncu yara aldı canını

Baba Yanka, anlatmayı bitirince Ranov’a bir şeyler söyledi. Bir yandan parmağını sallıyordu, sanki eğer yaramazlık yapmaya devam ederse, onu yemek vermeden yatağına yollayacağını söylüyor gibi bir hali vardı. ‘şarkı kaç yıllıkmış sorar mısınız?’ dedi Helen, Ranov’a. ‘Kimden öğrenmiş.’

Ranov soruyu yöneltti. Baba Yanka kahkahalarla gülmeye başladı, omzunun üstünü gösteriyor, ellerini sallıyordu. Ranov da güldü. ‘Diyor ki, şu dağlar kadar eskiymiş, büyük ninesi bile bilmiyormuş kaç yıllık olduğunu. şarkıyı da doksan üç yaşına kadar yaşamış büyük ninesinden öğrenmiş.’

Sonra Baba Yanka’nın bize soru sormasına geldi sıra. Gözlerini

üstümüze dikmişti. Şahane gözleri olduğunu fark ettim bir an, badem şeklinde, açık kahverengi gözlerdi bunlar, başörtüsünün kırmızısı vurmuştu içlerine. Amerika'dan geldiğimizi söylediğimizde inanmaz gibi başını salladı.

'Amerika ha?' dedi uzun uzun düşünüp. 'Dağların ardında orası.'

'Çok cahil bir kadın bu. Hükümetimiz burada eğitim düzeyini yükseltmek için çok çalışıyor. Hükümetimizin önceliği budur,' dedi Ranov.

Helen bir parça kâğıt çıkardı ve yaşlı kadının elini tuttu. 'Ona sorar mısın lütfen, acaba böyle bir şarkı biliyor mu –tercüme etmen lazım tabii– ejder vadiye indi, bakire kızları götürdü.' Ranov bunu Baba Yanka'ya tercüme etti. Bir an dikkatle dinledi, sonra yüzünü korku ve memnuniyetsizlikle buruşturdu, tahta iskemlesini geri çekti, çabucak bir haç çıkardı. 'Ne!' dedi huysuz bir ifadeyle, elini Helen'in elinden çekti. 'Ne, ne!'

Ranov omuzlarını silktilti. 'Anlamışsınızdır herhalde. Şarkıyı bilmiyor.'

'Tabii ki biliyor,' dedim alçak sesle. 'Sor bakalım, söylemekten neden korkuyormuş?'

Yaşlı kadın bu kez çok sert baktı, 'Bu konuda konuşmak istemiyor,' dedi Ranov.

'Onu ödüllendireceğimizi söyle,' dedim. Ranov'un kaşları kalktı ama teklifimi Baba Yanka'ya ilettili. 'Kapıyı kapatmamız gerektiğini söylüyor.' Kalkıp kapıyı ve tahta pancurları kapattı, sokakta yığılmış seyirci kalabalığı bizi göremez olmuştu. 'Şimdi söyleyecek.'

Baba Yanka'nın bir önceki türküyü söyleyişiyse bunu söyleyiş arasındaki fark çok büyüktü. Sandalyesinde iyice büzülmüş, iki büklüm olmuş, yere bakıyordu. Neşeli gülüşünden eser yoktu, amber rengi gözlerini ayaklarımıza dikmişti. Türkünün melodisi, melankolik bir melodi idi aslında. Ranov dikkatle tercüme etti. Neden dedim tekrar, neden bu kadar yardımcı oluyor bize?

Ejderha vadiye indi

Ekinleri yaktı, bakire kızları kaçırdı

Türkler korktu ondan, korudu köylerimizi

Kuruttu nefesiyle nehirleri, yürüyüp geçtik kuru nehirleri

Şimdi ondan korunmak zamanı geldi
Ejderha korurdu bizi vaktiyle
Artık korunmak lazım ondan

‘Eee?’ dedi Ranov, ‘buydu değil mi?’

‘Evet,’ dedi Helen, Baba Yanka’nın sırtını sıvazladı yaşlı kadının sesi çatlamıştı. ‘Ona bu türkünün nerenin türküsü olduğunu ve neden bu kadar korktuğunu sorar mısın?’

Ranov’un Baba Yanka’nın anlattıklarını toparlaması birkaç dakika sürdü. ‘Bu türküyü büyük ninesinden gizlice öğrenmiş. Büyük ninesi türküyü karanlık çöktükten sonra asla söylememesini tembih etmiş. Bu türkü uğursuz bir türküyümüş. Uğurlu gibi gelirmiş insana ama uğursuzmuş aslında. Buralarda Aziz George bayramı dışında hiç söylenmemiş zaten. Bir tek o gün söyleyince uğursuzluk getirmezmiş. Umarım bu yüzden inegim ölmez diyor.’

‘Söyle, ona bir hediyem var, bu hediye bütün uğursuzlukları alıp götürecek ve ona uğur getirecek.’ Baba Yanka’nın aşınmış avcunu açtı ve içine gümüş bir madalyon koydu. ‘Bu madalyon çok akıllı ve çok mümin bir adamın, adam bunu sana uğur getirsin diye yolladı. Sveti İvan Rilski var üstünde, büyük Bulgar aziz.’ Bunun Stoichev’in Helen’in eline acelece tutuşturduğu şey olduğunu anladım. Baba Yanka madalyona baktı, elinde evirdi çevirdi, sonra dudaklarına götürüp öptü, önlüğünün arkasında gizli bir yerlere kaldırdı. ‘*Blagodarya,*’ dedi. Helen’in elini öptü ve sanki uzun zamandır kaybettiği kızını bulmuş gibi yanağını okşadı. Helen Ranov’a döndü. ‘Lütfen sorar mısın, acaba bu türkünün manasını ve geldiği yeri biliyor mu? Neden sadece Saint George bayramında söyleniyormuş?’

Baba Yanka omuzlarını silkti. ‘Türkünün bir anlamı yok, uğursuz o kadar. Büyük ninem bana bazılarının bu şarkının eski bir manastırdan geldiğini söylediğini söylemişti, ama keşişler türkü söylemez... onlar ilahi söyler. Saint George bayramında söyleriz, çünkü Sveti Georgi ejderi öldürmüş ve insanların çektiği çileye son vermiş.’

‘Hangi manastırmış bu?’ diye haykırdım. ‘Sveti Georgi diye bir manastır bilip bilmediğini sorar mısın, çok uzun zaman önce ortadan kaybolmuş bir manastır.’

Ama Baba Yanka başını salladı –hayır– sonra dilini şaklattı. ‘Bu-

rada manastır yok. Manastır Bachkovo'da, burada kilisemiz var. Kardeşimle gidip türkü söyleyeceğiz.'

Öyle bir inledim ki, Ranov soruyu tekrar sordu. Bu kez dilini şaklatma sırası ondaydı. 'Hayır, o manastarı bilmediğini söylüyor. Burada hiç böyle bir manastır olmamış.'

'Saint George günü ne zaman?' diye sordum.

'Altı mayısta.' Ranov beni tepeden tırnağa süzdü. 'Birkaç hafta ile kaçırdınız.'

Susmuştum ama bu arada Baba Yanka'nın neşesi yerine gelmişti yine. Ellerimizi sıkı ve Helen'i öperek, öğleden sonra mutlaka onu dinlememizi söyledi... 'Kız kardeşimle birlikte daha güzel oluyor. O ikinci sesi söyler.'

Mutlaka geleceğimizi söyledik. Öğle yemeğini birlikte yememiz için ısrar etti. Biz geldiğimizde pişirdiği yemekten ikram etti bize. Patates ve bir tür yulaf... yanında da, birkaç ay burada kalsam sonunda alışırım diye düşündüğüm koyun sütü. Aşçılığına övgüler yağdırarak, şükranla yedik. Sonunda Ranov eğer acele etmezsek ayının başlangıcını kaçıracağımızı söyleyince kalktık. Baba Yanka, çekingeni bir ifadeyle sırtımızı sıvazladı, ellerimizi ve kollarımızı sıkı ve Helen'in yanaklarını sıkıştırdı.

Kilisenin yanındaki ateş, akşamüstü güneşinde solgun solgun parlayan kömürleşmiş odunların üstüne yeni bir iki kütük atılmış olmasına rağmen sönmeye yüz tutmuştu artık. Köylüler, daha çanlar çalmaya başlamadan kilisenin çevresine toplanmışlardı bile. Derken kilisenin tepesindeki küçük taş kulede çanlar çalmaya başladı, genç papaz kapıya çıktı. Kırmızı ve altın rengi bir cüppe giymişti, cüppesinin üstüne uzun işlemeli bir pelerin almış, şapkasının üstüne siyah bir şal takmıştı. Altın bir zincirin ucundaki buhurdanlıkla geldi ve buhurdanlığı kilisenin kapısında üç tarafa salladı.

Kilise çevresine toplanan insanlar –kadınlar Baba Yanka gibi tepeden tırnağa çizgili güllü dallı giysiler, erkekler kaba kahverengi yün yelekler, pantolonlar boğazlarına kadar düğmeli beyaz gömlekler giymişlerdi– papazı görünce geri çekildiler. Papaz aralarına girdi, yüzlerine haç tutarak hepsini kutsadı, bazıları başını eğerken, diğerleri de dizlerinin üstüne çöktüler. Papazın arkasından, simsiyah keşiş cüppesi giymiş, papaz yardımcısı olduğunu sandığım daha yaşlıca bir adam yürüyordu. Bu adam etrafına mor ipek kurnaş sarılmış

bir ikona taşıyordu. Bu solgun, soğuk görünümlü koyu renk gözlü resme şöyle bir baktım. Sveti Petko olmalı diye düşündüm. Köylüler hiç ses çıkarmadan ikonayı takip etmeye başladılar. Kimilerinin elinde baston vardı kimileri de daha gençlerin koluna girmişti. Baba Yanka yanımıza geldi ve komşularına ne kadar önemli tanıdıkları olduğunu göstermek istermişçesine koluma girdi. Herkes bize bakıyordu, ikonadan daha fazla ilgi gördüğümüzü düşündüm.

İki papaz önümüze düşerek, sessiz kalabalığın arkasından kilisenin öteki yanına geçirdi. Artık ateşin iyice azaldığını ve dumanının tütmeye başladığını gördük. Alevler sönüyordu, son atılan kütükler ve dallar iyice korlaşmış, bir kömür yığını oluşmuştu. Kilisenin etrafında üç kez döndük. Sonunda papaz kilisenin kapısında durdu ve dua etmeye başladı. Zaman zaman yaşlı yardımcısı, zaman zaman da halk, haç çıkararak ve eğilerek duaya katılıyordu. Baba Yanka kolumdan çıkmıştı ama yanımızda duruyordu hâlâ. Helen her şeyi büyük bir ilgi ile izliyordu. Ranov da öyle.

Kilise dışındaki bu törenin ardından, tarlaların ve bahçelerin aydınlığından sonra bana bir mezar kadar karanlık gelen kiliseye geçtik. Küçük bir kilise olmasına rağmen, bundan daha büyük kiliselerde rastlamadığım bir zarafete sahipti. Genç Papaz, Sveti Petko'nun ikonasını oymalı bir kürsüye yerleştirdi. İvan Kardeş'in mihrabın önünde diz çöktüğünü gördüm. Bütün kiliselerde olduğu gibi, burada da sıra yoktu, herkes ya ayakta duruyor ya da soğuk taşların üstüne diz çöküyordu, bir iki yaşlı kadın kendilerini kilisenin tam ortasına yüzükoyun attılar. Yan duvarlar, fresklerin ve ikonların bulunduğu nişlerle doluydu, nişlerden bir tanesi karanlık bir yere açılıyordu, herhalde mezarlığa iniyor diye düşündüm. Asırlar boyunca köylülerin burada ve bundan önceki kilisede nasıl ibadet ettiklerini göz önüne getirmek kolaydı.

Bana sonsuzmuş gibi gelen bir süreden sonra, dua bitti. İnsanlar bir kez daha eğildiler ve kiliseden çıkmaya başladılar. Bazıları kalıp ikonları öpüyor ya da girişteki demir şamdanın üstüne mum dikiyorlardı. Kilise çanları tekrar çalmaya başladı, köylülerin peşinden dışarı çıktık, güneş ve rüzgâr hiçbir uyarıda bulunmadan okşadı yüzümüzü. Ağaçların altına uzun bir masa kurulmuştu, kadınlar masanın üstünü türlü yiyeceklerle donatmışlar, seramik kaplara bir şeyler koyuyordu. Kilisenin bu tarafına ikinci bir ateş yakılmış olduğu-

nu gördüm; bu, üstünde şişe geçirilmiş kuzu olan daha küçük bir ateşti. Ateşin başında iki adam kuzuyu sürekli çeviriyorlardı, kuzudan yayılan koku ağızımı sulandırdı. Baba Yanka tabaklarımızı kendi elleriyle doldurdu ve bizi kalabalıktan uzakta bir örtünün üstüne oturttu. Kendisine tıpatıp benzeyen, ancak biraz daha uzun boylu olan kızkardeşi ile orada tanıştık, hepimiz iştahla yemeye başladık. Ranov bile yün battaniyenin üstüne bağdaş kurup oturmuş, neredeyse mutlu diyebileceğim bir ifadeyle yemeğini yiyordu. Gelip geçen köylüler durup bizi selamlıyor, adeta birer opera yıldızı edasıyla oturmakta olan Baba Yanka ve kız kardeşine, şarkı söylemeye ne zaman başlayacaklarını soruyorlardı.

Kuzu afiyetle yenip bitirilince, kadınlar kirli tabakları toplayıp, kalan yiyecekleri tahta bir kovaya doldurdular. Üç adamın müzik aletlerini çıkardığını ve çalmaya hazırlandıklarını gördüm. Aletlerden bir tanesi çok garipti. Beyaz hayvan derisinden bir tulumu tahta düdükler takılmıştı. Ranov bize bunun Bulgaristan'ın geleneksel çalgısı *gayda* olduğunu söyledi. Keçi tulumundan yapılıyordu. Tulumu kucağında taşıyan yaşlı adam, onu şişirmeye başladı. Bu işlem bir on dakikasını aldı, bittiğinde yüzü kıpkırmızı olmuştu. Sonra tulumu kolunun altına sıkıştırdı ve düdüklerden birini öttürdü. Kalabalıktan neşeli bir alkış koptu. Sanki bir hayvan sesi çıkmıştı, meleme gibi bir ses. Helen güldü. 'Biliyorsun,' dedi, 'dünyada çobanlık yapan bütün halkların kültüründe tulumlu bir çalgı vardır.'

Sonunda ihtiyar çalmaya başladı, ona uzun tahta flütüyle bir diğeri katıldı, flütün sesi bizi akan bir kurdele gibi sarmıştı adeta, sonra davulun sesini duyduk. Birkaç kadın hemen yerlerinden kalkıp sıraya geçtiler, Stoichev'in bahçesinde gördüğümüz gibi beyaz mendilli bir adam başa geçti ve çayır boyunca dans etmeye başladılar. Dans edemeyecek kadar yaşlı olanlar, yerlerinde gülümseyerek oturuyor ve ayaklarıyla tempo tutuyorlardı.

Baba Yanka, kızkardeşi ile birlikte sessiz sessiz oturuyor, sıranın kendilerine gelmesini bekliyordu. Flütçü onları çağırmaya başlayana kadar beklediler, ardından seyirciler de bu çağrıya katıldı, biraz daha naz yaptılar ve sonunda kalkıp el ele müzisyenlerin yanına gittiler. Herkes sustu, *gayda* küçük bir giriş yaptı. İki yaşlı kadın elleri birbirlerinin bellerinde şarkıya başladılar. Çıkardıkları o sert ve güzel ses sanki tek bedenden yükseliyor gibiydi. *Gaydanın* sesi zaman

zaman artıyor, sonra üç ses, yani iki kadın ve bir keçi sesi etrafıma-
za sanki topraktan kopan bir iniltiymiş gibi yayılıyordu. Helen'in
gözleri birden yaşlarla doldu, bu o kadar alışmadığım bir davranış-
tı ki, herkesin ortasında ona sarıldım.

Kadınlar beş altı şarkı söyledikten sonra, kalabalıktan neşeli ses-
ler yükseldi ve herkes ayağa kalktı... bu neyin işaretiydi anlamaya-
madım ama papazın tekrar bize doğru gelmekte olduğunu gördüm.
Sveti Petko'nun ikonası bu kez kırmızı kadifeye sarılmıştı, arkasın-
da her ikisi de koyu cüppeler giymiş iki oğlan ellerinde beyaz ipek-
lere sarılmış ikonalar taşıyarak yürüyorlardı. Kilisenin çevresinde
dönmeye başladılar yine, peşlerine takılmış olan müzisyenler daha
ağır bir melodi çalıyorlardı şimdi. Konvoy, kilise ile büyük ateş ara-
sında durdu. Ateş tamamen yanmıştı artık, geride daire şeklinde,
korlanmış odunlar kalmıştı sadece, cehennem ateşi gibi kıpkırmızı
ve derin. Duman, odunların altında sanki yaşayan ve nefes alan bir
şey varmış gibi kesik kesik çıkıyordu. Papaz ve yardımcıları, hazine-
lerini önlerinde tutarak kilise duvarının önünde durdular.

Sonunda müzisyenler yeni bir hava tutturdı –canlı ama aynı za-
manda ciddi diye düşündüm– dans edebilecek durumda olan köy-
lüler birer birer öne çıkıp omuz omuza tutuştular ve ateşin etrafın-
da yılan gibi dönmeye başladılar. Kilisenin önünde sıra olurlarken,
Baba Yanka ve bir kadın –kız kardeşi değildi bu kez, ama daha yıpranmış,
bulutsu gözleri neredeyse kör bir kadındı– öne çıktılar ve
papazla ikonaların önünde eğildiler. Ayakkabılarıyla çoraplarını çı-
karıp, dikkatle kilisenin merdivenlerine yerleştirdiler, Sveti Pet-
ko'nun yasak yüzünü öptüler ve papazın önünde kutsanmak için diz
çöktüler. Papazın genç yardımcıları, ikonaların yüzündeki ipek ör-
tülerini kaldırıp kadınlara verdi. Müzik hızını artırdı, *gaydacı* ter için-
de kalmıştı, yüzü kıpkırmızı, yanakları pırıl pırıldı.

Daha sonra Baba Yanka ve bulut gözlü kadın ateş çemberinin
içinde birbirlerinin adımlarını asla kaybetmeden dansa başladılar.
Hiç kıpırdamadan, çıplak ayakla ateş üstünde dans edişlerini seyret-
tim. Her iki kadın da, ellerindeki ikonları dimdik tutuyorlar, sanki
başka bir dünyaya aitlermiş gibi vakur bir ifadeyle bakıyorlardı. He-
len elimi o kadar sıktı ki, parmaklarım acıdı. Kadınların ayakları,
yanmış odunların üzerinde hızla hareket ediyor, etrafa kıvılcımlar
saçılıyordu. Baba Yanka'nın çizgili eteğinin ucundan tuttuğunu

gördüm. Tulumun ve davulun gizemli müziğiyle dansa devam ettiler ve ateşten çemberin iki ayrı ucuna doğru yürüdüler.

Çemberin içine girdikleri sırada, ikonaları görmemiştim, ama şimdi kör kadının elindekini görebiliyordum. Bakire Meryem ikonasıydı bu. Meryem, bebeğini dizine oturtmuştu, başındaki ağır tacın etkisiyle başını eğmişti. Baba Yanka'nın taşıdığı ikonayı, bizim tarafa gelene kadar görmedim. Yüzü şaşkıındı, gözleri kocaman kocaman açılmıştı, dudakları kurumuş, yıpranmış teni korkunç ısıtının etkisiyle ter içinde kalmıştı. Kollarının arasında taşıdığı ikona tıpkı Meryem'in ikonası gibi çok eskiydi ama üstündeki is lekesine rağmen, gördüm. İki şekil vardı ikonanın üstünde, karşılıklı dans ediyorlarmış gibiydi, iki yaratık da eşit derecede ürkütücüydü. Şekillerden biri, kırmızı pelerinli zırhlar içinde bir şövalye idi, diğeri ise, kocaman kıvrık kuyruğuyla bir ejderha.”

Aralık, 1963

Benim canım kızım,

Napoli'deyim şimdi. Bu yıl, araştırmamı daha sistematik yapmaya çalışıyorum. Napoli Aralık'ta bile ılık, ben de buna çok seviniyorum, çünkü çok kötü soğuk almışım. Sizi bırakıp gidene kadar, yalnızlık nedir bilmiyormuşum meğer, çünkü kimse beni, babanın sevdiği kadar sevmedi... seni de tabii ki. Şimdi, kütüphanede yalnız başına bir kadını işte, burnumu çeke çeke not alıyorum. Acaba diyorum, burada benim kadar yalnız olan bir başkası daha var mıdır. Dışarıda, ya eşarbımı takıyorum, ya da boğazımı kapatan bluzlar giyiyorum. Yemeğimi yerken, biri bana gülümsüyor, ben de ona gülümsüyorum. Sonra uzaklara bakıyorum. Yanında olmaya layık olmadığım tek kişi sen değilsin ki.

Seni seven annen

Helen

Ocak, 1964

Benim canım kızım:

Atina kirli ve gürültülü, Yunanistan Ortaçağ Enstitüsü'ndeki belgelere ulaşmak çok zor oldu, Enstitü de içindeki belgeler gibi ortaçağdan kalmış sanki. Ama bu sabah, Akropol'de otururken, bir gün bu ayrılığın biteceğini ve bizim –sen koca bir kadın olacaksın artık belki– bir gün, bu yıkık taşlar üstüne oturup aşağıdaki şehri izleyeceğimizi düşündüm. Mesela şöyle: Sen de benim gibi ve baban gibi uzun boylu olacaksın, siyah saçların bulut gibi dökülecek omuzlarına, belki çok kısa kese-

ceksin, ya da kapkalın öreceksin, güneş gözlüklerin ve yürüyüş ayakkabıların olacak ve eğer rüzgâr bugünkü kadar sert olursa, başına bir eşarp takmış olacaksın. Bense yaşlanmış olacağım, yüzüm kırış kırış, ama seninle gurur duyacağım. Garsonlar geçerken sana bakacaklar bana değil, ve ben gurur içinde gülerken, baban gazetesinin üstünden onlara bakacak.

Seni seven annen,
Helen.

Mart, 1964

Benim canım kızım,

Akropol'de kurduğum hayali o kadar çok sevdim ki, bu sabah sana yazmak için tekrar oraya gittim. Ama dünkü yerime oturduğum anda, boynumdaki yara sızlamaya başladı. Bir varlığın yakınımda olduğunu hissettim, çevreme bakındım ve kalabalık turist gruplarının arasında kuşkulu birini aradım. Bu uğursuz yaratığın neden hâlâ asırları aşıp beni almaya gelmediğini anlayamıyorum. Ben çoktan onunum zaten, beni çoktan kirletti, inceden inceye hasretini çekiyorum. Neden gerekeni yapıp beni bu sefaletten kurtarmıyor? Ama bunları düşünür düşünmez, birden ona direnmem gerektiğini, etrafımı beni onun çekiciliğine karşı koruyacak olan her şeyle çevirmemin zorunlu olduğunu, belki yakalarım umuduyla onun muhtemel avının peşine düşmem gerektiğini biliyorum. Onu gafil avlamalıyım, çünkü onu yok ederek belki de tarihi yeniden yazacağım. Sen benim kayıp meleğim, bu umutsuz tutkuyu tutuşturan ateşsin işte.

Seni seven annen,
Helen

“BABA YANKA’NIN taşıdığı ikonayı gördüğümüzde, önce Helen mi yoksa ben mi soluksuz kaldık şimdi hatırlamıyorum, ama ikimiz de kendimizi tutmayı başardık. Ranov, bizden on metre ötede bir ağaca dayanmıştı. Gönül rahatlığı ile onun vadinin ötesinde bir yerlere bakmakta olduğunu gördüm, sıkılmış ve yorulmuş, sigarası ile uğraşıyordu. İkonayı fark etmediği besbelliydi. Birkaç saniye sonra Baba Yanka bize arkasını döndü. Yaşlı kadınla birlikte yine aynı canlı ve vakur adımlarla ateş çemberinden çıktılar ve papaza doğru ilerlediler. İkonaları tekrar oğlanlara uzattılar. Gözümü Ranov’dan ayıramıyordum. Papaz yaşlı kadınları kutsadı, kadınlar kendilerine birer bardak su uzatan İvan Kardeş’e doğru yürüdüler. Baba Yanka bize gururlu bir bakışla baktı, ter içinde kalmış, yüzü kızarmıştı. Helen’le birlikte huşu içinde önünde eğildik. Yanımızdan geçerken dikkatle ayaklarına baktım, ne onun ne de öteki yaşlı kadının yıpranmış çıplak ayaklarına hiçbir şey olmamıştı. Sıcaklığın etkisi, sanki güneşten yanmışlar gibi sadece yüzlerinde görülüyordu.

‘Ejderha.’ Ben onlara bakarken Helen mırıldandı.

‘Evet,’ dedim, ‘bu ikonayı nerede tuttuklarını ve kaç yıllık olduğunu öğrenmek zorundayız. Haydi gel. Papaz bize kiliseyi gezdireceğine söz vermişti.’

‘Ranov ne olacak?’ Helen çevresine bakmadı.

‘Eğer sadece dua edeceğimizi düşünürse, bizi takip etmez,’ dedim. İkonayı gördüğünü hiç sanmıyorum.

Papaz kiliseye giriyordu, kalabalık da artık dağılmaya başlamıştı. Yavaşça papazı takip ettim, Sveti Petko’nun ikonasını kürsüdeki yerine koydum. Diğer iki ikona görünürde yoktu. Önünde eğildim, İngilizce teşekkür ettim, törenin güzelliğini, elimle dışarıyı göstererek anlatmaya çalıştım. Memnun olmuş görünüyordu. Sonunda kiliseyi işaret ettim ve kaşlarımı kaldırdım. ‘Gezebilir miyiz?’

‘Tur?’ Bir an kaşlarını çattı, sonra tekrar gülümsedi. ‘Durun...’

sadece üstünü değiştirmesi gerekiyordu. Her günkü siyah cüppesini giyip geldi ve bizi tek tek her nişe götürdü, 'ikoni' ve 'Hristos' gibi iyi kötü anlayabildiğimiz şeyler söyledi. Eğer onu doğru dürüst anlayabilseydik, kilise ve tarihi hakkında epeyce bilgi edinebilecektik. Sonunda, diğer ikonaların nerede olduğunu sordum, kilisenin yan kısmında daha önce dikkatimi çekmiş olan karanlık bir girişi gösterdi. Anlaşıldığı kadarıyla ikonalar, daha önce çıkarılmış oldukları mahzene kaldırılmışlardı yeniden. Eline bir lamba aldı ve bize kendisini izlememizi işaret etti.

Taş merdivenler dikti, aşağıdan öyle bir soğuk hava dalgası yükseliyordu ki, bunun yanında kilise sıcak kalmıştı. Papazın eski duvarları iyi kötü aydınlatan lambasının ışığında merdivenleri inerken, Helen'in elini sıkı sıkı tuttum. Ancak, aşağıdaki oda zifiri karanlık değildi, bir mihrabın önüne sıra sıra mum yakılmıştı, bir iki dakika sonra gözlerimiz karanlığa alışınca bunun mihrap olmadığını ama bir kısmı işlemeli kırmızı bir kumaşla örtülü, pirinçten bir sanduka olduğunu fark ettik. Üstünde gümüş çerçeveli iki ikona duruyordu, Meryem ve -bir adım öne ilerledim- ejderhayla şövalye. 'Sveti Petko,' dedi papaz neşeyle sandukaya dokunarak.

Bakireyi gösterdim, bize Bachkovski manastırı ile ilgili bir şeyler söyledi, ama söylediklerinden fazla bir şey anlayamadık. Sonra öteki ikonayı gösterdim. Papaz tekrar gülümsedi, 'Sveti Georgi,' dedi, şövalyeyi göstererek. Sonra da ejderhayı gösterdi 'Drakula'.

'Ejderha demek istiyor herhalde,' diye uyardı Helen.

Başımı salladım. 'İkonanın kaç yıllık olduğunu nasıl soracağız peki?'

'Star? Staro?' Helen bulmaya çalıştı.

Papaz, onaylar gibi başını salladı. 'Mnogo star,' dedi ciddiyetle. Yüzüne baktık. Elimi kaldırdım ve parmaklarımı gösterdim, Üç? Dört? Beş? Gülümsedi. Beş. Beş parmak... yaklaşık beş yüzyıl.

'On beşinci yüzyıldan kalma diyor,' dedi Helen. 'Tanrım, ikonanın nereden geldiğini nasıl soracağız şimdi?' İkonayı gösterdim, bodrumu elimle işaret ettim, üstümüzdeki kiliseyi gösterdim. Ne demek istediğimi anladığında, son derece tanıdık bir işaret yaptı, omuzlarını ve kaşlarını kaldırdı, sonra da indirdi. Bilmiyordu. Bu ikona, yüzlerce yıldır burada Sveti Petko'da duruyordu... bundan fazlasını bilmiyordu.

Sonra gülümseyerek döndü, dik merdivenlerden çıkmak için lambasının ışığının peşine düştük. Eğer Helen, ayakkabısının ince topuğunu iki taşın arasına sıkıştırmasaydı, orayı umutsuzluk içinde ve bir daha dönmek üzere terk edecektik. Helen üzüntü ile içini çekti –yanında başka ayakkabı olmadığını biliyordum– ben de topuğunu taşların arasından kurtarmak üzere eğildim. Papaz gözden kaybolmuştu ama sandukanın önünde yanan mumlar, Helen’in ayağını görmeme yetecek kadar ışık veriyordu, eğildiğimde, son basamağın üzerinde dikey olarak bir şey kazılmış olduğunu gördüm. Bu küçük bir ejderhaydı. Kabaca çizilmişti ama, kitabımdaki çizime hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak kadar benziyordu. Taşların üstüne çöktüm ve bir elimle yokladım. O kadar tanıdık ki, onu oraya kendi ellerimle kazmıştım sanki. Helen yanıma eğildi, ayakkabıyı çoktan unutmuştuk. ‘Tanrım,’ dedi, ‘neresi burası?’

‘Sveti Georgi,’ dedim yavaşça. ‘Burası galiba Sveti Georgi.’

Loş ışıkta yüzüme baktı, saçları gözlerinin üstüne düşmüştü. ‘Ama bu kilise on sekizinci yüzyıldan kalma,’ diye itiraz etti. Sonra yüzü aydınlandı, ‘Yani şey mi diyorsun...’

‘Kiliselerin büyük bir çoğunluğunun temelleri çok daha eski. Bu kilisenin de Osmanlı’nın yıktığı önceki kilisenin temeli üstüne kurulduğunu biliyoruz. Bir manastır kilisesi olamaz mı? Herkesin çoktan unuttuğu bir manastır hem de?’ Heyecan içinde fısıldıyordum. ‘Kilise birkaç asır sonra yeniden yapılmış olabilir, hatırladıkları bir şehidin de adını koymuşlar işte.’

Helen dehşet içinde döndü ve arkamızdaki pirinç sandukaya baktı. ‘Peki acaba bu...?’

‘Bilmiyorum,’ dedim alçak sesle. ‘İki mezarı üst üste koymaları pek alışılmış bir şey değil, ama acaba bu kutuyu en son ne zaman açtılar?’

‘O kadar büyük değil ama,’ dedi. Daha fazla bir şey söyleyebilecek durumda değildi.

‘Öyle,’ dedim, ‘ama denememiz lazım. En azından ben deneyeceğim. Senin bu işe karışmamanı rica ediyorum Helen.’

Bana merakla baktı, onu bu işin dışında tutmak istememe şaşır-mış gibiydi. ‘Bir kiliseye girip, bir azizin mezarını açmaya kalkmak çok ciddi bir iştir.’

‘Biliyorum,’ dedim, ‘ama ya bu bir aziz mezarı değilse?’

O soğuk ve titrek mum ışıklarının çok az aydınlattığı, balmumu ve toprak kokan odada dilimizin ucuna kadar gelen iki isim vardı. Bu isimlerden biri de Rossi idi.

‘Şimdi mi? Ranov bizi arıyordur,’ dedi Helen.

Kiliseden dışarı çıktığımızda, ağaçların gölgeleri uzamaya başlamıştı ve Ranov, yüzünde sabırsız bir ifade ile bizi arıyordu. Birbirleriyle çok az konuşmalarına rağmen, İvan Kardeş de yanındaydı. ‘İyi uyudun mu?’ diye sordu Helen terbiyeli bir sesle.

‘Bachkovo’ya dönme vakti geldi.’ Ranov’un sesi yine kabalaşmıştı. Acaba burada hiçbir şey bulamadığımız için hayal kırıklığına mı uğradı diye düşündüm. ‘Yarın sabah erkenden Sofya’ya dönmemiz lazım. Benim bir sürü işim var. Umarım, siz araştırmanızla ilgili istediğiniz sonucu almışsınızdır.’

‘Eh,’ dedim. ‘Ama son kez Baba Yanka’yı görüp yardımları için teşekkür etmek istiyoruz.’

‘Pekala.’ Ranov bundan pek hoşlanmamıştı ama bizimle birlikte köye doğru yürümeye başladı. İvan Kardeş, sessiz sedasız arkamızdan geliyordu. Akşamüstünün altın ışığında köyün tek sokağı sessizdi, her yerden yemek kokuları geliyordu. Yaşlı bir adamın köyün kuyusuna doğru gittiğini ve bir kova su çektiğini gördüm. Baba Yanka’nın evinin olduğu dar sokağın başında köye dönen koyun ve keçi sürüleri görüldü, boyunlarındaki çingirakların sesi bize kadar geliyordu.

Baba Yanka bizi gördüğüne çok sevindi. Ranov aracılığı ile söylediği türküler ve ateş dansı için kutladık. İvan Kardeş, onu sessizce kutsadı. ‘Nasıl oldu da yanmadın?’ diye sordu Helen.

‘Tanrının gücü sayesinde,’ dedi yumuşak bir sesle. ‘Nasıl yanmıyorum ben de bilmiyorum. Bazen ayaklarımda sıcağı hissediyorum, ama hiç yanmıyor. Yılın en güzel günü bu benim için, çok fazla hatırlamıyorum ama sonra aylar boyunca bir göl kadar huzurlu oluyorum.’

Dolabından ağzı açık bir şişe çıkardı ve bardaklara açık kahve-rengi bir içki doldurdu. Şişenin içinde uzun otlar vardı, Ranov bunların içkiye tad versin diye konan kokulu otlar olduğunu açıkladı. İvan Kardeş içkiyi reddetti ama Ranov bir bardak aldı. Birkaç yudum içtikten sonra İvan Kardeş’e ısırgan otunu hatırlatan bir sesle sorular sormaya başladı. Sonunda anlayamadığımız uzun bir tartış-

ma başladı aralarında, arada sırada *politicheski* sözcüğünü seçebiliyorduk yalnız.

Oturup biraz dinledik, bir süre bekledikten sonra Ranov'a Baba Yanka'ya tuvalete gitmek istediğimi söylemesini rica ettim. Tatsız bir ifade ile güldü. Tekrar o eski sevimsiz haline dönmüştü işte. 'Burada tuvalet pek hoş durumda değil korkarım,' dedi. Baba Yanka da güldü ve arka kapıyı işaret etti. Helen de benimle geleceğini ve kendisini beklememi söyledi. Baba Yanka'nın arka bahçesi küçük kulübesinden çok daha harap durumdaydı ama ağaçlar sayesinde sessizce ve kimselere görünmeden arka kapıdan çıkmayı başardık. Görünürde kimse yoktu, ancak yola vardığımız andan itibaren çalıların arasından gitmeyi sürdürdük. Şansımıza, kilisenin etrafında da kimse yoktu, kilise çoktan derin bir karanlığa gömülmüştü, az önce ateş yanan yer ağaçların altında kırmızı bir göz gibiydi.

Yoldan görüldüğü için ön kapıyı kullanmayıp, doğruca arka tarafa geçtik. Burada mor perdeli alçak bir pencere vardı. 'İnziva yerinin penceresi herhalde,' dedi Helen. Tahta çerçeve sadece çekilmişti, kilitli değildi, biraz zorlayınca açıldı biz de perdelerin arasından biraz zorlanarak içeri girdik, sonra pencereyi arkamızdan dikkatle kapattık. İçeriye girdiğimizde Helen'in haklı olduğunu gördüm, ikona odasının arkasındaydık. 'Kadınların buraya girmesine izin verilmez,' dedi Helen alçak sesle, bir yandan da bilimsel bir merakla çevresine bakınıyordu.

Bu odada, ince kumaşlarla örtülmüş, çevresinde mumlar yanan bir mihrap vardı. Mihrabın yanında pirinçten ayaklı bir sehpanın üstünde çok eski iki kitap duruyordu, duvarlardaki çengellerde, sabah rahibin üstünde gördüğümüze benzeyen bir sürü muhteşem süslü ve işlemeli cüppe bulunuyordu. Ortalık insana dehşet verecek kadar sakın ve sessizdi. Papazın cemaatin karşısına çıkmak için kullandığı kutsal kapıyı buldum ve sessiz bir şekilde karanlık kiliseden içeri girdik. Dar pencerelerden çok az ışık giriyordu, mumların hepsi, muhtemel bir yangın tehlikesine karşı söndürülmüştü. Kibrit kutusunu bir rafın üstünde buldum ve şamdandan her ikimize de bir mum seçip yaktım. Merdivenlerden büyük bir dikkatle inmeye başladık. 'Bundan nefret ediyorum,' diye söylendi Helen arkamda, ama ne olursa olsun artık asla durmayacağımızı biliyordum. 'Ranov'un bizi özlemesi ne kadar sürer dersin?'

Mahzen, hayatımda o güne kadar girdiğim en karanlık yerdi, bütün mumlar söndürülmüştü. Elimizdeki mumlara minnetle yaptım, kendi elimdeki mumla, söndürülmüş mumları yaktım. Mumlar yanar yanmaz, sandukanın üstündeki işlemeli örtü parlamaya başladı. Ellerim feci halde titriyordu ama Sofya'dan ayrıldığımızdan beri göğüs cebimde taşımakta olduğum Turgut'un verdiği küçük hançeri elime almayı başardım. Hançeri sandukanın önüne bıraktım, Helen'le birlikte iki ikonayı dikkatli bir şekilde yerlerinden kaldırdık –gözlerim bir an ejderha ile Saint George üzerinde dolaştı– ve karşıki duvara dayadık. Sandukanın üstündeki ağır kumaşı kaldırdık, Helen kumaşı katladı. Bu süre zarfında, vücudumun her zerresi ile bir şeyler duymaya çalışıyordum, öyle ki bir süre sonra kendi kalbimin sesi bana yabancı bir ses gibi gelmeye başladı. Helen koluma yapıştı, dikkatle dinledik, ama tek bir çıt bile yoktu.

Sandukanın üstü açıldığında, titreyerek baktık. Üstü güzel bir pirinç rölyefle kaplanmıştı... uzun saçlı bir aziz, bir elini bizi kutsamak için kaldırmıştı, bu herhalde az sonra sandukanın içinde kemikleriyle karşılaşacağımız şehitti. Kendimi, umarım içeride sadece birkaç kemik buluruz, kapatıp çıkarız diye düşünürken buldum. Ancak hiçbir şey bulamamak demek... Rossi'yi de bulamamak demekti, intikam alamamak, onu kaybetmek demekti. Sanduka mıhlanmıştı, biraz ittirdik ve birden bir kapak gördük. Bu kapak, ancak bir çocuğun gövdesinin girebileceği kadar genişti, ama çok çok ağırdı. Birden, dehşet içinde Voyvodanın kafası ancak sığmıştır buradan diye düşündüm, bu durumda birçok şeyi açıklamak mümkün olmayacaktı. Terlemeye başlamıştım, acaba yukarı kiliseye çıksam ve şunu açacak bir şey mi arasam diye düşündüm, kaldı ki, bir şey bulabileceğimi de sanmıyordum.

'Bir de yere koyup deneyelim,' dedim sıkılmış dişlerimin arasından. İkimiz birlikte kutuyu indirmeyi başardık. Böylece kilitlere ve menteşelere daha yakından bakabilecektim, artık kırmayı bile göze almıştım zaten.

Tam kırmaya niyetlendiğim sırada Helen küçük bir çığlık attı. 'Paul, bak!' Hemen döndüm ve sandukanın üstünde durduğu tozlu mermerin yekpare bir parça olmadığını gördüm, sandukayı indirmek için zorladığımız için mermer yerinden oynamıştı. Artık nefes alabildiğime bile inanamıyordum ama ikimiz birlikte, hiç konuşma-

dan, mermer parçasını ittik. Kalın değildi, ama çok ağırdı, ikimiz birlikte arkadaki duvara dayanana kadar ittik. Mermerin altında, duvarlar ve yerlerde kullanılan aynı taştan yapılmış bir insan boyun-da bir taş plaka vardı. Sert zeminin üstüne kaba bir portre çizilmiş-ti, bu bir azizin değil, bir erkeğin yüzüydü, badem gözlü, uzun bu-runlu, uzun bıyıklı, sert yüzlü bir adam... bu zalim yüzü, üçgen şek-linde bir şapka süslüyordu, o kaba çizimde bile şıktı.

Helen geri çekildi, mum ışığında dudakları bembeyaz olmuştu, elini yakaladığım gibi merdivenlere yönelip oradan kaçmamak için kendimle mücadele ediyordum. ‘Helen,’ diye başladım yumuşak bir sesle, ama söyleyecek bir şey yoktu. Hançeri elime aldım, Helen bir yerlerinden –neresi olduğunu yine göremedim– o minik tabancayı çıkardı, sonra mezar taşının kenarına doğru yaklaştık ve kaldırdık. Taş, hemen yana doğru kaydı. İkimiz de görünür bir şekilde titriyor-duk, taş yavaşça kayarken nefesimizi tutmuştuk artık. Tamamen açıldığında, mezarın içinde yatmakta olan bedene baktık. Sımsıkı kapanmış gözler, sapsarı ten, olağandışı kırmızılıkta dudaklar, duyulur duyulmaz bir soluma. Karşımızdaki Profesör Rossi idi.”

“KEŞKE cesur, faydalı bir şey yaptığımı ya da Helen’i kollarımın arasına alıp bayılmasını engellediğimi falan söyleyebilseydim, ama bunların hiçbiri olmadı. İnsanın hayatta en sevdiği insanlardan birinin yüzünün ölüme döndüğünü, çürümeye başlamış olduğunu ya da dehşet verici bir hastalığa tutulduğunu düşündüren bir hale girdiğini görmesi kadar feci bir şey yok.

O canavarların yüzleri, gerçekten hayatta görebileceğin en korkunç şeylerden biri... hele hele sevdiğin biri söz konusuysa, kaldırılabilir gibi değil. ‘Ah Ross,’ dedim ve bunu der demez gözyaşlarım yanaklarımdan sel gibi inmeye başladı.

Helen bir adım daha yaklaştı ve eğilerek ona baktı. Şimdi, yaklaşık bir ay önce, onunla en son konuştuğum akşamüstünde olan giysilerin, sanki bir kaza geçirmiş gibi yırtılmış ve kirlenmiş olduğunu görebiliyordum. Kravatı yoktu. Boynundan şeritler halinde kan sızmış ve yakasının kenarında kızıl bir gölcük oluşturmuştu. Ağzı gevşek ve şişti, dudaklarının arasından çok hafif nefes alıyordu. Kıpırtısız yatıyordu. Helen elini göğsünün üstüne koydu. ‘Dokunma ona,’ dedim sert bir sesle, ama bu sadece kendi korkumun daha artmasına yol açtı.

Helen sanki transa geçmiş gibiydi, bir an sonra dudakları titredi, parmaklarıyla yanağını okşadı. Gözlerini şimdi açarsa ne olur deme kalmadan Rossi gözlerini açtı. Hâlâ masmaviydi gözleri, zayıf mum ışığında bile görülebiliyordu bu, ama akları kanlanmış, gözpınarları şişmişti. Bu gözler yaşıyordu. Bizi tanımaya ve ne olduğunu anlamaya çalışarak gözlerini hızlı hızlı hareket ettirdi, bu arada gövdesinde tek bir kıpırtı bile olmamıştı. Sonra bakışları, üstüne eğilmiş olan Helen’in üstünde kaldı, bakışları sanki olağanüstü bir güç harcıyormuş gibi bir an büyüdü, sonra berraklaştı. ‘Ah, sevgilim,’ dedi yumuşak bir sesle. Dudakları kurumuş ve çatlamıştı, ama sesi, o çok sevdiğim ses, aksan her zamanki gevrek ona özgü aksandı işte.

‘Hayır... annem,’ dedi Helen konuşmakta zorlanıyormuş gibi. Elini Rossi’nin yanağına koydu. ‘Baba, ben Helen... Elena... Ben senin kızınım.’

Rossi bir elini kaldırdı, bir an bocaladı ve Helen’in elini tuttu. Elleri morarmış, tırnakları uzamış ve sararmıştı. Ona onu bir an önce oradan çıkaracağımızı, eve gideceğimizi söylemek istiyordum ama ne kadar kötü yaralanmış olduğunu da görebiliyordum. ‘Ross,’ dedim, üstüne eğilerek. ‘Benim, Paul, ben de burayım.’

Gözleri önce bana sonra tekrar Helen’e döndü ve sonra içine çekerek gözlerini kapadı. ‘Ah Paul,’ dedi, ‘benim için mi geldin, bunu yapmamalıydın.’ Tekrar Helen’e baktı, gözleri bulutlandı, sanki başka bir şey söylemek istiyordu. ‘Seni hatırladım,’ diye mırıldandı bir süre sonra.

Elimi iç cebime attım ve Helen’in annesinin bana verdiği yüzüğü çıkardım. Yüzüğü gözlerine yaklaştırdı, sonra Helen’in eline bıraktı. ‘Bu senin,’ dedi Helen’e. Helen yüzüğü aldı ve parmağına taktı.

‘Annem,’ dedi, titreyen dudaklarının arasından, ‘onu hatırladın mı? Romanya’da tanışmıştınız hani.’

Helen’e çok eski bir heyecanla baktı ve gülümsedi. Yüzü kırışmıştı. ‘Evet,’ diye fısıldadı sonunda, ‘onu sevmiştim. Nereye gitti o?’

‘Macaristan’da yaşıyor.’

‘Sen onun kızı mısın?’ Sesinde merak vardı şimdi.

‘Ben senin kızınım.’

Gözyaşları, yavaşça gözpınarlarında birikti, sanki artık kolayca akamaz hale gelmişlerdi, sonra gözpınarlarından ağır ağır sızmaya başladı, titrek mum ışığında gözyaşlarının izi görülebiliyordu. ‘Lütfen ona iyi bak Paul,’ dedi duyulur duyulmaz bir sesle.

‘Onunla evleneceğim,’ dedim. Elim göğsüne koydum. Göğsünden insana ait olmayan bir ince hırıltı geliyordu, yine de elimi çekmemeyi başardım.

‘Bu... iyi işte,’ dedi sonunda, ‘annesi sağ mı peki?’

‘Evet, baba.’ Helen’in yüzü titriyordu. ‘Macaristan’da yaşıyor.’

‘Evet, söylemiştin.’ Tekrar gözlerini kapattı.

‘Seni hâlâ seviyor Rossi,’ elimle gömleğinin üstüne vurdum. ‘Sana bu yüzüğü ve bir de öpücük gönderdi.’

‘Çok zaman onun nerede olduğunu hatırlamaya çalıştım, ama bir şeyler...’

‘O biliyor bunu. Şimdi biraz dinlen.’ Nefes alışverişleri iyice bozulmaya başlamıştı.

Birden gözlerini iyice açtı ve doğrulmaya çalıştı. Bu nafile çabayı izlemek gerçekten çok üzücüydü. ‘Çocuklar, bir an önce gitmeniz lazım,’ dedi ‘Burası sizin için çok tehlikeli bir yer. Geri dönecek bir razdan, sizi öldürür.’ Gözleri çevreyi tarıyordu.

‘Drakula mı?’ diye sordum yumuşak bir sesle.

Bu ismi duyunca gözleri bir an büyüdü. ‘Evet. Kütüphanede.’

‘Kütüphane mi?’ dedim. Rossi’nin dehşet içindeki yüzüne rağmen hayretler içinde kalmıştım. ‘Ne kütüphanesi?’

‘Kütüphanesi şurada...’ Bir duvarı işaret etmeye çalıştı.

‘Ross,’ dedim aceleyle. ‘Bize ne olduğunu ve ne yapmamız gerektiğini anlat.’

Bir süre görüşünü düzeltmeye uğraştı, sürekli kırdığı gözlerini bana dikti. Boynundaki kurumuş kan, zorlukla aldığı nefesiyle birlikte bir inip bir kalkıyordu. ‘Birden çalışma odama girdi, beni kışkırdı ve uzun bir yolculuğa çıkardı... çoğunlukla kendimde değilim, bu yüzden burası neresidir bilmiyorum.’

‘Bulgaristan,’ dedi Helen, babasının şış elini okşamaya devam ediyordu.

Gözleri tekrar büyüdü, bir merak kıvılcımı çaktı. ‘Bulgaristan mı? Demek bu yüzden...’ dudaklarını ıslatmaya çalıştı.

‘Senden ne istiyormuş?’

‘Beni buraya o şeytani kütüphanesiyle ilgilenmem için getirdi. Aklına gelebilecek her şekilde direndim. Ama hata benim. Paul, yine araştırmaya başlamıştım çünkü, bir makale için...’ Nefes almaya çalıştı. ‘Onu daha büyük bir... geleneğin parçası olarak göstermek istedim. Bu gelenek Yunanlılarla başlıyordu. Ben... ben üniversitede yeni bir araştırmacının onun hakkında yazı yazacağını duydum, gerçi adamın adını bir türlü öğrenemedim ama.’

O anda Helen’in derin bir iç geçirdiğini duydum. Rossi’nin gözleri ona döndü. ‘Sonunda, artık yayınlayacağım diye düşünüyordum...’ Sesi güçsüzleşti, gözlerini kapadı. Rossi’nin elini hiç bırakmayan Helen, titremeye başlamıştı. Belini sıkı sıkı kavradım.

‘Tamam artık,’ dedim, ‘biraz dinlen.’ Ama Rossi anlatacaklarını bitirmeye kararlı görünüyordu. ‘Hayır, tamam değil,’ dedi, gözleri hâlâ kapalıydı. ‘Sana kitabı vermişti. İşte o zaman beni almaya gele-

ceğini anladım, ve geldi de. Ona direndim, ama beni... neredeyse... kendi gibi yaptı...' Öteki elini kaldırmayı başaramadı, sonra boynunu ve başını çevirdi, işte o zaman, boğazındaki derin delikleri gördüm. İzler hâlâ açıktı, hareket ettiğinde açılıp kapanıyordu. Yarasına bakmamız onu yine heyecanlandırmıştı. Yalvaran gözlerle baktı bana. 'Paul, hava kararıyor mu?'

Bir dehşet ve umutsuzluk dalgası sardı birden her yanıma. 'Bunu hissedebiliyor musun Ross?'

'Evet, karanlığın ne zaman çöktüğünü hissediyorum ve... acıkıyorum. Ne olur. Sizi duyar birazdan. Çabuk... gidin.'

'Onu nasıl bulacağımızı söyle bize,' dedim umutsuzca. 'Onu öldüreceğiz.'

'Evet, öldürün, ama bunu kendinizi tehlikeye atmadan yapın. Onu benim için de öldürün,' diye fısıldadı, ilk kez onun hâlâ öfkelenemediğini fark ettim. 'Dinle Paul. Orada bir kitap var. Saint George'un hayatına dair.' Nefes alabilmek için büyük bir çaba sarfediyordu. 'Çok eski, Bizans döneminden kalma kapağı var. Kimsenin böyle bir kitap gördüğünü sanmıyorum. Çok güzel kitapları var, ama bu...' Bir an bayılacakmış gibi oldu. Helen elini kendi ellerinin arasında sıkı ve kendini tutamayarak ağlamaya başladı. Kendine gelince, fısıldadı. 'Soldaki ilk rafın arkasına sakladım. Eğer becerebilirsen onu oradan al. Bir şeyler yazdım... kitabın içine sakladım. Çabuk Paul. Uyanıyor ve ben de uyanıyorum.'

'Ah Tanrım,' yardım bulmak umuduyla çevreme bakındım... ama kimin yardımı, bunu bilmiyordum işte. 'Ross lütfen... seni almasına izin veremem. Onu öldüreceğiz, sen de iyileşeceksin. Nerede o?' Ama artık Helen kendini toplamıştı. Hançeri aldı ve ona gösterdi.

Rossi birden nefesini bıraktı ve gülümsedi. İşte o zaman dişlerinin uzamış olduğunu gördüm, tıpkı bir köpeğe benziyordu, ağzının kenarları lime lime olmuştu. Gözyaşları, gözlerinden, morarmış yanaklarına doğru özgürce akıyordu artık. 'Paul, dostum...'

'O nerede? Kütüphane nerede?' diye aceleyle sordum. Ama Rossi artık konuşmıyordu.

Helen eliyle hızlı bir hareket yaptı, ne demek istediğini anladım. Hemen bir köşeden bir taş parçası sökmeye koyuldum. Taşı yerinden çıkartmam biraz zaman aldı, o sırada kilisede bir hareket hisset-

tim sanki. Helen Rossi'nin gömleğini yavaşça açtı ve Turgut'un hançerinin ucunu kalbinin üstüne yerleştirdi.

Rossi bir an gözlerini açtı ve bize baktı, bir çocuğun gözleri gibi masmavi, güven dolu gözlerdi bunlar, sonra tekrar kapadı. O gözünü kapar kapamaz bütün gücümü topladım ve o eski taşı hançerin üzerine indirdim. O taş yerine adı çoktan unutulmuş bir keşiş ya da bir köylü, on birinci ya da on ikinci yüzyılda yerleştirmişti... O taşın üstünden asırlar boyunca keşişler yürümüş, mezarlığa aziz kemikleri, mahzene şarap taşımışlardı. O taş, bir Türk katilinin cesedi gizlice buraya getirilip, az ötedeki yeni açılmış mezara gömülürken yerinden oynamamıştı, Eflaklı keşişler, mezarın üstünde dans edip yeni sapkın mezheplerini kutladıklarında da yerinde kalmıştı. Osmanlı askerleri cesedi aramaya geldiklerinde de yerindeydi taş, ya da akıncılar ellerinde meşalelerle kiliseye girip burayı yaktıklarında da. Eski temelin üzerinde yeni kilise yükselirken de kimse taşa dokunmamıştı, Sveti Petko'nun kutsal kemikleri sandukasının içine yerleştirilirken de buradaydı, hacılar şehit tarafından kutsanmak için onun üstünde diz çökmüşlerdi. O taş, ben onu yerinden çıkarıp, yepyeni bir amaçla kullanana dek, uzun yüzyıllar boyunca yerli yerinde kalmıştı. Bu konuda ancak bu kadarını yazabiliyorum işte."

Mayıs, 1954

Bunları kime yazıyorum bilmiyorum, zaten kimsenin okuyabileceğine dair bir umudum da yok, ama hâlâ yazabilecek durumdayken gördüğüm şeyleri kayda geçirmemek bana suç gibi geliyor, Tanrı bilir ne kadar sürdürebileceğim bunu.

Birkaç gün önce üniversitedeki odamdan kaçırdım... kaç gün oldu bilmiyorum ama hâlâ mayıs ayı içinde olduğumuzu sanıyorum. Bir akşam, bana yıllardır unutmaya çalıştığım o şeytani kitabı göstermeye gelen en sevgili öğrencimi ve dostumu uğurladım. Ona verebildiğim bütün öğütleri verdikten sonra kapıya kadar geçirdim. Sonra odamın kapısını kapattım ve bir süre büyük bir pişmanlık ve korku ile oturdum. Benim kabahatim olduğunu biliyordum. Vampirlerin tarihi hakkındaki araştırmama gizlice yeniden başlamıştım çünkü, bu kez Drakula Efsanesi hakkındaki araştırmamı son noktaya kadar götürmeye ve hatta mezarının yerine ilişkin gizemi çözmeye kesin kararlıyım. Epey zaman geçmişti, gururum, araştırmamın kötü sonuçlarını göremeyecek kadar da kör etmişti beni. Yalnız kalır kalmaz hatamı kendime itiraf ettim.

Paul'e araştırma notlarımı ve yaşadıklarımıyla ilgili yazdıklarımı verirken çok büyük bir ızdırap duymuştum, bunun nedeni bu notları kendimde tutmak isteği değildi sadece... araştırmaya devam etmekle ilgili bütün isteğim, bana kitabı gösterdiği anda uçup gitmişti. Üzüntümün nedeni, o dehşet dolu bilgiyi onun eline vermiş olmaktı sadece. Eğer daha iyi anlarsa kendini daha iyi korur diye düşünüyordum. Başına herhangi bir ceza gelmemesini bütün kalbimle diliyordum sadece. Eğer böyle bir şey olarsa, cezayı çekecek olan ben olmalıydım, o gençliğinin verdiği iyimserliği ve pırıl pırıl zekâsı ile Paul değil. Paul, yirmi yedi yaşından daha büyük değildi. Bense çok ya-

şamıştım, üstelik, hiç hak etmediğim kadar mutlu bir hayat olmuştu bu. İlk düşüncem bu oldu. Daha sonraki düşüncelerim ise daha pratikti. Şu anda kendimi korumak istesem bile, bunu hemen yapabilecek durumda değildim, aklıma olan inancımdan başka bir şey yoktu elimde. Notlarımın arasına yazmıştım ama, bu korkunç yaratıktan korunmak için geleneksel yöntemlerin hiçbirini uygulamamıştım... ne haç vardı üstümde ne gümüş kurşun ne de sarmısak. Araştırmamın en hararetli döneminde bile başvurmamıştım bunlara, ama şimdi Paul'e sadece kendi aklının kaynaklarını kullanmasını öğütlemiş olduğum için pişmanlık duyuyordum.

Bütün bunlar bir iki dakika içinde üşüştü aklıma, dışarı çıkmak için bir iki dakikam kalmıştı. Derken, birden tiksindirici bir koku, buz gibi bir hava benzeri korkunç bir varlık çıktı karşıma, o kadar büyüktü ki, zar zor görebiliyordum, korkuyla yerimden fırladım. Beni sarstı, bir anda kör olmuştum sanki. Herhalde ölüyorum dedim, ama beni neyin öldürdüğünü bilmiyorum. Bunlara rağmen, birden genç ve güzel bir şey sarıdı çevremi, bir görüntüden çok duyguydu bu aslında, sanki çok ama çok gençmişim, birine ya da bir şeye deli gibi âşıkmişim. Herhalde ölüürken böyle oluyor diye düşündüm. Eğer böyleyse, zamanım dolduğunda –ki yakında ne hale gelirim gele-yim, dolmuş olacak– bu duyguyu son ana kadar hissedebilme-yi umarım.

Bundan sonrasını hatırlamıyorum, ancak sonrası ne kadar sürdü hâlâ ölçebilecek durumda değilim. Yavaş yavaş kendime gelmeye başladığımda, hayretle yaşadığımı fark ettim. Başlangıçta ne görebiliyor ne de duyabiliyordum. Sanki feci bir ameliyattan uyanıyormuşum gibiydi. Ancak uyanır uyanmaz korkunç acı çekmekte olduğumu algıladım, bütün gövdem ağrılar içindeydi ve çok zayıf düşmüştüm, sağ bacağımda, boğazımda ve başımda yanma hissediyordum. Bulunduğum yerde hava soğuk ve nemliydi, üstünde yattığım şey de soğuktu, bütün gövdem titredi. Bu duyguyu ışık izledi... solgun bir ışıktı bu ama kör olmadığımı ve gözlerimin açık olduğunu idrak etme-me yetti. Bu ışık ve acı, her şeyden daha çok beni hayatta olduğuma inandırdı. Aşağı yukarı bir gece önce neler olduğunu

hatırlamaya çalıştım... Paul, kendisini çok şaşırtan kitapla birlikte odama gelmişti. Sonunda yüreğimde korkunç bir sızıyla o korkunç yarattığın elinde rehin olduğumu anladım, bu yüzden bedenim ağırlar içindeydi ve bu yüzden kötülüğün o iğrenç kokusu her tarafı sarmıştı.

Göğsümü dikkatle kıpırdattım ve halsizliğime rağmen başımı çevirmeyi başardım, sonra da kaldırdım. Görüşüm dört beş santim ötemde loş bir duvarla engelleniyordu, zayıf ışık, duvarın üstünden bir yerden geliyordu. İçimi çektim ve iç çekişimi duydum, hâlâ duyabiliyordum demek ki, o halde bana sağır olduğum duygusunu veren şey, çok sessiz bir yerde olmamdı. Bütün gücümü toplayarak dinledim, ama hiçbir şey duymadım. Dikkatle doğruldum ve oturmayı başardım. Bu hareket kaburgalarımın feci halde acımasına neden oldu, kafamın zonkladığını hissettim. Oturduğum yerde, duyularımı epeyce toparlamayı başardım ve bir taşın üstünde yatmakta olduğumu gördüm, yattığım yerin alçak duvarlarına tutunarak kendimi dengeledim. Başım feci halde dönüyor, kafamın içi çınlıyordu. Söylediğim gibi loş bir yerdi burası, sessizdi, köşelere doğru iyice karanlık bir hal alıyordu. Ellerimle yokladım. Üstü açık bir lahitin içinde otuyordum.

Bu keşif midemi bulandırdırdı birden, ancak aynı anda, çalışma odamdaki giysilerimin üstümde olduğunu fark ettim, gerçi gömleğimin ve ceketimin bir kolu yırtılmıştı, kravatım da kayıptı. Kendi giysilerimin üstünde olduğumu fark edince, üstüme bir güven geldi, bu ölüm değildi, delilik de değildi, bir başka zamanda uyanmamıştım. Giysilerimi yokladım ve pantolonumun ön cebinde cüzdanımı buldum. Elimin altında tanıdık bir şey bulmak o kadar şaşırtıcıydı ki. Büyük bir üzüntüyle saatimin kayıp olduğunu gördüm, ceket cebimdeki sevgili kalemim de yoktu.

Sonra elimi boğazıma ve yüzüme götürdüm. Yüzüm değişmemişti, alnımda bir şişlik vardı sadece, ama boyun kasımda, o habis deliği fark ettim, parmaklarımın altında yapış yapıştı. Başımı çevirdiğimde ya da sert bir şekilde yutkundüğümde, yaradan emme sesine benzer bir ses geliyor ve bu ses içimde korkunç bir dehşet duygusunun patlamasına neden oluyordu. De-

liklerin olduğu yer şişmişti, elimin altında acıyla sızlıyordu. Dehşet ve çaresizlikten bayılacağımı sandım bir an, sonra oturacak kadar gücümün olduğunu hatırladım. Belki de korktuğum kadar çok kan kaybetmemiştim, belki de daha bir kez ısırlmışım. Kendimi bir canavar gibi hissetmiyordum zaten, ne kan içmeye ihtiyaç duyuyordum ne de yüreğimde bir uğursuzluk hissediyordum. Birden müthiş bir dehşet duygusuyla sarsıldım. Henüz kana susamamış olmak ne ifade ediyordu ki? Tamamen kirlenecek olmam artık an meselesi idi, tabii ki kaçmayı başaramazsam.

Başımı yavaşça çevirdim, iyice görmeye çalışarak çevreme baktım, işte o zaman ışığın kaynağını gördüm. Karanlığın içinde uzaktan kırmızı bir pırıltı geliyordu –ne kadar uzakta olduğunu tahmin edemiyordum ama– kırmızılıkla benim aramda, koyu ağır şekiller vardı. Ellerimi taştan evimin dışına çıkardım. Lahit yere yakındı ya da taş döşemenin üstüne konmuştu. Yüksck bir yerden düşmeyeceğime emin olana kadar bekledim. Geniş bir adım atarak döşemeye bastım. Bacaklarım şiddetle titriyordu. Lahitten çıkar çıkmaz dizlerimin üstünde dik durmaya çalıştım. Şimdi daha iyi görebiliyordum. Ellerimi öne uzatarak kırmızı ışığa doğru yürüdüm, bir başka lahite ya da başka bir şeye çarpmaktan korkuyordum ama önüm boştu, sonra tahta bir mobilyaya dokundum, derken yavaşça yere düştüğünü duyduğum bir tahtaya çarptım, ama ne olduğunu göremedim.

Loş ışıktaki böyle yürümek çok korkunçtu, ayrıca her an beni buraya getiren o şeyin üstüme saldıracığından korkuyordum. Yine, acaba öldüm mü diye düşündüm –kimbilir belki de ölümün en kötü biçimiydi bu, hâlâ yaşadığını sanmaya devam ediyordu insan. Ama bana hiçbir şey saldırmadı, bacaklarımdaki acı beni yaşadığıma inandırmaya yeterliydi ve odanın sonunda bir yerlerde dans edercesine kıvrılan ışığa da iyice yaklaşmışım artık. Bu parıltının önünde, hareketsiz karanlık bir yığın görüyordum artık. Birkaç metre kala, bir ocağın içinde alçak ve kıpkırmızı bir ateşin yanmakta olduğunu gördüm. Kemerli taştan bir şömineydi bu, ateş, çevresindeki eski masif mobilyaları aydınlatıyordu... üstü kâğıutlarla kaplı kocaman bir

masa, oymalı bir sandık ve bir iki tane yüksek sırtlı, köşeli sandalye. Sandalyelerden birinde, yüzü ateşe, arkası bana dönük biri kıpırdamadan oturuyordu. Şimdi ters istikamete dönmek, ışıktan uzaklaşmak ve kaçabileceğim bir yere doğru koşmak istiyordum, ama bakışlarım o karanlık şekle, yanmakta olan ateşe fena halde takılmıştı, o tarafa doğru istemsiz bir şekilde çekiliyordum. Bütün irademi yerle bir etmiş, kendine doğru çekiyordu beni, çabalasam bile arkamı dönemeyeceğimi biliyordum.

Çürük ve yaralı bacaklarımın üstünde sürünerek ateşe doğru yaklaştım, sandalyenin yanına geldiğimde, o şekil yavaşça kalktı ve bana döndü. Şimdi sırtı ateşe dönük olduğu için yüzünü göremiyordum, gerçi bir an, kemik beyazı yanakları ve parlayan gözleri çarptı gözüme. Uzun, dalgalı, koyu renkli saçları omuzlarına iniyordu. Hareketleri, yaşayan bir insanın hareketlerinden farklıydı; daha mı yavaş ya da daha mı çevik tam tarif edemeyeceğim bunu. Benden biraz daha uzundu, ama çok daha uzun ve hacimli görünüyordu, ateşin ışığında geniş omuzlarını görebiliyordum. Sonra bir şeye uzandı, ateşe doğru eğildi. Acaba beni öldürecek mi diye düşündüm. Hiç sesimi çıkartmadan bekledim, ne şekilde olursa olsun, vakur bir şekilde ölmeyi diledim. Sonra uzun ve ince bir mum yakmakta olduğunu gördüm, elindeki mumla, koltuğunun yanındaki şamdandaki mumları da yaktı ve bana döndü.

Yüzü hâlâ gölgede olmasına karşın, şimdi daha iyi görebiliyordum onu. Yeşil simli yüksek bir başlık takmış, alnının üstüne değerli taşlardan bir broş yerleştirmişti, geniş omuzlarını saran altın rengi kadife tuniği, geniş çenesinin altında yeşil dantel bir yakayla bitiyordu. Alnındaki mücevher ve yakasındaki altın işlemler ateşin ışığında parlıyordu. Omuzlarına beyaz kürk bir pelerin almış, pelerini gümüş bir ejderha ile tutturmuştu. Giysileri olağanüstüydü. Bu giysiler, o tuhaf yaşayan ölü varlık kadar korkunç geldi bana. Gerçek giysilerdi bunlar, yaşayan, yeni giysiler, bir müzede sergilenen solmuş ve eski giysiler değil. Giysilerini olağanüstü bir vakar ve zarafetle taşıyordu. Hiç konuşmadan bana baktı, pelerini kar gibi iniyordu omuzlarından aşağı. Mum ışığında gözlerim, belinde-

ki hançerin kabzasını tutan kalın parmaklı ellerinin, kalın bacaklarının ve çizmelerinin üstünde dolaştı. Hafifçe kıpırdadı, ama hâlâ konuşmuyordu. Yüzünü daha iyi görebiliyordum, o zalim ifade hafifçe geri kaçmama neden oldu... kalın kaşlarının altında kocaman siyah gözler, uzun ve düz bir burun, çıkık elmacık kemikleri. Ağzı koyu renkli sık bıyıklarının altında, sert bir gülümseme ile kıvrılmıştı. Dudağının köşesinde kurumuş kan lekesi vardı... Ah tanrım, bir an geri çekildim, görüntü yeteri kadar korkunçtu, ama o kanın büyük bir ihtimalle bana ait olduğu, benim kanım olduğu gerçeği aklıma gelince, beynim kafamın içinde yüzmeye başladı sanki.

Başını gururla kaldırdı ve bizi ayıran karanlık boşluğun üstünden bana baktı. "Ben Drakula'yım," dedi. Sözcükler ağzından son derece net ve soğuk çıkmıştı. Onu çok iyi anlamama rağmen, sanki hiç bilmediğim bir dilde konuşuyordu. Dehşetten felç geçirmiş gibi yüzüne bakıyor ve konuşamıyordum. Benden sadece on metre uzaktaydı ve şu anda inkâr edilemeyecek kadar gerçek ve güçlü görünüyordu. "Gel," dedi, o soğuk ve net ses tonuyla. "Yaptığımız yolculuktan sonra çok yorgun ve acıkmış olmalısın. Sana yemek hazırlattım." Hareketleri son derece zarif, hatta saraylılara özgüydü, iri beyaz parmaklarında yüzükler parlıyordu.

Ateşin yanında, üstü yiyecek dolu bir masa gördüm. Yiyeceklerin kokusunu alabiliyordum –güzel, sahici, insana özgü yiyecekler– kokudan bayılacaktım az kalsın. Drakula, yavaşça masaya doğru ilerledi ve bir sürahidenden kadehe kırmızı bir şey koydu. Bir an kan olduğunu düşündün. "Gel," dedi daha da yumuşak bir sesle. Benden uzaklaşırsa, daha rahat yiyebileceğimi düşünmüş gibi çekildi ve koltuğuna oturdu. Dura dura, masanın yanındaki boş sandalyeye yürüdüm, bacaklarım hem korkudan hem de halsizlikten titriyordu. Sandalyenin üstündeki koyu renkli yastığa oturdum, hatta çöktüm ve yiyeceklere baktım. Madem her an ölümle burun burunaydım artık, neden karnım acıkıyordu ki? Bu sadece bedenimin anlayabildiği bir sırdı işte. Drakula ateşe bakıyordu. Uzun ve düz burnu ve güçlü çenesiyle vahşi profilini görebiliyordum şimdi, siyah saçları omuzlarına düşmüştü. Düşünceli bir şekilde elle-

rini kavuşturdu, böyle yapınca mantosunun işlemeli kolları sıyrıldı, yeşil kadife gömleğinin manşetleri ve elinin arkasında uzun ve beyaz bir yara izi ortaya çıktı. Davranışları sessiz ve dalgındı: Kendimi birden bir rüyada hissetmeye başladım ve önümdeki tabakların bazılarının kapaklarını kaldırmaya cesaret ettim.

Ağlık birdenbire o kadar şiddetli bir şekilde bastırmıştı ki, yemeklere iki elimle birden saldırmamak için g   tuttum kendimi, masanın üstündeki metal çatalla kemikten bıçağı aldım ve önce çevrilmiş pilici ardından da koca bir parça kırmızı eti mideme indirdim. Seramik kaplarda patates, yulaş, koyu renkli ekmek ve yeşil sebzelerden yapılmış sıcakık çorba vardı. Mideme kramp girene kadar iştahla yedim. Önümdeki g  m  ş s  rahideki kırmızı şey, kan değil şaraptı, hepsini içtim bitirdim. Ona bakmaktan kendimi alamıyordum ama, Drakula ben yemeğimi yerken beni seyretmedi. Yemeğim bittiğinde, öylesine mutluydum ki, artık gönül rahatlığı ile   lebiliridim. Demek idam mahk  mlarına bu yüzden son bir yemek veriyorlar diye düşündüm. Lahitte uyandığımdan beri ilk kez bu kadar net bir cümle kurabilmiştim. Boş tabakların kapaklarını mümkün olduğu kadar ses çıkartmamaya çalışarak kapattım ve arkama yaslanıp bekledim.

Epey bir zaman geçtikten sonra, Drakula bana doğru döndü. "Demek yemeğini bitirdin," dedi yavaşça. "O zaman, biraz sohbet edelim ve seni neden buraya getirdiğimi anlatayım." Sesi yine berrak ve soğuktu, ama bu kez derinlerde çok hafif bir   ınlama hissettim, sanki eski, yıpranmış bir mekanizmadan çıkar gibi bir sestir bu. Düşünceli bir ifade ile bana baktı. Kendimi bakışlarının altında iyice ezilmiş hissettim. "Nerede olduğuna dair bir fikrin var mı?"

Onunla konuşmak zorunda kalmamayı umuyordum, şu anda çok sakın görünüyordu ama sessizliğimin onu kızdırabileceğini hissettim. Sonra birden sorularına cevap vererek, hatta onunla bir tür ilişki oluşturarak, biraz zaman kazanabileceğimi ve onu yok ederek kaçmak için bir çare bulabileceğimi düşündüm, tab  i ki sinirlerime ve kendime hâkim olabilirsem. Gece olmalıydı, aksi halde uyanık olmaması gerekirdi, elbette

efsane doğruysa. Eninde sonunda sabah olacaktı ve ben sağ olduğuma göre, ben uyanıkken o uykuya dalmış olacaktı.

"Nerede olduğuna dair bir fikrin var mı?" diye tekrarladı sabırla.

"Evet," dedim, ona herhangi bir şekilde hitap etmeyi bece-remedim. "En azından öyle sanıyorum. Burası mezarınız olsa gerek."

"Mezarlarımdan biri," diye gülümsedi. "Ama en çok bu-rayı severim."

"Eflak'ta mıyız?" sormaktan kendimi alamamıştım.

Başını salladı, ateşin ışığı siyah saçlarından parlak gözleri-ne yansıdı. Hareketlerinde insani olmayan bir şey vardı. Yaşayan bir insan gibi hareket etmiyordu, ancak, aradaki farkın ne olduğunu bir türlü bulamıyordum. "Eflak çok tehlikeli oldu. Sonsuza dek orada yatmama izin verilmesi gerekirdi, ama buna imkân yok. Düşünsene... tahtım için, bağımsızlığımız için verdiğim onca mücadeleden sonra, hiç olmazsa kemiklerim yatsaydı bari orada."

"Neredeyiz peki?" Kibirle tekrarladım sorumu. Birden şunu fark ettim, gösterdiğim çaba, gecenin olaysız ve sakin geçmesiyle ilgili değildi, bir yandan da Drakula'dan bir şeyler öğrenmeye çalışıyordum. Ne olursa olsun, bu yaratık beş yüzyıldır yaşıyordu. Cevapları belki benimle birlikte ölecekti, ama bu gerçek benim şu anda meraktan kıvrınmamı engellemiyordu.

"Ah, neredeyiz," diye tekrarladı Drakula. "Bence bunun hiç önemi yok. Hâlâ aptalların yönettiği Eflak'ta değiliz ama."

Yüzüne bakakaldım bir an. "Siz... modern dünya hakkın-da bir şeyler biliyorsunuz yani."

Bana baktı, duyduğu şeyden o kadar şaşırmıştı ki, o feci yüzü bir an neşeyle buruştu sanki. İlk kez uzun dişlerini gördüm, dişetleri geri çekilmişti ve bu yüzden gülümsediği zaman yüzünde yaşlı bir köpek ifadesi belirliyordu. Görüntü geldiği kadar hızlı bir şekilde yok oldu... hayır, ağzı, dudağının kenarında benim kanımın -ya da belki başkasının- izi sayılmazsa, gayet normaldi. "Evet," dedi. Bir an kahkahasını duyacağım diye korktum. "Modern dünyayı tanıyorum. Benim ödülüm o, en başarılı işim."

Acaba dedim tam cepheden saldırsam, benin yararına olabilir mi? "O zaman benden ne istiyorsunuz? Ben uzun yıllardır modern olan her şeyden uzak duruyorum... sizin gibi değilim. Ben geçmişte yaşıyorum."

"Ah, geçmiş," şöminenin ışığında yine parmaklarını birleştirdiğini gördüm. "Geçmiş, çok yararlıdır, ama ancak bugüne dair dersler çıkarabildiğimiz ölçüde. Asıl zenginlik bugündür. Ama ben de geçmişten hoşlanırım. Gel, en iyisi şimdi göstereyim sana, hem zaten karnın da doydu, biraz da dinlendin." Ayağa kalktı, kalkabilmek için sanki eklemlerinden başka bir şey kullanmış gibiydi, bunun bir numara olmasından, bir anda üstüme saldırmasından korkarak ben de hemen yerimden fırladım. Ama yavaşça döndü, koltuğunun yanındaki mumluktan bir mum aldı. "Bir mum da sen al," dedi ve o devasa odanın karanlıklarına doğru ilerledi. Bir mum da ben aldım ve onu izledim, garip giysilerinden ve insanın kanını donduran davranışlarından uzak durmaya çalışıyordum. Beni tekrar lahite geri götürüyor olmasından korktum.

Mumların titrek ışığında, o güne dek görmediğim, görme de imkân olmayan şeylerle karşılaştım... şahane şeylerdi bunlar. Şimdi önümdeki masaları görebiliyordum artık, kadim bir yalnızlık içinde duruyorlardı. Masaların üzerinde yığınlarca kitap vardı... deri ciltler, tırşe kapaklar mum ışığında pırl pırl parlıyordu. Başka şeyler de vardı. Mesela, hayatımda öyle bir mürekkep hokkası, o kadar tuhaf tüy kalemler, divitler görmemiştim hiç. Bir tomar parşömen mum ışığında parlıyordu, incecik pelür kâğıdı takılı çok eski bir daktilo gördüm. Üstü taşlı kâğıt tutacakları, kutular, pirinç tepsilerin içinde nadi-de elyazmaları. İncecik deriden büyük levhalar ve upuzun raflarda, modern ciltli kitaplar. Aslında, her tarafımız, bizi çevreleyen bütün duvarlar kitaplarla kaplıydı. Mumu kaldırdım, kitapların isimlerini okumaya başladım, zaman zaman kırmızı bir deri sırtın üstünde zarif Arapça harflere rastladım, bazen okuyabildiğim bir Batı diline. Ciltlerin büyük bir kısmı çok eskiydi. Burası o güne kadar gördüğüm hiçbir şeyle karşılaştırmayacağım kadar büyük bir depoydu, elimde olmadan bazı kitapların kapaklarını açmaya, tahta kutuların içindeki elyazmalarına dokunmaya başladım.

Drakula, mumu yukarı doğru tutarak bana döndü, ışık şapkasındaki mücevheri aydınlatmıştı şimdi... topaz, zümrüt, inci. Gözleri pırıl pırıldı "Kütüphanem hakkında ne düşünüyorsun?"

"Çok ilginç bir... külliyata benziyor. Bir hazine burası," dedim. Korkunç yüzünden bir memnuniyet ifadesi geçti, "Doğru söylüyorsun," dedi yumuşak bir sesle. "Bu kütüphanenin dünyada bir eşi daha yok. Yüzyıllardır süren çok dikkatli bir seçmenin sonucu. Ama buradaki mucizeleri keşfetmek için çok zamanın olacak. Gel, şimdi sana başka bir şey göstereceğim."

Beni bir başka duvara doğru götürmeye başladı, burada benzerini ancak geç dönem ortaçağ illüstrasyonlarında görebildiğim bir matbaa makinesi duruyordu... Siyah metalden ve koyu renkli tahtadan ağır bir merdanesi ve tepesinde kocaman bir vida vardı. Ortadaki yuvarlak levha, obsidyendendi, ışığı sanki şeytani bir ayna gibi yansıtıyordu. Matbaanın çıkışında kalın bir kâğıt yayılıydı. Eğilip baktığımda, kâğıda İngilizce bir şeylerin basılmış olduğunu gördüm. "Amforadaki Hayalet," yazıyordu başlığında. "Yunan trajedilerinden Modern trajedilere Vampirler." Altında da yazarın ismi yer alıyordu. "Bart-holomew Rossi."

Drakula herhalde, ağızımdan kopacak hayret çığlığını bekliyordu. Onu hayal kırıklığına uğratmadım. "Gördüğün gibi, en modern araştırmaları da takip ediyorum... güncelleme diyorlar ya. Bir çalışma bir türlü yayınlanmadığı zaman, ya da bana hemen lazımsa, oturup kendim basıyorum. Ama ilgin en az bunun kadar çekecek başka bir şey göstereceğim." Matbaanın arkasında, üstünde tahta baskı şablonları olan bir masayı gösterdi. Şablonların en büyüğüne dikkatle bakınca, bizim kitaplarımızdaki -Paul'le benim kitaplarımızdaki- ejderhayı gördüm, tersten tabii ki. Yüksek sesle haykırmamak için kendimi zor tuttum. "Şaşırdın değil mi?" dedi Drakula elindeki mumu ejderhaya doğru tutarak. Ejderhanın hatları, sanki kendi elimle oymuşum gibi tanıdık bana. "Bu şekli çok iyi biliyorsun, galiba."

“Evet,” dedim elimdeki mumu sıkı sıkı tutarak. “Kitapları kendiniz mi basıyordunuz? Peki ama kaç tane bastınız?”

“Bazılarını keşişlerim bastı, sonra ben devam ettim,” dedi yavaşça, bir yandan da şablona bakıyordu. “Kitaptan bin dört yüz elli üç tane basarak amacımı yerine getirdim, ama çok yavaş bastım tabii, böylece onları dağıtmaya da zaman bulabildim. Bu sayı sana bir şey ifade ediyor mu?”

“Evet,” dedim bir an düşünüp. “İstanbul’un fethedildiği tarih.”

“Bunu anlayacağını biliyordum,” dedi acı bir gülümseme ile, “tarihin en kötü günüdür.”

“Bu onuru onunla paylaşan çok gün olduğunu düşünüyorum ben,” dedim. Ama o geniş omuzlarının üstündeki koca kafasını salladı.

“Hayır,” dedi. Mumu yukarıya kaldırdı, tıpkı bir kurdun gözleri gibi kırmızı alevler saçan gözlerinin nefret dolu olduğunu gördüm. Bir ölünün bakışının aniden hayat bulması gibi bir şeydi bu. Gözlerinin parlak olduğunu görmüştüm, ama şu anda vahşi bir ışıkla parlıyordu. Konuşamadım, bakışlarımı kaçtıramadım. Bir süre sonra döndü ve dikkatini tekrar ejderhaya yoğunlaştırdı. “İyi bir haberci oldu,” dedi düşünceli bir sesle.

“Benimkini siz mi getirdiniz? Benim kitabımı yani?”

“Ben senin eline geçmesini sağladım diyelim.” Savaş yaraları ile dolu parmaklarını uzattı ve oymalı tahtaya dokundu. “Kitabın dağıtımına özel bir önem veririm. Sadece gelecek vaat eden âlimlere ve ejderhanın gizli yatağını bulmaya kararlı olanlara gider. Bunu yapan aslında ilk sen oldun. Seni kutluyorum. Diğer yardımcıları, dünyada dolaşırlar, benim adıma araştırma yaparlar.”

“Ben sizin izinizi bulamadım,” demeyi başardım. “Beni siz getirdiniz buraya.”

“Ah!” Yakut rengi dudaklarını yine büktü. “Eğer gerçekten gelmek istemeseydin, şu anda burada olmazdın. Hiç kimse benim uyarımı iki kez hiçe saymadı. Sen kendi kendini getirttin.”

Çok çok eski matbaaya, tahtadan ejderha şablonuna bak-

tım. "Beni neden getirdiniz buraya?" Sorularımla öfkesini tetiklemek istemiyordum: Yarın gece, eğer canı isterse beni rahatlıkla öldürebilirdi, tabii gündüz kaçmayı başaramazsam. Ama yine de bu soruyu sormaktan kendimi alamadım.

"Kütüphanemi düzenleyecek birini çok uzun zaman bekledim," dedi sadece. "Yarın hepsini özgürce incellersin. Bu akşam konuşacağız." Koltuklarımıza doğru, ağır adımlarla yürüdü. Sözleri bana umut vermişti... beni bu gece öldürmeyeceği açıkça ortadaydı, ayrıca, merakım galebe çalmaya başlamıştı bile. Rüyada değildim, bu açıktı. Bir tarihçinin meslek hayatı boyunca öğretebileceği yüzyılların toplamından daha da uzun yaşamış biri vardı karşımda. Arada bir mesafe bırakmaya dikkat ederek onu izledim, tekrar ateşin başına oturduk. Yerime yerleştiğim anda, üstünde kirli tabakların olduğu masanın kaldırılmış ve masanın yerine rahat bir pufun yerleştirilmiş olduğunu gördüm. Ayaklarımı, dikkatle pufun üstüne uzattım. Drakula görkemli bir şekilde koca koltuğunda dimdik oturuyordu. Onun koltuğu yüksek, tahta, ortaçağ işi bir koltuktu, benimki ise, ayağımın altındaki puf gibi gayet rahat ve yumuşaktı. Sanki konuşuna modern alışkanlıklarına uyan bir şey sunmak istemişti.

Bir süre hiç konuşmadan oturduk. Bütün gece böyle mi oturacağız diye merak etmeye başlamıştım ki, tekrar konuşmaya başladı. "Hayattayken, kitapları severdim," dedi. Yüzünü hafifçe bana dönmüştü, gözünün ve dağınık saçlarının pırıltısını görebiliyordum. "Belki benim bir tür âlim olduğumu bilmiyorsun. Bu pek bilinen bir şey değildir." Cansız bir sesle konuşuyordu. "Biliyorsun, benim yaşadığım dönemde kitaplar son derece sınırlıydı. Ölümlü yaşantımda, daha çok kilisenin kutsadığı metinleri gördüm... Hristiyanlığın esasları ve bunlarla ilgili Ortodoks kilisesinin yorumları, örneğin. Bu çalışmaların bana bir faydası olmuyordu sonuçta. Ben hakkım olan tahta çıktığımda, Konstantinopolis'in o büyük ve görkemli kütüphaneleri tahrip edildi. Onlardan kalanlar, benim girmemin mümkün olmadığı manastırlarda saklandı." Gözlerini ateşe dikmişti. "Ama başka kaynaklarım vardı. Tacirler, bana dünyanın dört bir yanından çok muhteşem kitaplar taşıdı-

lar... Mısır'dan ve Kutsal Topraklardan ve Batı'nın en büyük manastırlarından. Bunları okuyarak bu eski ve esrarlı ilmi öğrendim. Hiçbir zaman cennete gidemeyeceğimi bildiğim için..." –sesi yine cansızlaşmıştı– "kendi tarihimi sonsuza dek korumaya kararlı bir tarihçi oldum."

Zaman zaman susuyordu ve ben de soru sormaya korkuyordum. Sonunda, koca elini sandalyesinin koluna vurdu ve kalkmaya davranır gibi, "İşte kütüphanemi yapmaya böyle başladım," dedi.

Sormak istediğim soru oldukça sert bir soruydu ama sessizliğimi koruyamayacak kadar çok meraklanmıştım. "Ama ölümlünüzden sonra da... kitap toplamaya devam ettiniz mi?"

"Ah, evet." Belki de bu soruyu kendi irademle sorduğum için, bana döndü ve korkunç gülümseyişi ile gülümsedi. Alev gibi gözlerinin içine bakmak çok feci bir şeydi. "Sana söylediğim gibi, ben bir savaşçı olduğum kadar bir âlimim de. Bu kitaplar çok uzun yıllardır benimle birlikte. Kitaplardan öğrenilecek bir sürü pratik şey var aslında... devlet işleri mesela, büyük generallerin savaş taktikleri. Ama bende her türden kitap var. Yarın göreceksin."

"Peki ama kütüphanenize ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Söylediğim gibi katalog çıkarmamı istiyorum. Elimde olan kitapların tam kayıtlarını çıkaramadım hiçbir zaman, kökenlerini ve durumlarını da. Senin ilk görevin olacak bu, bu görevi herkesten daha hızlı ve iyi yapabileceğine güvenim tam, birçok dil biliyorsun, engin bir bilgi sahibisin. Ve bu görevin karşılığında da dünyada bugüne dek yazılmış, en güzel... en güçlü kitaplara dokunacaksın. Kitapların çoğunun dünyada bir benzeri daha yok. Belki biliyorsundur Profesör, dünyada bugüne kadar basılmış kitapların sadece binde biri mevcut. Kendime bu oranı yükseltmeyi görev edindim." O konuşurken, sesinin tuhaf berraklığı ve soğukluğu dikkatimi çekti bir de derinden gelen o tıslama... tıpkı bir yılanan tıslaması ya da taşların üstünden akan soğuk su sesi gibi.

"İkinci görevin ise daha geniş. Aslında bu görev sonsuza dek sürecek. Kütüphanemi tanıdıktan ve amaçlarımı iyice anladıktan sonra, benim emrim altına girip dünyaya döneceksin

ve yeni kaynaklar arayacaksın... eskilerini de tabii. Geçmişe ait kitapları toplamaktan asla bıkmam. Emrine birçok arşivci vereceğim... hem de en iyilerini... ve sen gücümüze güç katacaksın."

Vizyonunun boyutları ve gerçek anlamını kavradığım anda, tepeden tırnağa soğuk tere battım. Zar zor konuşabildim. "Bunu neden siz yapmıyorsunuz peki?"

Ateşe doğru gülümsedi, birden farklı bir yüz, bir köpeğin, kurdun yüzünü gördüm yine. "Benim yapacak başka işlerim var. Dünya değişiyor ve ben de dünya ile birlikte değişmeye niyetliyim. Belki kısa bir süre sonra, istediklerimi yapmak için bu biçime ihtiyacım kalmayacak." —ağır ağır kaldırdığı eliyle çevresini saran ortaçağ atmosferini ima etti— "Ama, kütüphane benim için çok değerli, daha da büyümesini istiyorum. Ayrıca, zaman zaman buranın da güvenli olmadığını düşünür oldum. Bazı tarihçiler burayı bulmaya çok yaklaştılar, eğer seni kendi haline bıraksaydım, sen de bulacaktın. Ama sana bir an önce burada ihtiyacım vardı. Yaklaşan tehlikenin kokusunu alıyorum, kütüphane buradan taşınmadan önce kataloglanmak zorunda."

Son söyledikleri bana iyi geldi, bir an tekrar rüyada hissettim kendimi. "Nereye taşıyacaksınız?" Ben de taşınacak mıyım diye soracaktım az daha.

"Çok eski bir yere, hatta buradan da eski bir yere, çok güzel anılarım vardır orada. Uzak bir yer ama, büyük modern şehirlere buradan daha yakın. Gidip gelmesi daha kolay olur. Kütüphaneyi de oraya taşıyacağız ve sen enginliğine enginlik katacaksın." Bana, bir insan yüzünde olsa hoşlanma diyebileceğim bir güven ifadesi ile baktı. Sonra o enerjik garip hareketle kalktı. "Bu gece için yeterince konuştuk... görüyorum ki yoruldun. Şu saatleri biraz okuyarak geçirelim, ben genelde öyle yaparım, sonra da dışarı çıkacağım. Sabah olduğunda, matbaanın yanında bulacağın kâğıt ve kalemle kataloglamaya başlarsın. Kitaplarım yıllara göre değil, kategorilerine göre ayrılmıştır. Göreceksin. Senin için aldığım bir de daktilo var. Katalogu Latince yapmak istersin diye düşündüm ama yine de senin kararına bırakıyorum. Ve tabii ki şu andan başlayarak istediğin zaman ve istediğin kadar okumakta özgürsün."

Bunları söyledikten sonra, koltuğundan kalktı ve masadan bir kitap seçti, sonra tekrar yerine oturdu. Korkumdan ben de aynı şeyi yaptım ve masanın üstünden elime ilk gelen kitabı kaptım. Kitap Machiavelli'nin Hükümdar'ının ilk baskılarından biriydi, beraberinde ahlak üstüne o güne kadar duymadığım ve görmediğim bir dizi diskur vardı. O anki halimle okuduklarımı çözmeme imkân yoktu, sayfaları rastgele çevirdim. Drakula elindeki kitaba dalmış görünüyordu. Ona kaçamak bir bakış fırlattım ve merak ettim, nasıl olmuştu da bir ömür boyu savaştıktan sonra kendini, yeraltında, gecenin karanlığında sürüp giden bir âlimin sessiz yaşantısına alıştırmıştı.

Sonunda ayağa kalktı ve elindeki kitabı sessizce bir kenara koydu. Tek bir kelime bile söylemeden, büyük salonun karanlığına doğru ilerledi. Sonra bir sürtünme sesi duydum, sanki bir hayvan toprağa doğru sürünmüştü, ortada hiçbir ışık parıltısı yoktu ama bir kibrit çakılmıştı sanki. Kendimi tamamen yapayalnız hissettim. Kulaklarımı dört açmışım ama hangi yöne gittiğini anlayamamışım. Bu gece benimle doyurmaya-caktı karnını, en azından bu belliydi. Beni ne için sakladığını düşündüm korkuyla, beni ne zaman hizmetkârlarından biri haline getirecekti, böylece hem amacına daha hızlı ulaşacak hem de susuzluğunu giderebilecekti. Ağrılar içindeki bedenimi sağa sola oynatarak, arada gererek, saatlerce koltuğumda oturdum. Gece olduğu için uyumaya cesaret edemiyordum, ama şafak sökmeden hemen önce içim geçmiş olmalı ki, birdenbire havadaki bir değişimle uyandım, karanlık odada hâlâ ışık yoktu, ama pelerinli Drakula, ateşin yanına yaklaşıyordu. "İyi günler," dedi alçak sesle ve lahitim bulunduğu karanlık duvara doğru döndü. Onu görünce, ayağa kalkmaya davrandım. Sonra, bir kez daha gözden kayboldu ve çok derin bir sessizlik kulaklarımı perdeledi.

Epey bir süre sonra, mumu aldım, şamdandaki mumları ve duvarlar boyunca bulduğum bütün mumları yaktım. Bazı masaların üstünde, seramik ya da küçük demir lambalar buldum, onları da yaktım. Işığın artması içimi rahatlatmıştı biraz, acaba bir daha gün ışığını görebilecek miydim? Yoksa benim için sonsuz karanlığın içinde titrek mum ışığıyla aydınlanan ye-

ni bir hayat mı başlamıştı... cehennemin bir başka yüzüydü bu. Ama şimdi hiç olmazsa odayı biraz daha iyi görebiliyordum: Her yöne doğru derinlemesine uzanan bir odaydı bu; duvarlar, büyük dolaplar ve raflarla doluydu. Her yer, kitaplar, kutular, parşömen tomarları, elyazmalarından oluşan Drakula'nın en-gin koleksiyonu ile doluydu. Bir duvara, üç tane lahitin gölgesi vuruyordu. Daha küçük iki lahit boştu... bunlardan bir tanesi, içinde kendimi bulduğum lahit olmalıydı.

Sonra lahitlerin en büyüğünü gördüm, hepsinden daha yü-ce bir mezardı bu, mum ışığında kocaman görünüyordu, asil-lere yaraşır bir şekilde yapılmıştı. Bir yanında tek bir kelime okunuyordu. Latin harfleriyle kazılmış bir kelime: DRAKU-LA. Elimdeki mumu kaldırdım ve adeta istemsiz bir şekilde içine baktım. O büyük beden oraya uzanmıştı. İlk kez yüzü-nü bu kadar net görebiliyordum, duyduğum tiksintiye rağmen yüzüne bakakaldım. Sanki sevimsiz bir rüya görüyormuş gibi kaşlarını çatmıştı. Gözleri açıktı, tek bir noktaya dikilmişti. Uykudaki bir insandan çok bir ölüye benziyordu. Teni balmu-mu gibi sapsarı, uzun siyah kirpikleri kıpırtısız, güçlü, adeta yakışıklı denebilecek çehresi ışıklı. Uzun siyah saçları tutamlar halinde omuzlarına yayılıyor ve lahitin kenarlarını dolduruyor-du. Bana en feci gelen şey, yanaklarının ve dudaklarının ren-gindeki canlılıktı, yüzü, bir gece önce mum ışığında gördüğüm yüz değildi. Bana biraz zaman vermişti, bu gerçektir, ama ge-cenin içinde bir yerlerde günlük öğününü içip gelmişti. Dudak-larında benim kanımdan artan o küçük kalıntı yoktu artık, du-dakları şu anda, koyu renkli bıyıklarının altında yakut kırmı-zısı bir renk almıştı. Öylesine yapay bir hayat ve sağlıkla do-luydu ki, nefes almadığını fark ettiğim an, kanım dondu san-ki... göğsü hiç inip kalkmıyordu. Giysileri de farklıydı. Bu ye-ni giysileri de bir gece önce gördüklerim kadar zengin ve güzel-di. Koyu kırmızı bir tunik ve çizmeler, mor kadife bir manto ve şapka. Manto, omuzlarından hafifçe düşmüştü, şapkasına kahverengi bir tüy takmıştı. Yakasında değerli taşlar parıldı-yordu.

Orada durup, bu garip görüntü bana baygınlık hissi vere-ne kadar baktım, sonra geriye çekildim ve düşüncelerimi top-

lamaya çalıştım. Günün erken saatleriydi daha... güneş batana kadar önümde epey bir zaman vardı. Önce kaçacak bir yer bulmalıyım, sonra bu korkunç yaratığı uykusunda yok etmenin bir yolunu düşünmeliydim. Böylece, onu ortadan kaldırmayı başarsam da başaramasam da hemen kaçabilmeliydim. Mumu sıkı sıkı tuttum. O kocaman taş odayı iki saat boyunca didik didik aramama rağmen hiçbir çıkış yolu bulamadım. Odanın bir ucunda, ocağın ters istikametinde, üzerinde demir bir kilit olan kocaman bir tahta kapı vardı, bitkin düşene kadar bu kapıyı ittim, çektim, vurdum. Tek bir çatlak bile yoktu, kapı yerinden oynamadı bile, herhalde uzun yıllardır, hatta uzun asırlardır hiç açılmamıştı bu kapı. Başka hiçbir çıkış yoktu... ne bir kapı, ne bir tünel, ne gevşemiş bir taş. Elbette görünürde tek bir pencere bile yoktu artık toprağın epeyce derinliklerinde olduğumuza emindim. Üstünde girinti olan tek duvar, üç lahitin bulunduğu taraftaydı ve burada da taşların yerinden kımıldamasına imkân yoktu. O duvar boyunca, Drakula'nın kıpırtısız yüzünü ve kocaman açılmış gözlerini hissetmek benim için büyük bir işkenceydi; o gözler hiç kıpırdamasa bile, gizli bir güçle beni izlediğini ve lanetlediğini hissedebiliyordum.

İçimden çekilmiş gücümü toparlamak için ateşin başına oturdum. Ellerimi ateşin üstüne uzattığımda, gerçek dallar ve kütüklerle beslenmiş olmasına ve rahatlatıcı ve hissedilir bir ısı yaymasına rağmen, alevlerin hiç azalmadığı dikkatimi çekti. Sonra birden hiç duman çıkmadığını da fark ettim. Bütün gece yanmamış mıydı ateş? Elimi yüzümün üstünde gezdirdim, kendimi hissetmek istiyordum, şu anda aklımın her zerresine ihtiyacım vardı. Aslında —işte o anda kararımı vermiştim— aklımı başımda tutmak ve moral dokumu sağlam tutmak benim asıl görevim olmalıydı. Bu son ana kadar beni ayakta tutacak dayanak olmalıydı.

Kendimi topladıktan sonra, yine araştırmaya başladım, bu kez sistematik bir şekilde ev sahibimi yok edecek bir çare aramaya başladım. Eğer bunu bir şekilde başarsam bile, yine de kaçamadan, burada tek başıma ölebilirdim. Ama o, dış dünyada avlanmak üzere, bir daha asla bu odayı terk edemezdi.

İntiharım ne kadar rahatlatıcı bir şey olduğu geçti aklımdan... ama buna izin veremezdim. Zaten Drakula gibi olmak riskini taşıyordum ve efsaneye göre, eğer intihar edersem, süreç tamamlanmamış olsa bile yaşayan ölü haline geleceğim kesindi. Bu yol benim için kapalıydı. Mum ışığında odayı köşe bucak aradım, çekmeceleri, kutuları açtım, rafları altüst ettim. Bu zeki prensin, ortalık yere, ona karşı kullanabileceğim herhangi bir silahı bırakmış olması beklenmezdi, ancak aramak zorundaydım. Ama hiçbir şey bulamadım, ucunu sivriltilip, kazık gibi kullanabileceğim bir tahta parçası bile yoktu. Şömineden bir kütük çekmeye çalıştım ama alevler birden büyüdü ve elim yandı. Bunu birkaç kez denedim, her seferinde aynı şeytani sonuçla karşılaştım.

Sonunda o ortadaki büyük lahitin yanına gittim, son çarem oradaydı çünkü: Drakula belinde hançeri ile yatıyordu. Ellerini hançerinin kabzasının üstünde kavuşturmuştu. Bu hançer eğer gümüşse, kalbine saplayabilirdim. Tabii önce hançeri yerinden almam gerekiyordu. Bu büyük amaç için gereken gücü ve cesareti toplamak ve içimde yükselen tiksintiyi bastırmak için bir süre oturdum. Sonra ayağa kalktım ve elimi, heyecanla hançere doğru uzattım, mumu öbür elimde tutuyordum. Yavaşça dokunuşum, o katı yüzde hiçbir hayat belirtisi-ne neden olmadı, sadece yüzündeki o zalim ifade, burnunun görünüşündeki canice hava biraz daha arttı. Ancak dehşet içinde hançerin üstündeki elin kapandığını gördüm. Hançeri almak için, çok çabalamam gerekiyordu. Eli hançerin kabzasının üstüne taş gibi inmişti. Ne çekebiliyordum ne de hareket ettirebiliyordum. Heykelin elinden mermer bir hançeri çekmeye çalışmak gibi bir şeydi bu. Ölü gözler, sanki nefretle dolmuştu. Uyandığı zaman bunu hatırlayacak mıydı acaba? Geri çekildim, bitkindim ve bütün gücümü kaybetmiştim. Elimde mumla bir süre yerde öyle oturdum kaldım.

Sonunda, planlarımın başarısına dair hiçbir ışık görmeyince, yeni bir eylem planı yaptım kendime. Önce, bir süre uyumalıydım. Daha gün ortası olduğuna göre, Drakula beni uykuda yakalamadan çok önce uyanırdım nasıl olsa. Bu en fazla bir iki saatimi alır diye düşündüm –bu korkunç boşlukta za-

manı ölçmenin bir yolunu bulmam gerekiyordu.— Ceketimi katladım ve başımın altına koyarak ocağın önüne uzandım. Hiçbir kuvvet beni tekrar o lahitin içine sokamazdı, ocaktan yayılan sıcaklık, ağrıyan eklemlerimi rahatlatmıştı biraz.

Uyandığımda, dikkatle çevremi dinledim, ama oda hâlâ ölüm kadar sessizdi. Drakula mezarında bıraktığım şekilde yatıyordu, ama koltuğumun yanındaki masada yine saraylara layık bir sofraya kurulmuştu. Kalktım ve daha önce görmüş olduğum daktiloyu aramaya gittim. İşte daktiloyu bulduğumdan beri bunları yazdım, elimden geldiği kadar hızlı bir şekilde gördüğüm her şeyi kaydetmeye çalıştım. Böylece hiç olmazsa zamanı ölçmenin bir yolunu bulabileceğimi düşünüyorum, çünkü bir saatte kaç sayfa yazabildiğimi gayet iyi biliyorum. Bu son satırları tek bir mumun ışığında yazıyorum. Diğer mumları daha sonraya saklamak için söndürdüm. Şu anda korkunç açım, feci halde üşüdüm, çünkü burada ateşten uzaktayım. Şimdi yazdıklarımı saklayacağım, bir şeyler yiyeceğim ve Drakula'nın önüme koyduğu işlere bakacağım, böylece uyandığı zaman beni hiç olmazsa meşgul bulsun. Yarın daha fazla yazmaya çalışırım, tabii eğer hâlâ yaşıyorsam veya yazabilecek denli kendimdeysem.

İkinci Gün

Yukarıdaki giriş satırlarını yazdıktan sonra, yazdıklarımı katladım ve yakınımıdaki bir dolabın içine sakladım. Sonra yeni bir mum aldım ve yavaşça masaya yaklaştım. Bu büyük odada tahminime göre on binlerce kitap vardı, hatta parşömenleri ve diğer elyazmalarını da sayarsak yüz binlerce diyebilirdik. Kitaplar sadece masaların üstlerinde değil, eski sandıkların içine konmuş, duvarlar boyunca uzanan kaba raflara yerleştirilmişti. Ortaçağdan kalma kitaplar, Rönesans çağı kitapları ve modern çağlara ait baskılarla bir arada duruyordu. İlk dönem Shakespeare dörtlüsüne rastladım —tarihler— onun yanında Akino'lu Thomas'a ait bir cilt vardı. On altıncı yüzyılda yazılmış simya kitapları, parlak Arapça parşömenlerin

yanında uzanıyordu... Osmanlı diye tahmin ettim. Cadılıkla ilgili Püriten vaazlarının yanında on dokuzuncu yüzyıldan kalma şiirler, uzun felsefi eserler ve bizim çağımızdan kriminoloji üstüne yapıtlar yer almıştı. Hayır, herhangi bir dönem ve zaman şablonu yoktu burada, ama kitapların başka bir düzene göre yerleştirildiği açıkça görülebiliyordu.

Bu kitapları, normal bir kütüphanenin tarih külliyatı şeklinde düzenlemek haftalar hatta aylar sürerdi, ancak Drakula, kitapları kendi ilgi alanlarına göre ayırdığına göre, ben de olduğu gibi bırakmaya ve eğer çok gerekiyorsa tiplerine göre ayırmaya karar verdim. İlk konunun, yerinden kıpırdamayan kapının yanından başlayarak üç dolap doldurduğunu ve iki büyük masanın üzerini doldurmakta olduğunu gördüm. İlk konu, devlet yönetimi ve askeri stratejilerdi.

Bu kitapların arasında birkaç Machiavelli daha buldum. Padua ve Floransa'da basılmış çok zarif iki nüshaydı. On sekizinci yüzyılda bir İngiliz tarafından yazılmış Hannibal biyografisi ve bükülmüş bir Grekçe elyazması geçti elime, bu sonuncusu muhtemelen İskenderiye Kütüphanesi'nden çıkma Herodot'un Attika Savaşları isimli yapıtıydı. Elime aldığım her biri ötekinden şaşırtıcı elyazması ve kitap tüylerimi diken diken ediyordu. Mein Kampf'ın (Kavgam, A. Hitler) birinci baskısının yanında, Fransızca bir günlük vardı – elyazısıydı günlük, yer yer kahverengi küf tutmuştu– günlüğün ilk sayfalarındaki tarihten ve olaylardan çıkardığım kadarıyla, Fransız Devrimi'nin büyük terör döneminde, bir hükümet yetkilisi tarafından tutulmuştu. Daha sonra daha yakından bakardım diye düşündüm... günlüğü yazan kişi ismini kullanmamıştı. Napolyon'un ilk saldırılarıyla ilgili, hesapladığım kadarıyla o Elbe'deyken basılmış bir cilt buldum. Masanın üstündeki kutulardan birinde, Kiril alfabesiyle, daktiloda yazılmış bir belge geçti elime. Rusçam yeterli değildi ama, başlığından çıkardığım kadarıyla Stalin tarafından Rus Genel Kurmayında birilerine yazılmış kısa bir nottu bu. Ne olduğunu çok fazla anlayamadım ama, Rusça ve Lehçe isimlerden oluşmuş bir liste olduğu belliydi.

Tanıyabildiğim birçok malzeme de vardı bunun yanı sıra,

hem konusu hem de yazarı benim için yeni olan birçok kitap ve elyazması da buldum. Tanrıyabildiklerimi, kabaca asırlarına göre ayırarak listelemeye başlamıştım ki, birden bambaşka bir serinlik, esintiye benzemeyen bir esinti hissettim, başımı kaldırdığım zaman, o tuhaf şeklin on metre ötemde, masalardan birinin ters tarafında durduğunu hissettim.

Lahitin içinde görmüş olduğum o kırmızı mor giysiler üstündeydi yine ve bir gece öncesinden hatırladığımdan daha iri ve yapılı görünüyordu. Hiç sesimi çıkartmadan bekledim, acaba bana saldıracak mıydı? Hançerini almaya çalıştığımı hatırlıyor muydu? Ama sanki beni selamlar gibi başını eğdi. "İşine başlamışsın bakıyorum. Hiç kuşkusuz bazı soruların olacaktır bana. Önce kahvaltı edelim, sonra kitaplarım hakkında konuşuruz biraz." Salonun karanlığına rağmen yüzünde bir ışık vardı, belki de parlayan gözlerinde yanıp sönen bir ışıktı bu. O insanlık dışı ama çevik hareketlerle ateşin başına ilerledi. Burada yine sıcak yiyecek ve içecek buldum, dumanı tüten çay, eklemlerimdeki acıları aldı. Drakula dumansız ateşi seyrediyordu. Hiç istemeden, etlerinin gerçekten çürüyüp çürümediğini düşündüm. Öte yandan bütün kaynaklar öldüğüne hemfikirdi. Kafasını yeniden nasıl yerine yerleştirmişti acaba ya da bütün bunlar bir illüzyon muydu? Tüniğinin yakası çenesinin altına kadar yükseliyordu, koyu renkli bukleleri, yakasının çevresinden, omuzlarına kadar iniyordu.

"Şimdi," dedi "kısa bir tur yapalım." Yine bütün mumları yaktı, masaların üzerindeki lambaları yakarken onu izledim. "Okuyacak bir şeyler bulmamız lazım." Yeni bir lambayı yakmak için eğildiğinde, ışığın yüzündeki yansımasından hiç hoşlanmadım, bakışlarımı kitapların başlıkları üstünde gezdirmeyi sürdürdüm. Daha önce gördüğüm Arapça kitapların ve parşömenlerin bulunduğu sıranın önünde durduğumda yanıma geldi. Neyse ki beş metre uzağımda durdu, ama varlığından yükselen nahoş kokuyla bayılacak gibi oldum. Aklımı başımda tutmak zorundaydım, gecenin neler getireceği hâlâ belli değildi. "Ödüllerimden birini bulmuşsun bakıyorum," dedi. Soğuk sesinde müthiş bir tatmin hissediliyordu. "Bunlar benim Osmanlı mallarım. Bazıları çok çok eski, imparatorluğun ilk gün-

lerinden kalma. Bu raf ise, son on yılına ait." Titrek mum ışığında gülümsedi. "O uygarlığın öldüğünü görmenin bana verdiği tatmini sana anlatamam. İnançları ölmedi tabii ki, ama sultanları sonsuza dek yok oldu işte, bense hâlâ yaşıyorum." Bir an kahkaha atacak sandım, ama ağzından çıkan sözler gayet soğuktu. "Sultan'ın sahip olduğu birçok memlekete ait bir sürü kitap var burada. İşte," bir parşömenin kenarını tuttu, "Mehmet'in tarihi bu. Yağcı bir Hristiyan tarihçi kaleme almış, o da cehennemde yanıyor durur umarım. O tarihçiyi bizzat kendim bulmaya çalıştım ama, ben ona ulaşana kadar öldü gitti. Bunlar Mehmet'in savaşları ile ilgili kayıtlar, bunları kendi memleketindeki yağcılar yazmış. Büyük Şehrin düşüşüyle ilgili bunlar da. Arapça okuyamıyor musun?"

"Çok az," diye itiraf ettim.

"Ah," hoşuna gitmişti. "Ellerinde esirken, dillerini ve alfabelerini öğrenmiştim. Onların elinde rehin olduğumu biliyor-sun tabii."

Yüzüne bakmamaya çalışarak başımı salladım.

"Evet, öz babam, beni Mehmet'in babasına verdi, İmparatorluğa karşı savaş açmayacağımızın garantisi olarak. Düşün... Drakula, Türklerin elinde rehin. Ama orada hiç boşa zaman geçirmedim... onlardan öğrenebileceğim ne varsa öğrendim, sonra onlara karşı kullandım bunları. Tarihin elinde bir kurban olmamaya, tarihi yeniden yazmaya işte o zaman and içtim." Sesi öylesine hummalıydı ki, elimde olmadan kafamı kaldırdım ve yüzündeki o feci ateşi gördüm, nefret, uzun bıyıklarının altındaki ağzının kenarlarını iyice keskinleştirmişti. "Zaferi ben kazandım, onlar öldüler." Elini, son derece güzel yapılmış deri bir cildin üstüne koydu. "Sultan benden öylesine nefret ediyordu ki, beni takip etmek için bir şövalye grubu kurdu. Tsarigrad'da hâlâ birkaç tane var onlardan, ama onlar azalıyorlar, benim hizmetkârlarım ise bütün dünyada her gün biraz daha çoğalıyor." Güçlü gövdesini dikleştirdi. "Gel. Sana öteki hazinelerimi de göstereyim. Sen de bana onları nasıl kataloglamayı düşündüğünü anlat."

Beni bir bölümden diğer bölüme gezdirdi durdu. Arada sırada çok ender bulunan kitapları gösteriyordu. Kütüphanenin

yerleşim şablonuyla ilgili tahminimin doğru olduğunu gördüm. Büyük bir bölüm, bazıları çok eski çağlara kadar giden işkence yöntemleri ile doluydu. Ortaçağ İngiltere'sindeki hapisanelerde kullanılan yöntemlerden, engizisyonun işkence odalarına, Üçüncü Reich'in türlü deneylerine kadar ne ararsan vardı. Rönesanstan kalma bazı kitaplarda, işkence araçlarının tahta baskıları, insan vücudunun şekilleri yer alıyordu. Bir başka bölümde ise söz konusu işkence yöntemlerinin çıkış nedeni olan Hristiyan sapkınlıkları toplanmıştı. Bir başka bölüm, simyaya ayrılmış, bir başkası büyüçülüğe ve bir başkası da en rahatsız edici türünden felsefeye.

Drakula, çok büyük bir kitap rafının önünde durdu, elini sevgi dolu bir hareketle rafa koydu. "İşte benim özel ilgi alanım, seninki de olacak tabii umarım. Bu çalışmalar, benim biyografilerim." Her cilt, hayatının bir yanıyla ilgiliydi. Bizans ve Osmanlı tarihçilerinin çalışmaları vardı –bazıları çok zor bulunan orijinallerdi– Ortaçağ Almanya'sından, Rusya'dan, Macaristan'dan ve İstanbul'dan gelmiş birçok kitapçık vardı, tümü de işlediği suçları anlatıyordu. Onca araştırma yapmış olmama rağmen, birçoğunu ne görmüş ne de duymuştum, birden içimde bir merak ateşinin yandığını hissettim, sonra artık araştırmamı bitirmeme hiç gerek kalmadığını hatırladım. Folklor ile ilgili sayısız kitap vardı, on yedinci yüzyıldan başlayarak vampir efsanesiyle ilgili birçok çalışma, bunları da biyografilerinin arasına koymuş olması bana çok çarpıcı geldi. Elini, Bram Stoker'ın romanının ilk baskılarından birinin üstüne koydu ve hiçbir şey söylemeden gülümsedi. Sonra sessiz bir şekilde başka bir bölüme doğru ilerledi.

"Bu senin de ilgi alanına giriyor," dedi. "Senin çağından, yirminci yüzyıldan da çalışmalar var burada. Güzel bir yüzyıl bu... devamını merakla bekliyorum. Benim zamanımda, bir prens, canını sıkanları ancak teker teker yok edebiliyordu. Siz çok büyük bir adım attınız. Bir düşün... Konstantinopolis'in surlarını yıkan ilkel toplara bak bir, bir de sizinkilerin birkaç yıl önce Japon şehirlerine attıkları o ilahi ateşe bak." Önümde saygıyla, tebrik eder gibi eğildi. "Bunların çoğunu okumuşsun-

dur zaten Profesör, ama şimdi belki hepsine farklı ve yeni bir perspektiften bakarsın artık.”

Sonunda beni ateşin yanına dinlenmeye davet etti yeniden. Masaya yeni bir demlik dumanı tüten çay getirmişlerdi. İkimiz de koltuklarımıza yerleştikten sonra, bana döndü. “Birazdan, ben de kendi içeceğimi içeceğim,” dedi yavaşça. “Ama önce sana bir soru sormak istiyorum.” Ellerim istemdişi titremeye başladı. Şu ana kadar onu öfkelenდirmemek için elimden geldiği kadar az konuşmuştum. “Sana burada sunabildiğim kadar misafirperverliğimi sunacağım, ayrıca yeteneklerine inancım sonsuz. Çok az insana sunulmuş başka bir şeyi sunuyorum sana, sonsuz hayatı. Bu dünya yüzüne gelmiş en iyi arşiv senin emrinde olacak. Nadide çalışmalar, kitaplar, kimse-nin görmediği işler senin önünde açık olacak. Bunların hepsi senin.” Sanki o koskocoman gövdesini uzun süre kıpırtısız tutmak onun için çok güçmüş gibi koltuğunda kıpırdadı. “Dahası, sen sezgileri ve hayal gücü sonsuz bir kişisin, hatasız ve keskin yargıların var. Senin araştırma yöntemlerinden, sentez gücünden ve hayal dünyandan öğrenecek çok şeyim var. Bu yeteneklerin, bulunmaz bir akademik gözle besleniyor, seni buraya, hazine daireme işte bu nedenle getirdim.”

Yine sustu. Başımı başka tarafa çeviremiyor, yüzünü izliyordum. O ateşe bakıyordu. “Gözüpek dürüstlüğüyle sen, tarihin verdiği dersi görebiliyorsun,” dedi. “Tarih bize, insanın özünün kötü olduğunu öğretiyor. İyi, mükemmel değildir, ama kötülük mükemmeldir. Neden bu büyük aklını mükemmel olanın hizmetine sunmayasın? Senden dostum, çabalarını benim araştırmam için harcamanı istiyorum. Eğer bunu yaparsan, kendini büyük bir ızdıraptan beni de büyük bir dertten kurtarmış olacaksın. Birlikte, tarihinin görevini, dünyanın bugüne kadar görmediği bir noktaya taşıyacağız. Dünyada hiçbir şey tarihin acıları kadar saf değildir. Her tarihinin hayatı boyunca istediği şey senin olacak: Tarih senin için bir gerçeklik olacak. Akıllarımızı kanla yıkayıp temizleyeceğiz.”

Bakışlarını tekrar bana çevirdi, gözleri o çok eski bilginin ışığıyla parlıyordu, kırmızı dudakları aralanmıştı. Bu, çok büyük bir zekânın zarafetini yansıtan bir yüz olabilirdi diye dü-

şündüm, bu kadar nefretle dolu olmasaydı keşke. Bayılmamak için büyük bir mücadele veriyor, kendimi bir anda onun ayaklarının dibine atıp, ellerine bırakmamak için zor tutuyordum. O bir liderdi, bir prensti. Asla geçit vermiyordu. Hayatım boyunca taşıdığım bütün sevgileri bir araya topladım içimde ve cümleyi kurabildiğim kadar sert kurdum: "Asla."

Yüzü birden alev aldı, sonra sarardı, burun delikleri ve dudakları oynadı. "Burada kesinlikle öleceksin Profesör Rossi," dedi sesini kontrol etmeye çalışarak. "Bu odalardan sağ kurtulamazsın, buradan ancak yeni bir hayata başladığın zaman çıkabilirsin. Neden bu meseleye biraz daha farklı bakmıyorsun?"

"Hayır," dedim, sesimin mümkün olduğunca yumuşak çıkmasına çalışıyordum.

Yerinden kalktı, uğursuz bir şekilde gülümsedi, "O zaman kendi arzun hılasına benim için çalışacaksın," dedi. Gözlerinin önünde karanlık büyümeye başladı, elimden geldiğince tutunmaya çalıştım... ama neye? Bedenimde tatlı bir ürperti başladı, gözlerimin önünde, odanın loş duvarlarının üstünde yıldızlar belirdi. Sonra bir adım daha yaklaştı bana, ilk kez yüzünü maskesiz gördüm, öylesine korkunç bir görüntüydü ki bu, şu anda hatırlayamıyorum... Çabaladım. Sonra uzun zaman kendimi bilmedim.

Lahtin içinde uyandım yine, karanlıktı, bir kez daha ilk günü, buradaki ilk uyanışımı düşündüm. Bu kez nerede olduğumu derhal anlamıştım. Ama bu kez çok ama çok daha zayıftım, boynumdaki yara sızlıyor ve zonkluyordu. Kan kaybetmiştim, ama beni hareketsiz bırakacak kadar çok değil. Bir süre sonra kımıldamayı başardım, titreyerek hapisanemden dışarı çıktım. Bilincimi kaybettiğim anı hatırlıyordum. Yanan mumların ışığında Drakula'nın mezarında uyumakta olduğunu gördüm. Gözleri açık, parlaktı, dudakları kıpkırmızı, elleri yine hançerinin üstüne kapanmıştı... ruhumu ve bedenimi saran korkunç bir dehşetle arkamı döndüm ve sürünerek ateşin yanına gidip, orada bulduğum yiyecekleri yemeye çalıştım.

Besbelli ki, beni parça parça yok edecek. Muhtemelen,

dün gece bana yapmış olduğu teklif için açık kapı bırakmaya çalışıyor, belki ona kendi irademle teslim olarak gücüne güç katarım diye düşünüyor. Şu anda tek bir amacım var artık... hayır iki: mümkün olduğu kadar kendi değerlerime bağlı kalarak ölmek, böylece hiç olmazsa yaşayan bir ölü olduktan sonra yapacağım feci şeyleri az da olsa hafifletmek ve bunların tümünü kayda geçirene kadar hayatta kalmak. Bu iki amaç beni ayakta tutuyor artık. Bu her şeyden daha da korkunç bir kader ve ben bu kader için ağlıyorum.

Üçüncü gün

Artık hangi günde olduğuma hiç emin değilim; birçok gün geçmiş gibi, birçok hafta boyunca rüya görmüşüm, kaçırılalı bir ay geçmiş gibi geliyor bazen. Her neyse, bu üçüncü yazım. Günü, kütüphaneyi inceleyerek geçirdim, Drakula'nın kütüphanesini düzenlemem için yaptığı teklifi yerine getirmek için değil, ama buradan öğrenebileceğim her şeyi başkalarının yararına sunmak için, ama böyle bir umut yok korkarım. Bugün Napolyon'un imparatorluğunun ilk yılında iki generalini öldürttüğünü öğrendim. Bu ölümlerin kaydı hiçbir yerde yoktur bildiğim kadarıyla. Ayrıca Bizanslı tarihçi Anna Comnena'nın "Halkın Yararına İşkence" adlı yapıtını Yunancam elverdiği kadar inceledim. Ayrıca simya bölümünde muhtemelen İran'dan gelmiş olan çok güzel illüstrasyonların olduğu Kaba-la kitabı buldum. Kilise sapkınlıkları bölümünde, Bizanslı Saint John ile karşılaştım, ama metnin girişinde tuhaf bir şey vardı... metin karanlıkla ilgiliydi aydınlıkla değil, bir ara tekrar bakacağım. 1521'den kalma İngilizce bir kitap daha buldum. Adı Nahoş olanın Felsefesi. Karpatlar'la ilgili bir çalışma, kitabı okumuştum ama artık hiçbir yerde bulunmadığını sanıyordum. Çok yorgunum, bu metinler üzerinde yaptığım çalışma beni iyice tüketti, ama yeni ve garip bir şey gördüğüm anda, buradaki çaresizliğimi yok etmek için belki hemen elime alıp okumaya başlıyorum. Şimdi, hazır Drakula uyuyorken, ben de biraz uyuyayım. Böylece hiç olmazsa önümde duran çileli

anlara, başıma geleceklere hazırlanmak için dinlenmiş olurum.

Dördüncü gün mü?

Aklım karışmaya başladı artık. Ne kadar çabalarsam çabalayayım, zamanı yakalayamıyorum bir türlü, sürekli kütüphane ile de ilgilenemiyorum. Kendimi sadece zayıf değil, hasta da hissediyorum, bugün yüreğimden geri kalanlara taptaze bir perişanlık duygusu taşıyan bir his var içimde. Drakula'nın emsalsiz işkence arşivine bakıyordum, bunların arasında ince bir Fransız kitapçığı buldum, kitapçıkta, kafaları vücuttan çok hızlı ayıran yeni bir icadın çizimleri vardı... makinenin parçaları, kafası gövdesinden ayrılacak olan şık giysili adam özenle çizilmişti. Bu desenlere bakarken, aletin amacından tiksinti duymadığımı, kitabın ne kadar iyi durumda olduğuyla daha yakından ilgili olduğumu hissettim. Bir yandan da, kitapta anlatılan olayı gerçekten görmek istediğimi fark ettim, kalabalığın haykırışlarını duymak, kanın o dantel yakaya ve kadife cekete yayılışını seyretmek istedim. Her tarihçi geçmişin gerçeklerini kendi gözleriyle görmeye büyük bir susuzluk duyar, ama bu yeni, çok farklı bir açlıktı. Kitabı bir yana bıraktım, zonklayan başımı masaya dayadım ve mahkûmiyetim başladığından beri ilk kez ağladım. Yıllardır ağlamamıştım, aslında, annemin cenazesinden beri... Kendi gözyaşlarımın tuzu beni biraz rahatlattı... bu çok olağandı.

Gün

Canavar uyuyor, ama dün benimle bütün gün tek kelime bile konuşmadı, sadece bir kez kataloğun nasıl gittiğini sordu ve bir iki dakika yaptığım işlere baktı. Şu anda görevime devam edemeyecek kadar yorgunum. Biraz ateşin karşısında oturacağım ve azıcık olsun kendime gelmeye çalışacağım.

Dün gece benimle birlikte yine ateşin karşısına oturdu, sanki hâlâ uygar bir şekilde sohbetimizi sürdürüyormuşuz gibi, bana kütüphanenin yakında hatta planladığından çok daha önce taşınacağını söyledi, çünkü bir tehlike çok yakınımıza gelmiş artık. "Bu senin son gecen olacak, sonra seni biraz burada bırakacağım," dedi. "Ama çağırdığım zaman geleceksin. O zaman, işine yeni ve daha güvenli bir yerde devam edeceksin. Sonra seni dış dünyaya gönderip göndermemeyi düşüneneceğim. Amacımıza yardımcı olabilecek kimleri bana getirebileceğini düşün bu arada. Şimdilik seni, bulamayacakları bir yerde bırakmam gerekiyor. Gülümsedi, gülümseyişiyle görüşüm bulanıklaştı, ona bakmak yerine ateşe bakmaya çalıştım. "Senin kadar inatçısı görülmedi. Belki de seni kutsal emanet kılığına soksak iyi olacak." Ona bunun ne anlama geldiğini sormak için içimde hiçbir istek yoktu.

Yani, benim ölümlü yaşantımı sonlandırması artık an meselesi. Son dakikalarımda, bütün enerjimi kendimi güçlü tutmaya harcıyorum. Sevdiğim insanları düşünmemeye çalışıyorum, böylece bundan sonraki lanetli yaşantımda da aklıma gelmezler belki diye umuyorum. Bu kayıtları burada bulduğum en güzel kitabın içinde saklayacağım –bu kütüphanede bana dehşetle memnuniyeti bir arada yaşatmayan ender kitaplardan biri o– sonra kitabı da saklayacağım, böylece artık o bu arşive ait olmaktan kurtulacak. Kendimi sadece onun tozuna emanet ediyorum. Güneşin batmaya başladığını hissediyorum, dışarıda bir yerlerde aydınlık ve karanlık hâlâ var, ve ben solmakta olan enerjimi son dakikaya kadar kendim kalmaya harcayacağım. Eğer hayatta, tarihte benim kendi geçmişimde iyilik diye birşey varsa hepsini çağırıyorum yardımına, hepsini yaşadığım sürece ruhumda taşıdığım ihtirasla yardımına çağırıyorum.

“HELEN, babasını alnına iki parmağı ile, sanki kutsal gibi dokundu. Yüreğinden kopan hıçkırıklarla mücadele ediyordu. ‘Onu nasıl çıkaracağız buradan? Ben onu gömmek istiyorum.’

‘Hiç zamanımız yok,’ dedim acı bir sesle. ‘Gömülmektense, buradan sağ çıkmamızı isterdi o eminim.’

Ceketimi çıkardım ve yavaşça yüzünü kapatarak Rossi’nin üstüne yaydım. Taş levha tekrar yerine koyamayacağımız kadar ağırdı. Helen küçük tabancasını çıkardı, yaşadığı zor anlara rağmen silahını dikkatle kontrol etti. ‘Kütüphane,’ diye fısıldadı. ‘Hemen kütüphaneyi bulmalıyız. Biraz önce bir ses duydun mu sen de?’

Başımı salladım. ‘Duydum galiba, ama sesin nereden geldiğini söyleyemeyeceğim.’ Durup dikkatle dinledik. Etrafımızı sessizlik sarmıştı. Helen duvarları inceliyordu şimdi, elinde silahı ile taşları tek tek yokluyordu. Mum ışığı çok ama çok azdı. Odayı dolaştık, duvarları ittik, vurduk. Tek bir girinti, duruşu tuhaf tek bir taş yoktu, tek bir boşluk, gözümüze kuşkulu gelen hiçbir şey göremiyorduk.

‘Karanlık çöktü herhalde,’ diye mırıldandı Helen.

‘Biliyorum,’ dedim. ‘Sanırım bir on dakikamız var, sonra buradan çıkmamız lazım, bundan eminim.’ Küçük odayı tekrar dolaştık, her santimini kontrol ettik. Hava serindi, hele ceketim olmayınca soğuğu daha da fazla hissediyordum ama buna rağmen sırtım ter içinde kalmıştı. ‘Belki de kütüphane, kilisenin başka bir tarafında ya da temelindedir.’

‘İyice saklamıştır, muhtemelen yeraltındadır,’ diye fısıldadı Helen. ‘Aksi halde çok önceden bulunurdu. Ayrıca, eğer babam bu mezardaysa...’ sözünü bitirmedi, ama soru, onu ilk gördüğüm anda duyduğum ızdırabın aynısını yaşamama neden oldu. Rossi oradaydı: Drakula neredeydi?

‘Burada garip bir şey yok mu?’ Helen, alçak, tonozlu duvara bıyor, parmak uçları ile dokunmaya çalışıyordu.

‘Ben bir şey görmüyorum.’ Derken ani bir düşünceyle elimdeki mumu sandukanın üstüne bıraktım ve çömeldim. Helen de beni izledi.

‘Evet,’ diye derin bir nefes aldı. En son basamakta dikey olarak oyulmuş ejderhaya dokundum. Buraya ilk geldiğimizde parmağım-la bastırmıştım, şimdi daha hızlı ittim ve bütün ağırlığımla abandım. Son derece sıkı görünüyordu. Ancak Helen’in hassas elleri, etrafındaki taşları ellemeye devam etti, sonunda birden gevşek bir taş buldu: Taş sanki sökülmiş bir diş gibi eline düşmüştü, ejderha oymalı taşa bağlı bir taştı bu. Taşın çıktığı yerde küçük bir delik vardı, elimi içine soktum ancak elime sadece boşluk geldi. Helen elini delikten kaydırıp ve oymanın arkasından ejdere doğru uzattı. ‘Paul,’ dedi yavaşça.

Karanlıkta onu izledim. Orada bir kol vardı, soğuk demirden büyük bir kol, kolu ittiğim anda ejderha, çevresindeki diğer taşlara, üstündeki basamağa dokunmadan kalktı. Boynuzlu bir hayvan şeklinde demir bir kol mekanizmayı çalıştırıyordu, önümüzde birden açılan dar merdivenlerden indiğin zaman kolayca arkandan kapatabiliyordun. Helen, bir mum daha aldı, ben kibrit kutusunu kaptım. Ellerimizin ve dizlerimizin üzerinde sürünerek içeri girdik. Birden Rossi’nin çürükler içinde her tarafı sıyrılmış, üstü başı yırtılmış hali geldi gözümün önüne. Acaba dedim bu delikten kaç kere sokup çıkardı onu... Kısa bir süre sonra ayağa kalktık ve merdivenlerden inmeye başladık.

İçeriden bize doğru gelen hava korkunç derecede soğuk ve nemliydi, içimden yükselen titremeyi bastırmaya çalışarak, benim gibi titremekte olan Helen’i sıkı sıkı tutarak indim. On beş basamağın sonunda bir geçit vardı, burası da cehennem gibi karanlıktı. Mum ışığında, geçidi aydınlatmak için takılmış meşale deliklerini görebiliyorduk. Geçidin sonunda, son derece ağır ve çok eski tahtadan bir kapıyla karşılaştık. Kapının üstünde yine o tuhaf boynuzlu hayvan şekilli kapı kolu vardı. Görmeden, Helen’in tabancısını doğrulttuğunu hissettim. Kapı sıkı sıkı kapatılmıştı, ama dikkatle inceleyince, bizim bulunduğumuz taraftan demirlendiğini gördüm. Bütün gücümle ağır kola bastırdım ve neredeyse kemiklerimi eritecek kadar şiddetli bir korkuyla itip açtım.

İçeride, elimizdeki mumların ışığında, görebildiğimiz kadarıyla

çok büyük bir oda uzanıyordu. Kapıya yakın masalar vardı, bunlar uzun, upuzun masalardı, duvarlar boş kitap rafları ile doluydu. Odanın havası, geçitle kıyaslandığında şaşırtıcı derecede kuruydu, sanki toprağın derinliklerine bir havalandırma tesisatı kurulmuş gibi. Birbirimize sarılmış bir şekilde durduk, dikkatle dinledik, ama odanın içinde çıt çıkmıyordu. Keşke karanlıkta görebilseydik diye düşündüm. Elimizdeki mumun ışığında, yarısına kadar yanmış mumlarla dolu bir şamdan gördüm ve hepsini yaktım. Mumlar, yüksek dolapları aydınlattı. Merakla dolaplardan birinin içine baktım. Boştu. 'Kütüphane bu mu?' dedim. 'Burada hiçbir şey yok ki.'

Hareketsiz bir şekilde durduk bir süre, dinledik. Helen'in tabancası artan ışıktaki parlamaya başlamıştı. Tabancayı ben taşısam daha iyi olurdu belki diye düşündüm, gerekirse kullanırdım. Ama ben daha elime hiç silah almamıştım ki, oysa o, gayet yakından görmüş olduğum gibi, keskin bir nişancıydı. 'Bak Paul.' Boşta kalan eliyle gösterdiği, gözüne takılan şeyi ben de gördüm.

'Helen,' dedim, ama çoktan yürümüştü. Kısa bir süre sonra, elimdeki mum, daha önce görmediğimiz bir masayı aydınlattı, büyük taştan bir masaydı bu, hayır masa değil dedim sonra, bir mihrap bu... hayır, mihrap da değil, bu bir lahit. Yanında bir tane daha var... burası manastır bodrumunun devamı mı yoksa, başrahiplerin Bizans meşalelerinden ve Osmanlı akıncılarından uzakta huzur içinde yattıkları bir yer mi? Sonra, hepsinden daha büyük başka bir lahit daha gördüm. Lahitin yan duvarında tek bir kelime taş oymuştu : DRAKULA. Helen tabancasını doğrulttu, ben kazığımı sıkı sıkı tuttum. Bir adım attı, ben de onunla birlikte bir adım attım.

O anda, arkamızda, uzaktan gelen bir kaynaşma duyduk, sürünen bedenlerin sesini ayak sesleri izledi, bu sesler mezarın karanlığından gelen belli belirsiz, tıkırtı gibi bir sesi boğmuştu. Tek bir vücut halinde yaklaştık, en büyük lahitin kapağı yoktu ve lahit, tıpkı diğer ikisi gibi boştu. Ve o sesi duyduk yine: karanlığın içinde bir yerlerde, sanki küçük bir yaratık, ağaç köklerine doğru kaçıyordu.

Helen karanlığa ateş etti, toprak ve çakıl taşı döküldü bir yerlerden. Elimde ışıkla ileri doğru koştum. Kütüphanenin sonu bir çıkmazdı, tonozlu tavandan birkaç kök sallanıyordu. Duvardaki bir girintide bir zamanlar bir ikona duruyordu herhalde. Çıplak taşların üstünde siyah bir leke gördüm... kan mıydı? Yoksa topraktan sızan nem miydi?

Arkamızdaki kapı sonuna kadar açıldı, bir elim Helen'in serbest olan elinde bir yana savruldu. Birdenbire odanın içine dolan güçlü ışıktaki koşturan şekiller, haykıran insanlar gördük. Bir tanesi Ranov'du, onun yanında bize doğru uzun boylu biri daha geliyordu: Geza Jozsef'di bu. Korkudan ödü patlamış İvan Kardeş'in yanında, kısa boylu, koyu pos bıyıklı şapkalı bir bürokrat vardı. Bir kişi daha vardı, duraklayarak yürüyordu, hareketleri yavaştı. Her adımı onun için bir ızdırap gibiydi sanki: Stoichev'di bu. Yüzünde, korku, pişmanlık ve merak karışımı bir ifade ile bize doğru yürüyordu. Yanı sıra morarmıştı. Yaşlı gözleri bizimkilerle buluştu, bir an hüzünle baktı bize, sonra bizi sağ bulduğuna şükredermiş gibi dudakları kırmıladı.

Ranov ve Geza, bir an duraksadıktan sonra üstümüze atıldılar. Ranov elindeki tabancayı bana doğrulttu, Geza ise Helen'e. Keşif ağzı bir karış açık bakıyor, Stoichev sessiz ve kaygılı arkasında bekliyordu. Koyu renk giysili bürokrat ışıktaki hiçbir şey yapmadan duruyordu. 'İndir silahını,' dedi Ranov Helen'e. Helen silahı itaatkâr bir şekilde yere attı. Kolumu omzuna attım. Titrek mum ışığında yüzleri çok daha sevimsiz görünüyordu, Stoichev'inki farklıydı ama. Eğer bu kadar çok korkmuş olmasa bize gülümseyeceği besbelliydi.

'Senin burada ne işin var?' dedi Helen Geza'ya benden önce davranarak.

'Senin ne işin var peki hayatım?' diye cevap verdi Geza. Her zamankinden daha uzun boylu görünüyordu, açık renk bir gömlek, pantolon ve kalın yürüyüş botları giymişti. Konferans sırasında ondan bu kadar çok nefret ettiğimi fark etmemiştim.

'Nerede o?' diye gürledi Ranov. Bir bana bir Helen'e bakıyordu. 'Öldü,' dedim. 'Bodrumdan indiniz buraya. Görmüş olmanız lazımdı.'

Ranov kaşlarını çatı. 'Sen neden söz ediyorsun?'

Bir şey, belki Helen'e borçlu olduğum bir içgüdü beni daha fazla konuşmaktan alıkoymuştu.

'Sen kimi kastediyorsun?' diye sordu Helen soğuk bir sesle.

Geza silahını Helen'e doğrulttu. 'Kimi kastettiğimi çok iyi biliyorsun Elena Rossi. Drakula nerede?'

Bu sorunun cevabını vermek hiç de zor değildi. 'Görüldüğü kadarıyla burada değil,' dedi en sevimsiz sesiyle. 'Mezarına bakabilir-

sin.' Bunu söyleyince, kısa boylu bürokrat öne bir adım attı ve konuşacak gibi bir hareket yaptı.

'Yanlarında kal,' dedi Ranov, Geza'ya. Ranov, dikkatle masaların arasından geçti, her şeye tek tek baktı, daha önce hiç buraya gelmemiş olduğu ortadaydı. Koyu renk giysili bürokrat tek bir söz bile söylemeden onu izledi. Birlikte lahitin yanına vardılar. Ranov lambasını kaldırdı ve merakla içeri baktı. 'Bu boş,' dedi Geza'ya. Sonra diğer lahitleri gördü. 'Bunlar ne böyle, buraya gelin, yardım edin.' Bürokrat ve keşiş itaatkâr bir şekilde ilerlediler. Stoichev daha yavaş yürüyordu, boş masalara, dolaplara bakarken yüzünde bir ışık yanıp söndüğünü gördüm. Buranın aslında ne olduğunu sadece o tahmin edebilirdi.

Ranov, diğer lahitlerin de içine baktı. 'Boş,' dedi, 'burada değil, odayı arayın.' Geza, elindeki ışığı yukarı kaldırmış, çoktan masaların arasına dalmıştı bile, dolapları tek tek açıyor, duvar diplerine bakıyordu. 'Onu gördünüz mü, ya da duydunuz mu?'

'Hayır,' dedim. Aşağı yukarı gerçeği söylüyordum. İçimden, hiç olmazsa Helen'e bir şey yapmasalar diyordum, onu bıraksalar, o zaman bu keşfi başarıyla kapatmışız sayacağım kendimi. Hayattan artık başka bir şey istemeyeceğim. Bir yandan da içimde büyüyen bir şükran duygusuyla, Rossi'nin bu korkunç durumdan kurtulmuş olmasına seviniyordum.

Geza, Macarca lanet yağdırmaya başlamıştı. Helen, kalbine yönelmiş silaha rağmen gülümsemek üzereydi. Geza, 'Bir faydası yok,' dedi bir süre sonra. 'Bodrumdaki mezar da boş. Burası da öyle. Şimdi burayı bulduğumuza göre, bir daha asla dönmez buraya.' Söylediklerini idrak etmek biraz zamanımı aldı. Bodrumdaki mezar boş muydu? Peki ama az önce oraya bıraktığımız Rossi'nin cesedi nereye gitmişti?

Ranov, Stoichev'e döndü. 'Bize buranın ne olduğunu anlatın.' Silahlarını indirdiler sonunda. Helen'i kendime çektim, Geza bize ekşi bir ifadeyle baktı, ama hiçbir şey söylemedi.

Stoichev sanki bu anı bekliyormuş gibi, lambasını kaldırdı. En yakınındaki masanın yanına gitti ve masaya vurdu. 'Bunlar meşe sanırım,' dedi yavaşça. 'Şekillerine bakılırsa, ortaçağdan kalma.' Masanın altına eğilip bacağına takılı olduğu yere baktı, bir büfeye dokundu. 'Ama ben mobilyadan fazla anlamam.' Sessiz bir şekilde bekledik.

Geza eski dolaplardan birini tekmeledi. 'Kültür bakanına ne diyeceğim ben şimdi? O Eflaklı bize ait. O Macarların elinde esirdi, ayrıca ülkesi bizim ülkemiz sınırlarının içinde artık.'

'Bunu onu bulduğumuzda tartışsak diyorum,' diye kükredi Ranov. Birden ortak dillerinin İngilizce olduğunu ve birbirlerinden nefret ettiklerini fark ettim. İşte o an Ranov'un bana kimi hatırlattığını çıkarttım. Gür saçları ve pos bıyıkları ile Stalin'in gençlik resimlerine çok benziyordu. Ancak Ranov ve Geza gibi adamların elinde iktidar olmadığı için insanlara verdikleri zarar da az oluyordu.

'Teyzene söyle, telefon konuşmalarına biraz daha dikkat etsin.' Geza Helen'e berbat bir bakış fırlattı, Helen bana biraz daha sokuldu. 'Şimdi şu lanet keşişi burada bırakıp bir an önce çıkalım buradan,' dedi Ranov'a. Ranov, bu emri iletince zavallı İvan Kardeş titremeye başladı. Tam o sırada, Ranov'un elindeki lamba bir başka yönü aydınlattı. Lambasını masaların üstünü araştırmak için bir o yana bir bu yana sallıyordu. Lambanın ışığı birden, Drakula'nın boş lahidinin yanında hiç sesini çıkartmadan duran koyu renk giysili, şapkalı bürokratin yüzüne düştü. Belki de yüzündeki o tuhaf ifade olmasaydı, durumun farkına varmayacaktım... Lambanın ışığında, boş mezara bakan gözlerinde ve yüzünde derin bir keder ifadesi vardı. Tuhaf bıyığının ardındaki kemikli incecik yüzünü rahatlıkla görebiliyordum şimdi. 'Helen,' diye bağırdım, 'bak.' Helen de görmüştü.

'Ne oluyor?' Geza hemen ona döndü.

'Bu adam...' dedi Helen ızdırapla 'Bu adam... o bir...'

'O bir vampir,' dedim düz bir sesle. 'Bizi Amerika'dan beri takip ediyor.' Tam konuşmaya başlamıştım ki, yaratık bize doğru uçtu sanki. Doğrudan üstümüze doğru geldi, kendini tutmaya çalışan Geza'yı devirdi, Ranov'u iterek kaçtı. Ranov daha ayağına çabuk çıktı ve kütüphaneciyi yakaladı, çok sert bir şekilde çarpıştılar, sonra Ranov haykırarak geri çekildi ve kütüphaneci tekrar uçtu. Ranov korkunç yaratığa birkaç el ateş etti ama, adam çoktan uzaklaşmıştı. Her şey bir iki saniye içinde olup bitmişti... Ranov havaya ateş ediyordu herhalde. Sonra o habis kütüphaneci gitti, o kadar hızlı hareket etmişti ki, gözlerimizin önünden bir anda yok olup geçide girmiş olduğuna bile emin olamadım. Ranov peşinden gitti, kapıya ya-

dar. Ama hemen geri döndü. Hepimiz ona bakakalmıştık. Yüzü bembeyazdı, ceketinin kolu yırtılmıştı ve parmaklarının arasında kan vardı. Upuzun bir dakika sonra Ranov konuştu. 'Bu ne demek şimdi?' Sesi titriyordu.

Geza başını salladı. 'Tanrım,' dedi, 'seni ısırmış.' Ranov'dan bir adım uzaklaştı. 'Ben bu adamla defalarca yalnız kaldım. Bana Amerikalıları nasıl bulacağımızı bildiğini söylüyordu, ama hiçbir zaman anlatmadı...'

'Tabii ki sana söylemez,' dedi Helen sabrı taşmış bir ifadeyle, onun susturmaya çalıştım. 'Efendisini bulmak istiyordu o, bizi onun için izliyordu, seni neden öldürsün ki. Ona çok faydalı oldun böyle yaparak. Sana notlarımızı da verdi mi?'

'Kes sesini.' Geza ona sanki vuracaktı gibi baktı, ama sesindeki dehşeti ve korkuyu hissedebiliyordum. Helen'i yavaşça geri çektim.

'Gelin,' Ranov bizi tabancasının önüne katmıştı yine, bir eliyle yaralı omzunu tutuyordu. 'Bize çok az yardımcı oldunuz. Sizi bir an önce Sofya'ya götürüp uçağa bindirmem lazım artık. Şanslısınız, çünkü sizi yok etmemize izin vermediler... bu çok daha doğru olurdu.'

Tıpkı Geza'nın masanın ayağını tekmelediği gibi, o da bizi tekmelemek istiyordu, ama döndü ve bizi kütüphaneden dışarı çıkmaya davet etti. Stocihev'i önden yürütüyordu. Yaşlı adamın bu olaya zorla dahil edilmiş olduğunu düşündüm. Bunu daha ilk bakışta, yüzündeki perişanlığı gördüğüm anda anlamıştım. Sofya'ya dönebilmiş miydi acaba? Yoksa onu yoldan çevirmişler ve zorla bizim ardımızdan mı getirmişlerdi? Stoichev'in uluslararası şöhretinin, onu, geçmişte olduğu gibi bu olayda da daha fazla taciz edilmekten koruyacağını umdum. Ama Ranov... işte en kötüsü buydu. O gizli polisteki görevine geri dönecekti. Geza'nın bu konuda bir şey yapmayacağını düşündüm, ama Macar'ın yüzünde öyle haşın bir ifade vardı ki, ona böyle bir soru sormaya cesaret edemedim.

Kapıya geldiğimizde son bir kez dönüp, orada tam beş yüzyıldır durmakta olan krallara layık lahite baktım. Sahibi kimbilir neredeydi şu anda, ya da kimbilir nereye doğru yola çıkmıştı. Merdivenin başına geldiğimizde, açıklıktan sürünerek geçtik... silahlardan birinin bu sırada patlamaması için dua ettim. Bodrumda çok garip bir

şeyle karşılaştık. Saint Petko'nun sandukası kaidesinin üstünde açık duruyordu. Herhalde ellerinde bazı aletler vardı, çünkü biz açamamıştık. Altındaki mermer plaka yerine konmuş ve hiç dokunulmamış gibi işlemeli örtüsü üstüne örtülmüştü. Helen bana boş bakışlarla baktı. Sandukanın yanından geçerken, birkaç parça kemik ve cilalı bir kafatası gördüm... azizden geri kalanlar bunlardı işte.

Kilisenin dışı, insan ve araba kaynıyordu... Geza besbelli yanında bir sürü insan getirmişti. İki kişi kilisenin kapılarını tutuyordu. Drakula'nın kilisenin kapısından kaçmayacağı aşikâr diye düşündüm. Dağlar, karanlık gökyüzünden bile daha karanlık, arkamızda uzanıyordu. Köylülerin bazıları kalabalığı görmüş, ellerinde meşalelerle olup biteni izlemeye gelmişti. Ranov dışarı çıktığında, yırtık kanlı ceketine bakarak bir adım geri çekildiler, titrek ışıktaki yüzlerindeki dehşet bariz bir şekilde görülüyordu. Stoichev kolumu tuttu, ağzını kulağıma yaklaştırdı. 'Onu kapattık,' diye fısıldadı.

'Ne?' onu dinlemek için eğildim.

'Mahzene önce keşişle ben girdik, ötekiler kilisede ve ormanda sizi arıyorlardı. Mezarın içindeki adamı gördük -Drakula değildi- o zaman, sizin orada olduğunuzu anladım. Mezarı kapattık ve onlar geldiğinde sadece sandukayı açtık. O kadar kızdılar ki, zavallı azizin kemiklerini yerlere attılar.' İvan Kardeş'in dayanıklı bir yapısı vardı ama Profesör Stoichev'in gerçekten farklı bir iç gücü olmalıydı. 'Evet ama, Drakula olmadığına göre, mezarın içindeki kimdi?'

'Profesör Rossi'ydi,' diye fısıldadım. Ranov arabanın kapılarını açmış, binmemizi emrediyordu.

Stoichev bana kederle baktı. 'Gerçekten çok üzüldüm.'

En sevgili dostumu işte böylece Bulgaristan'da bıraktık, dünyamız yerinde durdukça, umarım, o da huzur içinde mezarında yatıyor olacak."

“KİLİSENİN bodrumunda yaşadığımız serüvenden sonra Bora’ların salonu, yeryüzü cenneti gibiydi sanki. Tekrar orada olmak hoş bir huzur veriyordu insana, ellerimizde sıcak çay fincanları –Temmuz ayına girmiş olmamıza karşın, hava o hafta biraz nefes almamızı sağlayacak kadar serinlemişti– Turgut’un gülümseyen yüzü, divanın üstündeki rahat yastıklar. Helen, evden girer girmez ayakkabılarını çıkarmış ve Bayan Bora’nın onun için aldığı püsküllü kırmızı terlikleri giymişti. Selim Aksoy da oradaydı, her zamanki gibi sessiz sedasız köşesinde oturuyordu. Turgut, ikisine de her şeyi kelimesi kelimesine tercüme ediyordu.

‘Mezarın boş olduğuna emin misiniz?’ Turgut bunu daha önce de sormuştu, ama tekrar sormaktan kendini alamadı.

‘Kesinlikle eminiz.’ Helen’e baktım. ‘Ama, o sırada duyduğumuz o tuhaf sesin Drakula’nın kaçarken çıkardığı ses olup olmadığını bilmiyoruz. O sırada dışarıda hava kararmıştı herhalde, kaçması kolay olmuştur.’

‘Eğer efsane doğruysa, şekil de değiştirebiliyor zaten.’ Turgut içini çekti. ‘Lanet olsun gözlerine. Onu yakalamaya o kadar çok yaklaştınız ki dostlarım, Hilal Muhafızları’nın beş asır boyunca yaklaştığından daha çok yaklaştınız. Siz ölmediğiniz için çok mutluyum, ama onu yok etmeyi başaramadığınız için de çok üzülüyorum.’

‘Nereye gitmiştir sence?’ diye sordu Helen.

Turgut, o koca çenesine vurdu. ‘Ah, canım, hiç tahmin edemiyorum. Çok hızlı ve çok uzağa gidebilecek gücü var. Ama ne kadar uzağa gider bilmiyorum. Belki başka bir eski sığınağa yerleşmiştir. Eminim ki, asırlardır kimsenin giremediği bir başka sığınakları da vardır onun. Sveti Georgi’yi terk etmek zorunda kalmak onun için zor olmuştur. Şimdi uzun süre oraya girmesine engel olunacak şekilde korunacağını biliyor artık. Bulgaristan’da mı kaldı yoksa başka bir ülkeye mi gitti bilmek için sağ kolumu rahatça verirdim. Sınırlar

ve siyaset onun için fazla bir şey ifade etmiyor, buna eminim.’ Turgut’un kaşları çatılmıştı.

‘Bizi takip etmez değil mi?’ Helen bu soruyu çok kolay sormuştu. Ama, omuzlarını kışmasından, bu kolay sorunun ona epey çabaya mal olduğunu anladım.

Turgut başını salladı. ‘Etmez umarım. Bence sizden biraz korkuyordur artık, hiç kimsenin yapamadığı şeyi yaptınız ve onu buldunuz.’

Helen sessizdi, yüzündeki kuşku ifadesini hiç sevmemiştim. Selim Aksoy ve Bayan Bora ona şefkatle bakıyorlar diye düşündüm, belki de, ikimiz de tek parça halinde dönmemize rağmen, böylesine tehlikeli bir işe girmesine nasıl izin verdiğimi geçiriyorlardı akıllarından.

Turgut bana döndü. ‘Arkadaşın Rossi için gerçekten çok üzül-düm. Onunla tanışmayı çok isterdim.’

‘Siz birbirinizden çok hoşlanırdınız, biliyorum,’ dedim içtenlikle, Helen’in elini tuttum. Rossi’nin adı ne zaman geçse hemen gözleri doluyordu, şimdi ise hassasiyetini belli etmemek için gözlerini uzaklara dikmişti.

‘Profesör Stoichev’le de tanışmayı çok isterdim.’ Turgut tekrar içini çekti ve elindeki fincanı önümüzdeki pirinç sehpanın üstüne koydu.

‘İşte bu muhteşem olurdu,’ dedim iki âlimi, notlarını değiş tokuş ederken getirdim gözümün önüne. ‘Birbirinize Osmanlı İmparatorluğu’nu ve ortaçağda Balkan ülkelerini anlatırdınız. Belki bir gün karşılaşırsınız.’

Turgut başını salladı. ‘Hiç sanmıyorum,’ dedi, ‘aramızdaki engeller o kadar yüksek ki... en az bir çarla bir paşa arasındaki kadar hem de. Ama eğer ona yazar ya da konuşursanız, en derin saygılarımı iletin.’

Bu verilmesi en kolay sözlerden biriydi.

Selim Aksoy, Turgut’tan bize bir soru sormasını istedi, Turgut onu ciddiyetle dinledi. ‘Merak ediyoruz,’ dedi, ‘bütün bu tehlike ve kaosun ortasında Profesör Rossi’nin size tarif ettiği kitabı buldunuz mu? Saint George’un hayatıydı değil mi? Yoksa Bulgarlar Sofya’da elinizden alıp üniversiteye mi verdi?’

Helen’in gülüşü, keyfi yerinde olduğu zaman insanı şaşırtacak

kadar küçük bir kızın gülüşüne benzerdi, herkesin ortasında onu sapır şupur öpmemek için kendimi zor tuttum. Rossi'nin mezarından ayrıldığımızdan beri zar zor gülümsemişti çünkü. 'Çantamda,' dedim, 'şu anda orada.'

Turgut şaşkınlıkla bakakalmıştı, bir tercüman olarak görevini yapması birkaç dakika sürdü. 'Peki ama oraya nasıl girdi?'

Helen sessizdi, gülümsüyordu, ben açıklamak zorunda kaldım. 'Aslında Sofya'ya dönene kadar aklıma bile gelmemişti, otelde...' Hayır, onlara bütün gerçeği açıklayamazdım, bu yüzden daha terbiyeli bir versiyonunu anlattım.

Gerçek şuydu, Helen'in odasında on dakikalığına yalnız kaldığımızda, onu kollarımın arasına aldım ve duman gibi siyah saçlarını öptüm, onu omzuma yatırdım, artık öbür yarım haline gelmiş olan -Platon'un yarım elması- toz toprak içindeki giysilerini okşamaya başladım. Bu badireden ikimiz birlikte sağ salim kurtulmuş olmanın verdiği rahatlama ile uzun kemiklerinin güzelliğini, boynumdaki nefesinin keyfini yaşıyordum ki, birden elime son derece garip bir şey geldi, sert bir çıkıntı gibi bir şey. Geri çekildim ve ona korkuyla baktım ve yüzündeki çarpık gülümsemeyi gördüm. Parmağını dudaklarına götürdü. Bu bana bir uyarıydı. Her ikimiz de odanın dinlenmekte olduğunu biliyorduk.

Bir süre sonra, ellerimi bluzunun düğmelerine götürdü, bluz yaşıdığımız maceranın sonunda kirlenmiş ve buruş buruş olmuştu. Düşünmeye bile cesaret edemedim düğmeleri açtım ve bluzu çıkarttım. Söylediğim gibi, o zamanlar kadınların iç çamaşırları çok daha karmaşıktı, gizli teller, kopçalar, tuhaf bölmeler... bir iç zırh gibi. İçinde, mendile sarılmış ve teniyle ısınmış bir kitap vardı... bu büyük bir kitap değildi, Rossi bize anlattığında, gözümün önüne getirmiştim, avcuma sığacak kadar küçük bir kitap. Cildi, oymalı altın, boyalı tahta ve deriyle yapılmıştı. Altının üzerinde, zümrütler, yakutlar, safirler, lapisler ve inciler kakılmıştı... mücevherci vitrini gibi sanki, bunların hepsi, kapağın ortasında resmi olan aziz içindi. Zarif Bizanslı çehresi, sanki asırlar önce değil, birkaç gün önce resmedilmiş gibiydi, büyük, hüznü, bağışlayıcı gözleri sanki benim gözlerime bakıyordu. Kaşları gözlerinin üstünde ince kemerler oluşturmuştu, burnu uzun ve düzdü, ağzı hüznüle burkulmuştu. Bu portrede, Bizans sanatında daha önce görmediğim bir genişlik, do-

luluk ve gerçeklik vardı, Romalı atalarına benziyordu yüzü. Eğer daha önce âşık olmamış olsaydım, bu yüzün hayatımda gördüğüm en güzel yüz olduğunu söylerdim. Hem insani, hem ruhani, ya da ruhani ama aynı zamanda insan. Cüppesinin boynunun karşısında ince mürekkeple yazılmış bazı yazılar gördüm. ‘Grekçe,’ dedi Helen. Sesi fısıltıdan da az çıkıyordu. Kulağıma eğildi. ‘Saint George.’

Kitabın içindeki küçük parşömen yapraklar, insanın nefesini keşecek kadar iyi durumdaydı, her bir sayfa, ortaçağdan çıkma bir kalemle Grekçe yazılarla doldurulmuştu. Arada sırada, çok zarif resimlerin olduğu sayfalar vardı: Saint George, mızrağını, asillerden oluşan bir kalabalığın önünde, acıdan kıvranmakta olan ejderhaya saplıyor; Saint George, Cennet tahtından inmiş olan İsa’nın elinden mini mini, pırıl pırıl bir taç giyiyor, Saint George ölüm döşeginde, çevresinde kırmızı kanatlı melekler toplanmış yas tutuyor. Her bir resim şaşırtıcı derece minyatür ayrıntılarla doluydu. Helen, ağzını yeniden kulağıma yanaştırdı, nefesini bile zor duyuyordum. ‘Ben bu konuda uzman değilim,’ diye fısıldadı, ‘ama sanırım, bu kitap Bizans İmparatorlarına aitmiş, üstelik tam olarak kim olduğu belli,’ üstündeki mührü göstererek, ‘bu daha sonraki imparatorların mührü.’ Bu kesindi. Kitabın içinde, iki başlı kartal resmi vardı... kuşun bir başı Bizans’ın şanlı geçmişine, diğeri ise sonsuz geleceğine bakıyor; ama, İmparatorluğun genç biri tarafından yerle bir edileceğini görecektir kadar uzağı göremiyor.

‘Yani en azından on beşinci yüzyılın ilk yarısından kalma,’ dedim. ‘Fetihten öncesine ait’

‘Ah, bence çok daha eski,’ diye fısıldadı Helen, mühre hafifçe dokunarak. ‘Babam... babam çok eski olduğunu söyledi. Bu gördüğün işaretler, Konstantin Porpirogenitus’a ait. Onun tahtta olduğu dönem –düşündü– onuncu yüzyılın ilk yarısı. Yani Bachovski manastırı kurulmadan önce tahttaydı. Kartal daha sonra konmuş olmalı.’

Kelimeleri zorlukla buldum. ‘Yani bu kitap bin yaşından da mı yaşlı?’ Kitabı dikkatle iki elimde tuttum ve yatağın kenarına Helen’in yanına oturdum. İkimiz de sesimizi hiç çıkarmıyor, neredeyse gözlerimizle konuşuyorduk. ‘Mükemmel bir durumda bu kitap. Böyle bir hazineyi Bulgaristan’dan kaçırmaya mı niyetlisin Helen?’ Gözümü ondan ayırmadan konuştum. ‘Sen aklını kaçırmışsın. Bu kitabın Bulgar halkına ait olduğunun farkındasın herhalde.’

Beni öptü, kitabı elimden aldı ve ön kapağını açtı. 'O bana babamın hediyesi,' diye fısıldadı. Kitabın ön kapağının içinde deri bir kapak vardı, elini dikkatle kapağın içine soktu. 'Bunu birlikte açana kadar bekledim bakmak için.' Yoğun daktilo yazısıyla dolu ince kâğıtlar çıkardı. Rossi'nin ızdırap dolu mektubunu hiç konuşmadan birlikte okuduk. Okumayı bitirdiğimizde, ikimiz de konuşamadık, çünkü ağlıyorduk. Helen kitabı tekrar mendiline sardı ve büyük bir dikkatle, vücudunda, daha önce saklamış olduğu yere koydu.

Turgut, hikâyenin sansürlenmiş versiyonunu dinlemeyi bitirdiğinde gülümsedi. 'Ama sana söylemem gereken bir şey daha var ve bu çok önemli,' dedim. Rossi'nin kütüphanedeki feci mahkûmiyetini anlattım, sonra Drakula'nın Sultan'ın onu izlemek için oluşturduğu muhafızlardan haberdar olduğunu söyledim. Turgut derin bir nefes aldı. 'Çok üzgünüm,' dedim.

Duyduklarını çabucak Selim'e tercüme etti. Selim başını eğdi ve yumuşak bir sesle bir şeyler söyledi. Turgut başını salladı. 'Benim de hissettiğim şeyleri söyledi aslında. Bu korkunç haber bizim için aslında Kazıklı'nın peşindeki görevimize sebatla devam etmemiz gerektiğini vurgulamaktan başka bir anlam taşımıyor, onun etkisini şehrimizden uzak tutacağız her zamanki gibi. Haşmetli ve Devletli Sultanımız, eğer yaşasaydı, bize aynen böyle yapmamızı emrederdi. Bu bir gerçek. Amerika'ya döndüğünüzde kitabı ne yapacaksınız peki?'

'Bir müzayede eviyle ilişkisi olan bir tanıdığım var,' dedim. 'Çok dikkatli olmamız gerekiyor elbette, bir şey yapmadan önce bir süre beklememiz lazım. Eninde sonunda bir müze ilgilenecektir nasılsa.'

'Peki ya para?' Turgut başını salladı 'O kadar çok parayı ne yapacaksınız?'

'Bunu düşünüyoruz,' dedim. 'İnsanların iyiliği için kullanacağız. Daha ne yapacağımızı tam bilmiyorum.'

Bizi New York'a götürecek olan uçağımız beşte kalkacaktı. Divanlara uzanarak yediğimiz muhteşem yemeğimiz bittiğinde Turgut saatine bakmaya başlamıştı artık. Kendisinin ne yazık ki akşam derisi vardı. Ama Bay Aksoy bizi bir taksiyle havaalanına götürecekti. Gitmek için kalktığımızda, Bayan Bora içeriden, krem rengi ipekten, gümüşle işlenmiş bir örtü getirdi ve Helen'in boynuna sardı. Siyah ceketin eskiliğini ve yakasının aşınmışlığını kapatmıştı örtü bir

anda, hepimiz nefesimizi tuttuk.. en azından ben tuttum, ama yalnız olduğumu sanmıyorum. Boynundaki örtü, Helen'e bir anda bir imparatoriçenin zarafetini vermişti. 'Düğün gününüz için,' dedi Bayan Bora, parmaklarının ucunda yükseldi ve Helen'i öptü.

Turgut Helen'in elini öptü ve 'Annemin örtüsüydü,' dedi sadece. Helen konuşamıyordu. Ben her ikimiz adına konuştum, ellerini sıktık. Onlara yazacaktık, onları hiç unutmayacaktık, hayat uzundu, birbirimizi mutlaka bir gün tekrar görecektik."

“ÖYKÜMÜN son kısmı, yaşanan onca şeye karşın, çok büyük bir mutlulukla başlamış olmasına rağmen, belki de anlatması en zor kısımdır. Sessizce üniversiteye döndük ve işlerimize kaldığımız yerden devam ettik. Polis beni bir kez daha sorguya çekti. Ancak, yurtdışı gezimin araştırmamla alakalı olduğuna, Rossi’nin kayboluşuyla bir bağlantısı olmadığına ikna olmuş göründüler. Gazeteler, hocamın kayboluşuna bir miktar yer vermişler ve bunu bazı esrarengiz olaylara bağlamaya çalışmışlardı ama üniversite en doğrusunu yapmış ve haberleri görmezden gelmişti. Bölüm başkanı beni epeyce sıkıştırdı tabii ama ona, Rossi için herkes kadar benim de çok üzülüğümü söylemekten başka hiçbir şey anlatmadım. Helen’le birlikte o sonbahar annem ve babamın Boston’daki kiliselerinde evlendik... törenin ortasında elimde olmadan kilisenin ne kadar sade ve çıplak olduğunu düşündüm, buhur kokusu bile yoktu.

Annemle babam, oldukça şaşırmışlardı elbette, ama sonunda Helen’i sevmemezlik edemediler. Onların yanında, hiçbir zaman her zamanki huysuzluklarını yapmadı. Onları görmeye Boston’a gittiğimizde, Helen’i sık sık mutfakta annemle birlikte kahkahalarla gülerken, ona Macar yemekleri öğretirken buluyor, ya da babamla o dağınık çalışma odasında antropoloji konuları üstüne tartışırken buluyordum. Bana gelince, Rossi’nin ölümü benim için çok büyük bir acıydı tabii ki, ancak Helen’de ani bir melankoliye yol açmıştı. Birinci yıl büyük bir mutlulukla dolu geçti. İkinci bir danışmanın yardımıyla tezimi bitirdim, gerçi Hollandalı tacirler artık o kadar umurumda değildi. Eğitimimi bir an önce tamamlamak ve kendimize yerleşecek rahat bir yer seçmek istiyordum. Helen Eflak köylerindeki batıl inançlara ilişkin uzun bir makale yazdı ve yayınladı, makalesi çok iyi karşılandı ve Macaristan’daki Transilvanya gelenek ve görenekleri üzerine tezini yazmaya başladı.

Amerika’ya döner dönmez, bir şey daha yazmıştık: Helen’in an-

nesine, Eva teyze tarafından okunmak üzere bir not. Helen, çok fazla bilgi vermeye cesaret edememişti, ama annesine Rossi'nin ölürlen kendisini hatırladığını ve hâlâ onu sevmekte olduğunu bildiren bir iki satır yazdı. Mektubu yüzünde umutsuz bir bakışla kapattı. 'Bir gün ona her şeyi anlatacağım,' dedi. 'Kulağına kendim fısıldayabildiğim zaman.' Mektubun yerine ulaşıp ulaşmadığını bilmiyoruz. Çünkü ne annesi, ne de Eva teyze bize cevap yazmadı ve bir yıl geçmeden, Sovyet ordusu Macaristan'ı işgal etti.

Artık sonsuza kadar mutlu yaşarız diye düşünüyordum. Helen'e evlendikten kısa bir süre sonra bir çocuğumuzun olmasını istediğimi söyledim. Önce, boynundaki yarayı yavaşça tutarak, başını salladı. Ne demek istediğini anlıyordum. Ama artık yara çok küçülmüştü. Ona ne kadar güçlü ve sağlıklı olduğunu hatırlattım. Zaman geçtikçe, iyileştikğine kendisi de inanmaya başladı ve yürürken yanımdan geçen bebek arabalarına özlem dolu gözlerle bakmaya başladığını fark ettim.

Helen düşünümüzden sonraki ilkbaharda antropoloji doktorasını verdi. Tezini yazmaktaki hızı beni utandırmıştı. O yıl boyunca, sık sık uyanıp henüz sabahın beşi olduğu halde Helen'in çoktan yataktan çıkıp çalışma masasının başına geçmiş olduğuna tanık oldum. Solgun ve yorgun görünüyordu ve tezini sunduğunun ertesi günü, uyandığımda çarşafı kan içinde buldum. Helen yanımda, acıdan perişan vaziyette, bayılmış gibi yatıyordu. Düşük yapmıştı. Bana sürpriz yapmak için beklemişti. Düşükten sonra birkaç hafta hasta yattı, çok sessizdi. Tezi çok büyük bir yankı uyandırmıştı ama bu konuda hiç konuşmuyordu.

İlk öğretmenlik teklifini New York'tan aldım. İş kabul etmemi istedi. Taşındık. Brooklyn Heights'ta çok güzel taş bir eve yerleştik. Sık sık yürüyüşe çıkıyor ve kılavuz gemilerin, büyük yolcu gemilerini limana getirişlerini seyrediyorduk... türünün son gemileriydi bunlar... Avrupa'dan geliyorlardı. Helen de benim gibi üniversitede ders vermeye başladı. Öğrencileri ona tapıyorlardı: Hayatımızda muhteşem bir denge vardı, hayatta en sevdiğimiz şeyi yaparak hayatımızı kazanıyorduk.

Arada sırada Saint George'un Hayatı'nı sakladığımız yerden çıkarıyor ve bakıyorduk, sonra zamanı geldi ve onu son derece ağzı sıkı bir müzayede evine götürdük. Kitabı inceleyen İngiliz az kalsın ba-

yılıyordu. Özel olarak satıldı ve Manhattan'ın yukarı mahallesindeki manastırın yolunu tuttu. Hesabımızdaki o büyük miktarda parayı bir amaç için kullanmaya kararlıydık. Helen de en az benim kadar şaşaalı bir yaşantıdan hoşlanmıyordu, Macaristan'daki akrabaları için ayırdığımız çok küçük bir miktarın dışında, parayı bankada bıraktık.

Helen'in ikinci düşüğü, birinciden çok daha kötü ve tehlikeli oldu. Bir gün eve geldiğimde, salonun parke döşemeleri üzerindeki kanlı ayak izlerini gördüm. Kendi kendine ambulans çağırmayı başarmıştı. Ben hastaneye vardığımda tehlike geçmişti bile. Ancak daha sonra o kanlı ayak izlerinin görüntüsü ile birçok gece uykumdan uyandım. Artık bir çocuk sahibi olamayacağımızdan korkmaya başlamıştım, bunun Helen üzerinde nasıl bir etki yaptığını da çok merak ediyordum. Sonunda tekrar hamile kaldı, kaygı dolu aylar geçirdik, ama çok şükür kötü bir olay olmadı. Helen, tıpkı yumuşak gözlü bir Madonna'ya benziyordu, mavi yün elbisesinin altında karnı iyice büyümüş, yürüyüşü paytaklaşmıştı. Her dakika gülümsüyordu artık, bunu diyordu, bunu artık kaybetmeyeceğiz.

Hudson nehrine bakan bir hastanede doğdun sen. Seni ilk kez annenin kucağında, tıpkı ona benzeyen o simsiyah incecik kaşlarıyla, darphaneden yeni çıkmış bir para gibi pırıl pırıl gördüğümde, Helen'in gözlerinde mutluluk ve acıdan kaynaklanan yaşları fark ettiğimde, seni kucağıma aldım ve aşağıdan geçen gemileri gösterdim. Bunun nedeni, kendi gözyaşlarımı saklamaktı. Sana Helen'in annesinin adını koyduk.

Helen seninle büyülenmiş gibiydi. Senin hayatımızdaki her şeyden daha önemli bir hale gelmiş olduğunu bilmeni istiyorum. Hamileliği sırasında öğretmenliği bırakmıştı ve saatler boyunca ellerinle ve ayaklarıyla oynuyor, tekinsiz bir gülümseme ile senin tam bir Transilvanyalı olduğunu söylüyor, ya da ona aldığım kanepede seni sallıyordu. Erken gülümsedin, gözlerin her yerde bizi izliyordu. Zaman zaman ani bir itkiyle, okuldan fırlayıp eve geliyor ve ikinizin –benim kara saçlı kadınlarımın– sarmaş dolaş kanepede yattığınızı görüp rahatlıyordum.

Bir gün eve erken geldim, saat dörtte, küçük kutular içinde Çin yemeği ve senin seyretmen için rengârenk çiçekler getirmiştım. Oturma odasında kimse yoktu, Helen'i senin beşiğinin başında

oturmuş uykunda seni seyrederken buldum. Senin uykudaki yüzün müthiş huzurluydu, ama Helen'in yüzü yaşlarla ıslanmıştı. Bir süre varlığını duymadı bile. Onu kollarıma aldım ve ürpererek, içindeki bir şeylerin, ben sarıldığım anda geri geldiğini hissettim. Kendisini neyin üzdüğünü bana söylemeyecekti ve birkaç nafile çabadan sonra ben de ona artık daha fazla soru sormaya cesaret edemeyecektim. O akşam, dışarıdan getirdiğim yemek ve karanfiller keyfini yerine getirmişti, ama ertesi hafta onun yine gözyaşları içinde, hiç konuşmadan Rossi'nin ilk birlikte çalışmaya başladığımız zamanlarda bana imzalayarak hediye ettiği kitaplara baktığını gördüm. Minos uygarlığı üzerine yazdığı koca cilt kucağında açık duruyordu, önünde açık olan sayfada, Rossi'nin Girit'teki kurban sunağında çekilmiş bir fotoğrafı vardı. 'Bebek nerede?' diye sordum.

Başını yavaşça kaldırdı ve bana sanki nerede ve hangi yılda olduğumuzu varlığımla hatırlamış gibi baktı. 'Uyuyor.'

İçimde bir şeyler yatak odasına gidip sana bakma isteğine direndi. 'Sevgilim, ne oldu?' kucağından kitabı aldım ve ona sarıldım. Başını salladı ve bir şey söylemedi. Sonunda kalkıp sana bakmaya odaya girdim. Yüzünde o tatlı gülümseme ile yeni uyanmıştın daha, karnının üzerinde sürünerek, kafanı kaldırıp bana bakmaya çalışıyordun.

Kısa bir süre sonra, Helen sabahları hiçbir şey söylemeden uyanmaya, akşamları ise belli bir neden olmadan sürekli ağlamaya başladı. Benimle konuşmayacağını bildiğim için, önce bir doktora sonra da psikanaliste gitmesi için ısrar ettim. Doktor hiçbir şeyi olmadığını söyledi, ancak, kadınların lohusalık aylarında bazen bunalıma girdiklerini, sonra anneliğe alıştıkça, bunun geçtiğini de ekledi. Arkadaşlarımızdan biri, New York Halk Kütüphanesi'nde Helen'e rastlayana kadar, onun psikanaliste gitmediğini anlayamadım. Bunu onun yüzüne vurduğumda, bana, keyfi yerine gelsin diye biraz bir şeylere bakmak istediğini, bunu da bebek bakıcısının evde olduğu saate denk getirmeye çalıştığını söyledi. Ama durumu o kadar tatsızdı ki, sonunda biraz hava değiştirmenin ona çok iyi geleceğini düşünmeye başladım. Hesabımızdan biraz para çektim ve o yıl bahar ayının başlarında Fransa'ya biletlerimizi aldım.

Helen, çok iyi Fransızca bilmesine rağmen hiç Fransa'ya gitmemişti. Montmartre'da neşesi yerine gelmişti. *Sacre Cour* için, böyle-

sine anıtsal bir çirkinliği hayal etmemiştim dediğinde bir an eski haline döndüğünü düşünüp sevindim. Çiçek pazarlarında, Seine kıyısında arabayı keyifle itiyor, eski kitap satan işportacılarından alışveriş ederken seni su kıyısında oturttuğumuz yere dönüp dönüp bakıyordu. Daha dokuz aylıktın ve mükemmel bir gezgindin. Helen, sana bunun daha başlangıç olduğunu söylüyordu.

Birçok torun büyütmüş olan pansiyonumuzun kapıcısına seni bırakıyorduk bazen, işte o zaman ya birlikte bir barda kadeh tokuşturuyor, ya da sokak kahvelerinden birinde kahve içiyorduk. Hepsinin ötesinde Helen –ve pırıl pırıl gözlerinle sen– Notre Dame’ın içinde yankılanan sesleri çok sevmiştiniz. Sonunda güneye inmeye ve başka güzellikleri görmeye karar verdik... Carthress ve ışıklı pencerelerini, o garip kırmızı kale-kilisesiyle sapkınların memleketi Albî’yi ve Carcassone’u.

Helen, Saint-Matthieu-des-Pyrenees-Orientales’deki eski manastırı görmek istiyordu. Paris’e dönüp memlekete gitmek için yola çıkmadan önce bir iki günlüğüne oraya gitmeye karar verdik. Seyahat boyunca yüzünün gözle görülür bir şekilde parladığını düşündüm. Perpignan’daki otel yatağında uzanıp, Paris’te satın almış olduğum Fransız mimarlığına ilişkin kitabı karıştırmışını severek seyrettim. Manastır 1000 yılında yapılmış, dedi bana, kitabın o bölümünü satır satır okuduğumu bildiği halde. Avrupa’da Roma mimarlığından ayakta kalmış tek yapı oydu. ‘Neredeyse Saint George’un Hayatı kadar eski,’ dedim. Kitabı kapattı ve yerde oynamakta olan sana büyük bir arzuyla bakmaya başladı.

Helen manastıra, hacılar gibi yürüyerek çıkmakta ısrar etti. İlk bir ilkbahar sabahı Les Bains’dan yola çıkıp dağa tırmanmaya başladık. Süveterlerimizi boynumuza bağlamıştık, yolda hava ısınınca, belimiz terlemeye başlamıştı. Helen, seni fitilli kadifeden bir torba içinde göğsünde taşıyordu, o yorulunca seni ben kucağıma aldım. Yılın o mevsiminde yol boştu. Bir ara yanımızdan siyah saçlı bir köylü at üstünde geçti, yukarı çıkıyordu. Helen’e adamdan yardım istemeyi teklif ettim ama bana cevap vermedi. O tuhaf haline geri dönmüştü o sabah. Endişe ve üzüntü ile zaman zaman gözlerine yaşların hücum ettiğini görüyordum. Eğer ona bu konuyla ilgili soru sorarsam, omuzlarını silkeceğini ve bana hiçbir şey söylemeyeceğini biliyordum. Bu yüzden kendimi sağlam tutmaya karar verip sa-

na sıkı sıkı sarıldım. Tırmanırken, sana, aşağıda altımızda uzanan tozlu tarlaları ve köyleri gösteriyordum. Dağın zirvesinde tozlu bir açıklık vardı, birileri eski bir araba park etmişti ve köylünün atı –oydu besbelli– bir ağaca bağlanmıştı. Ama adam görünürde yoktu. Manastır bu bölgenin üstünde yükseliyordu, ağır taş duvarları zirvenin üstünden göğe yükseliyordu. Keşişlerin denetimindeki giriş kapısından içeri girdik.

O günlerde Saint Matthieu, bugünkünden çok daha kalabalık bir manastırdı, on bir ila on üç kişilik bir cemaat yaşıyordu orada, bin yıldır, kendilerinden önce gelen keşişlerin yarattığı gelenekleri sürdürüyorlardı, aradaki tek fark, manastırı artık sık sık turist gruplarının ziyaret ediyor oluşu ve manastır kapısının önüne park edilmiş olan arabaydı. İki keşiş bize zarif odaları gezdirdi... avlunun açık tarafına gidip, dimdik bir kayanın üstünde olduğumuzu görünce ne kadar şaşırdığımı hatırlıyorum. Manastırı çevreleyen dağlar daha da yüksekti, o uzaklıktan bile, şelale olduğunu sonradan anladığım bembeyaz parlak çizgiler görünüyordu.

Bütün bunları rahatça görebileceğimiz bir banka oturduk, seni aramıza almıştık. Üstümüzde uzanan gökyüzünü seyrediyor, avlunun ortasında kırmızı mermerden yapılmış manastır çeşmesinin sesini dinliyorduk. Bu çeşmeyi buraya, onca asır önce nasıl çıkarmış olduklarını Tanrı bilirdi. Helen'in neşesi yerine gelmişti yine, yüzünde gördüğüm huzur bana büyük bir mutluluk veriyordu. Zaman zaman yüzü gölgelense bile, bu uzun yürüyüşe değdi diye düşünüyordum.

Derken, Helen, manastırı daha iyi gezmek istediğini söyledi. Seni yine kadife torbana koyduk, mutfağı ve keşişlerin hâlâ yemeklerini yedikleri uzun yemekhaneyi, hacıların hâlâ kullandıkları misafirhaneyi ve manastır kompleksinin en eski bölümü olan, elyazmalarının kopyalandığı ve resimlendirildiği yazıhaneyi gördük. Bir camının altına bu kitap örneklerinden birini yerleştirmişlerdi: Matthew, küçük canavarları önüne katmış sürüyordu. Helen resme bakarak gülümsedi. Sonra kiliseyi gezdik... manastırdaki her şey gibi o da küçüktü, ama sanki taştan yapılmış bir müzik eseri gibiydi kilise. Bu kadar özel, bu kadar güzel bir Roma yapısı hiç görmemiştim. Rehber kitapçığında kilisenin minberinin yapısının bu tür mimarının ilk dönemlerinde kullanıldığı yazıyordu. Dar pencerelerde on dördün-

cü yüzyıldan kalma camlar vardı, ve mihrap kırmızı ve beyaz renkler ve altın şamdanlarla ayine hazırlanmıştı. Kiliseden hiç konuşmadan, sessizce çıktık.

Sonunda bize rehberlik eden keşiş, bodrum dışında her yeri gördüğümüzü söyledi, peşinden bodruma indik. Küçük ve nemli bir salondur burası, Roma mimarlığının ilk dönemlerini yansıtıyor ve dört kare kolon üzerinde duruyordu. Korkunç şeylerle süslü taş lahit, manastırın kurulduğu yıldan kalmaydı, ve ilk başrahip lahitin içinde yatıyordu. Lahitin yanında yaşlı bir keşiş tefekküre dalmıştı, başını kaldırdı, nazik ama kafası karışmış bir ifadeyle bize baktı ve oturduğu yerden kalkmadan eğilerek selam verdi. 'Asırlardır uyguladığımız bir geleneğimizdir bu, içimizden biri başrahibin yanında oturur,' diye açıkladı genç keşiş. 'Genellikle bu onura, içimizdeki en yaşlı keşiş nail olur.'

'Ne kadar tuhaf,' dedim. Ancak oradaki bir şeyler, belki de serinlik, seni huzursuz etti ve Helen'in göğsünde tepinmeye başladı. Helen'in yüzündeki yorgun ifadeyi görünce, seni dışarı temiz havaya çıkarmayı önerdim. O nemli delikten çıktığımda büyük bir ferahlama hissettim ve seni, avludaki çeşmeye götürdüm.

Helen'in de hemen ardımdan gelmesini bekliyordum, ama o yeraltında oyalandı. Tekrar yukarı çıktığında yüzü o kadar çok değişmişti ki, bir alarm hissinin bütün gövdeme yayıldığını hissettim. Canlanmış görünüyordu... evet, aylardır görmediğim kadar canlıydı... ama rengi solmuş, gözleri büyümüş, benim göremediğim bir şeyin üstüne yoğunlaşmıştı. Aşağıda ilginç bir şey mi gördüğünü sordum. 'Belki de,' dedi, ama sanki kafasındaki düşüncelerin gürültüsünden beni duyamamış gibiydi. Sonra birden sana döndü, seni elimden aldı, sarıldı, yüzünü öpücüklerle boğdu. 'İyi mi, çok mu korktu?'

'Gayet iyi,' dedim, 'biraz acıktı galiba.' Helen bir banka oturdu, çantasından bir kavanoz mama çıkardı ve seni beslemeye başladı, anlamadığım dilde -Macarca ya da Romence- bir şarkı söylüyordu bir yandan. 'Burası çok güzel bir yer,' dedi bir süre sonra. 'Birkaç gün kalalım burada.'

'Perşembe akşamı Paris'te olmamız lazım' diye itiraz ettim.

'Eh, Les Bains'de kalmakla burada kalmak arasında fazla bir fark yok zaten,' dedi sakın bir sesle. Yarın sabah yürüyerek iner ve

otobüsü yakalarız, ille de bu kadar çabuk gitmemiz gerekiyorsa.'

O kadar tuhaf görünüyordu ki, kabul ettim. Ama bu konuyu rehber keşişle konuşurken hâlâ üstümde bir çekingenlik vardı. Konuyu üstlerine intikâl ettirdi. Sonunda misafirhanenin boş olduğu ve rahatlıkla kalabileceğimiz haberi geldi. Son derece sade bir öğle yemeği ve akşam yemeği arasında bize mutfağın karşısında bir oda tahsis ettiler. Gül bahçelerinde, dış duvarların arkasındaki meyve bahçesinde dolaştık, kilisenin arkasında oturup keşişlerin söyledikleri ilahileri dinledik, sen bu arada Helen'in kucagında uyudun. Bir keşiş, yataklarımıza temiz, ütülü çarşaflar yaydı. Seni bir yatağa yatırdık ve yatağını düşmeyesin diye duvara dayadık. Ben de yatağa uzandım, okuyormuş ve Helen'e bakmıyormuş gibi yapıyordum. Üstünde siyah pamuklu elbisesi ile yatağın kenarına oturmuş, dışarıda çökmekte olan geceye bakıyordu. Perdeler kapalı olduğu için şükrettim, ama birden yerinden kalktı, perdeyi çekti ve dışarı bakmaya başladı. 'Karanlık çöktü,' dedim, 'kasaba da çok uzakta.'

Başını salladı. 'Evet, çok karanlık, ama burada hep böyle olmuş zaten, öyle değil mi?'

'Haydi artık yatağa gel,' dedim ve yatağın üstüne elimle vurdum.

'Peki,' dedi hiç itiraz etmeden. Yatağa uzanmadan önce eğilip beni öptü. Onu bir süre kollarımda tuttum, omuzlarını, pürüzsüz boynunu okşadım. Sonra döndü, bacaklarının uzattı, üstünü örttü ve ben solgun lamba ışığında okuduğum bölümü bitirmeden uykuya daldı.

Şafak sökerken, odadan dışarı bir esintinin çıktığını hissederek uyandım. Ortalık çok sessizdi, sen yanımda, battaniyenin altında mışıl mışıl uyuyordun, ama Helen'in yatağı boştu.

Hiç ses çıkartmadan kalktım, ayakkabılarımı ve ceketimi giydim. Koridor loştu, avlu griydi, çeşmenin gölgesi vuruyordu. Bana, manastırı çevreleyen tepeler yüzünden, güneşin buraya ulaşması biraz zaman alacak gibi geldi. Seslenmeden, çevreme bakarak Helen'i aradım, çünkü onun erken kalkmayı sevdiğini biliyordum, muhtemelen banklardan birine oturmuş, şafağın sökmesini bekliyordu. Ama hiçbir yerde ondan eser yoktu, hava biraz daha aydınlandı için, daha hızlı bakınmaya başladım. Bir gün önce oturduğumuz banka, kıpırtısız kiliseye baktım, içerde is kokusu vardı.

Sonunda seslenmeye başladım, önce yavaş sonra yüksek sesle,

daha sonra panik içinde. Birkaç dakika sonra, yemekhaneden keşişler çıkmaya başladı, sabah kahvaltısı bitmişti herhalde, bana yardım etmelerini rica ettim. Karımın kaybolduğunu söylediğimde, benimle birlikte aramaya başladılar. 'Belki de madam yürüyüşe çıkmıştır,' dedi biri. Ama ne meyve bahçesinde, ne park yerinde ne de karanlık bodrumda Helen'den eser vardı. Güneş tepelerin üstünde yükselene kadar her yere baktık. Sonra diğer keşişlerin yanına gittik. Bir tanesi arabayla Les Bains'e gidip oraya bakmayı teklif etti. Ona, tuhaf bir itkiyle polise haber vermesini ve buraya polisle birlikte gelmesini söyledim. Sonra senin ağlamaya başladığını duydum. Yaktan düştüğünü sanarak sana doğru koştum, ama sadece uyanmıştın. Seni hemen besledim ve kollarıma alarak yine aynı yerlerde aneni aradım durdum.

Sonunda keşişleri toplayıp soru sormak istediğimi söyledim. Başrahip hiç tartışmadan kabul etti ve keşişleri odalarından çağırdı. Helen'i dün gece mutfaktan çıkıp misafirhaneye geçtikten sonra kimse görmemişti. Herkes çok kaygılıydı... 'La pauvre,' dedi yaşlı keşiş. Kullandığı kelime beni irkiltmişti. Bir gün önce onunla konuşup konuşmadığını sordum, tuhaf bir şey fark etmişler miydi acaba. 'Biz kadınlarla konuşmayız, bu bir genel kuraldır,' dedi başrahip kibar bir tavırla.

Ancak keşişlerden biri öne çıktı. Bunun dün bodrumda lahitin yanında oturan yaşlı keşiş olduğunu gördüm. Yüzü, dün lambanın ışığında gördüğüm gibi sakın ve yumuşaktı. 'Madam, benimle konuştu,' dedi. 'Ben kuralımızı bozmak istemezdim tabii ki, ama çok sessiz, terbiyeli bir hanımdı, bu yüzden sorduğu sorulara cevap verdim.'

'Size ne sordu?' Kalbim yerinden çıkacakmış gibi atıyordu artık.

'Bana lahitte kimin yattığını sordu. Ona ilk başrahiplerimizden birinin yattığını ve onun anısına saygı için oturduğumuzu anlattım. Sonra bana bu başrahibin sağlığında neler yapmış olduğunu sordu, ben de ona efsanemizi anlattım.' Burada başrahibe baktı, başrahip başını sallayarak devam etmesine izin verdi. 'Onun bir aziz gibi yaşadığını biliyoruz, ama ne yazık ki ölümünde bir lanetin etkisinde kalmış, mezarından kalkmış ve keşişlerimize zarar vermeye başlamış, bedeninin temizlenmesi gerekmiş. Temizlendiği zaman, kalbinde birden beyaz bir gül açmış, işte o zaman kutsal annemizin onu affettiği anlaşılmış.'

‘Bu yüzden mi sürekli başında biri bekliyor?’ diye sordum korkuyla.

Başrahip omuzlarını silktilti. ‘Bu sadece bizim geleneğimizdir, anısını böyle onurlandırırız.’

Yaşlı keşişe döndüm, boğazını sıkmak ve yüzünün mosmor keşildiğini görmek istiyordum. ‘Bu hikâyeyi mi anlattınız karıma?’

‘Bana tarihimizle ilgili sorular da sordu monsieur. Sorularına cevap vermekte bir sakınca görmedim.’

‘Peki size ne dedi?’

Gülümsedi. ‘Bana teşekkür etti ve adımı sordu. Ona Kiril olduğunu söyledim.’ Ellerini belinin arkasında kavuşturdu.

Adını anlamak biraz zamanımı aldı, isim, Fransızca söylendiğinde ikinci harfi vurgu aldığı için baştan tanıdık gelmiyordu. Kollarımı seni düşürmemek için iyice sıktım. ‘Adınızın Kiril olduğunu mu söylediniz? Böyle mi söylediniz? Lütfen tek tek söyler misiniz harfleri?’

Şaşırmış keşiş söylediğimi yaptı.

‘Bu isim nereden geliyor?’ diye sordum, sesimin titremesine engel olamıyordum. ‘Bu gerçek isminiz mi? Kimsiniz siz?’

Başrahip öne çıktı, çünkü yaşlı adam gerçekten ter içinde kalmıştı. ‘Bu onun gerçek ismi değil,’ diye açıkladı. ‘Keşiş yemini ettiğimiz zaman yeni isimler alırız. Her zaman bir Kiril olmuştur –yani her zaman bu isimde biri olmuştur– bir de Michel vardır, şuradaki gibi...’

‘Söylemek istediğiniz şu mu?’ dedim seni sıkı sıkı tutarak. ‘Yani bu kardeşten önce de daha önce de hatta daha da önce hep bir Keşiş Kiril olmuş mu burada?’

‘Ah evet,’ dedi başrahip. Bu üst üste sorular iyice şaşırtmıştı onu. ‘Tarihimiz kadar eski bir âdettir bu. Biz burada geleneklerimizi sürdürüyor olmakla övünürüz... yeniliklerden hoşlanmayız.’

‘Bu gelenek nereden geliyor peki?’ Neredeyse bağıracaktım artık.

‘Bilmiyoruz monsieur,’ dedi başrahip sabırla. ‘Bu her zaman böyle olmuş burada.’

Ona doğru bir adım attım ve burnumu burnuna kadar yaklaştırdım. ‘Şimdi derhal bodrumdaki lahiti açmanızı istiyorum,’ dedim.

Korku içinde geri çekildi. ‘Ne diyorsunuz siz, böyle bir şey yapamayız.’

‘Gelin benimle... Alın...’ Seni bizi bir gün önce gezdiren genç keşişin eline tutuşturdum. ‘Lütfen kızımı biraz tutun.’ Seni elimden aldı, sandığım kadar çok şaşırmamıştı, seni kollarının arasında tuttu. Ağlamaya başladın. ‘Gelin,’ dedim başrahibe. Onu bodruma doğru sürükledim ve öteki keşişlere bizi izlememelerini işaret ettim. Merdivenlerden hızla indik. Keşiş Kiril’in iki mumu yanık bıraktığı o serin boşlukta, başrahibe döndüm. ‘Bu konuda hiç kimseye bir şey söylemeyin, ama o lahitin içini mutlaka görmem lazım.’ Sözümü iyice pekiştirmek için sustum. ‘Eğer bana yardımcı olmazsanız, bu manastıra bütün kanun kuvvetlerini bir anda doldururum.’

Bana baktı – bakışlarında korku mu, öfke mi, yoksa acıma mı gördüm bilmiyorum– ve hiç konuşmadan lahtin bir ucuna gitti. Birlikte lahitin üstündeki ağır kapağı içini görebilecek kadar kaydırık. Mumları kaldırdım. Lahitin içi boştu. Başrahibin gözleri faltaşı gibi açılmıştı, kapağı tekrar yerine itti. Birbirimize baktık. Bir başka durumda olsaydık, o aydınlık, temiz yüzü çok sevebilirdim. ‘Lütfen diğer keşişlere bu durumdan bahsetmeyin,’ dedi alçak sesle, sonra döndük ve bodrumdan yukarı çıktık.

Şimdi ne yapacağım diye düşünerek onu izledim. Seni bir an önce Les Bains’e götürmem gerektiğine karar verdim, ayrıca derhal polisi harekete geçirmeliydim. Belki Helen, bizden önce Paris’e dönmeye karar vermişti – neden, bunu bilmiyordum işte– ya da belki uçağa binmiş eve gidiyordu. Kulaklarımda, kalbimde ve boğazımda korkunç bir zonklama hissediyordum, kanım, ağzıma kadar yükselmişti.

Avluya adım attığımız anda, güneşin çeşmeyi aydınlattığını ve eski taşların üstünde kuşların yem aramaya ve ötmeye başladıklarını gördüm ve o an ne olduğunu anladım. Epey bir süre bunu düşünmemeye çalışmıştım. Bu yüzden, bir şeyler söyleyerek, önümden başrahibe doğru koşan keşişlere bakmadım bile. Sonra birden bu keşişlerin, manastırın dışını, meyve bahçesini, sebze bahçesini, kuru ağaç diplerini ve kayaların aralarını araştırmaya giden keşişler olduğunu fark ettim... bir tanesi, bir gün önce Helen’le beraber seni de aramıza alarak oturduğumuz kenardaki bankı işaret ediyordu. ‘Efendimiz,’ diye bağırdı bir tanesi, bana hitap edemiyordu bir türlü. ‘Efendimiz, kayaların üstünde kan var, bakın, aşağıda!’

O an söylenecek tek bir söz bile yoktu. Seni kucağıma sıkı sıkı

bastırarak, avlunun kenarına koştum, gül yaprağı kadar yumuşak yanağını, yanağımda hissediyordum. İlk gözyaşlarım gözpınarlarıma doldu, çok sıcak ve çok acı yaşlardı bunlar. Duvardan aşağı baktım. On beş metre aşağıda bir kayanın dibinde, kızıl bir leke vardı.. büyük bir leke değildi, ama sabah güneşinde iyice uzakta görünüyordu. Onun altında, koy görünüyordu, buğu yükseliyor, kartallar avlanıyordu, dağlar kendi özlerine dönüyorlardı.. Ana kapıya çıktım, dış duvarları aştım. O kadar dik bir yarı ki bu, eğer kucığımda sen olmasaydın bile, inmeme imkân yoktu. Aşağıya bakakaldım, korkunç bir kayıp duygusu, güzelim sabah havasını aşarak beni sardı. Sonra onu keder izledi... anlatılmaz bir ateş düştü içime.”

“LES BAINS ve manastırda üç hafta kaldım, yerel polisle ve Paris’ten çağrılan bir ekiple birlikte, kayalıkları ve ormanları karış karış aradık. Annemle babam, sana bakmak için Fransa’ya gelmişlerdi. Ben anneni ararken, onlar seni doyurdular, seninle oynadılar, arabana bindirip kasabada dolaştılar. Küçük ve ağır çalışan bürolarda formlar doldurdum, bir sürü telefon konuşmaları yaptım, kaybımın büyüklüğünü anlatacak doğru Fransızca kelimeleri bulmak için uğraştım durdum. Her Allah’ın günü, uçurumun üst kısmındaki ormanları taradım, zaman zaman yanımda soğuk yüzlü bir dedektif ve adamları oluyordu, zaman zaman da sadece gözyaşlarım eşlik ediyordu bana.

Başta, Helen’i sağ bulmaktan başka bir derdim yoktu. Her zamanki kuru gülümsemesiyle bana doğru gelişini görmek istiyordum. Zaman geçtikçe daha azına da razı olmaya başladım, kırık bedenini bir kayanın dibinde bulmayı umut ederek dolaşıp duruyordum. Cenazesini, eve –hatta zaman zaman Macaristan’a götürmeyi bile düşündüm ama Sovyet kontrolündeki Macaristan’a girmek artık imkânsızdı– götürmek istiyordum. Onun için bir şey yapmak istiyordum, onu gömmek mesela, o zaman bu korkunç arayış bitmiş olacak ve ben matemimle baş başa kalacaktım. Kendi kendime bile itiraf edemediğim bir başka şey daha vardı. Cesedini bir başka amaçla da bulmak istiyordum, ölümü eğer normal yollardan olmamışsa, aynen Rossi’ye yaptığımız gibi, tamamlamak zorunda olduğum acı bir görev vardı. Neden cesedini bulamıyordum? Zaman zaman, özellikle de sabahları, sadece uçurumdan düşmüş olduğunu, bizi asla bilerek ve isteyerek terk etmeyeceğini düşünüyordum. O zaman, onu hiçbir zaman bulamayacak olsam da, ormanın içinde masum ve doğal bir mezarda yatmakta olduğunu düşünerek rahatlıyordum. Ancak, öğleden sonra, onun son zamanlarda geçirdiği bunalımı ve garip ruh halini hatırlamadan edemiyordum.

Hayatımın sonuna dek yas tutacağımı biliyordum, ama cesedini bir türlü bulamamak, benim için büyük bir işkenceydi. Kasabanın doktoru bana yatıştırıcı haplar verdi, böylece geceleri biraz olsun uyuyabiliyor ve sabah arayışıma başlayacak gücü bulabiliyordum. Polis, başka işlerle meşgul olmak için ayrıldığında, yalnız başıma arıyordum. Zaman zaman, çalıların altında başka şeyler bulduğum oluyordu, taşlar, çatlamış bacalar, hatta bir keresinde insan yüzlü bir kabartma parçası bile buldum... acaba Helen'le birlikte mi düşmüştü. Çünkü manastır duvarlarında bu kabartmalardan birkaç tane vardı.

Sonunda annem ve babam bu aramanın sonsuza dek sürmeyeceğine beni ikna ettiler, seni alıp New York'a dönmeliydim, sonra istediğim zaman tekrar gelip burayı arayabilirdim. Avrupa'nın dört bir yanında polis Helen'i arıyordu. Eğer yaşıyorsa –bunu yatıştırıcı bir sesle söylediler– onu mutlaka bulacaklardı. Sonunda aramayı bıraktım, ama onların yüzünden değil, ormanın yüzünden bıraktım, uçurumların aşılmazlığından, üstümü başımı parça parça eden çalılarının ve dikenlerin sıklığından, ağaçların ürkünç uzunluğu ve büyüklüğünden ve durduğum her an çevremi saran sessizlik yüzünden bıraktım.

Oradan ayrılmadan önce, başrahipten, Helen için kendini attığı köşede bir kutsama töreni düzenlemesini rica ettim. Keşişlerini etrafına toplayarak, sürüyle tören eşyasını o tarafa yığarak bir ayine çevirdi durumu –benim için ne yaptığı çok da fark etmiyordu aslında– sözlerini yutan o korkunç boşluğa doğru dua etti. Annem ve babam yanımda duruyorlardı, annem sürekli gözlerini siliyordu, sen kollarımda kıpır kıpırdın. Seni sıkı sıkı tuttum. Son haftalarda kara saçlarının ne kadar yumuşacık olduğunu, tepinen bacaklarının ne kadar güçlü olduğunu unutup gitmiştim. Her şeyin ötesinde, sen yaşıyordun işte, çenemin altında nefes alıyor ve o küçücük elinle boynumu okşuyordun. Bir hıçkırık kurtuldu boğazımdan, ama sen saçımı yakaladın, kulağımı çektin. Sana sıkı sıkı sarıldım ve orada bir hayat kuracağıma and içtim, ne olursa olsun bir hayat.”

BARLEY ile, annemin kartlarının başında birbirimize bakıyorduk. Tıpkı babamın mektupları gibi onlar da bugünü anlamama yardımcı olacak bir şeyler anlatmıyorlardı. Beynimi yakan şey ise kartların üstündeki tarihlerdi. Kartları ölümünden sonra yazmıştı.

“Manastıra gitmiş,” dedim.

“Evet,” dedi Barley. Kartları topladım ve tuvalet masasının üstüne koydum.

“Haydi gidelim,” dedim. Çantama uzandım, gümüş bıçağı kınından çıkardım ve cebime koydum.

Barley uzandı ve yanağımı öptü. Bu beni şaşırtmıştı. “Haydi gidelim,” dedi.

Saint Matthieu’ya giden yol, hatırladığımdan daha uzun, daha tozlu ve akşamüstü olmasına rağmen daha sıcaktı. Les Bains’de taksi yoktu –en azından görünürde yoktu– bu yüzden yaya gitmek zorundaydık, kıvrım kıvrım köy yolundan ormanın eteğine gelene kadar hızla yürüdük. Zeytin, çam ve kocaman meşe ağaçlarından oluşan ormana girmek, tıpkı bir katedrale girmek gibiydi, orman loş ve serindi. Fazla bir şey konuşmuyorduk gerçi ama yine de sesimizi alçaltmıştık. Acıkmıştım, yaşadığım endişe yüzünden, şefin kahve getirmesini bekleyememiştim. Barley, başındaki pamuklu kepi çıkardı ve alnını sildi.

“Böyle bir yerden düştüyse, kurtulmasına imkân yok,” dedim, boğazıma düğümlenen hıçkırığı engelledikten sonra.

“Evet.”

“Babam hiç –en azından mektuplarında öyle diyor– birisinin onu itmiş olabileceğini düşünmemiş.”

“Doğru söylüyorsun,” dedi Barley, şapkasını tekrar takarken.

Bir süre konuşmadım. Belli belirsiz patikada –yol burada hâlâ patikaydı– sadece ayak seslerimiz duyuluyordu. Aklıma gelenleri

söylemek istemiyordum ama, dudaklarımdan dökülmelerine engel olamadım. “Profesör Rossi, intiharın insanı şey yapacağını... şey yapacağını söylemişti.”

“Evet, hatırlıyorum bunu,” dedi Barley. Keşke konuşmasaydım dedim içimden. Yol artık iyice dikleşmişti. “Belki arabayla biri geçer,” dedi.

Ama ortada araba falan yoktu, gittikçe hızlanarak yürüdük, bir süre sonra konuşamayacak kadar nefes nefese kalmıştık. Son dönemci döndüğümüzde birden karşıma çıkan manastır duvarları beni şaşırttı. O dönemci hatırlamıyordum, dağın zirvesindeki bu açıklığı da; akşam iyice çökmüştü artık. Ön kapının önündeki tozlu düzlüğü zar zor hatırladım, bugün kimse araba park etmemişti. Turistler neredeydi acaba? Derken uyarıyı okuyacak kadar yakınlaştık... tamirat, bir ay ziyarete kapalıyız. Yine de yavaşlamadık. “Gel,” dedi Barley. Elimi tuttu ve ben buna çok memnun oldum, çünkü elim titremeye başlamıştı.

Ön kapının çevresindeki duvarlara iskele kurulmuştu. Yolumuza portatif bir çimento mikseri çıktı. Manastırın tahta kapıları sıkı sıkı kapatılmıştı, ama üzerindeki demir halkayı dikkatle itince kilitli olmadığını keşfettik. İçeri böyle habersizce girmekten hoşlanmamıştım, ortada babamdan hiçbir iz olmaması canımı sıkıyordu. Belki de hâlâ Les Baines’de ya da başka bir yerdeydi. Acaba yıllar önce yaptığı gibi uçurumun dibini mi araştırıyordu, yüzlerce metre altımızda, onu göremeyeceğimiz bir yerde miydi? Hiç düşünmeden hemen manastıra geldiğimiz için pişmanlık duymaya başlamıştım. Ayrıca, gün batımına daha bir saat olmasına karşın, güneş batı Pirene’lerin tepelerinin ardından hızla kaybolmaya başlamıştı bile. Buraya gelirken geçtiğimiz orman karanlığa bürünmüştü ve günün son ışıkları manastırın duvarından çekilmekteydi.

İçeri, attığımız her adıma dikkat ederek girdik, avluya ve odalara doğru yürüdük. Kırmızı mermer çeşme, avlunun ortasında damlıyordu yine. O güzel burgulu kolonları hatırlamıştım, uzun koridorları, koridorun sonundaki gül bahçesini de. Altın ışık çekilmiş, yerini koyu amber renkli gölgelere bırakmıştı. Görünürde kimse yoktu. “Acaba Les Bains’e geri mi dönsek?” diye fısıldadım Barley’e.

Tam bana cevap vermek üzereydi ki, bir ses duyduk... koridorun öteki ucundaki kiliseden dua sesi geliyordu. Kilisenin kapıları kapa-

lıydı, ama içerde ayin yapıldığını rahatça duyabiliyorduk. “Hepsi burada,” dedi Barley, “belki baban da buradadır”

Bundan kuşkuluydum. “Eğer buradaysa, muhtemelen aşağı inmiştir...” durakladım ve avluya baktım. Buraya babamla gelişimin üstünden iki yıla yakın bir zaman geçmişti –aslında ikinci gelişim olduğunu daha yeni öğrenmiştim.– Bir an mahzenin girişinin nerede olduğunu hatırlayamadım. Birden kapıyı gördüm, sanki duvarda, ben farkında olmadan kendiliğinden açılmıştı birden. Kapının üstünde bulunan taştaki garip hayvan kabartmalarını hatırlamıştım. Grifonlar, aslanlar, ejderhalar ve kuşlar, ne olduğunu bilmediğim tuhaf hayvanlar, iyilik ve kötülüğün karışımı.

Barley ile birlikte kiliseye baktık, ama kapıları sıkı sıkı kapalıydı, avluyu geçerek mahzenin kapısından girdik. O donmuş canavarların bakışlarının altında bir an durduk, biz merdivenlerden indikçe kendi gölgemizden başka hiçbir şey görünmez hale gelmişti, kalbim sanki içimde iyice büzülmüştü. Sonra birden babamın aşağıda olabileceği geldi aklıma, belki başı korkunç derecede beladaydı. Barley hâlâ, koruyucu bir tavırla elimi tutuyordu. Onun, yine ailemin gariplikleri hakkında bir şey söyleyeceğini sandım, ama sessiz bir şekilde, beni her şeyden korumaya kararlı, arkamdan geliyordu. “İşimiz yok,” diye fısıldadı.

“Gidip kiliseden mum alamayız ki şimdi,” dedim gereksiz yere.

“Benim çakmağım var,” dedi Barley, cebinden çakmağını çıkardı. Sigara içtiğini bilmiyordum. Çakmağı yaktı, elini yukarı kaldırdı, biraz olsun aydınlanan merdivenlerden inmeye başladık.

Önce, ortalık karanlıktı, eski merdivenlerden yolumuzu el yordamıyla bularak iniyorduk, sonra mahzenin derinliklerinde titrek bir ışık olduğunu gördüm. Bu iki saniyede bir çaktığımız Barley’in çakmağı değildi... feci şekilde korktum. O titreyen ışık karanlıktan bile korkunç geldi bana. Barley, damarlarımdan kan çekilene kadar sıktı elimi. Merdiven dibe kadar kıvrılarak iniyordu, son dönemece geldiğimizde, babamın söylediği bir şeyi hatırladım. Burası ilk kilisenin nefiydi. Burada başrahibin büyük taştan lahiti vardı. Eski apsisin üstünde gölgeli bir haç duruyordu, önünüzde uzanan mahzen, Avrupa’nın ayakta kalmış en eski Roma tarzı yapısıydı.

Hatırladıklarımı kerteriz aldım, ancak, lahitin öteki tarafında, koyu gölgelerin arasından bir adam, elindeki lambayla doğruldu:

Bu babamdı. Lambanın oynak ışığında, yüzündeki müthiş öfke görölüyordu. Bizim onu gördüğümüz anda o da bizi gördü ve galiba küfür etti... “Ulu Tanrım!” Birbirimize baktık. “Senin burada ne işin var?” diye sordu alçak sesle. Bir bana bir de Barley’e bakıyordu, elindeki lambayı yüzümüze doğru tutmuştu. Barley’in elini bıraktım ve lahitin çevresinden babama doğru koştum, beni kollarına aldı. “Tanrım,” dedi. “Senin burada olmaman gerekiyor.”

“Oxford’daki kitapta yer alan bölümü okuduk,” diye fısıldadım. “Çok korktum, çünkü senin...” sözümü bitiremedim. Artık, onu bulmuştum, yaşıyordu ve kendisine benziyordu. Her tarafım titriyordu.

“Hemen buradan git,” dedi, sonra beni göğsüne bastırdı. “Hayır, artık çok geç... dışarıda yalnız olmanı istemiyorum. Güneşin batmasına birkaç dakika kaldı. Al,” lambayı bana uzattı... “tut şunu ve sen,” –bunu Barley’e söylemişti– “sen de bana yardım et.” Barley, öne doğru bir adım attı, dizlerinin titrediğini görebiliyordum ama buna rağmen babama, lahitin üstündeki taş plakayı kaydırması için yardım etti. O anda babamın, duvara dayalı duran uzun bir kazığı eline aldığını gördüm. Dehşet verici bir görüntüye çok uzun zamandır hazırlamıştı kendini ama şu anda gördüğü şeye hiç hazırlıklı değildi. Lambayı kaldırdım, hiç istemediğim halde kendimi almadan lahitin içine baktım, hepimiz boş lahite bakıyorduk, içinde tozdan başka bir şey yoktu. “Ah, Tanrım,” dedi babam. Bu ses tonunu daha önce hiç duymamıştım, katıksız bir umutsuzluk vardı bu tonda, onun bu boş lahite daha önce de bakmış olduğunu hatırladım. Birden tökezledi, elindeki kazığın çatırdadığını duydum. Birden o boş mezara doğru eğilip haykıra haykıra ağlayacağını, hatta saçını başını yolacağını sandım. Ama o büyük bir kederle kıpırdamadan duruyordu. “Tanrım,” dedi tekrar fısıltıyla. “En sonunda doğru zamanda doğru yerde olduğumu sanmıştım... düşünmüştüm ki...”

Sözünü bitiremedi, çünkü hiç ışık olmamasına rağmen, o eski merdivenlerde yeniden ayak sesleri duyulmuştu. Merdivenlerden, o ana kadar gördüğümüz hiçbir şeye benzemeyen bir şey iniyordu. O kadar garip bir varlıktı ki, boğazıma kadar yükselen çılgımlı şaşkınlıktan bir türlü çıkamıyordu. Elimdeki lamba ayaklarını ve bacaklarını, bir kolunu ve omzunu aydınlatıyordu, ancak gölgeler içindeki

yüzünü göremiyordum. Işığı biraz daha yükseğe kaldıramayacak kadar dehşet içindeydim. Babama iyice sokuldum, Barley de aynı şeyi yaptı. Böylece üçümüz de önümüzde duran lahiti iyi kötü siper almış olduk.

Garip şey biraz daha yaklaştı ve durdu. Yüzü hâlâ gölgedeydi. Onun bir erkek biçiminde olduğunu gördüm, ama bir insan gibi hareket etmiyordu. Ayaklarında, o güne kadar gördüğüm hiçbir çizmeye benzemeyen dar siyah çizmeler vardı, adım attığında taşların üstünde hafif ve dolgun bir ses çıkarıyorlardı. Çizmelerin üstüne bir pelerin iniyordu, güçlü bacaklarında koyu renk kadife bir pantolon vardı. Babam kadar uzun boylu değildi ama ağır pelerininin altından güçlü omuzları seçiliyordu. Pelerinin kukuletası vardı herhalde çünkü yüzü olduğu gibi gölgedeydi. İlk şaşkınlığım geçtikten sonra, ellerini gördüm, koyu renk giysilerinin üzerinde kemik kadar beyazdı elleri ve tek bir yüzük takmıştı.

O kadar gerçek ve bize o kadar yakındı ki, nefes alamadım. Aslında, birden eğer ona doğru yaklaşırsam tekrar nefes almaya başlayacağımı hissediyordum, ona daha da yaklaşmak isteği kıpırdanıyordu içimde. Yüzünde bir parıltı vardı –kırmızı gözlerinden mi? Dişlerinden mi? Yoksa gülümsemesinden mi bilemiyorum– ve sonra adeta fışkıran bir dille konuşmaya başladı. Fışkıran diyorum, çünkü hayatımda öyle bir ses duymamıştım hiç. Bir süre sonra, dilin anladığım kelimelere dönüştüğünü gördüm, içimden bir ses bu kelimeleri kulaklarımla değil, kanımla duyduğumu söylüyordu.

İyi akşamlar. Sizi tebrik ederim.

Bunu duyan babam, tekrar hayata dönmüştü sanki. Konuşacak gücü nasıl buldu bilmiyorum. ‘Nerede o?’ diye haykırdı. Sesi öfke ve korkuyla titriyordu.

Sen çok iyi bir araştırmacısın.

Neden bilmiyorum, ama bir anda bedenim, kendi iradesinin dışında hafifçe ona doğru çekildi. Babam aynı anda bana uzandı ve elimi çok sıkı yakaladı, elimdeki lambanın ışığı çevremizdeki duvarlarda korkunç gölgelerle dans etmeye baladı. O aydınlanma anında, Drakula’nın yüzünü gördüm, Pos düşük bıyıklar ve gerçek kemiğe benzeyen elmacık kemikleri.

En kararlıları sen oldum. Benimle gel, sana on bin yaşamın bilgisini vereceğim.

Onu nasıl anladığımı hâlâ bilemiyordum, ama babamı çağırmak-
ta olduğunu anladım. “Hayır!” diye haykırdım. O korkunç yaratık-
la konuşmuş olmak beni öylesine büyük bir dehşete düşürmüştü ki,
bir an bilincimin yitip gittiğini hissettim. Yüzü karanlıkta olmasına
rağmen, önümüzde duran varlığın gülümsediğini sezdim.

Ya sen gel, ya da bırak kızın gelsin.

“Ne?” diye sordu babam bana dönerek, işte o zaman onun Dra-
kula’nın söylediklerini anlamadığını, hatta Drakula’yı duymadığını
anladım. Babam benim çığlığıma cevap veriyordu.

Yaratık bir an konuşmadan durdu. Taşın üstünde garip çizmele-
rini kıpırdatıyordu. O eski giysilerin altındaki gövdesinde bir başka-
lık vardı. Sadece korkunç değildi, elinde iktidar bulunduranlara öz-
gü o kadim zarafeti taşıyordu.

*Senin yeteneklerine sahip bir araştırmacı için çok uzun zaman bekle-
dim.*

Sesi yumuşak ve sonsuz tehlikeliydi şimdi. O korkunç yaratıktan
bize doğru akan karanlıkta öylece durduk.

Benimle kendi iradenle gel.

Babam, ona doğru eğildi hafifçe, eli hâlâ sıkı sıkı kolumu tutu-
yordu. Anlamıyordu ama besbelli hissediyordu, o korkunç ağırlığı-
nı bir bacağından diğer bacağına veriyordu. Gövdesinin varlığı, ölü-
mün gerçek varlığı gibiydi, ama buna rağmen yaşıyor ve hareket edi-
yordu.

Beni bekletme. Eğer sen bana gelmezsen, ben sana gelirim.

Babam bu kez bütün gücünü toplamıştı. “Nerede o?” diye hay-
kırdı. “Helen nerede?”

Yaratık başını kaldırdı ve bir anda, dişlerinden, kemiklerinden
ve gözlerinden yansıyan öfkeli parıltıyı gördüm, Kukuletasının göl-
gesi yine yüzüne düşmüştü, o garip elleri ışığın kenarına kenetlendi.
Birden bir hayvan gibi çömeldiğini ve üzerimize sıçrayacağını his-
settim, ama o daha hareket etmeden, gölgeli merdivenlerden aşağı
inen ayak sesleri duyuldu ve havada bir hareket hissettik, çünkü gö-
remiyorduk. Elimdeki ışığı kaldırdım ve bana ait olmayan bir sesle
haykırdım, o anda Drakula’nın yüzünü gördüm —o yüzü asla unut-
mayacaktım— ve sonra, büyük bir hayretle, onun arkasında duran
bir başka şekil daha gördüm. Bu ikinci kişi merdivenlerden inmişti,
tıpkı onun gibi karanlık ve tamamlanmamış, ama daha hacimli bir

şekildi bu, yaşayan bir insandı. Adam hızlı hareket ediyordu, kaldırdığı elinde bir şey parladı. Ama Drakula onun varlığını hissetmişti, döndü elini kaldırdı ve adamı itti. Çok büyük bir gücü olmalıydı, çünkü o güçlü kuvvetli insan, birden mahzenin duvarına çarptı. Bir çarpma sesi, ardından da inleme duyduk. Drakula bir an dehşetle ne yapacağını düşündü, önce bize döndü, sonra da inleyen adama.

Birden merdivenlerden ikinci bir ayak sesi duyuldu... bu kez hafif ayak seslerine, bir el lambasının ışığı eşlik ediyordu. Drakula hâzırılıksız yakalanmıştı... karanlığa doğru döndü, ama çok geç kalmıştı. Biri ışığı hızla hareket ettirdi, bir silah doğrulttu ve tek bir el ateş etti.

Drakula hareket etmedi, lahite ve bize doğru sarsılarak bir adım atmak istedi ama düşmeye başladı. Önce arkaya doğru sendeledi, solgun yüzü bir an hareketsiz kaldı, sonra öne sendeledi, bir kez daha sarsıldı, sarsıldı, sonra taşa düşerken çıkardığı sesi duyduk, sanki bir kemiğin kırılmasına benzer bir ses. Bir süre kıvrandı, sonra hareketsiz kaldı. Ardından gövdesi toza dönüştü, giysileri bile bir anda çürümeye başladı.

Babam elimi bıraktı, ve yerdeki yığının yanından geçerek lambanın ışığına doğru koştu. “Helen,” diye seslendi, ya da hıçkırdı, ya da fısıldadı.

Ama aynı anda Barley de babamın lambasını kaparak, öne doğru atılmıştı. Büyük yassı taşların üstünde iri bir adam yatıyor ve hançeri yanında duruyordu. “Ah Elsie,” dedi kırık bir sesle. Başından koyu renkli bir kan aktı ve biz onu dehşet içinde kımıldamadan izlerken, bir anda gözleri hareketsizleşti.

Barley yanına doğru koştu. Aynı anda hem derin bir acı hem de şaşkınlıkla boğuşuyordu. “Üstad James?”

LE BAINS'DEKİ otelin yüksek tavanlı bir salonu ve şöminesi vardı, şef ateşi yakmış ve salonun kapılarını kapatarak, diğer müşterilerin girmesine izin vermemişti. “Manastıra yaptığınız yürüyüş sizi yormuştur,” dedi sadece. Babamın önüne bir şişe konyak bıraktı ve masaya beş kadeh koydu –beş bardak istemiştım, sanki kaybettığımız dostumuz da bizimle birlikte içecek gibi– ama babamla aralarındaki bakışmadan, epeyce şey paylaşmış olduklarını anladım.

Şef bütün akşam boyunca telefonun başındaydı, otele gelip bizi sorguya çeken ve bizi şefin gözetimine emanet eden polisle bütün sorunları bir anda halletmişti. Acaba dedim, morg ve cenaze evi de buldu mu? Resmi yetkililerin hepsi gitmişti artık. Ben Helen’le birlikte, kumaş kaplı rahat bir kanepeye oturmuştım, Helen bir iki dakikada bir saçlarımı okşuyor, ben de Üstad James’in tombul bedeninin ve nazik gözlerinin bir çarşafıla örtülü olduğunu düşünmemeye çalışıyordum. Babam, ateşin yanında geniş bir koltuğa oturmuş ve Helen’le bana bakıyordu. Barley, uzun bacaklarını bir pufa uzatmıştı... çaballıyor diye düşündüm, babam önce kendine, sonra da hepimize birer kadeh doldurana kadar konyağa bakmamaya çaballıyor. Gözleri ağlamaktan kıpkırmızı olmuştu, ama rahat bırakılmak istiyor gibiydi. Ona baktığım anda, benim gözlerim de bir anda elimde olmadan yaşlarla doldu.

Babam Barley’e baktı, bir an onun da ağlayacağını düşündüm. “Çok cesur davrandı,” dedi yavaşça. “Biliyorsun, Helen, onun sayesinde ona isabet ettirebildi. Eğer o canavarın dikkati dağılmasaydı, kalbinden vurmasına imkân yoktu. Bence James, ölmeden önce yaptığı şeyin farkına varmıştı. Hayatta en çok sevdiği insanın intikamını aldı... başkalarının da.” Barley başını salladı, hâlâ konuşamıyordu. Bir süre sessizlik oldu.

“Ortalık yatıştığında sana her şeyi anlatacağıma söz vermiştim,” dedi Helen, kadehini sehpa koyarken.

“Sizi yalnız bırakmamı istemediğinize emin misiniz?” dedi Barley çekingen bir sesle.

Helen güldü. Gülüşündeki melodik ton beni şaşırtmıştı, konuşma sesinden çok farklıydı. Gülüşü, üzüntü ile dolu odada hiç de tuhaf kaçmamıştı. “Hayır, hayır hayatım,” dedi Barley’e. “Biz sensiz yapamayız.” Aksanını sevmiştim, o sert ama tatlı İngilizceyi, hatırlamadığım kadar eskilerden biliyordum. Siyah giysili, uzun boylu, ince bir kadındı, elbiselerinin modası geçmişti, siyah saçları kırışmaya başlamıştı artık. Yüzü çok çarpıcıydı... yıpranmış, derin çizgilerle dolu bir yüz, gözleri gençlik dolu. Başımı ona her çevirişimde, görünüşü beni şaşırtıyordu... Sadece yanımızda olduğu için, gerçek olduğu için değil tabii. Benim hayalimde canlandırdığım Helen, hep gençti. Onu hayalimde canlandırırken, geçen yılları hiç hesaba katmamıştım.

“Anlatmam epey uzun sürecektir,” dedi yumuşak bir sesle. “Ama şimdi bir iki bir şey söyleyebilirim hiç olmazsa. Öncelikle, çok özür dilerim. Sana çok büyük bir acı verdim Paul, biliyorum.” Ateşin yanında oturan babama baktı. Barley ürperdi, utanmıştı, ama Helen Barley’i bir el hareketiyle susturdu. “Ama kendime daha büyük bir acı verdim. İkincisi, sana bunu yalnızken de söyleyebilirdim ama, şimdi kızımız –gülümseyişi tatlıydı, gözleri yaşlarla doldu– ve dostlarımız benim tanıgım olsunlar. Yaşıyorum, yaşayan ölü değilim. Bana asla üçüncü kez ulaşamadı.”

Babama bakmak istedim, ama başımı çevirmeye cesaret edemedim. Bu onun için çok özel bir andı çünkü. Yine de yüksek sesle içini çektiğini duydum.

Helen durdu, derin bir nefes aldı. “Paul, Saint Matthieu’ye gittiğimizde, geleneklerini öğrendiğimde –ölümden kalkan başrahibi ve onun başında duran Keşiş Kiril’i– içim umutsuzlukla doldu önce, sonra korkunç bir merak duydum. Orayı görmek istememin, oraya duyduğum hasretin bir tesadüf olmadığını anladım. Biz Fransa’ya gitmeden önce, New York’ta araştırma yaparken –sana söylememiştim bunu Paul– Drakula’nın ikinci sığınağını bulmayı ve babamın intikamını almayı umuyordum. Ama Saint Matthieu ile ilgili hiçbir şey görmemişim. Oraya duyduğum hasret, senin rehber kitapçığını okuduktan sonra başladı. Bu sadece hasret duygusuydu, akademik bir merakla ilgisi yoktu.”

Bize baktı, güzel profili gölgelenmişti. “New York’ta araştırma-ya yeniden başladım, çünkü babamın ölümüne neden olduğumu düşünüyordum –onu yenmek için duyduğum arzu, anneme ihanetini ortaya çıkartmak isteği– ve bu düşünceyi kaldıramıyordum. Sonra, bunun kanımdaki kötülükten kaynaklandığını hissetmeye başladım –Drakula’nın kanı– bunu yapmama o kan neden olmuştu, bu kanı bebeğime de geçirdiğimi fark ettim, o yaşayan ölünün bana dokunduğu yerdeki yara iyileşmiş olsa bile böyleydi bu.

Sen uyuduktan sonra Paul, avluya çıktım. Silahım yanımdaydı, mahzene inip lahiti açmaya çalışacaktım, ama bunu tek başıma yapamayacağıma karar verdim. Seni uyandırmayı ve bana yardım etmen için yalvarmayı düşünürken, avludaki banka oturdum ve uçurumdan aşağı baktım. Orada yalnız başıma oturmamam gerektiğini biliyordum ama bir şeyler çekmişti beni. Çok güzel bir mehtap vardı, dağlardan sis yükseliyordu.”

Helen’in gözleri faltaşı gibi açılmıştı, “Orada öyle otururken, birden ensemde bir karıncalanma hissettim. Sanki biri arkamda duruyordu. Hızla arkamı döndüm, avlunun öteki yanında, mehtabın ışığının ulaşmadığı bir noktada koyu renkli bir şekil duruyordu. Yüzü karanlıktaydı, o yanan gözlerin benim üzerimde olduğunu görmesem bile hissediyordum. Kanatlarını açıp bana doğru uçuşması an meselesiydi ve ben orada tek başımaydım. Sonra birden sesler duydum, kafamın içinde ızdırap dolu sesler uçuşuyordu. Bana Drakula’yı asla yenemeyeceğimi, son sözü daima onun söylediğini, benim söylemeyeceğimi fısıldıyordu. Bana hâlâ kendimdeyken uçurumdan atlamamı söyledi ses. Sanki rüyadaymış gibi yerimden kalktım ve atladım.”

Helen oturduğu yerde iyice dikleşmişti şimdi, babam elini yüzüne kapattı. “Özgür olmak istedim, Lucifer gibi, bir melek gibi, ama o kayaları görmemişim. Uçacağıma kayaların üstüne düştüm, başımı ve ellerimi yaraladım, ama kayaların arasında çimlerden oluşmuş yastık gibi bir boşluk vardı, bu yüzden ölmedim ve kemiklerim kırılmadı. Epeyce zaman geçtikten sonra, gecenin soğuğuyla uyan- dım, yüzümde ve boynumda kan vardı ve ayın karşımdaki boşluk- tan yükseldiğini gördüm. Tanrım, ya bayılacağıma yuvarlansaydım, dedim...” Durakladı. “Ne kadar uğraşırsam uğraşayım, bunu sana açıklayamayacağımı biliyordum, deliliğin eşğine gelmiş olmaktan

dolayı büyük bir utanç duyuyordum. Böyle bir şey yaptıktan sonra, artık sana da kızımıza da layık olmadığımı düşündüm. Kendimi toparlayınca, ayağa kalktım ve çok kan kaybetmediğimi fark ettim. Her tarafım yara içindeydi ama, hiçbir yerim kırılmamıştı. Ayrıca onun bana saldırmamış olduğunu da fark ettim... herhalde yerimden kalkıp atladığımda beni kaybetmişti. Çok halsizdim, yürümek benim için çok zordu ama, manastır duvarına kadar tırmanmayı başardım ve oradan da karanlık yoldan yürüdüm gittim.”

Bir an babamın tekrar ağlayacağını sandım, ama hiç sesini çıkartmadı, gözlerini bir an bile Helen’in üstünden çekmiyordu.

“Tek başıma gidiyordum işte. Bunu yapmak çok zordu. Çantamı yanıma almıştım... alışkanlıkla herhalde, ya da tabancamı ve gümüş kurşunlarımı hep içine koyduğum için. Çantamın kolumda olduğunu görünce neredeyse gülüyordum. İçinde para vardı, hem de bir sürü para, çok dikkatli harcadım. Annem de bütün parasını yanında taşırdı. Galiba onun köyündeki köylüler hep böyle yaparlarmış. Bankalara asla güvenmezdi. Daha sonra, param bittiğinde, New York’taki hesaptan İsviçre bankalarından birine havale yaptım. Sonra mümkün olduğu kadar çabuk İsviçre’yi terk ettim, çünkü beni böyle bulabilirdin Paul... Ah affet beni!” Birden yüksek sesle ağlamaya başladı, parmaklarımı tutan elini iyice sıkmıştı. Babamdan para için değil, kayboluşu için özür dilediğini anlamıştım.

Babam ellerini birleştirdi. “O parayı çekişin beni birkaç ay çok umutlandırmıştı, en azından kafamda bir soru işareti belirmişti, ama banka parayı kimin çektiğini bulamadı. Parayı geri aldım.” Seni alamadım diyebilirdi, ama demedi. Yüzü parlıyordu, bitkin ama memnundu.

Helen gözlerini indirdi. “Her neyse, birkaç gün Les Bains’de kaldım, yaralarım iyileşene kadar, kendimi gözlerden gizledim. Parmaklarını boğazına götürdü, çoktan dikkatimi çekmiş olan küçük beyaz yara izini tekrar gördüm. “Drakula’nın beni asla unutmayacağını çok iyi biliyordum, tekrar peşime düşebilirdi. Ceplerimi sarmısakla doldurdum, aklımı iyice başıma topladım. Silahım, hançerim ve haçım sürekli yanımdaydı. Her gittiğim yerde köy kiliselerine girip papazın beni kutsamasını istedim. Zaman zaman kapıdan içeri girdiğim anda yaram zonklamaya başlıyordu. Boğazımı her zaman kapalı tuttum. Sonunda saçlarımı kestirdim ve boyattım, giysilerimi

değiştirdim ve koyu renkli gözlükler taktım. Uzun bir süre büyük şehirlerden uzak durdum, sonra azar azar, araştırmam için uzun zamandır gitmek istediğim arşivlere gitmeye başlarım.

İzini bulmuştım. Her yerde buluyordum onu. Roma'da 1620'lerde, Floransa'da Medici'lerin döneminde, Madrid'de, devrim sırasında Paris'te. Bazen garip bir veba kaydı olarak çıkıyordu karşıma, bazen de büyük bir mezarlıkta başlayan vampirizmle... Pere Lachaise'de örneğın. Katipleri, kütüphanecileri, arşıvcileri ve tarihçileri seviyordu daha çok... elinden kitap geçen kim varsa ilgi alanındaydı. Hareketlerinden yeni mezarının yerini anlamaya çalıştım, biz Sveti Georgi'yi bulduktan sonra nereye gitmiş olabilir? Ama ne yazık ki bunu keşfedemedim. Hep onu bulacağımı, öldüreceğimi ve sonra sana gelip onu yok ettiğimi ve artık dünyanın emniyetli bir hale geldiğini söyleyeceğimi hayal ettim. Bunu sana borçluydum. Sürekli, ben onu bulmadan onun beni bulacağı korkusu ile yaşıdım. Ve gittiğim her yerde seni özledim... ah o kadar yalnızdım ki.

Tekrar elimi eline aldı ve sanki bir falcı gibi okşadı, birden içimde, kendime rağmen bir öfke hissettim... onca yılı onsuz geçirmiştim. "Sonunda, her ne kadar ikinize de layık olmadığımı düşünsem de, sizi görmek istedim. Senin çalıştığın kurumu gazetelerde okumuştım Paul, Amsterdam'da olduğunuzu biliyordum. Sizi bulmak hiç zor olmadı, ofisine yakın bir kahvede oturmak, ya da seni bir iki yolculuğunda takip etmek... çok dikkatli olarak ama, çok çok dikkatli olarak. Seninle yüz yüze gelmemek için çok çabaladım, senin beni göreceğinden hep korktum. Geldim ve gittim. Eğer araştırmam ilerlemişse, kendime Amsterdam'a gitmek ve seni izlemek için izin veriyordum. Sonra bir gün... İtalya'da, Monteperduto'da... onu meydanda gördüm. Seni takip ediyordu... seni izliyordu. İşte o an yine zaman zaman gün ışığına çıkabilecek kadar güçlenmiş olduğunu anladım. Tehlikedeydin, ama eğer sana gelir seni uyarırsam, tehlikeyi daha da yaklaştırmış olacağımı hissettim. Ayrıca, beni arıyor olabilir, seni değıl, ya da beni sana doğru yönlendirmek istiyor olabilir. Büyük bir ızdıraptı bu. Yeniden araştırmaya başlamış olduğunu anladım... onun yine ilgisini çekmiş olmalıydın Paul... dikkatini çekmiş olmalıydın. Ne yapacağıma karar veremedim.

"Bendim o... benim hatamdı," diye mırıldandım, çıplak, kırışık elini sıkarak. "Kitabı buldum."

Bana bir süre baktı. Başını bir yana yatırmıştı. “Sen bir tarihçisin,” dedi bir süre sonra. Sonra içini çekti. “Birkaç yıl, kartpostallar yazdım sana, kızıma... göndermedim elbette. Sonra bir gün, ikinizle uzaktan da olsa iletişim kurabileceğimi düşündüm, kimsenin beni görmesine mahal vermeden, sana yaşadığımı haber vermek istiyordum. Kartpostalları bir paket yaptım ve Amsterdam’daki evinize Paul’un adına gönderdim.”

Bu kez gözlerimi hayret ve öfkeyle babama çevirdim. “Evet,” dedi bana üzüntüyle. “Onları sana gösteremeyeceğimi hissettim, anne-ni bulmadan sana o kartları vererek üzülmene neden olmak istemedim. Bunun benim için nasıl bir dönem olduğunu düşünebilirsin.” Düşünebiliyordum. Birden Atina’daki bitkin hali, masasının başında yarı ölüymüş gibi otururken gördüğüm gece geldi aklıma. Bize gülümsedi, ve birden her zaman gülümsemeyebileceğini hatırladım.

“Ah!” Helen de gülümsedi. Ağzının kenarında derin çizgiler vardı, gözlerinin kenarları da kırışmıştı.

“Sonra seni aramaya başladım... onu da.” Gülüşü dondu.

Helen babama bakıyordu. “Sonra araştırmayı bir kenara bırakıp onun peşinden sizi izlemem gerektiğini anladım. Sizi zaman zaman gördüm, senin yine araştırmaya başladığını da gördüm... seni kütüphanelerde izliyordum Paul, ya da kütüphanelerden çıkarken görüyordum, sana bütün öğrendiklerimi anlatmayı ne kadar istiyordum bilsen. Sonra Oxford’a gittim. Ben araştırmam için hiç Oxford’a gitmemiştim, oysa ortaçağ döneminde orada da vampirlikle ilgili bir patlama yaşandığını biliyordum. Ve Oxford’da bir kitabı açık bırakıp kütüphaneden çıktın.”

“Oysa beni gördüğünde kitabı kapatmıştı,” diye söze girdim.

“Beni de,” dedi Barley o ışıklı gülüşüyle. İlk kez konuşuyordu, onun tekrar neşeli görünmesi içimi rahatlatmıştı.

“Ama ilk kez baktığında, kapatmayı unuttu.” Helen, bize göz kırptı.

“Haklısın,” dedi babam. “Doğrusunu istersen unuttum.”

Helen, o tatlı gülüşüyle babama döndü. “Biliyor musun o kitabı daha önce hiç görmemiştim. *Vampires du Moyen Age* miydi?”

“Bir klasiktir,” dedi babam, “ama çok nadide bir kaynaktır.”

“Galiba Üstad James de o kitaba baktı,” dedi Barley yavaşça.

“Biliyor musunuz, araştırmanız sırasında sizinle karşılaşmamız-

dan hemen sonra gördüm onu efendim.” Babam şaşırmış görünüyordu. “Evet,” dedi Barley, “pardösümü, kütüphanenin giriş katında bırakmışım, bir saat kadar sonra almaya gittim. Üstad James’i balkondaki o girintiden çıkarken gördüm. Yüzü feci halde kaygılıydı, şaşkın ve endişeliydi. Onu aramaya karar verdiğim zaman bu hali yine aklıma geldi.”

“Üstad James’i mi aradın?” Şaşırmıştım, ama kızmaktan kendimi alamadım. “Ne zaman? Hem neden yaptın bunu?”

“Onu Paris’ten aradım, çünkü bir şey hatırlamıştım,” dedi Barley sadece, bacaklarını uzattı. Annem ve babamın önünde, boğazını sıkamak istedim bir an. Bana baktı. “Hatırlarsan trende sana, aklıma bir şeyin takıldığını söylemiştim, Üstad James’le ilgili bir şey, hani hatırlayamamıştım bir türlü. Paris’e indiğimizde hatırladım ama. Bir keresinde masasının üstüne bazı kâğıtları koyarken, bir mektup görmüştüm... bir zarf aslında, üstündeki pulu çok beğenmiştim, bu yüzden biraz daha yakından bakmıştım.

Zarf Türkiye’den gelmişti ve çok eskiydi –tabii sadece pul için bu kadar yakından baktım– üstündeki damga yirmi yıl öncesine aitti ve Profesör Bora diye birinin mührü vardı, kendi kendime belki bir gün benim de böyle büyük bir masam olur, dünyanın dört bir yanından mektuplar alırım diye düşünmüştüm. Bora adı, o zaman bile bana çok egzotik gelmişti. Tabii ki zarfı açıp mektubu okumadım,” dedi Barley aceleyle. “Böyle bir şey yapmam.”

“Tabii ki yapmazsın,” dedi babam yumuşak bir sesle. Gözleri sevgiyle parlıyordu.

“Her neyse, Paris’te trenden indiğimiz sırada, platformda yaşlı bir adam gördüm. Bir Müslümandı sanırım, başında uzun püsküllü koyu renk bir fes vardı, tıpkı bir Osmanlı paşası gibi uzun bir cüppe giymişti, birden aklıma o mektup geldi. Sonra yine babanın öyküsünü hatırladım... hani o Türk profesörün adını.” –Bana ciddi bir ifadeyle baktı– “sonra hemen telefona koştum. Üstad James’in hâlâ bir şekilde av peşinde olduğunu anladım.”

“Ben neredeydim peki?” diye sordum kıskançlıkla.

“Tuvalette herhalde. Kızlar sürekli tuvalete gider.” Bunu söyledikten sonra beni öperdi herhalde ama tabii ki herkesin ortasında değil. “Üstad James önce beni bir güzel azarladı ama olanları anlattığım zaman, bütün kalbiyle daima yanımda olacağını söyledi.” Bar-

ley'in kırmızı dudakları titredi. "Bunun ne demek olduğunu sormaya cesaret edememiştım o zaman, ama şimdi biliyorum."

"Evet, hepimiz biliyoruz," dedi babam üzüntüyle. "Herhalde o eski kitaba bakarak o da hesap yaptı ve Drakula'nın Saint Matthieu'ya son gelişinden bu yana on altı yıl geçtiğini gördü ve nereye gittiğini anladı. Sanırım, kütüphanede o kitabı okurken beni kontrol etmişti herhalde. Çünkü Oxford'dayken birkaç kere hem beden sağlığım hem de ruh sağlığım için endişelendiğini, ona olup bitenleri anlatmamı ısrarla istemişti. Çok tehlikeli olduğunu bildiğim için onu da kendimle birlikte sürüklemek istememiştım."

Helen başını salladı. "Evet. Herhalde ben ondan hemen önce gitmişim kütüphaneye. Kitabı açık buldum ve ben de hesap yaptım. Sonra birinin merdivenlerden çıktığını duydum ve ters taraftan kaçtım. Senin Saint Matthieu'ye gitmekte olduğunu anladım Paul. Beni ve o korkunç yarattığı arıyordun. Elimden geldiği kadar çabuk yolculuk etmeye çalıştım, ama senin hangi trene bindiğini bilmiyordum, ve tabii ki kızımızın da seni takip etmeye kalkışacağını hiç düşünmemiştim."

"Seni gördüm," dedim birden heyecanla. Bana baktı, bir an öyle kaldık. Konuşacak çok zamanımız olacaktı. Çok yorgun olduğunu görüyordum, hepimiz kemiklerimize kadar yorgunduk zaten, ama o gece daha birbirimize ne kadar büyük bir zafer kazandığımızı söylemeye başlamamıştık. Dünya, bir arada olduğumuz için mi daha güvenliydi artık, yoksa o en sonunda yok olduğu için mi? Geleceğe, daha önce hiç bakmadığım bir şekilde bakıyordum artık. Helen bizimle birlikte yaşayacak ve yemek odasındaki şamdanda yanan mumları üfleyecekti. Liseden mezuniyet törenime gelecek, üniversitedeki ilk günümde yanımda olacak ve eğer evlenirsem, gelinliğini giymeme yardım edecekti. Yemekten sonra, bize yüksek sesle kitap okuyacak, yeniden ders verecek, bana ayakkabılar ve bluzlar alacak ve elini belime dolayarak benimle birlikte yürüyecekti.

O zaman, zaman zaman bizden uzaklara sürükleneceğini, bazen saatlerce hiç konuşmayıp boynundaki yarayı tutarak öylece oturacağını ya da korkunç bir hastalığın dokuz yıl sonra onu bizden alacağını bilemezdim daha... ama çok daha önce, geri gelmiş olmasına alışmıştık, buna hiçbir zaman alışamayabilirdik de, onun varlığını bunca ertelemiş olmasını hiçbir zaman unutmayabilirdik . O sıralar,

bize vereceği en büyük armağanın, başka türlü de olabileceği halde, mezarında huzur içinde yatmak olduğunu ve bu huzurun bizim hem kalp kırıcı ama aynı zamanda da sağaltıcı bir şey olacağını öngöremiyordum. Babamın, Helen'in cenazesinden bir gün sonra ortadan kaybolacağını, ve salondaki büfede duran küçük hançeri de yanına alacağını ve benim bu konuda ona asla ve asla tek bir soru dahi sormayacağını bilmiyordum.

Ama o gece, Le Bains'deki şöminenin başında onunla birlikte geçireceğimiz yıllar, sonsuz bir kutsama ile uzanıyordu önümüzde. Ve bu kutlu süreç, birkaç dakika sonra babamın ayağa kalkıp beni öpmesi, Barley'in elini hararetle sıkması ve Helen'i divandan kaldırması ile başlayacaktı. "Gel," dedi, Helen ona doğru eğildi, öyküsü bitmişti artık, yüzü yorgun ama neşeliydi. Babam Helen'in ellerini ellerinin içine aldı. "Haydi yatağa gel artık," dedi.

San Söz (Epilog)

BİRKAÇ YIL önce, Philadelphia'da ortaçağ tarihçilerini bir araya getiren uluslararası bir konferansta tuhaf bir fırsat çıktı önüme. Daha önce hiç Philadelphia'ya gitmemiştim. İki toplantı arasında, fırsat buldukça gezdiğim bu kent, feodal ve manastır hayatına özgü geçmişiyle bugünkü canlı metropol hali arasındaki zıtlıktan dolayı çok ilgimi çekiyordu. Aydınlanma, cumhuriyet ve devrim fikirleri bu şehirde filizlenmişti. Şehir, otelin on dördüncü katındaki odamın penceresinden, modern gökdelenlerin arasında sokaklar boyunca uzanan on yedinci on sekizinci yüzyıldan kalma evleriyle, tuhaf bir karışım olarak uzanıyordu.

Aradaki boş zamanlarda, Bizans sanatına dair bitmek tükenmek bilmez tartışmalardan kaçıp, o muhteşem sanat müzesindeki eserleri görmeye gidiyordum. Bu müzeden, adını yıllar önce babamdan duyduğum küçük kütüphanenin broşürünü aldım. Bu kütüphanede benim de bilmem gereken bir külliyyat vardı. Burası, Drakula araştırmacıları için –ki bunların sayıları, babamın ilk araştırmalarından bu yana ciddi bir şekilde azalmıştı– Avrupa'daki birçok arşiv gibi çok önemli bir yerdi. Bu müzede, Bram Stoker'ın *Drakula*'yı yazarken, British Museum kütüphanesinden kendi elyazısıyla derlediği notları duruyordu, ayrıca ortaçağdan kalma çok önemli bir kitapçık vardı. Bu fırsatı kullanmamazlık edemedim. Babam bu külliyyatı görmeyi hep çok istemişti. Onun anısına, bir iki saatimi geçirebilirdim burada. Babam, Saraybosna'da bir mayına basıp öleli on yıl olmuştu. Avrupa'nın yaşadığı en korkunç yangınlardan birini söndürmek için çalışmaya gidenler arasında o da vardı. Yaklaşık bir hafta kadar durumu öğrenemedim. Haber bana ulaştıktan sonra, tam bir yıl serser bir sessizlikte yaşadım. Onu hâlâ her gün, hatta bazen her saat özlüyorum.

İşte kendimi, on dokuzuncu yüzyıldan kalma kahverengi taştan binanın küçük ve havalandırılmalı odasında böyle buldum. Elimde

tuttuğum belgeler, sadece uzak bir geçmişin değil, aynı zamanda babamın araştırmalarının kokusunu da taşıyordu. Pencereleden, birkaç ağaç ve diğer kahverengi taş binalar görünüyordu. Eski yüzlerine modern eklemeler yapılmıştı yer yer. O küçük kütüphanede o sabah, bir araştırmacı daha vardı. İtalyan araştırmacının önünde birinin elyazısıyla yazdığı günlükleri duruyordu –kimin olduğuna bakmamaya çalıştım– sonra cep telefonuna bir şeyler fısıldadı ve okumaya başladı. Masanın üstüne defterimi çıkarıp, havalandırmadan korunmak için yanıma aldığım ince süveterimi sırtıma alınca, kütüphaneci bana önce Stoker’ın notlarını sonra da kurdeleyle bağlanmış küçük karton bir kutu getirdi.

Stoker’ın notları gayet keyifliydi, kaotik not alışla ilgili araştırma yapılırsa, müthiş bir kaynak oluşturunurdu. Bazıları elyazısıyla tutulmuş, bazıları da pelür kâğıda daktilo ile yazılmıştı. Notların arasında tuhaf olaylara ilişkin gazete kupürleri ve Stoker’ın takviminden koparılmış yapraklar vardı. Babam kimbilir bundan ne kadar keyif alırdı diye düşündüm. Stoker’ın masumiyetine gülümseyerek bakardı mutlaka. Yarım saat sonra notları bir kenara kaldırdım ve kutuyu açtım. İçinden ince bir cilt çıktı, on dokuzuncu yüzyıldan kalma düzgün bir kapla kaplanmıştı– lekesiz, on beşinci yüzyıldan kalma parşömen– kırk sayfalık bir kitap. Ortaçağdan kalma bir hazine, taşınabilir bir mucizeydi. İlk sayfada, bir tahta baskı vardı. Çok uzun zaman önce tanıdığım bir yüz, faltaşı gibi açık kocaman gözler, delici bakışlarla bana bakıyordu, kare şeklinde çenesinin üstüne sık bıyıklar iniyordu, uzun burnu ince ve zalimdi, şehvetli dudakları gözümün önündeydi.

Kitap, 1491 yılında Nürnberg’de basılmıştı ve Dracole Wa-ida’nın suçlarını, zalimliğini, kana susamışlığını anlatıyordu. İlk satırlar, ortaçağ Almancası ile yazılmış olduğu halde, benim için son derece tanıdık olduğu için okuyabildim. “Yüce Tanrımızın 1456 yılında, Drakula, çok feci ve karışık işler yaptı.” Kütüphanede kitabın çevirisini bulunuyordu, oturdum ve ürpererek Drakula’nın işlediği insanlık suçlarının bazılarını okudum. İnsanları canlı canlı kızartmıştı, derilerini yüzmüş, boyunlarına kadar toprağa gömmüştü, annelerinin sütünden kesilmemiş bebekleri kazığa geçirtmişti. Babam buna benzer birçok kitap incelemişti elbette ama şaşırtıcı tazeliği, parşömenin çitır çitır oluşu ve mükemmel durumda olması nede-

niyle buna özel bir değer verirdi mutlaka. Aradan geçen beş asıra rağmen kitap hâlâ yeni basılmış gibi görünüyordu. Bir süre sonra memnuniyetle kitabı kutusuna kaldırdım, kurdelesini bağladım ve bu nesneyi neden gözlerimle görmek istediğimi merak ettim. Kitabı kutusuna kapatana kadar o küstah yüz bana bakıp durdu.

Sonra eşyalarımı topladım, hac görevimi tamamlamış hissediyordum kendimi, nazik kütüphaneciye teşekkür ettim. Ziyaretim onun memnun etmiş gibiydi, bu kitapçık müzedeki bütün eserler arasında en sevdiği parça idi. Onun üzerine bir makale yazmıştı zaten. Birbirimize nazik sözler söyledik ve el sıkışarak ayrıldık, ben de girişteki hediyelik eşya dükkânının yolunu tuttum. Sonra da kendimi sıcak sokağa attım. Sokak, egzoz dumanı ve yemek kokuyordu. İçerideki tertemiz hava, o koca meşe kapının ardında kalmıştı artık. Ancak kapının birden açıldığını ve kütüphanecinin bana doğru koşarak geldiğini görünce şaşırdım. “Bunları unutmuşsunuz galiba,” dedi. “Sizi yakalayabildiğime sevindim.” Elindekini bana uzatırken, birinin cüzdanını, anahtarını, bileziğini bulmuş ve geri veren bir insanın kendine güvenli gülümsemesi ile bakıyordu.

Bana uzattığı defterle kitabı teşekkür ederek aldım, yine de şaşırmıştım, kütüphaneciye döndüm ama, geldiği kadar hızlı bir şekilde meşe kapının arkasında kaybolmuştu. Defter benimdi, elbette, ancak, defteri kütüphaneden çıkmadan önce çantamın içine güvenle yerleştirmiş olduğuma emindim. Kitap ise... ilk anda ne düşündüğümü nasıl anlatacağımı bilemiyorum şimdi, kapağı eski kırmızı kadifeydi, çok çok eski bir kadife ama, bana hem yabancı hem de çok tanıdık geliyordu. İçindeki parşömen, az önce kütüphanede baktığım kitabın içindeki kadar yeni değildi... sayfalarının boş olmasına rağmen, içinden asırların kokusu taşıyordu. Tam ortasındaki öfke dolu tek resim, ben kapatana kadar ellerimde açılıverdi. Uzun uzun baktıktan sonra tekrar kapattım.

Caddede bir süre kıpırdamadan durdum, çevremi bir gerçekdışılık duygusu sarmıştı bir anda, arabalar, gelip geçen insanlar, az önce olduğu kadar sahiciydi aslında, bir yerlerde bir araba korna çaldı, elinde bir köpekle bir adam yanımdan geçmeye çalıştı. Kütüphaneciyi düşünerek, kütüphanenin pencerelerine baktım, ama camlar sadece karşıdaki evin görüntüsünü yansıtıyordu. Ben çevreme bakı-

nırken, ne bir dantel perde kıpırdadı, ne de bir kapı yavaşça kapandı. Caddede normalin dışında hiçbir şey yoktu.

Oteldeki odamda, kitabı cam masanın üstüne koydum, elimi ve yüzümü yıkadım. Sonra pencereden dışarıda uzanmakta olan şehre baktım. Aşağıdaki caddede, Philadelphia Kent Merkezi'nin binasını görüyordum. Barışsever William Penn'in heykeli tam karşısındaydı. Buradan itibaren yemyeşil bir park uzanıyordu. Bankaların bulunduğu gökdelenler ışık içindeydi. Solumda az uzakta, bir ay önce bombalanan federal bina görünüyordu. Sarı ve kırmızı vinçler, ortadan bir yerden moloz çıkarıyorlar, inşaatın gürültüsü bir uğultu halinde bana kadar ulaşıyordu.

Ama, şu anda karşımda uzanmakta olan görüntü bu değildi. Kendime rağmen, başka bir şeyi düşünüyordum ben, sanki daha önce izlemiş olduğum bir sahneyi. Yaz güneşini hissetmek için pencereden eğildim, uzun boyuma rağmen kendimi güvende hissediyordum, çünkü tehlike, benim için bambaşka bir ülkede uzanıyordu.

1476 yılında berrak bir sonbahar sabahını hayal ediyorum, o sabah hava gölün üstünde bir sis tabakası oluşturacak derecede ılık. Adanın kıyısına, duvarların ve demir haçlı kubbelerin aşağısından bir kayık yaklaşıyor. Tahta kürekler, kayalara yavaşça sürtünüyor, ağaçların arasından çıkan iki keşiş, kayığa doğru hızla koşuyorlar. Kayıktan tek başına bir adam iniyor, taş iskeleye bastığı ayaklarında kırmızı deriden güzel çizmeler var, çizmelerinde keskin mahmuzlar. Genç keşişlerden birinin daha kısa boylu ama çok daha heybetli bir görünüşü var. Siyah pelerininin altında kırmızı ve mor giysileri göze çarpıyor, pelerininin çenesinin altında taşlı bir broşla birleştirmiş. Şapkası külah gibi, ön kısmında kırmızı ve siyah tüyler takılı. Arka-sında uzun bir yara izi olan elini, belindeki kısa kılıcın kabzasına koymuş. Gözleri yeşil, olağanüstü büyük ve geniş, ağzı ve burnu zalim, siyah saçları ve bıyığında yer yer beyazlıklar var.

Geleceğinden haberdar olan başrahip onu karşılamak için ağaçların altından aceleyle geliyor. "Bizi onurlandırdınız efendimiz," diyor, elini uzatarak. Drakula onun yüzüğünü öpüyor ve başrahip yüzüne karşı istavroz çıkarıyor. "Sizi kutsuyorum oğlum," diyor, sanki şükranlarını sunarmış gibi. Prens'in oradaki varlığının neredeyse bir

mucize olduğunu çok iyi biliyor. Drakula oraya varabilmek için Türk mevzilerinin arasından geçmiş olmalı. Bu, başrahibin koruyucusunun, adaya sanki ilahi bir güçle taşınmış gibi ilk kez gelişi değil. Başrahip, Curtea de Argeş'deki metropolitin, Drakula'yı yeniden Eflak hükümdarı ilan edeceğini duymuş. Ve sonra hiç kuşkusuz Ejderha, Eflak'ı Türklerden temizleyecek. Başrahibin parmakları prensinin geniş alnına kutsama için değiyor. "Siz baharda gelmeyince çok kötü şeyler düşündük. Allaha şükürler olsun."

Drakula gülümsüyor ama hiçbir şey söylemeden başrahibe uzun uzun bakıyor. Ölümü daha önce de tartışmışlardı. Başrahip, Drakula'nın günah çıkarttığı sırada birkaç kez kendisine, onun gibi kutsal bir kişinin, Tanrının günahları ne olursa olsun tövbe etmiş bir kişiyi cennetine kabul edeceğine gerçekten inanıp inanmadığını sordüğünü hatırlıyor. Başrahip, koruyucusu için, o son an geldiğinde, son ayinlerin yapılması gerektiğine inanıyor, ama bunu ona söylemeye korkuyor. Başrahip, efendisi daha önce sapık Batı Kilisesi'nin inancına geçtiği için tövbe ederek yeniden vaftiz edilmesi gerektiğine inanıyor. Gerçi başrahip onu bu konuda affetti, her konuda affetti zaten. Drakula bütün hayatını, Hıristiyanlığın en kutsal şehrinin duvarlarını yerle bir eden sultanla savaşılmaya adanmış mı? Ama bir yandan da bu garip insanın Yaradan'ın karşısına nasıl çıkacağını merak ediyor. İçinden Drakula'nın yine şu cennet meselesini açmamasını diliyor ve Prens, yokluğunda neler yaptıklarını sorunca rahatlıyor. Yan yana, manastırın avlusunda yürüyorlar, önlerinden tavuklar kaçışıyor. Drakula, yeni tamamlanan binaları geziyor ve önünde uzanan sebze bahçesine doyumla bakıyor. Başrahip bir an önce, son gelişinden bu yana yaptıkları yürüyüş yollarını göstermek istiyor.

Sonra başrahibin odasında çay içerlerken, Drakula, başrahibin önüne kadife bir torba koyuyor. "Açın," diyor. Başrahip, Drakula'nın hediyelerini verirken daha mütevazı davranmasını diliyor ama hiç sesini çıkartmadan torbayı açıyor. "Türk hazinesi," diyor Drakula geniş bir gülümsemeyle. Alt dişlerinden biri kayıp, ama diğerleri güçlü ve beyaz. Başrahip torbanın içinden sonsuz güzellikte mücevherler çıkarıyor. Hevenk hevenk zümrütler ve yakutlar, Osmanlı işi çok ağır işlemeli altın yüzükler ve broşlar. Bir de koyu renkli safirlerle bezeli ince altın bir haç çıkıyor. Başrahip bunların nereden

geldiğini bilmek istemiyor. “Mihrabı döşeyeceğiz ve yeni bir vaftiz çeşmesi yapacağız,” diyor Drakula. “En iyi zanaatkârları getirin buraya. Bu hazine ile rahatça ödersiniz, ama mezarım için gerekeni bırakın.”

“Mezarınız mı efendimiz?” Başrahip saygıyla yere bakıyor.

“Evet haşmetlim,” elini tekrar kılıcının kabzasına koyuyor. “Bunu epeydir düşünüyorum, mihrabın önüne gömülmek istiyorum, üstüne mermer bir taş koyacaksınız. Benim ayinimde en iyi ilahiler söylenecek. İkinci bir koro getirirsiniz.” Başrahip eğiliyor, ama adamın yüzündeki bir şey, yeşil gözlerindeki hesaplı pırıltı canını sıkıyor. “Buna ek olarak bazı ricalarım daha var, sakın unutmayın. Mezar taşımın üstüne portrem yapılacak, ancak haç istemiyorum.”

“Haç istemiyor musunuz efendimiz?”

“Haç istemiyorum,” diyor prens sert bir ifadeyle. Bir süre başrahibin gözlerinin içine bakıyor, başrahip daha fazla soru sormaya cesaret edemiyor. Ama, kendisi adamın ruhani danışmanı sonuçta, bu yüzden kendini alamayıp konuşuyor. “Her mezara, kurtarıcımızın çektiği acı çizilir, sizinkinin de aynı onuru taşınması gerekir.”

Drakula’nın yüzü kararıyor. “Uzun süre ölü kalmayı düşünmüyorum,” diyor alçak sesle.

“Ölümden kurtulmanın tek bir yolu vardır,” diyor başrahip cesaretle. “Onu da ancak Kurtarıcımız sağlayabilir, bu ancak onun rızasıyla olabilir.”

Drakula bir süre yüzüne bakıyor, başrahip başını çevirmemeye çalışıyor. “Belki de,” diyor sonunda. “Ama geçenlerde bir adamla tanıştım, Batı’daki manastırlardan birinden gelen bir tacir bu. Bana Galya’da, oranın en eski kilisesinde, bazı Latin keşişlerin gizli yollarla ölümü yendiklerini anlattı. Keşişlerin sırlarını topladığı bir kitabı satmayı teklif etti.”

Başrahip ürperiyor. “Tanrı bizleri böyle sapıklıklardan korusun,” diyor aceleyle. “Ama eminim ki oğlum, siz bu sapıkça şeylere teslim olmayacaksınız.”

Drakula gülümsüyor, “Biliyorsunuz, kitapları severim.”

“Bir tek gerçek kitap vardır ve bu kitabı bütün kalbimizle ve ruhumuzla sevmeliyiz,” diyor başrahip ama aynı anda, gözlerini Prensin yaralı elinden ve kılıcının kabzasından alamıyor. Drakula küçük parmağına bir yüzük takmış, başrahip, yakından bakmasına gerek

olmadan, yüzüğün üstünde öfkeyle kıvrılmış olan simgeyi tanıyor.

“Gelin.” Başrahip, büyük bir rahatlama ile Drakula’nın bu tartışmadan bıktığını görüyor, aniden, çevik bir hareketle yerinden kalkıyor. “Kâtiplerinizi görmek istiyorum. Yakında onlara özel bir görev vereceğim.”

Birlikte küçük yazıhaneye gidiyorlar, burada üç keşiş oturmuş, eski usulle elyazmalarını kopyalıyorlar. Bir tanesi Saint Anthony’nin hayatını anlatan kitabın hurufatını döküyor. Matbaa, bir köşede duruyor. Bu Eflak’ın ilk matbaa makinesi. Drakula gururla, o kocaman köşeli elini matbaanın üstüne koyuyor. Yazıhane keşişlerinin en yaşlısı, matbaanın yanındaki bir masaya eğilmiş, elindeki keskiyle bir tahta parçasını oyuyor. Drakula oymanın üzerine eğiliyor. “Bu ne olacak Peder?”

“Ejderhayı kesen Saint Mikhail olacak Ekselans,” diye mırıldaıyor yaşlı keşiş. Yukarı kaldırdığı gözleri bulutlu, bembeyaz kaşları gözlerinin üstüne inmiş.

“Ejderhanın kâfirleri kesmesini oysanız daha iyi değil mi?” diyor Drakula, gülerek.

Keşiş başını sallıyor, ama başrahip içinden yine ürperiyor.

“Sizden özel bir ricam olacak,” diyor Drakula, “deseni başrahibe bırakacağım.”

Avluya, güneşin altına çıktıklarında duruyor. “Ayın için kalacağım ve kutsal şarap ve ekmeği sizinle birlikte alacağım. Bu gece hücrelerinizden birinde beni misafir eder misiniz?”

“Elbette ki efendimiz. Tanrının evi sizin de evinizdir.”

“Haydi şimdi kuleme çıkalım.” Başrahip koruyucusunun alışkanlıklarını çok iyi biliyor. Drakula her zaman, kilisenin en yüksek noktasına çıkıp gölü ve kıyıların ötesini gözler. Bunun için iyi bir nedeni var diye düşünüyor başrahip. Osmanlılar yıllardır onun kellesinin peşinde, Macar Kralı ona büyük bir düşmanlık besliyor, kendi soyluları ondan nefret ediyorlar ve korkuyorlar. Bu adanın sakinlerinin dışında, bu dünyada onun düşmanı olmayan var mı acaba? Başrahip rüzgârlı basamakları onun ardından çıkıyor, birazdan çanlar çalmaya başlayacak diye düşünüyor, çanların sesi en iyi yukarıdan duyuluyor.

Kulenin tepesinden her taraf büyük bir açıklıkla görünüyor. Başrahip tepeye tırmandığında, Drakula çoktan en sevdiği yere kurul-

muş, suyun ötesine gözlerini dikmiş bile. Düşünceli olduğu zamanlarda yaptığı gibi ellerini arkasında kavuşturmuş. Başrahip onu askerlerinin önünde, ayakta ertesi günkü baskının planlarını anlatırken gözünün önüne getiriyor. Şu anda, hayatı sürekli tehlikede bir insan, her an ölebilecek bir lider, ruhunun kurtuluşu üzerine derin derin düşünen bir adama hiç benzemiyor diye düşünüyor başrahip. Sanki şu anda bütün dünya onun önünde uzanıyor.

